MÁRIA IVANICS – MIRKASYM A. USMANOV

Das Buch der Dschingis-Legende
(Däftär-i Čingiz-nāmä)

I.

(Vorwort, Einführung, Transkription, Wörterbuch, Faksimiles)

Szeged 2002

Die Herausgabe des Dschingis-name wurde durch die materielle Unterstützung vom Programmbüro des Ungarischen Fonds für Wissenschaftliche Forschung OTKA (Project No. T 034668) ermöglicht.

Inhaltsverzeichnis

Vorwort	1
Einführung	9
Literaturverzeichnis	25
Transkription	29
Wörterbuch	95
Faksimiles	205

Vorwort

Das Buch der Dschingis-Legende, *Däftär-i Čingiz-nāmä* nimmt unter den Quellen, die auf Wolga-Tatarischer literarischer Sprache des 16.–18. Jahrhunderts geschrieben wurden, einen besonderen Platz ein. Dieses anonyme Werk verdient sowohl der Form als auch dem Inhalt nach eine außerordentliche Aufmerksamkeit. Seiner Gattung nach handelt es sich um eine folkloristisch-literarische Schöpfung, um eine Sammlung einiger selbständiger Erzählungen, deren Sujet auf die epischen Werken (*dāstān*) voriger Jahrhunderte zurückgeht. Gleichzeitig gehört es auch zu den bedeutenden literarisch-historischen Leistungen, die die fragmentarischen Reliquien des Wissensstandes über die Vergangenheit bezeugen. Darin widerspiegelt sich der Zustand des historischen Denkens bei den Tataren des Wolga-Ural Gebietes in der Epoche der ost-europäischen Chanate, angefangen von der Zeit der Entstehung des Reiches Dschingis Chans, über den Untergang von Bulgar und der Goldenen Horde, bis zum Fall Kazans, es umfasst also einen Zeitraum vom 13. bis 16. Jahrhundert und teils auch noch danach.

Obwohl einige Teile des Buches der Dschingis-Legende unter verschiedenen Titeln in dem ersten Viertel des 19. Jahrhunderts schon der wissenschaftlichen Turkologie bekannt waren (siehe Veröffentlichungen von I. Hal'fin, H. M. Frähn, K. Fuks), sogar auch der ganze Text am Ende desselben Jahrhunderts nach einem Manuskript herausgegeben wurde, entstanden die ersten, mehr oder weniger qualitativen russischen Übersetzungen einiger Kapitel erst im ersten Drittel des 20. Jahrhunderts. Mit der vielseitigen Erforschung des *Däftär-i Čingiz-nāmä* wurde in den 1960er/70er Jahren von einem der Herausgeber dieser Edition begonnen.[1] Es soll bemerkt werden, daß der Schwerpunkt seiner Forschungen auf der Bearbeitung der tatarischen historischen Literatur des 17.–18. Jahrhunderts

[1] M. A. Usmanov: Tatarskije istoričeskije istočniki XVII–XVIII vv. „Sbornik Letopisej", „Daftar-i Čingiz-name", „Tavarih-i Bulgarija", „Tatarskije sadžara", Kazan', 1972. [Tatarische historische Quellen des 17.–18 Jahrhunderts. „Sammlung der Annalen", „Das Buch der Dschingis-Legende", „Geschichte des Landes Bulgar" und „Tatarische Genealogien"]. Bibliographie 97–133 S.

lag und mit der Erschliessung und Einstufung von verschiedenen handschriftlichen Überlieferungen auch der ursprünglich, von dem anonymen Autor gegebene Titel des Werkes als *Däftär-i Čingiz-nāmä* 'das Buch der Dschingis-Legende' rekonstruiert wurde.

Es wurde festgestellt, daß die Forscher (Ch. Rieu und A. Rahim), die dieses Werk beiläufig auf das 17. Jahrhundert datierten, recht hatten.[2] Bei einer Inhaltsanalyse des *Däftär-i Čingiz-nāmä* stellte es sich heraus, daß eben die politischen und religiösen Ereignisse,[3] die sich in der Mitte des 17. Jahrhunderts und in den drauffolgenden beiden Jahrzehnten im Osten Russlands (unter den Tataren und Baschkiren) abspielten, den Grund bildeten und den eigentlichen Anstoß für die Zusammenstellung der Erzählungen gaben. So ist es anzunehmen, daß diese epische Sammlung schon in den 1680er Jahren auftauchte.

Was den Namen des Autors betrifft, ist uns nichts bekannt. Eine inhaltliche Untersuchung hat aber aufgezeigt, daß der Verfasser nach seiner Bildung und Auffassung her eher ein profaner als geistlicher Mensch war. Er entstammte, wie man es nach den Angaben des Textes beurteilen kann, den Abkömmlingen der Bewohner der bulgarischen Stadt Biljar, die nach der Zerstörung ihrer Stadt durch Timur zu der Mündung des Flusses Zäy (südlich von dem unteren Lauf des Flusses Kama, heute Bezirk Zajinsk der Republik Tatarstan) übersiedelten. Darauf weisen solche sprachlichen Wendungen im Texte hin, wie z. B. die Verwendung des Verbes *ketmäk* 'gehen, weggehen', wenn es um die Übersiedlung des älteren Sohnes J̌adaš, eines Begs aus Biljar, namens Insān auf die gebirgige Seite, also westlich von der Wolga geht. Hinsichtlich aber des jüngeren Sohnes von J̌adaš, namens Iḥsān, der nicht nach jenseits der Wolga übersiedeln, sondern in die alte Heimat seiner Vorfahren zurückkehren wollte, wird das Verb *kelmäk* 'kommen', also der gedankliche Gegensatz des vorigen, verwendet.[4]

Das folkloristisch-literarische *Däftär-i Čingiz-nāmä* tritt als mehrschichtige Komposition in Erscheinung und ist von der Krisis der historischen Tradition Gattung bei den Tataren des 17.–18. Jahrhundert geprägt. Außer der Geschichtswissenschaft kann es auch das Interesse der Philologie, also der

---

[2]Rieu 1888:281–282. Die Forschungsergebnisse von A. Rahim sind unveröffentlicht geblieben und sein Nachlaß wird im Institut für Linguistik, Literatur und Kunst der Akademie der Wissenschaften Tatarstan unter der Signatur Fond 18, Opis' 1, N. 6. S. 10. verwahrt.

[3]Usmanov 1972:107 und 121–124

[4]Usmanov 1972:113 und 125–132

Literatur und Spachwissenschaft erwecken.[5] Dieses Werk, welches der Feder eines durchaus begabten Autors entsprang und eine eigentümliche Schöpfung des tatarischen Schriftstums aus der postchanaten Epoche darstellt, beinhaltet viele Komponente der mündlichen Überlieferungen von Volksepen und des historischen Gedächtnisses aus der Zeit der Goldenen Horde. Daneben befinden sich im *Däftär-i Čingiz-nāmä* zahlreiche Bruchstücke solcher traditionellen folkloristisch-literarischen Gattungen, die im 17. und 18. Jahrhundert, als die tatarische Gesellschaft einer systematischen sozialen und religiösen Zerstörung untergeworfen war, vernichtet wurden. Es hing zusammen mit der fast völligen Ausrottung der Landgutbesitzer, der Repräsentanten des führenden Standes bei den Tataren.[6] Es wurde von der gewaltsamen Christianisierung, mit der Abbrechung von Moscheen und der fast durchgängigen Zusperrung von Medresen, muslimischen Hochschulen begleitet.[7] Durch die Erforschung *Däftär-i Čingiz-nāmä* kann man also einige Vorstellungen über Stil und Niveau des tatarischen literarischen Schrifttums im 16. und 17. Jahrhundert sowie auch in früherer Zeiten bekommen.

Für die Philologie ist das *Däftär-i Čingiz-nāmä* als Sprachdenkmal von nicht geringschätziger Bedeutung, worauf A. Davids[8] und A. Rahim[9] als Erste aufmerksam machten.

Stellt zwar der hier zu edierende Text auch eine historische Quelle vor allem für die Ereignisse des 17.–18. Jahrhunderts dar, sind in ihm einige Tatsachen und fragmentarische Berichte erhalten geblieben, die auf die verschiedenen Momente der wechselvollen Geschichte der Völker im Wolga-Ural Gebiet im 15.–16. Jahrhundert einen Schein werfen. Aus dieser Hinsicht sei nur auf einen Fakt hingewiesen: eben im letzten Kapitel des Buches der

---

[5]Usmanov 1972:132–133 und 197–198

[6]Von der Zurückdrängung durch die Vernichtung und die Übersiedlung der tatarischen Grundherren zeugen die folgenden Fakten: von den 900 Grundherren waren in den 60er Jahren des 16. Jahrhunderts nur im westlichen Landesteil des „Kasanischen Zartums", also am linken Ufer der Wolga 700 Russen. (Kalinin 1955:54) In den späteren Zeiten hatte die Verdrängung der tatarischen Grundherren ein noch grösseres Ausmaß erreicht.

[7]Die Zerstörung der Moscheen und der muslimischen Lehranstalten fing mit der Eroberung und Vernichtung der Stadt Kasan im Jahre 1552 an (Hudjakov 1990:151–154, 287). Wie ein Geschichtsschreiber-Missionär berichtet, wurden im Jahre 1742 nur in der Stadt Kasan und in ihrer Umgebung von den 536 Moscheen 428 abgerissen. „Einige dieser Moscheen waren bis zur Unterwerfung Kasans gebaut, die anderen noch 200 oder mehr Jahren davor errichtet" bemerkt der Missionär (Možarovskij 1880:89).

[8]Davids 1832:XLI

[9]Räxim-Gäziz 1925:93

Dschingis-Legende befindet sich eine vollständige und richtige Namesliste der tatarischen Chanen, die im 15.–16. Jahrhundert auf dem Thron Kasan

Dagegen, wie es schon oben erwähnt wurde, sind die Erzählungen über die historischen Geschehnisse in stark folklorisierter Form erhalten geblieben, in der sich die Eigentümlichkeiten der Entwicklung des tatarischen historischen Denkens vom 14. bis 18. Jahrhundert widerspiegeln. Mit einem Wort, vor uns steht ein zusammengesetztes, widerspruchsvolles Denkmal des tatarischen Schrifttums des 17. Jahrhunderts.

Das Buch des *Däftär-i Čingiz-nāmä* dem die Aufmerksamkeit der Orientalisten gehört wird im tatarischen Originale aufgrund von vier Manuskripten ediert. Es soll unter den Tataren des Wolga-Ural Gebietes eine sehr große Popularität erreicht haben. Bis zur Veröffentlichung des Handbuches *Tatarskije istoričeskije istočniki* waren dem Herausgeber mehr als 40 handschriftliche Exemplare bekannt.[11] Danach sind noch vier, teils vollständige, teils unvollständige Varianten registriert, die während der archeographischen Expedition der Universität Kasan, unter den Tataren des Wolga-Ural Gebietes erschlossen worden waren.[12] Dank der Unterstützung von Dr. Alain Frank (USA) ist es gelungen, auch das Manuskript von Edinburgh, das im Jahre 1825 in Astrahan zusammengestellt wurde, kennenzulernen.[13]

Es stellte sich heraus, daß diese neu erschlossenen Abschriften zwar individuelle archeographische und paleographische Eigenheiten aufweisen, doch keine inhaltlichen Neuigkeiten besitzen. Anders gesagt, die Unterschiede sind im Schriftbild und in der Ortographie, bzw. in der vollständigen oder unvollständigen Gestaltung der Textgrundlage relevant. So mußten die oben erwähnten Schlußfolgerungen des Herausgebers, die den Inhalt und die Zusammenstellung des *Däftär-i Čingiz-nāmä* betreffen, nicht modifiziert werden.

Für die Transkription wurden die vier besten Manuskripte ausgewählt. Sie zeichnen sich nicht nur durch ihre Vollständigkeit aus, sondern auch dadurch, daß sie dem Protographen aller Wahrscheinlichkeit nach am nächsten stehen.

---

[10]Usmanov 1972:121

[11]Usmanov 1972:101–104

[12]Abteilung der Handschriften und der kostbaren Bücher der Wissenschaftlichen Bibliothek der Universität Kasan. NN 2569 T., 3555 T., 3556 T., 3570 T.

[13]Edinburgh University Library. Manuscript No. Ok (Turk) 7 N.C. 106. Fo. 42a–68a.

So wurde das Manuskript B. 344 aus dem Fond der Filiale des Orientalischen Institutes der Russischen Akademie der Wissenschaften zu Sankt-Petersburg als Editionsgrundlage ausgewählt. Der Text befindet sich auf den Folien 1v-48r. Trotz der relativen „Jugend" dieser Variante, die am Anfang des 19. Jahrhunderts zusammengestellt wurde,[14] geht sie wahrscheinlich auf das in der Mitte des 18. Jahrhunderts entstandene Protograph zurück, und sie scheint die vollständigste Abschrift zu sein. Es ist bemerkenswert, daß sich die ersten Herausgeber und Forscher des *Däftär-i Čingiz-nāmä* – Hal'fin und Frähn – gleichfalls dieser Abschrift bedient haben.[15] Bei der Bearbeitung dieser textkritischen Edition wurde das Manuskript B. 344 als ursprüngliche Variante genommen und aufgrund des russischen Wortes *osnovnoj* „zur Grundlage dienend" mit dem Buchstaben „O" gekennzeichnet.

Als die zweite Textgrundlage, die mit dem Buchstaben „A" markiert wird, dient das im Jahre 1885 mit arabischer Schrift erschienene Druckwerk des *Däftär-i Čingiz-nāmä*. Dieses Exemplar zeichnet sich auch durch seine Textvollständigkeit aus und wurde mit der Unterstützung von Rahimdschan Dschiganschin herausgegeben. Als Grundlage für die Ausgabe wurde ein nicht mehr vorhandenes Manuskript genommen, dessen Protograph den Archaismen der Ortographie zufolge aus der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts stammen könnte. Leider ist diese Ausgabe von vielen orthographischen- und Druckfehlern beeinträchtigt.

Mit den Buchstaben „B" und „C" werden die Manuskripte B. 2540 und B. 2587 aus der Kollektion der Filiale des Orientalischen Institutes der Russischen Akademie der Wissenschaften zu Sankt-Petersburg bezeichnet. Sie wurden von dem Archeographen Said Vahidov in den 1920er Jahren unter der tatarischen Bevölkerung erschlossen und dem oben genannten Institut

---

[14]Das Papier des Manuskripts enthält Wasserzeichen mit folgenden Jahreszahlen: 1811 und 1815.

[15]Die Kopie wurde nach der unsicheren Handschrift zu beurteilen von einem Jungen oder Schülern namens Abu Bäkir bin Ibrāhīm gefertigt (B. 344 f.1r), der am Rande jeder Seite ein grosses Feld für die Bemerkungen freigelassen hat. Deswegen findet man auf den Folien, worauf es um die Überlieferungen über die Bulgaren geht (f37v, f39r–40r) zahlreiche Bemerkungen in arabischer, aber auch lateinischer Schrift. Sie sollten angeblich von der Hand von H. M. Frähn stammen, der als erster auf Grund tatarischer Quellen das bulgarische Thema wissenschaftlich bearbeitete (Frähn 1816:205–216). Die wichtigsten Teile des Dschingis-name wurden stilistisch und ortographisch von I. Hal'fin überarbeitet als selbständiges Buch veröffentlicht (Hal'fin 1822). Über Charakter und Zusammenstellung dieser Publikation detailliert siehe Usmanov (1972: 98–99 und 103).

übergeben.[16] Das Manuskript „B" ist vollständig und scheint eines der besten unter den Manuskripten zu sein. Es wurde im Jahre 1796 im Dorfe Baraza (Bezirk Kasan) durch Mulla Sābit Bikqul oġlï abgeschrieben und war später im Besitz von Mulla 'Abdulmuṭallab bin Manṣur oġlï. Der Text beläuft sich auf 35 Folien (69 Seiten).

Der grundliegende Teil des Manuskripts „C" (36 Folien) datiert aus der Mitte oder der zweite Hälfte des 18. Jahrhunderts. Die verlorengegangenen ersten sechs Folien wurden nach einer anderen Abschrift aus der Mitte des 19. Jahrhunderts ersetzt.

Diese beiden Manuskripte sind darum von großer Bedeutung, weil sie die textlichen Eigentümlichkeiten der frühesten Abschriften des *Däftär-i Čingiz-nāmä* am besten bewahrten. Auch der Titel des anonymen Werkes, der in den meisten Abschriften fehlte, konnte vor allem aufgrund dieser beiden Manuskripte rekonstruiert und wiederhergestellt werden.

Wie schon oben erwähnt wurde, diente das Manuskript „O" (B. 344) als Vorlage für diese textkritische Edition. Demzufolge kommen die orthographischen Eigentümlichkeiten dieses Manuskripts im Texte vor. Abweichungen der anderen Manuskripte (A, B, C) werden in den Fußnoten angeführt. Selten wird der Haupttext von den anderen drei Manuskripten ergänzt oder verbessert.

Die Orthographie der tatarischen Manuskripte des 18.–19. Jahrhunderts ist nicht zuverlässig.[17] Da die Kopisten meistens Studenten waren und die Werke für private Zwecke abgeschrieben wurden, schenkte man der Rechtschreibung keine besondere Aufmerksamkeit. So haben die Herausgeber auf die Registrierung aller orthographischen Eigentümlichkeiten der vier Manuskripte verzichtet.

Die Erschließung und die historiographische Bearbeitung der Quellen sind am Lehrstuhl für Tatarische Geschichte der Universität Kasan, Tatarstan, von Universitätsprofessor M. A. Usmanov durchgefürt worden. Bei den Vorarbeiten wirkte der ehemalige Aspirant des Lehrstuhls, R. M. Kadyrov mit.

Die Quelle wird in lateinischer Schrift und in Faksimiles veröffentlicht. Die Transkription, die Textgestaltung für die Edition und die linguistischen

---

[16]Über das Leben und die wissenschaftliche Tätigkeit S. Vahidov, der unter der tatarischen Bevölkerung mehr als dreitausend orientalische Manuskripte gesammelt und danach dem wissenschaftlichen Instituten übergeben hat, siehe Gosmanov (1994:24–34).

[17]Gosmanov 1994:95–104.

Bemerkungen sind die Arbeit der Universitätsdozentin am Lehrstuhl für Altaistik der Universität Szeged, Ungarn, Mária Ivanics.

Diese Auflage erscheint als erster Band der Veröffentlichung des Quellengutes *Däftär-i Čingiz-nāmä*. Im zweiten Band wird eine deutsche Übersetzung des Grundtextes mit einer historischen Analyse, sowie mit text- und sachkritischen Bemerkungen und Indizes publiziert.

Mirkasym A. Usmanov

Einführung

Für die Bearbeitung der Geschichte der Goldenen Horde bzw. deren Nachfolgestaaten, die über Jahrhunderte hinweg das Wolga-Ural Gebiet beherrschten, können sich die Historiker vor allem auf russische, persische und arabische Überlieferungen stützen, da die unmittelbaren, auf türkisch geschriebenen historischen Denkmäler für die wissenschaftliche Welt größtenteils noch immer unerschlossen sind.[1] Obwohl die im 19. Jahrhundert in Sankt-Petersburg und Kasan tätigen Orientalisten einige bedeutsame Quellenausgaben, die zu ihrer Zeit als bahnbrechend eingestuft werden konnten, veröffentlichten, veraltete der wissenschaftliche Wert dieser Publikationen im Laufe der Zeit und übrigens sind sie heute nur schwer zu erreichen.[2] Die Erschließung, das Zusammentragen und die Veröffentlichung dieses handschriftlichen Quellengutes, das sich auf die im Wolga-Ural Gebiet lebenden türkischsprachigen Völker der ehemaligen Sowjetunion bezieht, wurde in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts wieder aufgenommen.[3] Die Zerstreuung des historischen Quellenmaterials des Gebietes, das während der 1550er Jahre seine Staatlichkeit verlor, ist daran gut zu erkennen, daß von den erzählenden Quellen nur vier Chroniken erhalten geblieben sind.[4] Das Urkundenmaterial der Goldenen Horde ist gleichfalls sehr bescheiden überliefert und entbehrt ebenso eine kritische Edition.[5] Mit solchen Quellengegebenheiten ist es verständlich, daß die mündlich überlieferten

---

[1]Zur Geschichte der Goldenen Horde wurden arabische und persische Quellen von Baron von Tiesenhausen erschlossen und in zwei Bänden veröffentlicht (Tizengauzen 1884, 1941). Aus den russichen Quellensammlungen sind vor allem die folgenden Bände des „Polnoje Sobranije Russkih Letopisej" von außerordentlicher Bedeutung: Bd. I, V–VI, XI–XII, XVI, XXV–XXVI, Moskva 1959–89. Weitere wichtige Quellenausgaben Materialy (1969), Lech (1968).

[2]Frähn 1825, Demaison 1871–74, Veljaminov-Zernov 1863–67, Veljaminov-Zernov 1864

[3]Diese große Erschließungsarbeit ist mit dem Namen von S. Vahidov verbunden (siehe im Vorwort). Die Ergebnisse der Feldarbeiten der Studenten der Universität Kasan unter der Leitung von Professor M. A. Usmanov in den 1963–92 Jahren brachten weitere Tausende, teils vollständige, teils unvollständige Manuskripte für die Handschriftensammlung der Universität Kazan (Gosmanov 1994:34–95).

[4]Siehe Vorwort, Fußnot 1.

[5]Aus diesem Quellengut sind nur einige Urkunden samt Originaltext, Transkription und Übersetzung publiziert (Usmanov 1979:58). Vásáry 1982, Ivanics 1997.

epischen Werke der Nomadenvölker, die Volkssagen, Dastanen (*dāstān*),[6] und die Stammbäume beinhaltenden Genealogien, auf türkisch Schedschere (*šäǰärä*),[7] eine wichtige Rolle spielen.

Das hier zu publizierende Buch der Dschingis-Legende (*Däftär-i Čingiz-nāmä*) ist die wertwollste von den vier erzählenden Quellen, die im Wolga-Ural Gebiet erhalten geblieben sind. Dem Titel nach wird eine Geschichte Dschingis Chans erwartet, aber mit dem mongolischen Eroberer beschäftigt sich nur ein einziges Kapitel. Der Titel *Dschingis-name* deutet vielmehr auf eine literarische Gattung hin, auf eine Art von Chronik, die zwar mit der Geschichte Dschingis Chans anfängt, aber der Name des großen Eroberers wurde eher zur Legitmation der vorkommenden späteren historischen Persönlichkeiten, zur Rechtfertigung der Ursprungslegenden der einzelnen Völker und ihrer historischen Traditionen verwendet. Das *nāmä*, eine in Mittelasien sehr beliebte Form der epischen Darstellung, nahm sich das *Schah-name* (*Šāh-nāmä*), das Werk des persischen Dichters, Abul-Kāsim Manṣūr Firdausī (941–1020), zum Vorbild. Als dessen Nachahmung wurden auch die, unter den türkischen und mongolischen Völkern vorhandenen, uralten Dastanfragmente und historischen Legenden (*nāmä*) um einige herausragende Personen vereinigt, und in einem Buch (*däftär*) zusammengefasst. Auf diese Weise entstanden eine Reihe von epischen Erzählungen wie die *Oġuz-nāmän*, *Čingiz-nāmän*, *Timur-nāmän*, das *Seybānī-nāmä* und das *Hān-nāmä* usw. Während die Oguz-Legenden und Dschingis-Legenden die gemeinsame historische Erbschaft für je eine türkischsprachige Gemeinschaft darstellten, wurden die später entstandenen Werke gezielt im Dienste der verschiedenen Dynastien konzipiert. Die *Timur-nāmän* waren zum Beispiel dazu berufen, die in Mittelasien, Persien und Nordafghanistan herrschenden Timuriden zu legitimieren, während das *Šaybānī-nāmä* die Herrschaft von Muhammad Šaybānī, Gründer des Özbekhischen Chanats untermauerte, und wie auch das *Hān-nāmä* den Thronanspruch der Chanen von Astrahan legitimierte.[8]

Die oguzsprachigen Völker der Steppe führten ihre Abstammung bis auf Oguz Chan zurück, und haben auch ihre Ursprungslegenden an seine Person gebunden. Der mittelasiatische Herrscher, Abul-Gāzi berichtet in seinem 1659

[6]Über das Heldenepos der Türkischen Völker siehe Žirminskij (1974) und die Neuverlegung des Epos Edigei (Lipkin 1990).

[7]Bei den baschkirischen Genealogien sind auch kurze Erzählungen über die Geschichte der Sippe dem Stammbaum zugefügt (Kuzeev 1960). Zur tatarischen Genealogie siehe Ähmätdžanov (1995).

[8]Ravšanov 1990, Materialy 1969, Gökyay 1968

entstandenem Buche von mehreren verschiedenen Oguz-namen.[9] Die Oguz-namen sind schon seit geraumer Zeit Gegenstand turkologischer Untersuchungen. Das im 13. Jahrhundert in ujgurischer Schrift niedergeschriebene, sogenannte „heidnische" Oguz-name enthielt noch die vorislamischen Legenden der Oguzen. Die kaum älteren Versionen aber stellten Oguz Chan als strenggläubigen Moslimen dar.[10]

Die Dschingis-namen waren vorwiegend bei den Kiptschaken beliebt. Obwohl ihr wissenschaftlicher Wert keineswegs geringer ist, als die der Oguz-namen, wurde ihnen weniger Beachtung geschenkt. In den letzten Jahrzehnten tauchten bei den Kazaken und den Ujguren jeweils ein Dschingis-name auf, doch diese sind nur in ihrem Titel, nicht jedoch inhaltlich mit dem von uns publizierten Manuskript identisch.[11]

Das jetzt zu edierende Dschingis-name des Wolga-Ural Gebiets wurde zweimal mit arabischer Typographie abgedruckt. Im Jahre 1822 erschienen nur die ersten zwei Kapitel, dann wurde 1882 der ganze Text veröffentlicht.[12] Die erste Ausgabe war eine dem zeitgenössischen spraclichen Standard nach abgeänderte Publikation, die zweite lieferte zwar den Originaltext, aber mit sehr vielen Druckfehlern, deswegen waren sie für die wissenschaftliche Forschung nur von geringem Wert. Demzufolge konnten auch die von ihnen gefertigten Übersetzungen keine authentischen Informationen vermitteln.[13]

Der für diese kritische Edition vorbereitete Text des Dschingis-name besteht aus sechs verschiedenen Kapiteln, die von einer Genealogie eingeleitet werden. Die Kapitel umfassen die historischen Ereignisse des Wolga-Ural Gebietes vom 13. bis zum 18. Jahrhundert.

1. *Faṣl-i dāstān-i näsl-i J̌ingiz* Das erste Kapitel erzählt die Geburt und die Machtergreifung Dschingis Chans (f.1v-28r).
2. *Faṣl fī bäyān-i dāstān-i Aqsaq Temir* Dieses Kapitel besteht aus mehreren Teilen, die sich mit der Geburt und dem Aufstieg Timur, mit seinen Feldzügen gegen die Osmanen, gegen die Stadt von Bulgar und die

[9]Hofman 1969:14, Kononov 1958, Ölmez 1996:109

[10]Bang-Rachmati 1932. Die erste bekannte islamische Version befindet sich in der 1307 entstandenen Chronik Rašīd ad-Dīn (Jahn 1969). Für die andere Versionen siehe Hofman (1969).

[11]Das uigurische Dschingis-name wurde von Haci Nur Haci (1985), das kazakische von Judin (1992) publiziert.

[12]Hal'fin (1822) und *Häẕā kitāb-i fasl-i dāstān-i näsl-i Čingiz Ḫān* (1882).

[13]Usmanov 1972:97–100

russische Stadt Wladimir und mit der Bekehrung von Amet und Samet Chan zu Muslimen, beschäftigen (f.29r-41r).

3. *Faṣl fī bäyān-i dāstān-i ʿĪsa oġlï Amät* Das dritte Kapitel erzählt die Geschichte von Saltschi der am Ende des 14. Jahrhunderts in Astrahan regierte und das Leben seines Vaters, Isaogli Ahmet. Dieser Teil ist eine echte Liebesgeschichte, die sich durch ihre literarischen Qualitäten auszeichnet (f.42r-44v).
4. *Faṣl fī bäyān-i dāstān-i Edigä Biy* Kapitel vier ist eigentlich ein halbes Folio Genealogie. Es behandelt den Stammbaum von Edige Biy (gestorben 1420), den Gründer der Nogay Horde. Dieser Stammbaum ist aus der Hinsicht interessant, daß er für die Genealogie solcher adelige tatarische Familien, die in russische Dienste traten, als Vorbild genommen wurde[14] (f.45r).
5. *Faṣl fī bäyānü-l mäǰālis wä-l mäkān* Kapitel fünf ist ebenfalls von kurzem Umfang. Es umfaßt eine Aufzählung, in der die Herrschaftgebiete von verschiedenen Chanen beschrieben werden. Leider kann diese Liste an keine bestimmte historische Periode gebunden werden. Die hier angeführten Daten weisen viel mehr darauf hin, welche historischen Persönlichkeiten noch am Ende des 17. Jahrhunderts im Gedächtnis der Völker des Wolga-Ural Gebietes aufbewahrt wurden (f.46r).
6. *Faṣl fī bäyān-i dāstānu-t tārīḫ* Das kurze, abschließende Kapitel unterscheidet sich sowohl in der Sprache, als auch vom Stil her von den vorherigen. Es behandelt die bedeutenden Ereignisse des Wolga-Ural Gebietes vom frühen 13. Jahrhundert bis zum Anfang des 18. Jahrhunderts (f.46v-48r).

Autor des Dschingis-name, Zeit und Ort der Entstehung

Die Zeiträume der Entstehung der sechs Kapitel und der Zeitpunkt deren Zusammenführung muß gesondert behandelt werden. Es besteht kein Zweifel daran, wie auch die Untersuchungen von Usmanov unterstüzen, daß die Geschichten des Dschingis-name in den 80er Jahren des 17. Jahrhunderts von einer unbekannten Person zusammengetragen wurden. Den Anhaltspunkt für die Datierung lieferte die am Anfang des Manuskriptes befindliche Genealogie, in der Burhān Sulṭān als letzter erwähnt wurde, der bis zu seinem Tode 1678–79

[14]DeWeese 1994

im Chanat von Kasimov regierte.[15] Diese Erkenntnis muß auch trotz dessen als zutreffend eingestuft werden, daß die Darstellung der Ereignisse im letzten Kapitel von den späteren Abschreibern bis zu den 20er Jahren des 18. Jahrhunderts, im Falle einiger Manuskripte bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts, ergänzt wurden. Aller Wahrscheinlichkeit nach wurde die Genealogie am Anfang des Manuskripts nachträglich platziert, weil sie sprachlich einen späteren Zustand aufweist, als die anderen Kapitel. (siehe unten, Absatz Sprache des Werkes). Die Datierung der einzelnen Kapitel stellt eine schwierigere Aufgabe dar. Dies kann von den Linguisten nach einer gründlichen Untersuchung der sprachlichen Eigentümlichkeiten des Manuskriptes entschieden werden.

Als älteste Schicht scheint die Geschichte über Dschingis Chan zu sein, nicht nur wegen dessen Thematik, sondern auch wegen der in diesem Kapitel vorkommenden vielen mongolischen Wörter. Zur Datierung der Erzählung über Timur haben wir einen konkreten Anhaltspunkt. Die kurze Lebensgeschichte Timurs, die aus der Feder des genuesischen Dogen, Battista Fregoso (1479–1488) stammt, wurde im 16. Jahrhundert europaweit verschiedenen Sprachen herausgegeben. Die in ihr aufgenommene Erzählung über die Jugend Timurs, in der er als Wegelagerer dargestellt wird, ist unseren jetzigen Kenntnissen nach nur im Dschingis-name und in der Chronik von Ibn ʿArabšāh nachweisbar.[16] Die gemeinsame Quelle der beiden könnte die mündliche Überlieferung gewesen sein. Ibn ʿArabšāh verweilte längere Zeit (1408–12) in der Goldenen Horde, und wahrscheinlich lernte er dort die Erzählung kennen. Battista Fregoso aber mag Timurs Geschichte von den Kaufleuten der genuesischen Kolonien auf der Krim gehört haben. Da diese Kaufleute vor den Osmanen, die die Halbinsel im Jahre 1475 eroberten, zurück in ihre Mutterstadt flüchteten, scheint ein Beweis dafür zu sein, daß die im Dschingis-name erhalten gebliebene Geschichte Timurs, Mitte des 15. Jahrhunderts schon bekannt sein mußte.

Das dritte Kapitel kann nach Saltschi, dem Herrscher von Astrahan datiert werden. Sein Name kommt in den russischen Annalen in Zusammenhang mit den Ereignissen des Jahres 1375 vor.[17] Deshalb könnte seine Geschichte vom

---

[15]Die Regierung des Seyyid Burhāns, Chans von Kasimov, der sich in den 50er Jahren des 17. Jahrhunderts sich zum Christentrum bekerhrte und den christlichen Namen Vasilij bekommen hat, ist im dritten Band von Veljaminov-Zernov (1866) ausführlich beschrieben.

[16]Ibn ʿArabšāh 1936

[17]Usmanov 1972:115

Ende des 14. Jahrhunderts stammen. Die schriftliche Version der Genealogie von dem Beglerbeg der Nogay Horde, Edige Biy, kann nicht auf früher als 1602 datiert werden, weil sie aus der in diesem Jahre geschriebenen Chronik von Qādir ʿAlī Bek übernommen wurde.[18] Für das fünfte Kapitel fanden wir keinen Anhaltspunkt, das letzte Kapitel aber kann mit dem baschkirischen Aufstand von 1681–83, als *datum ante quem* in Zusammenhang gebracht werden.

Die Fragen müssen offen gelassen werden, ob die einzelnen Erzählungen schon ursprünglich eine Einheit bildeten, und sie daher in dieser verhältnismäßigen zeitlichen Reihenfolge standen, und nach welchen Prinzipien sie von dem unbekannten Autor ausgewählt und zusammengeführt wurden. Abdülkadir İnan lehnte es aus religiösen Gründen kategorisch ab, daß ein Kasanischer Molla den Text der Dschingis-Legende zusammengestellt hätte. Seiner Meinung nach würde ein Molla, der die islamische Hochkultur vertrat, niemals lobend über Dschingis Chan schreiben, der die buddhistische Religion befolgte.[19] Obwohl mit anderen Argumenten, schließ auch Usmanov die Möglichkeit aus, daß wir den Gestalter der Geschichten unter den Vertretern der tatarischen religiösen Schichten suchen sollten. Seiner Meinung nach weicht die Sprache von Dschingis-name von der teologischen Literatursprache des Wolga-Gebietes ab. Die muslimische Intelligenz, die die islamische Hochkultur in den mittelasiatischen religiösen Zentren erwarb, bediente sich der altözbegischen literarischen Sprache und hätte aus religiösen Gründen die übernatürliche Geburt von Dschingis Chan aus der Erzählung ausgelassen, oder umgeschrieben, wie sie es im Falle von Oguz Chan auch tat. Er behauptete, daß der Autor des Dschingis-name aus den höheren Kreisen der tatarischen Aristokratie kam, eine weltliche Bildung besaß und sehr belesen sein mußte. Nach einem Hinweis im Text indentifizierte er diese Person unter den Abkömmlingen der Bewohner der Stadt Biljar (siehe Vorwort).

Den Entstehungsort der einzelnen Kapitel setzte Abdülkadir İnan zwischen die baschkirischen Sippen, die unter der Herrschaft der Nogay Horde standen, hauptsächlich auf Grund der im ersten Kapitel vorkommenden baschkirischen Sippennamen.[20] Usmanov hielt sie dagegen für ein historisches Erbe des Chanats

---

[18]Für die Textausgabe siehe Berezin (1854), ihre historische Bewertung bei Usmanov (1972:33–96).

[19]Abdülkadir [İnan] 1934/25:12

[20]„...Başkurdistanda Nogay hanlarının bulunduğu yerde tespit olunduğunu kat'î surette söyleyebiliriz." Abdülkadir [İnan] (1934/25:11).

von Kasan wegen der vielen Kopien, die bei der tatarischen Bevölkerung gefunden wurden. Beim jetztigen Stand der Untersuchung kann soviel mit Gewißheit gesagt werden, daß das von dem unbekannten Autor zusammengeführte Dschingis-name die mündliche Überlieferung und eine Staatlichkeit voraussetztende Historikertradition vereinigt. Die kürzeren und längeren Variationen und Fragmente können vom Kaukasus bis nach Sibirien bei den kiptschaksprachigen türkischen Völkern nachgewiesen werden.[21]

Quellen des Dschingis-name

Die Quellen des Dschingis-name werden im zweitem Band der textkritischen Ausgabe ausführlich behandelt, in der auch die deutsche Übersetzung und die historischen Bemerkungen veröffentlicht werden. Im voraus kann soviel gesagt werden, daß bestimmte Kapitel gewiß schriftliche Vorbilder hatten, wobei bei den anderen die mündliche Überlieferung eine grössere Rolle spielte. Unter den Quellen der Dschingis-Geschichte, die das erste Kapitel ausmacht, sind mehrere türkische und mongolische Chroniken anzunehmen. Die früheste unter diesen ist ein heute schon verloren gegangenes mongolisches Quellenwerk, das sowohl für das heidnische Oguz-name, als auch für das Dschingis-name als Vorbild diente. Ob dieses mongolisches Werk teils mit dem Altan Debter identisch sein könnte, kann nicht bewiesen, sondern nur vermutet werden.[22] Sicher ist es aber, daß die im 13. Jahrhundert entstandene *Geheime Geschichte der Mongolen* zu den Quellen des Dschingis-name zählt.[23] In einigen Redewendungen und Sprichwörtern sind die Einflüsse bestimmter mittelasiatischer moslemischer literarischer und historischer Werke zu erkennen. Von den schriftlichen Quellen des Wolga-Ural Gebietes kommen die Chronik von Qādir ʿAlī Bek aus dem Chanat von Kasimov,[24] und die für den Astrahaner Chan gefertigte Hān-nāmä in Betracht. Es fragt sich, ob die poetischen Einlagen, deren Texte hier und da bis zur Unverständlichkeit verzerrt wurden, auf ein schriftliches Vorbild zurück-

[21]Die kaukasische Version entdeckte János Bese (1838) bei den Karatschai-Balkaren, für die südsibirische Variante siehe die Sammlung von Radloff Bd. III/1. 63–68, deutsche Übersetzung Bd. III/2. 82–89.
[22]Ivanics 1997
[23]Für die deutsche Übersetzung der mongolischen Quellen siehe Taube (1989).
[24]Das Hān-nāmä hat keine Edition, eine zusammenfassende Inhaltsbeschreibung befindet sich bei Gökyay (1968), Togan (1955).

gehen, oder ob sie als unabhängige literarische Leistungen, bzw. als eine Art von Weisheitssprüchen (*bilig*)[25] aufzufassen sind.

Das Leben und die Herrschaft von Timur wird von zahlreichen zeitgenössischen Chroniken verewigt, doch diese können im Text des zweiten Kapitels des Dschingis-name nur in Spuren nachgewiesen werden.[26] Zweifellos ist die Wiedergabe der Timur-Geschichte im Dschingis-name von der historischen Realität weit entfernt, doch aus ideengeschichtlicher Hinsicht ist sie durchaus beachtenswert.

Das dritte Kapitel stellt eine selbstständige literarische Leistung dar, sie ist dazu berufen, die Legitmation von Saltschi, den Herrscher von Astrahan zu untermauern. Die in ihr vorkommenden Personen sind authentische historische Gestalten, die uns auch aus anderen Quellen bekannt sind.

Das vierte Kapitel geht auf die Chronik von Qādir ʿAlī Bek zurück. Sie wiederholt die dort auffindbare Genealogie von Edige Biy.

Das fünfte Kapitel stützt sich ausschließlich auf die mündliche Übertragung.

Das letzte Kapitel enthält zahlreiche, chronologisch geordnete Daten, die mit einem europäischen Terminus als *Annalen* bezeichnet werden könnten. Trotz der formellen Ähnlichkeit steht es außer Zweifel, daß es nicht um zeitgenössische Aufzeichnungen, sondern um spätere Aneinanderreihung der historischen Fakten handelt. Eine seiner Quellen kann mit Sicherheit genannt werden, nämlich die Timur-Geschichte des Dschingis-name, deren bestimmte Teile hier wiederholt werden. Neben der Aufzählung der historischen Ereignisse nach Jahreszahlen werden auch die Extremitäten des Wetters, Hungersnöte, wunderbare astronomische Erscheinungen usw beschrieben. Die historische Glaubwürdigkeit dieses Kapitels wurde von mehreren Forschern in Frage gestellt. Der Grund dafür war der erste Satz: „Im Jahre 700 (1300/1301 n. Chr.) eroberte Timur die Stadt Bulgar von Abdullah Chan." Der offenbare Anakronismus brachte viele Annahmen mit sich, die auch bis heute noch nicht befriedigend geklärt werden konnten. In der wissenschaftlichen Diskussion wies Usmanov darauf hin, – womit auch die These der späteren Kompilation unterstrichen wird, – daß die Daten des Kapitels über die in der Zeit näherliegenden Ereignissen, wie z. B. den Fall von Kazan 1552, der Erhebung von J̌ān ʿAlī im Jahre 1615, und den von Säyyid J̌äʿfär geführten baskirischen Aufstand 1681–83, richtig sind.[27] Dieser

[25]Rachewiltz 1982

[26]Eine Zusammenfassung über die Historiographie der Timuridenzeit befindet sich im Belleten (Tauer 1965) und bei Dobrovits (1994).

Teil des Dschingis-name beinhaltet auch die authentische Aufzählung der Kasanischen Chane.

Sprache des Dschingis-name

In der an Wendungen sehr reichen, über große Ausdruckskraft verfügenden Sprache des Werkes spiegelt sich die eigenartige ethnische Vermischung der Bevölkerung des Wolga-Ural Gebiets wider. Das Fundament ist die in der Goldenen Horde benutzte osttürkische literarische Sprache, in deren Morphologie die oguzischen, wie kiptschakischen Elemente gleichfalls vertreten sind. Dank der archaisierenden Schreibweise wurden im ersten Kapitel mehrere Wörter und Wendungen konserviert, die den Stand der türkischen Sprache am Ende des 13. Jahrhunderts wiedergeben. In den anderen Kapiteln ist aber der spezielle Wortschatz der türksprachigen Völker des Wolga-Ural Gebietes markant vertreten. Im Wortschatz können mehrere Wörter neben tatarischen, kasakischen und baschkirischen Sprachen nur aus sibirischen Türksprachen belegt werden. Die entgegengesetzte geographische Extremität wird von dem in der Krim gesprochenen Karaim dargestellt. Da mit Hilfe der zugänglichen Wörterbücher einige Wörter nicht zuverlässig nachweisbar sind, konnte die Bedeutung einiger Wörter nur aus der Textumgebung rekonstruiert werden. Im ganzen Text charakteristisch ist, daß gleichbedeutende kiptschakische und oguzische Wörter parallel benutzt werden, z. B. *išan-/inan-* 'glauben', *buwaz/yükli/aylu* 'schwanger'.

Aus sprachlicher Hinsicht ist das Dschingis-name nicht einheitlich. Die am Anfang des Manuskriptes befindliche Genealogie weist einen neueren Sprachzustand auf, als die anderen Kapitel. Es deutet darauf hin, da hier nicht die ältere Form, *bol-*, sondern die neuere *ol-* Form des Zustandwerbes 'sein' benutzt wird. So kann unsere Vermutung, daß sie nicht ursprünglich zu der Sammlung gehörte, und daß sie als Anfang des Manuskriptes erst später, den Ansprüchen des jeweiligen Auftraggeber genügend, hinzugefügt wurde auch mit linguistischen Argumenten untermauert werden.[28] Der Sprachgebrauch der Geschichte von Dschingis Chan ist äußerst alt und weist auffällige Ähnlichkeit

[27]Die wissenschaftliche Diskussion über dieses Kapitel wurde von Usmanov eingehend dargestellt (1972:116–122).

[28]Die Genealogie fehlt zum Beispiel aus dem Edinburgher Manuskript, in das Berliner Manuskript (Pertsch) wurden auch die Namen der Krimchanen aufgenommen (Historia Dschingischani 17r-17v).

mit der Sprache der aus dem 13. Jahrhundert stammenden, in uigurischer Schrift verfassten Oguz-name auf. Dementsprechend finden wir in ihr solche Anachronismen wie z. B. das Lamdazismus aufweisende *töš töl* 'der männliche Samen', *ay kün* 'die Zeit der Entbindung', oder das Verb *közi yarudï* 'ihre Augen erglänzten [von der Freude der bevorstehenden Geburt]' usw. Viele Wörter sind mongolischer Herkunft,[29] wobei die Anzahl arabischer-persischer Wörter nicht bedeutend ist. Weiters können einige Ausdrücke mit dem Sprachdenkmal des 14. Jahrhunderts, des Codex Cumanicus in Parallele gestellt werden. Auf diese Stellen wird im zweiten Band ausführlich hingewiesen.

Das Verhältnis der arabisch-persischen Wörter zu den türkischen Wörtern ist auch in den weiteren Kapiteln des Manuskriptes im großen und ganzen gering, aber es sind erhebliche Unterschiede zwischen den einzelnen Kapiteln festzustellen. Die arabisch-persischen Elemente nehmen von der Geschichte Timurs an zu. Dies wird auch teilweise vom Thema hervorgerufen, insbesondere in jenem Teil, wo Timur als Verbreiter des Islams auftritt. Die Genealogie von Edige Biy beinhaltet verständlicherweise viele arabische Elemente, da er seinen Stammbaum bis zum Khalifen Abu Bakr zurückführt.

Im Falle der Fremdwörter im Text ist die Absicht klar zu erkennen, die arabischen, persischen oder mongolischen Wörter mit einem anderen türkischen Wort, in der Form eines Hendiadyoins, zu benutzen, um die Bedeutung der fremden Wörter leichter einprägbar zu machen, z. B. *lāyiq yaḫšï* 'würdig', *orun mäqām* 'Ort', *tang ʿaǰāib* 'Erstaunen'. Es wurden nicht nur Substantive, sondern auch Verben so benutzt; *ösdi ulġaydï* 'wuchs'.

Im ganzen Manuskript kann beobachtet werden, daß das alttürkische Phonem *y* am Anlaut von *ǰ* bzw. mit *č* vertreten wird. Dies weist auf Unterschiede in den Dialekten hin, was auch schon in dem „heidnischen" Oguz-name nachgewiesen werden kann.

Manuskripte

Das *Dschingis-name* war im Wolga-Ural Gebiet äußerst beliebt, es sind mehr als 40 (teils vollständige, teils unvollständige) Manuskripte erhalten geblieben. Unter ihnen ist leider keins, das als Autograph bezeichnet werden kann. Von M. A. Usmanov wurden die folgenden vier frühesten Manuskripte für die textkritische Edition ausgewählt:

[29]Kincses Nagy 1997

Manuskript „O": PO IVAN, (Peterburgskoje Otdelenie Instituta Vostokovedenija Rossijskoj Akademii Nauk) B 344

Foliennummer 1v-48r

Anzahl der Reihen: irregulär, 12-25

Besitzer/Abschreiber?: Abu Bäkir bin Ibrāhīm

Die kritische Textausgabe beruht auf dem Manukript „O" (russisch *osnovnoj* 'zur Grundlage dienend'). Dies ist das vollständigste und am besten erhalten gebliebene Manuskript. Anhand des Wasserzeichens im Papier kann es zwischen 1811–15 datiert werden. Diese Abschrift wurde von einem anderen, bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts zurückliegenden Protograph gefertigt. Dieses letztere bewahrte noch die arabischen Buchstaben *sīn* mit drei Punkten unten und die persischen Buchstaben *kef* mit drei Punkten oben (36r4), weil der Abschreiber diese in einigen Fällen benutzte (6r17, 39r21). Die Bemerkungen am Seitenrand des Manuskriptes „O", die vor allem an der Stelle, wo die Eroberung der Stadt Bulgar beschrieben wird (36v-40v), vorkommen, lassen darauf schließen, daß der tatarische Historiker Frähn die Manuskripte „B" und „C" gekannt und verwendet hat, wobei ihm auch weitere Manuskripte zur Verfügung gestanden haben müssen. (Diese Edition hat sich nicht das Ziel gesetzt, dem Ursprung der Bemerkungen am Seitenrand nachzuforschen.) Laut der Seitennumerierung fehlt Folio 38, dies wurde von den anderen drei Manuskripten rekonstruiert, doch der rekonstruierbare Text ist bedeutend kürzer als ein Folio. Den Text der Folien 37v und 39r-40r hat M. A. Usmanov wiederhergestellt.

Manuskript „A"

Die Anführungszeichen deuten darauf hin, daß es sich hier um ein virtuelles, verschollenes Manuskript handelt, dessen Text nur aus der Ausgabe bekannt ist, die in Kasan im Jahre 1882 dank der Unterstützung, Raḥīmǰān J̌ihānsah [Rahimdžan Džiganšin] mit arabischer Typographie gedruckt wurde.[30] Die Ausgabe basierte auf einem gut erhalten gebliebenen Protographen, das aus der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts stammen könnte. Da dies eine der frühesten Abschreibungen darstellt, schien es sinnvoll, sie trotz der ungemein vielen Druckfehler in die kritische Ausgabe einzubeziehen.

[30]*Häẕā Kitab-i Fasl-i Dāstān-i näsl-i Čingiz Ḫān wä häm Aksak Temir näslindän bäyān edär* (1882) Kazan'. 45 Seiten.

Manuscript „B": PO IVAN, B 2640

Foliennummer 1v-35v

Anzahl der Reihen: 17, letzte Seite 18.

Abschreiber: Das Manuskript wurde 1796 von Mulla Sābit Bikqul oġlï im Dorfe Baraza (Kasaner Distrikt) abgeschrieben. Später gelang es in den Besitz von Mulla ʿAbdulmuṭallab bin Manṣūr oġlï.

Manuskript „B" ist auch fast ganz vollständig und nur um ein Folio kürzer, als das Manuskript „O". Der Text dieses fehlenden Folios ist aber nicht mit dem identisch, das von dem Manuskript „O" verloren gegangen ist. Es dürfte schon vor der Aufnahme in eine öffentliche Sammlung verschollen sein, da die Numerierung der Folios nicht auf das Fehlen hinweist. (Nach Folio 16v bricht der Text ab, obwohl die Numerierung mit 17r forgesetzt wird.)

Manuskript „C": PO IVAN, B 2587

Folionummer 1v-36r

Anzahl der Reihen: f. 1v-6v zwischen 18-20;
f. 7r-36r zwischen 15

Abschreiber: unbekannt

Manuskript „C" entstand am Ende des 18. Jahrhunderts. Der Teil des Manuskriptes zwischen Folien f.1v-6v ist Ergebnis einer Ergänzung aus dem 19. Jahrhundert. Dieses Manuskript beinhaltet nur die ersten drei Kapitel des Dschingis-name. Es wurde mit großer Wahrscheinlichkeit von Manuskript „B" kopiert, da der Abschreiber die Fehler von "B" konsequent in Manuskript „C" übertragen hat. Obwohl es gut lesbar ist, verliert es wegen der Unaufmerksamkeit des Abschreibers, der an mehreren Stellen größere Teile ausgelassen hat, und wegen der auffallend vielen geschrumpften Wörter an Wert.

Überlieferung der Manuskripte

Der Text der Manuskripte weist nur sehr geringfügige Unterschiede auf. Es scheint trotzdem, daß die vier Manuskripte auf zwei Urfassungen zurückzuführen sind. Die Manuskripte „A", „B", und „C" hatten eine gemeinsame Urfassung, während Manuskript „O" auf einem anderen Text basierte (das von uns hier nicht benutzte Edinburgher Manuskript gehört auch zu den drei vorigen). Bei der kritischen Textaufarbeitung konnten einige schwerere Stellen mit Hilfe des Berliner Manuskripts (Pertsch 1899) gedeutet werden. Doch das Berliner Manuskript ist dermassen lückenhaft und stellt eine so späte

Abschreibung dar, daß es keinen Sinn gehabt hätte, sie in die kritische Edition aufzunehmen. Aus orthographischer Sicht weisen die Manuskripte „B" und „C" ältere Eigentümlichkeiten auf, und zwar in der häufigen, aber nicht konsequenten Benutzung des Buchstabens *sīn* mit drei Punkten unten. Dieser Buchstabe kommt im Manuskript „O" nur einmal (35v4), aber im Manuskript „B" und besonders im „C" in bestimmten Fällen oft vor. Diese sind: Possessiv 3. P. Sg. (*-sI*), Personalpronomina 2. P. Sg. und Pl. (*sän, siz*), Imperativ 3. P. Sg. (*bolsun*), das privative Suffix (*-sXz*), oder das Suffix des Konditionals *-sA*. Dieser Buchstabe *sīn* mit drei Punkten unten kann bei einem Substantiv (*tansuq*) oder Verb (*kes-, istä-*) nur selten beobachtet werden. Der Abschreiber kannte allem Anschein nach diesen alten Schriftgebrauch nicht mehr, und setzte die drei Punkte nicht unter, sondern über dem Buchstaben, wodurch er aus *sīn* ein *šīn* machte.

Transkription

Bei der Transkription boten sich für die Historiker-Philologen zwei Möglichkeiten: die etymologische oder die den normalisierten Grundsätzen der tatarischen Sprache entsprechende Transkription. Da die Edition des Dschingis-name in tatarischer Sprache geplant ist, fiel der Entscheid auf die etymologische Transkription. Die etymologische Transkription wurde dadurch erschwert, daß die sechs Teile des Dschingis-name in verschiedenen Perioden entstanden sind.

Darum wurde beschlossen, daß man sich bei der Transkription streng an das Schriftbild hält, z. B das Wort كلمك wurde von den Tataren sicher als *kilmäk* gelesen, doch im Text kommt es in zwei verschiedenen Schreibweisen vor, mit und ohne *yod*. Die Form ohne *yod* wurde mit einem offenen *ä*, die mit einem *yod* geschriebene Formen dagegen, mit geschlossenem *e* transkribiert. Es wurde nur dann ein *i* anstelle einem etymologisch geschlossenen *e* verwendet, wenn dies durch ein *kesre* oder *yod+kesre* angedeutet wurde (siehe *bit* 'Gesicht', *kišänä* 'Mausoleum', *iyär* 'Sattel'). Gleichfalls wurde das Phonem *b* am Auslaut als *p* ausgeprochen, doch wurde dies in der Orthographie nicht wiedergegeben. Der arabische Buchstabe *ain* stellt ein anderes Problem dar. In den arabischen Wörtern wurde *ain* von den Tataren ohne Zweifel als *gain* gesprochen, doch dasselbe Wort wurde mal mit *ain*, mal mit *gain* geschrieben: *ʿammāz* bzw. *ġammāz* 'Verräter'. Das Phonem *ng* erscheint in unserem Text in zwei Weisen:

entweder mit *kef*, oder mit *nūn+kef*. Bei der Transkription wurde in beiden Fällen einheitlich *ng* geschrieben.

Eine weitere orthographische Eigentümlichkeit unseres Textes ist die Benutzung des Phonems *wāw* mit drei Punkten oben. Das Phonem *ẇ* tritt an der Stelle des alttürkischen *b*: *ab* > *aẇ* 'Jagd', des alttürkischen *-q-/-ġ-*: *qaġun* > *qaẇun* 'Melone', am Auslaut auf *-q/-ġ*: *yaġ* > *yaẇ* 'Feind', an der Stelle des *-aġu/-ägü*: *buzaġu* > *buzaẇ* 'Kalb' auf. In arabischen und persischen Lehnwörtern kommt aber ohne grammatische Bedeutung vor: *däẇir, ẇaqit* 'Zeit'.

In einigen Fällen wurde der Buchstabe *wāw* mit drei Punkten oben auch für die Wiedergabe der labialen Vokale *o, u* verwendet (*sẇr-* 'fragen', *dẇla-* 'drehen', *Ṭaydẇlï* Pn.).

Unsere Lage war im Falle der Transkription der Wörter von arabischer und persischer Herkunft viel komplizierter. Die russische Eroberung beraubte früh das Wolga-Ural Gebiet ihrer Schulen (siehe Vorwort). Im 16.–17. Jahrhundert wurde nur wenigen die Möglichkeit gewährt, in den Zentren des Islams in Mittelasien oder Istanbul zu studieren. Obwohl sich eine signifikante Schicht von arabisch-persischer Herkunft in den Wortschatz der kiptschakischen Sprachen des Wolga-Ural Gebiets einbürgerte, ist kein Anhaltspunkt dafür vorhanden, wie diese Wörter ausgesprochen wurden. Da bei den arabischen und persischen Lehnwörtern die Vokalharmonie nicht funktionierte, und üblicher Weise velare und palatale Endungen unregelmäßig verwendet worden waren (*dünyāġa* aber auch *dünyāgä*), half bei der Vokalisierung auch die Morphologie nicht. Es wurde vorausgesetzt, daß unsere Manuskripte eher die umgangsprachliche als die klassisch-hochsprachliche Auspsrache der arabisch-persischen Wörter wiedergeben. Weiters wurde angenommen, daß sich die Aussprache der arabisch-persischen Lehnwörter in der tatarischen Sprache zwischen dem 17.–19. Jahrhundert nicht mehr wesentlich änderte. Deshalb wurden die Wörter nicht mit den ursprünglichen arabischen oder persischen Vokalismen wiedergegeben, sondern nach der Transkription des arabisch-tatarischen Wörterbuches. (Es wurde dem Gerschlossenwerden der Vokale keine Beachtung geschenkt, also schrieben wir *dünyā*, statt *dönyā*).[31]

[31]Hämzin 1965

Technische Bemerkungen

Der Text von Manuskript „O" wurde mit Hilfe der anderen beiden Manuskripte ergänzt. Die Ergänzungen wurden in eckigen Klammern angeführt, und in den Fußnoten wurden Folien- und Reihennummern angegeben **[xxx]**. Die wegen der Unaufmerksamkeit des Abschreibers eventuell ausgelassenen Buchstaben kamen auch in eckige Klammern, ebenso die Geminaten.

Falls die im Text vorkommenden Durchstreichungen oder die Bemerkungen am Seitenrand in den Haupttext oder in die Fußnoten aufgenommen wurden, so stehen sie in schräg gestellten Klammern **/xxx/**.

Die fehlenden Teile wurden in geschweifte Klammern gestellt **{xxx}**. Bei einem einzelnen Wort wurden nur dann geschweifte Klammern verwendet, wenn bei einer Wortzusammensetzung nur eines der Teile fehlte. Mit doppelten geschweiften Klammern wurden die Teile markiert, die aus einem Manuskript fehlten, und von dem Teil im anderen Manuskript noch ein Teil fehlte. Um Platz zu sparen, wurden die zu einer gedanklichen Einheit gehörenden Abweichungen in eine einzige Fußnote aufgenommen, und im Text zwischen spitzen Klammern gesetzt **<xxx>**.

Stellen, die auch im Haupttext schwer zu deuten waren, werden auch aus den anderen drei Manuskripten vollständig veröffentlicht, mit Hinweis auf Folio- und Reihennummer. Dieses Verfahren wurde auch in dem Falle angewandt, wenn die Manuskripte „B" und „C" von dem Haupttext bedeutend abwichen. Mit dem in den Fußnoten vorkommenden Wort *passim*, wurde signalisiert, daß das Wort innerhalb der darauffolgenden Zeilen in der angegebenen Form wieder vorkommt. Die Abkürzung *add.* (*addidit*) bedeutet, daß im Haupttext dem Wort, das mit einer Fußnote markiert wurde, in den anderen Manuskripten jeweils ein Wort, ggf. ein Satz folgt. Mit den Wörtern *deest* bzw. *desunt* wurde auf die Lücke(n) im Text hingewiesen. Mit einem Kreuz wurden die Fälle gekennzeichnet, wo der Abschreiber die diakritischen Punkte falsch gesetzt hatte, oder das Wort unlesbar oder undeutbar war.

Die Orthographie der Manuskripte ist nicht konsequent gestaltet. Wegen der Vielfalt der orthographischen Eigentümlichkeiten wurde ihre Dokumentation weggelassen, doch die grammatischen Besonderheiten möglichst vollständig behandelt. Der Wortfolge innerhalb einer gedanklichen Einheit wurde nur dann Aufmerksamkeit geschenkt, falls dies den Sinn des Satzes ebenfalls beeinflußte.

Das Wörterbuch wurde für die Erleichterung einer späteren linguistischen Aufarbeitung zusammengestellt. Die Wörter sind in einem Artikel in der Reihe

des Vorkommens, zusammen mit der Textumgebung angeführt. Im Falle der Bindewörter, die immer mit der selben Bedeutung und in der selben Form erscheinen, wurde nur das erste Vorkommen angegeben. Die von dem Haupttext abweichenden Eigennamen wurden sowohl in den Fußnoten, als auch im Wörterbuch angeführt. Die bekannten arabischen Segnungsformen wurden nicht in das Wörterbuch aufgenommmen (z. B. *'aläyhi's-sälām*).

Die Faksimiles der Manuskripte „O", „B" und „C" werden vollständig abgedruckt, vom Manuskript „A" werden nur die Teile zitiert, mit dessen Hilfe der Haupttext ergänzt wurde.

Mein aufrichtiger Dank gehört meinem Kollegen Éva Kincses Nagy und Dr. István Zimonyi, die mir in philologischen Fragen mit vielen wertvollen Hinweise und beim Lesen von Korrekturen geholfen haben. Weiterhin schulde ich den Studenten des Lehrstuhls für Altaistik der Universität Szeged, László Károly, László Keller und Gábor Vörös für die gewissenhafte Mitwirkung im Textvergleich herzlichen Dank. Ganz besonders gilt mein Dank dem Studenten László Károly für die technische Betreuung der Edition.

Literaturverzeichnis

ABDÜLKADIR [İNAN] (1934) Destân-i nesl-i Çengiz Han kitabı hakkında 1, *Azerbaycan Yurt Bilgisi* 3:25, 9–14 und 28, 131–133.

ÄHMÄTDŽANOV, M. (1995) *Tatar šädžäräläre*, Kazan'.

BANG, W.–Rachmati, G. R. (1932) *Die Legende von Oghuz Qaghan*, Sitzungsberichte der Preussischen Akademie der Wissenschaften. Phil.-Hist. Klasse XXV, Berlin, 683–724.

BEREZIN, I. (Hrsg.) (1854) *Qādir Alī Bek J̌alāyirī*, Sbornik letopisej, Tatarskij tekst, Kazan.

[BESSE JÁNOS KÁROLY] (1838) *Voyage en Crimée, en Cavcase, en Géorgie, en Arménie, en Asie-Mineure et à Constantinople en 1829 et 1830, pour servir à l'histoire de Hongrie. Ouvrage orné de cinq plancses litographes par Jean-Charles de Besse*, À Paris.

DAVIDS, A. L. (1832) *A grammar of the Turkish Language*, London.

DEMAISON, P. I. (Hrsg.) (1970[2]) *Histoire des Mongols et des Tatares par Aboul-Ghâzi Béhâdour Khân* 1–2, Réimpression de l' Édition St. Pétersbourg 1871–74.

DEWEESE, D. (1994) *Islamization and Native Religion in the Golden Horde. Baba Tükles and Conversion to Islam in Historical and Epic Tradition*, The Pennsylvania State University.

DOBROVITS M. (1994) The Turco-Mongolian tradition of common origin and the historiography in fifteenth century Central Asia, *Acta Orientalia Hungaricae* 47, 269–277.

BERTEL'S, E. E. (Hrsg.) (1963–1971) *Firdousi. Šāh-nāme* 1–9, Moskva.

FRÄHN, C. M. (1825) *Abulghasi Bahadür Chani Historia Mongolorum et Tatarorum*, Casani.

FRÄHN, C. M. (1816) *Bülariae urbis irog atque fata Tatarlice et latine*, Fundgruben des Orients 5, Wien.

GÖKYAY, O. Ş. (1968) Hânnâme, *Necati Lugal Armağanı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları 7:50, Ankara, 275–329.

GOSMANOV M. G. [M. A. Usmanov] *et al.* (Hrsgs.) (1988) *Idegäy: Tatar halïk dastanï*, Kazan.

GOSMANOV, M. [M. A. Usmanov] (1994) *Qaurïy qaläm ėzennän*, Kazan.

HACI NUR HACI (Hrsg.) (1985) *Molla Mir Salih Jingiz-nāme*, Kašgar.

HAL'FIN, I. I. (1822) *Žin' Džingiz-hana i Aksak-Timura*, Kazan'.

HĀMZIN K. Z. *et al.* (1965) *Garäpče-tatarča-rusča alïnmalar süzlege*, Kazan.

Häẓā Kitāb-i Fasl-i Dāstān-i näsl-i Čingiz Hān wä häm Aksak Temir näslindän bäyān edär (1882) Kazan'.

Historia Dschingischani, Staatsbibliothek zu Berlin, Preuss. Kulturbesitz, Orientabteilung, Signatur: Diez A quart 137. Fo. 1r–22r.

HOFMAN, H. F. (1969) *Turkish Literature: A bio-bibliographical survey*, Vol. 5, Section 3, Part 1: authors, Utrecht.

HUDJAKOV, M. G. (1990) *Očerki po istorii Kazanskogo Hanstva*, Reprint, Kazan'.

IBN 'ARABŠĀH, AḤMAD B. MUḤAMMAD (1936) *Tamerlan, or Timur the Great Emir*, Übersetzt von J. H. Sanders, London.

IVANICS M. (1997) Kırım Tarihine ait Kaynaklar: Mülknâmeler, *Originea Tătarilor*, Lucrările Simponzionului Internațional, Constanța 17-20 noiembre 1994, Bucureşti, 155–162.

IVANICS M. (1997) Das neugefundene *Altan Debter*? (Textkritische Untersuchungen zum *Däftär-i Činggis nāmä*), in Á. Berta (Hrsg.) *Historical and Linguistik Interaction between Inner-Asia and Europe*, Proceeding of the 39th Permanent International Altaistic Conference (PIAC) Szeged, Hungary: June 16–21, 1996, Studia Uralo-Altaica 39, Szeged, 127–137.

JAHN, K. (1969) *Die Geschichte der Oġuzen des Rašīd ad-Dīn*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse, Denkschriften, Bd. 100, Forschungen zur islamischen Philologie und Kulturgeschichte 4, Wien.

JUDIN, V. P. *et al.* (1992) *Ötemiš Hadži Čingiz-name*, Faksimile, Übersetzung, Transkription, Bemerkungen und Bearbeitung von V. P. Judin. Herausgegeben von Ju. G. Baranov, Kommentare und Indizes von M. H. Abuseitova, Alma-Ata.

KALININ, N. F. (1955[2]) *Kazan'. Istoričeskij očerk*, Kazan'.

KINCSES NAGY, É. (1997) Mongolian Loanwords in Chagatay, in Á. Berta (Hrsg.) *Historical and Linguistik Interaction between Inner-Asia and Europe*, Proceeding of the 39th Permanent International Altaistic Conference (PIAC) Szeged, Hungary: June 16-21, 1996, Studia Uralo-Altaica 39, Szeged, 139–145.

KONONOV, A. N. (1958) *Rodoslovnaja turkmen: sočinenie Abu-l-Gazi hana hivinskogo*, Moskva–Leningrad.

KUZEEV, R. G. (1960) *Baškirskie šedžere*, Ufa.

LECH, K. (Hrsg.) (1968) *Das Mongolische Weltreich. Al-ʿUmarī's Darstellung der mongolischen Reiche in seinem Werk Masālik al-abṣār fī mamālik al-amṣār*, Mit Paraphrase und Kommentar, Asiatische Forschungen, Band 22, Wiesbaden.

MOŽAROVSKIJ A. F. (1880) *Izloženije hoda missionerskogo dela po prosvešeniju kazanskih inorodcev s 1552 po 1867 goda*, Moskva.

Materialy po istorii kazahskih hanstv XV-XVII vekov. Izvlečenija iz persidskih i tjurkskih sočinenij (1969) (Hrsgs.) Ibragimov, S. K. *et al.*, Alma Ata.

ÖLMEZ, Z. K. (Hrsg.) (1966) *Ebulgazi Bahadur Han: Šecere-i Terākime*, Ankara.

PERTSCH, W. (1899) *Verzeichniss der türkischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*, Berlin.

RAVŠANOV, P. (Hrsg.) (1990) *Temurnoma*,Taskent. [non vidi]

Rašīd ad-Dīn, Fazlallah J̌āmiʿ at-tawāriḫ 1–2 [Sbornik Letopisej] (1952–1960) Hrsg. A. A. Semenov, Moskva-Leningrad: 1:1 (1952) russische Übersetzung von. L. A. Hetagurov; 1:2 (1952) russische Übersetzung von O. I. Smirnova; 2 (1960) russische Übersetzung von Ju. P. Verhovskij.

RACHEWILTZ, I. DE (1982) *On a recently discovered Ms. of Činggis-qayan's precepts to his younger brothers and sons. Indological and Buddhist Studies*, Volume in Honour of Professor J. W. de Jong on his Sixtieth Birthdas, Canberra.

RADLOFF, W. (1866–1907) *Proben der Volksliteratur der türkischen Stämme Süd-Siberiens* 3:1–2, Sanktpetersburg.

RÄXIM, G.–Gäziz, G. (1925[2]) *Tatar ädäbiyati tarixi*, Kazan.

RIEU, CH. (1888) *Catalog of the Turkish Manuscripts in the British Museum*, London.

Šaybānī-nāme (1969) in S. K. Ibragimov *et al.* (Hrsgs.) *Materialy po istorii kazahskih hanstv XV–XVII vekov. Izvlečenija iz persidskih i tjurkskih sočinenij*, Alma Ata, 91–127.

SCHERNER, B. (1975) Probleme arabischer und neupersischer Lehnwörter im Tatarischen, in L. Ligeti (Hrsg.) *Research in Altaic Languages,* Papers read at the 14th Meeting of the Permanent International Altaistic Conference Held in Szeged, August 22-28, 1971, Budapest, 219-229.

Johnson and Richardson's Persian, Arabic, and English Dictionary Revised, Enlarged, and Entirely Reconstructed, London.

TAUBE, M. (Hrsg.) (1989) *Geheime Geschichte der Mongolen*, Leipzig–Weimar.

TAUER, F. (1965) Timurlular devrinde tarihçilik, *Türk Tarih Kurumu Belleten*, 29:113, 49–69.

TIZENGAUZEN, [Tiesenhausen] V. G. (Hrsg.) (1884–1941) *Sbornik materialov otnosjaščihsja k istorii Zolotoj Ordy*: 1. Izvlečenija iz sočinenij arabskih, Sanktpeterburg; 2. Izvlečenija iz persidskih sočinenij sobrannye V. G, Tizengauzenom i obrabotannye A. A. Romaskevičem i S. L. Volinym. Moskva–Leningrad.

TOGAN, Z. V. (1962) The Composition of the History of the Mongols by Rashīd al-Dīn, *Central Asiatic Journal* 7, 60–72.

TOGAN, Z. V. (1956) Das özbegische Epos Channame, *Central Asiatic Journal* 1 (1955), 144–156.

USMANOV, M. A. (1972) *Tatarskie istoričeskie istočniki XVII-XVIII vv*, Kazan'.

USMANOV, M. A. (1979) *Žalovannye akty Džočieva Ulusa XIV-XVI vv*, Kazan'.

VÁSÁRY I. (1982) A Contract of the Crimean Khan Mängli Giräy and the Inhabitants of Qïrq-Yer from 1478/79, *Central Asiatic Journal* 26, 289–300.

VEL'JAMINOV-ZERNOV, V. V. (1863–1887) *Issledovanie o kasimovskih carjah i carevičah* 1–4, Sanktpeterburg.

VEL'JAMINOV-ZERNOV, V. V. (1864) *Materialy dja istorii Krymskogo Hanstva*, Sanktpetersburg.

ŽIRMUNSKIJ, V. M. (1974) *Tjurkskij geroičeskij epos*, Leningrad.

Transkription

Umschrifttabelle

a	ه ا	ẖ	خ
ã	آ ا	k	ک
ä	ه ا	q	ق
e	ی ای	l	ل
ï	ی ای	m	م
i	ی ای	n	ن
ī	ی ای	ng	ک نک
o	و او	r	ر
ō	و	s	پس س
ö	و او	ṣ	ص
u	و او	s̲	ث
ū	و او	š	ش
ü	و او	t	ت
b	ب	ṭ	ط
p	ب پ	w	و
ǰ	ج	ẇ	ۆ
č	ج چ	y	ی
d	د	z	ز
f	ف	ż	ض
g	گ ک	ẓ	ظ
ġ	غ	z̲	ذ
h	ه	ʿ	ع
ḥ	ح	ʾ	ء

[f.1v] (1) Dāstān bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm [**däftär-i Čingiz-nāmä** faṣl-i dāstān-i][1] näsl-i J̌ingiz (2) ḥażrät-i Nūḥ päyġambär 'a[läyhi's-sälā]m-nïng (3) tört oġlï wä taqï tört qïzï bar erdi[2] biri Ḥām biri Sām biri[3] (4) Kän'ān törtinči[4] Yāfäṯ erdi taqï ulug[5] (5) qïzï-nïng aṭï Räḥäb[6] erdi ekinči-si-ning (6) aṭï Zäḥäb[7] erdi üčünčisi-ning aṭï (7) Züḥüt[8] erdi törtinčisi-ning aṭï Zäḥüt[9] erdi (8) ämmā Räḥäb[10] özi-ning ṣulbī qïzï erdi (9) <Zäḥäb Züḥüt Zäḥüt>[11] üčägü-si[12] Nuḥ (10) päyġambär 'aläyhi's-sälām-nïng du'āsiylä[13] küčükdin (11) ešäkdin mačï-dïn olub erdilär ämmā (12) Ḥām nïng näsli 'Aräb ḫalqï-dur Sām-nïng [f.2r] (1) näsli 'Aǰäm ḫalqï-dur Kän'ān ṭūfānda hälāk (2) oldï[14] näsli kesildi Yāfäṯ-ning näsli (3) Rūm ḫalqï-dur Yāfäṯ-ni Abulǰa Ḫān teb [häm][15] (4) ayturlar Abulǰa Ḫān oġlï Baqïr Ḫān anïng (5) oġlï {Uǰan Ḫān anïng oġlï}[16] Äwäz Ḫān[17] (6) anïng oġlï Kök Ḫān anïng oġlï Boġara (7) Ḫān[18] anïng oġlï {Qara Ḫān anïng oġlï (8) Künüm Ḫān[19] anïng oġlï Ruǰam[20] Ḫān anïng (9) oġlï}[21] Säm [22] Sawčï anïng oġlï Salar (10) Sawčï anïng oġlï Sängäberun[23] anïng oġlï (11) Qaču

---

[1]A: (p.2) bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm däftär-i Čingiz Ḫān faṣl-i dāstān-i näsl-i Čingiz, B: (f.1v) bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm däftär-i Čingiz beglär-beg bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm däftär-i Čingiz nāmä faṣl-i dāstān-i näsl-i J̌ingiz, C: (f.1v) bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm
[2]C: add. oġlanlarï
[3]B: üčünči-si
[4]B: törtinči-si, C: biri
[5]B: ulu
[6]A, B: Räǰäb
[7]B: Züḥüb (ZḤB), C: Züǰüb (ZWǰB)
[8]B: Räḥät (RḤT), A, C: Rüḥüt (RWḤT)
[9]A, B: Räḥät (RḤT), C: Räḥät (RḤT)
[10]A, B, C: Räǰäb
[11]A: Zäḥäb RüḥütZüḥüt, B: Zäḥäb Räḥät Räḥüt, C: Züǰüb, Rüḥüt, Räḥät
[12]C: add. ḥażrät-i
[13]A: du'āsi ilän
[14]A, B, C: boldï
[15]A: (p. 2), B: (f.1v10), C: (f.1v20)
[16]B, C: desunt
[17]B: Äwäz Ḫān Äwäz Ḫān [sic!]
[18]A, B: Boġra Ḫān, C: Boġranda Ḫān
[19]B: Künüm Märgän
[20]A: Uǰam Boyïl, B: Uǰam Boġrïl
[21]C: desunt
[22]C: Asam
[23]B: Sängä oġlï Sämberun, C: Berun

Märgän[1] anïng oġlï Qačuman[2] anïng oġlï (12) Qara Duman[3] anïng oġlï Turumtay Čäčän (13) anïng oġlï Tumaul Märgän anïng oġlï Duyïn (14) Bayan[4] anïng oġlï J̌ingiz Ḫān[5] {anïng oġlï (15) Yöči Ḫān}[6] anïng oġlï Sayïn Ḫān anïng [f.2v] (1) oġlï {Sartaq Ḫān anïng oġlï Burtaq (2) Ḫān[7] anïng oġlï Tuġalï Ḫān anïng oġlï}[8] (3) Toqtoġa Ḫān anïng oġlï Özbeg Ḫān anïng (4) oġlï J̌ānibäk Ḫān anïng oġlï Berdibeg Ḫān[9] (5) anïng oġlï Šïbaq Ḫān anïng oġlï Murtaża (6) Ḫān anïng oġlï Kučüm Ḫān anïng oġlï ['Ali Ḫān anïng oġlï][10] (7) Arslan Ḫān anïng oġlï Burhān Sulṭān[11] (8) ämmā Burhān Sulṭān[12] Urus qolunda ḥabs (9) olub mürtädd boldï {na'ūẕu bi'llāhu tä'älä}[13] [emdi J̌ingiz Ḫān-nïng däftäri][14] äwwäl (10) bašdïn[15] söyläyälik[16] {äwwäl bašï naġačï babala[-] (11) rïndïn söyläyälik}[17] äwwäl zamānda Aq Dengiz-ning (12) ičindä Mālta degän šähär bar erdi ol šähär (13) ḫānï-nïng aṭï[18] Altun Ḫān degän erdi ḫā[-] (14) nïšï-nïng aṭï Körläẇič degän erdi ol (15) eki[19] pādišāhdïn bir qïz tuġdï qïznïng aṭï[20] (16) 'Ülämālik Körikli atadïlar taqï ayġa küngä kör[-] [f.3r] (1) güzmädilär[21] qïrq <qulač taš särāyda (2) qoydïlar>[22] ämmā körki andaġ erdi külsä quru (3) aġačġa[23] yapraq[24] bitär erdi taqur[25] yergä (4)

[1]C: Qačuman Ḫān
[2]C: Točuman Ḫān
[3]B: Qara Sawčï Duman, C: Qaraṭan Ḫān
[4]C: add. Ḫān
[5]C: (f.1v20) add. ämmā J̌ingiz Ḫān-ning tört oġlï bar erdi biri Yöǰi Ḫān J̌adāy Ḫān Keräy Ḫān Tolay Ḫān ämmā Tolay Ḫān Mäskäẇdä ḫān boldï
[6]C: desunt
[7]A: Purtaq Ḫān (PRTAQ)
[8]C: desunt
[9]A, B: Sultān
[10]O, A: deest, B: (f.2r2), C: (f.1v19)
[11]C: Ḫān
[12]C: deest
[13]B, C: desunt
[14]A: (p. 3), B: (f.2r4), C: (f.2r2)
[15]C: bašïndïn
[16]A: söylägil, passim B: söyläling, passim
[17]C: desunt
[18]C: deest
[19]C: bu eküläġüsi-din
[20]A: atunï, C: ismini
[21]A, C: körgäzmädilär
[22]A: yïġač taš minbär [sär]āyda
[23]A: quruġ aġačġa, B: qur[uq] aġačġa, C: quruq yïġačqa
[24] A: yafraq
[25]C: deest

baqsa ölän[1] bitär erdi sačïn tarasa yinčü (5) tökülür erdi <tükürsä altun kümüš bitär erdi>[2] (6) ämmā dünyāda bir artuq tuġmuš ǰān erdi (7) qašïnda dāyäläri bar erdi özinä yaqïn (8) dāyäsi-ning aṭï Orda Ḫān degän erdi (9) künlärdä bir kün bālïġ olġandïn[3] ṣong (10) aytdïkim ay Orda Ḫān sän bu särāydïn (11) čïqa[r]sän tašqaru nä körärsän dedi ämmā (12) dünyā degän bu särāymu dur yā özgä yer[4] bu särā[-] [f.3v] (1) ydïn bašġa bar mïdur yā ošbu särāy[5] iči (2) mü dür dedi Orda Ḫān aydï dünyā (3) degän tašqaru keng[6] ǰihāndur dedi ämmā (4) <kün degän ay degän närsä>[7] bardur dünyānïng (5) rawšān-lïġï[8] anïng birlä dür dedi andïn ʻÜlämālik Körkli (6) aydï ay Orda Ḫān sän manga ol närsälärni (7) körgüzgil dedi Orda Ḫān aydï sän (8) körsäng ölärsän dedi yänä ʻÜlämālik Körkli aydï (9) ölsäm öläyin körgüzgil dedi ersä (10) täräzüni[9] ačïb iyäbärdi[10] ersä kün yaruqï[11] äwgä[12] (11) kirdi ʻÜlämālik Körkli anï kördi /hušï ketüb/ ölä qaldï (12) dāyäläri <ḫānġa barïb nä ayturmïz>[13] deb (13) yïġlašïb olturdïlar[14] bir kün bolġandïn song (14) esin yïydï[15] dāyäläri säwinüšüb (15) örä turdïlar[16] taqï aydïlar nä kördüng [f.4r] (1) anda ʻÜlämālik Körkli aydï bayaġï körgän kündin[17] (2) qursaġïma bala boldï emdi atama nä deb (3) aytursïz dedi ämmā ol Altun Ḫān özi waqït (4) waqït[18] kälib[19] qïznï[20] közä turġan[21] erdi (5) Altun Ḫān bir kün qïzïn[22] körmäkkä keldi ersä (6) körär

---

[1]C: ölänlär
[2]A, B: tükürsä altun tükülür erdi, C: deest
[3]C: bolġandïn
[4]C: deest
[5]C: deest
[6]C: bir keng
[7]A: kün degän eki närsä B, C: ay kün degän eki närsä
[8]A, B: rawšānï
[9]A, B, C: täräzäni
[10]A: yibärdi, C: yibärä berdi
[11]C: add. täräzädin
[12] A: särāyġa
[13]A: ḫānġa nä barub aytur-mïz B: ḫānġa nä teb aytur-bïz, C: ḫān-ġa nä aytur-mïz teb
[14]A, B: oltururlar erdi, C: olturur erdilär
[15]A, B, C: yïyïb aldï
[16]A: otura turdïlar, C: sävinüb olturur erdilär
[17]C: bayaġï körgänimdin
[18]A: add. birlän
[19]A, B: kälür erdi
[20]A, B, C: deest
[21]A, B, C: körä turġan
[22]C: qïznï

kim[1] ḥāmilä olubdur[2] qïzïna aydï ay qïzïm bitüngä (7) sipkil tüšübdür nä bala[3] boldï dedi yänä özi (8) qazġu[4] birlä äẇgä[5] käldi aydï kim ah Körläẇij [ekimiz ḥälāl][6] (9) čift bolġalï munday[7] uyat iš (10) kälgäni yoq erdi qïzïmïzġa bir bala bolubdur nä (11) qïlsa[8] bolur dedi anda Körläẇič aydï emdi (12) munï bu yergä bu yurtġa berib bolmas anïng (13) üčünkim ādäm oġlï šäyṭān birlä bärabärdür köb (14) sözlär köb āẇāzlar[9] čïqar dedi emdi äylä olsa[10] [f.4v] (1) güzäl kemä birlä Tün Dengizinä salïb yibäräling (2) dedi andïn ṣong kemä tüzdilär qïrïq qïz qïrqïnï[11] (3) birlä kök kögärčini birlä altun quzï birlä ṭūṭï (4) qušï birlä sönmäs čïrāġï birlä tükänmäs (5) azuġï birlä Tura taġïndan[12] Tün Dengizinä altun (6) kemägä salïb yibärdilär wä yänä aydïlar bir naṣïbli[g]gä[13] yoluq[-] (7) ġay deb andïn song <bir qač>[14] kün kečti ersä ol (8) waqïtda Turumtay Čečän-ning oġlï Tumaul[15] Märgän (9) degän atasïna[16] ačï erdi <el tašïna čïqub (10) yatur erdi qašïnda qïrq kišisi bar erdi>[17] (11) ičindä bir qaraẇulčïsï bar erdi Šaba Ṣoqur {degän (12) türükmän erdi manglayïnda bir közi bar}[18] erdi (13) bir kün aydï ay Tumaul Märgän alïṣdan bir qara (14) körünür[19] dedi [anda Tumaul Märgän aydï ol nä qaradur dedi][20] ol Šaba Ṣoqur aydï bir altun [f.5r] (1) kemädür dedi bir[21] qara ṭaẇ deg qabat turadur[22] (2) ötä körärmän dedi (3) iči säning bolsun ṭašï mänim bolsun dedi (4) ol kemä ṭangla tüš waqtïnda kälür bolġay (5) dedi andïn Tumaul Märgän aydï ḫoš alay (6)

---

[1]C: add. qïzï
[2]C: bolubtur
[3]C: deest
[4]A: qïzï
[5]C: üyinä
[6]B: (f.2v13), C: (f.2v11)
[7]A: mundayïn, C: mundaġ
[8]A: qïlsaq
[9]A, B: āẇāzlar
[10]C: add. bir
[11]C: qïrq qïz qïrq dāyä
[12]C: Tur ṭaġïndan
[13]C: naṣibgä
[14]C: nejä
[15]B: Tumaẇul
[16]A: aqasïna C: atasï ilä
[17]C: el qašïnda qïrnïng tašïnda čadur qurub yatur erdi yanïnda bir anča 'askäri bar erdi
[18]C: desunt
[19]B, C: körünädür
[20]B: (f.3r10), C: (f.3r7)
[21]C: deest
[22]C: qaba turadur

bolsun dedi [andïn ol kemä][1] {tanglasï kün tüš waqtïnda (7) <käldi>[2] kördilär kim bir altun kemä}[3] turur hič (8) buzmaġa <yoruġïn yönin>[4] bilmädilär anda Šaba (9) Ṣoqur Türükmän aydï ay märgän aṭïb buzġïl (10) dedi andïn Tumaul Märgän aydï turu[5] atayunmu (11) qïya aṭayunmu dedi Šaba Ṣoqur Türükmän (12) aydï turu atsang ičindä ǰānlïq närsä (13) bolsa tegär bolġay qïya aṭïb buzġïl dedi (14) ḫoš alay bolsa qïya aṭayun deb <oqïn yaġa (15) käzläb tolturub>[6] andaġ attï kim kemä-ning üǰ[7] (16) taqta-sïn ïrġïtïb iyäbärdi[8] emdi kemä-ni (17) qïya aṭïb buzġan üčün Qïyan[9] Tumaul (18) Märgän teb ayturlar emdi Qïyat ḫalqï-nïng aṣlï [f.5v] (1) tübi bulardur yänä ol kemä-ni buzġandïn ṣong (2) ʿÜlämālik Körkli čïqti qïrq qïz qïrġïnï birlä (3) kök kögärčini birlä altun quzï birlä ṭuṭï qušï (4) birlä barča-sïn Tumaul Märgän aldï kemä ṭašïn (5) Šaba Ṣoqur Türkmän aldï andïn ṣong Tumaul (6) Märgän ol kečä čadïr qurub qïznï alïb[10] (7) yatur boldï ʿÜlämālik Körkli aydï <ay Märgän>[11] (8) bizni sanga tängri bergändür qačanda bolsa män säning (9) män mägär bir anča küngä[12] ṣabïr qïlsang bolur erdi[13] (10) qurṣaġïmda bir bala bar dur[14] dedi wälïkin bu qurṣa[-] (11) ġïmdaġï bala ādämdän[15] bolġan dägüldür nūrdan (12) quyašdan päydā bolġandur anda Tumaul Märgän (13) aydï män ol <qurṣaqdaġï balanga baqman>[16] (14) alïb yatur-män dedi anda ʿÜlämālik Körkli (15) aydï hay Märgän härāyinä kökdä yürügän aq (16) šonqar erdüm emdi siz-ning qaraġay deg (17) boyunga qondïm siz er kiši sizgä köb qaru aytïb (18) bolmas[17] dedi ämmā könglümni qaldurmasang bolur erdi dedi [f.6r]

[1]B: (f.3r14), C: (f.3r11)
[2]C: yet[t]i
[3]A: desunt
[4]A, B: yoruġïn yosuġïn, C: yoruġï yoq tabmadïlar
[5]C: toġru
[6]C: oqïn közläb yaya-sïn tartïb
[7]A: deest
[8]B: ïrġïtïb berdi, C: ïrġïtïb yibärdi
[9]A, B, C: Qïyat
[10]C: add. čadïrda
[11]C: ay märgän er
[12]C: kün
[13]C: add. anïng üčün kim
[14]A: war dur
[15]B: ādämīdän, C: ādämīdin
[16]A: qurṣaqda bolġan balanga baqmaz-män C: qurṣaqdaġï balaġa baqmaz-män
[17]A: (p. 5) hay Märgän härāyina kökdä yürügän aq šonqar izining emdi siz-ning qaraġay deg boyunga qondïm siz er kiši sizgä köb qaru aytïb bolmas, B: (f.3v14) hay Märgän härāyina kökde yürügän ak šonqar erding sizning qaraġay teg boyunguzġa qonayïn siz er kiši-siz köb qaru aytïb bolmas, C: (f.3v9) ay Märgän er kökdä yürügän aq quš erding sizning qaraġay boyunguzġa

(1) andïn Tumaul Märgän aydï ḫoš säning (2) könglüngni hič qaldurmaz-män tedi andïn (3) ṣong ol kečä čadïr qurub yattï-lar (4) murādlarïn tabdï-lar andïn Tumaul Märgän aydï ay (5) ʿÜlämālik Körkli bu qursaġïngdaġï bala quyašdïn (6) nūrdïn[1] bolġanï čin e[r]miš ādämdän bolġan bolsa (7) qïz bolmas erding dedi süyükligi artuq (8) boldï andïn ʿÜlämālik Körkli aydï {ay märgän (9) sän manga ïšanmasmu-sän män}[2] ʿömrümdä er yüzün (10) körgänim yoq erdi bu kün <bu kečä>[3] säni kördüm (11) dedi andïn Tumaul Märgän aydï özi buwaz özi (12) qïz <urazlï ergä tüš bolsun dedi ašuq[-] (13) maqlïġïm ol erdi>[4] dedi andïn ʿÜlämālik Körkli (14) aydï mänim qadrïmnï yaḫšï bilgil tedi andïn (15) Tumaul Märgän aydï ay ʿÜlämālik Körkli <mäning säwmägim[-] (16) ning nišānï oldur kim mänim

aġajïm qaraġay
qušum (17) šonqar
sačïn taraġay
tamġam ačamay

(18) bolsun>[5] dedi ol säbäbdin Qïyat ačamay [f.6v] (1) tamġa deb häm ayturlar {ṣïfatï ošbulardur }[6] (2) andïn bir anča (3) kündin ṣong qursaqdaġï bala tuġdï <anïng aṭï tängri (4) bergän duyïn-lïqdur deb Duyïn Bayan atadïlar>[7] (5) bir anča künlärdin ṣong Tumawul Märgän-ning atasï (6) Turumtay Čečän öldi Tumaul Märgän <atasï (7) yurtïna barïb[8] olturdï ḫān boldï ḫānlïqġa (8) olturġandïn ṣong>[9] ʿÜlämālik Körklidin eki (9) oġul tuġdï birisin Bödänä-ṭay ekinčisini Belgü-ṭay (10) aṭadïlar ol eki oġul tuġ[ġ]andïn ṣong ʿÜlämālik (11) Körkli-ning köngli yaman boldï anda Tumaul (12)

---

qonayïn siz er kiši-siz köb söz qaytub bolmas

[1]A, B, C: deest

[2]A: desunt

[3]C: desunt

[4]A: (p. 5) urazlï ergä tüš boldï dedi ašuqmaqluq-ġa ol erdi, B: (f.4r7) † Ura[z]lï ergä tüš boldï tedi ašuqmaqluġïm ol erdi, C: (f.3v18) † onarlï ergä tüš boldï ašuqmaġïm ol erdi

[5]A: bänim süymäkligim-ning nišānï oldur kim mänim aġajïm qaraġay šonqar qušum sačïn taraġay tamġam ačamay bolsun, B: (f.4r10) mäning süyügiming nišānï oldur kim mäning aġačïm qaraġay šonqar qušum sačïn taraġay tamġam ačamay bolsun, C: (f.4r1) süymägim nišānï oldur kim mänim aġačïm qaraġay šonqar qušum sačïn taraġay tamgam ačamay turur

[6]Am Rande des Textes befinden sich noch zwei Tamga's (siehe Faksimile). C: desunt

[7]C: (f.4r4) anïng aṭïn Duyïn Bayan atadïlar anïng üčün [kim] tängri berdi temäk olur

[8] A: qaytïb

[9]C: (f.4r6) atasï ornïna qaytub ḫān boldï ḫānġa olturġandïn ṣong

Märgän aydï ay 'Ülämälik Körkli <ḫalq oġlï (13) oġul tabsa säwinür sän [nä] üčün oġul tabïb (14) könlüng yaman bolur>[1] dedi anda ol 'Ülämälik (15) Körkli aydï män burunġï oġlum Duyïn Bayan (16) üčün qayġurur-män[2] tedi

bulanġa[3] iyärgän (17) čičäk-kä awnar
dongġuzġa iyärgän balčïq-ġa awnar
sän [f.7r] (1) ḫān oġlï dägül-sän
yurtġa lāyïq dägül-sän

derlär

(2) <öz ḥālïn bilmäslär
közi mālġa toymas-lar>[4]
(3) Bötänä-ṭay Belgü-ṭay
yurtqa lāyïq ermäslär

<män (4) arslan balasï erdim sanga kälib nä kördim (5) degäy-män dedi>[5] anda Tumaul Märgän Ḫān aydï (6) ḫoš nä <etmägä qoyasän>[6] dedi 'Ülämälik Körkli aydï (7) sän ölsäng yurtïngnï oġlanlarïng Bödänä-ṭay (8) Belgü-ṭay biylär-lär mänim nūrdïn quyašdïn (9) bolġan oġlum <Duyïn Bayan üčün qayġururmän>[7] (10) dedi emdi bu eki oġlum[8] {Bödänä-ṭay Belgü-ṭaynï}[9] (11) Qalmaqġa yibärgil dedi andïn ṣong Tumaul (12) Märgän Ḫān eki oġlï[10] {Bödänä-ṭay Belgü-ṭaynï}[11] Qalmaqġa (13) iyäbärdi[12] taqï eki-sinä yäti-šär

[1]A: (p. 6) ḫalq oġïl tabsa säwinür sän nä oġïl tabub könglüng yaman boldï, B: (f.4v3) ḫalq oġïl tabsa säwinürlär sän nä üčün oġïl tabub könglüng yaman boldï, C: (f.4r10) ḫalq oġlï oġul tabsa sävingäy sän oġul tabïb könglüng yaman boldï
[2]C: qazġurur-män
[3]B, C: qulanġa
[4]B: (f.4v7) özi halïn bilmäs-lär közi malġa toymas-lar, C: (f.4r14) özläri halïn bilmäzlär közläri malġa toymasdïr
[5]A (p. 6) bän arslan balasï erürmän sanga kälib nä kördüm demägäymän dedi, B: (f.4v9) män arslan balasï-män erürmän sanga kälib nä kördüm demägäymän, C: (f.4r17) män arslan balasï erdim sanga kälüb nä kördüm demäsmän
[6]C: qïlmak käräk
[7]C: (f.4v1) Duyïn Bayanġa ülüš bermäslär
[8]A, B: oġlumuz, C: oġlumuznï
[9]C: desunt
[10]C: oġlunï
[11]C: desunt
[12]C: yibärdi

nökär qoštï[1] (14) olar Qalmaqda barïb mäqām yurt tutdïlar (15) bir yerdä turdïlar[2] [emdi][3] Qalmaq törälär-ning aṣlï (16) tübi <Bödänä-ṭay Belgü-ṭaydïndur>[4] yänä ol (17) ekäw[5] ketkändin ṣong bu Duyïn Bayanġa qïz [f.7v] (1) aldïlar Altun Ḫān näslindän yäti sulṭān (2) bar erdi anïng kičisi Tölükli[6] degän erdi anïng (3) qïzï Alanġonï Duyïn Bayanġa aldïlar yänä ol (4) Duyïn {Bayan}[7] birlä Alanġodïn üj oġul (5) tuġdï birisi-ning aṭï Bodonǰar ekinčisi-ning aṭï (6) Qaġïn-ǰar üčünčisi-ning aṭï Salčud[8] erdi[9] emdi Qïyat (7) uruġï[10] Bodonǰar-dïn turur taqï Ḫatay[11] ḫalqï-ning uruġï (8) Qaġïn-ǰar-dïn turur taqï <Salčut ḫalqï-nïng (9) uruġï Salčutdïn turur>[12] emdi Tumaul (10) Märgän yigirmi yïl ḫānlïq sürdi andïn ṣong (11) Duyïn Bayan on toquz[13] yïl ḫānlïq sürdi andïn (12) ṣong Duyïn Bayan özi ölärindän üč kün (13) <burun ḫalqnï beglärni yïyïb>[14] aydï ah ay (14) wah qaltaq ḫalq oġlï biling-lär[15] ölümdän hič (15) qurtulġumuz yoq[16] ermiš äǰäl yetib[17] kälsä dārū (16) därmān[18] bolmas ermiš <män alġan ḫātūnum>[19] (17) {Alanġo birlä birgä ölärmän degän erdim[20] emdi [f.8r] (1) äǰäl erišdi män ölär-män sizlär qalasïz emdi (2) sizlärgä ay ḫalq oġlï waṣiyyät sözim bolsun (3)dedi bu mändïn tuġ[ġ]an üč oġul Bodonǰar (4) Qaġïn-ǰar Salǰud bular yurt tutmaqġa lāyïq (5) yaḫšï ermäslär dedi emdi yänä ay ḫalq (6) oġlï män ölgändin ṣong ḫātūnum Alanġoġa}[21] töš

---

[1]C: add. köb 'askär berdi
[2]B: oturdïlar, C: bir särāyda turdïlar
[3]B: (f.4v17), C: (f.4v4)
[4]B: Bödänä-ṭaydïn dur, C: bulardandur
[5]C: ekegü
[6]A: Türlükli
[7]C: deest
[8]B:[S]alǰut
[9]B: deest
[10]C: ruġï, passim
[11]B, C: Qatay
[12]C: (f.4v11) Salǰut ruġï 'Aǰäm ḫalqïdur
[13]C: otuz
[14]A: burun ḫalqdïn beglerin yiyib, B: burun ḫalqnï beglerin yiyib, C: ilgärü ǰümlä ḫalqïn beglärün ǰiyib
[15]B: beglärān, C: bilgänlär
[16]A, B: qutulġumuz yok, C: qurtulmaq yoq
[17]C: deest
[18]C: add. aytïb
[19]C: mänim alġan ḫātūnumġa
[20]A: ölärim degän erdüm, B: ölälim degän erdik
[21]C: desunt

(7) töl bolub inärmän[1] anda yurtqa lāyïq yaḫšï[2] (8) oġul päydā bolur dedi ay ḫalq oġlï härāyinä anï[3] (9) kütkäysiz dedi emdi yänä belgüm ol bolur kim (10) män ölgändin ṣong kün bolub inärmän böri (11) bolub čïqarmän andïn [mäni][4] bilingiz dedi bu sözni (12) ḫalāyïqġa[5] waṣiyyät qïlġandïn ṣong Duyïn Bayan (13) dünyā-dïn ötti ketdi ämmā Duyïn Bayan dünyā-dïn (14) ötkändin ṣong Qalmaqdaġï eki inisi (15) Bödänä-ṭay Belgüṭay ešitib käldi-lär[6] kim aġamïz Duyïn (16) Bayan öldi ǰengämiz Alanġo tul qaldï teb ödürgä[7] [f.8v] (1) käldilär otuz üč ming[8] nökärläri birlä ödürin[9] (2) ödürlädilär yänä Bödänä-ṭay Belgüṭay aydïlar (3) <čengämiz Alanġo-nïng qayġura qayġura>[10] aġamïz (4) küyügindin köngli yaman bolub turur deb topčaq (5) atlarïn binüb[11] aẇ aẇlay čïqtï-lar Yayïr[12] ṭaġïna (6) bardïlar[13] <keyik aẇladïlar bir keyikni tirik tutub (7) alïb qayt[t]ïlar>[14] anlar qaytïb[15] käläturġanda[16] (8) ormandan bir qawm kiši-lär čïqtï-lar <barïb (9) yoluqdï-lar>[17] ṣordïlar hay qaydïn[18] kälürsiz nä (10) kiši-lär-siz olar aydï-lar hay bizlärni sorsangïz (11) Qatay[19] šährindin boṣub kälämiz[20] dedilär anlar (12) aydïlar sizlär {häm kim-lär-siz}[21] nä kiši-lär-siz bular (13) aydïlar biz Qalmaq ḫalqï-nïng töräläri (14) Bödänä-ṭay Belgü-ṭay-biz[22] dedilär olar[23] aydïlar biz üǰ (15) aydïn bäri boṣub[24] kälämiz

---

[1]A, B: kälürmän, C: (f.4v16) kälürmän böri bolub čïqarmän
[2]C: yurtqa bir yaḫšï
[3]C: add. siz
[4]B: (f.5v3), C: (f.5r1)
[5]B: sözlärin ḫalayïq-qa
[6]A: ešit[t]i kim, B: ešittilär kim
[7]C: ötür
[8]B: otuz özbeg, C: otuz bing
[9]A: † orun urdïlar, B: † udurlan, C: deest
[10]C: (f.5r6) ǰengämiz-ning qayġusï köbdür
[11]A: minüb, B: atlarïna minib
[12]B, C: Bayïr
[13]A: wardï-lar
[14]C: (f.5r8) bir keyik avlab tut[t]ïlar tirikläy alïb qayt[t]ïlar
[15]B: anda qayttï
[16]C: add. yoldan
[17]C: bular
[18]C: qandïn
[19]A: Ḫatay
[20]B: käläbiz
[21]B: desunt
[22]C: Belgü-ṭay-mïz
[23]B: ẇlar
[24]C: bosïb

azuġïmïz tükändi (16) ačmïz dedilär bizgä raḥïm etib[1] bir nämä bersängiz yā (17) ošbu keyik-ni [bizgä][2] bersängiz nä bolur erdi dedilär bular aydïlar[3] [f.9r] (1) hay törängizdän nä üčün boṣdunguz begräk (2) ač bolunguz[4] dedilär olar aydïlar törälärimiz küč (3) qïldï ẓulum-lïq qïldï[5] čïdamaduq boṣduq (4) dedilär bular aydïlar ḫoš alay bolsa da bu tirik (5) keyikni bermäzmiz[6] dedilär anïng üčün bir ṭul qalġan (6) čengämiz[7] bardur aġamïz ölgängä[8] qayġudadur anga (7) oyunġa alïb baramïz[9] köngli ačïlsun dedilär (8) anlar aydïlar ay yārānlar yoq ersä biz-ning bir (9) oġul[10] balamïznï alïngïz bizgä bu keyik-ni beringiz biz ač (10) ölmäyäling[11] dedilär [bular][12] olarġa qoynïng bir butun berib (11) oġul balasïn aldïlar Bödänä-ṭay Belgü-ṭay (12) aydïlar čengämizgä oyunġa bu yaḫšïdur[13] dedilär (13) säwindilär[14] ol alġan oġul-nïng aṭï Yalïn[15] (14) degän erdi anïng atasï-nïng aṭï Mangqatay (15) Biy degän[16] erdi ačlïqdan därmān-sïz[-] (16) lïqdan[17] ol biy oġlï Yalïn-nï[18] bir butġa berdilär (17) Bödänä-ṭay Belgüṭay ol oġul-nï alïb (18) käldilär <čengämiz-nïng yïlqï-sïn baqïb qïmïz-nï tutarġa [f.9v] (1) bu yaḫšï lāyïq>[19] dedilär Yalïn-nï[20] kältürüb čengäsi (2) Alanġoġa ṭabšurdïlar Alanġo anïng tübin aṣlïn (3) bilib yaḫšï aṣradï andïn ṣong (4) Bödänä-ṭay Belgüṭay aydïlar ay čengämiz bizgä (5) ruḫṣat bergil bizlär qayturmïz anïng üčünkim biz (6) munda [kelgändin][21]

---

[1]B: aytïb
[2]B: (f.6r1), C: (f.5r15)
[3]C: add. bu türlük närsäni bermäsmiz
[4]A, B: bolung
[5]A, B: ẓālim boldï C: deest
[6]B: bermäsbiz
[7]A. ǰengämiz, B: ǰengäbiz
[8]C: ölgän
[9]B: barabïz, C: barurmïz
[10]B: oġïl
[11]A: ölmälik
[12]A: (p. 8), C: (f.5v2)
[13]C: yaḫšï-raq dur
[14]C: deest
[15]B: Yalïn, C: Balïn
[16]C: ismi Mangqatay degän
[17]A: ačlïqdan susuzlïqdan, C: ačluqdïn därmān-sïzlïqdïn
[18]B, C: Balïn-nï
[19]B: (f.6r14) čengämizning yaqsïn baqïb qïmïzïn tutarġa bu yaḫšï dur, C: (f.5v7) ǰengämiz-ning yalqïnï basulub teb baqïb tutarġa bu yaḫšï dur
[20]C: Balïn
[21]B: (f.6v1), O, A: ketkändin, C: kälgändin

ṣong Tangġutdan elči kälib (7) dür[1] yaman ḫabäri bar ermiš biz qaytamïz[2] dedilär (8) anda Alanġo aydï ah wah hay way ay qayïn (9) ini-lärim[3] Bödänä-ṭay Belgüṭay bir anča küngä[4] ṣabïr (10) qïlsangïz bolur erdi anïng üčünkim emdi mänim[5] (11) bu üč oġlum Bodonǰar Qaġïn-ǰar Salčut ḫalqnï[6] (12) bilmäs boldïlar ẓulm[7] küč qïlurlar sözüm tïnglamaslar (13) bularġa ʿaqïl[8] ögüt bersängiz nä ola dedi (14) Bödänä-ṭay Belgüṭay aydïlar ay čengämiz biz-ning ʿaqïl (15) waṣiyyät ögütimiz oldur kim bu ini-lärimiz {sanga (16) taqï}[9] beg-lärinä taqï el uluġlarïna emïn olalar (17) yaḫšï tutalar emdi bilinglär kim[10] ongar yurt-nïng (18) nišānï belgüsi[11] ol turur

ǰawdan elin köb etär
[f.10r] (1) qala tübün or etär
därwāzäsini[12] keng etär
(2) <čaẇ elgä>[13] yat nökärgä
sirrini[14] aytmaslar
uluġlarïn[15] (3) törgä kečirib
kičiklärin[16] ḫizmät qïldururlar

(4) yänä bilinglär kim ongmas yurt-nïng nišānï (5) belgüsi ol turur

---

[1]B: kelür
[2]A, B: qaytabïz
[3]C: qayïnlarïm
[4]C: kün
[5]B: mening
[6]A: ḫalqïn
[7]B: † ẓïm
[8]B: ġaqïl passim
[9]A, B, C: desunt
[10]C: bilgänlär aydur kim, passim
[11]C: deest
[12]A: därbāzäsin tübäsin, B: därpāzäsin, C: † barzusïn
[13]C: desunt
[14]A, B: sirrin
[15]A, B, C: ululari̇n
[16]B: kičilärin, C: kičiläri

öz yurtïn yamanlar kiši yurtïn (6) maqtar
öz urugïn yamanlar kiši urugïn (7) maqtar
öz agasïn yamanlar kiši agasïn (8) maqtar
ulusï turur kičisi söylär[1]
<atasï turur ogli (9) söylär>[2]
mïṣqïlčï[3] bolur

[yänä aydurlar][4]

yerän aṭ[5] mingän (10) qïzïl yüzli ogländïn[6] kengäš sorgan
ol (11) kiši kiši bolub yurt kütmäs
el olmagan (12) <el olsa ol el el olmas>[7]
māl kütmägän māl (13) kütsä {quw ölänni otladur[8]
quš čüymägän quš (14) čüysä qarga birlä qaz aldururmän[9] der
<törä kütmägän (15) törä kütsä}[10] kiši etin yeyärmän der>[11]
(16) kön körmägän kön körsä kön etükni kiymän der
(17) māl tabmagan māl tabsa kišini közgä ilmän[12] der

[f.10v] (1) anïng teg {törä kütmägän törä kütüb}[13] mālsïzlar (2) māllï bolub[14] bizning bu inilärimizni andag (3) kišilär azdurïb turur dedilär härāyinä (4) bilmägänlär bilürlär[15] ögränmägän-lär ögränürlär[16] dedilär (5) munga dälīl söz dä häm[17] bardur

---

[1]A, B, C: sözlär
[2]C: (f.6r1) uluġï turur atasï oġlï sözinä qarar
[3]B: add. uyatïljï
[4]C: (f.6r1)
[5]A: (p.9) aṭa
[6]C: qïz oġländïn
[7]A: el bolsa ol el el bolmas
[8]B: qẇ otladur-män
[9]B: aldur-män
[10]C: desunt
[11]A: † täwä kütmägän ṭawar kütsä kiši etär-män der
[12]A: almaymän, C: közümä alman
[13]A: tawar kütüb, C: desunt,
[14]C: yurtda mālsïz māl-lï bolub
[15]C: deest
[16]C: ögräsünlär
[17]A: mungar dälil söz dä häm C: mundïn artuq söz yänä

etmäkči-dän[1] kengäš (6) sormaġïl[2]
temirči-dän kengäš sormaġïl
qaṣṣabčï- (7) dan kengäš sormaġïl
<körgän körgänin (8) aytur
kütärgän etmägin satar>[3]

emdi (9) tängrisinä täẇbä qïlsun[4] {uluġlardïn beg (10) lär-din kengäš sorsun emdi waṣiyyätim (11) ögütüm aytur}[5] sözim mundan artuq yoqdur dedilär (12)<yänä bu sözlärin[6] äytkändin ṣong>[7] Bödänä-ṭay (13) Belgüṭay yurtlarïna qayt[t]ï-lar {anlar qaytqandïn (14) ṣong}[8] bu üč oġul Bodonǰar Qaġïn-ǰar (15) Salčut aġalarï-nïng ögüt waṣiyyät sözin[9] (16) tutmadïlar anasïn sanġa sanamadïlar (17) ongmas boldïlar[10] el kün beglärä[11] [f.11r] (1) yänä ḫalq oġlï-na[12] qïzïna küč etä[13] bašladïlar (2) baylar-nïng ayrï örgäčli när dewäsin[14] ayaġï (3) čalïš <yorġasïn muynï uzun arġamaġïn (4) batur yigit-lär kiyär küpäsin>[15] yaḫšï beglärning (5) qïzlarïn aldïlar bu iškä ḫalq oġlï könmäs (6) čïdamas boldïlar ǰïyïlïb kälib Alanġoġa aydïlar (7) ah Alanġo bizning etimiz bitib söyäkimiz qaldï emdi (8) čïdar ḥälïmïz qalmadï[16] dedilär anda Alanġo aydï (9) ah ay way ḫalq {oġlï}[17] anlar mänim sözim (10) tïnglamaslar sizlärning häm qadrïngïznï bilmäslär (11) dedi anda Alanġo aydï ah ay way ḫalq (12) oġlï mänim[18] erim Duyïn Bayan sizgä aytmadïmu män (13) ölgändin ṣong töš töl bolub kälürmän (14) demädi mü emdi kälür waqït kälgändür <ïrïṣ (15)

---

[1]A: ekmäkči-dän
[2]A: ṣordum, passim, B, C: sorma passim
[3]A: (p. 9) † körgänün aytur kütärgän ekmägin ṣatar, B: (f.7r9) † körgän körgän aytur körgän etmägin satar, C: (f.6r9) † körgän kütärgän körgäni aytur kütärgän almalïn satar
[4]C: qïlmaq käräk
[5]C: desunt
[6]A, B: sözlärni
[7]C: andïn ṣong
[8]C: desunt
[9]C: sözlärni
[10]C: ögüt almas boldïlar
[11]A, B: beglärinä
[12]B: oġluna
[13]B: YTALA
[14]A: när tüyäsin, B: när † türyäsin, C: † b.när tüyäsin
[15]B: † [kü]päsin, C: (f.6r15) yorġasïn binib ozġan arġamaġïn batïr yigit kübesin
[16]B, C: čïdarmïz qalmadï
[17]B: deest
[18]B: mäning

qalïngïz bolsa er oġul>[1] bolġay dedi {anda (16) Alanġodïn bu sözni ešitib ḫalq oglï säẇindilär [f.11v] (1) šād boldïlar yänä}[2] andïn ṣong Alanġonïng bu sözi (2) ḫalq arasïnda mäshūr boldï dünyā-gä[3] qačan kälür deb (3) anï kütär erdilär anda Alanġonïng üč oġlï Bodonǰar (4) Qaġïn-ǰar Salǰud ḫalāyïqdïn[4] ešitti-lär ačulanïb (5) yïyïlïšïb[5] bir kün analarïna käldilär anda Alanġo (6) aydï {ay balalarïm qalay barur-sïz[6] dedi anda (7) anlar aydïlar säning bir ötrük {{sözing ešitib (8) käldük tedi-lär anda Alanġo aydï}[7] ay way šūmlar (9) mänim[8] sözim nä üčün ötrük bolsun dedi (10) alar aydïlar ay ana ötrük}}[9] bolmay nä bolsun (11) qursaġïmda bir bala bar deb ḫalq oġlï-na aytïb (12) sän biz-ni oġulġa sanamay qursaġïngdaġï (13) balanga küttürür-sän[10] ötrük bolmay nä bolsun dedilär.

(14) saqalunmusän[11] suẇ ičib buwaz bolmaġa
manï degän (15) qušmusän kün is[s]i-sinä buwaz bolmaġa[12]
qaẇun qar[-] (16) buzmusän ersiz orlïq yïymaġa[13]
taẇuq[14] musän (17) külgä aẇnab yumurtqa salmaġa
qurt[15] anasï (18) musän köbük ašab buwaz bolmaġa

säning[16] ering [f.12r] (1) ölgändür qursaġïmda bala bardur teb[17] ḫalqnï azdurur (2) sän tedilär illā sän tünägi kün bir buṭġa saṭġun (3) almïš Yalïn[18] birlä oynaš etib buwaz bolġan-sän (4) tedilär anda Alanġo aydï ah ay ḫalq

---

[1]B: † ersängiz bolsa er oġlu, C: aradïngïz bolsa bir er oġul
[2]C: desunt
[3]A, B, C: dünyā-ġa
[4]C: ḫalq-lardïn
[5]B: ačulanïšïb yïyïlïšïb, C: ǰïyïlïb
[6]A: qayda barasïzlar, C: qayda barur-sïz
[7]B: desunt
[8]B: mäning
[9]C: desunt
[10]A: qurṣaġïngdaġï balanï kütdürürsän, B: qursaqdaġï-nï kütärsän, C: qursaqdaġï-nï kütäräsän
[11]A: † säfalun B: † [...]ta musän
[12]C: † künäš is[s]inä [bu]waz bolmaġan
[13]A: yämägä
[14]B: taẇẇq
[15]A: QRAQW, B: QR, C: QRA
[16]B: säning, C: [sä]ning
[17]B: pala bar teb
[18]A: ṣatub alġan Yalïn, B: satïb alġan Balïn, C: satïb alġan Yalïn

oġlï (5) bu söz bu šūmlarnïng sözimidür <ya sizlärning (6) midür>[1] dedi anda ḫalq oġlï yïġlašïb[2] kürüldäšib (7) aydïlar bu söz oġlanlarnïng sözi-dür dedilär (8) anda Alanġo aydï ah wah ḫalq {oġlï}[3] emdi (9) ïšanmas[s]angïz sözim oldur bir eki üj kiši izüngiz (10) belgüsi oldur kim kün bolub inär böri bolub (11) čïqar dedi andïn ṣong Alanġoġa bildürmäy[4] (12) üj kiši qarab turdïlar[5] ol üj kišining aṭlarï (13) bulardur biri Qïpčaq[6] degän erdi ekinčisi Kel (14) Muḥammäd degän erdi üčünčisi Ordaj[7] degän erdi (15) bu üj [kišini izdilär][8] tang mangï bolġan erdi (16) hawā-dïn bir yaruqïn kün indi kördilär (17) ersä esläri ketti bular yänä bir ančadïn ṣong [f.12v] (1) islärin yïdïlar ersä[9] birbirindin ṣordïlar (2) bayaġï kün bolub ingän nä erdi[10] dedilär (3) kälüngiz bizlär isirgän kiši teg bolub (4) olturġunča[11] yalarïmïznï tartïb čäkälik[12] böri bolsa (5) čïqar dedilär andïn tura salïb yalarïn (6) čäkdilär[13] kördilär kim yïlqï yallï kök böri (7) čïqa käldi artïna qarab čingiz {čingiz}[14] teb āwāz (8) berdi barïb orman ičinä indi munï bu üč (9) kiši āšikārä kördilär bildilär bular yänä (10) barïb bu körgänin[15] Bodonǰar Qaġïn-ǰar (11) Salǰut-qa aydïlar alar bu üj kiši-din (12) ešitkändin ṣong aydïlar bolasï bolur (13) bolmay qalmas {bizning ülüšimizni almas}[16] (14) dedilär andïn ṣong Alanġo-nïng közi (15) yarudï bir er oġlan tuġurdï[17] altun (16) izārlïq yaġrïnda mühri mührindä J̌äbrā'il firištä-ning [f.13r] (1) aṭï bar <erdi özi böri yaġrïlï erdi (2) J̌äbrā'il körkli erdi>[18] yüzin körgän kiši artïndïn (3) öläyin der erdi qašïnda olturġanlar may deg (4) erür erdi wä taqï aṭum ṭonum säning bolsun (5) der

---

[1]B: † yoq ersängiz-ning midür
[2]B: čẇlašïb, C: ǰẇlašïb
[3]B, C: deest
[4]C: bildürmädi
[5]A: deest, B, C: izdilär
[6]B: Qïbčaq, C: deest
[7]A: Oruč
[8]C: (f.7v10), O: kiši aydï, B: (f.8r14) kiši aradïlar,
[9]A, B, C: yïyïb aldïlar ersä
[10]C: ingän ay nä erdi
[11]C: oturġanča
[12]A: čäkäling
[13]A: tartub čäkdilär, B, C: tartïb čäkdilär
[14]B: deest
[15]B, C: bu išni
[16]C: desunt
[17]B: † er oġlan tuġdï altun tuġdï, A, C: tuġdï
[18]A: (p. 11) erdi özi böri yaġrïnlï er čïraylï körkli näsli, B: (f.8v9) † turur erdi böri yaġrï er J̌äbra'il bir körklü sinli, C: (f.7v14) † böri yaġrï ve er J̌äbra'il malï körklü sïnalï

erdi andïn ṣong J̌ingiz ösdi ulġaydï (6) ḫalq-ġa ʿādil dād qïlub fāyda-lïġ boldï (7) ḫalq oġlï munï säwüb ögüb J̌ingiz-ġa (8) iyärä bašladïlar J̌ingizni ġāyät yaḫšï (9) ḫān deb ḫān-nïng ḥasbī[1] balasï deb (10) maqtadïlar aġalarï Bodonǰar Qaġïn-ǰar Salǰut (11) bu J̌ingizni körä almas boldïlar künlädilär[2] (12) taqï aydïlar körünglär emdi nökärlärimiz (13) ḫalqïmïz oynašdan tuġ[ġ]an oġulġa āwārä boldïlar (14) dedilär anï öltüräling[3] dedilär yoq ersä (15) tïnmazmïz[4] dedilär andïn ṣong yänä bu üǰ (16) oġul kengäš etib bir kün[5] yïyïlïb käldilär (17) ḫalq-ġa yar saldïlar J̌ingizni öltürämiz[6] (18) dedilär anda ḫalq oġlï aydïlar hay [f.13v] (1) J̌ingiz siz üčäẇdin[7] yurtqa lāyïq[8] oḫšaydur (2) ḫalq-ġa fāyda-lïġ dur bu J̌ingizni sizgä (3) öltürürgä bermäsbiz tedilär ägär māl üläšib [māl][9] alur (4) bolsangïz atangïznïng mālïn [üläšib][10] alïngïz tedilär (5) yoq ersä anung üčün biz ölüšürmiz[11] (6) tedilär anda bu üčäẇ ḫalq oġlïdïn (7) bu sözni ešitkändin ṣong qorqub (8) närsä qïla almadïlar ämmā köngüllärindä (9) aydïlar ḫalq oġlï bu J̌ingiz-ġa äẇirür[12] (10) munï bilgüli öltürüb bolmas bilgüsiz (11) ḫalq-ġa bildürmäy öltürürbiz tedilär (12) ḫoš andaġ bolsangïz atamïznïng qalġan (13) mālïn üläšib alurmïz teb atalarï-nïng här nä (14) qalġan mālïn üläšïb aldïlar ämmā Duyïn (15) Bayan-nïng bir altunlï gäẇhärli ṣadaqï bar erdi (16) bahāsïn tabmadïlar üläšmäy {qaldurdïlar[13] (17) emdi anamïz kimgä[14] buyursa bu ṣadaqnï [f.14r] (1) ol alsun dedilär ülüšïnä teggän}[15] māllarïn (2) alġandïn ṣong ṣadaqnï alïb anasï qatïġa (3) käldilär taqï aydïlar anamïz siz kimgä yarlïqab (4) ḫānlïq[16] bersängiz bu altun{lï ṣadaqnï ol (5) oġlïng alsun}[17] dedilär anda Alanġo aydï

---

[1]A: ǰinsī, B, C: činsī
[2]C: † künlär künlärdä bir künädilär
[3]A: öltürüng, B, C: öltüräyik
[4]A, B:, C: tinmäsbiz
[5]B: kü[n]
[6]A, B, C: öltüräbiz
[7]A: üčäẇüngüzdin, B: üčüngüzdin
[8]C: lāyïq-raq
[9]A: (p. 11), B: (f.9r7), C: (f.8r14)
[10]A: (p. 11), B: (f.9r7), C: (f.8r15)
[11]A: ölämiz, B, C: öläbiz
[12]A: awïb, B: äẇipdür, C: äẇirülübdür
[13]A, B: qoydïlar
[14]B: add. ḫānlïq
[15]C: desunt
[16]C: ḫānlïq-nï
[17]C: desunt

ah ay balalarïm öz yurtïn yamanlaġan[1] özgä (7) yurtda söküš bolur
öz anasïn yamanlaġan (8) yat düšmānġa tutġun bolur
öz kišisin (9) yamanlaġan yat düšmānġa[2] ḫor bolur

siz (10) šūmlar bänim[3] sözim tutarmusïz tedi ol (11) üčäw aydïlar bäl[l]i ḫoš tutarmïz tedilär (12) emdi sizlär sözim[4] tutar bolsangïz täräzädän[5] (13) tüšgän küngä fuṭalï fuṭangïznï salïngïz (14) qaysïngïz-nïng fuṭasï angar ilinib toqtasa ol (15) oġlum ḫān bolsun taqï bu altunlï gäwhärli (16) sadaqnï häm ol oġlum alsun tedi (17) ersä Alanġonïng bu söz-ni[6] anlar ḫoš (18) kördilär bellärindän altunlï fuṭalarïnï[7] [f.14v] (1) salïb baqtïlar üčäwisi-ning[8] fuṭasï (2) ilinmädi mägär J̌ingiz-ning bir ifäk[9] fuṭasï (3) bar erdi ol häm saldï anïng fuṭasï (4) ilinib toqtadï anlar bu išni körüb (5) tangġa qaldïlar taqï ačularïndïn[10] (6) aydïlar bu anamïz Alanġo ġāyät ǰādū[11] ermiš (7) közimizni baġladï tedilär (8) köngül-lärinä yaman alïb ketdilär ämmā här dāim J̌ingizni (9) öltürmäk qaṣdïnda yürür erdilär (10) andïn ṣong bu yaš oġul J̌ingiz bu aġalarïm (11) mengä düšmān boldï mäni andïb öltürür[-] (12) lär deb bašïndïn qorqub qazaq čïqïb (13) ketäyin teb kengäš etib bir eki üč yigit (14) özinä ayartïb anasï Alanġoġa käldi (15) aydï ay anam män emdi bu yerdin bu (16) yurtdïn ketärmän ošbu Tekälik ṣuẇï-nïng (17) bašïnda Körgürlän[12] degän qara taẇ bardur ol [f.15r] (1) ṭaẇda mäqām yurt tutarmän quš qurt aẇlarmän (2) ol aẇlab alġan quš čünin čulqarmän[13] anï (3) ṣuġa yibärürmän biz-ning tirik-ligimizni ol quš (4) ǰünindin bilgäysän ayuẇ aqurturmän[14] arslan (5) yügürtürmän här kim mäni izläy soray barsa[15] (6) mundïn bilsünlär tedi özläri ketdi anasï ïlay[16] (7) qaldï ertägüsin ḫalq oġlï körünüškä käldilär (8) ersä

[1]A: yamanlar
[2]C: düšmān
[3]A: mänim, B, C: † mä[n]i
[4]A, B, C: söz
[5]C: [tä]räzädän
[6]A: sözin
[7]A, B, C: fuṭalarïn
[8]A, B, C: add. häm
[9]A: yifäk, B, C: yibäk
[10]A: ačulandïlar
[11]C: † ḫadu
[12]A: Körülän, passim, B: Körgülän
[13] A: yünin yolqarmän, passim
[14]C: a[qur]turmän
[15]A, B: izläy soray barur bolsa, C: izlärlä sorar barur bolsa
[16]A: anasï yïġlay, B: ana ïlay, C: anasï yïlay

J̌ingizni körmädilär taqï sordïlar (9) {Čingiz}[1] ḫānïmïz qayda dedilär istädilär[2] tabmadïlar (10) čurlanïb[3] čïmïrġanïb ïlašdï-lar[4] andïn song (11) kälib Alanġodïn sordï-lar ol häm aytmadï Čingiz (12) Ḫān qazaq čïqïb ketkändin ṣong aġalarï (13) Bodonǰar Qaġïn-ǰar Salǰud ḫalq oġlïna ẓulm küč (14) etdilär ḫalq oġlï čïdamayïn Alanġoġa kälib aydïlar (15) ay Alanġo ol oġlung J̌ingizni [bizgä][5] körgüzgünčä kör[-](16) güzmäy[6] ǰānïmïznï alsang erdi emdi nä {üčün}[7] (17) körgüzüb ǰānïmïznï aldïng tedilär čulašïb (18) yïġlašïb {ay Alanġo Čingiz Ḫānïmïz-nïng ḫabärin (19) bizlärgä äytgil bizlär anï istäy barurmïz tedilär}[8] [f.15v] (1) anda Alanġo aydï ah way ḫalq {oġlï}[9] andaġ bolsangïz (2) oġlum J̌ingizni säwsängiz[10] ertä birlä beš altï (3) ruẇ-nïng[11] yaḫšï lāyïq kiši-lärï kälingiz anlarġa (4) yolïn izin körsätäyin tedi andïn ṣong (5) ertä birlä altï ruẇ-nïng lāyïq[12] kiši-lärï käldilär (6) sordïlar yolï qaydadur tedilär anda Alanġo (7) aydï ḫoš emdi barïb šol Tekälik suẇïġa (8) baqïb turunguz ḫabärï kälür tedi bular suẇ yaqasïna (9) barïb {baqïb}[13] turdïlar hič närsä körmädilär (10) mägär qawm qawm[14] quš čüni kördilär yänä qaytïb (11) käldilär anda Alanġo sordï nä kördingüz tedi (12) anlar aydïlar yoq närsä körmädük mägär bir qawm (13) quš čüni kördük dedilär anda Alanġo aydï (14) hay bilinglär[15] emdi mänim[16] oġlum J̌ingiz-ning ḫabärï (15) ošal siz körgän quš čünidür tedi sizlär (16) ošbu Tekälik {suẇïnï qïdïrïb izlängiz Tekälik}[17] (17) suẇïnïng bašïnda[18] Körgürlän degän qara ṭaẇnïng (18) bašïnda beš altï aġaǰ {bolur}[19] ošal yerdä mäqām [f.16r] (1) tutarmän [quš

[1]C: deest
[2]A, B, C: istäb tabmadïlar
[3]B: ačunïšïb, C: čulašïb
[4]A, C: ïġlašdïlar
[5]B: (f.10r12), C: (f.9v11)
[6]A, C: körgüzgünčä körmäy
[7]C: deest
[8]A, B, C: desunt
[9]C: deest
[10]B: deest
[11]A: ruġnïng, passim
[12]A: deest, C: (f.10r2) † lāyïẇ
[13]A: qarab, B: deest
[14]B, C: bir qawm
[15]B: bilgil, A, C: [bil]gil
[16]B, C: mäning
[17]A: desunt
[18]A: deest
[19]C: deest

awlarmän ǰünin yulqub suẇġa tašlarmän][1] degän erdi ošal čünni izläb (2) barïngïz dedi ämmā Tekälik {ṣuẇï-nïng}[2] eski (3) qarï yulasï oldurkim kündüz tašïb qabaġïndïn (4) ašar[3] kečä-si ṣabasïna[4] tüšär tedi anda (5) yänä Alanġo alarġa[5] aydï emdi sizlär {ol yergä (6) barïb}[6] yetib {här nä yoluqsangïz körsängiz (7) sizlär munda nä kišilärsiz teb}[7] sorġanda (8) Duyïn {Duyïn}[8] degäysiz ämmā mänim[9] oġlum J̌ingizning (9) tusï nišānï oldur kim aq ṭonlï kök (10) atlï altun börükli yüzi ġāyät körkli[10] altun (11) ṣadaqlï er čïraylï[11] J̌äbrā'il deg sunlï turur (12) aṭïn qamčï-lasa ġayb bolġan degdür andan (13) anï bilgäysiz tedi ämmā Čingiz Ḫānnï[12] istäy (14) barġan beglärning aṭlarï bulardur äwwäl[13] (15) Uyšïn Mayqï Biy ekinči-si Qaldar Biy üčünčisi (16) Ordaǰ Biy törtinčisi Qïpčaq Biy bešinči-si (17) Tamyan Biy altïnčïsï Keräit Biy yätinčisi Burtaq Biy[14] [f.16v] (1) säkizinčisi Temir Qutlu Biy toquzïnčïsï <Mutyan Biy (2) onunčïsï Tanġut Biy erdi>[15] bu on beg kengäš (3) qïlïb Čingiz Ḫānnï säẇib anï istämäk qaṣdïnda (4) boldïlar ämmā tört beg bunï istämäkkä[16] onamadïlar (5) qoldaġï ḫānïmïznï ḫorlab alïsdan <istämäkmiz (6) boš>[17] tedi-lär anlarnïng biri[18] Qongrat Biy (7) ekinči-si Qatay Biy üčünčisi Salčut Biy (8) törtinčisi Qïyat {Biy}[19] erdi ämmā bu Qatay (9) Salčut Qïyat[20] üčägüsi ḫalq oġlïn (10) biylär erdilär Qongrat Biy anlarnïng (11) ïšančlï kengäščisi erdi Qongrat Biy (12) J̌ingiz Ḫānnï istämäklikkä barmadï bu äytilgän (13) on kiši ol Qongratqa baqmadïlar ketdilär (14) ämmā Uyšïn Mayqï Biy özgä beg-lärgä bildürmäy (15) Alanġodïn bir

[1]A: (p. 13), B: (f.10v9), C: (f.10r14)
[2]B: deest
[3]C: † tabaġïndïn išar
[4]B: ṣabasïġa
[5]A, B, C: anlarġa
[6]C: desunt
[7]C: desunt
[8]A, B: deest
[9]B, C: mä[n]ing
[10]A, B, C: deest
[11]C: deest
[12]A: add. izläb
[13]A: äwwälgüsi, B, C: deest
[14]B: Borqït (BWRQ.T), A: Borqïta (BWRQ.TA), C: Borqïtay (B.RQ.TAY)
[15]A: Muytan Biy onunčïsï Tangut erdi, B: Mutyan onunčïsï Tangġut erdi, C: Tangġu Tangut [sic!]
[16]A, B, C: istämäk[k]ä
[17]A, B, C: istämäzmiz
[18]A, B, C: birisi
[19]A, B, C: deest
[20]C: deest

mühürli yüzügin aldï andïn (16) Tekälik ṣuwïn qïdïrïb ketdilär üǰ ayda barïb (17) yetdi-lär <bir učaẇ qïya ṭaġïġa>[1] minib qaradïlar (18) artlarïnda[2] bir aq särāy[3] <bir kök särāy>[4] kördilär (19) yänä qaytïb bir aẓna[5] käldilär ol särāylarġa [f.17r] (1) inmädilär anda bir ṭaẇ bar erdi ol ṭaẇnïng (2) qabaġïnda yattï-lar bir aẓna turdïlar hič närsä (3) nišān bilmädilär mägär bir aẓna-dïn ṣong (4) bir āwāz käldi qarġa čarlaġan deg kiši (5) {sözlägän teg qarab yürüb baqtï-lar (6) bir az kiši}[6] [yolï-nïng boyu čïqayatur][7]šol (7) ṭaġnïng qabaġïndan biri [kälgän][8] oẖšaydur tedilär (8) ämmā {bularïng āwāzïn ešitib āwāzlarï tïndï}[9] ol kün (9) hič närsä bilmädilär erte-güsin ayuẇ aqurdï arslan (10) qïčqurdï [10] bildilär kim J̌ingiz Ḫān aẇ aẇlay[11] čïqtï (11) tedi-lär bular ol āwāznï ešitkäč[12] yügürüšüb (12) bardïlar kördilär kim bir kök aṭlï aq ṭonlï (13) altun börükli altun ṣadaqlï er čïraylï J̌äbrā'il (14) deg körkli sïnlï[13] J̌ingizni tanïdïlar[14] (15) wä bildilär wä ol kälgän J̌ingiz <aydï kimlärsiz>[15] ne[16] (16) andïb yürür-siz nä kiši-lär[siz][17] tedi bular aydï-lar (17) duyïn duyïn teb bulardïn ol sözni ešitkändin (18) ṣong[18] közlärindin ġayb boldï bular yänä yïġlašïb (19) qay[t]dïlar ol keč qayġurušub yatdï-lar andïn [f.17v] (1) yänä ertä boldï ersä āwāzlar[19] birlä čarladïlar (2) <aẇ toġan ṭuṭyaq ṭuṭlaq aq ṭaylaq

---

[1]A: bir uǰ yüǰä qïya ṭaġïna, B:bir uǰa qïya ṭaġġa, C: bir uǰ yüǰä qïya ṭaġġa
[2]C: † aẓlarïnda
[3]B: add. yängä
[4]C: desunt
[5]A: azïna, C: aẓïna
[6]C: desunt
[7]B: (f.11v1), O: kälibdür yolï yängi yol čïqa yatur, A, C: yolï-nïng yolï čïqayatur
[8]C: (f.11r14), O, A, B: † kälmägän
[9]B: desunt, A: bular hič āwāz bermädilär yänä āwāzlarï tïndï, C: (f.11r15) bular hič āwāz bermädilär yänä āwāzlar tïndï
[10]B: qïčġurdï
[11]C: † aw al awlay
[12]A: ešidüb
[13]O: Der Abschreiber fügte in eckigen Klammern [yüsïnlï] hinzu, was ein Schreibfehler für *bu sïnlï* sein sollte. Vergleiche: B: (f.11v6) bu sïnlï, C: add. (f.11v4) bu sïnlï
[14]C: tabdïlar
[15]A, C: aydïkim sizlär
[16]A: bizlärni (p. 14), B: (f.11v7), C: † bizinlärni (f.11v5)
[17]B: (f.11v7)
[18]C: ešitgäč andïn song
[19]A: uranlarï, B, C: āwāzlarï

(3) teyü čarladïlar>[1] hič närsä āwāz kälmädi[2] andan (4) ṣong yänä eki üč kün yatdï-lar yänä (5) bir kün ayuẇ aqurdï arslan qïčqurdï (6) bildilär kim Čingiz-dür aẇ aẇlay čïqtï (7) teb säẇinišdilär yänä barïb kördilär (8) ošal kiši-ning özidür andïn bularġa (9) J̌ingiz Ḫān aydï hay sizlär {kim siz}[3] här (10) dāim bizni andïb yürürsiz tedi bular (11) aydïlar duyïn {duyïn}[4] teb čulašïb turdïlar[5] (12) bular bolay yïġlaġanġa[6] J̌ingiz Ḫān özi (13) häm[7] yïġladï yänä aydï hay sizlär nä üčün (14) munda käldingiz teb sordï bular aydïlar (15) <säning artïngdan öläyik>[8] teb yürürbiz (16) dedi-lär anda ol J̌ingiz Ḫān aydï hay sizni munda (17) kälürgä kim ögrätti tedi bular aydïlar (18) bizlärgä raḥīm qïlïb ṣoyurġab[9] anangïz[10] Alanġo [f.18r] (1) ögrätdi dedi-lär anda J̌ingiz Ḫān aydï [ḫoš][11] emdi (2) andaġ bolsa qanï manga anam-nïng bir belgüsi (3) bar mu tedi ersä özgä beglär tek turdïlar (4) ämmā Uyšïn Mayqï Biy qolïndan Alanġodan (5) alġan mühürli yüzükni {čïqarïb[12] berdi anda (6) J̌ingiz Ḫān yüzükni}[13] alïb baqtï ersä Alanġo-nïng (7) mühürli yüzügini tanïdï taqï külüb aydï ay (8) Mayqï Biy ägär män ḫān bolsam beglik säning (9) bolsun tedi ägär sän bu mühürli yüzükni (10) alïb kälmäsäng manga anam-nïng bir nišānïn (11) kältürmäsäng män sizgä yoq erdim taqï siz (12) manga eš yoldaš bolmas erdingiz tedi (13) ämmā bu sözdin özgä beg-lärim sizlär häm könglüngüzgä (14) yaman almangïz sizlär barčangïz mänim ǰānïm siz (15) dedi kälingiz emdi[14] qošqa qaytalïq anda (16) barïb olturalïq tedi särāyġa bardïlar (17) bir azïna anda yatïb aš yedilär türlü šarāb-lar (18) ičdi-lär sönmäs čïrāġ tükänmäs aš yedilär [f.18v] (1) andïn ṣong yänä J̌ingiz Ḫān aydï kälingiz emdi (2) kengäš etib[15] olturalï sizlär kim bizni istäb[16] (3) kälib sizlär

[1]A: aẇ toġan, ṭuṭyaq, ṭuṭyaq aq taylaq deyü čarladïlar, B: aq toġan, ṭuṭyaq, ṭuṭyalaq teyü čaqurdïlar, C: aw toġan, ṭuṭyalaq aq taylaq teyü čaqurdïlar
[2]A: kälmäz
[3]A, B, C: deest
[4]C: deest
[5]B: add. yïġladïlar
[6]C: yïġladï
[7]B: deest
[8]A: artïngdan ölä yetä yürürmiz, B, C: artïngdan öl[ä] yetä yürürbiz
[9]A: buyurġan
[10]A: add. ögrätdi, B: add. ögr[ätdi]
[11]C: (f.12r6)
[12]B: čï[q]arub
[13]C: desunt
[14]A: add. barčamïz
[15]A: qïlub
[16]C: † ištäb

nečä ruẇ ḫalq <birlä birsiz>[1] tedi (4) bular ayaqġa örä turub ötündi-lär wä taqï aydï-lar (5) ay uluġïmïz ḫānïmïz <ǰānïmïz kälgän ruẇdïn>[2] sorsangïz (6) bizlär munda sizni istäy kälgän on (7) kiši-miz toquz ruẇdan tedi-lär ämmā Qaldar Biy (8) yalġuz özi-dür anangïz Alanġo bizlärgä (9) qošub yibärdi[3] ämmā Qongrat {Biy}[4] (10) sizni istäy kälmä[k]kä onamadï ol özi (11) taqï ruẇï {birlä säning}[5] aġalarnïng qašïnda (12) dur dedi-lär bizlär siz-ning mübāräk (13) yüzingizni arzulab artungïzdan ölä yetä (14) käldük sizgä qošulduq häm özimiz häm (15) barča ruẇ ḫalqïmïz birlä säning qulunguz-mïz (16) tedi-lär anda J̌ingiz Ḫān anlardïn bu sözni (17) ešit[t]i ersä säẇinib aydï ay beg-lärim (18) uluġlarïm[6] emdi bu kündin ṣong siz (19) mänim-siz män siz-ning-män tedi anda bular [f.19r] (1) J̌ingiz Ḫāndïn bu sözni ešit[t]ilär ersä[7] (2) ġāyät säẇindilär taqï emdi säni[8] bizlärgä tengri (3) berdi anïng šükürligi üčün bu minib kälgän (4) aṭlarïmïznï āzād[9] yibäräli tedilär minib barġan (5) aṭlarïn J̌ingiz Ḫānnï bulġanlarï üčün (6) āzād qïldïlar[10] andïn ṣong J̌ingiz Ḫān bularġa (7) aydï hay mäni nä[11] birlä eltärsiz tedi anlar (8) nä birlä alïb barasïn bilmädilär ämmā Qaldar Biy (9) aydï män bir hünär čïqarayïn tedi bular aydïlar (10) körsät[12] tedilär hič kim ersä bilmäs erdi (11) öz ustādlïqïndïn bir arba yasadï emdi (12) arba pïrin sorsa-lar Yalïn[13] Biy oġlï Qaldar Biy (13) temäk käräk anda yänä arbanï [tüzüb][14] tamām qïlġandïn[15] (14) ṣong J̌ingiz Ḫānnï arbaġa oltururġa ötündilär (15) J̌ingiz Ḫān kälib arbanï qaradï ḫoš qïlïb[-] (16) sän teb Qaldar Biy-nï maqtadï andïn ṣong (17) <J̌ingiz Ḫān arbaġa oturdï>[16] bu barġan beg-lär (18) özläri arba[17] sürädilär tartdï-lar anda Uyšïn [f.19v] (1) Mayqï Biy aydï ay beglär män sizning šayïngïz (2) bara

---

[1]B: keldingiz
[2]A, B, C: bizlärdän kim
[3]A, B, C: † košub aydï
[4]B: deest
[5]A, B, C: desunt
[6]C: [ul]uġlarïm
[7]A: ešidüb, B, C: ešitib
[8]B: siz
[9]B, C: āẕād, passim
[10]A: yibärdi, B, C: † aydïlar
[11]C: deest
[12]C: köräsät
[13]B: Balïn
[14]O: † tüzüt, A: (p. 16), B: (f.13r2), C: (f.13r11)
[15]B: † qalġandïn
[16]A: J̌ingiz Ḫānnï arbaġa olturdïlar, B: J̌ingiz Ḫān arbaġa olturdïlar, C: J̌ingiz Ḫān arbaġa olturdï
[17]A, B, C: arbanï

alman-dur[1] ayaqïm qïsqa dur tedi anda (3) beglär aydïlar emdi nätäg qïlursän anda (4) Mayqï Biy aydï mänḫändan ötünäyin ruḫsat (5) bolsa ḫän birlä arbaġa olturayïn qaysïngïz (6) arba-nï tartmasa mänanï tayaq birlä kötkä törtäyin (7) tedi anda bular aydïlar {ḫoš alay et tedilär (8) andïn ṣong Mayqï Biy J̌ingiz Ḫändan ötündi (9) taqï aydï}[2] ay ḫänïm mänim[3] ayaġïm qïsqa-dur (10) arba-nï tarta almandur soyurġasang[4] mänäning (11) birlä arba-ġa otururmän[5] tedi anda J̌ingiz (12) Ḫän aydï ḫoš oltur dedi andïn ṣong bu (13) beg-lär bir anča <künlär-din song kälib>[6] (14) J̌ingiz Ḫännï alïb Alanġonïng šährinä (15) yetdilär Alanġoġa ḫabär qïlïb särāyġa indilär (16) ämmā anda J̌ingiz Ḫän-nïng artïndïn qaysïsï [f.20r] (1) inärni bilmädilär[7] {anda Mayqï Biy aydï ay (2) ḫänum sizdän song arba tartqan}[8] öküz inär mü (3) anï yäkkän iyäsi inär mü tedi ersä anda J̌ingiz (4) Ḫän aydï <iyäsi inmäy öküz inär mü>[9] tedi (5) ersä Mayqï Biy räwän yügürüb indi[10] ḫännïng (6) ong yanïnda orun aldï özgä begläri[11] yänä (7) olturdïlar ertägüsin J̌ingiz Ḫän tört <ruẇ iling>[12] (8) kišisinä[13] uluġ qïrġïn etdi ošal uluġ (9) qïrġïnda Bodonǰar Qaġïn-ǰar[14] Salčut taqï Qongrat (10) Biy-ni tamām[15] qïrdïlar öltürdilär ämän (11) bermädilär[16] ämmā ol waqïtda Qongrat Batïrnïng[17] (12) <bir qïz qardašï>[18] bar erdi Börtä Qučïn atlïġ (13) erdi ol Börtä Qučïn uluġ qïrġïnda hälāk (14) bolmasun[19] teb tört <oġulnï alïb qalïb>[20] (15) yašurub asrar[21] erdi birisi Bodonǰar oġlï (16)

---

[1]B: baralman-dur
[2]C: desunt
[3]B, C: mäning
[4]A: buyursang
[5]A, B, C: oltururmän
[6]A, B, C: künlärdin kälä kälä.
[7]A: inärün bilmädilär, B: inärin bilmädilär, C: inärin bilmän
[8]C: desunt
[9]C: iyäsi inär
[10]A, B, C: kirdi
[11]A, B, C: özgäläri
[12]C: † RWYKANK
[13]B: deest
[14]A, B, C: deest
[15]C: tamā[m]
[16]C: wermädilär
[17]A: biyning
[18]B, C: bir qarïndašï
[19]B: bolmas
[20]B: † ululuġï alïb qaldï, A, C: oġulnï alïb kaldï
[21]C: a[sra]r

erdi ekinčisi Qaġïn-ǰar oġlï erdi üčünčisi (17) Salčut oġlï erdi törtünčisi aġasï[1] Qongrat [f.20v] (1) Biyning oġlï erdi hič bir ḫalq-ġa[2] (2) bildürmädi anda ḫalq oġlï anglašïb[3] tirgäšib (3) čïqardïlar taqï ḫānġa barïb aydïlar (4) ersä J̌ingiz Ḫān ačulanïb <kišilärni (5) yäširgän kimdür>[4] tedi anda turġan beg-lär (6) aydïlar ay ḫānïm Qongrat Biy-ning qïz qardašï[5] (7) Börtä Qučïn yašurub-dur tedilär anda (8) ḫān aydï barïnglar anï munda tez keltürünglär[6] (9) tedi ersä räwān oq[7] bardïlar Börtä (10) Qučïnġa aydïlar <tez bol>[8] säni ḫān ündär[9] (11) dedilär anda Börtä Qučïn bu sözni ešitdi (12) ersä ḫoš barayïn teb tura salïb ṣïrt (13) kiš tonïnï yelbägäy yabunub taqï bir al <yifäk (14) päšmäti>[10] bar erdi anï kiydi taqï bir qara tülki (15) börki bar erdi bašïqa kiydi taqï ol yašurub (16) alïb qalġan tört oġulnï özi birlä birgä aldï (17) ol oġlanlarnïng qaysï-sï on bir yašar[11] [f.21r] (1) {taqï birisi on eki yašar}[12] taqï birisi on üǰ yašar (2) yänä birisi on tört yašar erdi bu oġlanlar (3) ġāyät körklüg erdilär Börtä Qučïn özi häm (4) alardïn beš[13] artuq erdi andaġ ṣulu[14] kišini (5) ol zamānda hič kiši körmüši yoq erdi (6) tängri qudräti birlä päydā bolmïš erdi qïrïq (7) qulač[15] sačï bar erdi artïndan eki dāyäsi (8) altun ṭabaqġa sačïn salïb yürütür erdi[16] (9) anda ḫalq oġlï aydïlar ay Börtä Qučïn (10) sän bu ṣïfatlï körükli kiši nä üčün munday (11) iš qïldung bu oġlanlarnï yašurdung (12) oġrï boldung tedilär anda Börtä Qučïn (13) aydï ay ḫalq oġlï män sizgä nä iš (14) qïldïm oġrï bolsam ḫānġa oġrï boldum (15) teb ǰäwāb berür erdi andïn ṣong Börtä (16) Qučïn-nï oġlanlar birlä J̌ingiz Ḫānġa alïb (17) käldilär ḫān taqï munung <körkini uzun (18) sačïnï>[17] körüb tangġa qaldï aydï [f.21v] (1) ay Börtä Qučïn nä üčün manga oġrï (2) boldung bu oġlanlarnï yašurdïng tedi

[1]A: deest
[2]A: oġlïġa
[3]A, B, C: † ayanglašïb
[4]B, C: kiši kiši-lärin yašurubdur kimdür
[5]A, B, C: qïz qarïndašï
[6]A, B, C: kätürünglär
[7]B: WYAQ
[8]B: QWR tez bol, C: TWRL TYWBAL
[9]B: † ündi duruyor, C: ündäyor
[10]A: bir al ränk bir bašmaqï, B: YRNK bäšmäti, C: YZMKBR bäšmäti
[11]A, B: on yašar
[12]B, C: desunt
[13]B: deest, C: peš
[14]B: säwüklü, C: † šulu
[15]B: † qulaq
[16]B: yürür erdi
[17]A, B, C: körkin uzun sačïn

(3) anda Börtä Qučïn ötünüb aydï ay (4) ḫānïm män säni ayaġan[1] üčün ayab (5) oġrï boldum yašurdïm tedi anda J̌ingiz (6) Ḫān aydï nečün mäni ayadïng[2] tedi ersä (7) Börtä Qučïn aydï ay ḫānïm säning ǰānïng-ġa (8) küǰ bolur tedim anda ḫān aydï mänim (9) ǰānïmġa nečük[3] küǰ bolur tedi Börtä Qučïn (10) aydï ay ḫānïm anïng üčün kim Nūḥ päyġambär (11) ʿaläyhi's-sälām zamānïnda ḫudā-yï täbärāk wä täʿālä (12) kāfirlärgä qahr qïlïb ṭufān suẇïnï[4] yibärdi (13) kāfirlärini ṭufān suẇïġa baturdï yoq (14) qïldï taqï ol ṭufānda här ǰānlïq-nïng (15) erkägi taqï tiši-lik näsli[5] kesilmäsün (16) teb Nūh päyġambär ʿa[läyhi-s sälā]m-nïng kemä-sindä[6] qutqardï [f.22r] (1) āẕād qïldï sän ḫān bolsang da tängri täʿālä (2) ning qulï dägülmü-sän arslan keyik erkäǰ aša (3) säkirib artïndaġïn qaytïb almas āẕād (4) qïlur yibärür ay ḫānïm sän ädäm-sän mäni[7] (5) taqï bu oġlanlarnï āẕād qïlġay-sän ol (6) aǰïġ-lïq yaman qïrgïnda ḫalq oġlï bular-nïng (7) {qadrïn bilmäslär öltürürlär}[8] toḫumï[9] näsli (8) ruẇï kesilmäsün teb alïb qaldïm tedi (9) anda J̌ingiz Ḫān aydï hay säning šol (10) yaḫšï dälīl-li [sözüng][10] üčün taqï (11) säning dengiz deg könglüng üčün yüz ming (12) ölümdän[11] āẕād bolsun tedi

kel emdi (13) ay Börtä Qučïn
[mäning qatïġ][12] könglümni qaldurmaġïl
(14) özingni mändin ayïrmaġïl

tedi anda (15) Börtä Qučïn aydï ḫoš siz mäni säwsängiz (16) män siz-ning-män tedi andïn ṣong J̌ingiz [f.22v] (1) Ḫān-nïng köngli erüdï[13] ekäwläsi bir birini (2) <qabūl qïlïb>[14] ḥälāl ǰift boldïlar ḫalāyïqġa (3) ulu ṭoy qïldïlar bu dünyānï ozdurdïlar (4) yänä yašurub qalmasun kim J̌ingiz Ḫān-nïng (5) Börtä

[1]A: ayan
[2]B, C: ayadïngïz
[3]A, B, C: ničün
[4]A: suẇïn
[5]A, B, C: add. toḫumï
[6]C: kim kemä-sindä
[7]B: deest
[8]C: desunt
[9]A, B: bular-nïng toḫumï
[10]A: (p. 18), B: (f.14v16), C: (f.15v3), O: söz-nïng
[11]B: WMDYNA
[12]A: (p. 18), B: (f.14v17), C: (f.15v5) qatï
[13]B: bir erdi
[14]A, B, C: qabul bolub

Qučïn-dan törtˡ oġlï boldï (6) uluġ² oġlï Yöči Ḫān ekinči-si J̌aday Ḫān (7) üčünčisi Keräy Ḫān törtinčisi [Toli]³ Ḫān (8) degän erdi yänä andïn ṣong J̌ingiz Ḫān (9) yaḫšï qïlïq⁴ birlä ʿādil dād qïlmaq birlä idi (10) näsli läškäri birlä yürib⁵ urušïb köb⁶ ḫānlarnï (11) ordalarnï özigä baqturġan erdi taqï (12) anïng aṭï čabï dünyāġa⁷ tolġan erdi andïn (13) song J̌ingiz Ḫān öz-ni⁸ istäy barġan (14) beg-lärgä /taqï özgä beglärgä/⁹ här bir-sinä orun¹⁰ mäqām taʿyīn (15) belgülik¹¹ qïlïb el kün berdi soyurġadï¹² [f.23r] (1) andïn ṣong J̌ingiz Ḫān ošbu beg-lär-ning (2) barča-sïna özlü özi-gä tamġa quš aġaǰ¹³ uranlar (3) berib baẇ {baẇ}¹⁴ ḫalq qïlïb ayurdï äwwäl (4) bašlab Bodonǰar oġlï Qïyat-ġa aydï säning (5) aġaǰïng qaraġay bolsun qušung šonqar¹⁵ (6) bolsun uranïng aru ǰān¹⁶ bolsun tamġang (7) ačamay bolsun {yaʿnï äẇirnä tamġa bolsun}¹⁷ tedi (8) ṣïfatï ošbudur ✗ yänä andïn ṣong (9) J̌ingiz Ḫān Qongrat Biy oġlï Sänglä-gä¹⁸ aydï ay (10) Sänglä¹⁹ säning aġaǰïng almaġaǰ²⁰ bolsun qušung (11) lāčïn bolsun {uranïng Qongrat bolsun (12) tamġang ay tamġa bolsun}²¹ ṣïfatï ošbudur ○²² (13) yänä andïn ṣong J̌ingiz Ḫān aydï ay Uyšïn (14) Mayqï Biy säning aġaǰïng qaraġaǰ²³ bolsun (15) {qušung qara quš bolsun uranïng ṣalawāt

---

[1]B, C: deest
[2]B, C: ulu
[3]A: Toli (p. 19), O, C: TWNY, B: TWAN
[4]A, B, C: qïlïġï
[5]A, B, C: yürüb
[6]B: deest
[7]B: dünyā
[8]B: özini
[9]A (p. 19), B: (f.15r11), C: (f.16r1)
[10]C: o[ru]n
[11]A, B, C: belgü
[12]A, B, C: soyurġal erdi
[13]A, B, C: aġačïn
[14]B: deest
[15]C: sonġar
[16]A, C: aruẇ ǰān, B: † aw ǰān
[17]C: desunt
[18]B: Sängä-gä
[19]C: Sängäl
[20]A: alma aġačï
[21]B: desunt
[22]O: Am Rande des Manuskripts bei einigen Eigentumszeichnen (*tamġa*) wurde bemerkt, daß sie auch auf den Münzen der Chane der Goldenen Horde zu finden sind.
[23]A: qara, B: qara aġaǰ

bolsun}[1] (16) tamġang[2] sergä[3] bolsun ṣïfatï ošbudur [illegible] [f.23v] (1) yänä andïn ṣong J̌ingiz Ḫān Ordaǰ Biy-gä {aydï ay (2) ming ṣadaqlï Ordaǰ ya'nī ming temäk-lik andïn (3) qaldï Ordaǰ Biy}[4] ġāyät dä bay kiši erdi urušġa (4) čïqar bolsa ming ṣadaqlï kiši birlä čïqar erdi (5) J̌ingiz Ḫān Ordaǰ-gä[5] aydï {ay Ordaǰ}[6] säning aġaǰïng (6) qayïn bolsun qušung qarčïġa bolsun uranïng alaǰ (7) bolsun tamġang quš qabïrġa bolsun tedi ṣïfatï (8) ošbudur [illegible] yänä andïn ṣong J̌ingiz Ḫān (9) aydï ay Tamyan[7] Biy säning aġaǰïng tirāk bolsun (10) qušung qïrġïy[8] bolsun uranïng ṭuṭya bolsun (11) tamġang ïrġaq bolsun ṣïfatï ošbudur [illegible] (12) yänä andïn ṣong J̌ingiz Ḫān aydï ay Qïpčaq (13) {Biy}[9] säning aġaǰïng qarama bolsun qušung bürküt (14) bolsun uranïng ṭoq ṣaba bolsun tamġang (15) taraq bolsun tedi ṣïfatï ošbudur [illegible][10] (16) andïn ṣong yänä J̌ingiz Ḫān aydï ay (17) J̌ormaṭï Biy säning aġaǰïng üyängi bolsun qušung [f.24r] (1) itälgü[11] bolsun {uranïng aq ṭaylaq}[12] bolsun tamġang (2) sïnlï[13] sinäk bolsun tedi ṣïfatï ošbudur [illegible] (3) andïn ṣong J̌ingiz Ḫān aydï ay Keräit Biy säning (4) aġaǰïng čökä[14] bolsun qušung qaz bolsun uranïng (5) <ar börü>[15] bolsun tamġang köz tamġa bolsun tedi (6) ṣïfatï ošbudur [illegible] yänä andïn ṣong (7) J̌ingiz Ḫān aydï ay Mutyan[16] Biy säning aġaǰïng (8) miläš bolsun qušung ṭurna bolsun uranïng (9) bayġongrat[17] bolsun tamġang quyušġan bolsun (10) ṣïfatï ošbudur [illegible] andïn ṣong yänä (11) J̌ingiz Ḫān aydï ay Burǰan Biy säning aġaǰïng (12) imän bolsun qušung küčügän[18] bolsun uranïng (13) aq ṭoġan bolsun tamġang ǰaġalbay bolsun (14) tedi ṣïfatï ošbudur

---

[1]A: desunt
[2]O: † tamġanïng
[3]A: sübürgi
[4]C: desunt
[5]B, C: Ordaǰ-qa
[6]A, B, C: desunt
[7]B: MYAN [Ta]myan
[8] A: qarġa
[9]C: deest
[10]C: Dieses *tamġa* wurde zweimal untereinander gezeichnet.
[11]B, C: ïtalġu
[12]A: desunt
[13]A: deest
[14]A:yökä
[15]A: böri, C: ar bör[ü]
[16]B: MWHATYAN
[17]A: † bayġong, B, C: baykongur
[18]C: kü[jü]kän

U andïn ṣong yänä (15) J̌ingiz Ḫān aydï ay Borqït[1] Biy säning aġaǰïng (16) čaġan bolsun qušung hödhöd bolsun uranïng (17) [buruǰ][2] bolsun tamġang amza bolsun ṣïfatï [f.24v] (1) ošbudur S andïn ṣong yänä J̌ingiz Ḫān (2) aydï [Qaġïn-ǰar oġlï Qatayġa][3] säning aġaǰïng (3) artïš bolsun qušung qaẇdu[4] bolsun uranïng (4) ṭaylaq bolsun tamġang särü[5] bolsun tedi (5) ṣïfatï ošbudur ⊥ andïn ṣong yänä (6) J̌ingiz Ḫān aydï ay Qaldar Biy säning aġaǰïng (7) ṣandal bolsun qušung kögärčin bolsun (8) uranïng arnaẇ[6] bolsun tamġang ǰümüǰ bolsun (9) tedi ṣïfatï ošbudur ل yänä andïn ṣong (10) J̌ingiz Ḫān aydï ay Salǰut Biy säning aġaǰïng (11) köbrüǰ[7] bolsun qušung köyüldü bolsun uranïng (12) barlaṣ[8] bolsun tamġang üy[9] tamġa bolsun tedi (13) ṣïfatï ošbudur □ andïn ṣong yänä (14) J̌ingiz Ḫān aydï ay Temir Qutlu Biy sän[10] qara kišidän (15) baylïġïng birlä köb māl bermäkliging[11] birlä biy-lik[12] tabdung (16) säning aġaǰïng ǰirük bolsun qušung (17) ṣayïṣqan[13] bolsun uranïng taban bolsun (18) tamġang yarïm taraq bolsun tedi ṣïfatï [f.25r] (1) ošbudur ج yänä J̌ingiz Ḫān-nïng özi-ning (2) uranï ǰān qaba[14] degän erdi J̌ingiz Ḫān ošbu (3) äytilgän beglär-ning här birisin läškär bašï qïlïb (4) orda alġalï yibärür[15] erdi ol uluġ aġïr čärülärdä (5) ḫalq oġlï bir bir-sini uranlï uranï birlä tabar (6) erdilär emdi barča uranlarnïng atlarï bular (7) dur äwwäl ḫān uranï ǰān {qaba}[16] andïn ṣong barča (8) biy-lär-ning uranlarï bulardur <aruẇ ǰān qongrat (9) ṣalawāt alaǰ ṭuṭya ṭoq ṣaba aq ṭaylaq ar börü (10) bayġongrat aq toġan buruǰ ṭaylaq arnaẇ barlaṣ (11) taban>[17] yänä ma'lūm ola kim J̌ingiz Ḫān

[1]C: Borqïtay (f.17r6)
[2]O: B: buruḫ, A: (p. 20), C: (f.17r7)
[3]B: (f.16r15), C: (f.17r9), O: ay Qaġïn-ǰar oġlï Qïyat, A: (p. 20) ay Qaġïn-ǰar oġlï Qatay biy
[4]A, B: qawd[u], C: qawda (mit *he*)
[5]A: säprü
[6]A: arna[w], C: RAW
[7] A: KWYRW
[8]C: barl[aṣ]
[9]A: ay, B: WLW
[10]B, C: sen
[11]B: bermäkl[ig]ing, C: bermäklik
[12]B: bäy-lik
[13]C: [sa]yïsqan
[14]C: qaya
[15]A, B, C: add. yürütür
[16]C: deest
[17]A: (p. 20) aruẇ ǰān qongrat ṣalawat alaǰ ṭu[ṭ]yaq {ṭoq} ṣaba aq ṭayla[q] ar bör[ü] bayġong[rat] aq toġan bu[r]uč ṭaylaq arnaẇbarlaš qayan, B: (f.16v14) aruẇ ǰān qongrat ṣalawat alaǰ ṭuṭyuq[u]q ar börü ṭoq ṣaba aq ṭayla[q] bayġongra[t] aq toġan buruġ ṭaylaq arnaẇ barlas taban, C: (f.17v12) a[ru]ẇ ǰān qongrat ṣal[a]wat [a]laǰ ṭu[ṭ]y[a]q ṭoq ṣaba aq [ṭ]aylaq ar bör[ü] bayġong[rat] aq toġan

här dāim (12) keyik awlay čïqar bolsa ošbu äytilgän biy-lär-ni (13) qušlarï[1] birlä[2] alïb čïqar erdi emdi (14) ol qušlar-nïng atlarïn barča-sïnï jäm' qïlïb (15) äytälik[3] äwwäl Jingiz Ḫān-nïng öz qušï [eki (16) baš qara quš][4] erdi özgä beg-lär-ning qušlar[ï] (17) bulardur šonqar lačïn qaraquš qarčïġa (18) qïrġïy[5] bürküt itälgü qaz ṭurna küjügän hödhöd [f.25v] (1) qawdu kögärčin köyüldü[6] ṣayïṣqan yänä ma'lūm (2) boldïkim[7] Jingiz Ḫān-nïng özi-ning aġačï (3) čïnar erdi özgä beg-lär-ning häm aġajlarïn[8] (4) barča-sïn jäm'[9] qïlïb äytälik[10] qaraġay[11] almaġaj (5) qaraġaj qayïn tiräk qarama üyängi jökä miläš (6) imän čaġan artïš ṣandal körüj jirük (7) yänä ma'lūm bolġaykim[12] Jingiz Ḫān özi-ning tamġasï (8) quš baš[13] degän tamġa erdi sïfatï ošbudur (9) [illegible] özgä beg-lär-ning häm tamġalarïnï[14] (10) jäm' qïlïb äytälik [illegible] (11) [illegible][15] (12) yänä ma'lūm bolġaykim Jingiz Ḫān äytilgän[16] beg-lär-ning[17] (13) här birisinä urušġa läyïq häybät-lik bolmaq üčün (14) birär sawut atab berdi äwwäl Jingiz Ḫān-nïng özi-ning[18] (15) sawutï buyan degän sawut erdi ulug[19] oġlï (16) Yöči-ning qara ṭaw degän sawut erdi ekinči (17) oġlï Jaday-nïng altun ṣanduq degän (18) sawut erdi üčünči oġlï Keräy-ning[20] bäktär [f.26r] (1) degän sawut erdi[21] andïn ṣong Jingiz Ḫān beg-lärinä (2) här

---

[bu]rug albaq arnaw barlas tayïn

[1]Im Ms. B. fehlt hier (f.16v17). ungefähr ein Folio, was aus der Paginierung nicht hervorgeht. C: (f.17v15) Der Abschreiber hat den versehentlich ausgelassenen Teil dieser Zeile am Rande weitergeführt */lay čïqar bolsa ošbu äytilgän biy-lär qušlarïn birlä qušlarïn/*

[2]A: add. qušlarïn

[3]A, C: deest

[4]O: (f.25r16) ay bašqara ḫaš, A: (p. 21) eki baš qara baš, C: (f.18r1) eki baš QWAQŠQ

[5]A: qarġa

[6]C: köyündü

[7]A, C: ola kim

[8]A, C: aġačlar-nïng

[9]C: deest

[10]A, C: äytäyin, passim

[11]C: † qaraġan

[12]A, C: ola kim, passim

[13]A: quš bašï

[14]A: tamġalarïn

[15]O: In der Aufzählung fehlt das *quyušqan tamġa* von Mutyan Biy. A, C: Einige *tamġas* fehlen, die anderen haben eine ganz andere Form als bei der erster Erwähnung. Siehe Faksimile.

[16]A: deest, C: degän

[17]A: begläri

[18]C: deest

[19]C: ulu

[20]A: Keräy Biy-ning

[21]Der vierte Sohn von Dschingis Chan wurde von keinem der Maniskripte erwähnt.

{{birisinä birär saẇut berdi andïn ṣong (3) Bodonǰar oġlï}[1] Qïyatġa qala degän saẇutnï berdi (4) Qongratġa[2] ay qoltuq degän saẇutnï berdi}}[3] Mayqï-ġa[4] (5) sïġïr degän ṣaẇutnï berdi[5] Ordaǰ-gä[6] čäčägöz (6) degän saẇutnï berdi Tamyan-ġa köyläksä[7] (7) degän ṣaẇutnï berdi Qïpčaqġa kök yaqa degän (8) ṣaẇutnï berdi J̌ormaṭï-ġa on qarïš degän (9) ṣaẇutnï berdi Keräit-gä[8] uyïlma degän ṣaẇutnï (10) berdi Mutyanqa qatï qabaq[9] degän ṣaẇutnï berdi (11) Burǰan-gä qu[s]qaǰ[10] degän ṣaẇutnï berdi Borqït-gä (12) körläǰ degän ṣaẇutnï berdi Qa'yïn-ǰar oġlï (13) Qïyatġa[11] boz qalpaq degän ṣaẇutnï berdi Qaldarġa (14) čuqa turġay[12] degän ṣaẇutnï berdi Salǰut-ġa quyurǰaq[13] (15) degän ṣaẇutnï berdi Temir Quṭlï-ġa buzaẇ baš degän (16) ṣaẇutnï berdi emdi ošbu ṣaẇut-lar-nïng barča[-] (17) sïnïng[14] atlarïn ǰäm' qïlïb äytälik <buyan qara ṭaẇ (18) altun ṣanduq bäktär öt yiräkä qala ay (19) qoltuq sïġïr čäčäköz köyläksä kök yaġa on qarïš [f.26v] (1) uyïlma qatï qapaq quṣfaǰ kö[r]läǰ boz qabaq (2) čuqa turġay qoyurǰaq buzaẇ yaš kiräẇgä>[15] (3) andïn ṣong J̌ingiz Ḫān beglärni tamāmïsïn[16] (4) köz üstündä qašï teg körür erdi 'ïyš (5) 'išrät qïlur erdi[17] dünyāsïna quwanïb (6) pādišāhlïqġa[18] maġrūr mäšgūl erdi här dāim tämāša[19] qïlur (7) erdi andïn ṣong yänä J̌ingiz Ḫān künlärdä (8) bir kün

[1]A: desunt
[2]O: † Tongratġa
[3]C: † ṣawut yarusï berdi
[4]A: Mayqï Biy-gä
[5]C: erdi
[6]A: Oruǰ-gä
[7]A: köpläk
[8]A: Keräit Biy-gä
[9]A: qaqtï qabaq
[10]C: quṣqač
[11]A, C: Qaṭayġa
[12]C: čïqar turġay
[13]C: qoburčaq. Der Abschreiber hat diesen Satz zweimal nacheinander geschrieben. Im zweiten Satz steht *qobarčaq*.
[14]A: deest
[15]A: (p. 22) buyan, kün, altun ṣanduq, yäktär, o/öt yiräk, qal'a, ay qoltuq, sïġïr, čäčäkgöz, köyläk BQARN, [on] qarïš, uyïlma, qatï qabaq, qoṣqač, körläč, boz qalbaq, čaqa turġay, qoburčaqa, buzaẇ baš, kirävgä, C: (f.18v14) buyan, altun ṣanduq, bäktär, ot yiräk, qal'a, eki qoltuq, sïġïr, čäčägöz, köyläksä, kök yaqa, o[n] qarïš, aqïlma, qatï qabaq, qosqač, boz qalbaq, saqa turġay, qoburčaq, buzaẇ baš, kirävgä.
[16]C: beglärin tamāmïn
[17]A:bu dünyāsïġa, C: add. bu
[18]A, C: pādišāhlïġïna
[19]A, B: tämāša täna'üm

oġlanlarï begläri birlä aẇ aẇlay čïqïb[1] (9) yalanda yürür erdilär yolbars degän keyikni kördilär[2] (10) här birisi oqlarïn[3] yaġa käzläb yarašturub[4] qoydï-lar[5] qayalarnï (11) ašurdïlar hič birisi yetä almadïlar[6] āḫir bār[7] üč kiši qoẇub (12) yetdi-lär yolbars-nï atïb yïqdïlar birisi Qoṇgrat (13) Batïrnïng oġlï Sänglä ekinčisi ming ṣadaqlï Ordaǰ (14) üčünčisi Tamyan bu üč kiši yolbarïs-nï öltürüb (15) J̌ingiz Ḫānġa kältürdilär[8] ḫān bularnïng bu erlik-lärin (16) körüb tangġa qalïb här birisinä mingär[9] tängä alapa (17) berdi <här yerdä>[10] mäǰlis-dä bularnïng erlik-lärin söylär (18) erdi[11] yänä künlärdä bir kün J̌ingiz Ḫān aẇġa beg-läri (19) birlä čïqïb yürür erdi yalanda bir bulan keyikni kördilär [f.27r] (1) qowdular[12] Burǰan Biy-ning bir yügrük aṭï bar erdi (2) yügrükligindä andaġ erdi kim bulannï yetib muyuzïndan (3) tutar erdi Burǰan Bïy yetib keyikni[13] atïb yïqtï (4) ḫānïng aldïġa kältürdi ḫān angar häm elli [ming][14] (5) tängä alapa berdi här kün ošbundaġ <zäẇq (6) ṣafā>[15] qïlur erdilär yänä künlärdä bir kün [ḫān][16] aydï (7) ay beg-lärim barïnglar[17] quš awlab kältürüng-lär (8) teb buyurdï beg-lär här birisi qušlarïn alïb (9) čïqdï-lar qušlar aẇlab[18] kältürdilär Qïyat (10) šonqar qušï birlä[19] aq quš[20] täbtürdi (11) Sänglä lāčin birlä ṭurna täbtürdi Ordaǰ[21] (12) qarčïġa birlä qaz täbtürdi Tamyan qïrġïy[22] birlä (13) bödänä täbtürdi här[23] birisi qušlï qušï birlä (14)

---

[1]A: aw awlab, C: awġa čïqïb
[2]B, C: add. beglär
[3]A, B, C: oqïn
[4]B,C: yarušturub
[5]A, C: qowdïlar
[6]A: ǰetä almadïlar, B: yaqa almadïlar
[7]A, C: bārī
[8]A: kätürdilär, passim
[9]A, B, C: ming
[10]C: desunt
[11]A: sözlär erdi
[12]C: deest
[13]A: bulan-nï
[14]B: (f.17r15), C: (f.19v2)
[15]A, B, C: ẕäẇq
[16]B: (f.17r17), C: (f.19v3)
[17]C: deest
[18]C: awlïb [sic!]
[19]A: ilän, passim
[20]B, C: aq[q]uš
[21]A: Oradaǰ
[22]A: qarġa
[23]O: häm

täbtürgän qušlarnï alïb käldilär J̌ingiz Ḫān-nïng (15) aldïġa saldï-lar ḫān bu qušlarnï körüb (16) här qayusïna mingar tängä alapa berdi ämmā Qïyatġa (17) Sänglägä Ordaǰgä[1] Tamyanġa[2] eki-šär ming tängä (18) alapa berdi andïn ṣong J̌ingiz Ḫān ulu (19) oġlï Yöči-gä[3] aṣïl māl anda tabar[4] teb altun [f.27v] (1) kümüš[5] köbdür yurtï kengdür teb Termiz (2) orda-sïnda ḫānlïqġa qoydï taqï ekinči oġlï J̌adaynï (3) el ulusï anda bolur teb tümän dürlü[6] ḫalq (4) anda bolur uluġ yurtdur teb Hindustan (5) orda-sïnda ḫānlïqġa qoydï üčünči oġlï Keräyni (6) er kiyär ṣawutï er qušanur qïlïčï köbdür teb (7) {aṣïl zādä ḫalqdur deb Köräl orda-sïnda (8) ḫānlïqġa qoydï törtinči oġlï Tolaynï}[7] (9) ḫalqlarï raḥīmli dür teb {ïraẇ yurtdur teb (10) er kiyär ǰoġasï aṭlasï ṭorqasï köbdür teb}[8] (11) iši qatï ašï ṭatlï taymas uluġ yurtdur (12) deb Mäskäẇ[9] orda-sïnda ḫānlïqġa qoydï (13) här birisinä ošbu äytilgän orda-larnï ḫalqï (14) birlä anlarġa üläšib berdi emdi ol (15) šähärlär-dä-ki ḫānlarnïng aṣlï tübi bulardïndur [aṣlï J̌ingiz Ḫāndïn dur][10] (16) andïn ṣong yänä biläsiz kim J̌ingiz Ḫān päygambärimiz (17) Muḥammad Muṣṭafa ṣalla'llāhu 'aläyhi wä sälläm-ning tārīḫindän [f.28r] (1) ṣong beš yüz qïrïq toquzïnčï yïlda[11] erdi (2) tonguz yïlïnda ẕulqa'da ayïnda anadïn tuġdï andïn (3) ṣong J̌ingiz Ḫān yetmiš eki yïl 'ömr[12] kečürdi on (4) üč yašïnda ḫānlïqġa olturdï ḫān boldï (5) elli toquz yïl ḫānlïq sürdi J̌ingiz Ḫān-nïng (6) <tuġ[ġ]an šähär turġan yurtï>[13] Qatay erdi yänä yetmiš (7) eki yïlïndan[14] ṣong tonguz yïlïnda[15] mübārāk ramażān (8) ayï-nïng on törtinči kün tārīḫ altï yüzdä <yigirmi (9) törtdä>[16] dünyādïn ötti[17] sözi dünyāda qaldï (10) {raḥmätu'llāhi 'aläyhim tämmä}[18]

---

[1]A: Oradaǰġa
[2]A, B, C: add. alarġa
[3]A: Yočïġa
[4]O: bitär, A, B: yetär, C: (f.19v12)
[5]A, B, C: altunï kümüši
[6]C: türlik
[7]C: desunt
[8]A: desunt
[9]A: Muskäẇ
[10]B: (f.18r4), C: (f.20r6), A: (p. 23) aṣïl J̌ingiz Ḫāndïn dur, O: desunt
[11]B, C: [yïl]da
[12]B: ġomr
[13]A, B: tuġ[ġ]an šähri tutqan turġan yurtï
[14]A, B, C: yïldan
[15]A: tongġuz yïlïnda B: yïlda
[16]A: desunt
[17]B, C: wäfāt etti
[18]A, B, C: desunt

[f.29r][1] (1) **Faṣl fī bäyān-i dāsṭān-i Aqsaq Temir** (2) emdi ḥażrät-i Aqsaq Temir näslindin söyläyäling[2] (3) Hindustan šährindä J̌ingiz Ḫān-nïng oġlï (4) J̌aday Ḫān erdi ḫānlïq qïlur erdi (5) künlärdä bir kün yatïb uyïdï yaman tüš kördi (6) qorqub siskänib uyandï[3] der der qalturab (7) turdï fāl qārlarnï baġučï-larnï[4] čïydurdï ṭāli'in[5] (8) qaratdï aqtartdï fāl qārlar fāl baġučï-lar aydï-lar (9) ay ḫānïm ṭāli'ingdä[6] andaġ körünür[7] kim öz mülkingdä (10) Almalïq[8] degän awïlda bir kišidän ḫaṭārïngïz[9] bar turur (11) ol kiši <qazaqčï[10] oġlï qazančï oġlï oluqčï (12) oġlï tawuqčï oġlï tončï[11] oġlï>[12] Taraġay (13) degän kiši dür tedi-lär ämmā ol Taraġay[-] (14) nïng nišānï belgüsi oldur kim ǰawrïnda[13] mengi bar (15) sol közindä aqï[14] bar dur ol Taraġay-nïng (16) ḫātūnï yükli turur anïng qursaġïndaġï baladïn[15] (17) äǰäling ölüming yetib turur tedilär anda [f.29v] (1) J̌aday Ḫān fāl baġučï-lardïn bu sözni ešitib ol (2) Almalïq awlïndaġï Taraġaynï istätib[16] tabturdï J̌aday (3) Ḫān-nïng qašïġa alïb käldilär qaradïlar ol äytilgän (4) nišān-larï bar erdi yawrïnda mengi bar sol közindä aġï (5) bar turur häm J̌aday Ḫān sordï ay Taraġay (6) säning aylu[17] yüklü ḫātūnnïng bar mu tedi ol Taraġay (7) aydï bäl[l]i bar tedi andïn ṣong J̌aday Ḫān aydï (8) ay Taraġay säning ḫātūnïng-nïng[18] qursaġïndaġï (9) balang mäni öltürür ärmiš ol tuġmasdïn (10) burunraq[19] män anï[20] öltürürmän teb Taraġay-nïng (11) ḫātūnïn aldurdï ol āḥmaq taqdīrni tädbīr (12) birlä[21]

---

[1]Das Folio 28v ist leer.
[2]A: söläyälük
[3]A: uyġandï
[4]B: fāl qārlarnï fāl baġučïlarnï, C: fāl qārlar baġučïlar
[5]B: ṭāliġin
[6]A, C: ṭā[l]iġingdä
[7]C: kör[ünür]
[8]A: Almaq
[9]B: ḫaṭār
[10]A, C: qaraqčï
[11]A, C: toḫčï
[12]B: qazaqčï oġlï, qazïčï qazïčï oġlï, oluqčï oluqčï oġlï, tawuqčï tawuqčï oġlï, toḫčï toḫčï oġlï [sic!]
[13]B: čawrïnda, C: čawrunda, passim
[14]A: aġï
[15]A: balasïndan
[16]A: izlätüb
[17]A: deest
[18]A, B, C: ḫātūnïng
[19]A, B, C: burun
[20]A: deest
[21]A: birlän, passim

buzmaq tilädi ämmā ḥaqq tä'älä-<ning taqdīri (13) nätäg buzulur>[1] andïn ṣong kengäšti-lär bu ḫātūnnï (14) öltüräling[2] teb ičin yaralïq dedilär anda (15) J̌aday Ḫān özi aydï mäni <bu ḫātūnïng (16) qursaġïndaġï bala öltürür bolsa>[3] ol qursaġïndaġï (17) balasïnï tizläb[4] öltürüng anasï ölmäsün (18) tedi andïn ṣong ol ḫātūnnï yïqïb andaġ (19) tizlädi-lär kim uṣï[5] ketdi ölä qaldï andïn (20) ṣong ḫān aydï emdi balasï dägül [f.30r] (1) anasï häm <öläyazdï bolġaykim>[6] yibäringlär dedi (2) andïn ṣong ol ḫātūnnï kötärib[7] alïb arbaġa (3) salïb ketdi-lär andïn ṣong J̌aday Ḫān (4) qorqunǰïndïn[8] qutuldïm teb turur erdi ḫānlïqġa (5) maġrūr mäšġūl erdi andïn yänä bir anča künlärdin (6) ṣongra ol mäskin tizläb [ekän][9] ḫātūn-nïng közi (7) yarudï bir er oġlan tuġurdï ol oġlannï (8) alïb baqtï-lar ersä bir ayaqï aqsaq erdi (9) anda aydï-lar kim ošbundaġ emgäkdin ölmäy[10] (10) qutulub tuġdung ǰānïng temir ekändür tedilär (11) ol oġlan-nïng aṭïnï[11] ol säbäbdin Aqsaq Temir (12) qoydïlar emdi ḥażrät-i Aqsaq Temir-ning aṣlï (13) tübi Barlas degän ruẇ bolur erdi näslindä (14) ruẇïnda ḫānlarġa čeyän oġul erdi andïn (15) ṣong yänä Aqsaq Temir-ning atasï anasï öldi (16) yätim qaldï asrarġa körärgä hič lāyïq kiši bulmadï[12] (17) āḫir özi yürürdäy [bolub][13] er yetkändin ṣong [f.30v] (1) qazaq čïqïb yalġuz} Šïmaqï šährigä bardï (2) bir anča kün yürüdi andïn Šïmaqï-da buzaẇ[14] (3) kütmägä yalġa[15] indi özigä özi kibük[16] öksüz (4) yätimlärni[17] aylandurdï altï yäti oġul [bir][18] bolub (5) här kün buzaẇ kütär erdilär {taqï oynar (6) erdilär}[19] anda

---

[1]B: [nïng taq]dīri netäg bu[zu]lur, C: taqdīri netäg bu[zu]lur
[2]A: öltürälik
[3]A: bu ḫātūn-nïng qursaġïndaġï balasïn öltürür bolsangïz, C: mäni bu ḫātūn-nïng qursaġïndaġï bala öltürür bolsa öltürür bolsa [sic!]
[4]C: tizläb tizläb
[5] A, B, C: äsi uṣï
[6]A, B, C: öldü bolġay
[7]A: deest
[8]A, B, C: qorqunčdïn
[9]O: ö[l]gän? A: (p.24), B: (f.19r9), C: (f.21r11)
[10]A, B, C: ölmädi
[11]B, C: add. häm
[12]A: qalmadï
[13]A: (p. 25), B: (f.19r17), C: (f.21v3)
[14]A: buraẇ (wahrscheinlich ein Druckfehler)
[15]A, B, C: jalġa
[16]B, C: kibik
[17]C: add. anda
[18]B: (f.19v3), C: (f.21v6)
[19]A: desunt

Aqsaq Temir künlärdä bir kün bir bo[-] (7) zuq kišänä tübindä yalġuz[1] tayanïb yatïb baqïb (8) turur erdi bir ayaġï aqsaq taqï bir közi (9) ṣoqur qïrmuṣqa[2] käldi taqï ol kišänägä tïrmašïb (10) minärgä yabušdï bir anča yuqaru mündi yïqïldï (11) andïn ṣong yänä himmät-länib taqï yabušdï (12) tïrmašïb kišänäning bašïġa minäyin[3] čïqayïn tegünčä (13) yänä tübän yïqïldï ḥażrät-i Aqsaq Temir (14) qïrmuṣqa-nïng bu iši-gä tangġa[4] qalïb qarab turur erdi (15) aqsaq qïrmuṣqa ġarlanïb[5] yänä üčünči märtäbä (16) kišänä bašïna minärgä yabušdï <āḫir bār tïrmašïb>[6] (17) kišänä-ning töbäsigä čïqïb ketti ol qïr[-] (18) muṣqadïn[7] ḥażrät-i Mir Temir ʿibrät aldï öz (19) özigä[8] könglündin aydï ay aqsaq kördüngmü [f.31r] (1) bu żayif ayaqsïz közsiz[9] qïrmuṣqa himmät-länib (2) yïġïla tura tam töbäsigä mündi yuqarï čïqdï män häm (3) himmät birlä ḫān bolub el kün šähärlär alïb ordalar (4) qïlsam[10] hič tang ʿajāib bolmas ägär tängri täʿālä (5) buyursa deb könglinä bu fiqirni salïb yürür erdi (6) taqï ol oġlanlar birlä oynar erdi künlärdä bir kün (7) Aqsaq Temir aydï ay yigit-lär käling-lär bir yergä bir närsä (8) qoyalï ol qoyġan närsäni kim ilik yügürüb yetib alsa (9) anï aramïzda ḫān qïlayïq tedi anda ol yigit-lär (10) aydï-lar ḫoš andaġ bolsun teb alïsqa bir närsäni[11] (11) qoydï-lar taqï barča oġlanlar yügürüšdi-lär Aqsaq (12) Temir häm yügürür erdi yügürüb oġlanlar šay (13) bara almadï anïng üčün kim aqsaq erdi {andïn bir oġlan (14) yügürüb ozub[12] ol qoyġan närsä-ni (15) alayïn ilik män ḫān bolayïn tegünčä}[13] andïn burunraq ol (16) närsä-ni Aqsaq Temir börki birlä tašlab urdï (17) taqï aydï ay yigit-lär sizlärdin burun män yetdim (18) män ḫān bolur-män tedi ol birisi[14] aydï yoq sändin (19) burun män yetib aldïm tedi anda Aqsaq Temir [f.31v] (1) aydï häy säning qolïng yetkünčä mänim bašïm (2) yetdi tedi bular ol söz

---

[1]A: deest
[2]C: [qïr]muṣqa
[3]B: minäyġa
[4]A: ḫayrān qalub
[5]A: ʿarlanub, B: † ʿarlanmayïn, C: † ġayrlanïb ġayratlatïb
[6]A: (p.25) āḫri tïrmaša turġač, B: (f.19v11) āḫri bār tïrmaša tïrmaša turġač, C: (f.21v15) āḫri bār tïrmaša turġač
[7]B, C: add.bu
[8]A, B, C: deest
[9]B: deest
[10]A, B, C: alsam
[11]A: add. alub, B: add. eltib, C: add. alïb
[12]B: † urub
[13]C: desunt
[14]A, B, C: biräẇüsi

üstündä baḫs-lašïb[1] turur (3) erdi-lär bir aq saqal-lïġ[2] qart kiši käldi (4) bular bu qartqa išlärin söylädilär ḫānlïq (5) qaysï-mïzġa[3] tegär tedi-lär ol aydï (6) ay yigit-lär {sizlär mänim sözümni tutar mu-sïz[4] (7) tedi bular aytdï-lar ay babay sän [här][5] nä desäng (8) išümizni sanga saldïq tedi-lär anda ol [qart][6] aydï (9) ay yigit-lär}[7] aqsaq oġul-nïng siz-nïng qolungïzdïn (10) burun bašï yetib-dür munï ḫān qïlïng[8] tedi (11) söz munung sözi-dür tedi anda bu özgä (12) yigit-lär aydï-lar ay babay ḫoš emdi qïlayïq (13) {andaġ bolsun tedi-lär}[9] Aqsaq Temirni özläri (14) aralarïnda ḫān qïlïb oynar erdilär yänä künlärdä (15) bir kün Aqsaq Temir aydï ay yigit-lär här kim ošbu (16) kütä turġan buzaẇlardïn bir buzaẇnï soyub (17) barča-mïzġa yedürsä toydursa aramïzda anï (18) ḫān kötäräli tedi anda yänä özgäläri qïyïb[10] [f.32r] (1) buzaẇnï soya almadïlar Aqsaq Temir bir buzaẇnï (2) soyïb[11] bišürdi ol oġlanlarġa yedürdi (3) ašadïlar andïn ṣong Aqsaq Temirni öz aralarïnda (4) ḫān kötärdilär andïn qaytïb eẇlärinä[12] käldi-lär (5) buzaẇ iyäsinä aydï-lar buzaẇïngnï böri ašadï (6) deb ol häm närsä demädi böri-gä buyurġan (7) ekändür dedi andïn ṣong künlärdä bir kün (8) Aqsaq Temir bu oġlanlarġa aydï ay yigit-lär kälingiz (9) bizlär qaraqčï bolayïq bazirgānlarnï satučï-larnï talayïq[13] (10) mālïn alayïq dedi anda bu oġlanlar (11) ḫoš bolsun tedilär anda Aqsaq Temir aydï sizgä sözim (12) oldur kim emdi bu kečä här qayungïz[14] hič özgä närsä (13) almangïz mägär[15] yaẇ quralïn qoymangïz alïngïz tedi anda (14) bir buzuq kärwān särāy bar erdi buljalnï anda qoydï-lar (15) tün-ning yarïmïnda[16] kälib bir bir-sinä yoluqtï-lar (16) qaysï-sï kübä kiyib mïltuq[17] alïb qaysï-sï oq ṣadaq (17) qïlïč alïb ošal Šïmaqï šähridän čïqub ketdi-lär (18) Hindustan šährigä barïb Hindustan (19)

[1]B: baḫslašïb
[2]C: saqal[l]ï
[3]B: qaysï-bizgä
[4]C: tu[tarmu]sïz
[5]B (f.20r16), C: (f.22v5)
[6]A: (p. 26), B: (f.20r17), C: (f.22v6)
[7]A: desunt
[8]B, C: qïlunguz
[9]A, C: desunt
[10]A: özläri qïyïb, C: özlärgä qïyïb
[11]A, B, C: soydï
[12]B, C: üylärinä
[13]C: tutalïq
[14]A, B, C: qaysungïz
[15]B: deest
[16]B: yarumunda, C: ya[ru]munda
[17]B, C: mïltïq

<šähri-ning yolïn>[1] saqlab yatdï-lar ozġan [f.32v] (1) barġan ṣatučï-larnï aslamčï-larnï bastï-lar māllarïn (2) alur erdilär uluġ[2] qaraqčï-lïq qïldïlar azġan tozġan (3) atadïn anadïn bäzgän oġlanlar baydïn qačqan[3] qullar (4) angar[4] čïyïldïlar qošuldï-lar här kim[5] tïšdan kälib (5) angar qošulsa lāyïq alapalar berä-bašladïlar bazir[-] (6)gānlarnï ṣatučï-larnï qïrdïlar qul qutannï yoldaš (7) qïldïlar <bir eki yüz üč yüz>[6] kiši boldïlar ozġan (8) {barġannï}[7] talar erdilär yol[8] kesildi kärwān ḫalqï (9) yürümäz boldï anda Hindustan pādšāhï[9] J̌aday (10) Ḫān-ġa ḫabär tüšdi yolnï qaraq saqlardur[10] kiši-ni (11) yürütmäydür teb andïn ṣong J̌aday Ḫān elči (12) yibärdi üč yüz kišini[11] /ol üč yüz kiši/ kälib Aqsaq Temirgä aydï-lar (13) ay Aqsaq[12] nä üčün sän mundaġ oġrï-lïq[13] qïlursän (14) yollarnï baġlarsän[14] tedi anda Aqsaq Temir-ning čärüẇi (15) ol kälgän[15] elči-ning bašïn /kesüb/ öltürdilär özgälärin[16] (16) barča-sïn özlärinä yoldaš qïldïlar köb aġïr (17) alapalar berdilär bu ḫabär yänä J̌aday Ḫānġa ešitüldi (18) örtändi küydi yänä ekinči {märtäbä elči}[17] yibärdi [f.33r] (1) <ol ekinči kälgän elči-ning>[18] bašïn yibärdi özgälärni (2) alïb qaldurdï[19] yoldaš qïldïlar andïn ṣong J̌aday (3) Ḫān yänä üčünči elči[20] yibärdi ol qaraqlarġa altun (4) kümüš alapa beräyin ozġan barġanġa bazirgānlargä teymäsünlär (5) teb anda bular aydïlar emdi J̌aday Ḫān-nïng (6) ḫazīnäsindän[21] bizning ḫazīnä-miz köbdür kärak bolsa {mal (7) ḫazīnä}[22] bizdän alsun tedilär andïn

---

[1]A: šährin
[2]A, C: ulu
[3]A: čïqqan
[4]A: anga, passim
[5]A: add. ärsä
[6]A, C: bir eki üč yüz , B: bir eki †wčwč yüz
[7]C: deest
[8]A, B: add. † KLSY, C: add. † KLSYKYLDY
[9]C: pādišāh-sï
[10]A, B, C: saqlaydur
[11]A: kiši birlän, B, C: kiši birlä
[12]B: deest
[13]B, C: oġruluġ
[14]A: basarsän
[15]A: kelgän
[16]C: özgäsin
[17]C: desunt
[18]C: † ol ekinči elči-ning kelgän ekinči elči-ning
[19]A, B, C: qaldïlar
[20]B: deest
[21]B, C: qaznasïndan, passim
[22]A, B, C: deest

yänä bir anča (8) künlärdin ṣong J̌aday Ḫān özi čärüwin[1] yïyïb[2] (9) kälädür deb Aqsaq Temirgä habär tüšti anda Aqsaq (10) Temir bilürgä qaršï[3] šïmčï yibärdi J̌aday Ḫān kälä mü (11) ekän[4] deb ol šïmčï barïb kördi J̌aday Ḫān (12) kälä-yatur šïmčï barïb alarnïng arasïna[5] kirdi J̌aday (13) Ḫān otuz kiši birlä özi ilgärü kälür erdi bu barġan (14) šïmčïnï kördilär mundïn ṣordïlar hay yolda (15) qaraq bar mu[6] teb bu aydï yoq härgiz körmädim bu (16) yolda šeksiz[7] yürüng qaraq yoqdur dedi bular (17) munïng bu sözinä baqïb[8] qaraq yoq ermiš bizning (18) kälgänmiz-ni[9] ešitib qačqanlardur tedi-lär ilgärü ozub (19) ketdilär bu šïmčï öz yoruġïna ketdi anlar-dïn (20) ayrïlïb awlaqġa čïqġandïn ṣong qačdï J̌aday [f.33v] (1) Ḫān-nïng otuz kiši birlä käläyürügänin Aqsaq Temirgä (2) kälib aydï anda Aqsaq Temir aydï alay bolsa tez (3) emdi[10] otuz täwägä yük[11] yükländürüngüz[12] tedi šol (4) oq zamān otuz[13] täwägä māl[14] yüklädilär [Aqsaq Temir J̌aday Ḫān-nïng kälä turġan yolï birlä qaršï yürüdilär][15] J̌aday[16] Ḫān (5) tüšib yatur erdi bular qaršu bardïlar J̌aday (6) Ḫān bularġa alïsdan sözläšti sizlär ne kišilärsiz (7) yolda qaraq kördüngüzmü tedi bular aydïlar yoq (8) hič körmädük tedilär andïn J̌aday Ḫān (9) bularnïng qaršusïġa[17] käldi anda <bularġa (10) aydï>[18] hay sizlär ne kišilärsiz anlar aydï-lar {siz (11) özingiz ne kišisiz bular aydïlar}[19] bizlärni sorsangïz (12) biz J̌aday Ḫān-biz qaraqlarnï istäy čïqduq (13) tedilär anda bular aydïlar andaġ bolsangïz (14) bïz ṣatučï-larmïz[20] bizdin malïmïz-nïng <tamġasïn alïngïz>[21]

[1]B, C: čerüwin
[2]A: jïyïb
[3]C: deest
[4]B: erkän
[5]A: add. barub
[6]A, B, C: kördün mü
[7]B, C: † hič šeng-siz
[8]A: qarab
[9]A: kälür ḫabärimizni B, C: kälgän ḫabärimizni
[10]A, C: deest
[11]C: deest
[12]B: yüklädilär, C: yükländürüng
[13]C: WRTA
[14]A, C: yük
[15]A: (p. 28), B: (f.22r1-3), C: (f.24v2-3)
[16]A, B, C: deest
[17]A: qaršusïna, B, C: qaršïġa
[18]A, B, C: bular aydïlar
[19]A, B, C: desunt
[20]B: ṣatučular-biz, C: ṣatučular-biz [biz]dän malïbïznïng
[21]A: desunt

(15) bizgä[1] yol yürürgä ṣatu qïlurġa yaḫšï bolur {erdi}[2] (16) tedi-lär anda J̌aday Ḫān bu sözgä toqtab (17) turdï buyurdï tamġasïn alïngïz[3] deb bular (18) bizgä šāyät bir aṣïl tansuq māl alïb[4] kälgändür (19) dedi andïn ṣong J̌aday Ḫān-nïng kiši-läri [f.34r] (1) yüklärin[5] aqtarïb tamġa alayïn tegünčä Aqsaq Temir-ning (2) kišiläri birin birin[6] tutub öltürdi-lär <ḥażrät-i (3) Mir Temir>[7] özi J̌aday Ḫānnï tutdï <öltürmäk üčün>[8] (4) J̌aday Ḫān aydï ah ay Aqsaq män sanga yaḫšï-lïq (5) qïldïm sän manga yaman-lïq qïlursän öltürürsän (6) tedi anda Aqsaq Temir aydï <sän ġāfil dägül-sän (7) män ġāfil-män sän özigä yamanlïq qïlmaz-sän män (8) özümgä yaḫšï qïlurmän>[9] tedi öltürdi[10] (9) bašïn kesdi andïn ṣong Aqsaq Temir özi Hindustan (10) šährigä barïb anda ḫān boldï taqï bu qalġan (11) čärüwigä čapul yibärdi özgä yol birlä kälsün-lär (12) tib čärüwinä ḫabär tüšdi ersä[11] räwān[12] kälib (13) anlar häm šähärgä indi-lär <šähärni aldïlar andïn[13] (14) bu J̌aday Ḫān-nïng>[14] artïnda qalġan čärüwi bu ḫabärlärni (15) bu išlärni bilmäyin anda ḫānïmïzġa yetärbiz munda[15] (16) yetärmiz <teb baraturġač yetä almay>[16] qaytdï-lar (17) ḫān-larïn[17] yoġaltïb käldi-lär ersä šähärni[18] Aqsaq (18) Temir alïbdur teb hič närsä etä[19] bilmädi-lär Aqsaq (19) Temirgä baġundïlar emdi Aqsaq Temir Hindustan šährini (20) ošbulay aldï deb ayturlar ämmā angar <tängri [f.34v] (1) tä'ālä özi yār

---

[1]A, B, C: add. häm
[2]A, B, C: deest
[3]A: alunglar, B: alïnglar, C: alïngla[r]
[4]A: deest
[5]B, C: yüklärni
[6]B: † bizbizin
[7]A: ḥażrät-i Ämir Temir, C: ḥażrät-i † bizim
[8]B: öltürügändä, A, C: öltürür üčün
[9]A (p.28), B (22r16), C (25r3): sän ġāfil dägül-sän män ġāfil-män sän özgä yamanlïq qïlmaz-sän män özümgä yaḫšï-lïq qïlurmän.
[10]A: deest, C: öltürdi öltürdi
[11]B: deest
[12]B: WRAN
[13]A, B, C: add. yänä
[14]C: Diese Zeilen sind zweimal nacheinander geschrieben.
[15]B: onda
[16]C: Diese Zeile ist wieder zweimal nacheinander geschrieben, aber der zweite Teil ist durchgestrichen.
[17]B: ḫānlarïna
[18]C: šähärin
[19]A, C: ayta

yoldaš>[1] bolġandur šähärlär yurtlar (2) almaqġa ordalar buzmaqġa[2] anï säbäb qïlġandur (3) här yaḫšï yaman iš tängri tä'älä-ning emri taqdīri (4) birlä-dür anïng buyruġïndan[3] ṭïš hič bir iš bolmas (5) dur[4] andïn ṣong ol Aqsaq Temir läškäri birlä (6) yürüb[5] almaġan yurtnï qoymadï tängri tä'älä anga (7) [yār boldï][6] ersä dünyānï özigä[7] baqturdï (8) yänä taqï yašrun qalmasun kim ḥażrät-i Aqsaq Temir-nïng eki (9) oġlï bar erdi birisi Ṣāfï degän ekinči[8] Wāfï[9] degän erdi (10) uluġ[10] oġlï Ṣāfï-nï <ḫān qïlïb>[11] öz ornïġa Hindustan šährigä[12] (11) ḫānlïqġa qoydï ḥażrät-i {{Mir Temir özi läškäri birlä Istanbul šährini[13] (12) alurġa yaraġlandï awïr čärüẇ čïydurdï[14] <köb köb fil-lärgä>[15] (13) taqï köb köb täwälärgä ḫazīnä-dän māl-lar taqï köb köb qural-lar[16] (14) yüklätdürdi sansïz saqïš-sïz läškär birlä Hindustan qawmï (15) birlä täprädi-lär[17] taġ taš <top tolu bolub>[18] yürüdi-lär (16) Mïṣïr šährigä käldilär urušïb qïrïlušïb āḫir bār anï (17) aldïlar andïn ozub Istanbul šährin alġalï käldi-lär (18) bir yerdä tüšdi-lär qondï-lar ṣāflar alaylar baġlab (19) urušqa ḥāżïrlanïb turdï-lar älqïṣṣa ol zamānda (20) Istanbul pādïšāhï-nïng aṭï Šāh Sulṭān Ḫān degän (21) erdi anga ḫabär tüšdi[19] kim Aqsaq Temir šähringni <alġalï [f.35r] (1) ordangnï ḫarāb qïlġalï>[20] käladür teb Ḫān Šāh Sulṭān häm awïr čärüẇ (2) ḥāżïr qïlïb yaraġlandurub Aqsaq Temirgä qaršu čïqardï (3) eki[21] čärü kälib bir

---

[1]A: (p.29), B: (f.22v9), C: (f.25r13), O: tängri tä'älä-ning yārï yoldaš
[2]B: wirān bolmaqlïq, A; C: wirān bolmaqlïqqa
[3]A: buyurġanïndan
[4]B: † bolmaš-dur
[5]A: deest
[6]A: (p.29), B: (f.22v14), O: yārï berdi, C: (f.25v2)
[7]A,B, C: deest
[8]B, C: ekinči-si
[9]A: Dāfï, C: Waẇ
[10]B, C: ulu
[11]A: desunt
[12]A: šährinä
[13]A, C: šähri n
[14]A: yïydurdï
[15]A: desunt
[16]C: quralatlar (zweifacher Plural)
[17]A: täprändi-lär
[18]A: tolub, C: †qolub
[19]C: oldï
[20]A: alġay ordangïznï alġalï häm ḫarāb qïlġay
[21]C: ekinči

bir-sinä[1] qaršu qondï-lar aralarïnda köb qarawul-lar (4) yasawul-lar[2] qoydï-lar <ṣāflar baġlab turdï-lar>[3] ertä-güsin eki (5) čärüw bir bir-sinä qaršu qatušïb[4] andaġ uruštï-lar kim Šāh Sulṭān-nïng (6) čärüwini[5] Aqsaq Temir čärüwi qïrdï-lar qačurdï-lar andïn (7) ṣong kälib Istanbul šährinä[6] birikländi-lär Aqsaq Temir čärüwi[7] (8) qowa kälib [šähärni muḥāṣara][8] qïldï-lar ya'nï šähär ġāyät żarb[9] (9) bek šähär erdi beš yïl qamsab turdï-lar <hič bir kiši-sin (10) ala almadï-lar šähri säkiz qat erdi>[10] hič alurġa yoruġïn (11) tabmadï-lar emdi Istanbul šähri-ning ṣïfatï ošbudur

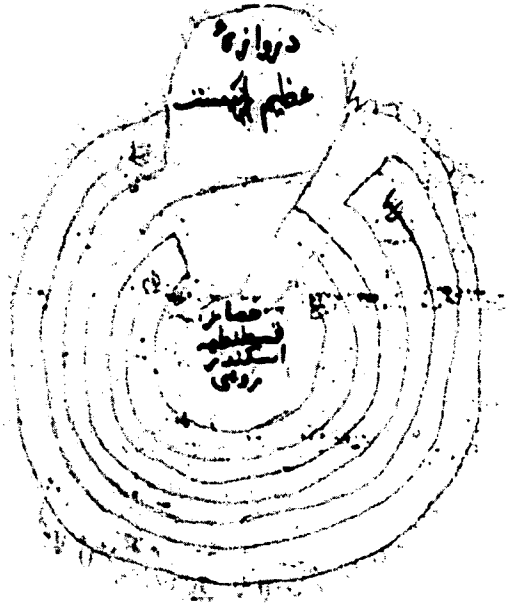

[1]C: bir birsigä, passim
[2]A: deest
[3]A: desunt
[4]A: qaršub, C: tüzüb
[5]A, C: čärüwin
[6]A: šährinä
[7]C: add. birlä
[8]A: (p. 29), O: šährinä ḥiṣār
[9]A: † ḥarb
[10]A: desunt

(12) {därwāzä-i ʿaẓīm ...? ḥiṣār-i Qonštanṭiniyyä-i Iskändär-i rūmī}[1] (13) bu šähärni Aqsaq Temir uruš toquš birlä alamadï āḫir ošbundaġ ḥilä tüzdi (14) kim özüni sïrḫaẇ qïldï tamām täni-gä sarï zaʿfärān sürätdi täni bašï közi (15) <sab sarï>[2] boldï andïn ṣong}}[3] [Šāh Sulṭānġa elči yibärdi mundaġ söz birlä kim][4] aydï ay Šāh Sulṭān emdi [f.35v] (1) biläsin kim manga äǰäl erišdi tamām tänim sarï[5] zaġfärān teg (2) boldï günāhïm šūmluqïndan[6] emdi sändän ötünämän kim män bu (3) išlärni urušmaqlïqnï qoydum raḥīm qïlïb sän mänim[7] birlä (4) bäḫīl-läššäng erdi teb ḫaṭṭ bitib iyäbärdi ol elči kälib (5) šähär[8] qapusïnda turdï elčiligin bildürdi andïn ol ḫaṭṭnï (6) alïb Šāh Sulṭānġa {eltdi-lär Šāh Sulṭān}[9] qarab kördi (7) <šāyäd ḥilädür yalġandur>[10] {deb ïšanmadï ol häm munung (8) sïrḫaẇ-lïqnï bilmäk üčün kiši-sin yibärdi}[11] barġïl körgil (9) tedi andïn Šāh Sulṭān-nïng yibärgän kišisi Aqsaq (10) Temir-ning čadïrïġa[12] kälib kirdi kördikim Aqsaq Temir sarï (11) zaḥmäti birlä ḥālsïz olub[13] yatur Aqsaq Temir aydï ay elči (12) mänim[14] ḥālim düšwār-dur[15] dedi andïn ṣong yibärgän kiši-si (13) Šāh Sulṭānġa <kälib söylädï>[16] sïrḫaẇ olmuš-dur ḥāl (14) ičindä-dür dedi ġāyät iltimās qïldïkim raḥīm etib kälsä (15) bäḫīl-läšür erdim deb aytur dedi Šāh Sulṭān anïng sözinä (16) ïšanïb šähär-ning tamām qabqalarïn[17] ačturdï <özi häm läškäri>[18] (17) birlä čïqdï Aqsaq Temirgä käldi körüšüb sözläšä turur erkän (18) sïrḫaẇ-lïġïndan tirilib tura salïb Šāh Sulṭānnï tuttï öltürdi (19) kälib läškäri čärüẇi šähärgä indilär bu ḥilä birlä ol šähärni häm (20) aldï ol ordanï häm özigä[19] baqturdï bir anča yïllar

[1]A: Die Zeichnung und die Erklärung fehlen (p. 29). B: das ganze Folio fehlt. C: Die Zeichnung und die Erklärung fehlen, obwohl für sie eine halbe Seite leer gelassen wurde (f.26r).
[2]C: sarï
[3]B: desunt
[4]B: (f.23v1), O, A, C: desunt
[5]B: sapsarï
[6]C: šūmluqïnda
[7]B: C: mäning
[8]A: deest
[9]C: desunt
[10]A: šāyäd yalġandur ḥilä qïladur, C: šāyäd yalġandur
[11]C: desunt
[12]A: čadïrïna
[13]A: bolub
[14]C: mäning
[15]A, B, C: usaldur
[16]A: nä ḥāl edügün sözlädi
[17]A, B, C: qapuġlarïn
[18]C: öz läškäri
[19]A: özinä

anda (21) turdï andïn čerüwini[1] yarašturub čärüwi birlä Šïmaqï šährigä[2] [f.36r] (1) käldi anï häm aldï özigä baġundurdï andïn ozub yürüb (2) Hajï Tarḫan[3] šährigä käldi urušub soqušub[4] Hajï (3) Tarḫan-nï[5] häm aldï baqturdï anda beš altï yïl turdï (4) andïn ṣong yänä Bulġar šährigä kelürgä yaraġlandï köb köb (5) [qatïrġalar][6] kemälär[7] birlä Bulġar šährini[8] alġalï kälürgä[9] kemägä mindi (6) <qaysu-sï ošbu čärüẇ kiši-läri suẇ-nïng>[10] ṭaš yaġïndan käldilär (7) čärüẇ-ning sannï ḥäsābnï Allāhdan ġayrī kiši bilmäs erdi ošda (8) anlar mundaġ uluġ čärüw birlä kälmäkdä ämmā ol däẇirdä ol (9) zamānda Bulġar šährindä ḫānlarï ʿAbdullāh degän ḫān erdi (10) ʿAbdullāh Ḫānġa ḫabär erišdi kim Aqsaq Temir kälä-dür teb šol (11) zamān ʿAbdullāh Ḫān <läškär čïydurdï>[11] aġïr čärüw ḥāżïrlab[12] qaršu (12) yürüdi āḫir bir bir-sigä yoluqušub qatï uruš qïldïlar (13) Aqsaq Temir-ning urušïġa tüzmädi-lär[13] ṣïndï-lar kälib Bulġar (14) šährigä kirdi-lär <ölgän öldi qalġan qaldï>[14] šähärgä birikländi-lär (15) Aqsaq Temir kälib šähr-i Bulġarnï yäti yïl qamsab[15] turdï-lar tārīḫ (16) {ol waqïtda}[16] yäti yüz yïlda erdi ẕīlḥiǰǰä ayï-nïng yigirmi-sindä (17) erdi šähr-i Bulġarnï aldï-lar ḫarāb qïldï-lar yüz[17] yigirmi (18) tört uluġ beglär bar[18] erdi anlarnïng tamāmïn[19] qïrdï-lar här (19) qayusï-nïng kā-miṡālü'l-lülü'l-mäknūn teg ḫātūnlarïnï[20] Aqsaq (20) Temir yesīr qïldï ol beglär ičindä <tört

---

[1]A: čärüwin
[2]A: šährigä, passim
[3]B: Ačtarḫan,. C: Hačï Tarḫan, passim
[4]A, B, C: toqušub
[5]A: Ačïtarḫan, C: add. † JARNNY
[6]O: † qatïrlarġa, A: (p.30), B: (f.23v8), C: (f.27r7)
[7]A: deest
[8]A, B, C: šährin
[9]A: alurġa kälürgä
[10]A: qaysï-sï urušub ol säfär-nïng, B: qaysu-sï ošbu ul[u] suẇ-nïng, C: qaysu-sï ošbu ulu suẇ-nïng
[11]A, B: läškäri yïġdurdi, C: läškär yïġdurdï
[12]A: *ḥażïr qïlïb*
[13]B: add.boyun
[14]A: ölgäni öldi qalġanlar, B: ölgän öldi qalġan C: deest
[15]B, C: † qamab
[16]A, B, C: desunt
[17]A, B, C: yüz dä
[18]A: beglär war, B: begläri bar
[19]A, B, C: tamām-sïn
[20]A, B, C: ḫātūn -nï

uluġ beglär>[1] bar erdi (21) aṣïl[2] šāh zādälär erdi biri Iqbāl Beg yänä biri Qul ʿAlī Beg [f.36v] (1) yänä biri Ḫ^w^ašï Beg yänä biri Mïrqašï Beg derlär erdi (2) tamāmsïn[3] hälāk qïldïlar köb[4] ḫalāyïq hälāk boldïlar (3) ʿAbdullāh Ḫānnï häm öltürdi-lär ämmā ʿAbdullāh Ḫān-nïng (4) eki oġlï bar erdi birisi Altun Beg ekinčisi-ning aṭï ʿAlim Beg (5) degän erdi čaẇdïn qïrġïndïn qačub qalġan kišilär (6) Altun {Beg birlä ʿAlim}[5] Beg-ni orman tübigä [eltib][6] yašurdï-lar (7) birisi yäti yašïnda birisi toquz yašïnda erdi-lär anlarnï yaḫšï asrar (8) erdi-lär andïn ṣong Aqsaq Temir šähr-i Bulġarnï wirān (9) qïlïb ḫarāb qïlġandïn ṣong Bular[7] šährigä käldi čärüẇi birlä (10) <Bular šähri-ning>[8] qaršu-sïġa kälüb ȯr qazïb yatdïlar uruš (11) toquš qïlmadïlar ol waqïtda Bular šähri-ning ḫānï Ṣamät (12) Ḫān degän erdi kübesi boz qa[l]paq degän erdi <wä yänä>[9] ḫalqï (13) Baraǰ degän ḫalq[10] erdi Baraǰ ḫalqï-nïng äwwäl zamāndaġï (14) burunġï[11] yurtï[12] ošbu Zäy tamaġïnda olur erdi alïblarnïng (15) zamānï erdi bir Baraǰ atlïġ äždähā[13] yïlan käldi ol (16) šähär-ning ḫalqï-ġa küč ziyān qïla bašladï čïqïb äždähā (17) birlä soqušdïlar[14] yengä almadïlar āḫir özläri[15] šährin[16] salïb (18) qačdï-lar Bulġar šähri-ning yaqïnïġa barïb Bular (19) suẇï-nïng üstigä[17] yurt šähär saldï-lar ol šähärlärgä[18] häm Bular (20) teb at atadïlar ol säbäbdin ḫalqnï[19] Baraǰ[20] teb aytur (21) erdi-lär uranlarï[21] Baraǰ erdi anda Ṣamät Ḫān (22) aydï ah ay Baraǰ ḫalqï[22] burun uluġ babalarïmïz Baraǰ-nïng

[1]A: dört beg uluġlarï, B, C: tört uluġ begläri
[2]C: deest
[3]A, B, C: tamāmnï
[4]A, B, C: add. köb
[5]A: desunt
[6]A: (p.31) eltüb, B: (f.24r12), C: (f.27v9), O: alïb
[7]B: Bẇlar, passim
[8]C: šähär
[9]B, C: desunt
[10]B: deest
[11]A, B, C: add.tüb
[12]C: yurutï
[13]C: äšdähā, passim
[14]A: ṣoġušdïlar, C: toqušladïlar
[15]C: † özläzläri,
[16]C: šähärni
[17]A: üstinä
[18]A: šähärlärigä
[19]C: ḫalqï-nï
[20]A, B, C: add. ḫalqï
[21]B: ẇranlarï
[22]A, B, C: ḫalqïm

[f.37r] (1) ziyānïndïn qačïb šähärlärin salïb <ošbunda kälib>[1] mäqām (2) yurt tutub-lar emdi Baraǰdïn köǰülärär Aqsaq Temir (3) käldi šährimiz qaršusïġa tüšdi nä qïlurmïz tedi anda ol (4) Baraǰ ḫalqï aydï-lar ay ḫānïm sizlär bilürsiz[2] erik sizning (5) dür[3] bizlär här nä desäng erkümiz yoqdur tedilär ämmā (6) buyursang Aqsaq Temir läškäri birlä [urušurmïz ölüšürmiz ya (7) öldürämiz][4] dedilär anda Ṣamät Ḫān aydï emdi mänim[5] (8) <qašïmda bir wälī kiši>[6] bardur andïn ṣorayïn ol nä (9) buyursa[7] anïng sözindän čïqmazmïz[8] tedi ol wälī (10) kiši-ni aldurïb sẇrdï-lar taqï aydï-lar ay bizning (11) uluġïmïz emdi bizlär ošbu üstümizgä šährimizgä[9] kälgän (12) Aqsaq Temir birlä[10] uruš qïlayïqmu tedi anda ol wälī aydï (13) ḫoš qarayïn teb bir minäräning bašïġa[11] mindi taqï Aqsaq (14) Temirning <čärüwi ṭarafïġa qaradï>[12] ersä kördikim ḥażrät-i Ḫiżir (15) ʿa[läyhiʾs-sälā]m[13] Aqsaq Temir-ning <čärüẇindä birgädür>[14] andïn ṣong ol (16) minärädin tüšüb Ṣamät Ḫān-nïng qašïġa käldi (17) taqï aydï ay ḫānum <urušġa dästūr>[15] yoqdur ḥażrät-i (18) Ḫoǰa Ḫiżir ʿa[läyhiʾs-sälā]m [a]nïng[16] čärüẇindä birgädür tängri täʿälä-ning taqdīrigä (19) boyun[17] sunmaq käräkdür[18] qabġalarnï[19] ačturġïl dedi ersä (20) ol ḫān taqï Baraǰ ḫalqï yïġlaštï-lar taqï aydï-lar nä qïlmaq käräk (21) ḥaqq sübḥānähü wä täʿälä-ning ḥükminä boyun sunmaq käräk teb šähär-ning [f.37v] (1) tamām qabqalarnï[20] ačtïlar erik saldïlar urušmadïlar (2) andïn ḥażrät-i Mir[21] Temir

[1]A: ošbu yergä kelüb
[2]A: deest
[3]B: sizing-dür
[4]C: (f.28r12), O: (f.37r6) † ölüšürmiz urušurmïz ya öltürürmiz, A: (p. 32) urušurmïz öltürürmiz ya özümüz ölärmiz, B: (f.25r15) † häm urušurmïz öltürmiz ya öldür ya mïz
[5]B, C: mä[n]ing
[6]A: qaršïmda bir kišim
[7]A, B: buyurur
[8]A: čïqmazmän
[9]B, C: deest
[10]B: † bizlär
[11]A: bašïna
[12]A: čärüwigä baqtï qaradï
[13]B: desunt
[14]A: čärüẇindädür
[15]A, B, C: urušurġa ruḫṣat
[16]A, B, C: anïng
[17]A, B, C: moyun, passim
[18]C: † ägäräk, passim
[19]A, B, C: qapqalarnï
[20]A: qapuġlarnï
[21]B: Aqsaq

čärüẇi birlä šähärgä indi-lär ḫalqnï qïrdï-lar (3) ämmā anda Aqsaq Temir keč[1] özi šïmčï bolub tüsün äẇirüb (4) ḫalāyïq-lar-nïng ičingä kirib sïnay yürür erdi taqï (5) aytur erdi ay ḫalāyïq[2] bu bülük bu qïrġïn bizlärgä (6) kimdin turur[3] teb sorar erdi anda ol (7) olturġanlar[4] aytur bolsalar bizni (8) Aqsaq Temir büldürdi anïng šūmluġïndïn (9) büldük ǰoġalduq[5] degän[6] kišilärni (10) ertägüsin tamām ruẇï tamurï birlä (11) hälāk qïlur erdi här kim günāhïna[7] (12) özindin bilüb aytur bolsa bu (13) bülüklük öz šūmluġïṃïzdïn <bizgä (14) yetti teb aytur bolsa>[8] (15) anï <ruẇï tamurï birlä öltürmäy talamay>[9] yibärür erdi (16) älqïṣṣa kečälärdä bir kečä ḥażrät-i Aqsaq Temir šïmčï bolub Baraǰ ḫalqï-nïng (17) arasïġa indi taqï aydï ay Baraǰ [ḫalqï][10] bu bälā sizlärgä qaydïn[11] (18) käldi anda anlar[12] aydïlar kimdän[13] erdügin bilmäymüsän[14] obur[15] (19) Aqsaq Temir käldi bizni[16] büldürdi tedilär anda (20) ol kečä ol ǰïn[17] ičindä (21) bir ulu beg-ning ʿaqïllï ḫulqlu [18] tul (22) qalġan ḫātūnï bar erdi ol aydï ay yigitlär bu išlär bülüklüklärni öz günāhïmïz šūmluqïndïn biläyik yoqsa[19] (23) ol Aqsaq Temir bizgä[20] nä qïlur erdi <tängri-ning taqdïri (24) bolmasa erdi>[21] tedi ol ḫātūn-nïng eri J̌adaš Beg degän (25) erdi ol ḥażrät-i Aqsaq Temir kälmäsdän burun ölgän erdi ol [f.39r][22] (1) J̌adaš Beg-ning eki

---

[1]A: add. boldï ersä
[2]A, B, C: ḫalayïqlar yigitlär
[3]A: boldï
[4]B, C: add. turġanlar
[5]B: deest, C: ǰoyulduq
[6]B: äytkän
[7]A, B: günāhnï
[8]A: desunt, B, C: bizgä yetti teb
[9]A: öltürmädi talamadï, B: ruẇi birlä öltürmädi talamadï
[10]B: (f.26r7), C: (f.29r5)
[11]A: qandïn
[12]B: alar
[13]C: qaydïn
[14]C: bilmäzmüsän
[15]B, C: opur
[16]A, B, C: add.qïrdï
[17]A: ol keč čīn-ning, B: ol keč ol čiyin-ning, C: ol keč ol čīn-ning
[18]O: Am Rande steht *ʿaqïlli ḫulqlu*, unter den Zeilen *ġaqïllïq uṣa[l]lïq*, B: ʿaqïllïq uṣul[l]ïq, C: ġaqïl[l]ïq uṣul[l]ïq
[19]A, B, C: deest
[20]A, B, C: deest
[21]A, B, C: tängri-ning taqdïri-dur
[22]Das Folio 38 fehlt.

oġlï bar erdi birisi Insān ekinčisi Iḥsān (2) degän erdi ol keǰ-ning[1] ertä-güsin Aqsaq Temir ol ḫātūnnï (3) oġlanlarï birlä qašïġa aldurdï bular nä išgä aldurġanïn bilmäyin(4) bizlärni[2] öltürtür teb yïġlašïb käldi-lär anda Aqsaq Temir (5) ol tul ḫātūnġa aydï <sän günāhïngnï[3] özingdin bilürsän>[4] här (6) iš bizning öz šūmluġïmïzdan teb aytursän emdi bu kündin (7) ṣong säni tamām oġlïng qïzïng[5] qarïndašlar-nïng birlä yarlïqadïm (8) här qayda[6] säwsängiz ol ṭarafqa ketkäy-siz tedi özi (9) häm tamām čärüwi-gä yar salдï bu kiši-gä teymänglär {mālïnï talamanglar}[7] (10) hič närsäsigä ziyān tegürmänglär teb ol bülüklükni günāhnï (11) özindän <bilgän üčün>[8] tamām oġlï qïzï qarïndašlarï birlä (12) yarlïqab yibärdi[9] andïn ṣong ol <Insān wä Iḥsān (13) beglär ekäwlägüsi>[10] kengäš etib köǰmägä niyyät qïldï-lar (14) Insān Beg aydï ay anam mān[11] uluġ Idil-ning[12] ič [yönigä][13] (15) ṭaẇ yerigä barurmän[14] anda mäqām yurt tutarmän anïng üčün (16) kim ol yer här yerdän bärk[15] yerdür tedi anasï häm anïng sözini[16] (17) yaratïb qabūl qïldï ämmā inisi Iḥsān Beg ol ṭarafqa (18) barurġa[17] onamadï <babalarïm-nïng eski yurtï>[18] Zäygä[19] barurmän (19) anda mäqām yurt tutarmän tedi Insān Beg [aydï][20] mān ol yergä (20) barmandur teb ayruldï ṭaẇ ṭarafïġa ketdi anasï (21) häm anïng birlä ketdi anda barïb Gübnä[21] degän suẇnïng boyunda (22) mäqām tutdï [Ms. B f.26v (1) ol Insāndïn bir oġul tuġdï [aṭï] Süläymān qoydï Süläymān (2) oġlï

---

[1]C: kečkäsing
[2]C: bizlärin
[3]B: günāhnï
[4]A: sän günāhmïznï özimizdin bilürmiz deyüb
[5]B: deest
[6]A, B, C: qanda
[7]A: desunt
[8]A: kördi degän üčün
[9]A: yibärdüm
[10]A: beg biri Insān wä biri Iḥsān ekäwlesi, B: beg birgäy Insān birisi Iḥsān ekiläsi C: begning biri Insān birisi Iḥsān ekiläsi
[11]A, B: add. ošbu
[12]B: Idäl-ning (mit *he*)
[13]O: † yöningä, A: (p.33), B: (f.26r11), C: (f.29v8)
[14]C: barumän
[15]A: bärük, C: bärik
[16]A: sözin
[17]C: barurmän
[18]A, B, C: eski babalarïm yurtïġa
[19]A: deest
[20]B: (f.26r16), C: (f.29v11)
[21]C: † Güynä

Qudrät [Qudrät] oġlï Nūrdäwlät [Nūrdäwlät] oġlï Nūrḥasan [Nūrḥasan] oġlï Nūrabdāl [Nūrabdāl] oġlï Qutuš (3) Qutuš oġlï Māqtam Māqtam oġlï Iknäy [Iknäy] oġlï Muḥammäd [Muḥammäd] oġlï Ḫoǰa (4) Muḥammäd Ḫoǰa Muḥammäd oġlï Tükäl Tükäl oġlï {Pirü Muḥammäd [Pirü Muḥammäd] oġlï}[1] J̌anṭï[2] J̌anṭï oġlï (5) Bäbäš [Bäbäš] oġlï Ölmäs [Ölmäs] oġlï ʿAbdurraḥmān Mullā [ʿAbdurraḥmān Mullā] oġlï ʿAbdulʿazīz ekinčisi (6) Muḥammäd Šärīf ʿAbdulʿazīz oġlï ʿAbdullāh ekinčisi ʿAbdussalām ämmā (7) Iḥsān Beg taẇ tarafïġa mäyl qïlmayïn Zäygä[3] käldi Iḥsāndïn (8) bir oġul tuġdï [aṭï] El Muḥammäd qoydï El Muḥammäd oġlï Qan Muḥammäd Qan Muḥammäd oġlï Toq Muḥammäd (9) Toq Muḥammäd oġlï Aṭlaq [Aṭlaq] oġlï Šimäk[4] [Šimäk] oġlï Tuġï Tuġï oġlï Saman Saman (10) oġlï Indirǰi Indi[r]ǰi oġlï Täkänäš Täkänäš oġlï Bazargān erdi][5] Ms. O [f.39r] (22) tamġalarï quš kešgän[6] uranlarï Baraǰ turur[7] [f.39v] (1) emdi[8] sözni bašdïn söyläyäling[9] ol ḥażrät-i Aqsaq Temir[10] Bular (2) šährin wirān qïlġandïn ṣong Mäskäẇ ṭarafïġa ketdi anda (3) läškäri birlä[11] barïb Uladimür degän kāẇur qalasïna[12] yetdi uruš[13] (4) qïlġalï niyyät qïldï kaẇur häm čärüẇin ol qalasïna čïydurdï (5) ḥażrät-i Aqsaq Temir {barġan ẇaqïtda kāfir Urus kaẇurnïng ḫānï Miḥayla (6) atlïġ erdi ḥażrät-i Mir Temir}[14] šähärlär alïb[15] <wirān qïlġan>[16] ḫabärläri (7) ol kaẇurga häm erišüb qatï[17] qorquġda erdi ḥażrät-i Mir Temir (8) kaẇurnïng čit qalasï Uladimürgä yetib erdi ḥażrät-i Ḫoǰa (9) Ḫïzïr ʿaläyhi's-sälām kälib Aqsaq

---

[1]A: desunt
[2]C: J̌anaṭay
[3]C: Zä[ygä]
[4]C: Äšmäk
[5]Die Genealogie fehlt aus dem Ms. O. Sie wurde nach den Ms. A: (pp. 33-34), B: (f.26v1-10) und C: (f.29v14-30r8) rekonstruirt.
[6]B, C: kešän
[7]O: In der letzten Zeile (f.39r23) wiederholt sich dieser Satz noch einmal: *nišanlarï quš kešän uranlarï Baraǰ turur.*
[8]C: add. yänä
[9]A: sözläli, B, C: söyläyäli
[10]C: deest
[11]C: deest
[12]B: qalʿasïġa
[13]C: [u]ruš
[14]A: barġan ẇaqïtda kāfir Urusnïng gaẇur ḫānï Miḥayla idi, C: desunt
[15]A: qalalar alub, B, C: add. angar
[16]A, B, C: desunt
[17]A: qatïġ

Temirgä aydï[1] bu kāfir birlä[2] (10) urušurġa[3] wa'dä erišmäy-dür teb ḫabär berdi ämmā bu kāfirgä (11) kärāmäting-ni körsätgil tedi ersä ḥażrät-i Aqsaq {Temir}[4] šol (12) zamān tura salïb {üǰ yašar ṭay birlä kāfirlär ṭarafïġa atdï (13) ḥaqq[5] tä'ālä-ning qudräti birlä ol}[6] tašlaġan ṭay barïb kāfirning (14) taš manaṣïrïn[7] örtärä ozub bir čaqrum yer barïb tüšdi (15) ṭay tüšgän yer suẇ boldï andïn ṣong kāfirlärgä häybät[8] öründi [tili][9] (16) aġzï tutuldï qorqudan bitlärindä qan qalmadï andïn (17) ṣong ḥażrät-i Mir Temir urušmadï wa'dä erišmägän[10] üčün (18) čärüẇi birlä qaytdï-lar qaytïb Buḫara šährigä barurġa (19) yönäldilär[11] kälä yürügändä qaya yerlärindä Amät Ṣamät degän (20) köǰmäli[12] eki[13] ḫānġa ḫabär tüšdi[14] Aqsaq Temir kälädür teb (21) ṭu[15] biyä ṣoyub ḫalqïn yïyïb qayu ṭarafġa köǰäling[16] teb (22) kengäš qïldï anda ol ḫalq ongmas-lïq qïlïb (23) biräẇ aṭïn[17] maqtadï biräẇ itin maqtadï biräẇ alġan ḫātūnïn [f.40r] (1) maqtadï pišgän[18] et aš ašaldï kengäš bulmadï ḫalq (2) oġlï tarqadï anda Kinǰä degän biräẇ yïġlab aydï ay qaltaqlar (3) [aġzï alasan kiši bolġunča aġzï bir qïrïq kiši][19] bolsa erdi härāyinä (4) bir iš qïlur erdük ay qaltaqlar bu nä išdür 'aqïl-lar[20] bilürlär (5) 'aqïl-sïzlar külär-lär kengäšgä čïyuldï-lar[21] qaltaq bu nä iš (6) biräẇ aṭïn maqtar[22] biräẇ[23] itin maqtar biräẇ

[1]B: add. ḥālā, C: † ḥīlā
[2]B: bir[lä]
[3]A: uruš qïlurġa
[4]B, C: deest
[5]A: add. sübḥānähü wä
[6]C: desunt
[7]A: manaṣṭïrïn
[8]B: äybät
[9]A: (p. 34), B: (f.27r9), C: (f.30v5)
[10]A: etmägän
[11]B: † yoruġunladïlar C: yaraġlandï
[12]B: [kö]čmäli, C: köčäbäli
[13]C. deest
[14]A: add. köčmäli ḫānlar aydï
[15]B, C: ṭẇ
[16]A, B, C: köčälik
[17]B, C: aṭïnï
[18]B, C: bišgän
[19]Pertsch: (f.17v13), O: alasan kiši bolġunča öz ruẇï bir qïrq kiši, A: (p.35) özi (awzï?) alasan kiši bolġunča özi özi bir qïrq kiši, B: (f.27r17-27v1) özi (awzï?) alasan kiši bolġunča uruẇï bir qïrq kiši, C: (f.30v13) özi (awzï?) alasan kiši bolġunča uruẇï birlä qïrïq kiši.
[20]B: ġaqïl, passim
[21]A: kengäšgä ǰïyulurlar, B: kengäš-gä ǰïyulu[r]-lar, C: kengäš ǰuyula
[22]C: maqtadï passim
[23]C: [bir]äẇ

ḫātūnïn maqtar kengäš (7) bolmas ḫalq oġlï tarqar ašïn ašar[1] qačar ketär härāyinä (8) bizning bülük-ligimizgä säbäbdür bizgä bülüklik yaqïn-dur[2] teb (9) yïġlar erdi anda[3] Kinǰä <degän kimäsnä>[4] aytur ay yaranlar ḫalq oġlï[5] (10) ägär mundïn köčäsiz munda qalsangïz[6] Qoy[7] suẇï-nïng[8] (11) bašïnda Ulu Obada[9] bulǰal bolsun biz ol ṭarafqa köǰälik (12) teb aytur erdi anda biräẇ aṭï-nïng aq köbügin ozub (13) ǰabalanïb ǰïmïrġanïb qïčqïrub baqurub[10] tedi hay ḫānum (14) yaẇ yetdi Aqsaq Temir muna[11] kälä yürür teb ḫabär saldï (15) ersä ḫān özi bašlab köčär boldï ersä <Yassï (16) Qamïšda oltururmän>[12] teb ḫalqġa yar saldï ḫān köčdi (17) ḫān birlä ḫalq häm köčdi älqïṣṣa köčüb bara turġanda bir qurtqa(18) nïng [terki baẇi][13] üzüldi artïn qarab baqġunča qurtqa-nïng börki (19) tüšti anda bir emlik ṭay mingän oġlan kelä turur erdi qarsïnda (20) quruġï qančuġasïnda[14] baškünägi[15] bar erdi bu qurtqa-nïng börkin (21) alïb beräyin tegüncä iyäri aẇdï ṭay dẇladï yïlqï ürükdi (22) biräẇ ṭayġa čabdï biräẇ yïlqïġa čabdï özgä bilmägänlär[16] čaẇ[17] yetdi (23) deb ḫalq oġlï ürküb[18] <bašlï baš yaraẇïn>[19] qildïlar [f.40v] (1) Tekmä[20] ṭarafïġa tüzdilär anda Aqsaq Temir-ning läškäri yetti[21] ḫānnï (2) ḫalqnï tutdï qamsadï toqtatdï ölgän öldi bostaš[22] boldï (3) anda Aqsaq Temir özi ordasï yetib ḫānnï öz aldïġa aldurdï (4) taqï aydï ay Amät Ṣamät özingni tamuġ otundïn qutqarïb

[1]A, B, C: ašadï
[2]A: ṣaqïnurlar
[3]A, C: add. ol
[4]A, C: desunt
[5]A, B, C: deest
[6]A: qalungïz, B: qalïngïz, C: qalïng
[7]C: † QA.-lïng QẆY SẆN-nïng
[8]O: add. atï/ay (?), A, B, C: deest
[9]C: Opa
[10]B, C: add. bu
[11]A: munda
[12]B: Yasï Qamïšd[a] oltururmän, C: † Yasï Qamïṣda ayturmän
[13]Pertsch: (f.18r7) † terkäẇi, A: (p. 35) † termä baẇï,O: (40r18) † termä eẇi, B: (27v14), C: (31r11)
[14]A: deest
[15]C: quraġï qanǰuġ[as]ïnda baškünä[gi]
[16]A, B, C: add. huẇ
[17]B, C: yaẇ
[18]A. anï körüb, C: † ol küb
[19]A: (p. 35) bašlï bašïn wirān, B: (28r2) bašlï bašïn yaraẇ, C: (31v1) bašlï bašïnï yaraẇïn
[20]A: Yetmä, B, C: Temä/Yetmä
[21]B, C: čärüẇi yetib
[22]A. † poltaš, C: postaš

(5) bašïngïznï qïlïč-dïn ämän qïlïngïz müslümän bolunguz deb ögüt (6) berdi anlar häm ötündi-lär aydï-lar ay Aqsaq Temir ägär biz müslümän (7) bolsaq bizgä ḫalqïmïz-nï berürmüsän tedi-lär anda <Aqsaq Temir>[1] aydï (8) ägär[2] rast müslümän bolsangïz lā-ilāhä illa'llāh Muḥammad räsūlu'llāh teb (9) īmän kältürsängiz tängri tä'älä-ni birläb[3] päyġambärlärni ḥaqq bilib[4] (10) bir[5] kündä beš ẇaqït namäz qïlïb bir yïlda[6] otuz kün rūzä[7] tutub (11) ǰänābätdin ġusl qïlïb mälïngïzdïn zukūt berib ägär küčüngüz (12) yetsä[8] Kä'bägä barïb ṭaẇāf qïlsangïz mūġlïqnï[9] tašlab (13) ḥāṣṣ müslümän bolsangïz özingizgä häm ḫalqïngïzġa[10] teymändür[11] teb (14) aydï ersä anlar barča-sï[12] müslümän boldï-lar ḥażrät-i Aqsaq (15) Temir anlarġa dīn-i islām[13] ögrätdi[14] bir eki yïl ol köčmäli[15] ḫalq (16) arasïnda turdï müslümänlïq dīnini[16] tamām bildürdi andïn (17) ṣong özi taqï özgä čärüwi[17] anlarġa[18] esänläšib andïn ketdilär (18) bular müslümän bolub munda qaldïlar här yïl bir yergä köčär erdilär (19) älqïṣṣa ol ḥażrät-i Aqsaq Temir andïn[19] ozub yürib[20] Buḫara (20) šährigä käldï[21] anï häm aldï Taškändni wä Yarkändni häm aldï (21) ol wilāyätlärni özigä baġundurdï andïn Samarqand (22) šährigä bardïlar anï häm aldï ämmā özi-ning[22] āḫr-i 'ömri[23] anda boldï (23) ḥaqq tä'älä-ning taqdīri erišüb ḥażrät-i Aqsaq Temir ošbu [f.41r] (1) fānī dünyādïn ötdi raḥmätu'llāhi 'aläyhi raḥmäti wāsi'ati qālū

---

[1]A, C: ol
[2]A: add. siz
[3]A, B: bir bilib
[4]C: pilib
[5]A: här
[6]A: ya'nï här yïl ṣayïn
[7]B: ruz[ä]
[8]C: yetib
[9]A: bu azġunlïq-nï, B, C: muġälïq-nï
[10]B, C: ḫalqïng
[11]A: teymäzmän
[12]C: add. baš
[13]B, C: islām-nï
[14]B: ögrättürdi, C: ögrät[t]ürdi
[15]C: köčli
[16]B, C: dīnin
[17]A: add. ilän
[18]B, C: alarġa
[19]C: deest
[20]B: yürüb
[21]A, B: bardï, C: deest
[22]A, B: add. häm
[23]C: ġomrï

innā'lillāhi wä (2) innā'iläyḥi rāji'un andïn <ḥażrät-i Aqsaq>[1] Temir-ning qabrï üstigä (3) taš āstānä qobardïlar bašïndaġï künbāznï[2] altundïn kümüšdin (4) yaṣadïlar qïyāmät-gäčä[3] anïng dāstānï ḫalq arasïnda söylänä (5) qalsun ḫalq andïn 'ibrät alsun teb ošbu dāstännï (6) bitidük ümidimiz oldur kim oquġučï tïnglaġučï du'ā qïlïb (7) fātiḥa birlä yād qïlalar fānī dünyāġa maġrūr mäšġūl bolub (8) ḥaqq sübḥānähü wä tä'älä-ning buyruġïndan[4] <yüz äẇirüb>[5] maḥrūm (9) maġbūn bolmangïz qatï ziyāndur uluġ[6] ḫorluqdur inša'llāhu (10) tä'älä barča müslümān-larġa täwfīq räfīq qïlïb [7] päyġämbärimiz (11) Muḥammad Muṣṭafa ṣalla'llāhu 'aläyhi wä sälläm-ning šäfā'ätindin naṣib qïlġay [wä kärāmät wä's-sälām wä'l-ikrām][8] tämmä

[f.42r][9] (1) **Faṣl fī bäyān-i dāstān-i 'Īsa oġlï Amät**[10] rūzgār-i (2) Ḫān J̌ānibäk[11] künlärdä bir kün ḥażrät-i J̌ānibäk Ḫān quš čüymägä (3) aẇ aẇlay čïqdï J̌ānibäk Ḫān-nïng piyčäsi[12] Ṭaydẇlï Ḫānïšïmïz[-] (4) nïng ayï küni yetkän erdi ḫān[13] aydï ay ḫānïš män (5) aẇdïn qaytïb kelgüncä oġlan tuġsa[14] ägär qïz oġlan (6) bolsa öltürgil ägär er oġlan bolsa tüš-lik yerdin (7) özing säẇgän kiši-ni säẇinǰ tiläy yibärgil tedi ägär (8) qïz oġlan tuġurub[15] öltürmäsäng özingni öltürür-män (9) tedi ḫān aẇġa ketkändin ṣong Taydẇlï Ḫānïš-nïng (10) közi yarudï tängri tä'äläning färmānï birlä bir qïz oġlan (11) tuġdï qïznï <öltürmädi uluġ>[16] oġlï Berdibeggä yibärdi (12) uluġ oġlï Berdibeg qïznï asradï andïn ṣong ḫān-nïng

[1]A, B, C: ḥażrät-i Mir
[2]A: gümbāzni
[3]C: tā [qïya]mätgäčä
[4]A, B, C: buyurġan buyruġlarïndan
[5]C: † buzup [sic!] oder yüz [äẇir]üb
[6]B, C: ulu
[7]A: täwfiq-ni rūzi qïlïb B, C: täwfiq-ni qïlïb
[8]A: (p. 36) naṣib qïlġay idi wä kärāmät wä's-sälām wä'l-ikrām, B: (f.28v17) naṣib-lïq qïlïnmasïna? wä kärāmät wä's-sälām wä'l-ikrām, C: (f.32r15) naṣib-lïq qïlaymïz wä kärāmät wä's-sälām wä'l-ikrām
[9]Auf dem ursprünglich leeren Folio 41v sind einige Bemerkungen, die nicht zu unserem Text gehören (siehe Faksimile).
[10] B: (f.29r1) faṣl fī dāstān-i 'Īsa oġlï Amät sözläri durur, C: (f.32r15) faṣl-i dāstān-i 'Īsa oġlï Amät sözläri durur
[11]A, B, C: add. ya'nï
[12]B, C: biyčä-si
[13]C: add.özi
[14]C: tuġur
[15]A, C: tuġub
[16]C: öltü[mädi ol ul]uġ

(13) özinä kiši yibärmädi ḫānġa kiši qaršu barmadï (14) J̌ānibäk Ḫān qïz[1] tuġ[ġ]anïn bildi kälib särāyġa indi <sordï (15) ay dāyälär>[2] öltürdimü teb bilgänlär aydï-lar öltürmägän (16) bolġay dedi ḫān särāyġa käldi Ṭaydẇlï Ḫānïš qaršu (17) čïqtï ḫān oq birlä attï butqa[3] tegdi ḫān [ïnanmadï][4] (18) ḫānïš toquz sulṭān-nïng anasï erdi oġlanlar-nïng (19) aǰïġï kälib atasïġa söz aytdï-lar oġul kärāk[5] bolsa (20) toquz oġlïng bar <bir oq qïznï sän>[6] nä köb körärsän dedilär [f.42v] (1) andïn ṣong ḫān aǰïġ-lanïb[7] qïznï öltürürgä kiši yibärdi Ṭaydẇlï (2) nïng eki <arġamaq aṭï bar erdi>[8] biri-ning[9] aṭï Ašqïča degän birisining (3) aṭï Ṭobïqčaq degän erdi bu eki aṭïnï qošlandurub qïznï (4) qačur-sun teb kiši yibärdi Berdibeggä ḫabär tüšdi qïznï alïb (5) qačtï čärkäskä barïb mäkān[10] tuttï J̌ānibäk Ḫān-nïng bu iši-gä (6) ḫalqïng köngli yaman boldï oġlanlarïn qoẇa bašladï teb (7) aytur erdilär ḫān ḫalqnïng köngli yaman bolġanïn bilib bir kün (8) aydï kim kim mening[11] oġlum-nï kältürsä qïzumnï anga[12] berürmän dedi (9) anda ʿĪsa oġlï Amät aydï ay ḫānïm soyurġa[ġa]lï[13] (10) bolsang män kältürür-män tedi ḫān aydï ḫoš alay (11) bolsun dedi ʿĪsa oġlï Amät aydï manga sän ḫalqïng (12) közi aldunda ačïġ-lanġan bolġïl tedi män anda barïb (13) aldarama[14] yaḫšï bolur dedi bu išlärni köb kiši bilmäs (14) erdi Amät-ning ketär küni ḫān ḫalq-ġa aš berdi (15) öz qolïndïn ḫalqï-nïng barča-sïġa[15] aš <berä käldi>[16] andïn (16) Amät-ni ündädi Amät käldi Amätkä ṣoqta berdi Amät (17) aydï ay ḫānïm ḫalqġa yaḫšï aš berding manga[17] nä[18] berding (18) tedi ḫān-nïng <bu sözgä ačïġï>[19] kälib tutung öltürüng tedi (19) Amät-ning aṭï ṭïšda ḫāżir erdi <aṭġa münüb>[20] qačïb ketdi (20)

[1]C: deest
[2]C: sordï daya-larï
[3]A: butïġa
[4]A: (p. 37), B: (f.29r15), O: (f.42r17) inmädi, C: (f.32v13)
[5]A. kärgäk, C: † ägäräk
[6]B: oq qïz anï sän, A, C: bir oq qïz anï sän
[7]A, B: ačïġlanïb, C: ačïqlanïb
[8]A: arġamaġï war erdi
[9]A: biri, C: biri-sining
[10]A: mäqām
[11]A: mänim
[12]C: angar
[13]B: † soyurġada
[14]B: † aldarïma, A, C: † aldayïm
[15]A: barča-sïna
[16]A: berdi, B: berdi käldi, C: aša käldi
[17]B: mäning
[18]C: deest
[19]A, C: söz ilä ačïqï
[20]A: aṭqa minüb, C: aṭqa minäyïn

Berdibeggä bardï ḫāndïn qačïb käldim tedi Berdibeg Amätni (21) yaḫšï ʿizzät qïlïb[1] sïylar erdi bir kün Berdibeg aẇ aẇlay (22) ketdi Amät bir qurtqa-ġa barïb aydï män säni ana aytayïn [f.43r] (1) häzār māl sanga beräyin[2] barïb äytgil[3] šol qïznïng manga[4] köngli bolur mu (2) erkän dedi qurtqa aydï qïz ṭāʿat-kār turur qïznï bilmän ol (3) ḫānïš köngül etär bolġay ḫoš alay {bolsun barïb äytgil (4) dedi qurtqa ḫānïš-nïng qašïġa}[5] bardï közin ača almay[6] (5) olturġan boldï ḫānïš aydï nä üčün yuqlarsän tedi (6) qurtqa aydï hič {därmānïm qalmadï ḫāndïn qačïb kälgän Amät (7) Biy erkimä qoymadï tedi}[7] hič ādämdä andaġ närsä körgänim yoq köb (8) närsä körgän erdim tedi ḫānïš aydï barïb kältürgil (9) tedi biz-ning birlä oynasun tedi andïn qurtqa barïb Amät-ni (10) kältürdi özi qaytdï oynadïlar küldilär <ʿïyš ʿišrät qïldïlar>[8] (11) Amät aydï[9] eringä ayġïl män säning birlä yuqlamandur[10] degil kečä (12) birlä ol kälür sän anïng birlä yib bäyläẇč oynaġan bolub barmaġïn[11] (13) baġlaġay-sän daḫï zinǰir-ni qaqġay-sän tedi män šunda (14) kälib öltüräyin tedi keč boldï Berdibeg käldi bir sāʿat (15) bolur[12] erdi zinǰir-ni qaqdï Amät Biy-ning bir qulï bar erdi (16) ol qulïġa qïlïǰ berdi barïb Berdibeg-ni sän qïlïč birlä čabqan bolġïl (17) wälī qïlïč-nïng yüzi birlä čabmaġïl tedi qulï yügürüb yetdi (18) Berdibeg-ni qïlïč-nïng sïrtï birlä urdï Berdibeg ačïġlanïb hay (19) bu nä išdür tegünčä andïn ṣong Amät özi yügürüb (20) bardï qulïng[13] qolïndïn qïlïč-nï[14] tartïb aldï qulun öltürdi (21) andïn ṣong kälib ḫānïš-nï häm öltürdi ol qurtqa-nï häm öltürdi [f.43v] (1) andïn ṣong Sulṭān Berdibeggä aydï alġan ḫātūnïng mundaġ išni qïldï özgälär ne (2) qïlmas dur tedi kel bäri ḫānġa qaytur-bïz tedi anda ol Berdibeg aydï ḫoš (3) alay bolsun tedi köčib qaytdï-lar Amät birlä Berdibeg özi ilgärü[15] käldilär (4) ḫān qaršu čïqtï Mïngal

---

[1]A, B, C: qïldï
[2]A: add. sän
[3]A: aytasän, B: † äytkin
[4]A: banga
[5]B: desunt
[6]A: almadï
[7]C: desunt
[8]B: ġayrw iš qïlmadïlar (30r11), A, C: ġayr[ï] iš qïlmadïlar (33v11)
[9]A: add. sän
[10]A, B, C: yatmandur
[11]C: deest
[12]A, B, C: bolub
[13]C: deest
[14]A: deest
[15]A, B: ilgä, C: deest

Bäy-ning[1] üyigä tüšti-lär čïġïr šärāb ičti-lär[2] ḫān (5) isirüb yuqlab yatdï Mïngal Bäy-ning Temir aṭlï bir oġlï bar erdi hič kiši (6) körgäni yoq erdi ḫān yalġuz yatur erdi Mïngal oġlï Temir käldi <körkäm (7) kiši>[3] erdi könglündä aydï[4] mänim[5] qïzïm mungar tegär erkän tedi ol oġul (8) turub ta'ẓīm etdi[6] Amät tura[7] käldi aydï oḫšar mu beg-lär <oḫšar mu (9) munča>[8] däẇlät bar bolsa arġamaq-nïng ayaġïn yibäk birlä tüšärmü temir egä[gä]n[9] (10) taš atġan 'Īsa oġlï Amät barïnda Mïngal oġlï Temirgä qïzïn bermäk oḫšar (11) mu tedi qïrïq qïrqïn ayartïb Qïrïmġa ket[t]i Qïrïmdan qul tilädi (12) Qïrïm müslümānġa[10] čärü bermädi ḫünkārgä[11] bardï ol <daḫï yibärmädi>[12] andan (13) Qïzïl bašqa {bardï Qïzïl baš}[13] Qïrïmdan qorqub ol daḫï bermädi (14) qaytïb <el ičinä>[14] šïmčï yibärdi ḫān aẇġa čïqġanda qïznï[15] alïb qačdï (15) Züyä[16] taġïnda barïb Idil yaqasïnda turdï emdi anï Qïz taẇï derlär ḫān (16) aẇdïn qaytïb keldi Amät qïznï alïb qačqanïn bildi qayda barġanïn (17) bilmädi eki yïldan ṣong ḫabäri käldi qïz ḫāmilä ermiš[17] ayï küni[18] bolmïš (18) ḥāli[19] barġan kiši <alur erdi>[20] tedi ersä ḫān čärüẇi yibärdi üč yüz[21] kiši (19) birlä Alačïn Alaẇnï baš etib yibärdi yay küni erdi Amät büyük[22] ṭaẇnïng (20) bašïnda olturub turur erdi qïz anï[23] alïsdan qarab kördi bir ničä kiši (21) kälä yürür bir [yerän aṭlï][24] kiši dür artïnda bilmän

---

[1]A: Mïngay degän Bäy-ning, passim
[2]C: deest
[3]A, C: körkän
[4]C: deest
[5]B, C: mäning
[6]A: ta'ẓīm äylädi, B: taġẓīm etdi
[7]A: deest
[8]A, C: oḫšar-mu nečä
[9]A: (p.39) egän, O, B: (f.30v15) egäb, C: (f.34r14) egän
[10]B: [müslü]mānġa
[11]A: quntkārgä, B: ḥüntkārgä, C: ḫüntkārgä
[12]B: † dẇbardï, C: † yibärdi
[13]B: desunt
[14]A: el čitünä, B, C: el čitinä
[15]A: qïzïn
[16]A: Züy
[17]C: hāmilä-miš
[18]C: ayï kün
[19]A,B: ḥālā C: ḥāl
[20]C: † olurda erdi
[21]C: deest
[22]A: (p. 39) beg, B: (f.31r7) beg, C: beg (f.34v10)
[23]A, B, C: deest
[24]A: (p. 39), O: † yäti aṭlï, B, C: yerän aṭï

ṣadaqï bilmän kiši turur tedi (22) bir zamān bolub erdi Amät özi kördi Alačïn Alaẇdur ḫāndan kälä (23) turġan yaẇ[1] erkän tedi ol waqïtda oġlan tuġ[ġ]an erdi bešigi birlä (24) alïb ketä[2] almadï bir aġaj buṭaġïna olturtub ketdi-lär qoy-nïng (25) quyruq mayïn oġlan-nïng aġzïġa[3] qabturdï[4] tängrigä tabšurub [f.44r] (1) urušqa qaršu bardïlar Alačïn Alaẇ qoẇub kälib yetti aṭnï aṭṭï eyärning (2) art qašïn urdï Amät aydï anṭ šarṭ etkän dōst[5] erdüng ǰānġa[6] (3) qaṣd boldung atqan alay atmas bulay atar teb arġamaġïn yaġa aṭṭï (4) yatïb qaldï yänä özgä arġamaqġa minib käldi daḫï aṭṭï aṭïng (5) yalïn iyärtä alïb tüšdi Amät daḫï arġamaġïn yaġa aṭṭï yänä (6) yatïb qaldï Alačïn Alaẇ bir boz arġamaq[7] minib[8] yetdi ṣadaqdaġï (7) oqïn qïrqa aṭṭï Amät qarmab baqtï bir taqasï[9] bar erkän kälib aṭï-nïng (8) omurtqa-sïn qïrqa aṭṭï aṭ[10] yïqïldï Alačïn Alaẇ aṭ-nïng[11] üstinä tüšti (9) Amät qïlïčïn suġurub üstinä käldi Alačïn Alaẇ[12] aydï ay Amät (10) dos bir qašïq qanïm ötünürmän anṭïmnï yazub erdim özimä (11) käldi[13] tedi Amät aydï nä körsäng anï ayġay-sän tedi <Idil (12) bašïna čïqdï Idil bašïnda>[14] mäqām yurt tutdïlar J̌ānibäk Ḫān (13) ölgändin ṣong Berdibeggä kälib [qošuldïlar][15] ḫān-nïng yarṭï[16] yurtïn biylädi (14) ol waqïtda Aǰtarḫanda[17] Temir[18] Qutlï ḫān erdi oġlï qïzï yoq erdi (15) ol zamānda Aǰtarḫanda[19] böränä[20] aqtarmaġa barġan[21] kiši-lär ol oġlannï (16) tabïb[22] alïb käldilär altun bešikli kiši yüräkli aṣïl kiši-nïng balasï

---

[1]A: deest
[2]A: kelä
[3]A: aġzïna
[4]A, B, C: qabturub
[5]A, B, C: dos
[6]A, C: † ḫānġa
[7]A: arġamaqġa
[8]B: add. yänä kälib
[9]C: (f.35v7), O: † yataqasï A: † bir naqasï, B: † bir taqsa
[10]B: deest
[11]B: aṭïng
[12]B: deest
[13]C: özüm[ä] käldim
[14]B: † YDB yašïna čïqtï bašïna
[15]O: qošdïlar, B: (f.31v8), C: (f.35r12)
[16]C: yarïn
[17]A, B, C: Ačtarḫan, passim
[18]A: deest
[19]A: Ḥajï Tarḫanda, passim
[20]C: böränä[ä]
[21]C: [bar]ġan
[22]C: † tabïn

(17) erkänin bilib ḫānïšġa[1] alïb käldilär ḫānïš alïb asradï oġlan (18) er yetkändin ṣong Ajtarḫan ičïndä qaraqči bola bašladï ḫalāyïqlar[2] (19) bu oġlanġa rānjidi süymäs boldïlar ḫalq oġlï yïyïlïb kälib (20) ḫānġa aydïlar ay ḫānïm <bizni säwsäng bizni tut[3] anï säwsäng (21) anï tut tedilär>[4] ḫān aydï bu bir oġlan nä bolur manga ḫalqïm käräk (22) dür tedi ol oġlannï salda[5] alïb kälgän üčün Salčï ataġan (23) erdi yänä künlärdä bir kün Salčï čärügä bardï <ički-li yegi-li>[6] yerdä [f.44v] (1) oyunlar ögrändi qobuz donbura[7] türlü oyunlar ögrändi [anda munda][8] här kim birlä sözgä (2) kälišib ay atasïz anasïz teb aytur bolsa-lar ol aytur erdi

<Aq (3) Sarayda yalčï-män
Aq Idildä salčï-män
Ajtarḫanda ṭūčï-män (4)
atam sorsang biligsiz
anam sorsang nikāḥsïz
özim artuq (5) tuġ[ġ]an ṣong
[tübüm][9] sorab nidärsiz>[10]

der erdi emdi Salčï (6) J̌ānibäk Ḫān-nïng qïzïndïn tuġ[ġ]an oġul-dur ḫānlarġa ǰeyän oġul-turur (7) ʿĪsa oġlï Amät-nïng oġlï-dur wallāhü aʿläm[11]

---

[1]C: ḫānïšqa
[2]B: ḫalq
[3]B: deest
[4]C: † bizni sorsang bizni anï šwn-ning anï tu[t] tedilär
[5]C: deest
[6]A: † ičkä yegli, C: ičkil yegil
[7]A: dombura
[8]A: (p.4), B: (f.2v3), C: (f.36r8)
[9]O:A: † tüyüm, B: (f.32r7)
[10]A: (p. 40) † Aq Sarayda yalčïmän ana aydïlar salčï-män Hajï Tarḫanda ṭūčïmän atam sorsangïz bilsängïz nikāḥsïz özim artuq tuġ[ġ]an ṣong tüyüm sorab nidäsiz. B: (f.32r4-7) Aq Sarayda balčïmän Aq Iẓildä [sic!] salčïmän Ačdarḫanda ṭuyčï-män, atam sorṣang biligsiz anam ṣorsang nikāḥsïz özim artuq tuġ[ġ]an ṣong tübüm sorab nidärsiz. C: (f.35v9-12) † Aq Sar aydï yabam.nj salčïmen Aq Idildä salčïmin Ačdarḫanda ṭuḥčïmän atam sorsangïz M.L.K.N anam sorsangïz nikā[h]sïz WRAM altuq tuġa song tüyüm sarasa nidärsiz.
[11]B: (f.32r9) tämmät-i tämām wallāhü aġläm bi'ṣ-ṣäwāb, C: tämmätü'l-kitāb biġūnü'l-mulūkü'l-wahāb wallāhü täʿälä. Das Ms. C endet sich am Ende des Folio f.35v. Auf dem Folio 36r findet sich das Datum der Abschreibung: *kätäbä Šaʿbān ayï-ning säkizinči künündä tämām boldï.* [Es wurde geschrieben und am 8-sten Tage des Monats Šaʿbān beendet]. Die darauffolgende Zeilen gehören nicht direkt zum Text.

[f.45r] (1) **Faṣl fī bäyān-i dāstān-i Edigä Biy** {rāżīya'llāhi 'aläyhi wä 'alā alihi wä aṣḥābihi (2) äǰma'in ba'da wärārätü'l-müšārät wä ba'da anwāru'l-mu'ārif ḫuṣuṣän 'ali'l imām}[1] (3) ḥaẓräti ämirü'l-mūmīnin wä ānāmi'l-muslīmin Abu Bäkr aṣ-ṣadīq aṣ-ṣadāq (4) aẕ-ẕīhuww ḫalīfä-i rusūlu'llāh ṣalla'llāhu 'aläyhi wä sälläm fī kül[l] nāib-i ämr šäǰärät äwwäl babasï ämirü'l-mūminīn (5) Abu[2] Bäkr aṣ-ṣadīq rāżīya'llāhi 'aläyhi-nïng tört oġlï bar erdi[3] ekisidän[4] (6) küčük wä birisidän[5] uluġ anïng aṭï Muḥammäd erdi Šām šährindä (7) pādišāh[6] erdi anïng oġlï Sulṭān Kä'b erdi ol häm Šāmda (8) pādišāh boldï anïng oġlï Sulṭān Härmäz erdi ol Mïṣïrda (9) pādišāh boldï anïng oġlï Sulṭān Ḫalid erdi ol Mïṣïrda[7] (10) pādišāh boldï[8] anïng oġlï Sulṭān Walīd erdi ol häm Mïṣïrda pādišāh (11) boldï anïng oġlï Sulṭān Qayda[9] erdi ol häm Mïṣïrda pādišāh boldï (12) anïng oġlï Sulṭān Mäwlūd erdi ol häm Mïṣïrda pādišāh boldï (13) anïng oġlï Sulṭān Abulġaṣ erdi ol Anṭākya-da pādišāh boldï (14) anïng oġlï Sulṭān Sälīm ol häm Anṭākya-da pādišāh boldï anung (15) oġlï Sulṭān Ṣadaq erdi ol häm Anṭākyada pādišāh boldï anïng (16) oġlï Abulḫāqq erdi ol Mädāyindä pādišāh boldï anïng oġlï (17) Sulṭān Osmān erdi ol häm Mädāyindä pādišāh boldï anïng oġlï Sulṭān (18) J̌älāläddīn erdi ol Qosṭanṭ[in]iyyä-dä[10] pādišāh boldï anïng eki[11] oġlï (19) bar erdi birisi-ning[12] aṭï Ädhäm wä birisi-nïng adï Baba Tükläs {erdi (20) Baba Tükläs Kä'bä-dä pādišāh boldï}[13] Baba Tükläs-ning oġlï Termä atlïġ (21) erdi bu Termä Idil J̌ayïqda[14] ḥāṣïl boldï anïng oġlï Qazïčï[15] (22) atlïġ erdi ol häm Idil[16] J̌ayïqda ḥāṣïl boldï anïng oġlï Islām Qïya ol [f.45v] (1) häm Idil J̌ayïqda ḥāṣïl boldï anïng oġlï Qādïr Qïya ol häm Idil J̌ayïqda (2) ḥāṣïl boldï anïng oġlï Qutlu

---

[1]A: desunt
[2]O: B: Abī
[3]A: idi, passim
[4]A, B: ekisindän
[5]A, B: birisindän
[6]B: bādišāh, passim
[7]O, A, B: Ṣïṣïrda recte Mïṣïrda, passim
[8]A: oldï
[9]A: Qaydār, B: Qaydar
[10]B: QẆSNTYA
[11]B: deest
[12]A: biri-ning, B: bir-ning, passim
[13]A: desunt
[14]B: Čayïqda, passim
[15]A: Qazančï
[16]B: YDY-YL, passim

Qïya ol häm[1] Qum Känd[d]ä[2] ḥāṣïl[3] boldï anïng (3) oġlï Edigä Biy raḥmätu'llāhi 'aläyhim äǰmā'in Qutlu Qïyanï Urus Ḫānï[4] šāhīd (4) qïlïb-dur ämmā Baba Tükläs-ning tört oġlï bar erdi biri Kä'bädä (5) pādišāh boldï wä biri[5] Kä'bä-ning ong[6] yanïnda yatur wä biri Ürgänč-dä (6) yatur wä biri Qïrïm-da yatur Üǰ Ötlükdä Baba Tükläs-ning bir riwāyät (7) bilän[7] ma'lūm üǰ oġlï bar erdi biri-ning aṭï 'Abbās {erdi Kä'bä-[nï]ng (8) ong[8] yanïnda yatur biri-ning aṭï 'Abdurraḥman}[9] {Ḫoǰa turur ol daḫï (9) Kä'bä-dä yatur wä}[10] biri-ning aṭï Termä turur ol häm[11] Idil J̌ayïqda (10) ḥāṣïl boldï päyġāmbär ṣalla'llāhu 'aläyhi wä sälläm-ning mübārāk qabrlar[ï]dïn[12] (11) Säyyid Naqïbaġa āwāz beribdür ekinči[13] 'Alim Murtażā-Säyyid turur üčünči[14] (12) 'azīz kärāmät Baba Tükläs-Ata turur Özbeg Ḫān müslümān [bolġan]da[15] Örāk (13) Čoranï Kä'bä-i šärīf-gä yibärilib-dür[16] anda bu üǰ-ni[17] alïb kälib (14) müslümān boldurubdur[18] wallāhü a'läm[19] ämmā Edigä Biy Toqtamïš Ḫān-nïng (15) ulusïn ol bi[y]l[ä]di Edigä Biy oġlï Nūräzin[20] Mirza-dur wä balasïn (16) ulusïn[21] bi[y]lägän

[f.46r] (1) **Faṣl fī bäyānü-l**[22] **mäǰālis wä-l mäkān** emdi ma'lūm ola biläsiz kim (2) yurtlarda Buḫara Bulġar ḫānï-nïng yurtï-dur Ṭura Urus (3) Ḫān[23]-nïng {yurtï-

---

[1]B: deest
[2]A: Sämärkändä
[3]A, B: pä[y]dā
[4] recte Urus Ḫān
[5]B: biri-ning
[6]B: deest
[7]B: pilän
[8]A: deest
[9]A, B: desunt
[10]A: desunt
[11]B: deest
[12]A: qabrlarïdïn
[13]A: ekinčisi
[14]A: üčünčisi
[15]O: † müsülmānda, A: (p.42), B: (f.33r9)
[16]B: yibärib-dür
[17]B: üǰ
[18]A, B: bolubdur
[19]B: add. bi-ṣ ṣäwāb
[20]A, B: Nūräẓin
[21]A: † ulušïn
[22]A, B: dāstān
[23]A: ḫānï

dur Čärmišän Ömär Ḫoǰa[1] Ḫān-nïng yurtï-dur}[2] (4) Üy Üzän Toqtamïš Ḫān-nïng yurtï-dur J̌em J̌ayïq arasï (5) J̌ānibäk Ḫān-nïng yurtï-dur Aq Idil ṭamaġï Qara Ḫān birlä[3] (6) Boġra Ḫān-nïng yurtï-dur Aq Tübä Bačman Ḫān-nïng yurtï (7) Yöči[4] degän anïng kiči inisi bolur erdi Mäskäẇ[5] Čaġan Ḫān-nïng (8) yurtï-dur Ṭẇṭï ṭamaġïndan tübän Almalï Ataġa[6] tegrü erdi (9) ošbu Ufa tamaġï Tirä Ḫān-nïng yurtï-dur andïn yänä (10) Ṭura[7] ṭaẇnïng üstündä Uluġ Oba bar turur Tirä[8] Ḫān-nïng (11) särāy-nïng ornï ošaldur Sarayčïq Čalpaq[9] Ḫān-ïng yurtï (12) dur Inǰïr[10] Ḥäkim Ḫān-nïng yurtï-dur Ḥäkim Ḫānnï yer yutdï[11] (13) üǰ yïlġa-ča āẇāzï kälä yatdï andïn ṣong kälmädi Aǰtarḫan[12] (14) Temir Qutlï Ḫān-nïng yurtï-dur Kili Budur[13] Bärkä Ḫān-nïng yurtï (15) dur Qazan Šaġālī Ḫān-nïng yurtï-dur Zäy tamaġï Bular (16) Ḫān-nïng yurtï-dur wallāhü a'läm[14]

[f.46v] (1) **Faṣl fī bäyān-i dāstānu-t tārīḫ**[15] tārīḫ <yäti yüzdä>[16] erdi (2) Aqsaq Temir Bulġar šährini[17] aldï 'Abdullāh Ḫāndan[18] 'Abdullāh Ḫān (3) nïng eki oġlï bar erdi biri Altun Beg <biri 'Alim Beg>[19] ol (4) bülük-din[20] ṣong kälib Qazan däryāsï üstündä qalġa yasadï-lar (5) šähär etdi-lär ol ḫalq yüzdä tört yïl anda turdïlar (6) āḫir ol orunnï yaratmayïn andïn köčti-lär Qazan suẇï-nïng (7) tamaġïnda[21] šähär tüzüdi-lär yüz[22] elli säkiz yïl anda boldïlar müslümän (8)

---

[1]B: ḫo[ǰa]
[2]A: desunt
[3]B: deest
[4]A: Yöči Čaġan
[5]B: deest
[6]B: Almay Ata-ġa
[7]B: † TRẇ / Tur[a ta]ẇ
[8]A: Temir
[9]B: Čapaq
[10]B: Inčir
[11]B: yudtï
[12]A:Ḫāntarḫan, B: [Aǰtar]ḫan
[13]A: KLBDAR, B: KLBDWR
[14]A, B: add. bi'ṣ-ṣäẇāb tämmät
[15]A: faṣl fī dāstān fī-t tārīḫ
[16]A, B: yäti yüz yïlda
[17]A, B: šähr-i Bulġarnï
[18]A: 'Abdallāh Ḫāndan, passim
[19]B: biri-si Galim
[20]A, B: bülüklükdin
[21]B: tamaġïndan [sic!]
[22]B: yüzdä

ḫānïng[1] näsli anda kesildi Qazan šährindä ḫān yoq boldï (9) ersä ol zamānda kāfir Urus-nïng qolïnda Šïġali Ḫān tutġun[2] (10) erdi müslümān-lar barïb anï kältürdi-lär Qazan šährindä (11) ḫān-lïqġa kötärdi-lär[3] ol Qazanda otuz üj yïl ḫān-lïq sürdi (12) andïn ṣong kāfir Urus köčläb[4] läškäri birlä Qazan šährin (13) alurġa[5] käldi Qaltalï Čoban[6] erdi yäti yïlġa-ča uruš ṣoquš (14) qïldï müslümān-lar-nï ala almadï yänä Qazan šährin almasdan (15) burun Züyä suẇï-nïng tamaġïnda kāfir Urus qala ṣoqdï (16) tübün mālïn quralïn azuġïn anda qoydï andïn (17) ṣong āḫir bār Šïġali Ḫān Urusqa ġammazlïq qïlïb Urus (18) Ḫānï birlä müslümān-lardïn örütin bildürmäy birikib darularġa[7] (19) suẇ qoydurdï šähr-i Qazan-nï Urusqa[8] berdi müslümān-lar-nïng bu [f.47r] (1) išdän ḫabärläri yoq erdi köb ādäm-lär[9] hälāk boldï-lar qïrdï-lar (2) yänä ol qïrġïndïn ṣong Urus Ḫānï Qazannï biylädi ol waqïtda (3) tārīḫ toquz yüz altmïš birdä erdi Qazan wilāyätin kāfir Urus (4) yäkšänbä kün aldï[10] <buruj ʿaqräb-ning ekinči kün>[11] erdi sïčqan yïlïnda (5) erdi emdi Qazan šährindä yurt biylägän[12] ḫān-larnïng aṭlarï bulardur (6) äwwäl ʿAbdullāh Ḫān-nïng oġlï Altun Beg [ʿAlim Beg][13] andïn song Maḥmud Ḫān (7) andïn song Mämtäk Ḫān andïn song Ḫalīl Ḫān andïn ṣong (8) Ibrāhīm Ḫān andïn ṣong Ilhām Ḫān andïn ṣong {Muḥammäd Ämin Ḫān andïn ṣong (9) Mamuq Ḫān andïn ṣong}[14] ʿAbdullaṭīf Ḫān andïn ṣong (10) Ṣāḥib Keräy Ḫān andïn ṣong Ṣafā Keräy Ḫān andïn ṣong (11) ʿAlī Ḫān andïn ṣong Ötäš[15] Ḫān andïn ṣong Yādïgār Ḫān (12) ämmā Yādïgār Ḫān zamānïnda toquz yüz elli yätidä kün tutuldï andïn (13) ṣong Šaġālī Ḫān andïn ṣong kāfir Urus aldï andïn ṣong (14) tārīḫ mingdä onda erdi ulu ačlïq boldï andïn ṣong (15) tārīḫ mingdä on yäti-dä erdi Kenaz Mītrī yaġï boldï taẇuq (16) yïlï[16] erdi andïn ṣong tārīḫ mingdä yigirmi törtdä J̌anāli (17) yaġï boldï taẇušqan yïlï erdi andïn

[1]A: ḫānï-nïng
[2]A, B: tutqun
[3]B: kö[tä]rdi-lär
[4]A, B: köčäyüb
[5]A, B: alġalï
[6]A, B: Čowan
[7]A: darularïna, B: darularïġa
[8]B: Urus kāfirgä
[9]B: ādämī-lär
[10]B: deest
[11]A, B: ġaqräb yulduzï-nïng ekinči kün
[12]B: biy[l]gän
[13]A: (p. 44), B: (f. 34v1)
[14]A: desunt
[15]B: Ötüš
[16]B: yïl

ṣong tārīḫ mingdä elli-dä (18) erdi erkä čärüẇi boldï yïlan yïlï erdi andïn ṣong tārīḫ (19) mingdä elli üj-dä erdi Kenaz Miḫāylā[1] ḫān boldï qoy yïlï erdi (20) andïn ṣong tārīḫ mingdä altmïš beš-dä erdi ülät boldï yïlqï [f.47v] (1) yïlï erdi andïn ṣong tārīḫ mingdä yätmïš birdä erdi Urus birlä (2) Bašqurt yaġï boldï barïṣ yïlï erdi andïn ṣong tārīḫ mingdä (3) yätmïš toquzda erdi pälid Qazaq Urus birlä yaġï boldï it yïlï (4) erdi andïn ṣong tārīḫ mingdä säksän toquzda erdi[2] āsumānda bir yaqtï (5) ülkän yulduz päydā boldï kündin kün yaqtulïġï artdï tamām (6) qïrq küngäčä turdï kün iniši {ṭarafïndïn tuġub kün čïqušï}[3] (7) ṭarafïġa ketär erdi türlig tüslü yulduz erdi kökli yäšilli qïzïllï (8) erdi körgän ādämī-lär tang ʿaǰāib-gä qalïb bu nä türlig nišāndur (9) teb yïġlašur erdilär barča ǰihān ḫalqï uluġ[4] kiči kāfir mü'min (10) bu yulduznï āšikārä kördilär bičin yïlï erdi andïn ṣong (11) kāfir Urus mülkindä türlüg[5] fitnälär wä muḫtälif ġawġalar päydā bola bašladï (12) yaʿnï kāfir Urus tamām beg-läri birlä kengäš etib qarawẇul-lar[6] (13) qoyub özi-ning qol astundaġï müslümān-lar-nï čuqundïrmaq (14) niyyätin qïldï-lar köb müslümān-lar-nï {šärīf islām}[7] dīnindän (15) ayïrub mürtädd qïldï-lar uluġ fitnälär bola[8] bašladï köb yerlärdä (16) <uruš ṣoquš-lar>[9] häm boldï āḫir ḥaqq sübḥānähü wä täʿālä özi (17) ning qudräti[10] wä raḥmäti birlä ol yaman kengäš qïlġan kāfirlärni (18) özlärin hälāk qïldï öz aralarïnda fitnä salïb kāfir (19) Urus bir birisin Mäskäẇ šährindä qïrdï-lar muḫtälif boldïlar (20) ol yaman kengäš-ni qïlġan Fedor atlïġ ḫān erdi ḥaqq täʿālä anï[11] (21) yaš waqïtda[12] hälāk qïldï andïn ṣong tārīḫ mingdä toqṣan [f.48r] (1) birdä erdi kāfir Urus taḫtïnda eki ḫān ḫānlïqġa olturdï (2) aġa-lï ini-li[13] eki-si bir däẇirdä bir zamānda[14] taḫt biyläb olturdï-lar (3) it yïlï erdi biri-sining aṭï Iẇan wä yänä ekinči-si-ning aṭï Peṭr[15] (4) erdi ekisi dä Aläksäy[16] Ḫān-ning oġlan-larï erdi andïn ṣong (5) yänä tārīḫ

[1]A: add. Fedorowič
[2]B: add. hawāda
[3]A: desunt
[4]B: ulu
[5]A, B: türlü
[6]B: qullarï
[7]A: desunt
[8]A: qïla, B: deest
[9]B: † urus ṣoqurušlar
[10]A, B: deest
[11]B: deest
[12]A, B: waqtïnda
[13]A: add. erdilär, B: erdi
[14]B: zamān
[15]B: Peträ
[16]A, B: Aläkčäy

mingdä toqṣan birdä šol eki ḫān olturġan (6) it yïlïnda erdi Bašqurt ḫalqï-nïng arasïnda bir müslümān[1] {[Allāh-nïng] kärāmäti (7) birlä}[2] päydā boldï ḫalqnï dīn-gä ündär erdi äwliyālar kärāmäti häm[3] özindä (8) bar erdi <ol ḫānnï>[4] Säyyid J̌ä'fär Ḫān teb aytur erdilär āḫir (9) bār ḫalq oġlï Bašqurt ḫalqï ol ḫānnï ḫānġa <sanamayïn (10) tašladïlar anïng buyruġïnča yürümädilär kāfir Urusqa 'ammazlïq (11) qïlïb>[5] kāfirnï säẇib kāfir Urusqa qaytïb käldilär āḫir ḥaqq (12) sübḥānähü[6] wä tä'älä-ning qahr-i ġażab taqdīri birlä kāfir Urus-nïng qolïnda (13) baġlanïb 'ājïz boldïlar qïrïldï-lar[7] Urusqa yesīr boldï-lar (14) ba'żï-larï[8] dīn-i īmāndïn häm maḥrūm boldïlar <'ammāzlar-nïng iši (15) ošbundaq dur>[9] andïn ṣong tārīḫ mingdä yüzdä altïda (16) erdi kāfir Urus Azaẇnï aldï on säkiz yïldan ṣong qayta (17) qayta müslümān-lar aldïlar andïn ṣong tārīḫ mingdä yüzdä on (18) toquzda erdi Bašqurt yaġï boldï Čïdur Arïstaẇ degän (19) Urus kāfir bašladï baš bolub yürüdi āḫir bār Bašqurt (20) Qazan ḫalqï arasïna käldi ḫalqnï özinä baġundurdï köb ellärni (21) manaṣïrlarïnï yandurdï köb kāfir ḫātūn-larïnï qïzlarïnï yesīr (22) qïldïlar Qazan ḫalqï Bašqurt birlä boṣdïlar Qazandan...

---

[1]A, B: add. ḫān
[2]B: desunt
[3]A: deest
[4]B: anï
[5]A: (p. 45) sanmaylar idi anïng buyruġïnča yürümädilär kāfir Urusqa 'ammazlïq q[ïl]dïlar anï tašladïlar B: (f.35v10) sanmadïlar anïng buyruġïnča yürümädilär kāfir Urusqa ġammazlïq qïldïlar anï tašladïlar
[6]A: deest
[7]B: deest
[8]A, B: deest
[9]A: (p.45) 'ammazlar-nïng iši hämišä ošbundaġ turur wallāhü a'läm bi'ṣ-ṣäẇāb tämmät-i tämām Das Ms. A geht hier zum Ende. B: (f.35v15) ġammazlar-nïng iši hämišä ošbundaġ dur. Im Manuskript B gibt es einige Hinweise auf die Person des Abschreibers f.35v15-18 *tämmät-i tämām müyässir boldï tārīḫ mingdä yäti yüzdä toqsan altïnjï yïlïng ičindä erdi tämmä boldï ošbu kitāb bitildi Baraza ilining mädräsäsindä Mulla Sābit Bikqul oġlï [bi]tidi. Ošbu kitāb män Mulla 'Abdulmuṭallab bin Manṣūr oġlïning turur.* [Es ist gelungen den Text vollständig zu beenden. Er wurde im Jahre 1796 abgeschrieben. Mäwlānā Sābit, Sohn von Bikqul hat ihn in der Medrese des Bezirkes Baraza geschrieben. Dieses Buch gehört mir, Mulla 'Abdulmuṭallab, Sohn von Manṣūr.]

Wörterbuch

Die angewendete Reihenfolge der Buchstaben ist folgendes: a, ʿa, ā, ʿā; ä, e; ï, i, ʿï, ʿi, ī, ʿī; o; ö, ʿö; u; ü,ʿü; b, p; ǰ, č; d; f; g, ġ; h, ḥ, ẖ; k, q; l; m; n; r; s, ṣ; š; t, ṭ; w; y; z, ż, ẓ, ẕ

A, ʿA, Ā, ʿĀ

ʿAbbās Pn. Sohn von Baba Tükläs 45v7
ʿAbdulʿazīz Pn. Sohn von ʿAbdurraḥmān Mullā Ms. B. 26v5
ʿAbdullāh Pn. Sohn von ʿAbdulʿazīz Ms. B. 26v6
ʿAbdullāh Ḫān Pn. *ʿA. degän ḫān erdi* 36r9, *ʿA. Ḫ. läškär čïydurdï* 36r11, *ʿA. Ḫ.-ġa ḫabär erišdi kim* 36r10, *ʿA. Ḫ.-nï häm öltürdilär* 36v3, *ʿA. Ḫ.-nïng eki oġlï bar erdi* 36v3, 46v3, *Aqsaq Temir Bulġar šährini aldï ʿA. Ḫ.-dan* 46v2, *ʿA. Ḫ.-nïng oġlï Altun Beg ʿĀläm Beg* 47r6
ʿAbdullaṭīf Ḫān Pn. 47r9
ʿAbdurraḥmān Mullā Pn. Sohn von Ölmäs Ms. B. 26v5
ʿAbdurraḥman Ḫoǰa Pn. Sohn von Baba Tükläs 45v8
ʿAbdussalām Pn. zweiter Sohn von ʿAbdulʿazīz Ms. B. 26v6
Abu Bäkr Pn. 45r5
Abulǰa Ḫān Pn. 2r3
Abulḥāqq Pn. Sohn von Sulṭān Ṣadaq 45r16
ʿaǰāib A. 'Merkwürdigkeit, Bewunderung, Erstauen': *hič tang ʿa. bolmas* 31r4, *körgän ādämīlär tang ʿa.-gä qalïb* 47v8
ʿAǰäm A. 'Perser': *ʿA. ḫalqï* 2r1
ʿāǰïz A. 'schwach': *kāfir Urusnïng qolïnda baġlanïb ʿā. boldïlar qïrïldïlar* 48r13
Aǰtarḫan siehe auch **Ḫaǰï Tarḫan** Gn. 'die Stadt Astrahan': *A.-da Temir Qutlï Ḫān erdi* 44r14, *A.-da böränä aqtarmaġa barġan kišilär* 44r15, *A. ičindä qaraqči bolay bašladï* 44r18, *A.-da ṭučïmän* 44v3, *A. Temir Qutlï Ḫānnïng yurtïdur* 46r13
ač- 'öffnen': *a.-ïb iyäbärdi ersä* 3v10, *šähärning tamām qabqalarnï a.-tïlar* 37v1, *közin a.-a almay olturġan boldï* 43r4
ač 'hungrig': *a.-mïz* 8v16, *begräk a. bolunguz* 9r2, *a.ölmäyäling* 9r9
ačamay 'Winde': *Qïyat a. tamġa* 6r17, *tamġang a. bolsun* 23r7
ačï siehe auch **aču, ačïġ** 'Zorn': *a. erdi* 4v9
ačïġ siehe auch **ačï, aču** 'Zorn': *oġlanlarnïng a.-ï kälib* 42r19, *ḫānnïng bu sözgä a.-ï kälib* 42v18
ačïġlan- / aǰïġlan- siehe auch **ačulan-** 'zornig werden, erzürnen': *ḫān a.-nïb* 42v1, *ḫalqïng közi aldunda a.-ġan bolġïl* 42v11, *Berdibeg a.-nïb* 43r18
aǰïġlïq 'das Bittere, bitter': *a. yaman qïrgïnda* 22r6
ačlïq 'Hunger': *a.-dan* 9r15, *ulu a. boldï* 47r14
ačïl- 'sich öffnen, sich erheitern': *köngli a.-sun* 9r7

ačtur- 'öffnen lassen': *šähärning tamām qabqalarïn a.-dï* 35v16, *qabġalarnï a.-ġïl* 37r19

aču siehe auch **ačï, ačïġ** 'Zorn': *a.-larïndïn aydïlar* 14v5

ačulan- siehe auch **ačïġlan- / ajïġlan-** 'zornig werden': *a.-ïb* 11v4, 20v4

ad / aṭ / at 'Name': *a.-ï* 1v5, 6v3, 7v5, 7v6, 9r13, *a.-larï* 12r12, *J̌äbrā'il firištäning a.-ï* 13r1, *beglärning a.-larï* 16r14, *anïng a.-ï čabï* 22v12, *barča uranlarnïng a.-larï* 25r6, *qušlarnïng a.-larïn* 25r14, *oġlan-nïng a.-nï* 30r11, *Istanbul pādišāhïnïng a.-ï Šāh Sulṭān Ḫān degän erdi* 34v20, *ekinčisining a.-ï* 36v4, *ol šähärlärgä häm Bular teb a. atadïlar* 36v20, *a.-ï Süläymān qoydï* Ms. B. 26v1, *a.-ï El Muḥammäd qoydï* Ms. B. 26v8, *birining a.-ï Ašqïča degän birisining a.-ï Ṭobïčaq degän erdi* 42v2, *birisining a.-ï Ädhäm wä birisining adï Baba-Tükläs* 45r19, *birining a.-ï* 45v7-46r9, *Qazan šährindä yurt biylägän ḫānlarnïng a.-larï bulardur* 47r5, *birisining a.-ï Iwan wä yänä ekinčisining a.-ï Peṭr erdi* 48r3

ādäm A. 'Mensch': *ā. oġlï* 4r13, *ā.-dän bolġan dägüldür* 5v11, *ā.-dän bolġan bolsa* 6r6, *ā.-sän* 22r4, *hič ā.-dä andaġ närsä körgänim yoq* 43r7, *köb ā.-lär hälāk boldïlar qïrdïlar* 47r1

ādämī A. 'menschliches Wesen, Mensch': *körgän ā.-lär tang 'aǰāibgä qalïb* 47v8

'ādil dād qïl- A. P. 'gerechtigsein': *ḫalqġa 'ā. d. q.-ub* 13r6, *'ā. d. q.-maq birlä idi* 22v9

aġïz[aġzï] 'Mund': *tili a.-ï tutuldï* 39v16, *a.-ï alasan* 40r3, *a.-ï bir* 40r3, *qoynïng quyruq mayïn oġlannïng a.-ïġa qabturdï* 43v25

aġa 'älterer Bruder': *a.-mïz* 8r15, 8v3, 9r6, *öz a.-sïn kiši a.-sïn* 10r7, *a.-larïnïng* 10v15, *a.-larï* 13r10, 15r12, *bu a.-larïm* 14v10, *säning a.-larnïng qašïnda* 18v11, *a.-sï* 20r17, *a.-lï inili ekisi bir däwirdä bir zamānda taḫt biyläb olturdïlar* 48r2

aġač / aġaǰ 'Baum': 23r2, *a.-ġa* 3r3, *a.-ïm* 6r16, *säning a.-ïng* 23r5-25r16 passim, *J̌ingiz Ḫānnïng özining a.-ï* 25v2, *özgä beglärning a.-larïn* 24v3, *bir a. buṭaġïna olturtub ketdilär* 43v24

aġïr siehe auch **awïr** 'schwer, stark, kostbar': *uluġ a. čärülärdä* 25r4, *köb a. alapalar* 32v16, *a. čärüw ḥaẓïrlab* 36r11

ah Aufrufswort 4r8 passim

āḥmaq A. 'Tor': *ol ā. taqdīrni tädbīr birlä buzmaq tilädi* 29v11

āḫir[āḫri] A. 'Ende': 30r17, 35r13, 36r12, 36v17, 46v6, 47v16, 48r11, *özining ā.-i 'ömri anda boldï* 40v22

āḫir bār A. 'endlich': 26v11, 30v16, 34v16, 46v17, 48r8, 48r19

aq 'weiss': *a. ṭonlï* 16r9, 17r12, *a. sarāy* 16v18, *a. saqallïġ* 32r3, *biräẇ aṭïnïng a. köbügin ozub* 40r12
aq 'Star': *sol közindä a.-ï bar* 29r15
aq šonqar 'weisse Falke' 5v15
aq quš 'Schwan (Cygninae)': *a. q. tebtürdi* 27r10
aq ṭaylaq 'zweijähriges Kamel' (*uran*): *a. ṭaylaq* 17v2, 24r1, 25r9
aq ṭoġan 'weisse Falke' (*uran*): 24r13, 25r10
Aq Dengiz Gn. 'das Mittelmeer': *Aq D.-ning ičindä* 2v11
Aq Idil Gn. (**Aq Iẕil** Ms. B 31v5) 'der Fluss Belaja': *A. I.-dä salčïmän* 44v3, *A. I. ṭamaġï* 46r5
Aq Saray Gn. *A. S.-da yalčïmän* 44v2
Aq Tübä Gn. *A. T. Bačman Ḫān-nïng yurtï* 46r6
ʿaqïl A. 'Lehre, der Kluge, kluge': *ʿa. ögüt bersängiz* 9v13, *ʿa. waṣiyyät ögütimiz* 9v14, *bir ulu begning ʿa.-lï ḫalïqlu tul qalġan ḫātūnï* 37v21, *ʿa.-lar bilürlär ʿa.-sïzlar külärlär* 40r3
ʿaqräb A.'Tierzeichen Skorpion': *buruǰ ʿa.-ning ekinči kün erdi* 47r4
aqsaq 'lahm, der Lahme ' 30v19, A. 32v13, a*y A.* 34r4, *bir ayaqï a. erdi* 30r8, *bir ayaġï a.* 30v8, *a. qïrmuṣqa* 30v15, *a. erdi* 31r13, *a. oġulnïng* 31v9
Aqsaq Temir (Ms. B Aqsaq Temür) Pn. 'Timur Lenk': 29r1, 33r11, 35r6, 35r7, 35v11, 37r11, 45v2, 37v19, *A. T.-gä* 32v12, 33r9, 33v1, 34r18, 35r2, 39v9, 35v17, *A. T.-ning* 32v14, 34r1, 35v9, 36r13, 37r14, 37r15, 40v1, *A. T.-ni* 31v13, 31v3, *Aqsaq Temirning čadïrïġa kälib* 35v9
aqtar- 'durchstöbern, umwälzen, ausladen, überführen': *yüklärin a.-ïb* 34r1, *Aǰtarḫanda böränä a.-maġa barġan kišilär* 44r15
aqtart- 'durchforschen lassen': *a.-dï* 29r8
aqur- 'brüllen': *ayuẇ a.-dï* 17r9, 17v5
aqurtur- 'brüllen lassen': *ayuẇ a.-män* 15r4
al 'rot': *a. yifäk päšmäti* 20v13
al- Hilfsverb: *körä a.-mas boldïlar* 13r11, *närsä qïla a.-madïlar* 13v8, *bara a.-mandur* 19v2, *arbanï tarta a.-mandur* 19v10, *yetä a.-madïlar* 26v11, *oġlanlar šay bara a.-madï* 31r13, 32r1, *baraturġač yetä a.-may qaytdïlar* 34r16, *hič bir kišisin ala a.-madïlar* 35r10, *yengä a.-madïlar* 36v17, *közin ača a.-may olturġan boldï* 43r4, *bešigi birlä alïb ketä a.-madï* 43v24, *yālin iyärtä a.-ïb tüšdi* 44r5, *müslümānlarnï ala a.-madï* 46v14
al- 'nehmen': *a. dï* 5v4, 5v5, *a.-ïb* 5v6, 5v14, 8v7, 14r2, 16v15, 19v13, 20r14, 30r2, 31r3, 36r1, *a.-dïlar* 8r1, 8r3, 11r5, 34v17, *a.-ġan ḫatunum* 7v16, *a.-ïngïz* 9r9, *a.-ġan oġul* 9r13, *a.-ïb käldilär* 9r17, 21r16, 27r14, 29v3, *satġun*

almiš 12r3. *ülüšimizni a.-mas* 12v13, *māl üläšib a.-ur bolsangïz* 13v3, *üläšib a.-ïngïz* 13v4, *üläšib a.-urmïz* 13v13, *mālïn üläšïb a.-dïlar* 13v14, *a.-sun* 14r1, 14r5, 14r16, *māllarïn a.-ġandïn ṣong* 14r2, *köngüllärinä yaman a.-ïb* 14v8, *aẇlab a.-ġan quš* 15r2, *ǰānïmïznï a.-sang erdi* 15r16, *ǰānïmïznï a.-dïng* 15r17, *a.-ġan mühürli yüzükni* 18v5, *yüzükni a.-ïb baqtï ersä* 18r6, *yüzükni a.-ïb kälmäsäng* 18r10, *köngülüngüzgä yaman a.-mangïz* 18r13, *nä birlä a.-ïb barasïn* 19r8, *orun a.-dï* 20r6, *yašurub a.-ïb qalġan* 20v16, *özi birlä birgä a.-dï* 20v16, *artïndaġïn qaytïb a.-mas* 22r3, *a.-ïb qaldïm* 22r8, *orda a.-ġalï yibärür erdi* 25r4, *quślarï birlä a.-ïb čïqar erdi* 25r13, *quślarïn a.-ïb čïqdïlar* 27r8, *oġlannï a.-ïb baqtïlar ersä* 30r8, *ʿibrät a.-dï* 30v18, *ilik yügürüb yetib a.-sa* 31r8, *a.-ayïn* 31r15, *mālïn a.-ayïq* 32r10, *hič özgä närsä a.-mangïz* 32r13, *yaẇ quralïn qoymangïz a.-ïngïz* 32r13, *mïltuq oq ṣadaq qïlïč a.-ïb* 32r17, *māllarïn a.-ur erdilär* 32v2, *özgälärni a.-ïb qaldurdï* 33r2, *tamġasïn a.-ïngïz* 33v14, 33v17, *a.-ïb kälgändür* 33v18, *tamġa a.-ayïn* 34r1, *šähärni a.-dïlar* 34r13, *Hindustan šährini ošbulay a.-dï* 34r20, *šähärlär yurtlar a.-maqġa* 34v2, *a.-maġan yurtnï qoymadï* 34v6, *Istanbul šährini a.-urġa yaraġlandï* 34v12, *Istanbul šähri a.-ġalï käldilär* 34v17, *hič a.-urġa yoruġïn tabmadïlar* 35r10, *uruš toquš birlä a.-madï* 35r13, *ḥaṭṭnï a.-ïb* 35v6, *bu hilä birlä ol šähärni häm a.-dï* 35v20, *Ḥafï Tarḫannï häm a.-dï baqturdï* 36r3, *Bulġar šährini a.-ġalï kälürgä kemägä mindi* 36r5, *šähr-i Bulġarnï a.-dïlar* 36r17, *orman tübigä a.-ïb yašurdïlar* 36v6, *šähärlär a.-ïb wirān qïlġan ḫabärläri* 39v6, *biräẇ a.-ġan ḫātūnïn maqtadï* 39v23, *bu qurtqanïng börkin a.-ïb beräyin* 40r21, *anï häm a.-dï* 40v20, 40v22, *Taškändni wä Yarkändni häm a.-dï* 40v20, *ḫalq andïn ʿibrät a.-sun* 41r5, *qïznï a.-ïb qačtï* 42v4, *qulïng qolïndïn qïlïčnï tartïb a.-dï* 43r20, *a.-ġan ḫātūnïng mundaġ išni qïldï* 43v1, *qïznï a.-ïb qačdï* 43v14, *Amät qïznï a.-ïb qačqanïn bildi* 43v16, *ḥāli barġan kiši a.-ur erdi* 43v18, *bešigi birlä a.-ïb ketä almadï* 43v24, *ol oġlannï tabïb alïb käldilär* 44r16, *ḫānïšġa a.-ïb käldilär ḫānïš a.-ïb asradï* 44r17, *ol oġlannï salda a.-ïb kälgän üčün Salčï ataġan erdi* 44r22, *anda bu üǰni a.-ïb kälib müslümān bolubdur* 45v13, *Aqsaq Temir Bulġar šährini a.-dï ʿAbdullāh Ḫāndan* 46v2, *läškäri birlä Qazan šährin a.-urġa käldi* 46v13, *müslümānlarnï a.-a almadï* 46v14, *Qazan šährin a.-masdan burun* 46v14, *Qazan wilāyätin kāfir Urus yäkšänbä kün a.-dï* 47r4, *kāfir Urus a.-dï* 47r13, *kāfir Urus Azaẇnï a.-dï* 48r16, *on säkiz yïldan ṣong qayta qayta müslümānlar a.-dïlar* 48v17

Alačïn Alaẇ Pn.: *üč yüz kiši birlä A. A.-nï baš etib yibärdi* 43v19, *A. A.-dur ḫāndan kälä turġan yaẇ erkän tedi* 43v22, *A. A. qoẇub kälib yetti* 44r1, *A. A. bir boz arġamaq minib yetdi* 44r6, *A. A. aṭnïng üstinä tüšti* 44r8, 44r9

alaǰ 'Feldgeschrei' (*uran*): 23v6, 25r9

Alanġo Pn. 7v17, 8r16, 9v2, 9v8, 11r7, 11r8, 11r11, 11r16, 11v5, 11v8, 12r4, 12r8, 14r5, 14v6, 15r15, 15r18, 15v1, 15v6, 15v11, 15v3, 16r5, 17v18, 18v8, *A.-dan* 18r4, *A.-dïn* 7v4,11v16, 15r11, 16v15, *A.-ġa* 8r6, 9v2, 11r6, *A.-ġa bildürmäy* 12r11, *A.-ġa käldilär* 14v14, 19v15, *A.-nïng šährinä* 19v14, *A.-ġa ḫabär qïlïb* 19v15, *A.-nïng* 8v3, 11v1, 11v3, *A.-nïng közi yarudï* 12v14, 14r17, 18r6, 19v14, *A.-nï* 7v3, *A. birlä birgä* 7v17

alapa A. (< 'ulufa) 'Belohnung, Geschenk': *mingär tängä a.* 26v16, 27r16, *ellï ming tängä a.* 27r5, *ekišär ming tängä a.* 27r18, *lāyïq a.-lar berä bašladïlar* 32v5, *köb aġïr a.-lar* 32v17, *altun kümüš a. beräyin* 33r4

alar siehe auch **olar** 11v10, 12v11, *a.-ġa* 16r5, *a.- dïn* 21r4, *a.-nïng arasïna kirdi* 33r12

alasan 'vielzählig': *aġzï a. kiši bolġunča* 40r3

alay 'Zugordnung': *ṣāflar a.-lar baġlab* 34v18

alay 'auf solche Weise': *atqan a. atmas bulay atar teb* 44r3

alay 'wenn es so ist': *ḫoš a. bolsa* 5r14, 33v2, *ḫoš a. bolsa da* 9r4, *ḫoš a. et!* 19v7, *ḫoš a. bolsun* 5r5, 42v10, 43r3, 43v3

ald 'vorderer Teil, vor': *ḫānïng a.-ïġa kältürdi* 27r4, *J̌ingiz Ḫān-nïng a.-ïġa saldïlar* 27r15, *ḫānnï öz a.-ïġa aldurdï* 40v3, *ḫalqïng közi a.-unda ačïġlanġan bolġïl* 42v11

aldarama M. 'Täuschung, Betrug': *män anda barïb a. yaḫšï bolur* 42v13

aldur- 'nehmen lassen, holen lassen, bringen lassen': *qarġa birlä qaz a.-durur*män 10r14, *Taraġay-nïng ḫātūnïn a.-dï* 29v11, *wälī kišini a.-ïb sẇrdïlar* 37r10, *ol ḫātūnnï oġlanlarï birlä qašïġa a.-dï* 39r3, *bular nä išgä a.-ġanïn bilmäyin* 39r3, *ḫānnï öz aldïġa a.-dï* 40v3

Aläksäy Ḫān Pn. *ekisi dä A. Ḫ.-nïng oġlanlarï erdi* 48r4

'Alī Ḫān Pn. 2v6, 47r11

alïb 'Held, Riese': *a.-larnïng zamānï erdi* 36v14

'Alim Beg Pn. 36v4, *Altun Beg birlä 'A. B.-ni* 36v6, *biri Altun Beg biri 'A. B.* 46v3, *'Abdullāh Ḫānnïng oġlï Altun Beg 'A. B.* 47r6

'Alim Murtażā-Säyyid Pn. 45v11

alïṣ / alïs 'weit, Ferne': *a.-dan bir qara körünür* 4v13, *a.-dan sözläšti* 33v6, *a.-dan istämäkmiz boš* 16v5, *a.-qa bir närsäni qoydïlar* 31r10, *qïz anï a.-dan qarab kördi* 43v20

Allāh 'Gott': *A.-dan ġayrī kiši bilmäs erdi* 36r7, *A.-ning kärāmäti birlä päydā boldï* 48r7

almaġaǰ 'Apfelbaum': 23r10, 25v4

Almalï Ata Gn. *Ṭẇṭï ṭamaġïndan tübän A. A.-ġa tegrü erdi* 46r8

Almalïq Gn. *A. degän aẇïlda* 29r10, *A. aẇlïndaġï* 29v2

altï 'sechs': 15v2, 15v5, 15v18, *a.-nčïsï* 16r17, *tārīḫ a. yüzdä yigirmi törtdä* 28r8, *a. yäti oġul* 30v4, *beš a. yïl* 36r3, *tārīḫ mingdä yüzdä a.-da erdi* 48r15

altmïš 'sechzig': *tārīḫ toquz yüz altmïš birdä erdi* 47r3, *tārīḫ mingdä a. bešdä erdi* 47r20

altun ṣanduq (*sawut*): 26r18, 25v17

altun 'Gold, goldene': 3r5, 27r19, *a. quzï birlä* 4v3, *a. kemägä* 4v6, *a. kemä* 4v14, *a. izārlïq* 12v15, *a.-lï ṣadaqï* 13v15, *a.-lï gäwhärli ṣadaqnï* 14r4, 14r15, *a.-lï fuṭalarïnï* 14r18, *a. börükli*16v10, 17r13, *a. ṣadaqlï* 16r10, 17r13, *a. ṭabaqġa* 21r8, *a. kümüš alapa beräyin* 33r3, *bašïndaġï künbāznï a.-dïn kümüšdin yaṣadïlar* 41r3, *a. bešikli* 44r16

Altun Beg Pn. 36v4, *A. B. birlä ʿAlim Begni* 36v6, *biri A. B. biri ʿAlim Beg* 46v3, *ʿAbdullāh Ḫānning oġlï A. B. ʿAlim Beg* 47r6

Altun Ḫān Pn. 2v13, 4r3, 4r5, *A. Ḫ. näslindän* 7v1

Amät (Biy) Pn. *A.* 42v22, 43r11, 43v19, 44r2, 44r5, 44r9, *ʿĪsa oġlï A.* 42r1, 43v10, *A.-ning ketär küni* 42v14, 42v16 *A.-kä ṣoqta berdi* 42v16, *A.-ning aṭï ṭïšda ḥaẓir erdi* 42v19, *ḫāndïn qačïb kälgän A. B.* 43r6, *qurtqa barïb A.-ni kältürdi* 43r9, *A. B.-ning bir qulï bar erdi* 43r15, *A. özi yügürüb bardï* 43r19, *A. birlä Berdibeg* 43v3, *A. qïznï alïb qačqanïn bildi* 43v16, *A. özi kördi* 43v22, *ay A. dos* 44r10, *ʿĪsa oġlï A.-ning oġlïdur* 44v7

Amät Ṣamät Pn. *A. Ṣ. degän köčmäli eki ḫānġa* 39v19, *ay A. Ṣ.* 40v4

ʿammāz A. 'Verläumder, Spion, Verräter': *kāfir Urusqa ʿa.-lïq. qïlïb* 48r10, *ʿa.-larning iši ošbundaq dur* 48r14

amza A. 'der Buchstabe *hamza*': 24r17

ana 'Mutter': 11v10, *a.-sïn sanġa sanamadïlar* 10v16, *a.-larïna käldilär* 11v5, *a.-mïz kimgä buyursa* 13v17, *a.-sï qaytïġa käldilär* 14r2, *a.-mïz* 14r3, 15r6, *öz a.-sïn yamanlaġan* 14r7, *a.-sï* 14v14, 39r16, 39r21, *a.-sï ïlay qaldï* 15r7, *ay a.-m* 14v15, 39r14, *a.-ngïz* 17v18, 18v8, *a.-mning* 18r2, 18r10, *a.-dïn tuġdï* 28r2, *a.-sï häm* 30r1, *Aqsaq Temir-ning anasï* 30r15, *atadïn a.-dïn bäzgän oġlanlar* 32v3, *ḫāniš toquz sulṭānning a.-sï erdi* 42r18, *män säni a. aytayïn* 42v22, *ay atasïz a.-sïz teb aytur bolsalar* 44v2

anča 'so viel': *bir a.* 30v10, *bir a. küngä* 5v9, 9v9, *bir a. kündin ṣong* 6v2, *bir a. künlärdin ṣong* 6v4, 19v13, 33r7, *bir a.-dïn ṣong* 12r17, *bir a. künlärdin ṣongra* 30r5, *bir a. kün* 30v2, *bir a. yïllar* 35v20

andï- (< angdï-) 'folgen (dem Wild)': *mäni a.-ïb öltürürlär* 14v11, *ne a.-ïb yürürsiz* 17r16, *bizni a.-ïb yürürsiz* 17v10

anda 'dann': 4r1, 4r11, 4v14, 5r8, 5v12, passim

anda 'dort': 17r1, 18r17, 19r13, 34r10, 45v13, *a. bolur* 27v3, *a. ḫänïmïzġa yetärbiz munda yetärmiz teb* 34r15, *a. turdï* 35v20, *anda munda här kim birlä sözgä kälišib* 44v1, *ol ḫalq yüzdä tört yïl a. turdïlar* 46v5, *yüz elli säkiz yïl a. boldïlar* 46v7

anda 'dorthin': *anda barïb* 18r15, 39r21, 42v12

andaġ 'so, ein solcher': *körki andaġ erdi* 3r2, *a. attï kim* 5r15, *a. kišilär* 10v2, *a. bolsangïz* 13v12, 15v1, 33v13, *a. bolsa* 18r2, *a. ṣulu* 21r4, *yügrükligindä a. erdi kim* 27r2, *a. ṣulu* 21r4, *a. körünür kim* 29r9, *a. tizlädilär kim* 29v18, *a. bolsun* 31r10, 31v13, *a. uruštïlar kim* 35r5, *hič ādämdä a. närsä körgänim yoq* 43r7

andan 'danach, davon': 16r12, 17v3, *a. anï bilgäysiz* 16r12, *a. ṣong* 17v3

andïn 'dann, danach, davon': 3v5, 6r1, 6r4, 17v8, *a. ṣong* 4v2, 4v9, 5v5, 6r2, 12v5, 19r6, 19v8, 19v12, 35r6, *a. qaldï* 23v2, *a. ozub* 35v17, 36r1, *a. ṣorayïn* 37r8, *a. ketdilär* 40v17, *ḫalq a. ʿibrät alsun* 41r5, *āḫir ol orunnï yaratmayïn a. köčtilär* 46v6

anï 'ihn, sie, jenen': 3v11, 8r8, 16v3, 19v6, 20v14, 31r9, 39r15, *a.-ï kütär erdilär* 11v3, *a.-ï öltüräling* 13r14, *a.-ï istäy barurmïz* 15r19, *andan a.-ï bilgäysiz* 16r13, *a. munda tez keltürünglär* 20v8, *män a.-ï öltürürmän* 29v10, *aramïzda a.-ï ḫān kötäräli* 31v17, *a. aldïlar* 34v16, *a. häm aldï* 40v20, *a. öltürmäy* 43r11, *emdi a.-ï Qïz ṭawï derlär* 43v15, *qïz a.-ï qïz anï alïsdan qarab kördi* 43v20, *bizni säwsäng bizni tut anï säwsäng anï tut* 44r20

anïng 'dessen': *a. oġlï* 6v3 passim, *a. birlä dür* 4r5, *a. kičisi* 7v2, *a. šükürligi üčün* 19r3, *a. aṭï čabï* 22v12, *a. buyruġïndan ṭiš* 34v4, *a. sözinä ïšanïb* 35v15, *nä buyursa a. sözindän čïqmazmïz* 37r9, *a. sözini yaratïb qabul qïldï* 39r16, *a. birlä ketdi* 39r21, *a. dāstānï* 40v4, *sän a. birlä yib bäyläẃč oynaġan bolub* 43r12, *a. aṭï* 45r6, *Yöči degän a. kiči inisi bolur* 46r7, *a. buyruġïnča yürümädilär* 48r10

anïng üčün kim 'deswegen, weil': 4r13, 9v10, 21v10, 31r13, 29r15

anung üčün 'für ihn': *a. üčün biz ölüšürmiz* 13v5

anlar 'sie': 8v7, 9r8, 9r11, 10v13, 11r9, 11v7, 14r17, 14v4, 15v12, 19r7, *a.-dïn* 18v16, 33r19, a.-ġa 15v3, 27v14, 40v15. *a.-nïng* 16v6, 16v10, *a.-nïng*

tamāmïn 36r18, *a.-nï yaḫšï asrar erdilär* 36v7, *a. häm* 40v6, *a. barčasï müslümān boldïlar* 40v14, *özi taqï özgä čärüwi a.-ġa esänläšib* 40v17

anṭ 'Eid': *a. šart etkän dōst erdüng* 44r2, *a.-ïmnï yazub erdim özimä käldi* 44r10

anga siehe auch **angar** 'ihm': 9r6, *tängri tä'älä a. yarï boldï ersä* 34v6, *a. ḫabär tüšdi kim* 34v21, *qïzumnï a. berürmän* 42v8

angar siehe auch **anga** 'ihm, zu ihm': 27r4, *a. ilinib sa* 14r14, *a. čiyildilär* 32v4, *a. qošulsa* 32v5, *a. tängri tä'äläning yārï yoldaš bolġandur* 34r20

anglaš- 'sich verstehen, einigen': *a.-ïb tirkäšib čïqardïlar* 20v2, *hič bir kišisin a.-a almadïlar* 35r10

Anṭākya Gn. 'Antiochia': *Anṭākyada pādišāh boldï* 45r13

ar börü 'Schakal' (*uran*): 24r5, 25r9

ara 'Mitte zwischen zwei Gegenstände, unter': *ḫalq a.-sïnda* 11v2, 41r4, *a.-mïzda ḫān qïlayïq* 31r9, *özläri a.-larïnda* 31v14, *a.-mïzda anï ḫān kötäräli* 31v17, *öz a.-larïnda* 32r3, *alarnïng a.-sïna kirdi* 33r12, *a.-larïnda köb qarawullar yasawullar qoydïlar* 35r3, *Baraj ḫalqïnïng a.-sïġa indi* 37v17, *ol köčmäli ḫalq a.-sïnda turdï* 40v16, *J̌em J̌ayïq a.-sï* 46r4, *öz a.-larïnda fitnä salïb* 47v18, *Bašqurt ḫalqïnïng a.-sïnda bir müslümān* 48r6, *Qazan ḫalqï a.-sïna käldi* 48r20

'Aräb A. 'der Arabe': *'A. ḫalqï* 1v12

arba 'Wagen': *a. yasadï* 19r11, *a. pīrin* 19r12, *a.-nï tüzüb* 19r13, *a.-ġa oltururġa* 19r14, *a.-nï qaradï* 19r15, *a.-ġa oturdï* 19r17, *a. sürädilär tartdïlar* 19r18, *a.-nï tartmasa* 19v6, *a.-nï tarta almandur* 19v20, *a.-ġa otururmän* 19v11, *a. tartqan öküz* 29r2, *a.-ġa salïb ketdilär* 29v2

arġamaq 'arabisches Vollblutpferd turkmenischer Zucht': *muynï uzun a.-ïn* 11r3, *Ṭaydwlïnïng eki a. aṭï bar erdi* 42v2, *a.-nïng ayaġïn yibäk birlä tüšärmü* 43v9, *a.-ïn yaġa aṭṭï* 44r3, 44r5, *özgä a.-ġa minib käldi* 44r4, *Alačïn Alaw bir boz a. minib yetdi* 44r6

arnaw Feldgeschrei (*uran*): 24v8, 25r10

arslan 'Löwe': 22r2, *a. balasï* 6v4, *a. yügürtürmän* 15r4, *a. qačqurdï* 17r9, 17v5

Arslan Ḫān Pn. 2v7

art 'das Hinterteil, hinter, nach': *a.-ïna qarab* 12v7, *a.-ïndïn öläyin* 13r2, *a.-larïnda* 16v18, *a.-ïngdan öläyik* 17v15, *a.-ungïzdan ölä yetä käldük* 18v13, *a.-ïndïn qaysïsï* 19v16, *a.-ïndan* 21r7, *a.-ïndaġïn* 22r3, *a.-ïnda qalġan čärüwi* 34r14, *a.-ïn qarab baqġunča* 40r18, *a.-ïnda bilmän ṣadaqï bilmän kiši turur* 43v21, *äyärning a. qašïn urdï* 44r2

art- 'zunehmen': *kündin kün yaqtulïġï a.-dï* 47v5

artïš 'Wachholder (Juniperus)': 24v3, 25v6

artuq 'hervorragend, besonders mehr, Mal': *a. tuġmuš* 3r6, *a. boldï* 6r7, *mundan a. yoqdur* 10v11, *beš a.* 21r4, *özim a. tuġ[ġ]an ṣong* 44v4

aru ǰān / aruẇ ǰān Feldgeschrei (*uran*): 23r6, 25r8

arzula- 'wünschen': *mübāräk yüzingizni a.-b* 18v13

aṣïl[aṣlï] A. 'Wurzel, Geschlecht, kostbar, echt, adelig': *a.-ï. tübi* 5r18, 7r15, 27v15, 30r12, *tübin a.-ïn* 9v2, *a. māl* 27r19, *a.-ï J̌ingiz Ḫāndïn dur* 27v15, *šāyät bir a. tansuq māl* 33v18, *a. šāh zādälär erdi* 36r21, *kiši yüräkli a. kišinïng balasï erkänin bilib* 44r16

aṣïl zādä A. P. 'von guter Herkunft, edler': *a. z. ḫalqdur* 27v7

aslamčï 'Hausierer': *barġan ṣatučï-larnï a.-larnï* 32v1

asra- / aṣra- M. 'ernähren, erziehen, bei sich halten, verbergen': *yaḫšï a.-dï* 9v3, *alïb qalïb yašurub a.-r erdi* 20r15, *a.-rġa körärgä* 30r16, *anlarnï yaḫšï a.-r erdilär* 36v7, *qïznï a.-dï* 42r12, *ḫānïšġa alïb käldilär ḫānïš alïb a.-dï* 44r17

ast 'unten, unter': *özining qol a.-undaġï müslümānlarnï čuqundïrmaq niyyätin qïldïlar* 47v13

āstānä P. 'auf Gräber aufgeführtes Gebäude': *qabrï üstigä taš ā. qobardïlar* 41r3

āsumān P. 'Himmel': *ā.-da bir yaqtï ülkän yulduz päydā boldï* 47v4

aš 'Nahrung, Speise, Essen, Gastmahl': *a. yedilär* 18r17, *tükänmäs a. yedilär* 18r18, *a.-ï ṭatlï* 27v11, *pišgän et a. ašaldï* 40r1, *a.-ïn ašar qačar ketär* 40r7, *ḫān ḫalqġa a. berdi* 42v14, *ḫalqïnïng barčasïġa a. berä käldi* 42v15, *ḫalqġa yaḫšï a. berding manga nä berding* 42v17

aš- 'übertreten, steigen, einen Bergrücken passieren': *qabaġïndïn a.-ar* 16r4, *a.-a säkirib* 22r2

aša- 'essen, verzehren': *köbük a.-b buwaz bolmaġa* 11v18, *a.-dïlar* 31v3, *buzawïngnï böri a.-dï* 32r5, *ašïn a.-r qačar ketär* 40r7

aša säkir- 'drüberspringen': *arslan keyik erkäǰ aša s.-ib* 22r3

ašal- 'gegessen werden': *pišgän et aš a.-dï* 40r1

āšikārä P. 'offenbar': *ā. kördilär bildilär* 12v9, *bu yulduznï ā. kördilär* 47v10

Ašqïča Pferdename *birining aṭï A. degän* 42v2

ašuqmaqlïq 'Eifer, Eilen, Sehnsucht': *a.-ïm ol erdi* 6r13

ašur- 'übersteigen lassen': *qayalarnï a.-dïlar* 26v11

aṭ / at siehe **ad**

aṭ / at 'Pferd': *topčaq a.-larïn binüb* 8v5, *yerän a.* 10r9, *bir yerän a.-lï kiši dür* 43v21, *a.-um*13v4, *a.-ïn qamčïlasa* 16r12, *kök a.-lï* 16r10, 17r12, *minib kälgän a.-larïmïznï* 19r4, *minib barġan a.-larïn* 19r5, *barčasïnïng a.-larïn* 26r17, *yügrük a.-ï* 27r1, *biräẇ aṭïn maqtadï* 39v23, *biräẇ aṭïn maqtar* 40r6,

biräẇ a.-ïnïng aq köbügin ozub 40r12, *Ṭaydẇlïnïng eki arġamaq a.-ï bar erdi* 42v2, *bu eki a.-ïnï qošlandurub* 42v3, *Amätning a.-ï ṭïšda ḥażir erdi* 42v19, *a.-ġa münüb qačïb ketdi* 42v19, *a.-nï aṭṭï* 44r1, *a.-ïnïng omurtqasïn qïrqa aṭṭï a. yïqïldï* 44r8, *Alačïn Alaẇ a.-nïng üstinä tüšti* 44r8

aṭ- / **at-** 'schiessen, werfen': *a.-ïb buzġïl* 5r9, *turu a.-ayunmu* 5r10, *qïya* a.-*ayunmu* 5r11, *turu a.-sang* 5r12, *qïya a.-ayun* 5r14, *a.-tï* 5r15, *qïya a.-ïb buzġan üčün* 5r17, *a.-ïb yïqdïlar* 26v12, *a.-ïb yïqtï* 27r3, *üẖ yašar ṭay birlä kāfirlär ṭarafïġa a.-dï* 39v12, *ḫān oq birlä a.-tï* 42r17, *temir egägän taš a.-ġan ʿĪsa oġlï Amät barïnda* 43v10, *aṭnï a.-ṭï* 44r1, *a.-qan alay a.-mas bulay a.-ar teb* 44r3, *arġamagïn yaġa a.-ṭï* 44r3, 44r5, *daḫï a.-ṭï* 44r4, *ṣadaqdaġï oqïn qïrqa a.-ṭï* 44r7, *aṭïnïng omurtqasïn qïrqa a.-ṭï aṭ yïqïldï* 44r8

ata- 'benennen, bezeichnen': *a.-dïlar* 2v16, 6v4, 6v10, *saẇut a.-b berdi* 25v14, *ol šähärlärgä häm Bular teb at a.-dïlar* 36v20, *ol oġlannï salda alïb kälgän üčün Salčï a.-ġan erdi* 44r22

ata 'Vater': *a.-ma* 4r2, *a.-sïna* 4v9, *a.-sï* 6v5, 6v6, *a.-sïnïng aṭï* 9r14, *a.-ngïznïng mālïn* 13v4, *a.-mïznïng qalġan mālïn*14r12, *a.-larïnïng här nä qalġan mālïn* 13v13, *Aqsaq Temir-ning a.-sï* 30r15, *a.-dïn anadïn bäzgän oġlanlar* 32v3, *a.-sïġa söz aytdïlar* 42r19, *ay a.-sïz anasïz teb aytur bolsalar* 44v2, *ʿazīz kärāmät Baba Tükläs a.* 45v12

Aṭlaq Pn. Sohn von Toq Muḥammäd Ms. B. 26v8

aṭlas 'Satin': *er kiyär a.-sï* 27v10

aṭlï siehe auch **aṭlïġ** 'namens': *Mïngal Bäyning Temir a. bir oġlï bar erdi* 43v5

atlïġ siehe auch **atlï** 'namens, genannt': *Börtä Qučïn a.* 20r12, *bir Baraẖ a. äždähā yïlan käldi* 36v15, *kāfir Urus kaẇurnïng ḫānï Miḥaylā a. erdi* 39v6, *Baba Tükläsning oġlï Termä a.* 45r20, *Qazïčï a. erdi* 45r21, *ol yaman kengäšni qïlġan Fedor a. ḫān erdi* 47v20

āwārä bol- P. 'abwandern': *ā. b.-dïlar* 13r13

āwāz P. 'Stimme': *ā.-lar* 4r14, *ā. berdi* 12v7, *bir ā. käldi* 17r4, 17v3, *bularïng ā.-ïn ešitib* 17r8, *ā.-lar* 4r14, 17v1, *ā.-larï tïndï* 17r8, *ā.-nï ešitkäč* 17r11, *ā.-lar birlä čarladïlar* 17v1, *hič närsä ā.* 17v3, *Säyyid Naqïbaġa ā. beribdür* 45v11, *üẖ yïlġača ā.-ï kälä yatdï andïn ṣong kälmädi* 46r13

aẇ 'Jagd': *a. aẇlay čïqtï-lar* 8v5, *a. aẇlay čïqtï* 17r10, 17v6, 42r3, *a. toġan* 17v2, *aẇ aẇlay čïqïb* 26v8, *a.-ġa* 26v18, *män a.-dïn qaytïb kelgüncä* 42r5, *ḫān a.-ġa ketkändin ṣong* 42r9, *a. aẇlay ketdi* 42v21, *ḫān a.-ġa čïqġanda* 44r14, *ḫān a.-dïn qaytïb käldi* 43v16

aẇ- 'abrutschen': *eyäri a.-dï ṭay dẇladï* 40r21

aẇ toġan 'Jagdfalke' (*uran*): 17v2

aẇïl[aẇli] 'Aul, Dorf': *Almalïq degän a.-da* 29r10, *Almalïq a.-ïndaġï* 29v2
aẇïr siehe auch **aġïr** 'schwer': *a. čärüẇ čiydürdi* 34v12, *a. čärüẇ ḥażïr qïlïb yaraġlandurub* 35r1
aẇla- 'jagen': *aẇ a.-y čïqtï-lar* 8v5,7v10, 17v6, *a. aẇlay čïqtï* 17r10, 17v6, 42r3, *a.-dïlar* 8v6, *quš qurt a.-rmän* 15r1, *a.-b alġan quš* 15r2, *quš a.-rmän* 16r1, *keyik a.-y čïqar bolsa* 25r12, *aẇ a.-y čïqïb* 26v8, *quš a.-b kältürünglär* 27r7, *qušlar a.-b kältürdilär* 27r9, *aẇ a.-y ketdi* 42v21
aẇlaq 'Steppe, Jagdrevier': *a.-ġa čïqġandïn ṣong* 33r20
aẇna- / awna- 'sich wälzen': *a.-r* 6v17, *külgä a.-ab yumurtqa salmaġa* 11v17
ay 'Ausruf der Verwunderung' passim
ay- siehe auch **ayt-**, **äyt-** 'sagen, sprechen': *a.-dï* 3v6, 17v9, *a.-dïlar* 12v11, 40v6, *ačularïndïn a.-dïlar* 14v6, *a.-dï kim* 4r8, 42v8, *köngüllärindä a.-dïlar* 13v9, *ötünüb a.-dï* 21v3 *a.-dïlar kim* 30r9, *ol tul ḫātūnġa a.-dï* 39r5, *Kinǰä degän biräẇ yïġlab a.-dï* 40r2, *eringä a.-ġïl* 43r11, *könglündä a.-dï* 43v7, *nä körsäng anï a.-ġaysän tedi* 44r11
ay 'Monat': 3v4, *a.-ġa* 2v16, *üǰ a.-dïn bäri* 8v15, *ẕulqaʿda a.-ïnda* 28r2, *ẕīlḥiǰǰä a.-ïnïng yigirmisindä erdi* 36r16
ay 'Mond': *a. tamġa* 23r12
ay kün 'die Zeit der Entbindung': *a.-ï k.-i yetkän erdi* 42r4, *qïz ḥāmilä ermiš a.-ï k.-i bolmiš* 43v17
ay qoltuq (*sawut*): 26r18, 26r4
aya- 'Mitleid haben, etwas schonen, vorenthalten': *säni a.-ġan üčün a.-b* 21v4, *mäni a.-dïng* 21v6
ayaq 'Fuß': *a.-ï čališ yorġasïn* 11r2, *a.-ïm qïsqa dur* 19v2, 19v9, *a.-ï aqsaq erdi* 30r8, *bir a.-ï aqsaq* 30v8, *żayif a.-sïz közsiz qïrmuṣqa* 31r1 *arġamaqnïng a.-ïn yibäk birlä tüšärmü* 43v9
ayaqġa örä tur- 'aufstehen': *ayaqġa örä turub* 18v4
ayart- 'auswählen': *bir eki üč yigit özinä a.-ïb* 14v14, *qïrïq qïrqïn a.-ïb* 43v11
ayïr- / ayur- 'trennen': *özingni mändin a.-maġïl* 22r14, *baẇ baẇ ḫalq qïlïb a.-dï* 23r3, *müslümānlarnï šärīf islām dīnindän a.-ub* 47v15
aylandur- 'sich drehen, sich kümmern': *öksüz yätimlärni a.-dï* 30v4
aylu 'schwanger': *a. yüklü ḫātūnïng bar mu* 29v6
ayrï örgäčli 'zweihöckriges': 11r2
ayrïl- / ayrul- 'auseinandergehen': *a.-ïb* 33r20, *män ol yergä barmandur teb a.-dï* 39r20
ayt- / äyt- siehe auch **ay-** 'sagen': *a.-ur* 40r9, *a.-urlar* 2v4, 6v1, *a.-dïkim* 3r10, *a.-urmïz* 3v12, *a.-ursïz* 4r3, *sirrini a.-maslar* 10r2, *körgän körgänin a.-tur*

10v8, *a.-ur sözim* 10v11, *a.-madïmu* 11r12, *ḫalq oġlïna a.-ïb* 11v11, *a.-madï* 15r11, *Hindustan šährini ošbulay aldï deb a.-urlar* 34r20, *ḫalqnï Baraǰ teb a.-ur erdilär* 36v20, *ol olturġanlar a.-ur bolsalar* 37v7, *a.-ur bolsa* 37v12, 37v14, *här iš bizning öz šūmluġïmïzdan teb a.-ursän* 39r6, *atasïġa söz a.-dïlar* 42r19, *oġlanlarïn qoẇa bašladï teb a.-ur erdilär* 42v7, *män säni ana a.-ayïn* 42v22, *ay atasïz anasïz teb a.-ur bolsalar* 44v2, *ol ḫānnï Säyyid J̌ä'fär Ḫān teb a.-ur erdilär* 48r8

ayuẇ 'Beer': *a. aqurturmän* 15r4, *a. aqurdï* 17r9, 17v5

az 'wenig': *bir a. kiši* 17r6

āzād / āẕād P. 'frei': *ā. yibäräli* 19r4, *ā. qïldïlar* 19r6, *ā. qïldï* 22r1, *ā. qïlur yibärür* 22r3, *ā. qïlġaysän* 22r5, *yüz ming ölümdän ā. bolsun* 22r12

Azaẇ Gn. 'Azov': *kāfir Urus A.-nï aldï* 48r16

azdur- 'irreführen': *a.-ïb turur* 10v3, *ḫalqnï a.-dururs ä n* 12r1

azġan tozġan 'verdorben, liederlich': 32v2

aẕna / aẕïna 'ein wenig': *bir a. käldilär* 16v19 *bir a. turdïlar* 17r2, *bir a.-dïn ṣong* 17r3, *bir a. anda yatïb* 18r17

azuq 'Mundvorrat, Proviant': *tükänmäs a.-ï birlä* 4v5, *a.-ïmïz tükändi* 8v15, *tübün mālïn quralïn a.-ïn anda qoydï* 46v16

Ä, E

äǰäl A. 'Todesstunde, Tod': *ä. yetib kälsä* 7v15, *ä. erišdi* 8r1, 35v1, *ä.-ing ölüming* 29r17

äždähā P. 'Drache': *čïqïb ä. birlä soqušdïlar* 36v17

äždähā yïlan 'Drachenschlange': *bir Baraǰ atlïġ ä. yïlan käldi* 36v15

Ädhäm Pn. *birisining aṭï Ä.* 45r19

Edigä Biy (Idigä Biy) Pn. Sohn von Qutlu Qïya 45v3, *dāstān-i E. B.* 45r1, *E. B. Toqtamïš Ḫānning ulusïn ol biylädi* 45v15, *E. B. oġlï Nūrāzin Mirzadur* 45v15

egä- 'feilen': *temir e.-gän taš atġan 'Īsa oġlï Amät barïnda* 43v9

ägär 'wenn': *ä. māl üläšib māl alur bolsangïz* 13v3, *ä. män ḫān bolsam* 18r8, *ä. sän bu mühürli yüzükni alïb kälmäsäng* 18r9, *ä. tängri tä'ālä buyursa* 31r4, *ä. mundïn köčäsiz* 40r10, *ä. biz müslümān bolsaq* 40v6, *ä. rast müslümān bolsangïz* 40v8, *ä. küčüngüz yetsä* 40v11, *ä. qïz oġlan bolsa öltürgil* 42r6, *ä. er oġlan bolsa* 42r6, *ä. qïz oġlan tuġurub öltürmäsäng* 42r7

ekän / erkän Dubitativ: *ǰäning temir e.-dür* 30r10, *börigä buyurġan e.-dür* 32r6, *J̌aday Ḫān kelä mü e.* 33r10, *qïzning manga köngli bolur mu e.* 43r2, *mänim qïzïm mungar tegär e.* 43v7, *ḫāndan kälä turġan yaẇ e.* 43v23

ekäw 'beide': 7r17, *e.-läsi bir birini qabūl qïlïb* 22v1, *Insān wä Iḥsān beglär e.-lägüsi* 39r13

eki 'zwei': 2v15, 6v8, 6v10, 7r10, *eki o.-ï* 7r12, 8r14, 21r7, 34v9, 36v4, 39r1, 45r19, 46v3, *e.-nčisi* 12r13, 16r15, 16v7, 20r16, 22v6, 26v13, *e.-nčisi-ning* 1v5, 7v5, 36v4, 48r3, *e.-nčisini* 6v9, *e.-miz* 4r8, *e.-sinä* 7r13, *bir e. üǰ kiši izüngiz* 12r9, *bir e. üč yigit* 14v13, *e. üč kün yatdï-lar* 17v4, *on e.* 21r1, *e. baš qara quš* 25r16, *e.-nči oġlï* 25v16, 27v2, *yetmiš e. yïl* 28r7, *bir e. yüz üč yüz kiši boldïlar* 32v7, *e.-nči märtäbä* 32v18, *ol e.-nči kälgän elči* 32r1, *e.-nči* 34v9, 45v11, 47r4, *e. čärü* 35r3,35r4, *e. ḫānġa* 39v20, *bir e. yïl* 40v15, *e. yïldan ṣong* 43v17, *e.-sidän* 45r6, *e. ḫān ḫānlïqġa olturdï* 48r1, *e.-si dä* 48r4, *šol e. ḫān* 48r5

el siehe auch **il** 'Volk, Land, Reich': *e. tašïna* 4v9, *e. uluġlarïna* 9v16, *ǰawdan e.-in köb etär* 9v18, *čaẇ e.-gä* 10r2, *e. olmaġan* 10r11, *e. olsa* 10r12, *el olmas* 10r12, *e. ulusï* 27v3, *qaytïb e. ičinä šïmčï yibärdi* 43v14, *köb e.-lärni manaṣïrlarïnï yandurdï* 48r20

el kün 'friedliches Volk, Volk': *e. k. beglärä* 10v17, *e. k. berdi soyurġadï* 22v15, *e. k. šähärlär alïb* 31r3

elči 'Gesandter': *e. kälibdür* 9v6, *e. yibärdi* 32v11, 32v18, 33r3, 35r15, *kälgän e.-ning* 32v15, 33r1, *e. kälib* 35v4, *ay e.* 35v11

elčiliq 'Gesandschaft': *e.-in bildürdi* 35v6

älqïṣṣa A. 'mit einem Wort': 34v19, 37v16, 40r17, 40r19

elli 'fünfzig': *e. ming alapa* 27r4, *yüz e. säkiz yïl anda boldïlar* 46v7, *toquz yüz e. yätidä kün tutuldï* 47r12

elt-'bringen, wohin befördern,': *e.-ärsiz* 19r7, *Šāh Sulṭānġa e.-dilär* 35v6

ämän 'Pardon, Schutz, Gnade': *ä. bermädilär* 20r10, *bašïngïznï qïlïčdïn ä. qïlïngïz* 40v5

emdi 'nun, jetzt': 2v9, 29r2, *emdi anï Qïz ṭaẇï derlär* 43v15

emgäk 'Qual': *ošbundaġ e.-din ölmäy qutulub tuġdung* 30r9

emīn 'Vertraun': *e. olalar* 9v17

emlik 'ein noch nicht zuberittenes Fülle, wild': *bir e. ṭay mingän oġlan kelä turur erdi* 40r19

ämmā 'aber': passim

ämr A. 'Befehl': *här yaḫši yaman iš tängri tä'älä-ning ä.-i taqdīri birlädür* 34v3

er 'Mann': *e. yüzün* 6r9, *e. kiši* 5v17, *e.-gä* 6r12, *mänim e.-im* 11r12, *e. oġul bolġay* 11r15, *säning e.-ing* 11v18. *bir e. oġlan tuġurdï* 12v15, 30r7, *e. čïraylï* 16r11, 17r13, *e. kiyär ṣawutï e. qušanur qilïčï* 27v6, *e. kiyär ǰoġasï aṭlasï ṭorqasï* 27v10, *e. yetkändin ṣong* 30r17, 44r18, *ol ḫātūnning e.-i J̌adaš Beg* 37v24, *e.-ingä ayġïl* 43r11

er- (?**är-** 29v9) 'sein': *e.-di, e.-dilär, e.-sä* passim, *arslan balasï e.-dim* 7r4, *ölärmän degän e.-dim* 7v17, *yaḫšï e.-mäslär* 8v5, *män sizgä yoq e.-dim* 17v11, *bäḫīlläšür e.-dim* 35v15, *köb närsä körgän e.-dim* 43r8, *anṭïmnï yazub e.-dim* 44r10, *qïz bolmas e.-ding* 6r7, *anṭ šart etkän dost e.-düng* 44r2, *özi böri yaġrï e.-di* 13r1, *qatï qorquġda e.-di* 39v7, *yay küni e.-di* 43v19, *manga eš yoldaš bolmas e.-dingiz* 18r12, *täräzüni ačïb iyäbärdi e.-sä* 3v10, *yoq er.-sä* 9r8, *ertä boldï e.-sä* 17v1, *ḫabär tüšdi e.-sä* 34r12, *qurtulġumuz yoq e.-miš* 7v15, *dārū därmān bolmas e.-miš* 7v16, *yaman ḫabäri bar e.-miš* 9v7, *ġāyät ǰādū e.-miš* 14v6, *qaraq yoq e.-miš* 33r17, *körüšüb sözläšä turur e.- kän* 35v17, *qïz ḥāmilä e.-miš* 43v17, *bir taqasï bar e.- kän* 44r7, *kiši yüräkli aṣïl kišining balasï e.- känin bilib* 44r16, *mäni öltürür ä.-miš* 29v9

er- 'erreichen': *kimdän e.-dügin bilmäymüsän* 37v18

erik[erki] siehe auch **erkä** 'Kraft, Gewalt': *ay ḫānïm sizlär bilürsiz e. sizningdür* 37r4, *bizlär här nä desäng e.-ümiz yoqdur* 37r5, *e. saldïlar urušmadïlar* 37v1, *e.-imä qoymadï* 43r7

eriš- 'erreichen, gelangen, ankommen': *äǰäl e.-di* 8r1, 35v1, *ḫabär e.-di kim* 36r10, *ḫabärläri ol kawurga häm e.-üb* 39v7, *bu kāfir birlä urušurġa wa'dä e.-mäydür teb ḫabär berdi* 39v10, *wa'dä e.-mägän üčün* 39v17, *ḥaqq tä'äläning taqdīri e.-üb* 40v23

erkä M. siehe auch **erik** 'stark': *e. čärüwi boldï* 47r18

erkäǰ 'Bock': *keyik e.* 22r2

erkäk 'Mann': *e.-i* 21v15

erlik 'Männlichkeit': *e.-lärin körüb* 26v15, *e.-lärin söylär erdi* 26v17

ertä 'Morgen': *e.-güsin* 15r7, 17r9, 20r7, 35r4, 37v10, *e. birlä* 15v2, 15v5, *e. boldï ersä* 17v1, *ol kečning e.-güsin* 39r2

erü- 'scmelzen': *may deg e.-r erdi* 13r4, *köngli e.-dï* 22v1

es siehe auch **is, uṣ**, 'Verstand': *e.-in yïydï* 3v14, *e.-läri ketti* 12r17

esänläš- 'einander begrüssen, von einander verabschieden': *özi taqï özgä čärüwi anlarġa e.-ib* 40v17

eski 'alte': *e. qarï yolasï* 16r2, *babalarïmning e. yurtï* 39r18

eš 'Gefährte': *e. yoldaš bolmas erdingiz* 18r12

ešäk 'Esel': *e.-din* 1v11

ešit- 'hören': *e.-ib käldilär* 8r15, *bu sözni e.-ib* 11r16, *e.-tilär* 11v4, *säning bir ötrük sözing e.-ib* 11v7, *e.-gändin ṣong* 12v12, *bu sözni e.-kändin ṣong* 13v7, *āwāzïn e.-ib* 17r8, *āwāznï e.-käč* 17r11, *ol sözni e.-kändin ṣong* 17r18 , *bu sözni e.-[t]i ersä* 18v17, 19r1, 20v11, *bizning kälgänmizni e.-ib* 33r18

ešitül- 'gehört werden': *ḫabär J̌aday Ḫānġa e.-di* 32v17

et 'Fleisch': *kiši e.-in yeyärmän* 10r15, *bizning e.-imiz bitib* 11r7, *pišgän e. aš ašaldï* 40r1

et- 'machen': *nä e.-mägä qoyasän* 7r5, *köb e.-är* 9v18, *or e.-är* 10r1, *keng e.tär* 10r1, *küč e.-ä bašladïlar* 11r1, *ḫoš alay e.!* 19v7, *hič närsä e.-ä bilmädilär* 34r18, *raḥīm e.-ib* 8v16, 35v14, *kengäš e.-ib* 13r16, 14v13, 18v2, 39r13, 47v12, *ḫāniš köngül e.-är bolġay* 43r3, *ol oġul turub taʿẓīm e.-di* 43v8, *üč yüz kiši birlä Alačïn Alaẇnï baš e.-ib yibärdi* 43v19, *anṭ šart e.-kän dost erdüng* 44r2, *šähär e.-dilär* 46v5

etmäk 'Brot' *e.-in satar* 10v8

etmäkči 'Bäcker': *e.-dän kengäš sormaġïl* 10v5

äẇ siehe auch **eẇ**, **üy** 'Haus': *ä.-gä* 3v10, 4r8

eẇ siehe auch **äẇ**, **üy** 'Haus': *e.-lärinä keldilär* 32r4

Äẇäz Ḫān Pn. 2r5

äẇir- 'drehen, sich wenden, verändern': *ḫalq oġlï bu J̌ingizġa ä.-ür* 13v9, *šïmčï bolub tüsün ä.-üb* 37v3, *ḫaqq sübḥānähü wä taʿālä-ning buyruġïndan yüz ä.-üb* 41r8

äẇirnä 'Winde': *ä. tamġa* 23r7

äẇliyā A. 'Heilige': *ä.-lar kärāmäti häm özindä bar erdi* 47v7

äẇẇäl 'vor, vorne': 2v9, 16r14, 25r7, 47r6, *ä. bašï* 2v10, *ä. zamānda* 2v11, *ä. bašlab* 23r3, *ä. zamāndaġï burunġï yurtï* 36v13

eyär siehe auch **iyär** 'Sattel': *e.-ning art qašïn urdï* 44r1

äylä olsa 'wenn es so ist': 4r14

äyt- siehe auch **ay-**, **ayt-** 'sagen': *bu sözlärin ä.-kändin ṣong* 10v12, *bizlärgä ä.-gil* 15r19, *ä.-älik* 25r15, 25v4, 25v10, 26r17, *barïb ä.-gil* 43r1, 43r3

äytil- 'gesagt werden': *ä.-gän on kiši* 16v12, *ä.-gän beglär-ning* 25r3, 25v12, 25v12, *ä.-gän biylärni* 25r12, *ä.-gän ordalarnï* 27v13, *ä.-gän nišān-larï* 29v34

Ï, I, 'Ï, 'I, Ī, 'Ī

Ibrāhīm Ḫān Pn. 47r8
'ibrät A. 'Lehre, Beispiel': *'i. aldï* 30v18, *ḫalq andïn 'i. alsun* 41r5
ič 'das Innere': *i.-i* 3v1, 5r3, *i.-indä* 4v11, 5r12, 36r20, 44r18, *orman i.-inä indi* 12v8, *i.-in yaralïq* 29v14, *sïrhāẇ olmušdur ḥāl i.-indädür* 35v14, *ḫalāyïqlarnïng i.-igä kirib* 37v4, *ol kečä ol jïn i.-indä* 37v20, *uluġ Idilning i. yöningä ṭaẇ yerigä* 39r14, *qaytïb el i.-inä šïmčï yibärdi* 43v14
ič- 'trinken': *suẇ i.-ib buwaz bolmaġa* 11v14, *türlü šärāblar i.-lär* 18r18, *čïġïr šärāb i.-tilär* 43v4
ičkili yegili yer 'Wirtshaus': *i. y. y.-dä oyunlar ögrändi* 44r23
Idil Gn. 'Wolga': *uluġ I.-ning ič yöningä ṭaẇ yerigä* 39r14, *I. yaqasïnda turdï* 43v15, *I. bašïna čïqdï I. bašïnda mäqām yurt tutdïlar* 44r12, *I. J̌ayïqda ḥāṣïl boldï* 45r21
ifäk siehe auch **yifäk, yibäk** 'Seide': *bir i. fuṭasï* 14v2
Iḥsān zweiter Sohn von J̌adaš Beg 39r1, 39r12, *inisi I. Beg* 39r17, *I. Beg* 39r19, Ms. B. 26v7, *I.-dïn bir oġul tuġdï* Ms. B. 26v7
Iknäy (?**Iginäy**) Pn. Sohn von Māqtam Ms. B. 26v3
Iqbāl Beg Pn. 36r21
il siehe auch **el** 'Volk': *tört ruẇ i.-ing kišisinä* 20r7
il- 'anhängen, aufhängen': *kišini közgä i.-män* 10r17
ïla- (?**ila-**) siehe auch **yïġla-**'weinen': *anasï ï.-y qaldï* 15r6
ïlaš- (?**ilaš-**) siehe auch **yïġlaš-** 'zusammen weinen': *ï.-dïlar* 15r10
ilgärü 'voraus': *özi i. kälür erdi* 33r13, *i. ozub ketdilär* 33r18, *Amät birlä Berdibeg özi i. käldilär* 43v3
Ilhām Ḫān Pn. 47r8
ilik 'Erster': 31r15, *kim i. yügürüb yetib alsa* 31r8
ilin- 'hängen bleiben': *i.-ib toqtasa* 14r14, *i.-mädi* 14v2, *i.-ib toqtadï* 14v4
illā A. 'wenn nicht, oder': 12r2
iltimās A. 'Bitte': *ġāyät i. qïldï kim* 35v14
īmān A. 'der wahre Glaube': *ī. kältürsängiz* 40v9, *ba'ẓïlarï dīn-i ī.-dïn häm maḥrūm boldïlar* 48r14
imän 'Eiche (Quercus)': 24r12, 24v6
in- 'herabkommen, herabsteigen, hineingehen': *töš töl bolub i.-ärmän* 8r7, *kün bolub i.-ärmän* 8r10, *kün bolub i.-är* 12r10, *i.-di* 12r16, *i.-gän nä erdi* 12v2, *orman ičinä i.-di* 12v8, *i.-mädilär* 17r1, *sarāyġa i.-di* 42r14, *qaysïsï i.-ärni bilmädilär* 20r1, *i.-är mü* 20r2, 20r3, 20r4, *i.-mäy* 20r4, *räẇān yügürüb i.-di*

20r5, *yalġa i.-di* 30v3, *šähärgä i.-dilär* 19v15, 34r13, 35v19, 37v2, *Baraǰ ḫalqïning arasïġa i.-di* 37v17

ïnan- 'glauben': *ḫān ï.-madï* 42r17

Inǰir *I. Ḥäkim Ḫānning yurtïdur* 46r12

Indirǰi Pn. Sohn von Saman Ms. B. 26v10

ini 'der jüngere Bruder': *i.-si* 8r14, 39r17, *qayïn i.-lärim* 9v9, *i.-lärimiz* 9v15, *bu inilärimizni* 10v2, *Yöči degän aning kiči i.-si bolur* 46r7, *aġalï i.-li ekisi bir däwirdä bir zamānda taḫt biyläb olturdïlar* 48r2

iniš 'Herabkommen, West': *kün i.-i ṭarafïndïn tuġub* 47v6

Insān Pn. Sohn von J̌adaš Beg 39r1, 39r12, 39r14, *I. Beg* 39r19, *ol I.-dïn bir oġul tuġdï* Ms. B. 26v1

ïraw 'weit, entfernt': *ï. yurtdur* 27v9

ïrġaq 'Haken': 23v11

ïrġït- 'springen lassen, abbrechen': *ï.-ïb iyäbärdi* 5r16

ïrïş 'Glück': *ï. qalïngïz bolsa* 11r14

is siehe auch **es, uş**, 'Verstand': *i.-lärin yïdïlar ersä* 12v1

ʿĪsa (ʿÄysa) oġlï Amät Pn. 42r1, 42v9, 42v9, *temir egäb taš atġan ʿĪ. oġlï Amät barïnda* 43v10, *ʿĪ. oġlï Amätning oġlïdur* 44v7

isir- 'sich betrinken, betrunken sein': *i.-gän kiši teg bolub olturġunča* 12v3, *ḫān i.-üb yuqlab yatdï* 43v5

Iskändär Pn. 'Alexander der Grosse': *ḥiṣār-i Qonšṭanṭiniyyä-i Iskändär-i rūmī* 35r12

islām 'der Islam': *anlarġa dīn-i i. ögrätdi* 40v15, *müslümānlarnï šärīf i. dīnindän ayïrub* 47v14

Islām Qïya (Islām Qaya) Pn. Sohn von Qazïčï 45r22

issi 'heiss, Wärme ': *kün i.-sinä buwaz bolmaġa* 11v15

Istanbul Gn. *I. šährini alurġa yaraġlandï* 34v12, *I. šährin alġalï käldilär* 34v17, *I. pādïšāhïning aṭï Šāh Sulṭān Ḫān degän erdi* 34v19, *I. šährigä birikländilär* 35r7, *I. šährining ṣïfatï* 35r11

istä- 'suchen, folgen': *i.-dilär tabmadïlar* 15r9, *anï i.-y barurmïz* 15r19, *i.-y barġan* 16r13, 22v13, *qaraqlarnï i.-y čïqduq* 33v12

istä- 'wünschen, bitten': *i.-mäk qaṣdïnda boldïlar* 16v3, *bunï i.-mäkkä onamadïlar* 16v4, *alïsdan i.-mäkmiz boš* 16v5, *bizni i.-b kälib* 18v2, *i.-y kälgän* 18v6, *i.-y kälmäk[k]ä onamadï* 18v10

istämäklik 'Ersuchen': *J̌ingiz Ḫānnï i.-kä barmadï* 16v12

istät- 'suchen lassen': *Taraġaynï i.-ib tabturdï* 29v2

iš 'Sache': *munday uyat i.* 4r10, *i.-kä* 11r5, *bu i.-ni* 14v4, *munday i.* 21r11, *nä i. qïldïm* 21r13, *i.-i qatï* 27v11, *qïrmuṣqanïng bu i.-gä* 30v14, *i.-lärin söylädilär* 31v4, *i.-ümizni sanga saldïq* 31v8, *bu i.-lärni bilmäyin* 34r15, *anïng buyruġïndan ṭïš hič bir i. bolmasdur* 34v4, *bular nä i.-gä aldurġanïn bilmäyin* 39r3, *här i.* 39r6, *bu nä i.-dür* 40r4, 43r19, *J̌ānibäk Ḫānnïng bu i.-igä* 42v5, *alġan ḫātūnïng mundaġ i.-ni qïldï* 43v1, *ġayrī i. qïlmadïlar* 43r10, *müslümānlarnïng bu i.-dän ḫabärläri yoq erdi* 47r1, *'ammāzlarnïng i.-i ošbundaq dur* 48r14

iš 'Kampf, Schlacht': *i.-i qatï* 27r11, *bu i.-lärni urušmaqlïqnï qoydum* 35v3, *bu i.-lär* 37v22, *härāyina bir i. qïlur erdük* 40r4

ïšan- 'glauben': *manga ï.-masmusän* 6r9, *ï.-ma[s]sangïz sözim oldur* 12r9, *ï.-madï* 35v7, *anïng sözinä ï.-ib* 35v16

ïšančlï 'Vertrauter': *ï. kengäščisi erdi* 16v11

it 'Hund': *biräẇ i.-in maqtadï* 39v23, *biräẇ i.-in maqtar* 40r6, *i. yïlï erdi* 47v3, 48r3, *i. yïlïnda erdi* 48r6

itälgü 'Mäusebussard (Buteo buteo)': 24r1, 25r18

Iẇan Pn. *birisining aṭï I. wä yänä ekinčisining aṭï Peṭr erdi* 48r3

iyä siehe auch **iẓi** 'Herr, Wirt': *yäkkän i.-si* 20r3, *i.-si inmäy öküz inär mü* 20r4

iyäbär- siehe auch **yibär-, iẓ-** 'schicken': *i.-di ersä* 3v10, *ïrġïtïb i.-di* 5r16, *i.-di* 7r12, *ḫaṭṭ bitib i.-di* 35v4

iyär siehe auch **eyär** 'Sattel': *i.-i aẇdï* 40r21

iyär- 'folgen': *bulanġa i.-gän* 6v16, *dongġuzġa i.-gän* 6v17, *i.-ä bašladïlar* 13v8

iyärt- 'folgen lassen, mitnehmen': *yalin i.-ä alïb* 44r5

'ïyš 'išrät qïl- A. 'schwelgen': *'ï. 'i. q.-ur erdi* 26v5, *'ï. 'i. q.-dïlar* 43r10

iz 'Spur': *yolïn i.-in körsätäyin* 15v4

iẓ- siehe auch **iyäbär-, yibär-** 'schicken': *bir eki üj kiši i.-üngiz* 12r9, *kišini i.-dilär* Ms. C. 7r10

izārlïq P. 'Windel': *altun i.* 12v16

iẓi siehe auch **iyä** 'Herr, Wirth': Ms. A. p. 5

izlä- 'folgen': *i.-y soray barsa* 15r5, *Tekälik suẇïnï qïdïrïb i.-ngiz* 15v16, *i.-b barïngïz* 16r1

'izzät A: 'Ansehen, Ehre': *Amätni yaḫšï 'i. qïlïb* 42v21

O

o 'jener': *o.-lar* 7r14, 8v10, 8v14, 9r2, *o.-larġa* 9r10

obur 'ein böser Geist, Blutsauger': *o. Aqsaq Temir* 37v18

oġlan 'Sohn, Kind, Bursche': 31r14, *o.-larïng* 7r7, *qïzïl yüzli o.-dïn* 10r10, *o.-larnïng sözidür* 12r7, *bir er o. tuġurdï* 12v15, 30r7, *o.-larnïng qaysï-sï* 20v17, *bu o.-lar* 21r2, 32r10, *o.-larnï* 21r11, 21v2, 22r5, *o.-lar birlä* 21r16, *o.-larï birlä* 26v8, *o.-nï alïb baqtï-lar ersä* 30r7, *o.-nïng aṭïnï* 30r11, *o. birlä* 31r6, *barča o.-lar* 31r11, *o.-lar šay* 31r12, *o.-larġa yedürdi* 32r2, *o.-larġa* 32r8, *atadïn anadïn bäzgän o.-lar* 32v3, *ol ḫātūnnï o.-larï birlä* 39r3, *bir emlik ṭay mingän o. kelä turur erdi* 40r19, *o. tuġsa* 42r5, *ägär qïz o. bolsa* 42r5, *ägär er o. bolsa* 42r6, *ägär qïz o. tuġurub* 42r8, *o.-larnïng ajïġï kälib* 42r18, *o.-larïn qowa bašladï teb* 42v6, *ol waqïtda o. tuġ[ġ]an erdi* 43v23, *qoynïng quyruq mayïn o.-nïng aġzïġa qabturdï* 43v25, *ol o.-nï tabïb alïb käldilär* 44r15, *o. er yätkändin ṣong* 44r18, *ḫalāyïqlar bu o.-ġa ränjïdi süymäs boldïlar* 44r19, *bu bir o. nä bolur* 44r21, *ol o.-nï salda alïb kälgän üčün Salčï ataġan erdi* 44r22, *ekisi dä Aläksäy Ḫānnïng o.-larï erdi* 48r4

oġul[oġlï] 'Sohn': 6v9, 6v10, 6v13, *üj o.* 7v4, 8r3, 10v14, 13r15, *o.-ï* 1v3, *eki o.-ï* 7r12, 8r14, 21r7, 34v9, 36v4, 39r1, 45r19, 46v3, *o.-um* 6v15, 7r9, 7r19, 14r16, 15v2, *ḫān o.-ï* 7r1, *qaltaq ḫalq o.-ï* 7v14, *lāyïq yaḫšï o.* 8r7, *o. balamïznï* 9r9, *o. balasïn* 9r11, *alġan o.-ïng* 9r13, *oġul-nï* 9r17, *ḫalq o.-na qïzïna* 11r1, *ḫalq o.-na aytïb* 11v11, *bizni o.-ġa sanamay* 11v12, *oynašdan tuġ[ġ]an o.-ġa* 13r13, *ol o.-ïng* 14r5, *ol o.-um ḫān bolsun* 14r15, *yaš o.* 14v10, *o.-ung Čingizni* 15r15, *Yalïn Biy o.-ï Qaldar Biy* 19r12, *tört o.-nï* 20r14, 20v16, *Bodonǰar o.-ï* 20r15, 23r4, 26r3, *Qaġïn-ǰar o.-ï* 20r16, *Qa'yïnǰar o.-ï Qïyat* 24v2, 26r12, *Salčut o.-ï* 20r17, *Qongrat Biyning o.-ï* 20r17, *Qongrat Biy o.-ï Sänglägä* 23r9, *tört o.-ï* 22v5,46r4 *uluġ o.-ï* 22v6, 25v15, 34v10, 42r11, 42r12, *ekinči o.-ï* 25v17, 27v2, *üčünči o.-ï* 25v18, 27v5, *Qongrat Batïrnïng o.-lï Sänglä* 26v13, *ulu o.-ï* 27r19, *törtinči o.-ï* 27v8, *qazaqčï o.-ï qazančï o.-ï oluqčï o.-ï* 29r11, *tawuqčï o.-ï tončï o.-ï* 29r12, *ḫānlarġa čeyän o. erdi* 30r14, *altï yäti o.* 30v4, *aqsaq o.-nïng* 31v9, *tamām o.-ïng qïzïng qarïndašlarnïng birlä* 39r7, *tamām o.-ï qïzï qarïndašlarï birlä* 39r11, *bir o. tuġdï* Ms.B. 26v1, Ms. B. 26v8, *o. käräk bolsa toquz o.-ïng bar* 42r19, *kim mäning o.-umnï kältürsä* 42v8, *Mïngal Bäyning Temir aṭlï bir o.-ï bar erdi* 43v5, *Mïngal o.-ï Temir* 43v6, *ol o. turub ta'ẓīm etdi* 43v8, *Mïngal o. Temirgä* 43v10, *o.-ï qïzï yoq erdi* 44r14, *Salčï J̌ānibäk Ḫān-nïng qïzïndïn tuġ[ġ]an o.-dur* 44v6, *ḫānlarġa ǰeyän oġulturur* 44v6, *'Īsa oġlï Amätnïng o.-*

ïdur 44v7, *tört o.-ï bar erdi* 45r5, *Baba Tükläsning o.-ï Termä atlïġ* 45r20, *Edigä Biy o.-ï Nūrāzin Mirzadur* 45v15, *ʿAbdallāh Ḫānning o.-ï Altun Beg ʿĀlim Beg* 47r6

oġrï bol- 'Dieb sein': *o. b.-dung* 21r12, 21v1, *o. b.-sam* 21r14, *o. b.-dum* 21r14, 21v5

oġrïlïq qïl- 'Räuberei treiben': *mundaġ o. q.-ursän* 32v13

oḫša- 'ähneln, gebühren': *yurtqa lāyïq o.-ydur* 13v1, *biri kälgän o.-ydur* 17r7, *o.-r mu beglär o.-r mu* 43v8, *qïzïn bermäk o.-r mu* 43v10

oq 'Pfeil': *o.- ïn yaġa käzläb* 5r14, *o.-larïn yaġa käzläb* 26v10, *o. ṣadaq qïlïč alïb* 32r16, *bir o. qïznï sän nä köb körärsän* 42r2, *ḫān o. birlä attï* 42r17, *ṣadaqdaġï o.-qïn qïrqa aṭṭï* 44r7

oq 'auch, selbst, sogleich': *räwān o. bardïlar* 20v9, *šol o. zamān* 33v4

oquġučï 'Leser': *o. tïnglaġučï duʿā qïlïb* 41r6

ol 'jener, jene, jenes, er, sie, es': 4r3 passim, *o.-durkim* 6r16, 9v15, 12r10, 16r3, 16r9, 29r14, 32r12, 41r6, *o. bolurkim* 8r9, *o. turur* 9v18, 10r5, *o. kün* 17r8, *o. özi* 18v10, *ol kiši* 29r11, *o. söz üstündä* 31v2

ol- 'sein, entstanden sein' *mačï-dïn o.-ub* 1v11, *hälāk o.-dï* 2r2, *ḥabs o.-ub* 2v9, *bālïġ o.-ġandïn ṣong* 3r9, *ḥāmilä o.-ubdur* 4r6, *äylä o.-sa* 4r14, *emin o.-alar* 9v16, *el o.-maġan* 10r11, *el o.-sa ol el el o.-lmas* 10r12, *maʿlūm o.-a kim* 25r11, *ḥālsïz o.-ub yatur* 35v11, *sïrhāẇ o.-mušdur* 35v13, *ošbu Zay tamaġïnda o.-ur erdi* 36v14, *mʿalūm o.-a biläsiz kim* 45v1

oltur- siehe auch **otur-** 'sitzen, sich setzen, sich aufhalten': *yïġlašïb o.-dïlar* 4r13, *barïb o.-dï* 6v7, *ḫānlïqġa o.-ġandïn ṣong* 6v8, *isirgän kiši teg bolub o.-ġunča* 12v4, *qašïnda o.-ġanlar* 13r3, *anda barïb o.-alïq* 18r16, *kengäš etib o.-alï* 18v2, *arbaġa o.-urġa* 19r14, *arbaġa o.-ayïn* 19v5, *ḫoš o.!* 19v12, *o.-dïlar* 20r7, *ol o.-ġanlar* 37v7, *Yassï Qamïšda o.-urmän* 40r16, *közin ača almay o.-ġan boldï* 43r5, *Amät büyük ṭaẇning bašïnda o.-ub turur erdi* 43v20, *kāfir Urus taḫtïnda eki ḫān ḫānlïqġa o.-dï* 48r1, *aġalï inili ekisi bir däẇirdä bir zamānda taḫt biyläb o.-dïlar* 48r2, *šol eki ḫān o.-ġan* 48r5

olturt- 'hinsetzen': *bir aġaǰ buṭaġïna o.-ub ketdilär* 43v24

oluqčï 'Aufseher der Bewasserungskanale': *o. oġlï* 29r11

omurtqa 'Rückgrat': *aṭïning o.-sïn qïrqa aṭṭï aṭ yïqïldï* 44r8

on 'zehn': 16v2, *o. toquz yïl* 7v11, *o.-unčïsï* 16v2, *o. kiši* 16v13, *o. kiši-miz* 18v6, *o. bir* 20v17, *o. eki* 21r1, *o. üǰ* 21r1, 28r3, *o. tört* 20v2, *o. törtinči kün* 28r8, *tārīḫ mingdä o.-da erdi* 47r14, *tārīḫ mingdä o. yätidä erdi* 47r15, *o. säkiz yïldan ṣong qayta qayta müslümānlar aldïlar* 48r16, *tārīḫ mingdä yüzdä o. toquzda erdi* 48r17

on qarïš (*sawut*): 26r19, 26r8

ona- 'bevorzugen, zustimmen': *bunï istämäkkä o.-madïlar* 16v4, *istäy kälmäk[k]ä o.-madï* 18v10, *ol ṭarafqa barurġa o.-madï* 39r18

ong 'recht, rechts': *ḫānnïng o. yanïnda* 20r6, *Kä'bä-ning o. yanïnda yatur* 45v5, 45v8

ongar 'gut, erfolgreich': *o. yurt-ïng* 9v17

ongmas 'schlecht': *o. yurt-nïng* 10r4, *o. boldïlar* 10v17

ongmaslïq 'nicht das richtige, falsche': *ol ḫalq o. qïlïb* 39v22

or 'Graben': *o. etär* 10r1, *o. qazïb yatdïlar* 36v10

Orda (Urda) Ḫān Pn. 3r8, 10, 3v2, 3v6, 3v7

Ordaǰ (Uradaǰ) Biy Pn. 12r14, 16r16, 23v3, 23v5, 27r11, *O. B.-gä* 23v1, *ming ṣadaqlï O.* 23v2, 26v13, *O.-gä* 23v5, 26r5, 27r17,

orlïq 'Samen': *o. yïymaġa* 11v16

orman 'Wald': *o.-dan* 8v8, *o. ičinä indi* 12v8, *o. tübigä alïb yašurdïlar* 36v6

orun[ornï] 'Ort, Thron': *o. aldï* 20r6, *o. mäqām* 22v14, *öz o.-ïġa Hindustan šährigä* 34v10, *Tirä Ḫānnïng sarāynïng o.-ï ošaldur* 46r10, *āḫir ol o.-nï yaratmayïn andïn köčtilär* 46v6

orda 'Horde': *o.-larnï* 22v11, 27v13, *o. alġalï yibärür erdi* 25r4, *Termiz o.-sïnda* 27v1, *Hindustan o.-sïnda* 27v5, *Köräl o.-sïnda* 27v7, *Mäskäw o.-sïnda* 27v12, *o.-lar qïlsam* 31r3, *o.-lar buzmaqġa* 34v2, *o.-ngnï ḫarāb qïlġalï kälädür* 35r1, *ol o.-nï häm özigä baqturdï* 35v20, *Aqsaq Temir özi o.-sï yetib* 40v3

ošal 'dieser': 15v15, 15v18, 16r1, 17v8, 20r8, 32r17, *Tirä Ḫān-nïng sarāynïng ornï o.-dur* 46r10

ošbu 'eben dieser hier': 8v17, 14v16, 15v16, 23r1, 25r12, 25r2, 26r16, 27v13, 3v1, 31v15, 37r11, *o.-dur* 35r11, 23r8-25v1 passim, *o.-lardur* 6v1, *o. fānī dünyādïn ötdi* 40v23, *o. dāstānnï bitidük* 41r5

ošbulay 'auf dieser Weise': *Hindustan šährini o. aldï* 34r20

ošbunda 'dorthin': *o. kälib mäqām yurt tutublar* 37r1

ošbundaġ / ošbundaq 27r5, 30r9, 35r13, *'ammāzlarnïng iši o. dur* 48r15

ošda 'da, siehe da!': *o. anlar mundaġ uluġ čärüw birlä kälmäkdä* 36r7

ot 'Feuer': *özingni tamuġ o.-undïn qutqarïb* 40v4

ot yiräkä (*sawut*): 26r18

otlat- 'Gras fressen lassen': *quẇ ölänni o.-ur* 10r13

otur- siehe auch **oltur-** 'sich setzen': *arbaġa o.-dï* 19r17, *arbaġa o.-urmän* 19v11

otuz 'dreissig': *o. üč ming* 8v1, *o. kiši birlä* 33r13, *o. täwägä* 33v3, 33v4, *bir yilda o. kün rūzä tutub* 40v10, *Qazanda o. üǰ yil ḫānlïq sürdi* 46v11

oyna- 'spielen, buhlen': *o.-r erdilär* 30v5, 31v14, *o.-r erdi* 31r6, *bizning birlä o.-sun* 43r9, *oynadïlar küldilär* 43r10, *sän anïng birlä yib bäyläẇč o.-ġan bolub* 43r12

oynaš 'Buhlerei': *Yalïn birlä o. etib buwaz bolġansän* 12r3

oyun 'Spiel, das Spiel auf einem Musekinstrumente': *o.-ġa alïb* 9r7, *o.-ġa* 9r12, *ičkili yegili yerdä o.-lar ögrändi* 44v1, *qobuz donbura türlü o.-lar ögrändi* 44v1

oz- 'überholen, vorangehen': *o.-ub* 31r14, 34v17, *o.-ġan barġan* 32r19, *o.-ġan barġannï* 32v7, *o.-ġan barġanġa* 33r4, *ilgärü o.-ub ketdilär* 33r18, *andïn o.-ub yürüb* 36r1, *kāfïrning taš manaṣïrïn örtärä o.-ub* 39v14, *biräẇ aṭïnïng aq köbügin o.-ub* 40r12, *andïn o.-ub yürib* 40v19

ozdur- 'verbringen': *bu dünyānï o.-dïlar* 22v3

Ö, 'Ö

ödür 'Beileid' (?**udïr** 'Geschenk', ?**udur** 'zur Begegnung'): *ö.-gä käldilär* 8r16, *ö.-in ödürlädilär* 8v1

ödürlä- 'Beileid aussprechen' (?**udïrla-** 'Geschenk bringen', ?**udurla-** 'jemandem begegnen'): *ödürin ö.-dilär* 8v2

ög- 'loben': *säẇib ö.-üb* 13r7

ögrän- 'lernen': *ö.-mägänlär ögränürlär* 10v4, *ičkili yegili yerdä oyunlar ö.-di* 44v1, *qobuz donbura türlü oyunlar ö.-di* 44v1

ögrät- 'lehren": *kim ö.-ti* 17v17, *ö-ti* 18r1, *anlarġa dīn-i islām ö.-di* 40v15

ögüt 'Ermahnung, Rat, Lehre': *'aqïl ö. bersängiz* 9v13, *'aqïl waṣiyyät ö.-imiz* 9v15, *ö.-üm* 10v11, *ö. waṣiyyät sözin* 10v15, *müslümān bolunguz deb ö. berdi* 40v5

öksüz 'Waise': *ö. yätimlärni* 30v3

öküz 'Ochse': *arba tartqan ö.* 20r2, 20r4

öl- 'sterben': *ö.-ärsän* 3v8, *ö.-säm öläyin* 3v9, *ö.-ä qaldï* 3v11, 29v19, *ö.-di* 6v6, 8r16, 30r15, *ö.-säng* 7r7, *özi ö.-ärindän* 7v13, *ö.-är* 7v17, 8r1, *ö.-gändin ṣong* 8r6, 8r10, 11r13, *ö.-gängä qayġudadur* 9r6, *ač ö.-mäyäling* 9r10, *ö.-gändür* 12r1, *artïndïn ö.-äyin* 13r3, *artïngdan ö.-äyik* 17v15, *artungïzdan ö.-ä yetä käldük* 18v13, *anasï ö.- mäsün* 29v17, *ö.-läyazdï bolġay* 30r1, *mäskin tizläb ö.-gän ḫātūnïng* 30r6, *emgäkdin ö.-mäy qutulub tuġdung* 30r9, *ö.-gän*

ö.-di qalġan qaldï 36r14, *ḥażrät-i Aqsaq Temir kälmäsdän burun ö.-gän erdi* 37v25, *ö.-än ö.-di bostaš boldï* 40v2, *J̌ānibäk Ḫān ö.-gändin ṣong* 44r12, *āsumānda bir yaqtï ö.-gän yulduz päydā boldï* 47v5

ölän 'Grass': 3r4, *quẇ ö.-ni otladur* 10r13

Ölmäs Pn. Sohn von Bäbäš Ms. B. 26v5

öltür- / **öldür-** 'töten': *anï ö.-äling* 13r14, *ö.-ämiz* 13r17, *ö.-ürgä bermäsbiz* 13v2, *ḫalqġa bildürmäy ö.-rürbiz* 13v11, *ö.-mäk qaṣdïnda yürür erdilär* 14v9, *mäni andïb ö.-ürlär*15r11, *tamām qïrdïlar ö.-dilär* 20r10, *qadrïn bilmäslär ö.-ürlär* 22r7, *yolbarïsnï ö.-üb* 26v14, *mäni ö.-ür ermiš* 29v9, *män anï ö.-ürmän* 29v19, *ḫātūnnï ö.-äling* 29v14, *ö.-ür bolsa* 16, *tizläb ö.-üng* 29v17, *bašïn kesüb ö.-dilär* 32v15, *birin birin tutub ö.-dilär* 34r2, *J̌aday Ḫānnï tutdï ö.-mäk üčün* 34r3, *sän manga yamanlïq qïlursän ö.-ürsän* 34r5, *ö.-di bašïn kesdi* 34r8, *Šāh Sulṭānnï tuttï ö.-di* 35v18, *Aqsaq Temir läškäri birlä urušurmïz ölüšürmiz ya ö.-ämiz* 37r7, *anï ruẇi tamurï birlä ö.-mäy talamay yibärür erdi* 37v15, *ägär qïz oġlan bolsa ö.-gil* 42r6, *ägär qïz oġlan tuġurub ö.-mäsäng özingni ö.-ürmän* 42r8, *qïznï ö.-mädi* 42r11, *ay dāyälär ö.-dimü* 42r15, *ö.-mägän bolġay* 42r15, *qïznï ö.-ürgä kiši yibärdi* 42v1, *tutung ö.-üng* 42v18, *anï ö.-mäy* 43r11, *män šunda kälib ö.-äyin* 43r14, *qulun ö.-di* 43r20, *kälib ḫānïšnï häm ö.-di ol qurtqanï häm ö.-di* 43r21

öltürt- 'töten lassen': *bizlärni ö.-ür teb yïġlašïb käldilär* 39r4

ölüm 'Tod': *ö.-dän* 7v14, *yüz ming ö.-dän* 22r12, *äǰäling ö.-ing* 29r17

ölüš- 'mit jemandem zusammen sterben': *Aqsaq Temir läškäri birlä urušurmïz ö.-ürmiz ya öldürämiz* 37r6

Ömär Ḫoǰa Ḫān Pn. *Čärmišän Ö. Ḫ. Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r3

ʿömr 'Leben': *ʿö.-ümdä er yüzün körgänim yoq erdi* 6r9, *ʿö. kečürdi* 28r3, *özining āḫr-i ʿö.-i anda boldï* 40v22

örä tur- siehe auch **ayaqġa örä tur-** 'aufstehen': *ö. turdïlar* 3v15, *ayaqġa ö. turub* 18v4

Öräk Čora Pn. *Ö. Č.-ï Kāʿbä-i šärifgä yibärilibdür* 45v13

örgäč 'Höker des Kamels': *ayrï ö.-li* 11r2

örün- 'erregen, erfassen': *kāfirlärgä häybät ö.-di* 39v15

örtän- 'brennen, erregt sein': *ö.-di küydi* 32v18

örtär- 'anzünden': *kāfirning taš manaṣïrïn ö.-ä ozub* 39v14

örüt 'Schiesspulver': *müslümānlardïn ö.-in bildürmäy birikib* 46v18

ös- 'wachsen': *ö.-di ulġaydï* 13r5

öt- 'übergehen, verlassen': *dünyādïn ö.-ti ketdi* 8r13, *dünyādïn ö.-kändin ṣong* 8r14, *dünyādïn ö.-ti* 28r9, *ošbu fānī dünyādïn ö.-di* 41r1

ötä 'sehr': *ötä k.-ärmän* 5r2
Ötäš Ḫān Pn. 47r11
ötrük 'Lüge': *säning bir ö. sözing ešitib* 11v7, *sözim nä üčün ö. bolsun* 11v9, *ö. bolmay nä bolsun* 11v10, 11v13
ötün- 'bitten, erbitten, anflehen, vorlegen': *sändin šunï ö.-ürmän* 5r2, *ayaqġa örä turub ö.-dilär* 18v4, *arbaġa oltururġa ö.-dilär* 19r14, *ḫändan ö.-äyin* 19v4, *ö.-di* 19v8, *ö.-üb aydï* 21v3, *sändän ö.-ämän kim* 35v2, *anlar häm ö.-dilär aydïlar* 40v6, *bir qašïq qanïm ö.-ürmän* 44r10
öz 'selbst, eigen': *ö.-i* 4r3, 4r7, 6r11, 13r1, 18v10, 21r3, 29v15, 33r13, 34r3, 35v16, *ö. ölärindän* 7v13, *ö.-ining* 1v8, 25r1, *ö.-inä yaqïn* 3r8, *ö. ḥālïn* 7r2, *ö. yurtïn* 10r5, 14r6, *ö. uruġïn* 10r6, *ö. aġasïn* 10r7, *ö. anasïn* 14r7, *ö. kišisin* 14r9, *ö.-inä ayartïb* 14v14, *ö.-läri* 15r6, 19r18, *ošal kiši-ning ö.-idür* 17v8, *yalġuz ö.-i dür* 18v8, *häm ö.-miz* 18v14, *ö.-i birlä birgä* 20v16, *ö.-ingni mändin ayïrmaġïl* 22r14, *ö.-igä baqturġan erdi* 22v11, *ö.-ini* 22v13, *ö.-lü ö.-igä* 23r2, *J̌ingiz Ḫānnïng ö. qušï* 25r15, *J̌ingiz Ḫānnïng ö.-ining aġačï* 25v2, *J̌ingiz Ḫān ö.-ining tamġasï* 25v7, *J̌ingiz Ḫānnïng ö.-ining sawutï* 25v15, *ö. mülküngdä* 29r9, *ö.-igä ö.-i kibük* 30v3, *ö. ö.-igä* 30v19, *ö.-läri aralarïnda* 31v13, *ö.-lärinä yoldaš qïldïlar* 32v16, *ö. aralarïnda* 32r3, *ö.-i čerüwin yïyïb kälädür* 33r8, *ö. yoruġïna ketdi* 33r19, *ö.-üngüz ne kišisiz* 33v11, *sän ö.-igä yamanlïq qïlmazsän* 34r 7, *män ö.-ümgä yaḫšï qïlurmän* 34r8, *dünyānï ö.-igä baqturdï* 34v7, *ö. ornïġa* 34v10, *ö.-üni sïrḫāw qïldï* 35r14, *ol ordanï häm ö.-igä baqturdï* 35v20, *ö.-igä baġundurdï* 36r1, *āḫir ö.-läri šähärin salïb qačdïlar* 36v17, *ö.-i šïmčï bolub* 37v3, *här kim günāhïna ö.-indin bilüb* 37v12, *ö. šūmluġïmïzdïn bizgä yetti* 37v13, *bülüklüklärni ö. günāhïmïz šūmluqïndïn biläyik* 37v22, *sän günāhïngnï ö.-ingdin bilürsän* 39r5, *ö. šūmluġïmïzdan* 39r6, *bülüklükni günāhnï ö.-indän bilgän üčün* 39r11, *ḫān ö.-i bašlab köčär boldï ersä* 40r15, *Aqsaq Temir ö.-i ordasï yetib* 40v3, *ḫānnï ö. aldïġa aldurdï* 40v3, *ö.-ingni tamuġ otundïn qutqarïb* 40v4, *ö.-ingizgä häm ḫalqïngïzġa teymändür* 40v13, *ö.-i taqï özgä čärüwi anlarġa esänläšib* 40v17, *ol wilāyätlärni ö.-igä baġundurdï* 40vr21, *ö.-ining āḫr-i ʿömri anda boldï* 40v22, *ö.-ing säwgän kišini* 42r7, *ö.-ingni öltürürmän* 42r8, *ḫān-[n]ïng ö.-inä* 42r13, *ö. qolïndïn* 42v15, *qurtqa barïb Amätni kältürdi ö.-i qaytdï* 43r10, *Amät ö.-i yügürüb bardï* 43r19, *Amät birlä Berdibeg ö.-i ilgärü käldilär* 43v3, *bir zamān bolïb erdi Amät ö.-i kördi* 43v22, *anṭïmnï yazub erdim ö.-imä käldi* 44r10, *ö.-im artuq tuġ[ġ]an ṣong* 44v4, *ö.-ining qol astundaġï müslümānlarnï* 47v13, *ḥaqq sübḥānähü wä taʿālä ö.-ining qudräti wä raḥmäti birlä* 47v17, *ol yaman kengäš qïlġan kāfirlärni ö.-lärin hälāk qïldï* 47v18, *ö. aralarïnda*

fitnä salïb 47v18, *äwliyālar kärāmäti häm ö.-indä bar erdi* 47v7, *Qazan ḫalqï arasïna käldi ḫalqnï ö.-inä baġundurdï* 48r20

Özbeg Ḫān Pn. 2v3, *Ö. Ḫ. müslümān bolġanda* 45v12

özgä 'ander, fremd, übrig': *ö. yer* 3r12, *ö. yurtda* 14r7, *ö. beglärgä* 16v14, *ö. beglär* 18r3, *ö. beglärim* 18r13, *ö. begläri* 20r6, *ö. beglärning* 25r16, 25v3, 25v9, *ö. yigitlär* 31v11, *ö.-läri* 31v18, *hič ö. närsä* 32r12, *ö.-lärin barčasïn* 32v15, *ö.-lärni alïb qaldurdï* 33r1, *ö. yol birlä kälsünlär* 34r11, *ö. bilmägänlär* 40r22, *özi taqï ö. čärüwi anlarġa esänläšib* 40v17, *ö.-lär ne qïlmasdur* 43v1, *ö. arġamaqġa minib käldi* 44r4

U

Uǰan Ḫān Pn. 2r5

učaẇ 'steil': *u. qïya ṭaġïġa minib* 16v17

Ufa 'der Fluss Ufa': *ošbu U. tamaġï Tirä Ḫānnïng yurtïdur* 46r9

Uladimür Gn. 'die russische Stadt Wladimir': *U. degän kāẇur qalāsïna yetdi* 39v3, *kaẇurnïng čit qalāsï U.-gä yetib erdi* 39v8

ulġay- 'wachsen, gross werden': *üsdi u.-dï* 13r5

ulu siehe auch **uluġ** 'gross, vornehm': *u.-sï* 10r8, *u. ṭoy* 22v3, *u. oġlï* 27r18, *bir u. begning 'aqïllï ḫalïqlu tul qalġan ḫātūnï* 37v21, *u. ačlïq boldï* 47r14

Ulu Oba / Uluġ Oba Gn. *Qoy suẇïnïng bašïnda U. O.-da buljal bolsun* 40r11, *Ṭura ṭaẇnïng üstündä U. O. bar turur* 46r10

uluġ siehe auch **ulu,** 'gross, vornehm': 1v4, *u.-larïn* 10r2, *uluġlardïn* 10v9, *u.-ïmïz* 18v5, *u.-larïm* 18v18, *u. qïrġïn etdilär* 20r8, *u. qïrġïnda* 20r8, 20r13, *u. oġlï* 22v6, 25v15, 34v10, 42r11, 42r12, *u. aġïr čärülärdä* 25r4, *u. yurtdur* 27v4, *taymas u. yurtdur* 27v11, *u. qaraqčïlïq* 32v2, *mundaġ u. čärüẇ birlä* 36r8, *yüz yigirmi tört u. beglär bar erdi* 36r18, 36r20, *burun u. babalarïmïz* 36v22, *bizning u.-ïmïz* 37r11, *uluġ ldilning ič yöningä taẇ yerigä* 39r14, *u. ḫorluqdur* 41r9, *ekisidän küčük wä birisidän u.* 45r6, *barča ǰihān ḫalqï u. kiči kāfir mü'min* 47v9, *u. fitnälär bola bašladï* 47v15

ulus 'Volk': *el u.-ï anda bolur* 27v3, *Edigä Biy Toqtamïš Ḫānnïng u.-ïn ol bildi* 45v15, *balāsïn u.-ïn biylägän* 45v16,

ur- 'schlagen, schiessen': *tašlab u.-dï* 31r16, *Berdibegni qïlïčnïng sïrtï birlä u.-dï* 43r18, *äyärning art qašïn u.-dï* 44r2

uran 'Feldgeschrei, Parole': *u.-lar* 23r2, *u.-ïng* 23r6-25v17 passim, *u.-ï* 25r2, *u.-lï u.-ï birlä* 25r5, *barča u.-larnïng atlarï* 25r6, *ḫān u.-ï* 25r7, *biylärning u.-larï* 25r8, *u.-larï Baraǰ erdi* 36v21, *u.-larï Baraǰ turur* 39r22

urazlï 'glücklich, von dem Schicksal bestimmt'. *u. ergä tüš bolsun* 6r12

uruġ siehe auch **ruẇ** 'Geschlecht, Nachkommenschaft, Sippe': *Qïyat u.-ï* 7v7, *Ḫatay ḫalqïning u.-ï* 7v7, *Salčut ḫalqïnïng u.* 7v9, *öz u.-ïn* 10r6, *kiši u.-ïn* 10r6

Urus 'der Russe, russisch': *U. qolunda* 2v8, *kāfir U. kaẇurnïng ḫānï* 39v5, *kāfir U.-nïng qolïnda* 46v9, *kāfir U. köčläb* 46v12, *Züyä suẇïnïng tamaġïnda kāfir U. qalā ṣoqdï* 46v15, *Šaġālī Ḫān U.-qa ġammazlïq qïlïb* 46v17, *U. Ḫānï birlä* 46v17, *šähr-i Qazannï U.-qa berdi* 46v19, *ol qïrġïndïn ṣong U. Ḫānï Qazannï biylädi* 47r2, *Qazan wilāyätin kāfir U. yäkšänbä kün aldï* 47r3, *kāfir U. aldï* 47r13, *U. birlä Bašqurt yaġï boldï* 47v1, *kāfir U. mülkindä* 47v11, *kāfir U. tamām begläri birlä kengäš etib* 47v12, *kāfir U. bir birisin Mäskäẇ šährindä qïrdïlar* 47v19, *kāfir U. taḫtïnda eki ḫān ḫānlïqġa olturdï* 48r1, *kāfir U.-qa ʿammāzlïq qïlïb* 48r10, *kāfirnï säẇib kāfir U.-qa qaytïb käldilär* 48r11, *kāfir U.-nïng qolïnda baġlanïb* 48r12, *U.-qa yesīr boldïlar* 48r13, *kāfir U. Azaẇnï aldï* 48r16, *Čïdur Arïstaẇ degän U. kāfir bašladï* 48r19

Urus Ḫān Pn. *Qutlu Qïyanï U. Ḫ. šähīd qïlïb-dur* 45v3, *Ṭura U. Ḫ.-nïng yurtï-dur* 46r2

uruš 'Schlacht, Krieg, Kampf': *u.-ġa čïqar bolsa* 23v3, *u.-ġa lāyïq* 25v13, *u.-qa ḥaẓïrlanïb turdïlar* 34v19, *šähärni Aqsaq Temir u. toquš birlä almadï* 35r13, *qatï u. qïldïlar* 36r12, *Aqsaq Temirning u.-ïġa tüzmädilär* 36r13, *u. toquš qïlmadïlar* 36v10, *u. qïlayïqmu* 37r12, *u.-ġa dästūr yoqdur* 37r17, *u. qïlġalï niyyät qïldï* 39v3, *u.-qa qaršu bardïlar* 44r1, *yäti yïlġača u. ṣoquš qïldï* 46v13, *köb yerlärdä u. ṣoqušlar häm boldï* 47v16

uruš- 'kämpfen': *yüriyib u.-ïb* 22v10, *u.-ïb qïrlušïb* 34v16, *andaġ u.-tïlar kim* 35r5, *u.-ub soqušub* 36r2, *Aqsaq Temir läškäri birlä u.-urmïz ölüšürmiz ya öldürämiz* 37r6, *erik saldïlar u.-madïlar* 37v1, *bu kāfir birlä u.-urġa waʿdä erišmäydür* 39v10, *u.-madï* 39v17

urušmaqlïq 'Kampf': *bu išlärni u.-nï qoydum* 35v3

uṣ siehe auch **es / is,** 'Verstand': *u.-ï ketdi ölä qaldï* 29v19

ustād P. 'Meister, Handwerker': *öz u.-lïqïndïn* 19r11

Uyšïn Mayqï Biy Pn. 16r15, 16v14, 18r4, 18r8, 19r18, 23r13

uyan- 'erwachen': *qorqub siskänib u.-dï* 29r6

uyat 'Schande': *u. iš* 4r9

uyïlma (*sawut*): 26v1, 26r9
uyï- 'schlafen': *yatïb u.-dï* 29r5
uzun 'lang': *muynï u. arġamaġïn* 11r3, *u. sačïnï* 21r17

Ü, 'Ü

üǰ / üč 'drei': *ü. oġul* 7v4, 8r3, *ü.-ünčisi* 12r14, 16r15, 16v7, 20r16, 22v7, 26v14, *ü.-ünčisining* 1v6, 7v6, 16v9, *ü. kün burun* 7v12, *otuz ü. ming* 8v1, *ü. aydïn bäri* 8v14, *bu üč o.-um* 9v11, *bu üč o.* 10v14, 13r15, *bir eki ü. kiši izüngiz* 12r9, *ü. kiši* 12r15, 26v11, 26v14, *ü. kišining* 12r12, *ü. kišidin* 12v11, *bir eki ü. yigit* 14v13, *ü. ayda* 16v16, *on ü.* 21r1, 28r4, *ü.-ünči oġlï* 25v18, 27v5, *ü.-ünči märtäbä* 30v15, *ü. yüz* 32v7, 32v12, *ü.-ünči elči yibärdi* 33r3, *ü. yašar ṭay birlä* 39v12, *ü. yüz kiši birlä* 43v18, *ü.-ünči* 45v11, *anda bu ü.-ni alïb kälib müslümän bolubdur* 45v13, *ü. yïlġača āwāzï kälä yatdï* 46r13, *Qazanda otuz ü. yïl ḫānlïq sürdi* 46v11, *tārīḫ mingdä elli ü.-dä erdi* 47r19
üčägüsi 'sie drei': *ü.-ägüsi* 1v9
üčäẇ 'sie drei': *ü.* 13v6, 14r11, *siz ü.-din* 13v1, *ü.-isining fuṭasï* 14v1
Üǰ Ötlük Gn. *biri Qïrïm-da yatur Ü. Ö.-dä* 45v6
üčün 'für, wegen, um': 6v13, 6v16, 7r9, 9r1, *anïng ü.-kim* 4r13. 9v5, 9v10, 21v10, 31r13, 39r15, *nä ü.* 9r1, 17v13, 21r10, 21v1, 32v13, *anïng šükürligi üčün* 19r3, *bulġanlarï ü.* 19r5, *säni ayaġan ü.* 21v4, *yaḫšï dälīlli sözüng ü.* 22r10, *dengiz deg könglüng ü.* 22r11, *häybätlik bolmaq ü.* 25v13, *J̌aday Ḫānnï tutdï öltürmäk ü.* 34r3, *munung sïrḫāẇlïqnï bilmäk ü.* 35v7, *bülüklükni günāhnï özindän bilgän ü.* 39r11, *wa'dä erišmägän ü.* 39v17, *nä ü. yoqlarsän* 43r5, *ol oġlannï salda alïb kälgän ü. Salčï ataġan erdi* 44r22
'Ülämālik Körkli Pn. 2v16, 3v5, 3v8, 3v11, 4r1, 5v2, 5v7, 5v14, 6r5, 6r8, 6r13, 6r15, 6v12, 6v14, 7r6, *'Ü. K.-ning* 6v10, *'Ü. K.-dän* 6v8
üläš- 'unter sich verteilen': *māl ü.-ib alur bolsangïz* 13v3, *ü.-ib alïngïz* 13v4, *ü.-ib alurmïz* 13v13, *ü.-mäy qaldurdïlar* 13v16, *anlarġa ü.-ib berdi* 27v14
ülät 'Epidemie, Cholera': *ü. boldï* 47r20
ülkän yulduz 'großer Stern': *āsumānda bir yaqtï ü. y. päydā boldï* 47v5
ülüš 'Anteil': *ü.-imizni almas* 12v13, *ü.-ïnä tegän māllarïn* 14r1
ümid 'Hoffnung': *ü.-imiz oldur kim* 41r6
ündä- 'rufen': *säni ḫān ü.-r* 20v10, *Amätni ü.-di* 42v16, *ḫalqnï dīngä ü.-är erdi* 48r7
Ürgänč Gn. *biri Ü.-dä yatur* 45v5

ürük- / ürk- 'erschrecken, wild werden': *yïlqï ü.-di* 40r21, *ḫalq oġlï ü.-üb* 40r23
üst 'der obere Teil, auf, über': *köz ü.-ündä qašï teg* 26v4, *ol söz ü.-ündä baḥslašïb turur erdilär* 31v2, *Bular suẇïning ü.-igä yurt šähär saldïlar* 36v19, *ü.-mizgä šährimizgä kälgän* 37r11, *qabrï ü.-igä taš āstänä qobardïlar* 40v2, *Alačïn Alaẇ aṭning ü.-inä tüšti* 44r8, *Amät qïlïčïn soġurub ü.-inä käldi* 44r9, *Ṭura ṭaẇning ü.-ündä Ulug Oba bar turur* 46r10, *Qazan däryāsï ü.-ündä qalġa yasadïlar* 46v4
üy siehe auch **äẇ / eẇ** 'Haus': *ü. tamġa* 24v12, *Mïngal Bäyning ü.-igä tüštilär* 43v4
Üy (Uy) Üzän Gn. 'der Fluß Uy in Siberien': *Ü. Ü. Toqtamïš Ḫānning yurtïdur* 46r4
üyängi 'Weidenbaum (Salix)' 23v17, 25v5
üzül- 'gerissen werden': *bir qurtqaning terki baẇï ü.-di* 40r18

B, P

baba 'Ahne': *naġačï b.-larïndïn* 2v10, *burun ulug b.-larmïz* 36v22, *b.-larïmning eski yurtï* 39r18
Baba Tüklǟs Pn. *birisining adï B. T.* 45r19, *B. T.-ning oġlï Termä atlïġ* 45r20, *B. T.-ning tört oġlï bar erdi* 45v4, *B. T.-ning bir riẇāyät bilän ma'lūm üj oġlï bar erdi* 45v5, *'azīz kärāmät B. T. ata* 45v12
babay 'Väterchen': 31v7, 31v12
baġla- 'binden, absperren, sich bilden, verzaubern': *közimizni b.-dï* 14v7, *yollarnï b.-rsän* 32v14, *ṣāflar alaylar b.-b* 34v18, *ṣāflar b.-b turdïlar* 35r4, *barmaġïn b.-ġaysän daḥï zinjïrni qaqġaysän* 43r13
baġlan- 'gebunden sein, Vertrauen haben': *kāfir Urusning qolïnda b.-ïb* 48r13
baġučï 'Hellseher': *b.-larnï* 29r7, *fāl b.-lar* 29v8, *fāl b.-lardïn* 29v1
baġun- 'huldigen': *Aqsaq Temirgä b.-dïlar* 34r19
baġundur- 'unterwerfen, huldigen lassen': *özigä b.-dï* 36r1, *ol wilāyätlärni ö.-igä baġundurdï* 40vr21, *Qazan ḫalqï arasïna käldi ḫalqnï özinä b.-dï* 48r20
bähā P. 'Wert': *b-sïn tabmadïlar* 13v16
bäḫīlläš- 'einander vergeben': *sän mänim birlä b.-säng erdi* 35v4, *raḥīm etib kälsä b.-ür erdim* 35v15
baḥslaš- A. 'miteinander streiten': *ol söz üstündä b.-ïb turur erdilär* 31v2
baq- 'zuhören, folgen': *Qongratqa b.-madïlar* 16v13, *sözinä baqïb* 33r17

baq- 'schauen, sich um etwas kümmern': *taqur yergä b.-sa* 3r4, *män ol qurṣaqdaġï balanġa b.-man* 5v13, *yïlqïsïn b.-ïb* 9r18, *b.- tïlar* 14v1, *baqïb turunguz* 15v8, *b.-ïb turdïlar* 16v9, *qarab yürüb b.-tïlar* 17r5, *oġlannï alïb b.-tïlar ersä* 30r8, *yalġuz tayanïb yatïb b.-ïb turur erdi* 30v7, *artïn qarab b.-ġunča* 40r18, *Amät qarmab b.-tï* 44r7

Baqïr Ḫān Pn. 2r4

baqtur- 'unterwerfen, huldigen lassen': *özigä b.-ġan erdi* 22v11, *dünyānï özigä b.-dï* 34v7, *ol ordanï häm özigä b.-dï* 35v20, *Ḥafï Tarḫannï häm aldï b.-dï* 36r3

baqur- 'laut schreien': *ǰabalanïb ǰïmïrġanïb qïčqïrub b.-ub tedi* 40r13

bala 'Kind': *qursaġïma b. boldï* 4r2, *nä b. boldï* 4r7, 29v16, *qïzïmïzġa bir b. bolubdur* 4r10, *qurṣaġïmda bir b. bardur* 5v10, 12r1, *b.-nga* 5v13, *qursaġïngdaġï b.* 6r5, *qursaqdaġï b.* 6v3, *arslan b.-sï* 7r4, *oġul b.-mïznï* 9r9, *oġul b.-sïn* 9r11, *b.-larïm* 11v6, 14r6, *b. bar* 11v11, *qursaġïngdaġï b.-nga* 11v13, *ḫānnïng ḥasbī b.-sï* 13r9, *qursaġïndaġï b.-dïn* 29r16, *ḫātūnïng qursaġïndaġï b.-ng* 29v9, *qursaġïndaġï b.-sïnï* 29v17, *b.- sï degül anasï häm öläyazdï* 29v20, *kiši yüräkli aṣïl kišïnïng b.-sï erkänin bilib* 44r16, *b.-sïn ulusïn biylägän* 45v16

balčïq 'Lehm': *b.-ġa iyärgän* 6v17

bālïġ A. 'mündig': *b. olġandïn ṣong* 3r9

bar 'das Sein, vorhanden, er ist': 11v11, *b. erdi* 2v12, 4v10, 7v2, 13r1, 13v15, 14v3, 17r1, 20r12, 20v14, 21r7, 27r1, 29v4, 32r14, 34v9, 36r18, 36r20, 39r1, 40r20, 42v2, 43v5, 45r5, 48r8, *b. turur* 29r10, 29v5, *b. mïdur* 4v1, *b. ermiš* 9v7, *b. mu* 18r3, 29v6, 33r15, *bir wälī kiši b.-dur* 37r8, *oġul käräk bolsa toquz oġlïng b.* 42r20, *munča däẇlät b. bolsa* 43v9, *temir egägän taš atġan ʿĪsa oġlï Amät b.-ïnda* 43v10, *yataqasï b. erkän* 44r7, *b. turur* 46r10

bar- 'gehen, fahren, reiten': *b.-ïb* 3v12, 7r14, 8v8, 12v8, 12v10, 15v7, 15v9, 20v3, 23r18, 33r11, 33r12, 34r10, 43r16, 46v10, *b.-ïb olturdï* 6v7, *b.- dï* 30v1, *b.-dïlar* 8v6, 18r16, *b.-amïz* 9r7, *qalay b.-ursïz* 11v6, *mäni izläy soray b.-sa* 15r5, *anï istäy b.-urmïz* 15r19, *ol yergä b.-ïb yetib* 16r6, *istäy b.-ġan* 16r14, *istämäklikkä b.-madï* 16v12, *b.-ïb yetdilär* 16v16, *b.-ïb kördilär* 17v7, *anda b.-ïb* 18r16, 39r21, 42v12, *minib barġan aṭlarïn* 19r4, *b.-ġan beglär* 19r17, *b.-a almandur* 19v2, *b.-ïnglar* 20v8, 27r7, *räẇān oq b.-dïlar* 20v9, *ḫoš b.-ayïn* 20v12, *istäy b.-ġan* 22v13, *oġlanlar šay b.-a almadï* 31r13, *ozġan b.-ġan* 32v1, *ozġan b.-ġannï* 32v8, *ozġan b.-ġanġa* 33r4, *bu b.-ġan šïmčïni* 33r13, *qaršu b.-dïlar* 33v5, *b.-aturġač yetä almay qaytdï-lar* 34r16, *b.-ġïl körgil tedi* 35v8, *uluġ Idilning ič yöningä ṭaẇ yerigä b.-urmän* 39r15, *ol*

ṭarafqa b.-urġa onamadï 39r18, *babalarïmnïng eski yurtï Zäygä b.-urmän* 39r18, *män ol yergä b.-mandur* 39r20, *läškäri birlä b.-ïb* 39v3, *ḥażrät-i Aqsaq Temir b.-ġan ẇaqïtda* 39v5, *ol tašlaġan ṭay b.-ïb* 39v13, *bir čaqrum yer b.-ïb tüšdi* 39v14, *Buḫara šährigä b.-urġa yönäldilär* 39v18, *köčüb b.-a turġanda* 40r17, *Kä'bägä b.-ïb ṭaẇāf qïlsangïz* 40v12, *Samarqand šährigä b.-dïlar* 40v21, *ḫānġa kiši qaršu b.-madï* 42r13, *čärkäskä b.-ïb mäkän tuttï* 42v5, *Berdibeggä b.-dï* 42v20, *bir qurtqaġa b.-ïb* 42v22, *b.-ïb äytgil* 43r1, 43r3, *ḫāniïšnïng qašïġa b.-dï* 43r4, *b.-ïb kältürgil* 43r8, *qurtqa b.-ïb* 43r9, *ḫünkārgä b.-dï* 43v12, *Qïzïl bašqa b.-dï* 43v13, *Züyä taġïnda b.-ïb* 43v15, *qayda b.-ġanïn bilmädi* 43v16, *ḥāli b.-ġan kiši alur erdi* 43v18, *urušqa qaršu b.-dïlar* 44r1, *Ajtarḫanda böränä aqtarmaġa b.-ġan kišilär* 44r15, *Salčï čärügä b.-dï* 44r23

bar- Hilsverb: *izläb b.-ïngïz* 16r2, *yügürüšüb b.-dïlar* 17r12, *nä birlä alïb b.-asïn* 19r8, *Amät özi yügürüb b.-dï* 43r20,

Baraj *B. ḫalqï* 36v22, 37r4,37v20, 37v17, *B. degän ḫalq erdi B. ḫalqïnïng* 36v13, *bir B. atlïġ äždähā yïlan käldi* 36v15, *ḫalqnï B. teb aytur erdilär* 36v20, *uranlarï B. erdi* 36v21, *ay B. ḫalqï* 36v22, *B.-nïng ziyānïndïn qačïb* 36v21, *B.-dïn köjülüräk* 37r2, *B. ḫalqïnïng arasïġa indi* 37v16, *uranlarï B. turur* 39r22

barča 'alle, ganze': *b.-sïn* 5v4, *sizlär barčangïz* 18r14, *b. ruẇ ḫalqïmïz* 18v15, *beglärning b.-sïna* 23r2, *b. uranlarnïng atlarï* 25r6, *b. biylärning uranlarï* 25r7, *b.-sïnï* 25r14, *b.-sïn* 25v4, *b.-sïnïng atlarïn* 26r16, *b. oġlanlar* 31r11, *b.-mïzġa* 31v17, *özgälärin b.-sïn* 32v16, *anlar b.-sï müslümān boldïlar* 40v14, *b. müslümānlarġa täẇfīq räfīq qïlïb* 41r10, *ḫalqïnïng b.-sïġa aš berä käldi* 42v15, *b. ǰihān ḫalqï uluġ kiči kāfir mü'min* 47v9

barïş 'Tiger': *b. yïlï erdi* 47v2

barlaş Feldgeschrei (*uran*): 24v12, 25r10

Barlas 'die Sippe Barlas': *B. degän ruẇ* 30r13

barmaq 'Finger': *b.-ïn baġlaġaysän daḫï zinǰirni qaqġaysän* 43r13

bas- 'überfallen': *ṣatučïlarnï aslamčïlarnï b.-tïlar* 32v1

baš 1.'Anfang': *äẇwäl b.-dïn söyläyälik* 2v10, *äẇwäl b.-ï* 2v10, *sözni b.-dïn söyläyäling* 39v1

2.'Quelle': *Tekälik ṣuẇïnïng b.-šïnda* 14v17, 15v17, *Qoy suẇïnïng b.-ïnda* 40r10, *Idil b.-ïna čïqdï Idil b.-ïnda mäqām yurt tutdïlar* 44r12

3.'der obere Teil': *qara ṭaẇnïng b.-ïnda* 15v18, *kišänä-ning b.-ïġa* 30v12, *kišänä b.-ïna* 30v16, *bir minäräning b.-ïġa mindi* 37r13, *b.-ïndaġï künbāznï*

altundïn kümüšdin yaṣadïlar 40v3, *Amät büyük ṭawïning b.-ïnda olturub turur erdi* 43v20

4.'Kopf': *b.-ïndïn qorqub* 14v12, *b.-ïqa kiydi* 20v15, *eki b. qara quš* 25r16, *quš b.* 25v8, *mänim b.-ïm yetdi* 31v1, *b.-ï yetibdür* 31v10, *b.-ïn kesüb öltürdilär* 32v15, *kälgän elčining b.-ïn yibärdi* 33r1, *öltürdi b.-ïn kesdi* 34r8, *täni b.-ï közi sab sarï boldï* 35r14 *b.-ïngïznï qïlïčdïn ämän qïlïngïz* 40v5

5.'Anführer, Haupt': *läškär b.-ï qïlïb* 25r3, *üč yüz kiši birlä Alačïn Alawnï b. etib yibärdi* 43v19, *b. bolub yürüdi* 48r19,

baš 'Wunde': *ḫalq oġlï ürküb b.-lï b. yarawïn qïldïlar* 40r23

baškünäk 'Ledereimer' (aus dem Nacktleder des Pferdes oder Kuhes gemacht): *qančuġasïnda b. bar erdi* 40r20

bašġa 'ein anderer': *özgä yer bu saraydïn b. bar mïdur* 3v1

bašla- 'anfangen': *äwwäl b.-b* 23r4, *ḫān özi b.-b köčär boldï ersä* 40r15, *Čïdur Arïstaw degän Urus kāfir b.-dï* 48r19

bašla- Hilfsverb: *J̌ingiz-ġa iyärä b.-dïlar* 13r8, *küč etä b.-ladïlar* 11r1 *lāyïq alapalar berä b.-dïlar* 32v5, *oġlanlarïn qowa b.-dï teb* 42v6, *Aǰtarḫan ičïndä qaraqči bola b.-dï* 44r18, *türlüg fitnälär wä muḫtälif ġawġalar päydā bola b.-dï* 47v11, *mürtädd qïldïlar ulug fitnälär bola b.-dï* 47v15

Bašqurt 'Baschkir': 48r19, *Urus birlä B. yaġï boldï* 47v2, *B. ḫalqïning arasïnda bir müslümān* 48r6, *B. ḫalqï ol ḫānnï ḫānġa sanamayïn tašladïlar* 48r9, *B. yaġï boldï* 48r18, *Qazan ḫalqï B. birlä boṣdïlar Qazandan* 48r22

batur 'tapfer': *b. yigitlär* 11r4

batur- 'ertränken': *ṭufān suwïġa baturdï* 21v13

baw 'Bündel': *b. b. ḫalq qïlïb ayurdï* 23r3

bay 'reich, Wirt': *b.-larning ayrï örgäčli när dewäsin* 11r2, *ġāyät dä b. kiši erdi* 23v3, *b.-lïġïng birlä* 23v15, *b.-dïn qačqan qullar* 32v3,

bayaġï 'unlängst, früher': *b. körgän kündin* 4r1, *b. kün bolub* 12v2

bayġongrat 24r9, 25r10

bazirgān / bazargān P. 'Händler, Kaufleute': *b.-larnï* 32r9, 32v5, *b.-largä teymäsünlär* 33r4

Bazargān Pn. Sohn von Täkänäš Ms. B. 26v10

ba'żï A. 'einige' *b.-larï dīn-i īmāndïn häm maḥrūm boldïlar* 48r14

Bäbäš Pn. Sohn von J̌anṭï Ms. B. 26v5

beg siehe auch **biy, bäy** 'Herr, Sippenführer': 16v2, 16v4, *b.-lär* 27r8, *ḫalqnï b. lärni yïyïb* 7v13, *b.-lärinä* 9v16, 26r1, *b-lärdin* 10v9, *el kün b.-lärä* 10v17, *yaḫšï b.-lärning* 11r4, *istäy barġan b.-lärning aṭlarï* 16r14, *özgä b.-lärgä* 16v14, 22v14, *özgä b.-lärim* 18r13, *b.-lärim* 18v17, 27r7, *barġan b.-lär*

19r17, 19v1, 19v3, 19v13, *özgä b.-läri* 20r6, *turġan b.-lär* 20v5, *b.-lärgä* 22v14, *b.-lärning barčasïna* 23r1, *äytilgän b.-lärning* 25r3, 25v12, *özgä b.-lärning* 25r16, 25v9, *b.-lärni tamāmïsïn* 26v3, *b.-läri birlä* 26v8, 26v18, *yüz yigirmi tört uluġ b.-lär bar erdi* 36r18, *ol b.-lär ičindä tört uluġ b.-lär bar erdi* 36r20, *bir ulu b.-ning ʿaqïllï ḫalïqlu tul qalġan ḫātūnï* 37v21, *ol ḫātūnning eri J̌adaš B. degän erdi* 37v24, *Insān wä Iḥsān b.-lär ikäwlägüsi* 39r13, *inisi Iḥsān B.* 39r17, *ʿAbdullāh Ḫānning oġlï Altun B. ʿĀläm B.* 47r6, *kāfir Urus tamām b.-läri birlä kengäš etib* 47v12

beglik siehe auch **biylik** 'die Würde eines Beg': *beglik säning b.-sun* 18r8

begräk 'sehr': *b. ač* 9r1

bek 'sehr stark': *ġāyät żarb b. šähär erdi* 35r9

bäktär 'Panzer' (*sawut*): 25v18

bel 'Taille, Hüfte': *b.-lärindän altunlï fuṭalarïnï salïb* 14r18

bälā A. 'Unglück, Unheil': *bu b.* 37v17

belgü 'Zeichen': *b. m* 8r9, *nišānï b.-si* 9v18, 10r5, 12r10, 29r14, *b.-si* 18r2

belgülik 'Zeichen': *taʿyīn b.-lik qïlïb* 22v15

Belgü-ṭay Pn. 6v9, 7r1, 7r3, 7r8, 8r15, 8v2, 9r11, 9r17, 9v4, 9v9, 9v14, 10v3, *B.-nï* 7r10, 7r12, *B.-biz* 8v14, *B.- dïndur*7v16

bälli A. 'da sicherlich, klar, so ist es': *b. ḫoš tutarmïz tedilär* 14r11, *b. bar* 29v7

bänim siehe auch **mänim, mäning, mening** 'mein': *b. sözim tutarmusïz* 14r10

ber- 'geben': *munï bu yergä bu yurtġa b.-ib bolmas* 4r12, *bizni sanga tängri b.-gändür* 5v8, *tängri b.-gän duyïnlïqdur* 6v4, *bir nämä b.-sängiz* 8v16, *keyikni bizgä b.-sängiz* 8v17, *b.-mäzmiz* 9r5, *b.-ingiz* 9r9, *b.-ib* 9r10, 23r3, *ruḫṣat b.-gil* 9v5, *ʿaqïl ögüt b.-sängiz* 9v13, *āwāz b.-di* 12v8, *öltürürgä b.-mäsbiz* 13v3, *ḫānlïq b.-sängiz* 14r4, *tengri b.-di* 19r3, *ämān b.-mädilär* 20r10, *ǰäwāb b.-ür erdi* 21r15, *el kün b.-di soyurġadï* 22v15, *alapa b.-di* 26v17, 27r5, 27r16, 27r18, *b.-ä bašladïlar* 32v5, *köb aġïr alapalar b.-dilär* 32v17, *altun kümüš alapa b.-äyin* 33r4, *ögüt b.-di* 40v5, *bizgä ḫalqïmïznï b.-ürmüsän* 40v7, *mālïngïzdïn zukūt b.-ib* 40v11, *qïzumnï anga b.-ürmän* 42v8, *ḫān ḫalqġa aš b.-di* 42v14, *ḫalqïning barčasïġa aš b.-ä käldi* 42v15, *Amätkä ṣoqta b.-di* 42v16, *ḫalqġa yaḫšï aš b.-ding manga nä b.-ding* 42v17, *häzār māl sanga b.-äyin* 4r1, *ol qulïġa qïlïč b.-di* 43r16, *qïzïn b.-mäk oḫšar mu* 43v10, *Qïrïm müslümānġa čerü b.-mädi* 43v12, *Qïzïl baš Qïrïmdan qorqub ol daḫï b.-mädi* 43v13, *Säyyid Naqïbaġa āwāz b.-ibdür* 45v11, *šähr-i Qazannï Urusqa b.-di* 46v19

ber- Hilfsverb: *sawut atab b.-di* 25v14, *üläšib b.-di* 27v14, *bu qurtqanïng börkin alïb b.-äyin* 40r21

bärabär 'zusammen': *ādäm oġlï šäyṭān birlä b.-dür* 4r13
Berdibeg (Ḫān, Sulṭān) *B. Ḫ* 2v4, *ulug oġlï B.-gä* 42r11, 42v20, *B.* 42r12, 42v20, 42v21, 43r14, 43r18, 43v2, *B.-gä ḥabär tüšdi* 42v4, *barïb B.-ni sän qïlïč birlä čabqan bolġïl* 43r16, *B.-ni qïlïčning sïrtï birlä urdï* 43r18, *Sulṭān B.-gä* 43v1, *Amät birlä B. özi ilgärü käldilär* 43v3, *B.-gä kälib qošuldïlar* 44r13
bäri 'seit': *üč aydïn b.* 8v15
bäri qayt- 'zurückkehren': *kel b. ḥānġa q.-urbïz* 43v2
bärk 'fest, stark': *ol yer här yerdän b. yerdür* 39r16
Bärkä Ḫān Pn. *Kili Budur B. Ḫ.-ning yurtï* 46r14
bermäklik 'Geben': *bayliġïng birlä köb māl b.-ing ḥirlä* 24v5
beš 'fünf': 15v2, 15v18, *b.-inčisi* 16r16, *b. artuq* 21r4, *b. yüz qïrïq toquzïnčï yïlda* 28r1, *b. yïl* 36r9, b. altï yïl 36r3, *bir kündä b. ẇaqït namāz qïlïb* 40v10, *tārīḫ mingdä altmiš b.-dä erdi* 47r20
bešik 'Wiege': *b.-i birlä alïb ketä almadï* 43v23, *altun b.-li* 44r16
bäy siehe auch **beg, biy** 'Herr': *Mïngal B.-ning üyigä tüštilär* 43v4, *Mïngal B.-ning Temir aṭlï bir oġlï bar erdi* 43v5
bäyān A. 'Deutung': *faṣl fī b.*29v1, 42r1, 45r1, 46r1, 46v1
bäyläẇč 'Knäueln': *sän anïng birlä yib b. oynaġan bolub* 43r12
bäz- 'ekeln': *atadïn anadïn b.-gän oġlanlar* 32v3
bičin 'Affe': *b. yïlï erdi* 47v10
bil- 'wissen, erkennen, bekennen': *b.-mädilär*5v8, *b.-gil* 6r14, 19r8, *b.-mäslär*7v2, *b.-inglär* 7v14, 15v14, *b.-inglär kim* 9v17, 10r4, *b.-ingiz* 8r11, *b.-ib* 9v3, *b.-mäs boldïlar* 9v12, *b.-mägänlär b.-ürlär* 10v4, *qadrïngïznï b.-mäslär* 11r10, *āšikārä kördilär b.-dilär* 12v9, *b.-gäysän* 15r4, *andan anï b.-gäysiz* 16r13, *hič närsä nišān b.-mädilär* 17r3, *hič närsä b.-mädilär* 17r9, *b.-dilär kim* 17r10, 17v6, *J̌ingizni tanïdïlar wä b.-dilär* 17r145, *hič kim ersä b.-mäs erdi* 19r10, *qaysïsï inärni b.-mädilär* 20r1, *qadrïn b.-mäslär öltürürlär* 22r7, *b.-läsiz kim* 27v16, *b.-ürgä qarši šïmčï yibärdi* 33r10, *bu habärlärni bu išlärni b.-mäyin* 34r15, *b.-äsin kim* 35v1, *munung sïrḫāẇlïqnï b.-mäk üčün* 35v8, *Allāhdan ġayrī kiši b.-mäs erdi* 36r7, *ay ḫānïm sizlär b.-ürsiz* 37r4, *här kim günāhïna özindin b.-üb* 37v12, *kimdän erdügin b.-mäymüsän* 37v18, *bülüklüklärni öz günāhïmïz šūmluqïndïn b.-äyik* 37v22, *bular nä išgä aldurġanïn b.-mäyin* 39r3, *sän günāhïngnï özingdin b.-ürsän* 39r5, *bülüklükni günāhnï özindän b.-gän üčün* 39r11, *'aqïllar b.-ürlär 'aqilsizlar külärlär* 40r4, *özgä b.-mägänlär* 40r22, *päyġambärlärni ḥaqq b.-ib* 40v9, *qïz tuġ[ġ]anïn b.-di* 42r14, *b.-gänlär aydïlar* 42r15, *ḥalqning köngli yaman bolġanïn b.-ib*

42v7, *bu išlärni köb kiši b.-mäs erdi* 42v13, *qïz ṭā'atkār turur qïznï b.-män* 43r2, *Amät qïznï alïb qačqanïn b.-di* 43v16, *qayda barġanïn b.-mädi* 43v17, *artïnda b.-män ṣadaqï b.-män kiši turur* 43v21, *kiši yüräkli aṣïl kišining balasï erkänin b.-ib* 44r16, *m'alūm ola b.-äsiz kim* 46r1

bil- Hilfsverb: *hič närsä etä b.-mädilär* 34r18

bilän siehe auch **birlä, birgä** (Ms. A. **birlän**) 'mit': *bir riwāyät bilän ma'lūm* 45v7

bildür- 'wissen lassen': *Alanġoġa b.-dürmäy* 12r11, *b.-dürmäy öltürürbiz* 13v11, *özgä beglärgä b.-dürmäy* 16v14, *hič bir ḫalq-ġa b.-mädi* 20r2, *elčiligin b.-di* 35v6, *müslümānlardïn örütin b.-mäy birikib* 46v18

bilgüli 'mit Wissen': *b.-li öltürüb bolmas* 13v10

bilgüsiz 'ohne Wissen': *b. ḫalq-ġa bildürmäy öltürürbiz* 13v10

biligsiz 'unbekannt': *atam sorsang b.* 44v4

bin- siehe auch **min-, mün-** 'besteigen': *topčaq atlarïn b.-üb* 8v5

bir 'eins': *b. eki üǰ kiši iẕüngiz* 12r9, *b. eki üč yigit* 14v13, *b.-är sawut* 25v14, 26r2, *on b.* 20v17, *b. eki yüz* 32v7, *b. kündä beš waqït namāz qïlïb* 40v10, *b. yïlda otuz kün rūzä tutub* 40v10, *b. eki yïl* 40v15, *b. oq qïznï sän nä köb körärsän* 42r20, *b. sā'at bolur erdi zinǰïr-ni qaqdï* 43r14, *tārīḫ toquz yüz altmiš b.-dä erdi* 47r3, *tārīḫ mingdä yätmiš b.-dä erdi* 47v1, *tārīḫ mingdä toqṣan b.-dä erdi* 48r1, 48r5

bir 'Einer, Jemand, etwas': *b.-i* 1v3, 6v9, 16v7, 34v9, 36r21, *b. kišidän* 29r10, *b.-ning* 7v5, *b. nämä* 8v16, *b.-birindin* 12v1, *b. az kiši* 17r6, *birlä b.-siz* 18v3, *b.-isi* 20r15, 26v12, 31r18, 36v4, 36v7, 39r1, *b. birini* 22v1, *här b.-sinä* 22v14, 25v13, 26r2, 26v16, 27v13, *här b.-isin* 25r3, *b. birsini* 25r5, *här b.-isi* 26v10, 27r8, 27r13, *hič b.-isi* 26v11, *b. b.-sinä yoluqtïlar* 32r15, *b.-in b.-in tutub öltürdilär* 34r2, *b. b.-sinä qaršu qondïlar* 35r3, *b. b.-sinä qaršu qatušïb* 35r5, *b. b.-sigä yoluqušub* 36r12, *b.-isi toquz yašïnda* 36v7, *här yïl b. yergä köǰär erdilär* 40v18, *b.-ining aṭï Ašqïča degän b.-isining aṭï Ṭobïčaq degän erdi* 42v2. *b. nečä kiši kälä yürür* 43v20, *ekisidän küčük wä b.-isidän ulug* 45r6, *b.-ining aṭï* 45v7,45v9, *b.-ning adï Baba-Tükläs* 45r18, *kāfir Urus b. b.-isin Mäskäw šährindä qïrdïlar* 47v19, *b.-isining aṭï Iwan wä yänä ekinčisining aṭï Peṭr erdi* 48r3

bir bol- 'vereinigen, sich zusammenschliessen': *altï yäti oġul b. bolub* 30v4

biräw 'einer von mehreren, Mal': *b. aṭïn maqtadï b. itin maqtadï b. alġan ḫātūnïn maqtadï* 39v23, *Kinǰä degän b.* 40r2, *b. aṭïn maqtar b. itin maqtar b. ḫātūnïn maqtar* 40r6, *b. aṭining aq köbügin ozub* 40r12, *b. ṭayġa čabdï b. yïlqïġa čabdï* 40r22

birgä siehe auch **bilän, birlä** 'zusammen': *birlä b.* 7v7, 20v16, *Aqsaq Temirning čärüẇindä b.-dür* 37r15

birik- 'sammeln': *müslümānlardïn örütin bildürmäy b.-ib* 46v18

biriklän- 'sich versammeln': *Istanbul šährigä b.-dilär* 35r7, *šähärgä b.-dilär* 36r14

birlä (Ms. A. **birlän**) siehe auch **bilän, birgä** 'zusammen, mit, durch, und': 4r13, 18v11, 18v15, *b. birgä* 7v17, 20v16, *ertä b.* 15v2, 15v5, *āẇāzlar b.* 17v1, *b. birsiz* 18v3, *nä b.* 19r7, 19r8, *tayaq b.* 19v6, *qïlmaq b.* 22v9, *qïlïq b.* 22v9, *näsli läškäri b.* 22v10, *bayligïng b. köb māl bermäkliging b.* 24v15, *uranlï uranï b.* 25r5, *qušlarï b.* 25r13, *oġlanlarï begläri b.* 26v8, *qušlï quši b.* 27r13, *tädbīr b.* 29v12, *himmät b.* 31r3, *oġlanlar b.* 31r6, *kälä turġan yolï b. qaršï yürüdilär* 33v4, *özgä yol b. kälsünlär* 34r11, *tängri tä'äläning ämri taqdīri b.-dür* 34v3, *läškäri b. yürüb* 34v6, *sansïz saqïššïz läškär b.* 34v14, *Hindustan qaẇmï b. täprädilär* 34v15, *uruš toquš birlä* 35r13, *mundaġ söz b. kim* 35r15, *sän mänim b. baḫīlläššäng erdi* 35v3, *Aqsaq Temir sarï zaḥmäti b. ḥālsïz olub yatur* 35v11, *läškäri b. čïqdï* 35v17, *čärüẇi b.* 35v21, *köb köb qatïrġalar kemälär b.* 36r5, *čärüẇi b.* 36v9, 37v2, 39v18, *aždahā b. soqušdïlar* 36v17, *ruẇï tamurï b.* 37v10, 37v15, *ol ḥātūnnï oġlanlarï b.* 39r3, *tamām oġlïng qïzïng qarïndašlarnïng b.* 39r7, *tamām oġlï qïzï qarïndašlarï b.* 39r11, *anïng b. ketdi* 39r21, *läškäri b. barïb* 39v3, *üǰ yašar ṭay b.* 39v12, *ḥaqq tä'äläning qudräti b.* 40r13, *fātiḥa b. yād qïlalar* 41r7, *tängri tä'äläning färmänï b.* 42r10, *ḫān oq b. attï* 42r17, *bizning b. oynasun* 43r9, *män säning b. yuqlamandur degil* 43r11, *kečä b. ol kälür* 43r11, *sän anïng b. yib bäyläẇč oynaġan bolub* 43r12, *barïb Berdibegni sän qïlïč b. čabqan bolġïl* 43r16, *qïlïčnïng yüzi b. čabmaġïl* 43r17, *Amät b. Berdibeg özi ilgärü käldilär* 43v3, *arġamaqnïng ayaġïn yibäk b. tüšärmü* 43v9, *üč yüz kiši b.* 43v19, *bešigi b. alïb ketä almadï* 43v23, *anda munda här kim b. sözgä kälišib* 44v1, *Qara Ḫān b. Boġra Ḫānnïng yurtïdur* 46r6, *Urus Ḫānï b.* 46v18, *Urus b. Bašqurt yaġï boldï* 47v2, *pälid Qazaq Urus b. yaġï boldï* 47v3, *kāfir Urus tamām begläri b. kengäš etib* 47v12, *ḥaqq sübḥānähü wä tä'älä özining qudräti wä raḥmäti b.* 47v17, *Allāhnïng kärāmäti b. päydā boldï* 48r7, *ġažab taqdīri birlä* 48r12, *Qazan ḫalqï Bašqurt b. boṣdïlar Qazandan* 48r22

birlä- 'als einen anerkennen': *tängri tä'äläni b.-b* 40v9

bišür- 'braten': *soyïb b.- di* 32r2

bit 'Gesicht': *b.-üngä sipkil tüšübdür* 4r6, *qorqudan b.-lärindä qan qalmadï* 39v16

bit- 'wachsen': *yapraq b.-är erdi* 3v3, 3r4

bit- 'zu Ende gehen': *bizning etimiz b.-ib* 11r7

biti- 'schreiben': *ḫaṭṭ b.-b iyäbärdi* 35v4, *ošbu dästännï b.-dük* 41r6

biy (?**bi**) siehe auch **beg, bäy** 'Herr, Sippenführer': *Mangqatay B.* 9r14, *ol b. oġli Yalïnnï* 9r16, *Yalïn B. oġlï Qaldar Biy* 19r12, *barča b.-lär-ning uranlarï* 25r8, *äytilgän b.-lärni* 25r12, *Burtaq B.* 16r17, *Keräit B.* 17r17, 24r3, *(Uyšïn) Mayqï B.* 16r15, 16v14, 18r4, 18r8, 19r18, 19v4, 19v8, 20r1, 20r5, 23r13, *Mutyan B.* 16v1, 24r7, *Ordaǰ Biy* 16r16, 23v3, *Ordaǰ B.-gä* 23v1, *Qaldar Biy* 16r15, 18v7, 19r8, 19r12, *Qaldar B.-nï* 19r16, 24v6, *Qatay B.* (Ms "0" *Qïyat* **16v**8, 24v2) 16v7, 16v8, *Qïpčaq B.* 16r16, 23v12, *Qïyat B.* 16v8, 16v9, *Qongrat B.* (Tongrat 26r4) 16v6, 16v10, 16v11, 18v9, *Qongrat B.-ni* 20r9, *Qongrat. B.-ning oġlï* 20r17, *Qongrat B.-ning* 20v6, *Qongrat B. oġlï Sänglä-gä* 23r9, *Salčut B.* 16v7, 16v9, 20r9, 24v10, *Tamyan B.* 16r17, 23v9, 26v14, 27r12, *Tanġut B.* 16v2 *Temir Qutlu B.* 16v1, 24v14, *J̌ormaṭï B.* 23v17, *Borqït B.* 24r15, *Burǰan B.* 24r11, 27r3, *Burǰan B.-ning* 27r1, *Amät B.* 43r7

biyä 'Stute': *ṭu b. ṣoyub* 39v21

biylä- 'regieren, beherrschen': *oġlanlarïng Bödänä-ṭay Belgü-ṭay b.-rlär* 7r8, *ḫalq oġlïn b.-r erdilär* 16v10, *ḫännïng yarṭï yurtïn b.-di* 44r13, *Edigä Biy Toqtamïš Ḫännïng ulusïn ol b.-di* 45v15, *balāsïn ulusïn b.-gän* 45v16, *ol qïrġindïn ṣong Urus Ḫänï Qazannï b.-di* 47r2, *Qazan šährindä yurt b.-gän ḫānlarnïng aṭlarï bulardur* 47r5, *aġalï inili ekisi bir däwirdä bir zamānda taḫt b.-b olturdïlar* 48r2

biylik siehe auch **beglik** 'die Würde eines Beg': *b.-lik tabdung* 24v15

biz 'wir': 8v13, 8v14, 9r9, 9v5, 9v7, 13v5, *b.-gä* 8v16, 8v17, 9r9, 15r15, 33v15, 37v13, 37v23, 40r8, 40v7, *b.-lär*10r5, 12v3, 15r19, 18v6, 18v12, 18v6, 32r9, *b.-lärni sorsangïz* 8v10, 33v11, *b.-lärgä* 15r19, 17v17, 18v8., 19r2, 37v5, *b.-ni* 5v8, 17v10, 18v2, 11v12, 37v7, *b. izlärni* 8v10, 17r15, 39r4, *b.-ning* 9r8, 10v2, 33r6, 39r6, 40r8, *b.-ning 'aqïl waṣiyyät ögütimiz* 9v14, *b.-ning ülüšimizni* 12v13, *b.-ning etimiz bitib* 11r7, *b.-ning tirigligimizni* 15r3, *b.-dän* 33r7, *b.-ning kälgänmizni ešitib* 33r17 *b.-din* 33v14, *b.-lär här nä desäng erkümiz yoqdur* 37r5, *b.-ning uluġïmïz* 37r10, *b.-ning birlä oynasun* 43r9, *b.-ni säwsäng b.-ni tut anï säwsäng anï tut* 44r20

Bodonǰar Pn. 7v5, 8r3, 8r4 9v11, 11v3, 12v10, 15r13, 20r9, 20r15, *B.-dïn turur* 7v7, *B. oġlï* 20r15, 23r4, 26r2

Boġara Ḫān Pn. 2r6

bol- 'sein, werden': *b.-ġandïn song* 3v13, *bala b.-dï* 4r2, *čift b.-ġalï* 4r9, *b.-ubdur* 4v10, *b.-ur* 4r11, 15v18, *b.-sun* 5r3, 23r5-25r18 passim, *kälür b.-ġay* 5r4, *ḫoš alay b.-sun* 5v6, 42v11, 43r3, 43v3, *ḫoš alay b.-sa* 5r14, *süyüklügi*

artuq b.-dï 6r7, *ḫān boldï* 6v7, 28r4, *ḫoš alay b.-sa da* 9r4, *b.-sa* 5r13, *tegär b.-ġay* 5r13, *b.-mas*, 5v18, *nūrdïn b.-nï* 6r6, *b.-ġan b.-sa* 6r6, *b.-mas erding* 6r7, *yaman b.-dï* 6v11, *yaman b.-ur* 7r14, *b.-ġan* 7r9, *ol b.-urkim* 8r9, *nä b.-ur erdi* 8v17, *begräk ač b.-unguz* 9r2, *kiši b.-ub* 10r11, *ongmas b.-dïlar* 10v17, *könmäs čïdamas b.-dïlar* 11r5, *er oġul b.-ġay* 11r15, *šād boldïlar* 11v1, *mäšhūr b.-dï* 11v2, *nä üčün ötrük b.-sun* 11v9, *ötrük b.-may nä b.-sun* 11v10, 11v13, *buwaz b.-maġa* 11v14, 11v15, 11v18, *buwaz b.-ġansän* 12r3, *kün b.-ub inär böri b.-ub čïqar* 12r10, *tang mangï b.-ġan erdi* 12r15, *bayaġï kün b.-ub* 12v2, *isirgän kiši teg b.-ub olturġunča* 12v3, *böri b.-sa čïqar* 12v4, *b.-asï b.-ur* 12v12, *b.-may qalmas* 12v13, *fāydalïġ b.-dï* 13r6, *körä almas b.-dïlar* 13r11, *āwārä b.-dïlar* 13r13, *üläšib alur b.-sangïz* 13v4, *andaġ b.-sangïz* 13v12, 15v1, 33v13, *söküš b.-ur* 14r7, *tutġun b.-ur* 14r8, *sözim tutar b.-sangïz* 14r12, *ḫān b.-sun* 14r15, *ġayïb b.-ġan degdür* 16r12, *istämäk qaṣdïnda b.-dïlar* 16v4, *közlärindin ġayb b.-dï* 17r18, *ertä b.-dï ersä* 17v1, *andaġ b.-sa* 18r2, *ḫān b.-sam* 18r8, *beglik säning b.-sun* 18r9, *eš yoldaš b.-mas erdingiz* 18r12, *ruḫsat b.-sa* 19v5, *hälāk b.-masun* 20r14, *päydā b.-muš* 21r6, *oġrï b.-dung* 21r12, 21v2, *oġrï b.-sam* 21r13, *oġrï b.-dum* 21r14, 21v5, *küǰ b.-ur* 21v8, 21v9, *ḫān b.-sang da* 22r1, *āẕād b.-sun* 22r12, *ḥälāl ǰift b.-dïlar* 22v2, *tört oġlï b.-dï* 22v5, *aẇlay čïqar b.-sa* 25r12, *maʿlūm b.-dï kim* 25v2 *maʿlūm b.-ġay kim* 25v7, 25v11, *häybätlik b.-maq üčün* 25v13, *anda b.-ur* 27v3, 27v4, *öläyazdï b.-ġay* 30r1, *özi yürürdäy b.-ub* 30r17, *bir b.-ub* 30v4, *ḫān b.-ub* 31r3, *hič tang ʿaǰāib b.-mas* 31r4, *andaġ b.-sun* 31r10, 31v13, *män ḫān b.-ayïn* 31r15, *män ḫān b.-urmän* 31r18, *ḫoš b.-sun* 32r11, *bir eki yüz üč yüz kiši b.-dïlar* 32v7, *kärwān ḫalqï yürümäz b.-dï* 32v9, *käräk b.-sa* 33r6, *alay b.-sa* 33v2, *yaḫšï b.-ur* 33v15, *angar tängri täʿäläning yārï yoldaš b.-ġandur* 34v1, *anïng buyruġïndan ṭïš hič bir iš b.-masdur* 34v5, *tängri täʿälä anga yarï b.-dï ersä* 34v7, *taġ taš top tolu b.-ub yürüdilär* 34v15, *täni bašï közi sab sarï b.-dï* 35r15, *tamām tänim sarï zaġfärān teg b.-dï* 35v1, *köb ḫalāyïq hälāk b.-dïlar* 36v2, *aytur b.-salar* 37v7, *aytur b.-sa* 37v12, 37v14, *tängrining taqdīri b.-masa erdi* 37v24, *ṭay tüšgän yer suẇ b.-dï* 39v15, *aġzï alasan kiši b.-ġunča* 40r3, *kengäš b.-mas* 40r7, *bulǰal b.-sun* 40r11, *ḫān özi bašlab köčär b.-dï ersä* 40r15, *ölgän öldi bostaš b.-dï* 40v2, *müslümān b.-unguz deb ögüt berdi* 40v5, *ägär biz müslümān b.-saq* 40v7, *ägär rast müslümān b.-sangïz* 40v8, *mūġlïqnï tašlab ḥāṣṣ müslümān b.-sangïz* 40v13, *anlar barčasï müslümān b.-dïlar* 40v14, *bular müslümān b.-ub munda qaldïlar* 40v18, *özining āḫr-i ʿömri anda b.-dï* 40v22, *fānī dünyāġa maġrūr mäšġūl b.-ub* 41r7, *maḥrūm maġbūn b.-mangïz qatï ziyāndur* 41r9, *ägär qïz*

oġlan b.-sa öltürgil 42r6, *ägär er oġlan b.-sa* 42r6, *öltürmägän b.-ġay* 42r16, *oġul käräk b.-sa* 42r19, *ḫalqïng köngli yaman b.-dï* 42v6, *ḫalqnïng köngli yaman b.-ġanïn bilib* 42v7, *soyurġalï b.-sangïz* 42v9, *ḫalqïng közi aldunda ačïġlanġan b.-ġïl* 42v11, *män anda barïb aldarma yaḫšï b.-ur* 42v13, *šol qïznïng manga köngli b.-ur mu erkän* 43r1, *ḫäniš köngül etär b.-ġay* 43r3, *közin ača almay olturġan b.-dï* 43r5, *sän anïng birlä yib bäyläẇč oynaġan b.-ub* 43r12, *keč b.-dï* 43r14. *bir sā'at b.-ur erdi zinjirni qaqdï* 43r15, *qïlïč birlä čabqan b.-ġïl* 43r16, *munča däẇlät bar b.-sa* 43v9, *qïz ḥāmilä ermiš ayï küni b.-miš* 43v17, *bir zamän b.-ub erdi* 43v22, *Ajtarḫan ičïndä qaraqči b.-a bašladï* 44r18, *ḫalāyïqlar bu oġlanġa ränjidi süymäs b.-dïlar* 44r19, *bu bir oġlan nä b.-ur* 44r21, *ay atasïz anasïz teb aytur b.-salar* 44v2, *ol häm Šamda pādišāh b.-dï* 45r8, *Miṣïra pādišāh b.-dï* 45r9-13, *Anṭākyada pādišāh b.-dï* 45r13-16, *Mädāyindä pādišāh b.-dï* 45r16, 45r17, *Qosṭanṭ[in]iyädä pādišāh b.-dï* 45r18, *Kä'bädä pādišāh b.-dï* 45r20, 45v5, *ḫāṣïl b.-dï* 45r21, 46r2, 45v10, *Özbeg Ḫān müslümän b.-ġanda* 45v12, *müslümän b.-ubdur* 45v14, *Yöči degän anïng kiči inisi b.-ur erdi* 46r7, *yüz elli säkiz yïl anda b.-dïlar* 46v7, *Qazan šährindä ḫān yoq b.-dï ersä* 47r8, *köb ādämlär hälāk b.-dïlar qïrdïlar* 47r1, *ulu ačlïq b.-dï* 47r14, *Kenaz Mitri yaġï b.-dï* 47r15, *Janāli yaġï b.-dï* 47r17, *erkä čärüẇi b.-dï erdi* 47r18, *Kenaz Miḫayla ḫān b.-dï* 47r19, *ülät b.-dï* 47r20, *Urus birlä Bašqurt yaġï b.-dï* 47v2, *pälid Qazaq Urus birlä yaġï b.-dï* 47v3, *āsumānda bir yaqtï ülkän yulduz päydā b.-dï* 47v5, *türlüg fitnälär wä muḫtälif ġawġalar päydā b.-a bašladï* 47v11, *mürtädd qïldïlar uluġ fitnälär b.-a bašladï* 47v15, *köb yerlärdä uruš ṣoqušlar häm b.-dï* 47v16, *muḫtälif b.-dïlar* 47v19, *Allāhnïng kärāmäti birlä päydā b.-dï* 48r7, *kāfir Urusnïng qolïnda baġlanïb 'ājïz b.-dïlar qïrïldïlar* 48r13, *Urusqa yesïr b.-dïlar* 48r13, *ba'žïlarï dīn-i īmāndïn häm maḥrūm b.-dïlar* 48r14, *Bašqurt yaġï b.-dï* 48r18, *baš b.-ub yürüdi* 48r19

bol- Hilfsverb: *bu yurtġa berib b.-mas* 4r12, *bilgüli öltürüb b.-mas* 13v10, *sizgä köb qaru aytïb b.-mas* 5v18

Borqït Biy (Ms. C **Borqïtay**) Pn. 24r15, *B.-gä* 26r11

boṣ- 'abwandern, auswandern': *b.-ub kälämiz* 8v11, 8v15, *b.-dunguz* 9r1, *b.-duq* 9r3, *Qazan ḫalqï Bašqurt birlä b.-dïlar Qazandan* 48v22

bostaš '?Flüchtling': *ölgän öldi b. boldï* 40v2

boš 'vergeblich': *alïsdan istämäkmiz b.* 16v5

boyu 'entlang': *yolïnïng b. čïqayatur* 17r6, *Gübnä degän suẇnïng b.-nda mäqām tutdï* 39r21

boyun siehe auch **moyun (Ms. A, B, C moyun)** 'Hals': *b.-nga* 5v17, *b. sunmaq käräkdür* 37r19, 37r21

boz 'grau': *Alačïn Alaẇ bir b. arġamaq minib yetdi* 44r6

boz qalpaq (**boz qabaq** 26v1, 36v12), *b. q. degän ṣaẇutnï berdi* 26r13, *kübesi b. q. degän erdi* 36v12

bödänä M. 'Wachtel (Coturnix corturnix)': *b. tebtürdi* 27r13

Bödänä-ṭay / Bötänä-ṭay Pn. 6v9, 7r3, 7r7, 8r15, 8v2, 9r11, 9r17, 9v4, 9v9, 9v14, 10v12, *B.-nï* 7r10, 7r12, *B.-dïndur* 7r16

böränä 'Balken': *Ajtarḫanda b. aqtarmaġa barġan kišilär* 44r15

böri 'Wolf': *b. bolub čïqarmän* 8r7, 8r10, *b. bolub čïqar* 12r10, *b. bolsa čïqar* 12v4, *yïlqï yällï kök b.* 12v6, *özi b. yaġrï erdi* 13r1, *buzaẇïngnï b. ašadï* 32r5, *b.-gä buyurġan ekändür* 32r6

Börtä Qučïn Pn. 20r13, 20v7, 21r3, 21r9, 21r12, 21v1, *B. Q. atlïġ* 20r12, *B. Q.-ġa* 20v10, *B. Q.-nï* 21r15, 21v3, 21v7, 21v9, 22r13, 22r15, *B. Q.-dan* 22v5

börü siehe **ar börü**

börük / börk 'Mütze': *altun b.-li* 16r10, 17r13, *qara tülki b.-i* 20v15, *b. birlä* 31r16, *qurtqanïng b.-i tüšti* 40r18, *bu qurtqanïng b.-in alïb beräyin* 40r20

bu siehe auch **mu**'dieser': 3r10, 4r12, 18v16, 19r1, 19r3, 26v15, *b.-lardur* 5v1, 12r13, 16r14, 25r6, 25r8, 25r17, 47r5, *b.-lar* 8r4, 8v12, 8v17, 12v9, 17v12, 18v4, 18v19, 19v7, 31v2, 39r3, 40v18, *b.-larġa* 9v13, 17v8, 19r6, 33v6, 33v9, *b.-nï* 16v4, *b.-larïng* 17r8, *b. kündin ṣong* 18v18, *b.-larnïng* 22r6, 26v15, 26v17, *aṣlï tübi b.-lardïndur* 27v15, *b.-nïng qaršusïġa käldi* 33v9, *b. nä išdür* 40r4, 43r19, *anda b. üjni alïb kälib müslümän bolubdur* 45v13

Buḫara Gn. *B. šährigä barurġa yönäldilär* 39v18, *B. šährigä käldï* 40v20, *yurtlarda B. Bulġar ḫänïnïng yurtïdur* 46r2

bul- 'finden': *b.-ġanlarï üčün* 19r5, *hič lāyïq kiši b.-madï* 30r16, *kengäš b.-madï* 40r1

bulan (Ms. B., C. **qulan**) 'Elch (Alces alces)': *b.-ġa iyärgän* 6v16, *b.-keyikni kördilär* 26v19, *b.-nï yetib* 27r2,

Bular (Ms. B. **Bẇlar**) Gn. 'die Stadt Bilyar': *B. šährigä käldi* 36v9, *Bular šährining qaršusïġa kälüb*, 36v10, *B. šährining ḫänï Ṣamät Ḫān* 36v11, *B. suẇïning üstigä* 36v18, *ol šähärlärgä häm B. teb at atadïlar* 36v19, *B. šährin wirān qïlġandïn ṣong* 39v1,

Bular Gn. '?der Fluß Bular': *B. suẇï* 36v18

Bular Ḫān Pn. *Zäy tamaġï B. Ḫ.-nïng yurtïdu* 46r15

bulay 'auf diese Weise': 17v12, *atqan alay atmas b. atar teb* 44r3

Bulġar Gn. 'die Stadt Bulġar': *B. šährigä kelürgä yaraġlandï* 36r4, *B. šährini alġalï kälürgä kemägä mindi* 36r5, *B. šährindä* 36r9, *B. šährigä kirdilär* 36r13, *šähr-i B.-nï* 36r15, 36r17, 36v8, *B. šährining yaqïnïġa barïb* 36v18, *yurtlarda Buḫara B. ḫānïnïng yurtïdur* 46r2, *Aqsaq Temir B. šährini aldï 'Abdullāh Ḫāndan* 46v2,

bulǰal 'ein voraus bestimmte Ort für eine Zusammenkunft': *b.-nï anda qoydïlar* 32r14, *Qoy suwïnïng bašïnda Ulu Obada b. bolsun* 40r11

Burǰan (Biy) Pn. 24r11, 27r3, *B. B.-ning* 27r1, *B.-gä* 26r11

Burhān Sulṭān Pn. 2v7, 8

Burtaq Ḫān Pn. 2v1

Burtaq Biy Pn. 16r17

buruǰ (Ms. O, B: **buruḫ**) Feldgeschrei (*uran*): 24r17, 25r10

buruǰ 'aqräb 'Sterbild Skorpion': *b. 'a.-ning ekinči kün erdi* 47r4

burun 'früher': *üč kün b.* 7v13, *sizlärdin b.* 31r17, *sändin b.* 31r19, *sizning qolungïzdïn b.* 31v10, *b. uluġ babalarmïz* 36v22, *ḥażrät-i Aqsaq Temir kälmäsdän b.* 37v25, *Qazan šährin almasdan b.* 46v15

burunġï 'früher, der Erste': *b.-ġï oġlum Duyïn Bayan* 6v15, *äwwäl zamāndaġï b.-ġï yurtï* 36v14

burunraq 'früher, bevor': *tuġmasdïn b.-raq* 29v10, *andïn b.-raq* 31r15

buṭaq 'Zweig': *bir aġaǰ b.-ïna olturtub ketdilär* 43v24

but / buṭ 'Schenkel': *b.-un berib* 9r10, *b.-ġa berdilär* 9r16, *bir b.-ġa satġun almiš* 12r2, *ḫān oq birlä attï b.-qa tegdi* 42r17

buwaz 'schwanger': *özi b. özi qïz* 6r11, *b. bolmaġa* 11v14, 11v15, 11v18, *b. bolġansän* 12r3

buyan 'Verdienst' (*sawut*): 26r17, 25v15

buyruq 'Befehl': *anïng b.-ïndan ṭiš* 34v4, *ḥaqq sübḥānähü wä tä'äläning b.-ïndan yüz äwirüb* 41r8, *anïng b.-ïnča yürümädilär* 48r10

buyur- 'befehlen, gnädig sein': *anamïz kimgä b.-sa* 13v17, *b.-dï* 27r8, 33v17, *tängri tä'älä b.-sa* 31r5, *börigä b.-ġan ekändür* 32r6, *b.-sang* 37r6, *nä b.-sa anïng sözindän čïqmazmïz* 37r9

buz- 'zerbrechen, verderben, vernichten': *hič b.-maġa yoruġïn yönin bilmädilär* 5r8, *aṭïb b.-ġïl* 5r9, 5r13, *aṭïb b.-ġan üčün* 5r17, *b.-ġandïn ṣong* 5v1, *taqdīrni tädbīr birlä b.-maq tilädi* 29v12, *ordalar b.-maqġa* 34v2

buzaẇ 'Kalb': *b. kütmägä* 30v2, *b. kütär erdilär* 30v5, *b.-lardïn bir b.-nï soyub* 31v16, *b.-nï* 32r1, 32r2, *b. iyäsinä* 32r5, *b.-ingni* 32r5

buzaẇ baš (buzaw yaš 27r2) (*sawut*): 26r15

buzuq 'trümmerhaft, verfallen': *b. kišänä tübindä* 30v7, *b. kärwān saray* 32r14

buzul- 'vereiteln, zuvorkommen': *ḥaqq tä'äläning taqdīri nätäg b.-ur* 29v13
bül- 'zerstört sein, vernichtet sein': *aniṅg šūmluġindïn b.-dük ǰoġalduq* 37v9
büldür- 'vernichten': *bizni Aqsaq Temir b.-di* 37v8, 37v19
bülük 'Raubzug, Verheerung': *bu b. bu qïrġïn* 37v5, *bu b.* 37v13, *ol b.-din ṣong kälib* 46v4
bülüklük / bülüklik 'Verheerung': *b.-lärni öz günāhïmïz šūmluqïndïn biläyik* 37v22, *b.-ni günāhnï özindän bilgän üčün* 39r10, *bizning b.-imizgä säbäbdür bizgä b. yaqïndur* 40r8
bürküt 'Steinadler (*Aquila fulva*)': 23v13, 25r18
büyük 'gross': *Amät b. ṭawṅïng bašïnda olturub turur erdi* 43v19

pādišāh / pādšāh P. 'Padischach': *p.-dïn* 2v15 *p.-lïqġa maġrūr mäšġūl erdi* 26v6, *Hindustan p.-ï J̌aday Ḫānġa* 32v9, *Istanbul p.-ïniṅg aṭï Šāh Sulṭān Ḫān degän erdi* 34v20, *Šam šährindä p. erdi* 45r6, *ol häm Šamda p. boldï* 45r8, *Miṣïrda p. boldï* 45r9-13, *Anṭākyada p. boldï* 45r13-16, *Mädāyindä p. boldï* 45r16, 45r17, *Qosṭanṭ[in]iyädä p. boldï* 45r18, *Kä'bädä p. boldï* 45r20, 45v5
pälīd P. 'schmutzig, schuftig': *p. Qazaq Urus birlä yaġï boldï* 47v3
päšmät 'kurzes Kaftan': *al yifäk p.-i* 20v14
Peṭr Pn. *birisining aṭï Iwan wä yänä ekinčisining aṭï P. erdi* 48r3
päydā P. 'sich zeigen, entstehen, geboren werden': *nūrdan quyašdan p. bolġandur* 5v12, *oġul p. bolur* 8r8, *täṅgri qudräti birlä p. bolmuš* 21r6, *āsumānda bir yaqtï ülkän yulduz p. boldï* 47v5, *ġawġalar p. bola bašladï* 47v11, *Allāhniṅg kärāmäti birlä p. boldï* 48r7
päyġambär A. 'Prophet': 1v2, 21v10, 21v16, 45v10, *p.-miz* 27v16, *p.-lärni ḥaqq bilib* 40v9, *p.-imiz Muḥammad Muṣṭafa* 41r10
pīr P. 'Master': *arba p.-in* 19r12
Pirü Muḥammäd Pn. Sohn von Tükel Ms. B. 26v4
piš- 'braten': *p.-gän et aš ašaldï* 40r1
piyčä 'Herrin, Chanin': *J̌ānibäk Ḫānniṅg p.-si* 42r3

J̌, Č

ǰabalan- 'vor Aufregung die Arme und Beine bewegen, zappeln, erregt sein': *ǰ.-ïb ǰïmïrġanïb qïčqïrub baqurub tedi* 40r13
J̌adaš Beg Pn. *ol ḫātūnniṅg eri J̌. B. degän erdi* 37v24, *J̌. B.-ning* 39r1

J̌aday (Ḫān) Pn. 22v6, 29r4, 29v1, 32v11, 33r8, 34r4, *J̌. Ḫ.-nïng* 33v1, 33v4, 34r14, *J̌. Ḫ.-biz* 33v12, *J̌.-nïng* 25v17, *J̌.-nï* 27v2, *J̌. Ḫ.-nïng qašïġa* 29v2, *Hindustan pādšāhï J̌. Ḫ.-ġa* 32v10, *J̌. Ḫ.-nï tutdï öltürmäk üčün* 34r3

ǰādū P. 'Hexe': *ġāyät ǰ. ermiš* 14v6

ǰaġalbay (*tamġa*): 24r13

ǰān P. 'Seele, Leben, lebendig, Geschöpf': *dünyāda bir artuq tuġmuš ǰ. erdi* 3r6, *ǰ.-ïmïznï alsang erdi* 15r16, *ǰ.-ïmïznï aldïng* 15r17, *sizlär barčangïz mänim ǰ.-ïm siz* 18r14, *ḫānïmïz ǰ.-ïmïz* 18v5, *ǰ.-ïngġa* 21v7, *ǰ.-ïmġa* 21v9, *ǰ.-ïng temir ekändür* 30r10, *ǰ.-ġa qaṣd boldung* 44r2

ǰān qaba Feldgeschrei (*uran*): 25r2, 25r7

J̌anāli (J̌ān ʿAli) Pn. *J̌. yaġï boldï* 47r16

ǰānlïq 'Lebewesen': *ǰ.-lïq närsä* 5r12, *här ǰ.-lïqnïng* 21v14

J̌anṭï Pn. Sohn von Pirü Muḥammäd Ms. B. 26v4

J̌ānibäk Ḫān Pn. 2v4, 42r14, *ḥażrät-i J̌. Ḫ.* 42r2, *ruzgār-i Ḫān J̌.* 41r2, *J̌. Ḫ.-nïng piyčäsi Ṭaydẇlï Ḫānïšïmïznïng* 41r3, *J̌. Ḫ.-nïng bu išigä* 42v5, *J̌ānibäk Ḫān ölgändin ṣong* 44r12, *Salčï J̌. Ḫ.-nïng qïzïndïn tuġ[ġ]an oġuldur* 44v6

ǰaw / čaẇ siehe auch, **yaẇ, yaġ, yaġï** 'Feind, feindlich': *ǰ.-dan* 9v18

ǰaẇïr[jaẇrï] siehe auch **yaẇïr, yaġïr** 'Schulterblatt': *ǰ.-ïnda mengi bar* 29r14

J̌ayïq Gn. 'der Fluss Yayïq / Ural': *Idil J̌.-da ḥāṣïl boldï* 45r21-46r2, 45v9, *J̌em J̌. arasï* 46r4

J̌äbrā'il 'Erzengel Gabriel': *J̌. körkli erdi* 13r2, *J̌. deg sïnlï* 16r11, *J̌. deg körkli sïnlï* 17r13

J̌em Gn. 'der Fluss Emba': *J̌. J̌ayïq arasï* 46r4

ǰäm' qïl- A. 'sammeln': *ǰ. q.-ïb* 25r14, 25v4, 25v10, 26r17

ǰänābät A. 'Befleckung durch Samenergiessung': *ǰ.-din ġusl qïlïb* 39v11

ǰäẇāb A. 'Antwort': *ǰ. berür erdi* 21r15

ǰeyän siehe **čeyän**

ǰihān P. 'Welt': *keng ǰ.-dur*4r3, *barča ǰ. ḫalqï uluġ kiči kāfir mü'min* 47v9

ǰīn 'Zeit': *ol kečä ol ǰ. ičindä* 37v20

J̌ingiz / Čingiz (Ḫān) Pn. 1v1, 2r14, 2v,9, 13r5, 13v1, 14v10, 16r13 17r10, 17r15, 17v12, 17v16, 17v6, 17v9, 18r1, 18r6, 18v1, 18v16, 19r1, 19r5, 19r14, 19r15, 19r5, 19r6, 19v11, 19v8, 19v14, 19v16, 20r3, 20r7, 20v4, 21r16, 21v5, 22r9, 22r16, 22v8, 22v4, 22v13, 23r1, 23r9, 23r13, 23v1, 23v5, 23v8, 23v12, 23v16, 24r3, 24r7, 24r11, 24r15, 24v1, 24v10, 24v14, 24v6, 25r1, 25r2, 25r11, 25r15, 25v2, 25v7, 25v11, 25v13, 26r1, 26v3, 26v7, 26v15, 26v18, 27r14, 27r18, 28r5, 27v16, 28r3, 28r5, *Č. Ḫ.* 15r11, *J̌. Ḫ.-nï* 16v12, 19v15, *Č. Ḫ.-nï* 16r13, 16v3, *J̌. Ḫ-ġa* 26v15, *J̌. Ḫ.-dan* 19v8, *J̌. Ḫ.-dïndur* 27v15, *J̌. Ḫ.-*

nïng 19v16, 25r15, 25v2, 25v15, 27r14, 28r5, 29r3, *J̌.-ġa* 13r7, 13v9, *J̌.-ning* 14v2, 15v14, 16r8, *Č. Ḫ.-ïmïznïng* 15r18, *J̌.-ni* 13r8, 13r10, 13r17, 13v2, 14v8, 15v2, *Č.-ni* 15r8, 15r9, 15r15

ǰirük 'Erle (Alnus)': 23v16, 25v6

ǰïyïl- / čïyïl- siehe auch **yïyïl-** 'sich versammeln': *ǰ.-ïb kälib* 11r6

ǰoġa 'Tuch': *er kiyär ǰ.-sï* 27v10

ǰoġal- 'verloren gehen, vernichtet sein': *anïng šūmluġïndïn büldük ǰ.-duq* 37v9

J̌ormaṭï Biy Pn. 23v17, *J̌.-ġa* 26r8

ǰümüǰ 'Schöpfer': 24v8

čab 'Ruhm': *anïng aṭï č.-ï* 22v12

čab- 'schlagen': *biräẇ ṭayġa č.-dï biräẇ yïlqïġa č.-dï* 40r22, *barïb Berdibegni sän qïlïč birlä č.-qan bolġïl* 43r16, *qïlïčnïng yüzi birlä č.-maġïl* 43r17

čapul 'Bote': *qalġan čärüẇigä č. yibärdi* 34r11

čadïr 'Zelt': *č. qurub* 5v6, 6r3, *Aqsaq Temirning č.-ïġa kälib* 35v10

čaġan 'Ahorn (Acer)': 24r16, 25v6

Čaġan Ḫān 'Weisser Chan d.h. der russische Zar': *Mäskäẇ Č. Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r7

čaqrum 'Werst': *bir č. yer barïb tüšḍi* 39v14

čalïš 'schnell': *ayaġï č. yorġasïn* 11r3

Čalpaq Ḫān Pn. *Saraycïq Č. Ḫ.-nïng yurtï dur* 46r11

čarla- 'rufen': *qarġa č.-laġan deg* 17r4, *āẇāzlar birlä č.-dïlar* 17v1, *č.-dïlar* 17v3

čaẇ / ǰaẇ siehe auch **yaẇ, yaġ, yaġï** 'Feind, fremd, ein Fremder, Krieg': *č. elgä* 10r2, *ǰ.-dan* 9v18, *č.-dïn qïrġïndïn* 36v5, *č. yetdi* 40r22

čäčägöz (*sawut*): 26r19, 26r5

čäk- 'aufspannen': *yalarïmïznï tartïb č.-älik* 12v4, *yalarïn č.-dilär* 12v6

čengä / ǰengä 'die Frau des älteren Bruders': *ǰ.-miz* 8r16, *č.-miz* 8v3, 9r6, 9v4, 9v14, 9v14, *č.-mizgä* 9r12, *č.-mizning* 9r18, *č.-si* 9v1

čärkäs 'Tscherkes' *č.-kä barïb mäkān tuttï* 42v5

Čärmišän Gn. 'der Fluß Tscheremschan': *Č. Ömär Ḫoǰa Ḫānnïng yurtïdur* 46r3

čärü / čärüẇ 'Heer': *uluġ aġïr č.-lärdä* 25r4, *Aqsaq Temirning č.-i* 32v14, *özi č.-in yïyïb kälädür* 33r8, *qalġan č.-igä* 34r11, *č.-inä ḫabär tüšdi ersä* 34r12, *J̌aday Ḫānnïng artïnda qalġan č.-i* 34r14, *aẇïr č. čïydürdi* 34v12, *aẇïr č. ḥažïr qïlïb yaraġlandurub* 35r1, *eki č.* 35r3, 35r5, *Šāh Sulṭānnïng č.-ini* 35r6, *Aqsaq Temir č.-i* 35r6, *läškäri č.-i šähärgä indilär* 35v19, *č.-ni yarašturub č.-i birlä* 35v21, 39v18, *ošbu č. kišiläri* 36r6, *č.-ning sannï ḥäsābnï* 36r7, *mundaġ*

ulug č. birlä 36r8, *č.-i birlä* 37r9, 37v2, *Aqsaq Temirning č.-i ṭarafïġa qaradï ersä* 37r14, *č.-indä birgädür* 37r15, 37r18, *tamām č.-igä* 39r9, *č.-in ol qalāsïna čiydürdi* 39v4, *özi taqï özgä č.-i anlarġa esänläšib* 40v17, *Qïrïm müslümānġa č. bermädi* 43v12, *ḫān č.-i yibärdi* 43v18, *Salčï č.-gä bardï* 44r23, *erkä č.-i boldï* 47r18

čeyän / ǰeyän 'Verwandte von der Seite der Ehefrau': *ḫānlarġa č. oġul erdi* 30r14, *ḫānlarġa ǰ. oġul turur* 44v6

čičäk 'Blume': *bulanġa iyärgän č.-kä awnar* 6v17

čïda- M. 'ertragen, erdulden, aushalten': *č.-maduq* 9r3, *č.-mayïn* 15r14, *č.-mas boldïlar* 11r6, *č.-r ḫālïmïz qalmadï* 11r8

Čïdur Arïstaẇ (Sïdur Arïstaẇ) Pn. *Č. A. degän Urus kāfir bašladï* 48r18

čift / ǰift 'Paar': *ḫälāl č.* 4r9, *ḫälāl ǰ.* 22v2

čïġïr 'Wein': *č. šärāb ičtilär* 43v4

čïq- 'ausgehen, erscheinen': *č.-arsän* 3r11, *č.-ar* 4v14, *č.-ub* 4v9, *č.-tï* 5v2, *č.-tïlar* 8v8, 27r9, *böri bolub č.-armän* 8r7, 8r11, *aẇ aẇlay č.-tïlar* 8v5, *böri bolub č.-ar* 12r11, *böri bolsa č.-ar* 12v4, *č.-a käldi* 12v7, *qazaq č.-ïb ketäyin* 14v12, *qazaq č.-ïb* 15r12, 30v1, *yolïnïng boyu č.-ayatur* 17r6, *aẇ aẇlay č.-tï* 17r10, 17v6, 42r3, *urušġa č.-ar bolsa* 23v4, *ming ṣadaqlï kiši birlä č.-ar erdi* 23v4, *keyik aẇlay č.-ar bolsa* 25r12, *alïb č.-ar erdi* 25r13, *aẇ aẇlay č.-ïb* 26v8, *a. aẇlay č.-tïlar* 8v5, *č.-ïb yürür erdi* 26v19, *kišänäning bašïġa minäyin č.-ayïn* 30v12, *kišänäning töbäsigä č.-ïb ketti* 30v17, *yuqarï č.-dï* 31r2, *Šïmaqï šähridän č.-ub ketdilär* 32r17, *aẇlaqġa č.-ġandïn ṣong* 33r20, *qaraqlarnï istäy č.-duq* 33v12, *läškäri birlä č.-dï* 35v17, *č.-ïb aždahā birlä soqušdïlar* 36v16, *nä buyursa anïng sözindän č.-mazmïz* 37r9, *Ṭaydẇlï Ḫāniš qaršu č.-tï* 42r17, *ḫān qaršu č.-tï* 43v4, *ḫān aẇġa č.-ġanda* 44r14, *Idil bašïna č.-dï* 44r12

čïqar- 'herausgehen lassen, herausführen': *yüzükni č.-ïb berdi* 18r5, *hünär č.-arayïn* 19r9, *č.-dïlar* 20v3, *Aqsaq Temirgä qaršu č.-dï* 35r2

čïquš 'Untergang': *kün č.-ï ṭarafïġa ketär erdi* 47v6

čïmïrġan- / ǰïmïrġan- 'unter einander lärmen, sich äusserst erregen': *čorlanïb č.-ïb* 15r10, *ǰabalanïb ǰ.-ïb qïčqïrub baqurub tedi* 40r13

čïn 'wahrhaft, recht': *č. e[r]miš* 6r6

čïnar 'Platane (Platanus)': 25v3

čingiz *č. č. teb* 12v7

čit 'Grenze': *kaẇurnïng č. qalāsï Uladimürgä yetib erdi* 39v8

čïrāġ P. 'Fakel': *sönmäs č.-ï birlä* 4v4, *sönmäs č.* 18r18

čïray M. 'Gesicht' *er č.-lï* 16r11, 17r13

čïydur- 'versammeln lassen': *fāl qārlarnï baġučïlarnï č.-dï* 29r7, *awïr čärüẇ č.-dï* 34v12, *läškär č.-dï* 36r11, *čärüẇin ol qalāsïna č.-dï* 39v4

čïyïl- / čïyul- siehe auch **ǰïyïl-, yïyïl-** 'sich versammeln': *č.-dïlar qošuldïlar* 32v4, *kengäšgä č.-dïlar* 40r5

čökä 'Linde (Tilia)': 24r4, 25v5

čuqa turġay (*sawut*): 27r2, 26r14

čuqundïr- 'taufen': *özining qol astundaġï müslümānlarnï č.-maq niyyätin qïldïlar* 47v13

čuḷaš- 'lärmen': *č.-ïb yïġlašïb* 15r17, *č.-ïb turdïlar* 17v11

čulq- siehe auch **yulq-** 'ausreissen': *quš čünin č.-armän* 15r2

čurlan- 'lärmen, nach Gerechtigkeit schreien': *č.-ïb čïmïrġanïb* 15r10

čün / ǰün siehe auch **yün** 'Feder': *quš č.-in čulqarmän* 15r2, *quš ǰ.-indin* 15r4, *quš č.-i* 15v10, 15v13, 15v15, *ǰ.-in yulqub* 16r1, *ošal č.-ni* 16r1

čüy- 'Beizjagd treiben': *quš č.-mägän quš č.-sä* 10r13, *quš č.-mägä* 42r2

D

dä 'verstärkende particula': *ekisi dä Aläksäy Ḫānnïng oġlanlarï erdi* 48r4

dāim A. 'immer': *här d.* 14v8, 17v10, 25r11, 26v6

daḫï siehe auch **taqï** 'auch, noch': 43r13, *ḫünkārgä bardï ol d. yibärmädi* 43v12, *Qïzïl baš Qïrïmdan qorqub ol d. bermädi* 43v13, *d. aṭṭï* 44r4

dārū P. 'Medizin': *d. därmān. bolmas ermiš* 7v15

daru 'Schiesspulver': *d.-larġa suẇ qoydurdï* 46v18

dāstān P. 'Sage, Geschichte': 1v1, 29r1, 42r1, *anïng d.-ï* 40v4, *ošbu d.-nï bitidük* 41r5, *d.-i Edigä Biy* 55v1, *d.-l tārīḫ* 46v1

dāyä P. 'Amme': *d.-läri* 3r7, 3v12, 3v14, *d.-sining* 3r8, *d.-si* 21r7, *ay d.-lär* 42r15

de- siehe auch **te-** 'sagen': *d.-di* 3v8, *d.-di ersä* 3v9, 37r19, *d.-gäymän* 7r5, *d.-gän erdim* 7v17, *d.-mädi mü* 11r14, *d.-r erdi* 13r3, 13r4, *här nä d.-säng* 31v7, 37r5, *närsä d.-mädi* 32r6, *birisi Ṣāfï d.-gän ekinči Wāfi d.-gän erdi* 35v9, *'Abdullāh d.-gän ḫān erdi* 36r9, *d.-rlär erdi* 36v1, *'Äläm Beg d.-gän erdi* 36v4, *Uladimür d.-gän kāẇur qalāsïna yetdi* 39v3, *'Amät Ṣamät d.-gän köčmäli eki ḫānġa* 39v19, *Kinǰä d.-gän biräẇ* 40r2, *müslümān bolunguz d. ögüt berdi* 40v5, *birining aṭï Ašqïča d.-gän birisining aṭï Ṭobïčaq d.-gän erdi* 42v2, *män säning birlä yoqlamandur d.-gil* 43r11, *tübüm sorab nidärsiz d.-r erdi* 44v5,

Yöči d.-gän aning kiči inisi bolur 46r7, *Čidur Aristaẇ d.-gän Urus kāfir bašladi* 48r18

däftär P. 'Buch': *d.-i Čingiz* 1v1, *Jingiz Ḫān-ning d.-i* 2v9

deg / teg 'wie, ähnlich wie': *qara ṭaẇ d.* 5r1, *Jäbrā'il d. sinli* 16r11, *ġayib bolġan d.-dür*16v12, *Jäbrā'il d. körkli sinli* 17r14, *dengiz d. könglüng üčün* 22r11

dägül 'nicht': *ḫān oġli d.-sän yurtqa lāyiq d.-sän* 7r1 *quli d. müsän* 22r2, *balasi d. anasi häm* 29v20, *sän ġāfil d.-sän* 34r6

dälīl A. 'Grund, Beweis, Argument, vernünftig': *d. söz* 10v5, *d.-li sözüng üčün* 22r10

dengiz 'Meer': *Aq D.* 2v11, *Tün D.-inä* 4v1, 4v5, *d. deg könglüng üčün* 22r11

der der qaltura- 'zittern vor Angst': *d. d. q.-b turdi* 29r6

därmān P. 'Arznei, Mittel': *dārū d. bolmas ermiš* 7v15, *d.-sizliqdan* 9r15, *hič d.-im qalmadi* 43r9

därwāzä P. 'Stadttor': *d.-sini keng etär* 10r1, *d.-i 'aẓīm* 35r12

däryā P. 'Fluß': *Qazan d.-si* 46v4

dästūr P. 'Erlaubnis': *urušġa d. yoqdur* 37r17

deẇä siehe auch **täwä** 'Kamel': *när d.-sin* 11r2

däẇir P. 'Zeit': *ol d.-dä ol zamānda* 36r8, *aġali inili ekisi bir d.-dä bir zamānda taḫt biyläb olturdilar* 48r2

däẇlät P. 'Glück, Reichtum, Vermögen': *munča d. bar bolsa* 43v9

dīn A. 'Religion': *köb müslümānlarni šärīf islām d.-indän ayirub* 47v14

donbura 'ein lautenartiges Zupfinstrument': *qobuz d. türlü oyunlar ögrändi* 44v1

dongġuz / tonguz 'Schwein': *d.-ġa iyärgän* 6v17, *t. yilinda* 28r2, 28r7

dos siehe auch **dōst** 'Freund': *ay Amät d.* 44r10

dōst P. siehe auch **dos** 'Freund': *anṭ šart etkän d. erdüng* 44r2

du'ā A. 'Gebet': *d.-siylä* 1v10, *oquġuči tinglaġuči d. qilib* 40v6

duyin 'Niederschlag, Bodensatz, Samen': *d. d. degäysiz* 16r8, *d. d. teb* 17r17, 17v11, *d.-liqdur*7r4

Duyin Bayan Pn. 2r13, 6v4, 6v15, 7r9, *D. B.-ġa* 7r17, 7v3, 7v4, *D. B. birlä* 7v4, 7v11, 7v12, 8r13, 8r15, 11r12, 16r8, *D. B.-ning* 13v14, 17r17, 17v11

dünyā A. 'Welt': 3r12, 3v2, *d.-da* 3r6, *d.-ning* 3v4, *d.-din ötti ketdi* 8r13, *d.-din ötkändin ṣong* 8r14, *d.-gä* 11v2, *bu d.-ni özdürdilär* 22v3, *d.-ġa tolġan* 22v12, *d.-sina qiẇanib* 26v5, *d.-din ötti sözi d.-da qaldi* 28r9, *d.-ni özigä baqturdi* 34v7, *ošbu fānī d.-din ötdi* 41r1, *fānī d.-ġa maġrūr mäšġūl bolub* 41r7

dürlü / türlü siehe auch **türlig, türlüg** 'verschieden': *tümän d. ḫalq* 27v3

düšmān P. 'Feind': *yat d.-ġa* 14r8, 14r9, *mengä d. boldïlar* 14v11
düšwār P. 'schlecht, schwer': *mänim ḥālim d.-dur* 35v12
dẇla- (dola-) 'drehen': *eyäri aẇdï ṭay d.-dï* 40r21

F

fāl A. 'Wahrsagung': *f. qārlarnï baġučï-larnï* 29r7, *f. qārlar f. baġučï-lar* 29v8, *f. baġučïlardïn* 29v1
fānī A. 'vergänglich': *ošbu f. dünyādïn ötdi* 41r1, *f. dünyāġa maġrūr mäšġūl bolub* 41r7
faṣl A. 'Kapitel': *f.-i dāstān* 1v1, *fī bäyān* 29r1, 42r1, 45r1, 46r1, 46v1
fātiḥa A. 'Gebet, das erste Kapitel des Korans': *f. birlä yād qïlalar* 41r7
fāydalïġ A. 'nützlich': *f. boldï* 13r6, *f.-dur* 13v2
Fedor Pn. *ol yaman kengäšni qïlġan F. atlïġ ḫān erdi* 47v20
färmān P. 'Befehl': *tängri tä'ālä-ning färmānï birlä* 42r10
fī A. Prep. 'in': *f. bäyān* 29r1, 42r1, 45r1, 46r1, 46v1
fiqir A. 'Gedanken': *könglinä bu f.-nï salïb yürür erdi* 31r5
fil A. 'Elephant' *köb köb f.-lärgä* 34v12
firištä P. 'Prophet': *J̌äbrā'il firištä-ning aṭï* 12v16
fitnä A. 'Verderbnis, Feindschaft': *kāfir Urus mülkindä türlüg f.-lär* 47v11, *uluġ f.-lär bola bašladï* 47v15, *öz aralarïnda f. salïb* 47v18
fuṭa A. 'Gürtel': *f.-lï fuṭangïzni salïngïz* 14r13, *qaysïngïzning f.-sï* 14r14, *altunlï f.-larïnï* 14r18, *ifäk f.-sï* 14v2, *anïng f.-sï* 14v3

G, Ġ

gäwhär P. 'Edelstein': *g.-li ṣadaqnï* 13v15, 14r15
günāh P. 'Verbrechen, Schuld': *g.-ïm šūmluqïndan* 35v2, *här kim g-ïna özindin bilüb* 37v11, *bülüklüklärni öz g.-ïmïz šūmluqïndïn biläyik* 37v22, *sän g.-ïngnï özingdin bilürsän* 39r5, *bülüklükni g.-nï özindän bilgän üčün* 39r10
güzäl 'schön': *g. kemä* 4v1
Gübnä Gn. 'linker Nebenfluß des Swijagas': *G. degän suẇnïng boyunda mäqām tutdï* 39r21
ġāfil A. 'nachlässig': *sän ġ. dägülsän* 34r6, *män ġ.-män* 34r7
ġammāzlïq A. (< 'ammāz) 'Spionage': *Šaġālī Ḫān Urusqa ġ. qïlïb* 46v17

ġawġa A. 'Streit': *türlüg fitnälär wä muḥtälif ġ.-lar* 47v11

ġāyät A. 'sehr, äusserst': *ġ. yaḫšï ḫān* 13r8, *ġ. ǰadu ermiš* 14v6, *yüzi ġ. körkli* 16r10, *ġ. säwindilär* 19r2, *ġ. körklüg* 21r3, ġ. *dä bay kiši erdi* 23v3, *ġ. żarb bek šähär erdi* 35r8, *ġ. iltimās qïldï kim* 35v14

ġayb bol- A. 'verschwinden': *ġ. bolġan degdür* 16r12, *közlärindin ġayb b.-dï* 17r18

ġarlan- A. (< 'arlan-) 'sich schämen': *ġ.-ïb* 30v15

ġayrī A. 'ein anderer': *Allāhdan ġ. kiši bilmäs erdi* 36r7

ġażab A. 'Zorn': *ḥaqq sübḥānähü wä tä'äläning qahr-i ġ. taqdīri birlä* 48r12

ġusl A. 'durch das Gesetz vorgeschriebene Waschung des ganzen Körpers': *ǰänābätdin ġ. qïlïb* 39v11

H, Ḥ, Ḫ

ḥabs ol- A. 'festhalten': *ḥ. o.-ub* 2v8

ḫabär A.'Nachricht': *ḫ.-in* 15r18, *ḫ.-i kelür* 15v8, *ḫ.-i* 15v14, *ḫ. qïlïb* 19v15, *ḫ. tüšdi* 32v10, 33r9, 34v21, 39v20, 42v4, *ḫ. ešitüldi* 32v17, *čärüwinä ḫ. tüšdi ersä* 34r12, *ḫ.-lärni* 34r14, *ḫ. erišdi kim* 36r10, *šähärlär alïb wirān qïlġan ḫ.-läri* 39v6, *ḫ. berdi* 39v10, *ḫ. saldï ersä* 40r14, *eki yïldan ṣong ḫ.-i käldi* 43v17, *müslümānlarning bu išdän ḫ.-läri yoq erdi* 47r1

Ḥaǰï Tarḫan siehe auch **Aǰtarḫan** (MS. A. **Aǰï Tarḫan**) Gn. 'die Stadt Astrahan': *Ḥ. T. šährigä käldi* 36r2, *Ḥ. T.-nï häm aldï baqturdï* 36r2

ḥaqq A. 'Gott': *ḥ. tä'äläning taqdīri* 29v12, 40v23, *ḥ. sübḥānähü wä tä'äläning ḥükminä* 37r21, *ḥ. tä'äläning qudräti birlä* 39v13, *päyġambärlärni ḥ. bilib* 40v9, *ḥ. sübḥānähü wä tä'älä-ning buyruġïndan yüz äẇirüb* 41r8, *ḥ. sübḥānähü wä tä'älä özining qudräti wä raḥmäti birlä* 47v17, *ḥ. tä'älä anï yaš waqïtda hälāk qïldï* 47v 21, *ḥ. sübḥānähü wä tä'äläning qahri ġażab taqdīri birlä* 48r12

ḥāl A. 'Lage, Zustand, schlechter Zustand': *öz ḥ.-ïn* 7r3. *čïdar ḥ.-ïmïz qalmadï* 11r8, *Aqsaq Temir sarï zaḥmäti birlä ḥ.-sïz olub yatur* 35v11, *mänim ḥ.-im düšwärdur* 35v12, *sïrhāẇ olmušdur ḥ. ičindädür* 35v13

ḥalāyïq A. 'Geschöpfe, Volk': *ay ḥ.!* 37v 5, *ḥ.-ġa waṣiyyät qïlġandïn ṣong* 8r12, *ḥ.-ġa ulu ṭoy qïldïlar* 22v2, *ḥ.-dïn ešittilär* 11v4, *köb ḥ. hälāk boldïlar* 36v2, *ḥ.-larning ičingä kirib* 37v4, *ḥ.-lar bu oġlanġa ränǰidi süymäs boldïlar* 44r18

ḥāli 'gleich, zu dieser Zeit': *ḥ. barġan kiši alur erdi* 43v18

Ḫalīl Ḫān Pn. 47r7

ḫalq A. 'Volk, die Menschen': *'Aräb ḫ.-ï* 1v12, *'Aǰäm ḫ.-ï* 2r1, *Rūm ḫ.-ï* 2r3, *Qïyat ḫ.-ning aṣlï* 5r18, *Ḫatay ḫalqï* 7v7, *Salčut ḫalqï* 7v8, *ḫ.-ïmïz* 13r13, *ḫ.-nï* 7v13, 9v11, 12r1, 12r8, *ḫ.-ġa* 13r6, 13r17, 13v2, *ḫ. arasïnda* 11v2, 11, *ḫ.-ġa bildürmäy* 13v11, *niče ruẇ ḫ.*19r3, *barča ruẇ ḫ.-ïmïz birlä* 18v15, *hič bir ḫ.-ġa* 20v1, *baẇ baẇ ḫ. qïlïb ayurdï* 23r3, *aṣïl zādä ḫ.-dur* 27v7, *ḫ.-larï raḥīmli dür* 27v9, *ḫ.-ï birlä* 27v13, *ḫ.-ï Baraǰ degän ḫ. erdi Baraǰ ḫ.-ïning* 36v13, *ol šähärning ḫ.-ïġa* 36v16, *ḫ.-nï Baraǰ teb aytur erdilär* 36v20, *Baraǰ ḫ.-ï* 36v22, 37r20, 37v17, *ḫ.-nï qïrdïlar* 37v2, *Baraǰ ḫ.-ïning arasïġa indi* 37v16, *ḫ.-ïn yïyïb* 39v21, *ol ḫ. ongmaslïq qïlïb* 39v22, *ḫ.-ġa yar saldï* 40r16, *ḫ. häm köčdi* 40r17, *ḫānnï ḫ.-nï tutdï qamsadï toqtatdï* 40v2, *bizgä ḫ.-ïmïznï berürmüsän* 40v7, *özingizgä häm ḫ.-ïngïzġa teymändür* 40v13, *ol köčmäli ḫ. arasïnda turdï* 40v15, *aning dāstānï ḫ. arasïnda söylänä qalsun* 40v4, *ḫ. andïn 'ibrät alsun* 41r5, *ḫ.-ïng köngli yaman boldï* 42v6, *ḫ.-ning köngli yaman bolġanïn bilib* 42v7, *ḫ.-ïng közi aldunda ačïġlanġan bolġïl* 42v11, *ḫān ḫ.-ġa aš berdi* 42v14, *ḫ.-ïning barčasïġa aš berä käldi* 42v15, *ḫ.-ġa yaḫšï aš berding manga nä berding* 42v17, *manga ḫ.-ïm käräkdür* 44r21, *ol ḫalq* 46v5, *barča ǰïhān ḫ.-ï* 47v9, *Bašqurt ḫ.-ïning arasïnda* 48r6, *ḫ.-nï dīngä ündär erdi* 48r7, *ḫalq oġlï Bašqurt ḫ.-ï ol ḫānnï ḫānġa sanamayïn* 48r9, *Qazan ḫ.-ï arasïna käldi ḫ.-nï özinä baġundurdï* 48r20, *Qazan ḫ.-ï Bašqurt birlä boṣdïlar Qazandan* 48r22

ḫalq oġlï 'Volk, eig. Sohn des Volkes': 6v12, 8r2, 8r5, 8r8, 11r5, 11r9, 11r11, 11r16, 12r5, 12r6, 13r7, 13r18, 13v9, 15r7, 15r14, 15v1, 20v2, 21r9, 21r13, 22r6, 25r5, 40r9, 48r8, *qaltaq ḫ. o.* 7v14, *ḫ. o.-na qïzïna* 11r1, *ḫ. o.-na* 11v11, 15r13, *ḫ. o.-dïn* 13v6, *ḫ. o.-n* 16v9, *ḫ. o. tarqadï* 40r2, *ḫ. o. tarqar* 40r7, *ḫ. o. ürküb* 40r23, *ḫ. o. yïyïlïb kälib* 44r19

Ḫām Pn. Sohn von Noah 1v3, *Ḫ.- ning näsli* 1v12

ḫāmilä A. 'schwanger': *ḫ. olubdur* 4v5, *qïz ḫ. ermiš ayï küni bolmiš* 43v17

ḫān P. 'Chan': 20v8, 20v10, 21r17, 26v15, 27r4, 27r15, 37r20, 42r4, 42r9, *ḫ.-ïning aṭï* 2v13, *ḫ.-ġa* 3v12, 20v3, 21r14, 42r13, 44r20, *ḫ. boldï* 6v7, 28r4, 34r10, *ḫ. oġlï* 7r1, *ḫ.-ïm* 19v9, 20v6, 29r9, 21v4, 21v7, 21v10, 22r4, 29r9, 37r4, 42v9, 42v17, 44r20, *ḫ.-um* 20r2, 37r17, 40r13, *ġāyät yaḫšï ḫān* 13r9, *ḫ.-ning ḥasbī balasï* 13r9, *ḫ. bolsun* 14r15, *ḫ.-ïmïz qayda* 15r9, *qoldaġï ḫ.-ïmïznï* 16v5, *ḫ.-ïmïz ǰānïmïz* 18v5, *ḫ.-dan* 19v4, *ḫ. birlä* 19v5, *ḫ.-ning ong yanïnda* 20r5, *ḫ. bolsang da* 22r1, *köb ḫ.-larnï* 22v10, *ḫ.-ïng aldïġa* 27r4, *ḫ.-larning aṣlï tübi* 27v15, *ḫ.-larġa čeyän oġul erdi* 30r14, *ḫ. bolub* 31r3, *aramïzda ḫ. qïlayïq* 31r9, *män ḫ. bolayïn* 31r15, *män ḫ. bolurmän* 31r18,

munï ḫ. qïlïng 31v10, *ḫ. qïlïb* 31v14, 34v10, *aramïzda anï ḫ. kötäräli* 31v18, *ḫ. kötärdilär* 32r4, *anda ḫ.-ïmïzġa yetärbiz munda yetärmiz teb* 34r15, *ḫ.-larïn yoġaltïb käldilär ersä* 34r17, *Bulġar šährindä ḫ.-larï* 36r9, *ʿAbdullāh degän ḫ. erdi* 36r9, *kāfir Urus kaẇurnïng ḫ.-ï Miḫaylā atlïġ erdi* 39v5, *Amät Ṣamät degän köčmäli eki ḫ.-ġa* 39v20, *ḫ. özi bašlab köčär boldï ersä* 40r15, *ḫ. köčdi* 40r16, *ḫ. birlä ḫalq häm köčdi* 40r17, *ḫ.-nï ḫalqnï tutdï qamsadï toqtatdï* 40v1, *ḫ.-nï öz aldïġa aldurdï* 40v3, *ḫ.-nïng özinä* 42r12, *ḫ. oq birlä attï* 42r17, *ḫ. ajïġlanïb* 42v1, *ḫ.-nïng bu sözgä ačïġï kälib* 42v18, *ḫ.-dïn qačïb käldim* 42v20, *ḫ.-dïn qačïb kälgän Amät Biy* 43r6, *kel bäri ḫ.-ġa qayturbïz* 43v2, *ḫ. qaršu čïqtï* 43v4, *ḫ. isirüb yuqlab yatdï* 43v4, *ḫ. yalġuz yatur erdi* 43v6, *ḫ. aẇdïn qaytïb käldi* 43v15, *ḫ. čärüẇi yibärdi* 43v18, *Alačïn Alaẇdur ḫ.-dan kälä turġan yaẇ erkän* 43v22, *ḫ.-nïng yarṭï yurtïn biylädi* 44r13, *ḫ. aẇġa čïqġanda* 44r14, *ḫ.-larġa ǰeyän oġulturur* 44v6, *Qutlu Qïyanï Urus Ḫ. šāhīd qïlïbdur* 45v3, *Bulġar ḫ.-ïnïng yurtïdur* 46r2, *Urus Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r3, *Ömär Ḫoǰa Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r3, *Toqtamïš Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r4, *J̌ānibäk Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r5, *Qara Ḫ. birlä Boġra Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r6, *Bačman Ḫ.-nïng yurtï* 46r6, *Čaġan Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r7, *Tirä Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r9, *Tirä Ḫ.-nïng sarayning ornï* 46r11, *Čalpaq Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r11, *Ḥäkim Ḫ.-nïng yurtïdur Ḥäkim Ḫ.-nï yer yutdï* 46r12, *Temir Qutlï Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r14, *Bärkä Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r14, *Šaġālī Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r15 *Bular Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r16, *müslümān ḫ.-ïng näsli* 46v8, *Qazan šährindä ḫ. yoq boldï* 46v8, *Urus Ḫ.-ï birlä* 46v18, *Urus Ḫ.-ï Qazannï biylädi* 47r2, *yurt biylägän ḫ.-larning aṭlarï* 47r5, *ʿAbdallāh Ḫ.-nïng oġlï* 47r6, *Kenaz Miḫayla ḫ. boldï* 47r19, *Fedor atlïġ ḫ. erdi* 47v20, *eki ḫ. ḫānlïqġa olturdï* 48r1, *ekisi dä Aläksäy Ḫ.-nïng oġlanlarï erdi* 48r4, *šol eki ḫ. olturġan* 48r5, *ol ḫ.-nï Säyyid J̌äʿfär Ḫ. teb aytur erdilär* 48r8, *Bašqurt ḫalqï ol ḫ.-nï ḫ.-ġa sanamayïn tašladïlar* 48r9

ḫānïš 'Chanin, die Frau des Chans': 43r5, 43r8, *ḫ.-ïnïng aṭï* 2v14, *J̌ānibäk Ḫānning piyčäsi Ṭaydẇlï Ḫ.-ïmïzning* 42r3, *ay ḫ.* 42r4, *Ṭaydẇlï Ḫ.-nïng* 42r9, *ḫ. toquz sulṭānnïng anasï erdi* 42r18, *ḫ. köngül etär bolġay* 43r3, *ḫ.-nïng qašïġa bardï* 43r4, *kälib ḫ.-nï häm öltürdi* 43r21, *ḫ.-ġa alïb käldilär ḫ. alïb asradï* 44r17

ḫānlïq 'Chanswürde, Chanthum, Chansgewalt': *ḫ.-ġa olturġandïn ṣong* 6v8, *ḫ bersängiz* 14r4, *ḫ.-ġa qoydï* 27v2, 27v5, 27v8, 27v12, 34v11, *ḫ.-ġa olturdï* 28r4, *ḫ. qïlur erdi* 29r4, *ḫ.-ġa maġrūr mäšġūl erdi* 30r4, *ḫ. qaysïmïzġa tegär* 32r4, *Qazan šährindä ḫ.-ġa kötärdilär* 46v11, *kāfir Urus taḫtïnda eki ḫān ḫ.-ġa olturdï* 48r1

ḫānlïq sür- 'regieren': *ḫānlïq s.-di* 7v11, 28r5, 46v11

ḫarāb A. 'Verwüstung, Vernichtung': *ordangnï ḫ. qïlġalï kälädür* 35r1, *ḫ. qïldïlar* 36r17, *ḫ. qïlġandïn ṣong* 36v9

ḥasbī A. 'würdig': *ḫān-nïng ḥ. balasï* 13r9

ḥāṣïl bol- A. 'sich erzeigen, sich aufhalten': *Idil J̌ayïqda ḥ. b.-dï* 45r21-46r2, 45v10, *Qum Känddä ḥ. b.-dï* 45v2

ḥāṣṣ A. 'vorzüglich, richtig': *mūġlïqnï tašlab ḥ. müslümān bolsangïz* 40v13

ḫātūn P. 'vornehme Frau, Frau': *alġan ḫ.-um* 7v16, *ḫ.-um* 8r6, *ḫ.-ï yükli turur* 29r16, *aylu yüklü ḫ.-ïng* 29v6, *ḫ.-ïng qursaġïndaġï balang* 29v8, *Taraġaynïng ḫ.-ïn* 29v11, *bu ḫ.-nï öltüräling* 29v13, *ḫ.-nïng qursaġïndaġï bala* 29v15, *ḫ.-nï* 29v18, 30r2, *mäskin tizläb ölgän ḫ.-nïng* 30r6, *kā-miṯālü'l-lülü'l-mäknūn teg ḫ.-larnï* 36r19, *bir ulu begning 'aqïllï ḫalïqlu tul qalġan ḫ.-ï* 37v21, *ol ḫ.-nïng eri J̌adaš Beg* 37v24, *ol ḫ.-nï oġlanlarï birlä* 39r2, *ol tul ḫ.-ġa aydï* 39r5, *biräẇ alġan ḫ.-ïn maqtadï* 39v23, *biräẇ ḫ.-ïn maqtar* 40r6, *alġan ḫ.-ïng mundaġ išni qïldï* 43v1, *köb kāfïr ḫ.-larïnï qïzlarïnï yesïr qïldïlar* 48r21

ḫaṭār A.'Gefahr': *ḫ.-ïngïz bar turur* 29r10

Ḫatay Gn. Siehe auch **Qatay** 'Nord China': *Ḫ. ḫalqïning uruġï Qaġïn-ǰardïn turur*8r7

ḫaṭṭ A. 'Schrift, Brief': *ḫ. bitib iyäbärdi* 35v4, *ḫ.-nï alïb* 35v5

hawā A. 'Himmel': *h.-dïn bir yaruqïn kün indi* 12r16

hay Ausrufswort 6r15, 33r14, *h. ḫānum* 40r13, *h. bu nä išdür tegünčä* 43r19

ḫazīnä A. (Ms. B., C: **qazna**) 'Schatz, Schatzkammer': *J̌aday Ḫānnïng ḫ.-sindän* 33r6, *bizning ḫ.-miz köbdür* 33r6, *māl ḫ. bizdän alsun* 33r7, *ḫ.-dän māllar* 34v13

ḥāżïr A. 'fertig, bereit': *aẇïr čärüẇ ḥ. qïlïb yaraġlandurub* 35r2, *Amätning aṭï ṭïšda ḥ. erdi* 42v19

ḥāżïrla- 'bereiten': *aġïr čärüẇ ḥ.-b* 36r11

ḥāżïrlan- 'sich vorbereiten, bereit sein': *urušqa ḥ.-ïb turdïlar* 34v19

ḥażrät A. 'der heilige, Hoheit': *ḥ.-i Nūḥ* 1v2, *h.-i Aqsaq Temir* 29r2, 30v13, 37v16, 37v25, 39v1, 39v5, 39v11, 40v14, 40v19, 40v23, *ḥ.-i Aqsaq Temirning* 30r12, 34v8, 41r2, *ḥ.-i Mir Temir* 30v18, 34r2, 34v11, 37v2, 39v6, 39v7, 39v17, *ḥ.-i Ḫïżïr* 37r14, *ḥ.-i Ḫoǰa Ḫïżïr* 37r17, 39v8, *ḥ.-i J̌ānibäk Ḫān* 42r2

hälāk A. 'Umkommen, Tod': *h. oldï* 2r1, *h. bolmasun* 20r13, *tamāmsïn h. qïldïlar* 36v2, *köb ḫalāyïq h. boldïlar* 36v2, *tamām ruẇi tamurï birlä h. qïlur*

erdi 37v11, *köb ādämlär h. boldïlar qïrdïlar* 47r1, *ol yaman kengäš qïlġan kāfirlärni özlärin h. qïldï* 47v18, *ḥaqq tä'ālä anï yaš waqïtda h. qïldï* 47v21

ḥälāl A. 'rechtmässiges': *ḥ. čift bolġalï* 4r8, *ḥ. ǰift boldïlar* 22v2

häm P. 'auch': 2r3, 6v1, 8v12 10v5, 14r16, 14v3, 15r11, 17v13, 21r3, 27r4, 34r12, 35v19, *h. h.* 18v14, *balasï degül anasï h.* 30r1, 35v7, 35v16, 39r16, *anlar h.* 40v6, *özingizgä h. ḫalqïngïzġa* 40v13, *anï h. aldï* 40v20, *äwliyālar kärāmäti h. özindä bar erdi* 47v7

här P. 'jeder, jede, jedes, alles, alle, wer es auch sei': *atalarïnïng h. nä qalġan mālïn* 13v13, *h. dāim* 14v8, 17v9, 25r11, 26v6, *h. kim* 15r5, 31v15, 32v4, 37v11, *h. nä yoluqsangïz körsängiz* 16r6, *h. ǰānlïq-nïng* 21v14, *h. birsinä* 22v14, 25v13, 26r2, 26v16, 27v13, *h. birisin* 25r3, *h. birisi* 26v10, 27r8, 27r13, *h. yerdä* 26v17, *h. kün* 27r5, 30v5, *h. qayusïna* 27r16, *h. nä desäng* 31v7, *h. qayungïz* 32r12, *h. yaḫšï yaman iš* 34v3, *h. qayusïnïng* 36r18, *bizlär h. nä desäng erkümiz yoqdur* 37r5, *h. qayda säwsängiz ol ṭarafqa ketkäysiz* 39r8, *h. yerdän bärk yerdür* 39r16, *h. yïl* 40v18, *anda munda h. kim birlä sözgä kälišib* 44v1

härāyinä P. 'immer, auf jeden Fall, natürlich, ohne Zweifel': *h. kökdä yürügän aq šonqar* 5v15, *h. anï kütkäysiz* 8r8, *h. bilmägänlär bilürlär* 10v3, *h. bir iš qïlur erdük* 40r3, *h. bizning bülükligimizgä säbäbdür* 40r7

härgiz P. mit Verneigung 'nie, niemand': *yoq h. körmädim* 33r15

Ḫäkim Ḫān Pn. *Inǰïr Ḥ. Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r12, *Ḥ. Ḫ.-nï yer yutdï* 46r12

ḥäsāb A. 'Zahl': *čärüwning sannï ḥ.-nï* 36r7

häybät A. 'Furcht': *kāfirlärgä h. öründi* 39v15

häybätliq 'Ehrfurcht': *h.-lik bolmaq üčün* 25v13

häzār P. 'Tausend': *h. māl sanga beräyin* 43r1

hič P. 'etwas, jemand; nichts, niemand': 5r7, 6r2, 7v14, *h. närsä* 15v9, 17r9, *h. närsä nišān* 17r2, *h. närsä āwāz* 17v3, *h. kim ersä* 19r10, *h. bir ḫalqġa* 20v1, *h. kiši* 21r5, *h. birisi* 26v11, *h. lāyïq kiši* 30r16, *h. tang 'aǰāib bolmas* 31r4, *h. özgä närsä* 32r12, *yoq h. körmädük* 33v8, *h. närsä etä bilmädilär* 34r18, *anïng buyruġïndan ṭïš h. bir iš bolmasdur* 34v4, *h. bir kišisin* 35r9, *h. alurġa yoruġïn tabmadïlar* 35r10, *h. närsäsigä ziyān tegürmänglär* 39r10, *h. därmānïm qalmadï* 43r6, *h. ādämdä andaġ närsä körgänim yoq* 43r7, *h. kiši körgäni yoq erdi* 43v5

ḥilä A. 'List': *bšbundaġ ḥ. tüzdi kim* 35r13, *šāyäd ḥ.-dür yalġandur* 35v7, *bu ḥ birlä* 35v19

himmät A. 'Anstrengung, Bestrebung, Mühe': *h. birlä* 31r3

himmätlän- 'sich bemühen, sich anstrengen': *h.-ib taqï yabušdï* 30v11, *h.-ib mündi* 31r2

Hindūstān Gn. 'Indien': *H. šährindä* 29r3, *H. šährigä barïb* 32r18, 34r10, *H. šährining yolïn* 32r18, *H. pādšāhï J̌aday Ḫānġa* 33r9, *H. šährini ošbulay aldï* 34r19, *öz ornïġa H. šährigä* 34v10, *H. qawmï birlä täprädilär* 34v14

ḥiṣār A. 'Festung': *ḥ.-i Qonšṭanṭiniyyä-i Iskändär-i rūmī* 35r12

Ḫïżïr A. 'Name einer mythischen Person, der mit Unsterblichkeit begabt ist, und denen, die sich in Gefahr befinden oft zu Hilfe kommen soll': *ḥażrät-i Ḫ.* 37r14, *ḥażrät-i Ḫoǰa Ḫ.* 37r18, 39v9

ḫizmät A. 'Dienst': *ḫ. qïldururlar* 10r3

Ḫoǰa A. 'Herr, Meister, Geistlicher': *ḥażrät-i Ḫ. Ḫïżïr* 37r18, 39v8

Ḫoǰa Muḥammäd Pn. Sohn von Muḥammäd Ms. B. 26v3

ḫor P. 'verächtlich, niedrig': *yat düšmānġa ḫ. bolur* 14r9

ḫorla- 'verachten, tadeln': *q.-daġï ḫānïmïznï ḫ.-b* 16v5

ḫorluq 'Schande, Verachtung': *ulug ḫ.-dur* 41r9

ḫoš P. 'gut, schön': 6r1, 7r6, 15v7, 22r15, 31v12, *ḫ. alay bolsa* 5r14, *ḫ. alay bolsun* 5r5, 42v10, 43r3, 43v2, *ḫ. alay et!* 19v7, *ḫ. alay bolsa da* 9r4, *ḫ. andaġ bolsangïz* 13v12, *ḫ. tutarmïz* 14r11, *ḫ. kördilär* 14r17, *ḫ. emdi andaġ bolsa* 18r1, *ḫ. qïlïbsän* 19r15, *ḫ. oltur!* 19v12, *ḫ. barayïn* 20v12, *ḫ. andaġ bolsun* 31r10, *ḫ. bolsun* 32r11, *ḫ. qarayïn* 37r13

hödhöd 'Wiedehopf (Upupa epops)': 24r16, 25r18

huš P. 'Verstand': *h.-ï ketüb* 3v11

ḫulq A. 'Charakter, Naturanlage, Sitten': *bir ulu begning ʿaqïllï ḫ.-lu tul qalġan ḫātūnï* 37v21

ḥükm A. 'Befehl': *ḥaqq sübḫānä wä täʿālä-ning ḥ.-inä* 37r21

hünär P. 'Geschicklichkeit, Handwerk': *h. čïqarayïn* 19r9

ḫünkār P. 'Oberherr, der osmanische Sultan': *ḫ.-gä bardï* 43v12

Ḫwašï Beg Pn. 36v1

K, Q

kā A. Prep. 'ohne': *kā-miṯālü'l-lülü'l-mäknūn teg ḫātūnlarnï* 36r19

Kä'bä 'Kaaba, der heilige Stein in Mekka': *K.-gä barïb ṭawāf qïlsangïz* 40v12, *Baba Tükläs K.-dä pādišāh boldï* 45r20, *biri K.-dä pādišāh boldï* 45v5, *K.-ning ong yanïnda yatur* 45v5, 45v7, *Örāk Čoranï K.-i šärifgä yibärilibdür* 45v13

kāfir A. siehe auch **kāẇur** 'der Ungläubige': *k.-lärgä* 21v12, *k.-lärini* 21v13, *k. Urus kaẇurning ḫānï* 39v5, *bu k. birlä urušurġa wa'dä erišmäydür* 39v9, *k.-gä* 39v10, *üǰ yašar ṭay birlä k.-lär ṭarafïġa atdï* 39v12, *k.-ning taš manaṣïrïn* 39v14, *k.-lärgä häybät öründi* 39v15, *k. Urusning qolïnda* 46v9, *k. Urusning qolïnda baġlanïb* 48r12, *k. Urus* 46v12, 46v15, 47r3, 47r13, 47v11, 47v12, 47v18, 48r1, 48r16, *barča ǰihān ḫalqï uluġ kiči k. mü'min* 47v9, *ol yaman kengäš qïlġan k.-lärni* 47v17, *k. Urusqa 'ammāzlïq qïlïb* 48r10, *k.-nï säẇib k. Urusqa qaytïb käldilär* 48r11, *Čïdur Arïstaẇ degän Urus k. bašladï* 48r19, *köb k. ḫātūnlarïnï qïzlarïnï yesïr qïldïlar* 48r21

kāẇur siehe auch **kāfir** 'der Ungläubige': *Uladimür degän k. qalāsïna yetdi* 39v3, *kāfir Urus k.-ning ḫānï Miḫaylā atlïġ erdi* 39v5, *ol k.-ga häm erišüb* 39v7, *k.-ning čit qalāsï Uladimürgä yetib erdi* 39v8

keč 'Abend, spät, Zeit': 37v3, *ol k.* 17r19, *ol k.-ning ertägüsin* 39r2, *k. boldï* 43r14

keč- 'vergehen': *bir qač kün k.-ti ersä* 4v7

kečä 'Abend': 5v6, 6r3, 6r10, *k.-si* 16r4, *bu k.* 32r12, *k.-lärdä bir k.* 37v16, *ol k. ol ǰïn ičindä* 37v20, *k. birlä ol kälür* 43r12

kečir- / kečür- 'verbringen, gelangen lassen': *törgä k.-ib* 10r3, *'ömr k.-di* 28r3

käl- siehe auch **kel-** 'kommen, ankommen': *k.-ib* 4r4, 7r4, 15r11, 18v3, 19r15, 19v13, 35v19. *k.-ibdür* 9v6, *k.-di* 4r8, 5r6, 14v14, 30v9, 31v3, *k.-gäni yoq erdi* 4v10, *k.-ür bolġay* 5r4, *yetib k.-sä* 7v15, *ešitib k.-dilär* 8r15, *ödürgä k.-dilär* 8v1, *qaydïn k.-ürsiz* 8v9, *k.-ämiz* 8v11, 8v15, *k.-ür waqït k.-gändür* 11r14, *qačan k.-ür* 11v2, *bir ötrük sözing ešitib k.-dük* 11v8, *yïyïlïb k.-dilär* 13r16, *analarïna k.-dilär* 11v5, *čïqa k.-di* 12v7, *anasï qaytïġa k.-dilär* 14r2, *körünüškä k.-dilär ersä* 15r7, *k.-ingiz* 15v3, *lāyïq kišilärï k.-dilär* 15v5, *ḫabärï k.-ür* 15v8, *bir āẇāz k.-di* 17r4, *biri k.-gän oḫšaydur* 17r7, *ol k.-gän* 17r15, *hič närsä āẇāz k.-mädi* 17v3, *sizlär nä üčün munda k.-dingiz* 17v14, *munda k.-ürgä* 17v17, *k.-ingiz* 18r15, 18v1, *k.-gän ruẇdïn* 18v5, *istäy k.-gän* 18v6, *istäy k.-mäk[k]ä onamadï* 18v10, *artungïzdan ölä yetä k.-dük* 18v14, *minib k.-gän aṭlarïmïznï* 19r3, *k.-inglär*31v7, *k.-ingiz* 32r8, *ol k.-gän elčining* 32v15, *özi čerüẇin yïyïb k.-ädür* 33r9, *J̌aday Ḫān k.-ä mü ekän* 33r10, *k.-ä yatur* 33r12, *özi ilgärü k.-ür erdi* 33r13, *bizning k.-gänmizni ešitib* 33r18, *J̌aday Ḫānning k.-äyürügänin* 33v1, *k.-ä turġan yolï birlä qarší yürüdilär* 33v4, *bularning qaršusïġa k.-di* 33v9, *özgä yol birlä k.-sünlär* 34r11, *räẇān k.-ib* 34r12, *ḫānlarïn yoġaltïb k.-dilär ersä* 34r17, *Miṣïr šährigä k.-dilär* 34v16, *Istanbul šährin alġalï k.-dilär* 34v17, *Aqsaq Temir šähringni alġalï k.-ädür* 34v21, *eki čärü k.-ib* 35r3, *qowa k.-ib* 35r8, *elči k.-ib* 35v4, *Aqsaq*

Temirning čadïrïġa k.-ib kirdi 35v10, *Šāh Sulṭānġa k.-ib* 35v13, *raḥīm etib k.-sä baḫīlläšür erdim* 35v14, *Ḥajï Tarḫan šährigä k.-di* 36r2, *Bulġar šährini alġalï k.-ürgä kemägä mindi* 36r5, *suẇning ṭaš yaġïndan k.-dilär* 36r6, *mundaġ uluġ čärüw birlä k.-mäkdä* 36r8, *Bular šährigä k.-di* 36v9, *bir Baraj atlïġ aždahā yïlan k.-di* 36v15, *ošbunda k.-ib mäqām yurt tutublar* 37r1, *üstümizgä šährimizgä k.-gän* 37r11, *Ṣamät Ḫānning qašïġa k.-di* 37r16, *bu bälā sizlärgä qaydïn k.-di* 37v18, *ḥażrät-i Aqsaq Temir k.-mäsdän burun* 37v25, *bizlärni öltürtür teb yïġlašïb k.-dilär* 39r4, *ṭaẇ ṭarafïġa mäyl qïlmayïn Zäygä k.-di* Ms. B. 26v7, *k.-ä yürügändä* 39v19, *Aqsaq Temir k.-ädür* 39v20, *Aqsaq Temir muna k.-ä yürür* 40r14, *Buḫara šährigä k.-dï* 40v20, *ḫān sarayġa k.-di* 42r16, *oġlanlarning ajïġï k.-ib* 42r19, *kečä birlä ol k.-ür* 43r12, *män šunda k.-ib öltüräyin* 43r14, *Amät birlä Berdibeg özi ilgärü k.-dilär* 43v3, *eki yïldan ṣong ḫabäri k.-di* 43v17, *bir nečä kiši k.-ä yürür* 43v21, *Alačïn Alaẇdur ḫāndan k.-ä turġan yaẇ erkän tedi* 43v22, *özgä arġamaqġa minib k.-di* 44r4, *Amät qïlïčïn soġurub üstinä k.-di* 44r9, *anṭïmnï yazub erdim özimä k.-di* 44r11, *Berdibegkä k.-ib qošuldïlar* 44r13, *ol oġlannï tabïb alïb k.-dilär* 44r16, *ḫānišġa alïb k.-dilär* 44r17, *ḫalq oġlï yïyïlïb k.-ib* 44r19, *ol oġlannï salda alïb k.-gän üčün Salčï ataġan erdi* 44r22, *anda bu üjni alïb k.-ib müslümān bolubdur* 45v13, *üj yïlġača āẇāzï k.-ä yatdï andïn ṣong k.-mädi* 46r13, *ol bülükdin ṣong k.-ib* 46v4, *läškäri birlä Qazan šährin alurġa k.-di* 46v13, *Qazan ḫalqï arasïna k.-di* 48r20

kel- siehe auch **käl-**'kommen': *k.-di ersä* 4r5, *k.!* 22r12, *Bulġar šährigä k.-ürgä yaraġlandï* 36r4, *bir emlik ṭay mingän oġlan k.-ä turur erdi* 40r19, *män aẇdïn qaytïb k.-günčä* 42r5, *k. bäri ḫānġa qayturbïz* 43v2, *ḫān aẇdïn qaytïb k.-di* 43v15

käl- Hilfsverb: *qaytïb k.-äturġanda* 8v7, *alïb k.-dilär* 9r18, 21r17, 27r14, 29v3, *jïyïlïb k.-ib* 11r6, *qaytïb k.-dilär* 15v11, *yüzükni alïb k.-mäsäng* 18r10, *alïb k.-gändür* 33v18, *ḫāndïn qačïb k.-dim* 42v20, *ḫāndïn qačïb k.-gän Amät Biy* 43r6, *Alačïn Alaẇ qoẇub k.-ib yetti* 44r1, *ḫalqïning barčasïġa aš berä k.-di* 42v15

Kel Muḥammäd Pn. 12r13

käliš- 'zusammenkommen, sich einlassen': *anda munda här kim birlä sözgä k.-ib* 44v2

kältür- siehe auch **keltür** 'kommen lassen, bringen': *Yalïnnï k.-üb* 9v1, *manga anamning bir nišānïn k.-mäsäng* 18r11, *Jingiz Ḫānġa k.-dilär* 26v15, *ḫāning aldïġa k.-di* 27r4, *quš aẇlab k.-ünglär* 27r7, *qušlar awlab k.-dilär* 27r9, *īmān k.-sängiz* 40v9, *kim mäning oġlumnï k.-sä* 42v8, *soyurġalï bolsangïz män k.-*

ürmän 42v9; *barïb k.-gil* 48r8, *qurtqa barïb Amätni k.-di* 43r10, *müslümānlar barïb anï k.-dilär* 46v10

keltür- siehe auch **kältür-** 'bringen': *munda tez k.-ünglär* 20v8

kemä 'Schiff': 5r4, 5r6, *k. birlä* 4v1, *k. tüzdilär* 5r2, *altun k.-gä* 4v6, *altun k.* 4v14, 5r7, *k.-ning* 5r15, *k.-ni* 5r16, 5v1, *k.-sindä* 21v16, *köb köb qatïrġalar k.-lär birlä* 36r5, *k.-gä mindi* 36r5

Kän'ān Pn. Sohn von Noah 1v4

Kenaz R. 'Fürst': *K. Mitri yaġï boldï* 47r15, *K. Miḫayla ḫān boldï* 47r19

keng 'breit': *k. ǰihān dur* 3v3, *k. etär* 10r1, *yurtï k.-dür* 27v1

kengäš 'Rat, Ratschlag': *k. sorġan* 10r10, *k. sormaġïl* 10v5, 10v6, 10v7, *k. etib* 13r16, 14v13, 18v2, 39r13, 47v112, *k. qïlïb* 16v3, *k. qïldï* 39v22, *k. bulmadï* 40r1, *k.-gä čiyüldilär* 40r5, *k. bolmas* 40r6, *ol yaman k. qïlġan kāfirlärni* 47v17, *ol yaman k.-ni qïlġan Fedor atlïġ ḫān erdi* 47v20

kengäš- 'sich beraten': *k.-tilär* 29v13

kengäšči 'Ratgeber': *išančlï k.-si erdi* 16v11

kärāmät A. 'Edelmut, Gnade, Wunderkraft': *bu kāfirgä k.-ïngnï körsätgil* 39v11 *'azīz kärāmät Baba Tüklä ata* 45v12, *Allāhning k.-i birlä päydā boldï* 48r7, *äwliyālar k.-i häm özindä bar erdi* 47v7

käräk 'nötig, notwendig': *temäk k.* 19r13, *k. bolsa* 33r6, *tängri tä'äläning taqdīrigä boyun sunmaq k.-dür* 37r19, *nä qïlmaq k.* 37r20, *oġul k. bolsa toquz oġlïng bar* 42r19, *manga ḫalqïm k.-dür* 44r21

Keräit (Biy) Pn. 17r17, 24r3, *K.-gä* 26r9

Keräy (Ḫān) Pn. 22v7, *K.-ning* 25v18, *K.-ni* 27v5

kärwān 'Karawane': *buzuq k. saray* 32r14, *k. ḫalqï* 32v8

kes- 'schneiden': *bašïn k.-üb öltürdilär* 32v15, *öltürdi bašïn k.-di* 34r9

kesil- 'abgescnitten werden, versperren, erlöschen': *näsli k.-ildi* 2r2, *näsli k.-mäsün* 21v15, *toḫumï näsli ruẇï k.-mäsün* 22r8, *yol k.-di* 32v8, *müslümān ḫānïng näsli anda k.-di* 46v8

kešgän / kešän 'Fessel, Ring': *tamġalarï quš k.* 39r22

ket- 'gehen, fortgehen': *dünyā-dïn ötti k.-di* 8r13, *k.-kändin* ṣong 7r17, 15r12, *köngüllärinä yaman alïb k.-dilär* 14v8, *özläri k.-dilär* 15r6, *bu yerdin bu yurtdïn k.-ärmän* 14v16, *k.-dilär* 16v13, *uṣï k.-di* 29v19, *öz yoruġïna k.-di* 33r19, *här qayda säẇsängiz ol ṭarafqa k.-käysiz tedi* 39r8, *anïng birlä k.-di* 39r21, *Mäskäẇ ṭarafïġa k.-di* 39v2, *ašïn ašar qačar k.-är* 40r7, *andïn k.-dilär* 40v17, *ḫān aẇġa k.-kändin* ṣong 42r9, *Amätning k.-är küni* 42v14, *aẇ aẇlay k.-di* 42v21, *Qïrïmġa k.-ti* 42v11, *bešigi birlä alïb k.-ä almadï* 43v24, *bir aġaǰ buṭaġïna olturtub k.-dilär* 43v24, *kün čïquši ṭarafïġa k.-är erdi* 47v7

ket- Hilfsverb: *qazaq čïqïb k.-äyin* 14v12, *qazaq čïqïb k.-kändän song* 14v12, *Tekälik ṣuwïn qïdïrïb k.-dilär* 16v16, *arbaġa salïb k.-dilär* 30r3, *kišänäning töbäsigä čïqïb k.-ti* 30v17, *Šïmaqï šähridän čïqub k.-dilär* 32r17, *ilgärü ozub k.-dilär* 33r19, *aṭïġa münüb qačïb k.-di* 42v19

keyik 'Wild, Antilope': *k. aẇladïlar* 8v6, *k.-ni* 8v6, 8v17, 9r9, *tirig k.-ni* 9r5, *k. ergäj* 22r2, *k. aẇlay čïqar bolsa* 25r12, *yolbars degän k.-ni* 26v9, *bulan k.-ni* 26v19, *k.-ni atïb yïqtï* 27r3

käzlä- 'den Pfeil auf den Bogen legen': *oqïn yaġa k.-b* 5r15, 26v10

kibük 'wie, ähnlich wie': *özigä özi k.* 30v3

kiči siehe auch **kičik, küčük** 'klein': *k.-si* 7v2, 10r8, *Yöči degän anïng k. inisi bolur* 46r7, *barča jïhān ḫalqï ulug k. kāfir mü'min* 47v9

kičik siehe auch **kiči, küčük** 'klein': *k.-lärin* 10r3

Kili Budur Gn. *K. Bärkä Ḫānnïng yurtï* 46r14

kim Konjuction 'daß': *anïng üčün k.* 4r13, 9v10, 21v10, 39r16, *oldur k.* 6r16, 9v15, 16r3, 16r9, 41r6, *aydï k.* 4r8, 42v8, *körär k.* 4r6, *aytdï k.* 3r10, *andaġ attï k.* 5r15, *kördilär k.* 5r7, *ol bolur k.* 8r9, *bilinglär k.* 9v17, *bildilär k.* 17r10, *yügrükligindä andaġ erdi k.* 27r2, *yašurub qalmasun k.* 22v4, *ma'lūm ola k.* 25r11, *ma'lūm boldï k.* 25v2, *ma'lūm bolġay k.* 25v7, 25v11, *andaġ körünür k.* 29r9, *andaġ tizlädilär k.* 29v19, *öläyazdï bolġay k.* 30r1, *yašrun qalmasun k.* 34v8, *anga ḫabär tüšdi k.* 34v21, *andaġ uruštïlar k.* 35r5, *ošbundaġ ḥilä tüzdi k.* 35r14, *mundaġ söz birlä k.* 35r15, *biläsin k.* 35v1, *sändän ötünämän k.* 35v2, *ḫabär erišdi k.* 36r10, *kördi k.* 35v10, 37r14, *ma'lūm ola biläsiz k.* 45v1

kim 'Wer, Welcher': 17v17, 31r8, *k.-siz* 17v9, *k.-lärsiz* 8v12, 17r15, *anamïz k.-gä buyursa* 13v17, *anamïz siz k.-gä yarlïqab* 14r3, *här k.* 15r5, 31v15, 32v4, *sizlär k.* 18v3, *hič k. ersä* 19r10, *k.-dür* 20v5. *bizlärgä k.-din turur* 37v6, *k.-dän erdügin bilmäymüsän* 37v18, *k. mäning oġlumnï kältürsä* 42v8

kimäsnä 'irgend wer': *Kinǰä degän k.* 40r9

Kinǰä Pn. *K. degän biräẇ yïġlab aydï* 40r2, *K. degän kimäsnä* 40r9

kir- 'hineingehen, eindringen untertauchen': *äẇgä k.-di* 3v11, *alarnïng arasïna k.-di* 33r12, *Aqsaq Temirning čadïrïġa kälib k.-di kördikim* 35v10, *Bulġar šährigä k.-dilär* 36r14, *ḫalāyïqlarnïng ičingä k.-ib* 37v4

kiräẇgä (*sawut*): 26v2

kiš 'Zobel': *ṣirt k. tonïn* 20v13

kišänä P. (< kāšāna) 'Grabstätte, Mausoleum': *buzuq k. tübindä* 30v7, *k.-gä tïrmašïb minärgä yabušdï* 30v9, *k.-ning bašïġa* 30v12, *k. bašïna* 30v16, *k.-ning töbäsigä* 30v17

kiši 'der Andere': *k. yurtïn* 10r5, *k. urugïn* 10r6, *k. agasïn* 10r7

kiši 'Mensch, Person, Jemand': 29r11, *qïrïq k.-si* 4v10, *bir qawm k.-lär* 8v8, *nä k.-lärsiz* 8v10, 8v12, 16r7, 17r16, 33v6, 33v10, *ol k. k. bolub* 10r11, *k. ätin yeyärmän* 10r15, *k.-ni közgä ilmän* 10r17, *bir eki üj k. izüngiz* 12r9, *üj k.* 12r15, 12v9, 26v11, 26v14, *üj k.-ning* 12r12, *isirgän k. teg* 12v3, *yüzin körgän k.* 13r2, *öz k.-sin yamanlagan* 14r8, *yaḫšï läyïq k.-läri* 15v3, *läyïq k.-läri* 15v5, *on k.* 16v13, *k. sözlägän teg* 17r5, *bir az k.* 17r6, *bir k.-dän* 29r10, *ošal k.-ning özidür* 17v8, *on k.-miz* 18v6, *tört ruw iling k.-sinä* 20r8, *k.-lärni yäširgän kimdür* 20v5, *andag ṣulu k.-ni* 21r4, *hič k.* 21r5, *ṣïfatlï körükli k.* 21r10, *ġäyät dä bay k. erdi* 23v3, *ming ṣadaqlï k. birlä* 23v4, *qara k.-dän* 24v14, *bir k.-dän* 29r10, *Taragay degän k.* 29r13, *hič läyïq k.* 30r16, *aq saqallïg qart k.* 32r3, *bir eki yüz üč yüz k. boldïlar* 32v7, *k.-ni yürütmäydür* 32v10, *k.-ni kälib* 32v12, *otuz k. birlä* 33r13, 33v1, *özingiz ne k.-siz* 33v11, *Ḫaday Ḫänning k.-läri* 33v19. *Aqsaq Temirning k.-läri* 34r2, *hič bir k.-sin* 35r9, *k.-sin yibärdi* 35v8, *yibärgän k.-si* 35v9, 35v12, *ošbu čärüw k.-läri* 36r6, *Allāhdan ġayrī k. bilmäs erdi* 36r7, *čawdïn qïrġïndïn qačub qalġan k.-lär* 36v5, *wälī k.* 37r8, *wälī k.-ni* 37r10, *k.-lärni* 37v9, *bu k.-gä teymänglär* 39r9, *agzï alasan k. bolġunča* 40r3, *özing säwgän k.-ni* 42r7, *ḫān-ning özinä k. yibärmädi ḫānga k. qaršu barmadï* 42r13, *qïznï öltürürgä k. yibärdi* 42v1, *qïznï qačursun teb k. yibärdi* 42v4, *bu išlärni köb k. bilmäs erdi* 42v13, *hič k. körgäni yoq erdi* 43v5, *körkäm k. erdi* 43v7, *ḫāli barġan k. alur erdi* 43v18, *bir nečä k. kälä yürür* 43v20, *bir yerän aṭlï k.-dür* 43v21, *artïnda bilmän ṣadaqï bilmän k. turur* 43v21, *Ajtarḫanda böränä aqtarmaġa barġan k.-lär* 44r15, *k. yüräkli aṣïl k.-ning balasï erkänin bilib* 44r16

kiy- 'anziehen': *k.-är küpäsin* 11r4, *k.-di* 20v14, *bašïqa k.-di* 20v15, *er k.-är ṣawutï* 27v6, *er k.-är joġasï aṭlasï ṭorqasï* 27v10, *kübä k.-ib* 32r16

köb 'viel': 4r13, 5v17, *k. etär* 9v18, *k. ḫānlarnï* 22v10, *k. māl bermäkliging birlä* 24v15, *k.-dür* 27v1, 27v6, 27v10, *k. agïr alapalar* 32v16, *bizning ḫazīnämiz k.-dür* 33r6, *k. k. fillärgä* 34v12, *k. k. täwälärgä* 34v13, *k. k. qurallar* 34v13, *aralarïnda k. qarawullar yasawullar qoydïlar* 35r3, *k. k. qatïrġalar kemälär birlä* 36r4, *k. ḫalāyïq hälāk boldïlar* 36v2, *bir oq qïznï sän nä k. körärsän* 42r20, *bu išlärni k. kiši bilmäs erdi* 42v13, *k. närsä körgän erdim* 43r7, *k. ādämlär hälāk boldïlar* 47r1, *k. müslümānlarnï* 47v14, *k. yerlärdä* 47v15, *k. ellärni manaṣïrlarïnï yandurdï* 48r20, *k. kāfir ḫātūnlarïnï qïzlarïnï yesīr qïldïlar* 48r21

köbrüj / körüj 'Esche (Fraximus)': 24v11, 25v6

köbük 'Schaum, Speichel': *k. ašab* 11v18, *birä w aṭïning aq k.-in ozub* 40r12

köč- / köǰ- 'abwandern, fortziehen': *k.-mägä niyyät qïldïlar* 39r13, *qayu ṭarafġa k.-äling* 39v21, *ägär mundïn k.-äsiz* 40r10, *biz ol ṭarafqa k.-älik* 40r11, *ḫān özi bašlab k.-är boldï ersä* 40r15, *ḫān k.-di* 40r16, *ḫān birlä ḫalq häm k.-di* 40r17, *k.-üb bara turġanda* 40r17, *här yïl bir yergä k.-är erdilär* 40v18, *k.-ib qaytdïlar* 43v3, *āḫir ol orunnï yaratmayïn andïn k.-tilär* 46v6

köčlä- 'ziehen': *kāfir Urus k.-b läškäri birlä Qazan šährin alurġa käldi* 46v12

köǰül- 'übersiedeln': *Barajdïn k.-äräk* 37r2

köčmäli / köǰmäli 'der Nomade': *Amät Ṣamät degän k. eki ḫānġa* 39v20, *ol k. ḫalq arasïnda turdï* 40v15

kögärčin 'Taube': *kök k.-i* 4v3, 5v2, 24v7, 25v1

kök 'Himmel': *k.-dä yürügän aq šonqar* 5v15

kök 'grau-bläulich': *k. kögärčini birlä* 4v3, 5v3, *yïlqï yälli k. böri* 12v6, *k. atlï* 16r9, 17r12

kök 'blau-turquise': *k. sarāy* 16v18

Kök Ḫān Pn. 2r6

kök yaqa (kök yaġa 26r19) (*sawut*): 26r7

kökli 'bläuliches': *türlig tüslü yulduz erdi k. yäšilli qïzïllï erdi* 47v7

kön 'Leder': *k. körmägän k. körsä* 10r16, *k. etükni kiymän* 10r16

kön- 'aushalten': *k.-mäs čïdamas boldïlar* 11r5

köngül[könglü] 'Herz, das Innere': *k.-i* 6v11, *k.-üng* 6v14, *k.-i yaman bolub turur* 8v4, *k.-i ačïlsun* 9r7, *k.-lärindä aydïlar* 13v8, *k.-lärinä yaman alïb* 14v7, *k.-üngüzgä yaman almangïz* 18r13, *dengiz deg k.-üng üčün* 22r11, *k.-i erüdï* 22v1, *k.-ündin aydï* 30v19. *k.-inä bu fïqïrnï salïb* 31r5, *ḫalqïng k.-i yaman boldï* 42v6, *ḫalqnïng k.-i yaman bolġanïn bilib* 42v7, *šol qïzning manga k.-i bolur mu erkän* 43r1, *ḫāniš k. etär bolġay* 43r3, *k.-ündä aydï* 43v7

köngül qaldur- 'beleidigen': *k.-ümni q.-masang bolur erdi* 5v18, *k.-üngni hič q.-mazmän* 6r2, *qatïġ k.-ümni q.-maġïl* 22r13

kör- 'sehen, schauen': *tašqaru nä k.-ärsän* 3r11, *k.-säng ölärsän* 3v8, *k.-di* 3v11, 33r11, *k.-dilär* 15v10, 16v18, 26v9, 26v19, 33r14, *k.-dilärkim* 5r7, 12v6, 17r12, *k.-düng* 3v15, *bayaġï k.-gän kündin* 4r1, *k.-mäkkä käldi ersä* 4r5, *k.-ärkim* 4r6, *k.-ärmän* 5r2, *k.-gänim yoq erdi* 6r10, *k.-düm* 6r10, *k.-dim* 7r4, *kön k.-mägän kön k.-sä* 10r16, *k.-gän k.-gänin aytur* 10v7, *k.-dilär ersä* 12r16, *k.-üngiz* 12v3, *āšikārä k.-dilär* 12v9, 47v10, *bu k.-gänin* 12v10, *yüzin k.-gän kiši* 13r2, *k.-ä almas boldïlar* 13r11, *k.-ünglär* 13r12, *ḫoš k.-dilär* 14r18, *bu išni k.-üb* 14v4, *k.-mädilär* 15r8, *hič närsä k.-mädilär* 15v9, *nä k.-dingüz* 15v11, *yoq närsä k.-mädük* 15v12, *k.-dük* 15v13, *siz k.-gän* 15v15, *här nä yoluqsangïz k.-ängiz* 16r6, *barïb k.-dilär* 17v7, *k.-müši yoq erdi* 21r5,

körkini uzun sačïnï k.-üb 21r18, *köz üstündä qašï teg k.-ür erdi* 26v4, *erliklärin k.-üb* 26v16, *qušlarnï k.-üb* 27r15, *yaman tüš k.-di* 29r5, *asrarġa k.-ärgä* 30r16, *k.-düngmü* 30v19, *yoq härgiz k.-mädim* 33r15, *yolda qaraq k.-düngüz mü* 33v7, *yoq hič k.-mädük* 33v8, *Šāh Sulṭān qarab k.-di* 35v6, *barġïl k.-gil tedi* 35v8, *k.-dikim* 35v10, 37r14, *bir oq qïznï sän nä köb k.-ärsän* 42r20, *hič ādämdä andaġ närsä k.-gänim yoq* 43r7, *köb närsä k.-gän erdim* 43r8, *hič kïši k.-gäni yoq erdi* 43v6, *qïz anï alïsdan qarab k.-di* 43v20, *bir zamān bolïb erdi Amät özi k.-di* 43v22, *nä k.-säng anï ayġaysän tedi* 44r11, *k.-gän ādämīlär tang ʿajāibgä qalïb* 47v8

Körgürlän (Ms. A: **Körülän**, Ms. B. **Körgülän**) Gn. *K. degän qara taẇ* 14v17, 15v17

körgüz- 'zeigen': *k.-mädilär*3r16, *k.-gil* 3v7, 3v9, *k.-günčä k.-mäy* 15r15, *k.-üb* 15r17

körk 'Schönheit': *k.-i andaġ erdi* 3r2, *munung k.-ini* 21r17

körkäm 'schön, reizend': *k. kïši erdi* 43v6

körkli / körikli / körükli siehe auch **körklüg** 'schön': *J̌äbrā'il k.-li erdi* 13r2, *yüzi ġāyät k.-li* 16r10, *J̌äbrā'il deg k.-li sïnlï* 17r14, *ṣïfatlï k.-li kïši* 21r10

körklüg siehe auch **körkli** 'schön': *ġāyät k.-lüg* 21r3

körläǰ (köläǰ 26v1) *k. degän ṣaẇutnï berdi* 26r12

Körläẇič / Körläẇiǰ Pn. 2v14, 4r8, 4r11

körsät- 'zeigen': *k.-äyïn* 15v4, *k.!* 19r10, *bu kāfirgä kärāmätingni k.-gil* 39v11

körüš- 'zusammentreffen': *k.-üb sözläšä turur erkän* 35v

körün- 'zu sehen sein, sich zeigen': *alïṣdan bir qara k.-ür* 4v13, *andaġ k.-ür kim* 29r9

körünüš 'Audienz, Zusammenkunft, Diwan': *k.-kä käldilär ersä* 15r7

köt 'der Hintern': *k.-kä törtäyin* 19v6

kötär- 'aufheben, erheben': *ḫātūnnï kötärib* 30r2, *aramïzda anï ḫān k.-äli* 31v18, *Qazan šährindä ḫānlïqġa k.-dilär* 46v11

köyläksä (*sawut*): 26r19, 25v6

köyüldü '?indische Nachtigal' 24v11, 25v1

köz 'Auge': *k.-i* 4v12, 7r2, *kïšini k.-gä ilmän* 10r17, *k.-imizni baġladï* 14v7, *k.-lärindin ġayb boldï* 17r18, *k. tamġa* 24r5, *k. üstündä qašï teg* 26v4, *sol k.-indä aqï bar* 29r15, 29v4, *bir k. ṣoqur* 30v8, *żayif ayaqsïz k.-siz qïrmuṣqa* 31r1, *täni bašï k.-i sab sarï boldï* 35r14, *ḫalqïng k.-i aldunda ačïġlanġan bolġïl* 42v11, *k.-in ača almay olturġan boldï* 43r4

köz- 'sehen': *k.-ä turġan erdi* 4r4

közi yaru- 'ihre Augen [von der Freude der bevorstehenden Geburt] erglänzen': *Alanġoning k. y.-dï bir er oġlan tuġurdï* 12v14, *ḫātūning k. y.-dï bir er oġlan tuġurdï, Ṭaydẇlï Ḫānïšning k. y.-dï* 42r10

küč 'Kraft': *ägär k.-üngüz yetsä* 40v11

küč / küǰ qïl- 'Gewalt ausüben, gewaltsam sein': *k. qïldï* 9r2, *ẓulm k. qïlurlar* 9v12, *k. ziyān qïla bašladï* 36v16

küǰ bol- 'schwer sein': *ǰāningġa k. bolur* 21v8, *nečük k. bolur* 21v9

küǰ et- 'Gewalt ausüben, gewaltsam sein': *k. etä bašladïlar* 11r1, *ẓulm k. etdilär* 15r13

küčügän 'Milan (*Milvus migraus Bodd.*)': 24r12, 25r18

küčük 'Welpe': *k.-din* 1v10

küčük siehe auch **kiči, kičik** 'kicsi', 'klein': *ekisidän k. wä birisidän uluġ* 45r6

Küčüm Ḫān Pn. 2v6

kül 'Asche': *k.-gä aẇnab yumurtqa salmaġa* 11v17

kül- 'lachen': *k.-sä* 3r2, *k.-üb aydï* 18r7, *ʿaqïllar bilürlär ʿaqïlsïzlar k.-ärlär* 40r5, *oynadïlar k.-dilär* 43r10

kümüš 'Silber': 3r5, 27v1, *altun k. alapa beräyin* 33r4, *bašïndaġï künbāznï altundïn k.-din yaṣadïlar* 41r3

kün siehe **el kün**

kün 1. 'Sonnenschein, Licht': *k. bolub* 8r10, *k. issisinä buwaz bolmaġa* 12r15, *k. bolub inär* 12r10, *bir yaruqïn k.* 12r16, *bayaġï k. bolub* 12v2, *täräzädän tüšgän k.-gä* 14r13

2. 'Sonne': *k. yaruqï* 3v10, *Yādïgār Ḫān zamānïnda toquz yüz elli yätidä k. tutuldï* 47r12

3. 'Tag': 3v4, *bir k.* 4r5, 4v13, 11v5, 13r16, 17v5, 42v7, 42v21, *bir k. bolġandïn song* 3v13, *k.-gä* 2v16, 5v9 *k.-lärdä bir k.* 3r9, 26v7, 26v18, 27r6, 29r5, 30v6, 31r6, 31v14, 32r7, 42r2, 44r23, *tanglasï k.* 5r6, 6r10, *bir anča k.-din ṣong* 6v3, *bir anča k.-lärdin song* 6v4, 19v13, 33r8, *üč k. burun* 7v12, *tünägi k.* 12r2, *ol k.* 17r8, *eki üč k.* 17v4, *här k.* 27r5, 30v5, *on törtinči k.* 28r8, *bir anča k.* 30v2, *bu k.-din ṣong* 39r6, *bir k.-dä beš ẇaqït namāz qïlïb* 40v10, *bir yïlda otuz k. rūzä tutub* 40v10, *ayï k.-ni yetkän erdi* 42r4, *Amätning ketär küni* 42v14. *qïz ḥāmilä ermiš ayï k.-i bolmiš* 43v17, *yay k.-i erdi* 43v19, *Qazan wilāyätin kāfir Urus yäkšänbä k. aldï* 47r4, *buruǰ ʿaqräbning ekinči k. erdi* 47r4, *k.-din k. yaqtulïġï artdï* 47v5, *tamām qïrq k.-gäčä turdï* 47v6, *k. iniši ṭarafindïn tuġub* 47v6, *k. čïqušï ṭarafïġa ketär erdi* 47v6

kün čïqušï 'Ost': *k. č. ṭarafïġa ketär erdi* 47v6

kün iniši 'West': *k. i. ṭarafindïn tuġub* 47v6

künbāz P. (<gumbaẕ) 'Kuppel': *bašïndaġï k.-nï altundïn kümüšdin yaṣadïlar* 41r3
kündüz 'am Tage, Tagsüber': *k. tašïb qabaġïndïn ašar* 16r3
künäk siehe **baškünäk**
künlä- 'eifersüchtig sein, neidisch sein': *körä almas boldïlar k.-dilär* 13r11
Künüm Ḫān Pn. 2r8
küpä / kübä 'Kettenhemd': *kiyär k.-si* 11r4, *k. kiyib* 32r16, *k.-si boz qa[l]paq degän erdi* 36v12
küt- 'auf jemanden warten, bewahren, hüten': *k.-käysiz* 8r9, *yurt k.-mäs* 10r11, *māl k.-mägän* 10r12, *māl k.-sä* 10r13, *törä k.-mägän törä k.-sä* 10r15, 11r1, *k.-ärgän etmägin satar* 10v8, *anï k.-är erdilär* 11v3, *buzaẇ k.-mägä* 30v2, *buzaẇ k.-är erdilär* 30v5, *k.-ä turġan* 31v16
küttür- 'warten lassen': *qursaġïngdaġï balanga k.-ürsän* 11v13
küy- 'brennen, erreigt sein': *örtändi k.-di* 32v18
küyük 'Kummer, Betrübnis': *aġamïz k.-indin köngli yaman bolub turur* 8v4

qabaq 'Bergabhang, ein abschüssiges Ufer': *q.-ġïndïn ašar* 16r3, *ol ṭawnïng q.-ġïnda* 17r2
qabat 'Schicht, Stock': *q. turadur* 5r1
qabr A. 'Grab': *q.-ï üstigä taš āstānä qobardïlar* 41r2, *mübāräk q.-lar[ï]dïn* 45v10
qabïrġa M. 'Rippe': *quš q.* 23v7
qabqa / qabġa 'Tor': *šähärning tamām q.-larïn ačturdï* 35v16, *q.-larnï ačturġïl* 37r19, *šähärning tamām q.-larnï ačtïlar* 37v1
qabtur- 'mit dem Mund fassen lassen': *qoyning quyruq mayïn oġlanning aġzïġa q.-dï* 43v25
qabūl A. 'Annahme, Einwilligung': *q. qïlïb* 22v2, *anasï häm aning sözini yaratïb q. qïldï* 39r17
qapu 'Tor': *šähär q.-sïnda turdï* 35v5
qač 'einige': *bir q. kün* 4v7
qač- 'fliehen': *baydïn q.-qan qullar* 32v3, *q.-qanlardur* 33r18, 33r20, *čaẇdïn qïrġïndïn q.-ub qalġan kišilär* 36v5, *āḫir özläri šährin salïb q.-dïlar* 36v18, *Barajning ziyānïndïn q.-ïb* 37r1, *ašïn ašar q.-ar ketär* 40r7, *qïznï alïb q.-tï* 42v5, *aṭïġa münüb q.-ïb ketdi* 42v19, *ḫāndïn q.-ïb käldim* 42v20, *ḫāndïn q.-ïb kälgän Amät Biy* 43r6, *qïznï alïb q.-dï* 43v14, *Amät qïznï alïb q.-qanïn bildi* 43v16
qačan 'wann, irgend eine Zeit': *q. kälür* 11v2, *q. da bolsa* 5v8

Qaču Märgän Pn. 2r11

Qačuman Pn. 2r11

qačur- 'fortlaufen lassen, forttreiben, entführen': *qïrdïlar q.-dïlar* 35r6, *qïznï q.-sun teb kiši yibärdi* 42v4

qadr A. 'Wert': *q.-ïmnï yaḫšï bilgil* 6r14, *q.-ïngïznï bilmäslär* 11r10, *q.-ïn bilmäslär öltürürlär* 22r7

Qādïr Qïya (Qādïr Qaya) Pn. Sohn von Islām Qïya 45v1

Qaġïn-ǰar / Qaʿïnǰar Pn. 7v6, 8r4, 9v11, 10v14, 11v4, 131r10, 13r10, 15r13, 20r9, 20r16, 24v2, *Q.-dïn turur* 7v8, *Q. oġlï* 20r16, 26r12

qahr A. 'Zorn, Wut': *kāfirlärgä q. qïlïb* 21v12, *ḥaqq sübḥānähü wä taʿäläning q.-i ġażab taqdīri birlä* 48r12

qaq- 'schlagen, erklirren lassen': *zinǰirni q.-ġaysän* 43r13, *bir sāʿat bolur erdi zinǰirni q.-dï* 43r15

qal- 'bleiben': *tul q.-dï* 8r16, *q.-asïz* 8r1, *ṭul q.-ġan* 9r5, 36v22, *süyäkimiz q.-dï* 11r7, *čïdar ḥālïmïz q.-madï* 11r8, *ïrïṣ q.-ïngïz bolsa* 11r14, *atamïzning q.-ġan mālïn* 13v12, *atalarïning här nä q.-ġan mālïn* 13v14, *tangġa q.-dïlar* 14v5, *q.-ïb* 20r14, *tangġa q.-dï* 21r18, *yašurub q.-masun kim* 22v4, *andïn q.-dï* 23v3, *tangġa q.-ïb* 26v16, 30v14, *sözi dünyāda q.-dï* 28r9, *yätim q.-dï* 30r16, *q.-ġan čärüẇigä* 34r11, *artïnda q.-ġan čärüẇi* 34r14, *yašrun q.-masun kim* 34v8, *ölgän öldi q.-ġan q.-dï* 36r14, *čaẇdïn qïrġïndïn qačub q.-ġan kišilär* 36v5, *qorqudan bitlärindä qan q.-madï* 39v16, *ägär mundïn köčäsiz munda q.-sangïz* 40r10, *bular müslümān bolub munda q.-dïlar* 40v18, *hič därmānïm q.-madï* 43r6, *körgän ādämīlär tang ʿaǰāibgä q.-ïb* 47v8

qal- Hilfsverb: *ölä q.-dï* 3v11, 29v19, *anasï ïlay q.-dï* 15r7, *yašurub alïb q.-ġan* 20v16, *alïb q.-dïm* 22r8, *anïng dāstānï ḫalq arasïnda söylänä q.-sun* 40v5, *yatïb q.-dï* 44r4, 44r6

qala A. (< qalʿa) siehe auch **qalġa** 'Festung, Stadt': *q. tübün* 10r1, *Uladimür degän kāẇur q.-sïna yetdi* 39v3, *čärüẇin ol q.-sïna čïydürdi* 39v4, *Züyä suẇïning tamaġïnda kāfir Urus q. ṣoqdï* 46v15

qala (*sawut*): 26r18, 26r3

qalay 'wie, auf welche Weise': *q. barursïz* 11v6

Qaldar Biy Pn. 16r15, 18v7, 19r8, *Yalïn Biy oġlï Q. B.* 19r12, *Q. B.-nï* 19r16, 24v6, *Q.-ġa* 26r13

qaldur- 'zurücklassen': *üläšmäy q.-dïlar* 13v16

qaldur- 'fortnehmen': *özgälärni alïb q.-dï* 33r2

qalġa siehe auch **qala** 'Festung, Stadt': *Qazan däryāsï üstündä q. yasadïlar* 46v4

Qalmaq 'Kalmük': *Q.-ġa yibärgil* 7r11, *Q.-ġa iyäbärdi* 7r12, *Q.-da barïb* 7r14, *Q. töräläri* 7r15, *Q.-daġï* 8r14, *Q. ḫalqïning töräläri* 8v13

qalpaq (qabaq 26v1, 36v12) *boz q. degän ṣawutnï berdi* 26r13, *kübesi boz q. degän erdi* 36v12

Qaltalï Čoban Pn. Zar Ivan Kalita 46v13

qaltaq 'Taugenichts': *q. ḫalq oġlï* 7v14, *ay q.-lar* 40r2, 40r4, 40r5

qamčïla- 'mit der Peitsche schlagen': *aṭïn q.-lasa ġayïb bolġan degdür* 16r12

qamsa- 'belagern, einschliessen': *beš yïl q.-b turdïlar* 35r9, *yäti yïl q.-b turdïlar* 36r15, *ḫānnï ḫalqnï tutdï q.-dï toqtatdï* 40v2

qan 'Blut': *qorqudan bitlärindä q. qalmadï* 39v16, *bir qašïq q.-ïm ötünürmän* 44r10

Qan Muḥammäd Pn. Sohn von El Muḥammäd Ms. B. 26v8

qančuġa 'der Riemen hinter dem Sattel zum anbinden leichter Sachen': *q.-sïnda baš könegi bar erdi* 40r20

qanï 'wo?': *q. manga anamnïng bir belgüsi bar mu* 18r2

qār P. 'das Machen': *fāl q.-larnï* 29r7, *fāl q.-lar*29v8

qara 'schwarz, gemein': *alïṣdan bir q. körünür* 4v13, *nä q.-dur* 4v14, *bir qara ṭaẇ deg qaḃat turadur* 5r1, *Körgürlän degän q. taẇ* 14v17, 15v17, *q. tülki* 20v15, *q. kišidän* 24v14, *eki baš q. quš* 25r16, *q. ṭaẇ degän sawut* 25v16

qara- 'schauen, sehen': *q.-b turdïlar* 12r12, *q.-dïlar* 16v17, 29v3, *q.-b yürüb baqtïlar* 17r5, *arbanï q.-dï* 19r15, *tangġa qalïb q.-b turur erdi* 30v14, *Šāh Sulṭān q.-b kördi* 35v6, *ḫoš q.-yïn* 37r13, *artïn q.-b baqġunča* 40r18, *qïz anï alïsdan q.-b kördi* 43v20

qara ṭaẇ (*sawut*): 26r17, 25v16

qara quš 'Steinadler': 23r15, 25r17

Qara Ḫān Pn. 2r7

Qara Duman Pn. 2r12

qaraġaj 'Rüster (Ulmus foliacea)': 23r14, 25v5

qaraġay M. 'Lärche (Pinus larix)': 25v4, *sizning q. deg boyunga qondïm* 5v16, *aġajïm q.* 6r16, *aġajïng q. bolsun* 23r5

qaraq siehe auch **qaraqčï** 'Räuber, Wegelagerer': *yolnï q. saqlardur* 32v10, *q.-larġa altun kümüš alapa beräyin* 33r3, *yolda q. bar mu* 33r15, *yolda q. kördüngüz mü* 33v7, *q.-larnï istäy čïqduq* 33v12

qaraqčï siehe auch **qaraq** 'Räuber, Wegelagerer': *q. bolayïq* 32r9, *Ajtarḫan ičindä q. bolay bašladï* 44r18

qaraqčïlïq 'Räuberei': *uluġ q. qïldïlar* 32v2

qarama 'Ulme (Ulmus)': 23v13, 25v5

qarat- 'sehen lassen': *ṭāli'in q.-dï aqtartdï* 29r8
qarawul M. 'Wache, Vorposten': *aralarïnda köb q.-lar yasawullar qoydïlar* 35r3, *q.-lar qoyub* 47v12
qarawulčï 'Wächter': *bir q.-sï bar erdi* 4v11
qarbuz 'Wassermelone': *qawun q.*-musän 11v16
qarčïġa M. 'Habicht (Astur palumbariusu)': 23v6, 25r17, *q. birlä* 27r12
qardaš siehe auch **qarïndaš** 'Bruder und Schwester': *qïz q.-ši* 20r12, 20v6
qarġa 'Krähe (Corvux)': *q. birlä* 10r14, *q. čarlaġan deg* 17r4
qarï 'alt': *eski q. yolasï* 16r3
qarïndaš siehe auch **qardaš** 'Bruder und Schwester': *tamām oġlïng qïzïng q.-larnïng birlä* 39r7, *tamām oġlï qïzï q.-larï birlä* 39r11
qarma- 'ergreifen, tasten': *Amät q.-b baqtï* 44r7
qars 'Gürtel': *q.-ïnda quruġï* 40r19
qaršu / qaršï 'gegenüber, entgegen': *bilürgä q. šïmčï yibärdi* 33r10, *kälä turġan yolï birlä q. yürüdilär* 33v4, *q. bardïlar* 33v5, *bularnïng q.-sïġa käldi* 33v9, *Aqsaq Temirgä q. čïqardï* 36r2, *bir birsinä q. qondïlar* 35r3, *bir birsinä q. qatušïb* 35r5, *aġïr čärüw ḥažïrlab q. yürüdi* 36r11, *Bular šährining q.-sïġa kälüb* 36v10, *šährimiz q.-sïġa tüšdi* 37r3, *ḫānġa kiši q. barmadï* 42r13, *Ṭaydwlï Ḫāniš q. čïqtï* 42r16, *ḫān q. čïqtï* 43v4, *urušqa q. bardïlar* 44r1
qart 'alt': 31v5, *q. kiši* 31v3, *q.-qa* 31v4, 31v8
qaru M. 'Antwort': *q. aytïb bolmas* 5v17
qaṣṣabčï 'Schlächter': *q.-dan* 10v7
qaṣd A. 'Absicht, die böse Absicht': *q.-dïnda yürür erdilär* 14v9, *istämäk q.-ïnda boldïlar* 16v3
qaṣd bol- 'jemandem nach dem Leben trachten': *ǰānġa qaṣd b.-dung* 44r3
qaš 'Augenbrauen': *köz üstündä q.-ï teg* 26v4
qaš 'Seite': *q.-ïnda* 3r7, 4v10, *q.-ïnda olturġanlar* 13r3, *säning aġalarnïng q.-ïnda dur* 18v11, *J̌aday Ḫānnïng q.-ïġa* 29v2, *mänim q.-ïmda* 37r8, *Ṣamät Ḫān-nïng q.-ïġa käldi* 37r16, *ol ḫātūnnï oġlanlarï birlä q.-ïġa aldurdï* 39r3, *ḫāniššnïng q.-ïġa bardï* 43r4
qaš 'der hervorstehende Holzbogen am Sattel': *äyärning art q.-ïn urdï* 44r2
qašïq 'Löffel': *bir q. qanïm ötünürmän* 44r10
qat 'Schicht, Stock': *šähri säkiz q. erdi* 35r10
qat 'Seite': *anasï q.-ïġa käldilär* 14r2
Qatay Gn. siehe auch **Ḫatay** 'Nord China': 28r6, *Q. šährindän* 8v11
Qatay (Biy) (Ms O. **Qïyat** 16v8, 24v2) Pn. 16v7, 16v8, *Qaġïn-ǰar oġlï Q.-ġa* 24v2

qatï 'hart, stark, schwer, sehr': *išï q.* 27v11, *q. uruš qïldïlar* 36r12, *q. qorquġda erdi* 39v7, *maḥrūm maġbūn bolmangïz q. ziyāndur* 41r9
qatï qabaq (qatï qapaq 26v1) (*sawut*): 26r10
qatïrġa 'Galeere': *köb köb q.-lar kemälär birlä* 36r5
qatuš- 'sich vermischen, aneinander geraten': *bir birsinä qaršu q.-ïb* 35r5
qaẇdu (?**qauδï** baschk.) '?Storch' 24v3, 25v1
qawm 'Haufen, Büschel': *bir q. kiši-lär* 8v8, *q. q. quš čüni* 15v10, *q. quš čüni* 15v13
qaẇm A. 'Volk, Stamm': *Hindustan q.-ï birlä täprädilär* 34v14
qaẇun 'Melone': *q. qarbuzmusän* 11v15
qaya 'Felsen': *q.-larnï ašurdïlar* 26v11, *q. yerlärindä* 39v19
qayda 'wo?, wohin?': *ḫānïmïz q.* 15r9, *yolï q.* 15v6, *här q. säwsängiz ol ṭarafqa ketkäysiz* 39r8, *q. barġanïn bilmädi* 43v16
qaydïn 'von wo?, woher?': *q. kälürsiz* 8v9, *bu bälā sizlärgä q. käldi* 37v17
qayġu siehe auch **qazġu** 'Trauer, Kummer': *aġamïz ölgängä q.-dadur* 9r6
qayġur- 'betrübt sein, Kummer haben': *q.-urmän* 6v16, 7r9, *q.-a q.-a* 8v3
qayġuruš- 'zusammen betrübt sein': *q.-ub yatdïlar* 17r19
qayïn 'Birke (Betulaceae)' 23v6, 25v5
qayïn ini 'jüngere Schwager': *q. i.-lärim* 9v8
qaysï / qaysu (36v6) 'welcher?': *q.-ngïzning fuṭasï* 14r14, *q.-ngïz* 19v5, *q.-sï* 19v16, 32r15, 32r16, *oġlanlarning q.-sï* 20v17, *ḫānlïq q.-mïzġa tegär* 31v5, *q.-sï* 36r6
qayt- 'zurückkehren, heimkehren': *q.-ïb* 43v14, *q.-tïlar* 8v7, *q.-ïb käläturġanda* 8v7, *q.-turmïz* 10r5, *biz q.-amïz* 9v7, *yurtlarïna q.-tïlar anlar q.-qandïn ṣong* 10v13, *q.-ïb käldilär* 15v10, 16v19, 32r4, 48r11, *yïġlašïb q.-dïlar* 17r19, *qošqa q.-alïq* 18r15, *artïndaġïn q.-ïb almas* 22r3, *baraturġač yetä almay q.-dïlar* 34r16, *čärüẇi birlä q.-dïlar* 39v18, *män aẇdïn q.-ïb kelgüncä* 42r5, *qurtqa barïb Amätni kältürdi özi q.-dï* 43r10, *kel bäri ḫānġa q.-urbïz* 43v2, *köčib q.-dïlar* 43v3, *ḫān aẇdïn q.-tïb keldi* 43v16, *on säkiz yïldan ṣong q.-a q.-a müslümānlar aldïlar* 48r17
qayu 'welcher, ein Jeder': *här q.-sïna* 27r16, *här q.-ngïz* 32r12, *här q.-sïning* 36r19, *q. ṭarafġa köčäling* 39v21
qaz 'Gans': 24r4, 25r18, *q. aldururmän,* 10r14, *q. tebtürdi* 27r12
qaz- 'graben': *or q.- ïb yatdïlar* 36v10
Qazaq 'Kosak': *pälid q. Urus birlä yaġï boldï* 47v3

qazaq čïq- 'von der Gesellschaft weggehen und wie ein freier, unabhängiger Mensch leben': *q. č.-ïb* 30v1, *q. č.-ïb ketäyin* 14v12, *q. č.-ïb ketkändin ṣong* 15r12

qazaqčï 'Räuber': *q. oġlï* 29r11

Qazan 'die Stadt Kasan': *Q. Šaġālī Ḫānnïng yurtïdur* 46r15, *Q. šährindä ḫān yoq boldï* 46v8, *Q. šährindä ḫānlïqġa kötärdilär* 46v10, *Q.-da otuz üj yïl ḫānlïq sürdi* 46v11, *Q. šährin almasdan burun* 46v14, *šähr-i Q.-nï Urusqa berdi* 46v19, *ol qïrġïndïn ṣong Urus Ḫānï Q.-nï biylädi* 47r2, *Q. wilāyätin kāfir Urus yäkšänbä kün aldï* 47r3, *Q. šährindä yurt biylägän ḫānlarnïng aṭlarï bulardur* 47r5, *Q. ḫalqï arasïna käldi* 48r20, *Q. ḫalqï Bašqurt birlä boṣdïlar Q.-dan* 48v22

Qazan däryāsï Gn. 'der Fluss Kasanka': *Q. d. üstündä qalġa yasadïlar* 46v4

Qazan suẇï Gn. 'der Fluss Kasanka': *Q. s.-ïnïng tamaġïnda šähär tüzüdilär* 46v6

qazančï 'Koch': *q. oġlï* 29r11

qazġu siehe auch **qayġu** 'Kummer': *q. birlä* 4r8

Qazïčï Pn. Sohn von Termä *Q. atlïġ erdi* 45r21

qïčqur- / qïčġur- 'schreien, brüllen': *arslan q.-dï* 17r10, 17v5, *ǰabalanïb ǰïmïrġanïb q.-ub baqurub tedi* 40r13

qïdïr- 'suchen, folgen': *Tekälik suẇïnï q.-ïb izlängiz* 15v16, *Tekälik ṣuẇïn q.-ïb ketdilär* 16v16

qïl- 'machen': *nä q.-sa bolur* 4r11. *q.-sang bolur erdi* 5v9, *waṣiyyät q.-ġandïn ṣong* 8r12, *küč q.-dï* 9r2, *ṣabïr q.-sangïz bolur erdi* 9v10, *ẓulm küč q.-urlar* 9v12, *ʿādil dād q.-ub* 13v6, *närsä q.-a almadïlar* 13v8, *kengäš q.-ïb* 16v3, *āzād q.-dïlar* 19r6, *tamām q.-ġandïn ṣong* 19r13, *ḫoš q.-ïbsän* 19r15, *nätäk q.-ursän* 19v3, *ḫabär q.-ïb* 19v15, *munday iš q.-dung* 21r11, *nä iš q.-dïm* 21r14, *qahr q.-ïb* 21v12, *yoq q.-dï* 21v14, *āẕād q.-dï* 22r1, *āẕād q.-ur yibärür* 22r3, *āẕād q.-ġaysän* 22r5, *qabul q.-ïb* 22v2, *ulu ṭoy q.-dïlar* 23r3, *ʿādil dād q.-maq birlä* 22v9, *taʿyin belgülik q.-ïb* 22v15, *baẇ baẇ ḫalq q.-ïb ayurdï* 23r3, *läškär bašï q.-ïb* 25r3, *ǰämʿ q.-ïb* 25r14, *ʿïyš ʿišrät q.-ur erdi* 26v5, *tämāša q.-ur erdi* 26v6, *zäẇq ṣafā q.-ur erdilär* 27r5, *ḫānlïq q.-ur erdi* 29r4, *ordalar q.-sam* 31r4, *aramïzda ḫān q.-ayïq* 31r9, *munï ḫān q.-ïng* 31v10, *ḫoš emdi q.-ayïq* 31v12, *ḫān q.-ïb* 31v14, 34v10, *ulug qaraqčïlïq q.-dïlar* 32v2, *yoldaš q.-dïlar* 32v6, 32v16, 33r2, *mundaġ oġrïlïq q.-ursän* 32v13, *män sanga yaḫšïlïq q.-dïm* 34r5, *sän manga yamanlïq q.-ursän öltürürsän* 34r5, *män özümgä yaḫšï q.-urmän* 34r8, *šähärlär yurtlar almaqġa ordalar buzmaqġa anï säbäb q.-ġandur* 34v2, *ordangnï ḫarāb q.-ġalï kälädür* 35r1,

awïr čärüẇ ḥażïr q.-ïb yaraġlandurub 35r2, *ḥiṣar q.-dïlar* 35r8, *özüni sïrḫāẇ q.-dï* 35r14, *ġāyät iltimās q.-dï kim* 35v14, *qatï uruš q.-dïlar* 36r12, *ḫarāb q.-dïlar* 36r17, *yesïr q.-dï* 36r20, *hälāk q.-dïlar* 36v2, *wirān q.-ïb ḫarāb q.-ġandïn ṣong* 36v9, *uruš toquš q.-madïlar* 36v11, *küč ziyān q.-a bašladï* 36v16, *nä q.-urmïz tedi* 37r3, *uruš q.-ayïqmu* 37r12, *nä q.-maq käräk* 37r20, *hälāk q.-ur erdi* 37v11, *bizgä ne q.-ur erdi* 37v23, *köčmägä niyyät q.-dïlar* 39r13, *ṭaẇ ṭarafïġa mäyl q.-mayïn Zäygä käldi* Ms. B. 26v7, *Bular šährin wirān q.-ġandïn ṣong* 39v2, *uruš q.-ġalï niyyät q.-dï* 39v4, *šähärlär alïb wirān q.-ġan ḫabärläri* 39v6, *kengäš q.-dï* 39v22, *ol ḫalq ongmaslïq q.-ïb* 39v22, *härāyina bir iš q.-ur erdük* 40r4, *ḫalq oġlï ürküb bašlï baš yaraẇïn q.-dïlar* 40r23, *bašïngïznï qïlïčdïn ämān q.-ïngïz* 40v5, *bir kündä beš ẇaqït namāz q.-ïb* 40v10, *ǰänābätdin ġusl q.-ïb* 39v11, *Kä'bägä barïb ṭaẇāf q.-sangïz* 40v12, *oquġučï tïnglaġučï du'ā q.-ïb* 41r6, *fātiḥa birlä yād q.-alar* 41r7, *barča müslümānlarġa täẇfïq räfïq q.-ïb* 41r10, *šifā'tindin naṣib q.-ġay* 40v11, *Amätni yaḫšï 'izzät q.-ïb* 42v21, *oynadïlar küldilär 'iyš 'išrät q.-dïlar* 43r10, *alġan ḫātūnïng mundaġ išni q.-dï* 43v1, *özġälärni q.-masdur* 43v2, *šähīd q.-ïbdur* 45v3, *yäti yïlġača uruš ṣoquš q.-dï* 46v13, *Šaġālī Ḫān Urusqa ġammazlïq q.-ïb* 46v17, *mürtädd q.-dïlar* 47v15, *ol yaman kengäš q.-ġan kāfirlärni özlärin hälāk q.-dï* 47v17, *ol yaman kengäšni q.-ġan* 47v20, *ḥaqq tä'älä anï yaš waqïtda hälāk q.-dï* 47v 21, *kāfir Urusqa 'ammāzlïq q.-ïb* 48r11, *yesïr q.-dïlar* 48r22

qïldur- 'machen lassen': *ḫizmät q.-dururlar* 10r3

qïlïč 'Schwert': *er qušanur q.-ï* 27v6, *qaysïsï oq ṣadaq q. alïb* 32r17, *bašïngïznï q.-dïn ämān qïlïngïz* 40v5, *ol qulïġa q. berdi* 43r16, *q. birlä čabqan bolġïl* 43r16, *q.-nïng yüzi birlä čabmaġïl* 43r17, *Berdibeg-ni q.-nïng sïrtï birlä urdï* 43r18, *qulïng qolïndïn q.-nï tartïb aldï* 43r20, *Amät q.-ïn soġurub üstinä käldi* 44r9

qïlïq 'Charakter, Denkungsart': *yaḫšï q. birlä* 22v9

qïmïz 'Kumyss': *q.-nï tutarġa* 9r18

Qïpčaq (Biy) Pn. 12r13, 16r16, 23v12, *Q.-ġa* 26r7

qïr 'Seite, Rippe, ?schräg': *ṣadaqdaġï oqïn q.-qa aṭṭï* 44r7, *aṭïnïng omurtqasïn q.-qa aṭṭï aṭ yïqïldï* 44r8

qïr- 'brechen, vernichten, töten': *tamām q.-dïlar öltürdilär* 20r10, *bazarganlarnï ṣatučïlarnï q.-dïlar* 32v6, *q.-dïlar qačurdïlar* 36r6, *anlarnïng tamāmïn q.-dïlar* 36r18, *ḫalqnï q.-dïlar* 37v2, *köb ādämlär hälāk boldïlar q.-dïlar* 47r1, *kāfir Urus bir birisin Mäskäẇ šährindä q.-dïlar muḫtälif boldïlar* 47v19

qïrġïn 'Gemetzel, Blutbad': *q. etdilär* 20r8, *uluġ q.-da* 20r9, 10r13, *aǰïġ-lïq yaman q.-da* 22r6, *q.-dïn qačub qalġan kišilär* 36v5, *bu q. bizlärgä kimdin turur* 37v5, *ol q.-dïn ṣong* 47r2

qïrġïy 'Sperber (Accipiter nissus)': 23v10, 25r18, *q. birlä* 27r12

qïrïl- 'vernichtet werden, umkommen': *kāfir Urusnïng qolïnda baġlanïb 'āǰïz boldïlar qïrïldïlar* 48r13

qïrïluš- 'miteinander kämpfen': *urušïb q.-ïb* 34v16

Qïrïm 'Krim': *Q.-ġa ket[t]i* 42v11, *Q.-dan qul tilädi* 42v11, *Q. müslümānġa čärü bermädi* 42v12, *Qïzïl baš Q.-dan qorqub ol daḫï bermädi* 43v13, *biri Q.-da yatur Üǰ Ötlükdä* 45v6

qïrq / qïrïq 'vierzig': *qulač* 3r1, 21r6, *q. qïz qïrqïnï* 4v2, 5v2 *q. kišisi* 4v10, *beš yüz q. toquzïnčï yïlda* 28r1, *aġzï bir q. kiši bolsa erdi* 40r3, *q. qïrqïn ayartïb Qïrïmġa ketti* 43v11, *q. küngäčä turdï* 47v6

qïrqïn 'Dienerin': *qïrq qïz q.-ï* 4v2, 5v2 *qïrïq q. ayartïb Qïrïmġa ketti* 43v11

qïrmuṣqa 'Ameise': *bir közi ṣoqur q.* 30v9, *q.-nïng bu išigä* 30v14, *aqsaq q.* 30v15, *q.-dïn* 30v17, *żayif ayaqsïz közsiz q.* 31r1

qïsqa 'kurz': *ayaqïm qïsqadur* 19v2, 19v9

qïy- 'abschlachten': *q.-ïb buzawnï soya almadïlar* 31v18

qïya 'schräg, schief': *q. aṭayunmu* 5r11, *q. aṭïb buzġïl* 5r13, *q. aṭayun* 5r14, *q. aṭïb buzġan üčün* 5r17, *učaẇ q. ṭaġïġa minib* 16v17

Qïyan Tumaul Märgän Pn. 5r17

qïyāmät A. 'Tag des jüngsten Gerichts': *q.-gäčä* 40v4

Qïyat 5r18, 27r9, *Q. urugï Bodonǰar-dïn turur* 7v6, *Q. Bïy* 16v8, 16v9, *Bodonǰar oġlï Q.-ġa* 23r4, 26r3, Q.-ġa 27r16

qïz 'Mädchen, Tochter, Jungfrau': 2v15, 6r12, *q.-ï* 1v3, 7v3, *q.-nïng* 1v5, *q.-nïng aṭï* 2v15, *q.-nï* 4r4, 5v6, *q.-ïn* 4r5, *q.-ïna* 4r6, *q.-ïm* 4r6, *q.-ïmïzġa* 4r10, *qïz qïrqïnï* 4v2, 5v2, *q. aldïlar*7v17, *ḫalq oġlïna q.-ïna* 11r1, *yaḫšï beglärning q.-larïn* 11r5, *q. qardašï* 20r12, 20v6, *Qa'yïnǰar oġlï Q.-ġa* 26r13, *tamām oġlïng q.-ïng qarïndašlarnïng birlä* 39r7, *tamām oġlï q.-ï qarïndašlarï birlä* 39r11, *ägär q. oġlan bolsa öltürgil* 42r5, *ägär q. oġlan tuġurub* 42r8, *q. oġlan tuġdï* 42r10, *q.-nï öltürmädi* 42r11, *q.-nï asradï* 2r12, *q. tuġ[ġ]anïn bildi* 42r14, *bir oq q.-nï sän nä köb körärsän* 42r20, *q.-nï öltürürgä kiši yibärdi* 42v1, *q.-nï qačursun teb* 42v3, *q.-nï alïb qačtï* 42v4, *q.-umnï anga berürmän* 42v8, *šol q.-nïng manga köngli bolur mu erkän* 43r1, *q. ṭā'atkār turur q.-nï bilmän* 43r2, *mänim q.-ïm mungar tegär erkän tedi* 43v7, *q.-ïn bermäk oḫšar mu* 43v10, *q.-nï alïb qačdï* 43v14, *Amät q.-nï alïb qačqanïn bildi* 43v16, *q. ḥāmilä ermiš ayï küni bolmiš* 43v17, *q. anï alïsdan qarab kördi* 43v20, *oġlï*

q.-ï yoq erdi 44r14, *Salčï Jānibäk Ḫān-ning q.-ïndïn tuġ[ġ]an oġuldur* 44v6, *köb kāfir ḫātūnlarïnï q.-larïnï yesïr qildïlar* 48r21

qïzïl 'rot': *q. yüzli oġlandïn* 10r10

Qïz ṭawï Gn. *emdi anï Q. ṭ. derlär* 43v15

Qïzïl baš 'Perse': *Q. b.-qa bardï Q. b.'Qïrïmdan qorqub* 43v13

qïzïllï 'rötlich': *türlig tüslü yulduz erdi kökli yäšilli q. erdi* 47v7

qobar- 'erhöhen, errichten': *qabrï üstigä taš āstänä q.-dïlar* 41r3

qobuz 'Kopus, ein lautenartiges Musikinstrument': *q. donbura türlü oyunlar ögrändi* 44v1

qol 'Arm, Hand': *q.-daġï ḫānïmïznï* 16v5, *Urus q.-unda ḥabs olub* 2v8, *q.-dan* 18r4, *sizning q.-ungïzdïn burun* 31v9, *öz q.-ïndïn* 42v15, *qulïng q.-ïndïn qïlïčnï tartïb aldï* 43r20, *kāfir Urusning q.-ïnda Šaġālī Ḫān tutġun erdi* 46v9, *özining q. astundaġï müslümānlarnï* 47v13, *kāfir Urusning q.-ïnda baġlanïb* 48r12

qon- 'anhalten, sich aufhalten und übernachten, sich ansetzen': *sizning qaraġay deg boyunga q.-dïm* 5v17, *bir yerdä tüšdilär q.-dïlar* 34v18, *bir birsinä qaršu q.-dïlar* 35r3

Qonšṭanṭiniyyä / Qosṭanṭiniyyä 'Konstantinopel': *ḥiṣār-i Q.-i Iskändär-i rūmī* 35r12, *Q.-dä pādišāh boldï* 45r18,

Qongrat Feldgeschrei (*uran*): 23r11, 25r8

Qongrat Batïr Pn. *Q. B.-ning* 20r11, *Q. B.-ning oġlï Sänglä* 26v12

Qongrat Biy Pn. 16v6, 16v10, 16v11, 18v9, *Q.-qa baqmadïlar* 16v13, *Q. B.-ni* 20r9, *Q. B.-ning oġlï* 20r17, *Q. B.-ning* 20v6, *Q. B. oġlï Sänglä-gä* 23r9, *Q.-ġa* 26r4,

qorq- 'sich fürchten': *q.-ub närsä qïla almadïlar* 13v7, *q.-qub siskänib uyandï* 29r6, *Qïzïl baš Qïrïmdan q.-ub ol daḫï bermädi* 43v13

qorqu siehe auch **qorquġ**, **qorqunč** 'Furcht, Schrecken': *q.-dan bitlärindä qan qalmadï* 39v16

qorquġ siehe auch **qorqu**, **qorqunč** 'Furcht, Schrecken': *qatï q.-da erdi* 39v7

qorqunǰ siehe auch **qorqu**, **qorquġ** 'Furcht, Schrecken': *q.-ïndïn qutuldïm teb turur erdi* 30r4

Qosṭanṭiniyyä siehe **Qonšṭanṭiniyyä**

qoš 'Lager': *q.-a qaytalïq* 18r15

qoš- 'beigeben': *ekisinä yätišär nökär q.-tï* 7r13, *q.-ub yibärdi* 18v9

qošlandur- 'einspannen lassen': *bu eki aṭïnï q.-ub* 42v3

qošul- 'vereinigt sein, begleitet sein, sich anschliessen': *sizgä q.-duq* 18v14, *angar čiyildilär q.-dïlar* 32v4, *angar q.-sa* 32v5, *Berdibegkä kälib q.-dïlar* 44r13

qoẇ- / qow- 'verfolgen, jagen': *q.-ub yetdi-lär* 26v11, *q.-dïlar* 27r1, *q.-a kälib* 35r8, *oġlanlarïn q.-a bašladï teb* 42v6, *Alačïn Alaẇ q.-ub kälib yetti* 44r1

qoy 'Schaf': *q.-nïng bir butun* 9r10, *q.-nïng quyruq mayïn oġlannïng aġzïġa qabturdï* 43v24, *q. yïlï erdi* 47r19

qoy- 'hinlegen, hinstellen': *taš sarāyda q.-dïlar* 3r2, *aṭïnï ol säbäbdin Aqsaq Temir q.-dïlar* 30r12, *bir närsäni q.-dïlar* 31r11, *nä etmägä q.-asän* 7r5, *yarašturub q.-dïlar* 26v10, *ḫānlïqġa q.-dï* 27v2, 27v5, 27v8, 27v12, 34v11, *bir yergä bir närsä q.-alï* 31r8, *q.-ġan närsäni* 31r8, 31r14, *yaẇ quralïn q.-mangïz alïngïz* 32r13, *bulǰalnï anda q.-dïlar* 32r14, *bu išlärni urušmaqlïqnï q.-dum* 35v3, *aṭï Süläymān q.-dï* Ms. B. 26v1, *aṭï El Muḥammäd q.-dï* Ms. B. 26v8, *erkimä q.-madï* 43r7, *tübün mālïn quralïn azuġïn anda q.-dï* 46v16, *qaraẇullar q.-ub* 47v13

Qoy Suẇï Gn. *Q. s.-nïng bašïnda* 40r10

qoydur- 'legen lassen': *darularġa suẇ q.-dï* 46v19

qudrät A. 'Macht, Gewalt': *tängri q.-i birlä* 21r6, *ḥaqq tä'äläning q.-i birlä* 39v13, *ḥaqq sübḥānähü wä tä'älä özining q.-i wä raḥmäti birlä* 47v17

Qudrät Pn. Sohn von Süläymān Ms. B. 26v2

qul 'Diener, Knecht': *säning q.-unguzmïz* 18v15, *q.-ï dägül müsän* 22r2, *baydïn qačqan q.-lar* 32v3, *Ahmät Biyning bir q.-ï bar erdi* 43r15, *ol q.-ïġa qïlïč berdi* 43r16, *q.-ï yügürüb yetdi* 43r17, *q.-ïng qolïndïn qïlïčnï tartïb aldï* 43r20, *q.-un öltürdi* 43r20, *Qïrïmdan q. tilädi* 43v11

Qul 'Alī Beg Pn. 36r21

qul qutan 'die Diener': *q. q.-nï yoldaš qïldïlar* 32v6,

qulač 'Klafter': *qïrïq q.* 3r1, 21r7

Qum Känd Gn. *Q. K.-dä ḥāṣïl boldï* 45v2,

qur- 'aufstellen': *ol kečä čadïr q.-ub yattï-lar* 5v6

qural 'Instrument, Waffe': *yaẇ q.-ïn qoymangïz alïngïz* 32r13, *köb köb q.-lar* 34v13, *tübün mālïn q.-ïn azuġïn anda qoydï* 46v16

qursaq 'Leib, Gebärmutter': *q.-ġïma* 4r2, *q.-ïmda* 5v10, 11v11, 12r1, *q.-ïmdaġï* 5v10, *q.-daġï bala* 5v13, 6r5, 6v3, *q.-ïngdaġï balanga* 11v12, *q.-ïndaġï baladïn* 29r16, *ḫātūnïng q.-ïndaġï balang* 29v8, *ḫātūnïng q.-ïndaġï bala* 29v16

qurt ana 'Bienenkönigin': *q. anasï musän* 11v17

qurtqa 'eine alte Frau': 43r2, 43r4, 43r6, *bir q.-ning terki bawï üzüldi* 40r17, *q.-ning börki tüšti* 40r18, *bu q.-ning börkin alïb beräyin* 40r20, *bir q.-ġa barïb* 42v22, *q. barïb Amätni kältürdi* 43r9, *ol q.-nï häm öltürdi* 43r21

qurtulġu 'Rettung, Befreiung': *q.-muz yoq ermiš* 7v15

quru 'trocken': *q. aġačġa* 3r2

quruq 'Pferdeschlinge, Fangstrick': *qarsïnda q.-ï* 40r20

qu[ṣ]qaǰ (quṣfaǰ 26v1), *q. degän ṣawutnï berdi* 26r11

quš 'Vogel': 23r2, *ṭūṭï. q.-ï birlä* 4v4, 5v3, *q.-um* 6r16, *q. čüymägän q. čüysä* 10r13, *manï degän q.-musän* 11v14, *q. qurt awlarmän* 15r1, *q. awlarmän* 16r1, *q. čünin* 15r2, *q. ǰünindin* 15r4, *q. čüni* 15v10, 15v13, 15v15, *q.-ung* 23r5-25r16 passim, *q. qabïrġa* 23v7, *q.-larï birlä* 25r13, *q.-larning atlarïn* 25r14, *J̌ingiz Ḫān-ning öz q.-ï* 25r15, *eki baš qara q.* 25r16, *özgä beglärning q.-lar[i]* 25r16, *q. baš* 25v8, *q. awlab kältürünglär* 27r7, *q.-larïn alïb čïqdïlar* 27r8, *q.-lar awlab kältürdilär* 27r9, *šonqar q.-ï birlä aq q. tebtürdi* 27r10, *q.-lï q.-ï birlä* 27r13, *tebtürgän q.-larnï* 27r14, *q.-larnï körüb* 27r15, *tamġalarï q. kešän* 39r22, *q. čüymägä aw awlay čïqdï* 42r2

quš qurt 'Wild': *quš q. awlarmän* 15r1

qušan- 'sich umgürten': *er q.-ur qïlïčï* 27v6

Qutlu Qïya (Qutlu Qaya) Pn. Sohn von Qādïr Qïya 45v2, *Q. Q.-nï Urus Ḫān šāhīd qïlïbdur* 45v3

qutul- 'sich befreien': *qorqunčïndïn q.-dïm teb turur erdi* 30r4, *emgäkdin ölmäy q.-ub tuġdung* 30r10

qutqar- 'retten, erlösen': *kemäsindä q.-dï* 21v16, *özingni tamuġ otundïn q.-ïb* 40v4,

Qutuš Pn. Sohn von Nūrabdāl Ms. B. 26v3

quw 'gelblich, trocken': *q. ölänni otladur* 10r13

quwan- 'sich freuen': *dünyāsïna q.-ïb* 26v5

quyaš 'Sonne': *q.-dan* 5v12, *q.-dïn* 6r5, 7r8

quyruq 'Schwanz': *qoyning q. mayïn oġlanning aġzïġa qabturdï* 43v25

quyušġan (*tamġa*): 24r9

quyurǰaq 'Schwanzknochen' (*sawut*) 26v2, 26r14

quzï 'Lamm': *altun q. birlä* 4v3, 5v3

L

läčïn M. 'weisser Falke (Accipiter gentilis)': 23r11, 25r17, *l. birlä* 27r11

läyïq A. 'würdig': *yurtġa l.* 7r2, *yurtqa l.* 7r3 , *l. ermäslär*7v3, *l. yaḫšï ermäslär* 8v4, *l. yaḫšï* 8r7, *yaḫšï l.* 9v1, 15v3, *yurtqa l. oḫšaydur* 13v1, *l. kišiläri* 15v5, *urušġa l.* 25v13, *hič l. kiši* 30r16, *l. alapalar* 33r5

läškär P. 'Gefolge, Heer': *näsli l.-i birlä* 22v10, *l. baši qïlïb* 25r3, *l.-i birlä yürüb* 34v6, *ḥażrät-i Mir Temir özi l.-i birlä* 34v11, *sansïz saqïšsïz l. birlä* 34v14, *özi häm l.-i birlä čïqdï* 35v16, *l.-i čärüwi šähärgä indilär* 35v19, *l. čïydurdï* 36r11, *Aqsaq Temir l.-i birlä urušurmïz ölüšürmiz ya öldürämiz* 37r6, *l.-i birlä barïb* 39v3, *anda Aqsaq Temirning l.-i yetti* 40v1, *l.-i birlä Qazan šährin alurġa käldi* 46v12

lülü A. 'Perle': *kā-miṣālü'l-lülü'l-mäknūn teg ḫātūnlarïnï* 36r19

M

mačï 'Katze': *m.-dïn* 1v11

ma'lūm A. 'bekannt': *m. ola kim* 25r11, *m. boldï kim* 25v1, *m. bolġay kim* 25v7, 25v11, *bir riwāyät bilän m. üǰ oġlï bar erdi* 45v7, *m. ola biläsiz kim* 45v1

Maḥmud Ḫān Pn. 47r6

maġrūr mäšġūl et- A. 'sich beschäftigen, sich widmen': *pādišāhlïqġa m. m. erdi* 26v6, *ḫānlïqġa m. m. erdi* 30r5, *fānī dünyāġa m. m. bolub* 41r7

maḥrūm bol- A. 'ausgeschlossen sein': *ba'ẓïlarï dīn-i īmāndïn häm m. b.-dïlar* 48r14

maḥrūm maġbūn bol- 'getäuscht, unglücklich sein': *m. m. b.-ngïz qatï ziyāndur* 41r9

māl A. 'Habe, Vermögen, Vieh, Ware, Schatz': *m.-ġa* 7r2 *m. kütmägän* 10r12, *m. kütsä* 10r13, *m. tabmaġan m. tabsa* 10r17, *m.-sïzlar m.-lï bolub* 10v2, *m. üläšib alur bolsangïz* 13v3, *atangïzning m.-ïn* 13v4, *atamïzning qalġan m.-ïn* 13v13, *m.-larïn alġandïn ṣong* 14r1, *köb m. bermäkliging birlä* 24v15, *m.-ïn alayïq* 32r10, *m.-larïn alur erdilär* 32v1, *m. ḫazīnä bizdän alsun* 33r6, *m.-ïmïzning tamġasïn alïngïz* 33v14, *šāyät bir aṣïl tansuq m.* 33v18, *ḫazīnädän m.-lar* 34v13, *bu kišigä teymänglär m.-ïnï talamanglar* 39r9, *m.-ïngïzdïn zukūt berib* 40v11, *häzār m. sanga beräyin* 43r1, *tübün m.-ïn quralïn azuġïn anda qoydï* 46v16

Māqtam Pn. Sohn von Qutuš Ms. B. 26v3

Mālta Gn. 'Malta': *M. degän šähär* 2v12

Mamuq Ḫān Pn 47r9

manaṣïr R. (< monastyr) 'Kloster': *kāfirning taš m.-ïn örtärä ozub* 39v14, *köb ellärni m.-larïnï yandurdï* 48r21

manï (?**mayna / manik**) 'eine nicht näher bestimmbareVogelart': *m. degän qušmusän* 11v14

mang 'Zeit': *tang m.-ï bolġan erdi* 12r15

manga siehe auch **mengä** 'mir, zu mir': 3v6, 6r9, 18r2, 18r10, 34r5, 42v11, *manga eš yoldaš bolmas erdingiz* 18r12, *m. oġrï boldung* 21v1, *m. äǰäl erišdi* 35v1, *ḫalqġa yaḫšï aš berding m. nä berding* 42v17, *šol qïzning m. köngli bolur mu erkän* 43r1, *m. ḫalqïm käräkdür* 44r21

Mangqatay Biy 9r14

manglay M. 'Stirn': *m.-ïnda* 4v12

maqta- M. 'loben': *m.-r* 10r6, 10r7, 10r9, *m.-dïlar* 13r10, *m.-dï* 19r16, *biräẇ aṭïn m.-dï biräẇ itin m.-dï biräẇ alġan ḫātūnïn m.-dï* 39v23, *biräẇ aṭïn m.-r biräẇ itin m.-r biräẇ ḫātūnïn m.-r* 40r6

may 'Fett, Butter': *m. deg erür erdi* 13r4, *qoyning quyruq m.-ïn oġlanning aġzïġa qabturdï* 43v25

Mayqï (Biy) siehe auch **Uyšïn Mayqï Biy** 18r8, 19v4, 19v8, 20r1, 20r5, *M.-ġa* 26r4

Muḥammäd Ämin Ḫān Pn. 47r8

mäšhūr A. 'berühmt': *m. boldï* 11v2

mäǰālis A. Plural von **mäǰlis** 'Ort des Sitzens': *faṣl fī bäyānü-l m. wä-l mäkān* 46r1

mäǰlis A. 'Versammlung, Rat, Gastmal': *här yerdä m.-dä bularning erliklärin söylär erdi* 26v17

Mädāyin Gn. 'Mekka und Madina': *M.-dä pādišāh boldï* 45r16

mägär 'aber, doch': 5v9, 14v2, 15v10, 15v13, 17r3, 32r13

mäkān A. 'Ort, Wohnsitz, Land': *m. tuttï* 42v5, *faṣl fī bäyānü-l mäǰālis wä-l m.* 46r1

mäknūn A. 'verdeckt, verwahrt, verborgen': *kā-miṯālü'l-lülü'l-m. teg ḫātūnlarnï* 36r19

mäqām A. 'Ort, Land': *m. yurt tutdïlar*7v14, 15r 1, 15v18, 22v14, 44r12, *m. yurt tutarmän* 15r1, 39r15, 39r19, *m. tutarmän* 15v18, *orun m.* 22v14, *m. yurt tutublar* 37r1, *Gübnä degän suẇning boyunda m. tutdï* 39r22

Mämtäk (?**Mahmutäk**) **Ḫān** Pn. 47r7

män 'ich': 5v13, 6v15, 7r3, 7v16, 14v15, 19v1, 19v4, 19v6, 21v4, 34r4, 35v2, 39r14, *m. ölgändin ṣong* 8r6, 8r10, 11r12, *m. ḫān bolsam* 18r8, *m. sizgä yoq erdim* 18r11, *m. sizning män* 18v19, 22r16, *m. bir hünär čïqarayïn* 19r9, *m. säning birlä* 19v10, *m. sizgä nä iš qildïm* 21r13, *m. säni ana aytayïn* 42v22, *m. säning birlä yuqlamandur degil* 43r11, *m. šunda kälib öltüräyin* 43r13

män (copula) *män säning m.* 5v8, *män sizning m.* 18v19, 22r16

mäni 'mich' *m.-i* 8r11, 14v11, 15r5, 19r7, 21v6, 22r4, 22r15, 29v9, 29v15

mäning siehe auch **mening, mänim, bänim** 'mein': *m.-ing* 6r15, *m.-ing qatïġ könglümni* 22r13

mänim siehe auch **mening, mäning, bänim** 'mein': 7r8, 9v10, *m.-im oġlum* 15v14, 16r8, *m.-im bolsun* 5r3, *m.-im qadrïmnï* 6r14, *m.-im aġačïm* 6r16, *m.-im sözim* 11r9, 11v9, *m.-im erim* 11r12, 11v9, 19v9, 21v8, *barčangïz m.-im ǰānïm siz* 18r14, *m.-imsiz* 18v19, *m.-im ayaġïm* 19v9, *m.-im ǰānïmġa* 21v8, *m.-im sözümni* 31v6, *sän m.-im birlä baḫīlläššäng erdi* 35v3, *m.-im ḥālim düšwärdur* 35v12, *m.-im qašïmda* 37r7, *m.-im qïzïm mungar tegär erkän tedi* 43v7

mändin 'von mir': *özingni m.-din ayïrmaġïl* 22r14

meng 'Muttermal': *ǰaẇrïnda m.-i bar* 29r14, 29v4

mengä siehe auch **manga** 'mir': *m. düšmän boldïlar* 14v11

mening siehe auch **mänim, mäning, bänim**'mein': *kim m. oġlumnï kältürsä* 42v8

märgän M. 'guter Schützer, Held': 5r9, 5v7, 5v15, 6r8

märtäbä 'Mal': *üčünči m.* 30v15, *ekinči m.* 32v18

mäskin A. 'arm, elend': *m. tizläb ekän ḫātūn* 30r6

mäyl A. 'Wunsch, Neigung, Verlangen': *ṭaẇ ṭarafïġa m. qïlmayïn Zäygä käldi* Ms. B. 26v7

Miḫaylä Pn. 'Mihail': *kāfir Urus kaẇurning ḫānï M. atlïġ erdi* 39v5, *Kenaz M. ḫān boldï* 47r19

miläš 'Vogelbeere (Sorbus ancuparia)' 24r8, 25v5

mïltuq 'Flinte': *qaysï-sï kübä kiyib m. alïb* 32r16

min- siehe auch **mün-, bin-** 'steigen, besteigen': *yerän aṭ m.-gän* 10r9, *učaẇ qïya ṭaġïġa m.-ib* 16v17, *m.-ib kälgän aṭlarïmïznï* 19r3, *m.-ib barġan aṭlarïn* 19r4, *kišänägä tïrmašïb m.-ärgä yabušdï* 30v10, *kišänäning bašïġa m.-äyin čïqayïn* 30v12, *kišänä bašïna m.-ärgä yabušdï* 30v16, *Bulġar šährini alġalï kälürgä kemägä m.-di* 36v5, *minäräning bašïġa m.-di* 37r13, *bir emlik ṭay m.-gän oġlan kelä turur erdi* 40r19, *özgä arġamaqġa m.-ib käldi* 44r4, *bir boz arġamaq m.-ib yetdi* 44r6

minārä A. 'Minaret': *bir m.-ning bašïġa mindi* 37r13, *m.-din tüšüb* 37r16

ming 'Tausend': *otuz üč m.* 8v1, *yüz m. ölümdän* 22r12, *m. ṣadaqlï Ordaǰ* 23v2, 26v13, *m. temäk-lik* 23v2, *m. ṣadaqlï kiši birlä* 23v4, *m.-ar tängä alapa* 26v16, 27r16, *elli m.* 27r4, *ekišär m. tängä alapa* 27r17, *tārīḫ m.-dä onda erdi* 47r14, *tārīḫ m.-dä on yätidä erdi* 47r15, *tārīḫ m.-dä yigirmi törtdä* 47r16, *tārīḫ m.-dä elli-dä erdi* 47r17, *tārīḫ m.-dä elli üǰ-dä erdi* 47r19, *tārīḫ m.-dä altmiš bešdä erdi* 47r20, *tārīḫ m.-dä yätmiš birdä erdi* 47v1, *tārīḫ m.-dä yätmiš toquzda* erdi 47v3, *tārīḫ m.-dä säksän toquzda erdi* 47v4, *tārīḫ m.-dä toqṣan birdä erdi* 47v21, 48r5, *tārīḫ m.-dä yüzdä altïda erdi* 48r15, *t.-i mingdä yüzdä on toquzda erdi* 48r17

Mïngal (Bäy) Pn. *M. B.-ning üyigä tüštilär* 43v4, *M. B.-ning Temir aṭlï bir oġlï bar erdi* 43v5, *M. oġlï Temir* 43v6, *M. oġlï Temirgä* 43v10

Mir Temir 'Emir Temir d. h. Tamerlan': *ḥażrät-i M. T.* 30v18, 34v11, 37v2, 39v6, 39v7, 39v17

Mïrqašï Beg Pn. 36v1

mïṣqïlčï 'Spötter': *m. bolur* 10r9

Mïṣïr (Ṣïṣïr ein Schreibfehler für **Mïṣïr)** Gn. 'Egypten': *M. šährigä käldilär* 34v16, *M.-da pādišāh boldï* 45r8

miṯāl A. 'Beispiel': *kā-miṯālü'l-lülü'l-mäknūn teg ḫātūnlarnï* 36r19

Mitri Pn. 'Dmitrij': *Kenaz M. yaġï boldï* 47r15

moyun[moynu] siehe auch **boyun** 'Hals': *m.-ï uzun arġamaġïn* 11r3

mu / mü Fragepartikel: *ošbu sarāy ičï mü dür* 3v1, *demädi mü* 11r14, *arba tartqan öküz inär mü anï yäkkän iyäsi inär mü tedi* 20r2, *tängri tä'äläning qulï dägülmü-sän* 22r2, *ay aqsaq kördüngmü* 30v19, *J̌aday Ḫān kälä mü* 33r10, *yolda qaraq kördüngüzmü* 33v7, *kimdän erdügin bilmäymüsän* 37v18, *öldürdimü* 42r14, *tüšärmü* 43v9, *dünyā degän bu sarāymu dur* 3r12, *bašġa bar mïdur* 3v1, *tūru atayunmu qïya aṭayunmu* 5r10, *sän manga ïšanmasmu-sän* 6r9, *sizgä aytmadïmu* 11r12, *saqalunmusän, qušmusän, qawun qarbuzmusän, tawuq musän, qurt anasï musän* 11v14-18, *bänim sözim tutarmusïz* 14r11, *belgüsi bar mu* 18r3, *säning aylu yüklü ḫātūning bar mu* 29v6, *mänim sözümni tutar mu-sïz* 31v6, *yolda qaraq bar mu* 33r15, *uruš qïlayïqmu* 37r12, *manga köngli bolur mu* 43r1, *oḫšar mu* 43v8

mu siehe auch **bu** 'dieser': *m.-nï* 4r12, 12v8, 13r7, 13v10, 31v10, *m.-nda* 9v6, 16r7, 17v14, 18v6, 40r10, *m.-ndïn* 8r3, 33r14, 40r10, *m.-dïn bilsünlär* 15r6, *m.-ndan artuq yoqdur* 10v11, *m.-nda kälürgä* 17v16, *m.-nga* 10v5, *m.-nda tez keltürünglär* 20v8, *m.-nung körkini* 21r17, *söz m.-nung sözidür* 31v11, *m.-*

ning bu sözinä baqïb 33r17, *m.-nung sïrḫāẇlïqnï bilmäk üčün* 35v7, *Aqsaq Temir m.-na kälä yürür* 40r14, *anda munda här kim birlä sözgä kälišib* 44v1

mūġlïq P. 'Heidetum': *m.-nï tašlab ḥāṣṣ müslümān bolsangïz* 40v12

Muḥammad 'der Prophet Mohammed': *päyġämbärimiz M. Muṣṭafa* 27v17, 41r11

Muḥammäd Pn. Sohn von Abu Bäkr 45r6

Muḥammäd Pn. Sohn von Iknäy Ms. B. 26v3

Muḥammäd Šärīf Pn. zweiter Sohn von 'Abdurraḥmān Mullā Ms. B. 26v6

muḫtälif A. 'verschiedene': *türlüg fitnälär wä m. ġawġalar* 47v11, *kāfir Urus bir birisin Mäskäẇ šährindä qïrdïlar m. boldïlar* 47v19

munča 'so viel': *m. däẇlät bar bolsa* 43v9

munda 'hier': *anda ḫānïmïzġa yetärbiz m. yetärmiz teb* 34r15, *bular müslümān bolub m. qaldïlar* 40v18

mundaġ siehe auch **munday** 'ein solcher': *m. oġrï-lïq* 32v13, *m. söz birlä kim* 35r15, *m. ulug čärüẇ birlä* 36r8, *alġan ḫātūning m. išni qïldï* 43v1

munday siehe auch **mundaġ** 'ein solcher': *m. uyat iš* 4r9, *m.-nday iš* 21r10

munga 'diesem': *m. dälīl söz dä häm bardur* 10v5

mungar 'diesem': *mänim qïzïm m. tegär erkän tedi* 43v7

murād A. 'Wunsch': *m.-larïn tabdïlar*6v3

Murtaża Ḫān Pn. 2v5

Mutyan Biy Pn. 16v1, 24r7, *M.-qa* 26r10

muyuz 'Horn, Geweih': *m.-ïndan tutar erdi* 27r2

mübāräk A. 'gesegnete': *m. yüzingizni arzulab* 18v12, *m. Ramażān ayïning* 28r7, *m. qabïrlardïn* 45v10

mühür[mührü] P. 'Petschaft, Siegelabdruck': *yaġïnda m.-i m.-rindä* 12v16, *m.-li yüzügin*17r15, 18r5

mülk A. 'Reich': öz *m.-üngdä* 29r9, *kāfir Urus m.-indä* 47v11

mü'min A. 'Gläbiger, Moslime': *barča ǰihān ḫalqï ulug kiči kāfir m.* 47v9

mün- siehe auch **min-, bin-** 'besteigen, aufklettern': *yuqaru m.-di* 30v10, *töbäsigä m.-di* 31r2, *aṭïġa m.-üb qačïb ketdi* 42v19

mürtädd A. 'der Abtrünnige, Renegat': *m. boldï* 2v9, *m. qïldïlar* 47v15

müslümān A.'der Moslime': *m. bolunguz deb ögüt berdi* 40v5, *ägär biz m. bolsaq* 40v6, *ägär rast m. bolsangïz* 40v8, *mūġlïqnï tašlab ḥāṣṣ m. bolsangïz* 40v13, *anlar barčasï m. boldïlar* 40v14, *bular m. bolub munda qaldïlar* 40v18, *barča m.-larġa täẇfïq räfïq qïlïb* 41r10, *Qïrïm m.-ġa čerü bermädi* 43v12, *Özbeg Ḫān m. bolġanda* 45v12, *anda bu üǰni alïb kälib m. bolubdur* 45v13, *m. ḫāning näsli anda kesildi* 46v8, *m.-lar barïb anï kältürdilär*

46v10, *m.-larnï ala almadï* 46v14, *m.-lardïn örütin bildürmäy birikib* 46v18, *m.-larnïng bu išdän ḫabärläri yoq erdi* 46v19, *özining qol astundaġï m.-larnï* 47v13, *köb m.-larnï šärīf islām dīnindän ayïrub* 47v14, *Bašqurt ḫalqïnïng arasïnda bir m.* 48r6, *on säkiz yïldan ṣong qayta qayta m.-lar aldïlar* 48r16

müslümānlïq 'das Moslimentum': *m. dīnini tamām bildürdi* 40v16

N

nāmä P. 'Schrift, Buch': *Čingiz n.* 1v1

naġačï M. 'Verwandte mütterlicher Seite': *n. babalarï* 2v10

namāz P. 'Gebet': *bir kündä beš ẇaqït n. qïlïb* 40v10,

naṣīb qïl- A. 'auf jemandes Teil fallen': *šifā'tindin n. qïlġay* 41r11

naṣīblig A. 'für jemanden bestimmtes': *bir n.-gä yoluqġay* 4v6

nä /ne (34r6, 10, 43v1) 'was?, was für ein?': 3r11, 3v12, 3v15, *n. qïlsa bolur* 4r11, *n. etmägä qoyasän* 7r6, *n. kišilärsiz* 8v9, 8v12, 16r7, 33v6, 33v10, *n. bolur erdi* 8v17, *n. üčün* 9r1, 17v13, 21r10, 21v1, 32v13, 43r5, *n. ola* 9v13, *n. birlä* 19r7, 19r8, *n. iš qïldïm* 21r13, *här n. desäng* 31v7, 37r5, *n. qïlurmïz tedi* 37r3, *n. buyursa anïng sözindän čïqmazmïz* 37r9, *n. qïlmaq käräk* 37r20, *bizgä n. qïlur erdi* 37v23, *bular n. išgä aldurġanïn bilmäyin* 39r3, *bu n. išdür* 40r4, 43r19, *bir oq qïznï sän n. köb körärsän* 42r20, *manga n. berding* 42v17, *n. körsäng anï ayġaysän tedi* 44r11, *bu bir oġlan n. bolur* 44r21, *bu n. türlig nišāndur* 47v8

nečä 'wie viel?': *n. ruẇ ḫalq birlä birsiz* 18v3

nečük 'wie?': *n. küj bolur* 21v9

nečün 'warum?': 21v6

nämä 'etwas': *bir n. bersängiz* 8v16

när P. 'männlich': *ayrï örgäčli n. deẇäsin* 11r2

närsä 'Ding, Sache, Gegenstand, etwas': 3v4, *n.-lärni* 3v6, *jānlïq n.* 5r12, *n. qïla almadïlar* 13v8, *hič n.* 15v9, 17r9, *yoq n.* 15v12, *hič n. nišān* 17r2, *hič n. āẇāz* 17v3, *bir n.* 31r7, *qoyġan n.-ni* 31r8, 31r14, *n.-ni* 31r10, 31r16, *n. demädi* 32r6, *hič özgä n.* 32r12, *hič n. etä bilmädilär* 34r18, *hič n.-sigä ziyān tegürmänglär* 39r10, *hič ādämdä andaġ n. körgänim yoq* 3r7, *köb n. körgän erdim* 43r8

näsl A. 'Abstammung, Nachkommenschaft, Same, Geschlecht': *n.-i Jïngiz* 1v1, *n.-i kesilmäsün* 21v15, *toḫumï n.-i ruẇï kesilmäsün* 22r7, *n.-i läškäri birlä*

22v10, *Aksaq Temir n.-indin* 29r2, *n.-indä ruwïnda* 30r14, *müslümän ḫāning n.-i anda kesildi* 46v8

nätäg 'wie?': *n. qïlursän* 19v3, *n. buzulur* 29v13

nidär-siz 'was geht es ihnen an?': *tübüm sorab nidär-siz der erdi* 44v5

nikāḥ A.'Heirat': *anam sorsang n.-siz* 44v4

nišān P. 'Zeichen': *n.-ï* 6r16, *n.-ï belgüsi* 9v18, 10r4, 29r14, *tūsï n.-ï* 16r9, *hič närsä n.* 17r3, *n.-in* 18r10, *bu nä türlig n.-dur* 47v8

niyyät A. 'Absicht': *köčmägä n. qïldïlar* 39r13, *uruš qïlġalï n. qïldï* 39v4, *müslümänlarnï čuqundïrmaq n.-in qïldïlar* 47v13

nökär M. 'Gefolgsman': *yätišär n.* 7r13 *n.-läri birlä* 8v1, *yat n.-gä* 10r2, *n.-lärimiz* 13r12

Nūḥ Pn. 'Prophet Noah': *N. päyġambär* 1v9, 21v10, 21v16

Nūrabdāl Pn. Sohn von Nūrḥasan Ms. B. 26v2

nūr A. 'Licht': *n.-dan* 5v11, *n.-dïn* 6r6, 7r8

Nūräzin (Nūräddin) Mirza Pn. *Edigä Biy oġlï N. M.-dur* 45v15

Nūrdäwlät Pn. Sohn von Qudrät Ms. B. 26v2

Nūrḥasan Pn. Sohn von Nūrdäwlät Ms. B. 26v2

R

räfīq A. 'Gefährte, Freund': *barča müslümänlarġa täwfīq r. qïlïb* 41r10

Räḥäb Pn. 1v5, 1v8

raḥīm A. 'barmherzig': *r. etib* 8v16, 35v14, *r. qïlïb* 17v18, 35v3, *ḫalqlarï r.-li dür* 27v9

raḥmät A. 'Erbarmen': *ḥaqq sübḥānähü wä tä'älä özining qudräti wä r.-i birlä* 47v17

Ramażān A. 'Ramadan, der Fastenmonat': *mübāräk R. ayïning* 28r7

rast P. 'recht, wahre': *ägär r. müslümän bolsangïz* 40v8

ränǰi- P. (<ranǰ) 'sich ärgern': *ḫalāyïqlar bu oġlanġa r.-di süymäs boldïlar* 44r19

räwān P. 'laufend, sogleich': *r. yügürüb indi* 20r5, *r. oq bardïlar* 20v9, *r. kälib* 34r12

riwāyät A. 'Erzählung': *bir r. bilän ma'lūm* 45v6

rawšān P. 'hell, leuchtend': *dünyāning r.-lïġï* 3v5

rūzgār P. 'Zeit, Zeitraum': *r.-i Ḫān J̌ānibäk* 42r1

Ruǰam Ḫān Pn. 2r8

ruḫṣat A. 'Erlaubnis': *r. bergil* 9v5, *r. bolsa* 19v4

Rūm 'griechisch, oströmisch, anatolisch': *R. ḫalqï* 2r3, *ḥiṣār-i Qonšṭanṭiniyyä-i Iskändär-i r.-ī* 35r12

ruẇ siehe auch **uruġ** 'Samen, Geschlecht, Nachkommenschaft, Sippe': *r.-ning* 15v3, 15v5, *niče r. ḫalq* 18v3, *kälgän r.-dïn* 18v5, *toquz r.-dan* 18v7, *r.-ï birlä* 18v11, *barča r. ḫalqïmïz birlä* 18v15, *tört r. iling* 20r7, *toḫumï näsli r.-ï kesilmäsün* 22r8, *Barlas degän r.* 30r13, *näslindä r.-ïnda* 30r14, *r.-ï tamurï birlä* 37v10, 37v15

rūzä P. 'Fasten': *bir yïlda otuz kün r. tutub* 40v10

S, Ṣ

ṣaba M. 'Gefäß, Flußbett': *ṣ.-sïna tüšär* 16r4

ṣabïr A.'Geduld': *ṣ. qïlsang bolurerdi* 5v9, *ṣ. qïlsangïz bolur erdi* 9v10

sač 'Haare': *s.-ïn* 3r4, 6r17, 21r8, *qïrïq qulač s.-ï* 21r7, *uzun s.-ïnï* 21r18

ṣadīq A. 'wahrer und treuer Freund': *'Abu Bäkr al-ṣ.* 45r5

ṣadaq M. 1.'Bogen': *gäwhärli ṣ.-ï* 13v15, 14r16, *ṣ.-nï* 13v17, 14r2, *altun ṣ.-lï* 16r11, 17r13, *ming ṣ.-lï Ordaǰ* 23v2, 26v13, *ming ṣ.-lï kiši birlä* 23v4, *oq ṣ. qïlïč alïb* 32r16, *artïnda bilmän ṣ.-ï bilmän kiši turur* 43v21
2. 'Köcher': *ṣ.-dağï oqïn qïrqa aṭṭï* 44r6

ṣāf A. 'Reihe, Schlachtreihe': *ṣ.-lar alaylar bağlab* 34v18, *ṣ.-lar bağlab turdïlar* 35r4

Ṣafā Keräy Ḫān Pn. 47r10

Ṣāfï Pn. Sohn von Timur *birisi Ṣ. degän* 34v9, *uluġ oġlï Ṣ.-nï ḫān qïlïb* 34v10

sā'at A. 'Stunde': *bir s. bolur erdi zinjïrni qaqdï* 43r14

Ṣāḥib Keräy Ḫān Pn. 47r10

saqal 'Bart': *aq s.-lïġ* 31v3

saqalun '?eine Art von Tier': *s. musän suẇ ičib buwaz bolmağa* 11v14

saqla- 'bewachen': *yolïn s.-b yatdïlar* 32r19, *yolnï qaraq s.-rdur* 32v10

saqïšsïz 'zahllos, unzählig': *sansïz s. läškär birlä* 34v14

sal 'Floss': *ol oġlannï s.-da alïb kälgän üčün Salčï ataġan erdi* 44r22

sal- 'legen, errichten, werfen, schicken': *kemägä s.-ïb yibäräling* 4v1, *kemägä s.-ïb yibärdilär* 4v6, *külgä aẇnab yumurtqa s.-maġa* 11v17, *yar s.-dïlar* 13r17, *fuṭalï fuṭangïznï s.-ïngïz* 14r13, *fuṭalarïnï s.-ïb* 14v1, *s.-dï* 14v3, *tura s.-ïb* 12v5, 20v12, 35v18, 39v12, *sačïn s.-ïb yürütür erdi* 21r8, *aldïġa s.-dïlar* 27r15, *arbağa s.-ïb ketdilär* 29v2, *könglinä bu fïqïrnï s.-ïb yürür erdi* 31r5, *išümizni sanga s.-dïq* 31v8, *āḫir özläri šährin s.-ïb qačdïlar* 36v17, *Bular*

suwïning üstigä yurt šähär s.-dïlar 36v19, *erik s.-dïlar urušmadïlar* 37v1, *tamām čärüwigä yar s.-dï* 39r9, *ḫabär saldï ersä*40v14, *ḫalqġa yar s.-dï* 40r16, *öz aralarïnda fitnä s.-ïb* 47v18

Salar Sawčï Pn. 2r9

salčï 'Floßmann': *Aq Idildä s.-män* 44v3

Salčï Pn. *ol oġlannï salda alïb kälgän üčün S. ataġan erdi* 44r22, *S. čärügä bardï* 44r23, *S. J̌ānibäk Ḫān-ning qïzïndïn tuġ[ġ]an oġuldur* 44v6

Salčud / Salčut / Salǰud (Biy) Pn. 7v6, 8r4, 11v4, 16v7, 16v9, 20r9, 24v10, *S. ḫalqï-ning uruġï S.-dïn turur* 7v8, *S.-qa* 12v11, 16v7, 16v9, 20r9, 24v10, *S. oġlï* 20r17, *S.-ġa* 26r14

ṣalawāt A. (*uran*): 23r15, 25r9

Sām Pn. Sohn von Noah 1v3, *S.-ning näsli* 1v12

Saman Pn. Sohn von Tuġï Ms. B. 26v9

Samarqand Gn. *S. šährigä bardïlar* 40v21

Ṣamät Pn. *Amät Ṣ. degän köčmäli eki ḫānġa* 39v19, *ay Amät Ṣ.* 40v4

Ṣamät Ḫān Pn. 36v21, 37r7, *Bular šährining ḫānï Ṣ. Ḫ. degän erdi* 36v11

saṇ 'Ehre, Würde': *anasïn s.-ġa sanamadïlar* 10v16

san 'eine grosse Zahl': *s.-sïz saqïssïz läškär birlä* 34v14, *čärüwning s.-nï ḥäsābnï* 36r7,

sana- 'zählen, achten': *anasïn sanġa s.-madïlar* 10v16, *sän bizni oġulġa s.-may* 11v12, *Bašqurt ḫalqï ol ḫānnï ḫānġa s.-mayïn tašladïlar* 48r9

ṣandal 'Sandelholz (Santalum)': 24v7, 25v6

ṣanduq (*sawut*): 25v17

sanga 'dir': 5v8, 7r4, 9v15, 34r4, *išümizni s. saldïq* 31v8, *häzār māl s. beräyin* 43r1

sarāy P. 'Serail, Karawansarai, Schloss': *qïrq qulač taš s.-da* 3r1, *s.-dïn* 3r10, *s.-dïn bašġa* 3v1, *aq s. kök s.* 16v18, *s.-larġa* 16v19, *s.-ġa bardïlar* 18r16, *s.-ġa indilär* 19v15, *buzuq kärwān s.* 32r14, *s.-ġa indi* 42r14, *ḫān s.-ġa käldi* 42r16, *Tirä Ḫānning s.-ning ornï ošaldur* 46r10

Saraycïq Gn. *S. Čalpaq Ḫānning yurtï dur* 46r11

sarï 'gelb, Gelbsucht': *tamām tänigä s. za'färān sürätdi* 35r14, *täni bašï közi sab sarï boldï* 35r15, *tamām tänim s. zaġfärān teg boldï* 35v1, *Aqsaq Temir s. zaḥmäti birlä ḥālsïz olub yatur* 35v10

Sartaq Ḫān Pn.3r1

sat- / ṣat- 'verkaufen, handeln': *kütärgän etmägin s.-ar* 10v8, *bir butġa s.-ġun almïš* 12r2, *ṣ.-u qïlurġa* 33v15

satučï 'Kaufmann, Händler': *s.-larnï* 32r9, 32v6, *ozġan barġan ṣ.-larnï* 32v1, *biz ṣ.-larmïz* 33v14

sawut / ṣawut 'Harnisch, Brustharnisch': *birär s. atab berdi* 25v14, *J̌ingiz Ḫānning özining s.-tï* 25v15, *buyan degän s.* 25v15, *qara ṭaw degän s.* 25v16, *altun ṣanduq degän s.* 25v18, *bäktär degän s.* 26r1, *birär s. berdi* 26r2, *s.-nï berdi* 26r3-26v15 passim, *ṣ.-larning barčasïning atlarïn* 26r16, er kiyär ṣawutï 27v6

Sayïn Ḫān Pn. 2r15

ṣayïṣqan 'Elster (Pica pica)': 24v17, 25v1

säbäb A. 'Ursache, Grund, Mittel': *ol s.-din* 6r18, 30r11, 36v20, *šähärlär yurtlar almaqġa ordalar buzmaqġa anï s. qïlġandur* 34v2, *bizning bülükligimizgä s.-dür* 40r8

säkir- siehe **aša säkir-**

säkiz 'acht': *s.-inčisi* 16v1, *šähri s. qat erdi* 35r10, *yüz elli s. yïl anda boldïlar* 46v7, *on s. yïldan ṣong qayta qayta müslümānlar aldïlar* 48r16

säksän 'achtzig': *tārīḫ mingdä s. toquzda erdi* 47v4

sän 'du': 6v13, *s. manga ol närsälärni körgüzgil* 3v6, *s. bu sarāydïn čïqa[r]sän* 3r10, *s. körsäng ölärsän* 3v7, *s. manga išanmasmu-sän* 6r9, *s. ölsäng* 7r7, *s. manga yamanlïq qïlursän* 34r5, *s. aning birlä yib bäyläwč oynaġan bolub* 43r12

Säm Sawčï Pn. 2r9

säni 'dich': *s.-i kördüm* 6r10, *s.-i bizlärgä tengri berdi* 19r2, *s.-i ḫān ündär* 20v10, *s.-i ayaġan üčün* 21v4, *män s.-i ana aytayïn* 42v22

säning 'dein, deins': *s.-ing bolsun* 5r3, 13r4, 18r8, *män s.-ning män* 5v8, *s.-ing könglüngni* 6r1, *s.-ing bir ötrük sözing* 11v7, *s.-ing artïngdan öläyik* 17v15, *beglik s.-ing bolsun* 18r9, *s.-ing qulunguz-mïz* 18v15, *s.-ing ǰänïngġa küǰ bolur* 21v7, *s.-ing šol yaḫšï dälīlli sözüng üčün* 22r9, *s.-ing dengiz deg könglüng üčün* 22r11, *s.-ing aġaǰïng* 23r5-25r16 passim, *s.-ing aylu yüklü ḫātūning bar mu* 29v6, *s.-ing ḫātūning* 29v8, *s.-ing aġalarning qašïnda* 18v11, *säning birlä* 19v10, *män s.-ing birlä yuqlamandur degil* 43r11

sändin / sändän 'von dir': *s.-din šunï ötünürmän* 5r2, *s.-dän ötünämän kim* 35v2

Sängäberun Pn. 2r10

Sänglä (?**Sängilä**) Pn. 23r10, 27r11, *Qongrat Biy oġlï S.-gä* 23r9, *Qongrat Biy oġlï S.* 26v13, S.-gä 27r17

sergä ein gabelförmiges Holz, welches dem Kalbe über das Maul gebunden wird, damit es nicht bei der Mutter saugen kann (*tamġa*): 23r16

särü (*tamġa*): 24v4
säw- / säẇ- siehe auch **süy-** 'lieben, mochten': *s.-ib ögüb* 13r7, *J̌ingizni s.-sängiz* 15v2, *s.-ib* 16v3, *mäni s.-sängiz* 22r15, *här qayda s.-sängiz ol ṭarafqa ketkäysiz* 39r8, *özing s.-gän kišini* 42r7, *bizni s.-säng bizni tut anï s.-säng anï tut* 44r20, *kāfirnï s.-ib kāfir Urusqa qaytïb käldilär* 48r1
säẇmäk 'Liebe': *s.-imning* 6r15
säẇin- 'sich freuen': *s.-ür* 6v13, *s.-dilär* 9r13, 11r16, 19r2, *s.-ib* 18v17
säẇinǰ 'Freude': *kišini s. tiläy yibärgil* 42r7
säẇinüš- / säẇiniš- 'sich freuen' *s.-üšüb* 3v14, *s.-dilär* 17v7
Säyyid J̌ä'fär Ḫān Pn. *ol ḫānnï S. J̌. Ḫ. teb aytur erdilär* 48r8
Säyyid Naqïba Pn. *S. N.-ġa āẇāz beribdür* 45v11
sïčqan 'Ratte': *s. yïlïnda erdi* 47r4
ṣïfat A. 'die äussere Form': *ṣ.-tï ošbulardur*7r1, *ṣ-lï körükli kiši* 21r10, *ṣ.-ï ošbudur* 35r11, 23r8-25r18 passim, *Istanbul šährining ṣ.-ï* 35r11
sïġïr 'Ochs': 26r19, *s. degän ṣaẇutnï berdi* 26r5
sïn / sun 'das Äussere, Gestalt, Statur': *J̌äbrā'il deg s.-lï* 16r11, *J̌äbrā'il deg körkli s.-lï* 17r14
ṣïn- 'zerbrechen, vernichtet werden': *Aqsaq Temirning urušïġa tüzmädilär ṣ.-dïlar* 36r13
sïna- 'erfahren, versuchen': *s.-y yürür erdi* 37v4
sïnlï sinäk 'Heugabel' (*tamġa*): 24r2
sipkil 'Schandfleck (eig. Sommersprosse)': *bitüngä s. tüšübdür* 4v7
sïrḫaẇ 'krank': *özüni s. qïldï* 35r14, *s. olmušdur* 35v13
sïrḫaẇlïq 'Krankheit': *munung s.-nï bilmäk üčün* 35v8, *s.-ïndan tirilib* 35v18
sirr A. 'Geheimnis': *s.-ini aytmaslar* 10r2
ṣïrt / sïrt 'Rücken, Rückenfell, flache Klinge': *ṣ. kiš tonïn* 20v12, *Berdibegni qïlïčning s.-ï birlä urdï* 43r18
Ṣïṣïr Gn. siehe **Mïṣïr**
siskän- 'zusammenschrecken': *qorqub s.-ib uyandï* 29r6
sïyla- 'bewirten': *Amätni yaḫšï 'izzät qïlïb s.-r erdi* 42v21
siz 'ihr': 5v17, 18r11, 18v18, 22r15, *s.-ning* 5v16, 11r9, 11r10, 18v12, 19v1, 31v9, *s.-gä* 5v17, 11r12, 13v2, 18r11, 18v14, 21r13, 32r11, *s. lär* 7v1, 8v12, 16r5, 17r7, 17v9, 17v13, 18r13, 18r14, 18v2, 18v3, 31v6, *s.-lärgä* 8r2, 37v17, *s.-lärning midür* 12r5, *s. üčäẇdin* 13v1, *s. šūmlar* 14r9, *s. körgän* 15v15, *s.-ni* 17v16, 18v6, 18v10, *s.-dän song* 20r2, *män s.-ningmän* 18v19, 22r16, *ay ḫānïm s.-lär bilürsiz erik s.-ningdür* 37r4
ṣoq- 'hineinlegen': *Züyä suẇïning tamaġïnda kāfir Urus qalā ṣ.-dï* 46v15

ṣoqta 'Blunze, eine mit Blut gefüllte Wurst': *Amätkä ṣ. berdi* 42v16

ṣoqur M. 'Blind': *bir közi ṣ. qïrmuṣqa* 30v9, *Šaba Ṣ. Türükmän* 4v11, 4v14, 5r8, 5r11, 5v5

ṣoquš 'Schlacht, Kampf': *yäti yïlġača uruš ṣ. qïldï* 46v13, *köb yerlärdä uruš ṣ.-lar häm boldï* 47v16

soquš- 'schlachten, kämpfen': *urušub s.-ub* 36r2, *čïqïb äždähā birlä s.-dïlar* 36v17

sol 'link': *s. közindä aqï bar* 29r15, *s. közindä aġï* bar 29v4

ṣong 'nach, nachher, später': *andïn ṣ* 4v2 passim, *andan ṣ* 17v4 passim, *bir aẕnadïn ṣ.*17v3, *bu kündin ṣ.* 39r7

ṣongra 'nach, nachher, später': *bir anča künlärdin ṣ.* 29v6

sor- / ṣor- siehe auch **sẇr-, sora-** 'fragen': *ṣ- dïlar* 8v9, *bizlärni s.-sangïz* 8v10, 33v11, *kengäš s.-ġan* 10r10, *kengäš s.-maġïl* 10v6, 10v7, *kengäš s.-sun* 10v10, *mäni izläy s.-ay barsa* 15r5, *s.-dï* 15v11, 17v14, 29v5, 42r14, *s.-dïlar* 15r8, 15r11, 15v6, 33r14, *s.-ġanda* 16r7, *kälgän ruẇdïn s.-sangïz* 18v5, *s.-salar* 19r12, *andïn ṣ.-ayïn* 37r8, *bizlärgä kimdin turur teb s.-ar erdi* 37v6, *atam s.-sang biligsiz anam s.-sang nikāḥsïz* 44v4

sora- siehe auch **sor- / ṣor-, sẇr-** 'fragen': *tübüm s.-b nidärsiz der erdi* 44v5

soy- / ṣoy- 'abschlachten, abhäuten': *bir buzaẇnï s.-ub* 31v16, 32r2, *qïyïb buzaẇnï ṣ.-a almadïlar* 31v18, *buzaẇnï s.-a almadïlar* 32r1, *ṭu biye ṣoyub* 39v21

ṣoyurġa- / soyurġa- M. 'eine Gunst erweisen, erbarmen': *bizlärgä raḥīm qïlïb ṣ .-b* 17v18, *s.-sang* 19v10, *el kün berdi s.-dï* 22v15, *s.-ġalï bolsangïz män kältürürmän* 42v9

söküš 'das Schimpfen': *özgä yurtda s. bolur* 14r7

sön- 'erlöschen': *s.-mäs čïraġï birlä* 4v4, *s.-mäs čïraġ* 18r18

söylä- siehe auch **sözlä-** 'sprechen, erzählen': *äwwäl bašdïn s.-yälik* 2v11, *kiči s.-r* 10r8, *oġlï s.-r* 10r9, *erliklärin s.-r erdi* 26v17, *s.-yäling* 29r2, *išlärin s.-dilär* 31v4, *Šāh Sulṭānġa kälib s.-dï* 35v13, *sözni bašdïn s.-yäling* 39v1, *anïng dāstānï ḫalq arasïnda s.-ä qalsun* 41r4

söz 'Wort, Befehl': *köb s.-lär* 4r13, *waṣiyyät s.-üm* 8r2, *bu s.-ni* 8r11, 14r17, 18v16, 19r1, 20v11, *s.-üm tïnglamaslar* 9v12, *s.-ni bašdïn söyläyäling* 39v1, *dälīl s.* 10v5, *aytur s.-im* 10v11, *bu s.-lärin äytkändin ṣong* 10v12, *ögüt waṣiyyät s.-in* 10v15, *bu s.-ni ešitib* 11r16, 29v1, *bu s.-i* 11v1, *säning bir ötrük s.-ing ešitib* 11v7, *mänim s.-im* 11v9, *šūmlarnïng s.-imidür* 12r5, *oġlanlarnïng s.-idür* 12r7, *s.-im oldur* 12r9, *bu s.-ni ešitkändin ṣong* 13v7, *benim s.-im tutar musïz* 14r10, *mänim s.-ümni tutar musïz* 31v6, *s.-im tutar*

bolsangïz 14r12, *ol s.-ni ešitkändin ṣong* 17r18 , *bu s.-din* 18r13, *yaḫšï dälīlli s.-üng üčün* 22r10, *s.-i* 28r9, *ol s. üstündä* 31v2, *s. munung s.-idür* 31v11, *s.-im oldur kim* 32r11, *s.-inä baqïb* 33r17, *bu s.-gä toqtab turdï* 33v16, *mundaġ s. birlä kim* 35r15, *anïng s.-inä ïšanïb* 35v15, *nä buyursa anïng s.-indän čïqmazmïz* 37r9, *anïng s.-ini yaratïb qabul qïldï* 39r16, *atasïġa s. aytdïlar* 42r19, *ḫānnïng bu s.-gä ačïġï kälib* 42v18, *här kim birlä s.-gä kälišib* 44v1

sözlä- siehe auch **söylä-** 'sprechen': *kiši s.-gän teg* 17r5

sözläš- 'miteinander sprechen': *alïsdan s.-ti* 33v6, *körüšüb s.-ä turur erkän* 35v17

suġur- 'herausziehen': *Amät qïlïčïn s.-ub üstinä käldi* 44r9

ṣulbī A. 'leiblich': *özi-ning ṣulbī qïzï erdi* 1v8

sulṭān A. 'Sultan, Mitglied der herrschenden Familie': *yäti s.* 7v1, *ḫāniš toquz s.-nïng anasï erdi* 42r18, *S. Berdibeggä* 43v1

Sulṭān Ṣadaq Pn. Sohn von Sulṭān Sälīm 45r15

Sulṭān Jälāläddīn Pn. Sohn von Sulṭān Oṯmān 45r18

Sulṭān Abulġaṣ Pn. Sohn von Sulṭān Mäwlūd 44v13

Sulṭān Härmäz Pn. Sohn von Sulṭān Ka'b 45r8

Sulṭān Kä'b Pn. Sohn von Muḥammäd 45r7

Sulṭān Mäwlūd Pn. Sohn von Sulṭān Qayda 45r12

Sulṭān Oṯmān Pn. Sohn von Abulḥāqq 45r17

Sulṭān Qayda Pn. Sohn von Sulṭān Walīd 45r11

Sulṭān Sälīm Pn. Sohn von Sulṭān Abulġaṣ 45r14

Sulṭān Walīd Pn. Sohn von Sulṭān Ḫaläd 45r10

Sulṭān Ḫālid Pn. Sohn von Sulṭān Härmäz 45r9

ṣulu 'schön' *andaġ ṣ. kišini* 21r4

sun siehe **sïn**

sun- 'darreichen, sich ergeben': *boyun s.-maq käräkdür* 37r19, 37r21

ṣu / suẇ 'Wasser': *s. ičib buwaz bolmaġa* 11v14, *Tekälik ṣ.-ïnïng bašïnda* 14v16, 15v17, *ṣ.-ġa yibärürmän* 15r3, *Tekälik s.-ïġa* 15v7, *s. yaqasïna* 15v8, *Tekälik s.-ïnï qïdïrïb izlängiz* 15v16, *s.-ġa tašlarmän* 16r1, *s.-nïng ṭaš yaġïndan käldilär* 36r6, *Bular s.-ïnïng üstigä* 36v18, *Gübnä degän s.-nïng boyunda mäqām tutdï* 39r21, *ṭay tüšgän yer s. boldï* 39v15, *Qoy s.-ïnïng bašïnda* 40r10, *Qazan s.-ïnïng tamaġïnda šähär tüzüdilär* 46v7, *Züyä s.-ïnïng tamaġïnda kāfir Urus qalā ṣoqdï* 46v15, *darularġa s. qoydurdï* 46v19

sübḫānä 'der Glorreiche': *ḥaqq s.-hü wä tä'älä-ning ḥükminä* 37r21, *ḥaqq s.-hü wä tä'älä-ning buyruġïndan yüz äẇirüb* 41r8, *ḥaqq s.-hü wä tä'älä özining*

qudräti wä raḥmäti birlä 47v16, *ḥaqq s.-hü wä tä'äläning qahri ġażab taqdīri birlä* 48r12

Süläymān Pn. Sohn von Insān Beg Ms. B. 26v1

sürä- 'ziehen': *arba s.-dilär tartdï-lar* 19r18

sürät- 'einschmieren': *tamām tänigä sarï za'färān s.-di* 35r14

süy- siehe auch **säw- / säẇ-** 'lieben': *ḫalāyïqlar bu oġlanġa ränjïdi s.-mäs boldïlar* 44r19

süyäk 'Knochen': *s.-imiz qaldï* 11r7

süyüklik 'Liebe': *s.-i artuq boldï* 6r7

sẇr- (sor-) siehe auch **ṣor-, sora-** 'fragen': *kišini aldurïb s.-dïlar* 38v10

Š

Šaba Ṣoqur Pn. 4v11, 4v14, *Š. Ṣ. Türkmän*, 5r8, 5v5, *Š. Ṣ. Türükmän* 5r11

šād P. 'glücklich': *š. boldïlar* 11v1

Šaġālī Ḫān (Šah 'Alī) Pn. 47r13, *Qazan Š Ḫ.-ning yurtïdur* 46r15, *kāfir Urusning qolïnda Š.Ḫ. tutġun erdi* 46v9, *Š. Ḫ. Urusqa ġammazlïq qïlïb* 46v17

Šāh Sulṭān (Ḫān) Pn. 35v15, *Istanbul pādïšāhïning aṭï Š. S. Ḫ. degän erdi* 34v20, *Ḫān Š. S.* 35r1, *Š. S.-ning čärüwini* 35r5, *Š. S.-ġa elči yibärdi* 35r15, *ay Š. S.* 35r15, *ḥaṭṭnï alïb Š. S.-ġa eltdilär* 35v6, *Šāh Sulṭān qarab kördi* 35v6, *Š. S.-ning yibärgän kišisi* 35v9, *Š. S.-ġa kälib söylädï* 35v13, *Š. S.-nï tuttï öltürdi* 35v18

šāh zādä P. 'von edler Abstammung (eig. Sohn des Schah's)': *aṣïl š. z.-lär erdi* 36r21

Šām Gn. 'Syrien, die Stadt Damaskus': *Š. šährindä pādišāh erdi* 45r6, *ol häm Š.-da pādišāh boldï* 45r8

šärāb A. 'Wein': *türlü š.-lar ičdilär* 18r17, *čïġïr š. ičtilär* 43v4

šarṭ A. 'Eid': *anṭ š. etkän dōst erdüng* 44r2

šay 'ähnlich, wie': *sizning š.-ngïz* 19v1, *oġlanlar š. bara almadï* 31r12

šāyät / šāyäd P.'vielleicht, kann sein': *š. bir aṣïl tansuq māl* 33v18, *š. ḥilädür yalġandur* 35v7

šäfā'ät A. 'Fürbitte, Vermittlung': *š.-indin naṣib qïlġay* 41r11

šähīd A. 'Märtyrer, Blutzeuge': *Qutlu Qïyanï Urus Ḫān š. qïlïbdur* 45v3

šähär[šähri] A. 'Stadt, Land': 2v12, *Qatay š.-indän* 8v11, *Alanġoning š.-inä* 19v14, *š.-lärdäki ḫānlarning* 27v14, *Jïngiz Ḫānning tuġ[ġ]an š.* 28r6, *Hindustan š.-*

indä 29r3, *Šïmaqï š.-igä* 30v1, 35v21, *š.-lär alïb* 31r3, *Šïmaqï š.-indän* 32r17, *Hindustan š.-ining yolïn* 32r19, *Hindustan š.-igä barïb* 32r18, 34r10, *š.-gä indilär* 34r13, 37v2, *š.-ni aldïlar* 34r13, *š.-ni Aqsaq Temir alïbdur* 34r17, *Hindustan š.-ini* 34r19, *š.-lär yurtlar almaqġa* 34v1, *öz ornïġa Hindustan š.-igä* 34v10, *Istanbul š.-ini alurġa yaraġlandï* 34v11, *Mïṣïr š.-igä käldilär* 34v16, *Istanbul š.-in alġalï käldilär* 34v17, *Aqsaq Temir š.-ingni alġalï kälädür* 34v21, *Istanbul š.-igä birikländilär* 35r7, *š.-inä ḥiṣar qïldïlar* 35r8, *š. ġāyät żarb bek š. erdi* 35r8, *š.-i säkiz qat erdi* 35r10, *Istanbul š.-ining ṣïfatï* 35r11, *š.-ni Aqsaq Temir uruš toquš birlä almadï* 35r13, *š. qapusïnda turdï* 35v5, *š.-ning tamām qabqalarïn ačturdï* 35v16, *läškäri čärüwi š.-gä indilär* 35v19, *bu hilä birlä ol š.-ni häm aldï* 35v19, *Ḥajï Tarḫan š.-igä käldi* 36r2, *Bulġar š.-igä kelürgä yaraġlandï* 36r4, *Bulġar š.-ini alġalï kälürgä kemägä mindi* 36r5, *Bulġar š.-indä* 36r9, *Bulġar š.-igä kirdilär* 36r14, *š.-gä birikländilär* 36r14, *š.-i Bulġarnï* 36r15, 36r17, 36v8, *Bular š.-igä käldi* 36v9, *Bular š.-ining qaršusïġa kälüb* 36v10, *Bular š.-ining ḫānï Ṣamät Ḫān* 36v11, *ol š.-nïng ḥalqïġa* 36v16, *āḫir özläri š.-in salïb qačdïlar* 36v17, *Bulġar š.-ining yaqïnïġa barïb* 36v18, *Bular suwïnïng üstigä yurt š. saldïlar* 36v19, *ol š.-lärgä* 36v19, *š.-lärin salïb* 37r1, *š.-imiz qaršusïġa tüšdi* 37r3, *üstümizgä š.-imizgä kälgän* 37r11, *š.-ning tamām qabqalarnï* 37r21, *Bular š.-in wirān qïlġandïn ṣong* 39v2, *š.-lär alïb wirān qïlġan ḥabärläri* 39v6, *Buḫara š.-igä barurġa yönäldilär* 39v18, *Buḫara š.-igä käldï* 40v20, *Samarqand š.-igä bardïlar* 40v21, *Šam š.-indä pādišāh erdi* 45r6, *Aqsaq Temir Bulġar š.-ini aldï ʿAbdullāh Ḫāndan* 46v2, *š. etdilär* 46v5, *Qazan suwïnïng tamaġïnda š. tüzüdilär* 46v7, *Qazan š.-indä ḫān yoq boldï* 46v8, *Qazan š.-indä ḫānlïqġa kötärdilär* 46v10, *Qazan š.-in almasdan burun* 46v14, *š.-i Qazannï Urusqa berdi* 46v19, *Qazan š.-indä yurt biylägän ḫānlarnïng aṭlarï* 47r5, *kāfir Urus bir birisin Mäskäw š.-indä qïrdïlar muḫtälif boldïlar* 47v19

šeksiz A. 'zweifellos': *š. yürüng* 33r16

šärīf A. 'geheiligt, edel': *Öräk Čoranï Kä'bä-i š.-gä yibärilibdür* 45v13, *köb müslümānlarnï š. islām dīnindän ayïrub* 47v14

šäyṭān A. 'Teufel': *ādäm oġlï š. birlä bärabärdür* 4r13

Šïbaq Ḫān Pn. 2v5

Šïmaqï Gn. *Š. šährigä* 30v1, 35v21, *Š.-da* 30v2, *Š. šährindän* 32r17

Šimäk Pn. Sohn von Aṭlaq Ms. B. 26v9

šïmčï 'Spion': *bilürgä qaršï š. yibärdi* 33r10, 33r11, 33r12, *barġan š.-ni* 33r14, *bu š.* 33v19, *š. bolub* 37v3, 37v16, *qaytïb el ičïnä š. yibärdi* 43v14

šol 'jener': 15v7, 17r6, 22r9, *š. oq zamān* 33v3, *š. zamān* 36r10, 39v11, *š. qïzning manga köngli bolur mu erkän* 43r1, *š. eki ḫān olturġan* 48r5

šonqar M. 'Gerfalke (Gyr-falcon)': 25r17, *aq š.* 5v15, 6r17, *qušung š. bolsun* 23r5, *š. qušï birlä* 27r10

šu 'dieser': *š.-nï* 5r2, *män š.-nda kälib öltüräyin* 43r13

šūm A.'der Böse': *š.-lar* 11v8, *š.-larning sözimidür* 12r5, *siz š.-lar* 14r10

šūmluq 'Bosheit, Verbrechen, Unglück': *günāhim š.-ïndan* 35v2, *aning š.-ïndïn büldük ǰoġaldïq* 37v8, *öz š.-ïmïzdïn bizgä yetti* 37v13, *bülüklüklärni öz günāhïmïz š.-ïndïn biläyik* 37v22

šükür A. 'Dank': *aning š.-ligi üčün* 19r3, 11v18, 15r3

T, Ṭ

tab- 'finden': *murādlarïn t.-dïlar* 6v4, *t.-sa* 6v13, *t.-ïb* 6v13 *māl t.-maġan māl t.-sa* 10r17, *bähāsïn t.-madïlar* 13v16, *istädilär t.-madïlar* 15r9, *biylik t.-dung* 24v15, *uranlï uranï birlä t.-ar erdilär* 25r5, *aṣïl māl anda t.-ar* 27r19, *hič alurġa yoruġïn t.-madïlar* 35r11, *ol oġlannï t.-ïb alïb käldilär* 44r16

ṭabaq A. 'Teller, Platte': *altun ṭ.-ġa sačïn salïb yürütür erdi* 21r8

taban Feldgeschrei (*uran*): 24v17, 25r11

ṭabšur- / tabšur- 'übergeben': *Alanġoġa ṭ.- dïlar* 9v2, *tängrigä t.-ub* 43v25

tabtur- 'finden lassen': *Taraġaynï istätib t.-turdï* 29v2

ṭāʿatkār A. 'fromm, ehrfrüchtig': *qïz ṭ. turur* 43r2

taʿẓīm A. 'Ehrenerweisung, Verehrung': *ol oġul turub t. etdi* 43v8

taʿyīn A. 'Bezeichnung': *t. belgülik qïlïb* 22v14

taġ / ṭaġ siehe auch **taẇ** 'Berg': *Tura T.-ï*, 4v5, *Yayïr ṭ.-ï* 8v5, *učaẇ qïya ṭ.-ïġa minib* 16v17, *ṭ.-ning qabaġïndan* 17r7, *t. taš top tolu bolub yürüdilär* 34v15, *Züyä t.-ïnda barïb* 43v15

taḫt 'Thron': *kāfïr Urus t.-ïnda eki ḫān ḫānlïqġa olturdï* 48r1, *aġalï inili ekisi bir däẇirdä bir zamānda t. biyläb olturdïlar* 48r2

taqa 'Fangschlinge': *t.-sï bar erkän* 44r7

taqdīr 'der göttliche Rathschluss, Vorausbestimmung': *t.-ni tädbīr birlä buzmaq tilädi* 29v11, *ḥaqq täʿäläning t.-i* 29v12, *här yaḫši yaman iš tängri täʿälä-ning ämri t.-i birlädür* 34v3, *tängri täʿäläning t.-igä* 37r18, *tängrining t.-i bolmasa erdi* 37v23, *ḥaqq sübḥānähü wä täʿäläning qahr-i ġaẓab t.-i birlä* 48r12

taqï siehe auch **daḫï** 'und, auch' 1v4, 18r6, 18r11 passim

taqta P. 'Brett': *üǰ t.-sïn ïrġïtïb iyäbärdi* 5r16
taqur 'trocken': *t. yergä baqsa* 3r3
tala- 'rauben, plündern': *bazirgānlarnï satučïlarnï t.-yïq* 32r9, *ozġan barġannï t.-r erdilär* 32v7, *anï ruẇi tamurï birlä öltürmäy t.-may yibärür erdi* 37v15, *bu kišigä teymänglär mālnï t.-manglar* 39r9
ṭāli' A. 'Glück, Schicksal': *ṭ.-in* 29r7, *ṭ.-ingdä* 29r9
tam 'ganz': *t. töbäsigä mündi* 31r2
tamaq / ṭamaq 'Mündung': *ošbu Zay t.-ïnda olur erdi* 36v14, *Aq Idil ṭ.-ï* 46r5, *Ṭẇṭï ṭ.-ïndan tübän* 46r8, *ošbu Ufa t.-ï Tirä Ḫānnïng yurtïdur* 46r9, *Qazan suẇïnïng t.-ïnda šähär tüzüdilär* 46v7, *Züyä suẇïnïng t.-ïnda kāfir Urus qalā ṣoqdï* 46v15
tamāša A. 'Ergötzlichkeit, Vergnügen': *t. qïlur erdi* 26v6
tamġa 1. 'Eigentumzeichen': 23r2, *t.-m* 6r17, *Qïyat ačamay t.* 6r18, *t.-ng* 23r6-25r18 passim, *äẇirnä t.* 23r7, *ay t.* 23r12, *köz t.* 24r5, *öy t.* 24v12, *J̌ingiz Ḫān özining t.-sï* 25v7, *quš baš degän t.* 25v8, *özgä beglärning häm t.-larïnï* 25v9, *t.-larï quš kešän* 39r22
2. 'Zollgebühr': *mālïmïzning t.-sïn alïngïz* 33v14, 33v17, *t. alayïn* 34r1
tamuġ 'Hölle': *özingni t. otundïn qutqarïb* 40v4
tamur 'Wurzel, Sippe': *ruẇi t.-ï birlä* 37v10, 37v15
Tamyan (Biy) Pn. 16r17, 23v9, 26v14, 27r12, *T.-ġa* 26r6, 27r17, 27r17
tanï- 'erkennen': *J̌ingizni t.-dïlar* 17r14, *yüzükni t.-dï* 18r7
tansuq 'selten, wertvoll': *šāyät bir aṣïl t. māl* 33v18
tang 'Erstauen': *t.-ġa qaldïlar* 14v5, *t.-ġa qaldï* 21r18, *t.-ġa qalïb* 26v16, 30v14, *hič t. 'aǰāib bolmas* 31r4, *körgän ādämīlär t. 'aǰāibgä qalïb* 47v8
tang 'Morgenröte, Tagesanbruch': *t. mangï bolġan erdi* 12r15
ṭangla 'Morgen, der nächste Tag': *ṭ. tüš waqtïnda* 5r4, *tanglasï kün* 5r6
Tangġut 'das Volk Tangut': *T.-dan* 9v6
Tanġut Biy Pn. 16v2
tara- 'kämen': *sačïn t.-sa* 3r4
ṭaraf A. 'Seite': *Aqsaq Temirning čärüẇi ṭ.-ïġa qaradï ersä* 37r14, *här qayda säẇsängiz ol ṭ.-qa ketkäysiz* 39r8, *ol ṭ.-qa barurġa onamadï* 39r17, *ṭaẇ ṭ.-ïġa ketdi* 39r20, *ṭaẇ ṭ.-ïġa mäyl qïlmayïn* Ms. B. 26v7, *Mäskäẇ ṭ.-ïġa ketdi* 39v2, *üǰ yašar ṭay birlä kāfirlär ṭ.-ïġa atdï* 39v12, *qayu ṭ.-ġa köčäling* 39v21, *biz ol ṭ.-qa köǰälik* 40r10, *Tekmä ṭ.-ïġa tüzdilär* 40v1, *kün iniši ṭ.-ïndïn tuġub* 47v6, *kün čïqušï ṭ.-ïġa ketär erdi* 47v7
Taraġay Pn. 29r12, 29v5 29v6, 29v8, *T.-ning* 29r13, 29r15, 29v10, *T.-nï istätib* tabturdï 29v2

taraġay 'Habicht'(Accipiter gentilis): 6r17

taraq 'Kamm': 23v15, *yarïm t.* 24v18

tārīḫ A. 'Datum': *t.-indän ṣong* 27v17, *t. altï yüzdä yigirmi törtdä* 28r8, *t. ol ẇaqïtda yäti yüz yïlda erdi ẕīlḥijjä ayïnïng yigirmisindä* 36r15, *t. yäti yüzdä erdi* 46v1, *t. toquz yüz altmïš birdä erdi* 47r3, *t. yüz elli yätidä kün tutuldï* 47r12, *t. mingdä ellidä erdi* 47r17, *t. mingdä elli üždä erdi* 47r19, *t. mingdä onda erdi* 47r14, *t. mingdä on yätidä erdi* 47r15, *t. mingdä yigirmi törtdä* 47r16, *t. mingdä elli-dä erdi* 47r17, *t. mingdä elli üždä erdi* 47r18, *t. mingdä altmïš bešdä erdi* 47r20, *t. mingdä yätmïš birdä erdi* 47v1, *t. mingdä yätmïš toquzda erdi* 47v3, *t. mingdä säksän toquzda erdi* 47v4, *t. mingdä toqṣan birdä erdi* 47v21, 48r5, *t. mingdä yüzdä altïda erdi,* 48r15, *t. mingdä yüzdä on toquzda erdi* 48r17

tarqa- M. 'sich zerstreuen': *ḫalq oġlï t.-dï* 40r2, *ḫalq oġlï t.-r* 40r7

tart- 'ziehen': *yalarïmïznï t.-ïb čäkälik* 12v4, *arba sürädilär t.-dïlar* 19r18, *arbanï t.-masa* 19v6, *arbanï t.-a almandur* 19v10, *arba t.-qan öküz* 20r2, *qulïng qolïndïn qïlïčnï t.-ïb aldï* 43r20

taš / ṭaš siehe auch **tïš / ṭïš** 'das Äussere': *el t.-ïna* 4v9, *ṭ.-ï mänim bolsun dedi* 5r3, *kemä ṭ.-ïn Šaba Ṣoqur Türükmän aldï* 5v4, *suẇnïng ṭ. yaġïndan käldilär* 36r6

taš 'Stein, steinig': *t. sarāyda* 3r1, *taġ t. top tolu bolub yürüdilär* 34v15, *kāfirning t. manaṣïrïn* 39v14, *qabrï üstigä t. āstänä qobardïlar* 41r3, *temir eg[g]äb t. atġan ʿĪsa oġlï Amät barïnda* 43v10

tašï- 'überfliessen, über die Ufer treten': *kündüz t.-ïb* 16r3

tašqaru 'draußen': *t.-qaru* 3r11, 3v3

Taškänd Gn. 'die Stadt Taskent': *T.-ni wä Yarkändni häm aldï* 40v20

tašla- 'werfen, steinigen': *suẇġa t.-rmän* 16r1, *t.-b urdï* 31r16, *ol t.-ġan ṭay barïb* 39v13, *mūġlïqnï t.-lab ḥāṣṣ müslümān bolsangïz* 40v12, *Bašqurt ḫalqï ol ḫännï ḫānġa sanamayïn t.-dïlar* 48r10

ṭaẇ siehe auch **taġ / ṭaġ** 'Berg': *qara ṭ* 5r1, *Körgürlän degän qara t.* 14v17, *Körgürlän degän qara ṭ.-nïng* 15v17, *ol ṭ.-da* 15r1, *bir ṭ. bar erdi ol ṭ.-nïng* 17r1, *qara ṭ. degän saẇut* 25v16, *uluġ Idilning ič yöningä ṭ. yerigä* 39r15, *ṭ. ṭarafïġa ketdi* 39r20, *ṭ. ṭarafïġa mäyl qïlmayïn* Ms. B. 26v7, *emdi anï Qïz ṭ.-ï derlär* 43v15, *Amät büyük ṭ.-nïng bašïnda olturub turur erdi* 43v19, *Ṭura ṭ.-nïng üstündä Uluġ Oba bar turur* 46r10

ṭaẇāf A. 'das Umkreisen, Rundgang': *Kāʿbägä barïb ṭ. qïlsangïz* 40v12

taẇuq 'Huhn': *t. musän* 11v16, *t. yïlï erdi* 47r15

taẇuqčï 'Federviehhändler': *t. oġlï* 29r12

tawušqan 'Hase' *t. yïlï erdi* 47r17

ṭay 'Füllen': *üj yašar ṭ. birlä kāfirlär ṭarafïġa atdï* 39v12, *ol tašlaġan ṭ. barïb* 39v13, *ṭ. tüšgän yer suẇ boldï* 39v15, *bir emlik ṭ. mingän oġlan kelä turur erdi* 40r19, *eyäri aẇdï ṭ. dẇladï* 40r21, *biräẇ ṭ.-ġa čabdï biräẇ yïlqïġa čabdï* 40r22

tay- 'ausgleiten, rutschen': *t.-mas uluġ yurtdur* 27v11

tayaq 'Stock, Stab': *t. birlä* 19v6

tayan- 'sich stützen': *yalġuz t.-ïb yatïb baqïb turur erdi* 30v7

Ṭaydẇlï (Ṭaydulï Ḫānïš) Pn. *J̌ānibäk Ḫān-nïng piyčäsi Ṭ. Ḫ.-išïmïzning* 42r3. *Ṭ. Ḫ.-nïng* 42r9. *Ṭ. Ḫ. qaršu čïqtï* 42r16, *Ṭ.-nïng eki arġamaq aṭï bar erdi* 42v1

ṭaylaq 'zweijähriges Kameel' (*uran*): 24v4, 25r10

te- / de- 'sagen': *t.-dilär* 12r2, passim, *t.-b* 2r3 passim, *t.-di ersä* 18r3, passim, *t.-mäk käräk* 19r13, *t.-dim* 21v8, *kišänäning bašïġa minäyin čïqayïn t.-günčä* 30v12, *män ḫān bolayïn t.-günčä* 31r15, *tamġa alayïn t.-günčä* 34r1, *bu qurtqanïng börkin alïb beräyin t.-günčä* 40r21, *hay bu nä išdür t.-günčä* 43r19

täbāräk A. 'der Vollkommene': *ḫudā-yï t. wä tä'ālä* 21v11

täbtür- 'mit Füssen treten lassen, fangen lassen': *t.-di* 27r10, 27r11, 27r12, 27r13, *t.-gän* 27r14

tädbīr A.'Plan, Gegenmittel': *taqdīrni t. birlä buzmaq tilädi* 29v11

tä'ālä A. 'der Erhabene': *ḫudā-yï täbāräk wä t.* 21v11, *tängri t.-ning* 22r1, 34v1, *ḥaqq t.-ning taqdīri* 29v12, 40v23, *tängri t.* 31r4, 34v6, *här yaḫši yaman iš tängri t.-ning ämri taqdīri birlädür* 34v3, *tängri t.-ning taqdīrigä* 37r18, *ḥaqq sübḥānä wä t-ning ḥükminä* 37r21, *ḥaqq t.-ning qudräti birlä* 39v13, *tängri t.-nï birläb* 40v9, *ḥaqq sübḥānähü wä t.-ning buyruġïndan yüz äẇirüb* 41r8, *inša'llāhu t.* 41r9, *tängri t.-ning färmānï birlä* 42r10, *ḥaqq sübḥānähü wä t. özining qudräti wä raḥmäti birlä* 47v16, *ḥaqq t. anï yaš waqïtda hälāk qïldï* 47v 20, *ḥaqq sübḥānähü wä t.-ning qahri ġażab taqdīri birlä* 48r12

teg / deg 'ähnlich, wie': *qara ṭaẇ ḍ.* 5r1, *qaraġay d.* 5v16, *anïng t.* 10v1, *isirgän kiši t.* 12v3, *qarġa čarlaġan d.* 17r4, *kišisözlägän t.* 17r5, *köz üstündä qašï t.* 26v4, *may d.*13v3, *J̌äbrā'il d.*16v11, *ġayïb bolġan d.-dür* 16r12, *qarġa čarlaġan d.* 17r4, *kiši sözlägän t.* 17r5, *dengiz d. könglüng üčün* 22r11, *köz üstündä qašï t.* 26v4, *tamām tänim sarï zaġfärān t. boldï* 35v1, *kā-miṣālü'l-lülü'l-mäknūn t. ḫātūnlarnï* 36r19

teg- siehe auch **tey-** 'treffen, berühren, zustehen': *ičindä ǰānlïq närsä bolsa t.-är bolġay* 5r13, *ülüšïnä t.-gän māllarïn* 14r1, *ḫānlïq qaysïmïzġa t.-är* 31v5, *ḫān oq birlä attï butqa t.-di* 42r17, *mänim qïzïm mungar t.-är erkän tedi* 43v7

tegrü 'bis, bis zu': *Ṭẇṭï ṭamaġïndan tübän Almalï Ataġa t. erdi* 46r8

tegür- 'hinbringen, verursachen': *hič närsäsigä ziyān t.-mänglär* 39r10

tek 'still': *t. turdïlar* 18r3

Tekälik (?**Tengälik**) Gn. *T. ṣuẇïning bašïnda* 14v16, 15v16. *T. suẇïġa* 15v7, *T. suẇïnï qïdïrïb izlängiz* 15v16, *T. ṣuẇïning* 16r2, *T. ṣuẇïn qïdïrïb ketdilär* 16v16

Täkänäš Pn. Sohn von Indi[r]ǰi Ms. B. 26v10

Tekmä Gn. 'der Fluß Tekmä': *T. ṭarafïġa tüzdilär* 40v1

tämām A. 'ganz und gar, vollendet, sämtlich': *t. qïlġandïn ṣong* 19r13, *t. qïrdïlar öltürdilär* 20r10, *beglärni t.-ïsïn* 26v3, *t. tänigä sarï zaʿfärān sürätdi* 35r14, *t. tänim sarï zaġfärān teg boldï* 35v1, *šähärning t. qabqalarïn ačturdï* 35v16, *anlarning t.-ïn qïrdïlar* 36r18, *t.-sïn hälāk qïldïlar* 36v2, *šähärning t. qabqalarnï ačtïlar* 37v1, *t. ruẇi tamurï birlä* 37v10, *t. oġlïng qïzïng qarïndašlarning birlä* 39r7, *t. čärüẇigä* 39r9, *t. oġlï qïzï qarïndašlarï birlä* 39r11, *müslümānlïq dīnini t. bildürdi* 40v16, *t. qïrq küngäčä turdï* 47v5, *kāfir Urus t. begläri birlä kengäš etib* 47v12

temir 'Eisen': *ǰāning t. ekändür* 30r10, *t. egägän taš atġan ʿĪsa oġlï Amät barïnda* 43v9

Temir Pn. Sohn von Mingal Bäy 43v5, *Mingal oġlï T.* 43v6, *Mingal oġlï T.-gä* 43v10

Temir Qutlu (Biy, Ḫān) Pn. 16v1, 24v14, *Temir Quṭlï-ġa* 26r15, *ol waqïtda Aǰtarḫanda T. Q. ḫān erdi* 44r14, *Aǰtarḫan T. Q. Ḫ.-ning yurtï-dur* 46r14

temirči 'Schmied': *t.-dän kengäš sormaġïl* 10v6

tämmä A. 'vollständig, Ende': 28r10, 41r11

tän P. 'Körper': *tamām t.-igä sarï zaʿfärān sürätdi t.-i bašï közi sab sarï boldï* 35r14, *tamām t.-im sarï zaġfärān teg boldï* 35v1

tängä 'Münze': *mingär t. alapa* 26v16, 27r16, *elli ming t. alapa* 27r5, *ekišär ming t. alapa* 27r17

tängri 'Gott': 5v8, 6v3. *t. sinä* 10v8, 19r2, *t. qudräti birlä* 21r6, *t. täʿäläning* 22r1, 34r20, *t.-i täʿälä* 31r4, 34v6, *här yaḫši yaman iš t. täʿälä-ning ämri taqdīri birlädür* 34v3, *t.-ning taqdīri bolmasa erdi* 37v23, *t.-i täʿäläni birläb* 40v9, *t.-i täʿäläning färmänï birlä* 42r10, *t.-gä tabšurub* 43v25

täprä- 'sich bewegen': *Hindustan qaẇmï birlä t.-dilär* 34v15

täräzü / täräzä P. (< tarāzū) 'Fenster': *t.-ni* 3v10, *t.-dän tüšgän küngä* 14r12

terki baẇï 'Sattelriemen': *bir qurtqanïng t. baẇï üzüldi* 40r18
Termä Pn. Sohn von Baba Tükles *Baba Tükläsning oġlï T. atlïġ* 45r20, *bu T.* 45r21, *birining aṭï T. turur* 45v9
Termiz Gn. *T. ordasïnda* 27v1
täẇä / deẇä 'Kamel': *ȯtuz t.-gä* 33v3, 33v4, *köb köb t.-lärgä* 34v13, *när d.-sin* 11r2
täẇbä A. (< täẇbät): 'Reue, Busse': *tängrisinä t. qïlsun* 10v9
täẇfïq räfïq qïl- 'Erfolg geben, helfen, bereiten': *barča müslümānlarġa t. r. qïlïb* 41r10
tey- siehe auch **teg-** 'berühren, angreiffen': *bazirgānlargä t.-mäsünlär* 33r4, *bu kišigä t.-mänglär mālnï talamanglar* 39r9, *özingizgä häm ḫalqïngïzġa t.-mändür* 40v13
tez 'scnell': 33v2, *t. keltürünglär* 20v8, *t. bol* 20v10
til 'Zunge': *t.-i aġzï tutuldï* 39v16
tilä- 'wünschen, wollen': *buzmaq t.-di* 29v12, *kišini säẇinj t.-äy yibärgil* 42r7, *Qïrïmdan qul t.-di* 43v11
tïn- 'aufhören, sich beruhigen': *yoq ersä t.-mazmïz* 13r15, *āẇāzlarï t.-dï* 17r8
tïngla- 'hören, gehorchen': *sözüm t.-maslar* 9v12, *mänim sözim t.-maslar* 11r9
tïnglaġučï 'Hörer': *oquġučï t. duʿā qïlïb* 41r6
Tirä Ḫān Pn. *ošbu Ufa tamaġï T. Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r9, *T. Ḫ.-nïng sarāynïng ornï ošaldur* 46r10
tiräk 'Pappel (Populus)': 23v9, 25v5
tirig 'lebendig': *t. tutub* 8v6, *t. keyikni* 9r4, *t.-ligimizni* 15r3
tiril- 'lebendig werden': *sïrḫaẇlïġïndan t.-ib* 35v18
tirgäš- 'erfahren, daraufkommen': *t.-ib čïqardïlar* 20v2
tïrmaš- 'heraufklettern, heraufkriehen': *kišänägä t.-ïb minärgä yabušdï* 30v9, *t.-ïb minäyin čïqayïn* 30v12, *t.-a turġač* 30v16
tïš / ṭïš siehe auch **taš / ṭaš** 'das Äussere': *t.-dan kälib* 32v4, *anïng buyruġïndan ṭ.* 34v4, *Amätning aṭï ṭ.-da ḥażir erdi* 42v19
tišilik 'weiblich': *här jānlïq-nïng erkägi taqï t. näsli kesilmäsün* 21v15
tizlä- 'mit den Knieen stossen': *t.-b öltürüng* 29v17, *andaġ t.-dilär kim* 29v18, *mäskin t.-b ölgän ḫātūnïng* 30r6
ṭopčaq 'starkes, schweres Pferd': *ṭ. atlarïn binüb* 8v4
Ṭobïqčaq Pferdename: *birisining aṭï Ṭ. degän erdi* 42v3
toġan 'Falke (Falconidae)': *aẇ t.* 17v2, *aq ṭ.* 24r13
toḫum 'Samen, Nachkommenschaft': *t.-ï näsli ruẇï kesilmäsün* 22r7
Toq Muḥammäd Pn. S ohn von Qan Muḥammäd Ms. B. 26v8

ṭoq ṣaba Feldgeschrei (*uran*): 23v14, 25r9
toqsan 'neunzig': *tārīḫ mingdä t. birdä erdi* 47v21, 48r5
toqta- 'anhalten, hängen bleiben': *ilinib t.-tasa* 14r14, *ilinib t.-dï* 14v4, *bu sözgä t.-b turdï* 33v16
Toqtoġa Ḫān Pn. 2v3
Toqtamïš Ḫān Pn. *Edigä Biy T. Ḫ.-nïng ulusïn ol bildi* 45v14, *Öy Üzän T. Ḫ.-nïng yurtïdur* 46r4
toqtat- 'anhalten lassen': *ḫānnï ḫalqnï tutdï qamsadï t.-dï* 40v2
toquš 'Kampf': *šähärni Aqsaq Temir uruš t. birlä almadï* 35r13, *uruš t. qïlmadïlar* 36v11
toquz 'neun': *on t. yïl* 7v11, *t.-ïnčïsï* 16v1, *t. ruwdan* 18v7, *beš yüz qïrïq t.-ïnčï yïlda* 28r1, *t. yašïnda* 36v7, *ḫāniš t. sulṭānnïng anasï erdi* 42r18, *oġul käräk bolsa t. oġlïng bar* 42r20, *tārīḫ t. yüz altmiš birdä erdi* 47r3, *t. yüz elli yätidä kün tutuldï* 47r12, *tārīḫ mingdä yätmiš t.-da* erdi 47v3, *tārīḫ mingdä säksän t.-da erdi* 47v4, *tārīḫ mingdä yüzdä on t.-da erdi* 48r18
tol- 'sich füllen': *dünyāġa t.-ġan* 22v12
toltur- 'füllen': *oqïn yaġa käzläb t.-turub* 5r15
Tolay siehe auch **Tuli Ḫān** Pn. *T.-nï* 27v8
tolu 'voll': *taġ taš top t. bolub yürüdilär* 34v15
ṭon / ton 'Kleid, Pelz': *aṭum ṭ-um säning bolsun* 13r4, *aq ṭ.-lï* 16r9, 17r12, *ṣïrt kiš t.-ïn* 20v13
tončï 'Kürschner': *t. oġlï* 29r12
ṭorqa 'Seindenstoff': *er kiyär ṭ.-sï* 27v10
ṭoy 'Gastmahl': *ulu ṭ. qïldïlar* 22v3
toy- 'satt werden': *közi mālġa t.-maslar*7v2
toydur- 'satt machen': *barčamïzġa yedürsä t.-sa* 31v17
tozġan siehe **azġan tozġan**
töbä 'Gipfel, der obere Teil': *kišänäning t.-sigä čïqïb ketti* 30v17, *t.-sigä mündi* 31r2
tökül- 'ausgestreut werden': *t.- ür erdi* 3r5
Tölükli Pn. *T. degän erdi* 7v2
tör 'Ehrenplatz': *t.-gä kečirib* 10r3
törä 1. 'Sitte, Gesetzt': *t. kütmägän t. kütsä* 10r15, *t. kütmägän t. kütüb* 10v1
2. 'Titel des Chanssöhne': *Q. t.-lärining aṣlï tübi* 7r15, *t.-ngizdän* 8v1, 9r1, 9r2, t.-läri 8v13, *t.-lärimiz* 9r2, *Qalmaq ḫalqïnïng t.-läri* 8v13
tört- 'stossen': *kötkä t.-äyin* 19v6

tört 'vier': 1v3, 16v4, *t.inči* 1v4, *t.-inčisining* 1v7, *t.-inčisi* 16r16, 16v8, 20r17, 22v7, 28r9, *t. ruẇ iling* 20r7, *t. oġulnï* 20r14, 20v16, *on t.* 20v2, *t. oġlï* 22v5, 45v4, *tārīḫ altï yüzdä yigirmi t.-dä* 28r9, *yüz yigirmi t. uluġ beglär bar erdi* 36r18, *ol beglär ičindä t. uluġ beglär bar erdi* 36r20, *t. oġlï bar erdi* 44v5, *ol ḫalq yüzdä t. yïl anda turdïlar* 46v5, *tārīḫ mingdä yigirmi t.-dä* 47r16

töš töl 'der männliche Same': *t. t. bolub inärmän* 8r7, *t. t. bolub kälürmän* 11r13

ṭu biyä 'Stute, deren Füllen gefallen und für Schlachten bestimmt ist': *ṭ. biye ṣoyub* 39v21

tu 'Zeichen (eigtl. Fahne)': *t.-sï nišānï* 16r9

ṭučï 'Fahnenträger': *Ajtarḫanda ṭ.-män* 44v3

ṭūfān A. 'Sintflut': *ṭ.-da* 2r1, 21v14, *ṭ. suẇïnï* 21v12, *ṭ. suẇïġa* 21v13

tuġ- 'geboren werden': *bir qïz t.-dï* 2v15, *qursaqdaġï bala t.-dï* 6v3, *eki oġul t.-dï* 6v9, *üj oġul t.-dï* 7v5, *anadïn t.-dï* 28r2, *t.-muš* 3r6, *t.-[ġ]andïn ṣong* 6v10, t.-ġan 8r3, *oynašdan t.-[ġ]an* 13r13, *J̌ingiz Ḫān-nïng t.-[ġ]an šähär* 28r6, *t.-masdïn burunraq* 29v9, *emgäkdin ölmäy qutulub t.-dung* 30r10, *bir oġul t.-dï* Ms. B. 26v1, Ms. B. 26v8, *oġlan t.-sa* 42r5, *qïz oġlan t.-dï* 42r11, *qïz t.-anïn bildi* 42r14, *ol waqïtda oġlan t.-ġan erdi* 43v23, *özim artuq t.-ġan ṣong* 44v5, *Salčï J̌ānibäk Ḫān-nïng qïzïndïn t.-an oġuldur* 44v6, *kün iniši ṭarafïndïn t.-ub* 47v6

Tuġalï Ḫān Pn. 2v2

Tuġï Pn. Sohn von Šimäk Ms. B. 26v9

tuġur- 'gebären': *bir er oġlan t.-dï* 12v15, 30r7, *ägär qïz oġlan t.-ub öltürmäsäng* 42r8

tul 'Witwe': *t. qaldï* 8r16, *ṭ. qalġan* 9r5, 36v21, *ol t. ḫātūnġa aydï* 39r5

Tuli Ḫān siehe auch **Tolay** Pn. 22v7

Tumaul / Tumaẇul Märgän (Ḫān) Pn. 2r11, 2r13, 4v8, 4v13, 4v14, 5r5, 5r9, 5r10, 5r18, 5v4, 5v5, 5v11, 5v12, 6r1, 6r4, 6r11, 6r15, 6v5, 6v6, 6v11, 7v10, *T. M.-ning* 6v5, *Qïyan T. M.* 5r17, *T. M. Ḫān* 7r5, 7r12

tur- 'stehen, stehen bleiben, sich aufhalten': *örä t.-dïlar* 3v15, *bir yerdä t.-dïlar* 7r15, *atasï t.-ur* 10r8, *ulusï t.-ur* 10r8, *bir azna t.-dïlar* 17r2, *tek t.-dïlar* 18r3, *ayaqġa örä t.-ub* 18v4, *t.-ġan beglär* 20v5, *t.-ġan yurtï 28r*6, *himmätlänib yïġïla t.-a* 31r2, *bir anča yïllar anda t.-dï* 35v21, *anda beš altï yïl t.-dï* 36r3, *bizlärgä kimdin t.-ur* 37v6, *ol köčmäli ḫalq arasïnda t.-dï* 40v16, *ol oġul t.-ub taʿẓīm etdi* 43v8, *Idil yaqasïnda t.-dï* 43v15, *ol ḫalq yüzdä tört yïl anda t.-dïlar* 46v5, *tamām qïrq kün kečä t.-dï* 47v6

tur- Hilfsverb: *közä t.-ġan erdi* 4r4, *azdurïb t.* 10v3, *qarab t.-dïlar* 12r12, *Tekälik suẇïġa baqïb turunguz* 15v8, *baqïb t.-dïlar* 15v9, *čulašïb t.-dïlar*

17v11, *der der qalturab t.-dï* 29r7, *äjäling ölüming yetib t.* 29r17, *yalġuz tayanïb yatïb baqïb t.-ur erdi* 30v8, *tïrmaša t.-ġač* 30v12, *tangġa qalïb qarab t.-ur erdi* 30v14, *ṣāflar baġlab t.-dïlar* 35r4, *urušqa ḥažïrlanïb t.-dïlar* 34v19, *ol söz ü.-ündä baḫslašïb t.-ur erdilär* 31v2, *kütä t.-ġan* 31v16, *kälä t.-ġan yolï birlä qarší yürüdilär* 33v4, *bu sözgä toqtab t.-dï* 33v16, *beš yïl qamsab t.-dïlar* 35r9, *körüšüb sözläšä t.-ur erkän* 35v17, *yäti yïl qamsab t.-dïlar* 36r15, *köčüb bara t.-ġanda* 40r17, *bir emlik ṭay mingän oġlan kelä t.-ur erdi* 40r19, *Amät büyük ṭawnïng bašïnda olturub t.-ur erdi* 43v20, *Alačïn Alawdur ḫāndan kälä t.-ġan yaw erkän tedi* 43v23

tura 'Haus, Gebäude': *qabat t.-dur*5v1

Ṭura Gn. *Ṭ. Urus Ḫānnïng yurtïdur* 46r2

tura käl- 'aufstehen': *Amät t. käldi* 43v8

tura ṣal- 'aufstehen': *t. salïb*, 12v5, 20v12, 35v18, 39v12

Tura taġï / Ṭura ṭaw Gn. *T. T.-ndan* 4v5, *Ṭ. ṭ.-nïng üstündä Ulug Oba bar turur* 46r10

ṭurna 'Kranich (Grus grus)': 24r8, 25r18, *ṭ tebtürdi* 27r11

ṭuru 'gerade': *t. atayunmu* 5r10, *t. atsang* 5r12

Turumtay Čečän Pn. 2r12, 6v6, *T. Č.-ning oġlï* 4v8

turur / dur (copula) *Ḥām-nïng näsli 'Aräb ḫalqï d.* 1v12, *dünyā degän bu sarāymu d.* 3r12, *ḥāmilä olub d.* 4r6, *ol nä qara d.* 4v14, *altun kemä t.* 5r7, *qara ṭaw deg qabat tura d.* 5r1, *qurṣaġïmda bir bala bar d.* 5v10, *tängri bergän duyïnlïq d.* 6v4, *quyašdan päydā bolġan d.* 5v12, *Bodonǰardïn t.* 7v7, *Qaġïn-ǰardïn t.* 7v8, *Salčutdïn t.* 7v9, *köngli yaman bolub t.* 8v4, *aġamïz ölgängä qayġuda d.* 9r6, *belgüsi ol t.* 9v18, 10r5, *yurtqa lāyïq oḫšay d.* 13v1, *J̌äbrā'il deg sïnlï t.* 16r11, *ḫaṭārïngïz bar t.* 29r10, *sol közindä aqï bar d.* 29r15, *yükli turur* 29r16, *sol közindä aġï bar t.* 29v5, *qorqunčïndïn qutuldïm teb t. erdi* 30r4, *u.-larï Baraǰ t.* 39r22, *qïz ṭā'atkār t.* 43r2, *artïnda bilmän ṣadaqï bilmän kiši t.* 43v21, *bar t.* 46r10

tut- 'fassen, nehmen, ergreifen, halten': *mäqām yurt t.-dïlar* 7r14, 15r 1, 15v18, 22v14, 44r12, *yurt t.-maqġa* 8r4, *tirig t.-ub* 8v7, *qïmïznï t.-arġa* 9r18, *yaḫšï t.-alar* 9v17, *ögüt waṣiyyät sözin t.-madïlar* 10v15, *benim sözim t.-ar musïz* 14r10, *mänim sözümni t.-ar musïz* 31v6, *ḫoš t.-armïz* 14r11, *sözim t.-ar bolsangïz* 14r12, *mäqām yurt t.-armän* 15r1, 39r15, 39r19, *mäqām t.-armän* 16r1, *muyuzïndan t.-ar erdi* 27r3, *birin birin t.-ub öltürdilär* 34r2, *J̌aday Ḫānnï t.-dï öltürmäk üčün* 34r3, *Šāh Sulṭānnï t.-tï öltürdi* 35v18. *mäqām yurt t.-ublar* 37r2, *Gübnä degän suwnïng boyunda mäqām t.-dï* 39r22, *ḫānnï ḫalqnï t.-dï qamsadï toqtatdï* 40v2, *bir yïlda otuz kün rūzä t.-ub* 40v10,

čärkäskä barïb mäkān t.-tï 42v5, *t.-ung öltürüng tedi* 42v18, *bizni säwsäng bizni t. anï säwsäng anï t.* 44r20

tutġun 'der Gefangene': *t. bolur* 14r8, *Šaġālī Ḫān t. erdi* 46v9

ṭūṭï P. 'Papagei': *ṭ. quši birlä* 4v4, 5v3

ṭuṭlaq Feldgeschrei (*uran*): 17v2

tutul- 'festhalten werden, verstummen, sich verfinstern (von Sonne)': *tili aġzï t.-dï* 39v16, *Yādïgār Ḫān zamānïnda toquz yüz elli yätidä kün t.-dï* 47r12

ṭuṭya Feldgeschrei (*uran*): 23v10, 25r9

ṭuṭyaq Feldgeschrei (*uran*): 18r2

tüb 'Grund, Fuss, Wurzel, Abstammung': *aṣlï t.-i* 5r18, 5v1, 7r16, 30r13, *t.-in aṣlïn* 9v2, *qalā t.-ün* 9v1, *buzuq kišänä t.-indä* 30v7, *orman t.-igä alïb yašurdïlar* 36v6, *t.-üm sorab nidärsiz der erdi* 44v5

tübän 'unten, herunter': *t. yïqïldï* 30v13, *Ṭẇṭï ṭamaġïndan t. Almalï Ataġa tegrü erdi* 46r8

tübün (<bütün) 'alles': *t. mālïn quralïn azuġïn anda qoydï* 46v16

Tükäl Pn. Sohn von Hoǰa Muḥammäd Ms. B. 26V4

tükän- 'zu Ende gehen': *t.-mäs azuġï birlä* 4v4, *azuġïmïz t.-di* 8v15, *t.-mäs aš yedilär* 18r18

tükür- 'spucken': *t.-sä altun kümüš bitär erdi* 3r5

tülki 'Fuchs': *qara t.* 20v14

tümän 'zehntausend, unzählig viel': *t. dürlü ḫalq* 27v3

tün 'Nacht': *t.-ning yarïmïnda* 32r15

Tün Dengizi Gn. 'das Nördliche Eismeer': *T. D.-nä* 4v1, 4v5

tünägi 'gestrig, vormalig': *t. kün* 12r2

türlig / türlüg siehe auch, **türlü, dürlü** 'verschieden': *t. tüslü yulduz erdi kökli yäšilli qïzïllï erdi* 47v7, *bu nä t. nišāndur teb yïġlašur erdilär* 47v8, *kāfir Urus mülkïndä t. fitnälär* 47v11

türlü / dürlü siehe auch **türlig, türlüg** 'verschieden': *t. šärāb-lar ičdilär* 18r17, *qobuz donbura t. oyunlar ögrändi* 44v1

Türükmän / Türkmän 'Türkmen': *Šaba Ṣoqur T.* 4v12, 5r9, 5v5

tüs 'das Äussere': *šïmčï bolub t.-ün äẇirüb* 37v3

tüslü 'eine Farbe habend': *türlig t. yulduz erdi kökli yäšilli qïzïllï erdi* 47v7

tüš 'Mittag': *t. waqtïnda* 5r4, 5r6

tüš 'Traum': *yaman t.* 29r5

tüš- 'fallen, herunterkommen, hinkommen': *bitüngä sipkil t.-übtür* 4r7, *täräzädän t.-gän küngä* 14r13, *ṣabasïna t.-är* 16r4, *ḫabär t.-di* 32v10, 33r9, 39v20, 42v4, *J̌aday Ḫān t.-ib yatur erdi* 33v5, *čärüẇinä ḫabär t.-di ersä*

34r12, *bir yerdä t.-dilär qondï-lar* 34v18, *šährimiz qaršusïġa t.-di* 37r3, *minārädin t.-üb* 37r16, *bir čaqrum yer barïb t.-di* 39v14, *ṭay t.-gän yer suẇ boldï* 39v15, *qurtqanïng börki t.-ti* 40r18, *Mïngal Bäyning üyigä t.-tilär* 43v4, *arġamaqnïng ayaġïn yibäk birlä t.-ärmü* 43v9, *yalin iyärtä alïb t.-di* 44r5, *Alačïn Alaẇ aṭnïng üstinä t.-ti* 44r8

tüš bol- 'begegnen': *t. bolsun* 6r12

tüšlik 'eine halbe Tagereise': *t. yerdin* 42r6

tüz- 'herrichten, bereiten, in Ordnung bringen': *kemä t.-dilär* 4v2, *arbanï t.-üb* 19r13, *ošbundaġ ḥilä t.-di kim* 35r13, *Aqsaq Temirning urušïġa t.-mädilär ṣïndïlar* 36r13, *Tekmä ṭarafïġa t.-dilär* 40v1

tüzü- 'herrichten': *Qazan suẇïnïng tamaġïnda šähär t.-dilär* 46v7

Ṭẇṭï (Ṭuṭï) Gn. *Ṭ. ṭamaġïndan tübän Almalï Ataġa tegrü erdi* 46r8

W

Wāfi Pn. Sohn von Timur *ekinči W. degän erdi* 34v9

wa'dä A. 'Versprechen': *bu kāfir birlä urušurġa w. erišmäydür* 39v10, *w. erišmägän üčün* 39v17

waqït / ẇaqït A. 'Zeit': *w. waqït* 4r3, *ol w.-da* 4v8, 20r11, 36r16, 36v11, 43v23, 44r14, 47r2, *kälür w. kelgändür* 11r14, *ḥaẓrät-i Aqsaq Temir barġan ẇ.-da* 39v5, *bir kündä beš ẇ. namāz qïlïb* 40v10, *ḥaqq tä'ālä anï yaš w.-da hälāk qïldï* 47v 21

waṣiyyät A. 'Testament, Ermahnung': *w. sözüm bolsun* 8r2, *w. qïlġandïn ṣong* 8r12, *'aqïl w. ögütimiz* 9v15, *w.-im* 10v10, *ögüt w. sözin* 10v15

wä A. 'und' passim

wälīkin A. 'jedoch, dennoch': 5v10

wälī A. 'heilig': 37r12, *w. kiši* 37r8, *w. kišini* 37r9, 43r17

wilāyät A. 'Land, Reich': *ol w.-lärni özigä baġundurdï* 40v21, *Qazan w.-in kāfir Urus yäkšänbä kün aldï* 47r3

wirān P. 'zerstört, verheert': *šähr-i Bulġarnï w. qïlïb* 36v8, *Bular šährin w. qïlġandïn ṣong* 39v2, *šähärlär alïb w. qïlġan ḥabärläri* 39v6

Y

ya 'Bogen': *oqïn y.-ġa käzläb* 5r14, *y.-larïmïznï tartïb čäkälik* 12v4, *y.-larïn čäkdilär* 12v5, *oqlarïn y.-ġa käzläb* 26v10
yā P. 'oder': 3r12, 3v1, 8v16
yabuš- 'mit Eifer betreiben, sich bemühen': *kišänägä türmašïb minärgä y.-dï* 30v10, *himmätlänib taqï y.-dï* 30v11, *kišänä bašïna minärgä y.-dï* 30v16
yabun- 'sich zudecken': *yilbägäy y.-ub* 20v13
yād P. 'Gedächtniss, Erinnerung': *fātiḥa birlä y. qïlalar* 41r7
Yādïgār Ḫān Pn. 47r11, *Y. Ḫ. zamānïnda* 47r12
Yāfäṯ Pn. Sohn von Noah 1v4, *Y.-ning näsli* 2r2, *Y.-ni* 2r3
yaġï siehe auch **yaġ, yaẇ, čaẇ, ǰaẇ** 'Feind': *Kenaz Mitri y. boldï* 47r15, *J̌anāli y. boldï* 47r17, *Urus birlä Bašqurt y. boldï* 47v2, *pälid Qazaq Urus birlä y. boldï* 47v3, *Bašqurt y. boldï* 48r18
yaġïr[yaġrï] siehe auch **yaẇïr, ǰaẇïr** 'das Schulterblatt': *y.-ïnda mühri* 12v16, *böri y.-lï erdi* 13r1
yaḫšï 'gut, würdig': *qadrïmnï y. bilgil* 6r14, *lāyïq y. ermäslär*8v5, *lāyïq y.* 8r7, *y.-dur* 9r12, *y. lāyïq* 9v1, 15v3, *y. aṣradï* 9v3, *y. tutalar* 9v17, *y. beglärning* 11r4, *ġāyät y.* 13r8, *y. dälīlli sözüng üčün* 22r10, *y. qïlïq birlä* 22v9, *yol yürürgä ṣatu qïlurġa y. bolur* 33v15, *män özümgä y. qïlurmän* 34r8, *här y. yaman iš tängri tä'ālä-ning ämri taqdīri birlädür* 34v3, *anlarnï y. asrar erdilär* 36v7, *anda barïb aldarma y. bolur* 42v13, *ḫalqġa y. aš berding manga nä berding* 42v17, *Amätni y. 'izzät qïlïb* 42v21
yaḫšïlïq 'Güte': *y. qildïm* 34r4
yaq 'Seite': *suẇning ṭaš y.-ïndan käldilär* 36r6, *arġamagïn y.-a aṭṭï* 44r3, 5
yaqa 'Ufer': *suẇ y.-sïna* 15v8, *Idil y.-sïnda turdï* 43v15
yaqïn 'nah': *özinä y. dāyäsi* 3r7, *Bulġar šährining y.-ïġa barïb* 36v18, *bizgä bülüklik y.-dur* 40r8
yaqtï 'hell, glänzend': *āsumānda bir y. ülkän yulduz päydā boldï* 47v4
yaqtulïq 'Helligkeit': *kündin kün y.-ï artdï* 47v5
yal 'Lohn': *y.-ġa indi* 30v3
yal 'Mähne': *yïlqï y.-lï kök böri* 12v6, *y.-in iyärtä alïb tüšdi* 44r5
yalan 'Steppe': *y.-da yürür erdilär* 26r9, *y.-da bir bulan keyikni kördilär* 26r19
Yalïn (Biy) (Ms. B. **Balïn**) Pn. 9r13, *Y.-nï* 9r16, 9v1, *Y. birlä* 12r3*Y. B. oġlï Qaldar Biy* 19r12
yalčï 'Knecht, Tagelöhner': *Aq Sarayda y.-män* 44v3
yalġan 'Lüge, Betrug': *šāyäd ḥilädür y.-dur* 35v7

yalġuz 'allein': *y. özi dür* 18v8, *y. tayanïb yatïb baqïb turur erdi* 30v7, *ḫān y. yatur erdi* 43v6

yalġuzī 'allein': *y. Šïmaqï šährigä bardï* 30v1

yaman 'schlecht': *y. tüš* 29r5, *y. ḫabäri* 9v7, *ajïġlïq y. qïrgïnda* 22r6, *här yaḫši y. iš tängri tä'älä-ning ämri taqdīri birlädür* 34v3, *ol y. kengäš qïlġan kāfirlärni* 47v17, *ol y. kengäšni qïlġan Fedor atlïġ ḫān erdi* 47v20

yaman al- 'übelnehmen': *köngüllärinä y. a.-ïb* 14v8, *y. a.-mangïz* 18r14

yaman bol- 'mißgelaunt sein, übelnehmen': *köngli y. boldi* 6v11, *köngli y. bolur* 6v14, *köngli y. bolub turur* 8v4, *ḫalqïng köngli y. boldï* 42v6, *ḫalqnïng köngli y. bolġanïn bilib* 42v7

yamanla- 'schmähen, tadeln': *y.-r* 10r5, 10r6, 10r7, *öz yurtïn y.-ġan* 14r6, *öz anasïn y.-ġan* 14r7, *öz kišisin y.-ġan* 14r9,

yamanlïq 'Bosheit': *sän manga y. qïlursän öltürürsän* 34r5, *sän özigä y. qïlmazsän* 34r7

yan 'Seite': *ḫānnïng ong y.-ïnda* 20r6, *Kä'bäning ong y.-ïnda yatur* 45v5, 45v8

yandur- 'anzünden, ins Brand stecken': *köb ellärni manaṣïrlarïnï y.-dï* 48r21

ya'nī P. 'das heisst': 23r7, 23v2, 47v12

yapraq 'Blatt': *külsä quru aġačġa y. bitär erdi* 3r3

yār P. 'Gefährte, Freund': *angar tängri tä'älä özi y. yoldaš bolġandur* 34v1, *tängri tä'älä anga y.-ï boldï ersä* 34v7

yar 'Nachricht': *y. saldïlar* 13r17, *tamām čärüwigä y. saldï* 39r9, *ḫalqġa y. saldï* 40r16

yara- 'verwunden': *ičin y.-lïq* 29v14

yaraġlan- 'bewaffnet sein': *Bulġar šährigä kelürgä y.-dï* 36r4

yaraġlandur- 'bewaffnen lassen, vorbereiten lassen': *awïr čärüẇ ḫažïr qïlïb y.-ub* 35r2

yārānlar 'die Gefährten, Freude': *ay a.* 9r8, 40r9

yaraštur- 'für etwas geeignet machen, vorbereiten, passend machen': *oqlarïn yaġa käzläb y.-ub qoydïlar* 26v10, *čerüwini y.-ub* 35v21

yarat- 'Gefallen an Etwas finden, annehmen': *anasï häm anïng sözini y.-ïb qabul qïldï* 39r17, *āḫir ol orunnï y.-mayïn andïn köčtilär* 46v6

yarawïn (?) siehe **baš**

yarïm siehe auch **yartï** 'die Hälfte, halb': *y. taraq* 24v18, *tünning y.-ïnda* 32r15

yaru- 'erglänzen [vor Freude]': *Alanġonïng közi y.-dï* 12v15, *mäskin tizläb ölgän ḫātūnïng közi y.-dï* 30r7, *Ṭaydẇlï Ḫānišnïng közi y.-dï* 42r10

yaruq 'Sonnenschein': *kün y.-ï* 3v10

yaruqïn 'glänzend': *bir y. kün* 12r16

Yarkänd Gn. *Taškändni wä Y.-ni häm aldï* 40v20

yarlïqa- 'gnädig sein, begnadigen, geruhen': *kimgä y.-b ḫānlïq bersängiz* 14r4, *säni tamām oġlïng qïzïng qarïndašlarnïng birlä y.-dïm* 39r7, *tamām oġlï qïzï qarïndašlarï birlä y.-b yibärdi* 39r12

yarṭï siehe auch **yarïm** 'die Hälfte, halb': *ḫānnïng y. yurtïn biylädi* 44r13

yasa- / **yaṣa-** M. 'machen, bauen': *öz ustādlïqïndïn bir arba y.-dï* 19r11, *bašïndaġï künbāznï altundïn kümüšdin y.-dïlar* 40v4, *Qazan däryāsï üstündä qalġa y.-dïlar* 46v4

yasawul M. 'die Wache zu Pferde': *aralarïnda köb qarawullar y.-lar qoydïlar* 35r4

Yassï Qamïš Gn. *Y. Q.-da oltururmän* 40r16

yaš 'jung': *y. oġul Jïngiz* 14v10, *ḥaqq tä'ālä anï y. waqïtda hälāk qïldï* 47v 21

yaš 'Lebensjahr': *on üč y.-ïnda* 28r4, *yäti y.-ïnda* 36v7, *toquz y.-ïnda* 36v7

yašur- siehe auch **yäšir-** 'verbergen': *alïb qalïb y.-ub asrar erdi* 20r15, *y.-ubdur* 20v7, *y.-ub alïb qalġan* 20v15, *oġlanlarnï y.-dung* 21r11, 21v2, *y.-dïm* 21v5, *y.-ub qalmasun kim* 22v4, *y.-un qalmasun kim* 34v8, *orman tübigä alïb y.-dïlar* 36v6

yašar 'jährig': *on bir y.* 20v17, *on eki y.* 21r1, *on üj y.* 21r2, *on tört y.* 21r2, *üj y. ṭay birlä* 39v12

yat 'Fremd': *y. nökärgä* 10r2, *y. düšmānġa* 14r8, 14r9

yat- 'liegen, sich befinden': *y.-ur erdi* 4v10, *y.-ur boldï* 5v7, *y.-ur-män* 5v14, *y.-tïlar* 6r3, 17r2, *qayġurušub y.-dïlar* 17r19, *eki üč kün y.-dïlar* 17v4, *bir azïna anda y.-ïb* 19r17, *y.-ïb uyïdï* 29r5, *yalġuz tayanïb y.-ïb baqïb turur erdi* 30v7, *sarï zaḥmäti birlä ḥālsïz olub y.-ur* 35v11, *ḫān isirüb yuqlab y.-dï* 43v5, *ḫān yalġuz y.-ur erdi* 43v6, *y.-ïb qaldï* 44r4, 44r6, *Kä'bäning ong yanïnda y.-ur* 45v5, 45v8, *Kä'bädä y.-ur* 45v9, *biri Ürgänčdä y.-ur wä biri Qïrïmda y.-ur Üj Ötlükdä* 45v6

yat- Hilsverb (mit Gerundien auf *-A* und *-b* drückt die Augenblicklichkeit oder das Andauern der Handlung aus): *yolïnïng boyu čïqa y.-ur* 17r6, *yolïn saqlab y.-dïlar* 32r19, *J̌aday Ḫān kälä y.-ur* 33r12, *J̌aday Ḫān tüšib y.-ur erdi* 33v5, *or qazïb y.-dïlar* 36v11, *üj yïlġača āwāzï kälä y.-dï andïn ṣong kälmädi* 46r13

yaw siehe auch **čaw** / **ǰaw**, **yaġï**, **yaġ** ' Feind, Krieg': *y. quralïn qoymangïz alïngïz* 32r13, *y. yetdi* 40r14, *Alačïn Alawdur ḫāndan kälä turġan y. erkän tedi* 43v23

yawïr[yawrï] siehe auch **yaġïr** 'Schulterblatt': *y.-ïnda mängi bar* 29v4

yay 'Sommer': *y. küni erdi* 43v19

Yayïr (Ms. B. **Bayïr**) Gn. *Y. ṭaġïna* 8v5

yaz- 'vom graden Wege abweichen, sündigen': *anṭïmnï y.-ub erdim özimä käldi* 44r10

yaz- Hilfsverb: *balasï dägül anasï häm öläy.-dï bolġay* 30r1

ye- 'essen': *kiši ätin y.-yärmän* 10r15, *aš y.-dilär* 18r17, *tükänmäs aš y.-dilär* 18r18

yedür- 'essen lassen': *barčamïzġa y.-sä* 31v17, *oġlanlarġa y.-di* 31v2

yäk- 'anspannen': *y.-kän iyäsi* 20r3

yäkšänbä P. 'Sonntag': *Qazan wilāyätin kāfir Urus y. kün aldï* 47r4

yelbägäy yabun- 'nur um die Schulter werfen': *y. yabunub* 20v13

yeng- 'besiegen': *y.-ä almadïlar* 36v17

yer 'Ort, Erde': 3r12, *y.-gä* 3r3, 4r12, 16r5, 39r19, *bir y.-dä* 7r15, *bu y.-din* 14v15, *y.-dä* 15v18, *här y.-dä* 26v17, *bir y.-gä* 31r7, *bir y.-dä tüšdilär qondïlar* 34v18, *uluġ Idil-ning ič yöningä ṭaẇ y.-igä* 39r15, *ol y. här y.-dän bärk y.-dür* 39r16, *bir čaqrum y. barïb tüšdi* 49r14, *ṭay tüšgän y. suẇ boldï* 39v15, *qaya y.-lärindä* 39v19, *här yïl bir y.-gä köǰär erdilär* 40v18, *tüšlik y.-din* 42r6, *ičkili yegili y.-dä oyunlar ögrändi* 44r23, *Ḥäkim Ḫännï y. yutdï* 46r12, *köb y.-lärdä* 47v15

yerän 'fuchsfarben, rot': *y. aṭ* 10r9, *bir y. aṭlï kiši dür* 43v21

yesīr 'Gefangene': *y. qïldï* 36r20, *Urusqa y. boldïlar* 48r13, *köb kāfir ḫātūnlarïnï qïzlarïnï y. qïldïlar* 48r21

yäšilli 'grünlich': *türlig tüslü yulduz erdi kökli y. qïzïllï erdi* 47v7

yäšir- siehe auch **yašur-** 'verbergen': *kišilärni y.-gän kimdür* 20v5

yet- 'erreichen, hinkommen': *äǰäl y.-ib kälsä* 7v15, *ol yergä barïb y.-ib* 16r6, *üǰ ayda barïb y.-dilär* 16v17, *artungïzdan ölä y.-ä käldük* 18v13, *Alanġonïng šährinä y.-dilär* 19v15, *y.-ä almadïlar* 26v11, *qoẇub y.-dilär* 26v11, *bulannï y.-ib* 27r2, *y.-ib* 27r3, *äǰäling ölüming y.-ib turur* 29r17, *er y.-kändin ṣong* 30r17, *ilik yügürüb y.-ib alsa* 31r8, *män y.-dim* 31r17, 31r19, *säning qolïng y.-künčä* 31v1, *bašïm y.-di* 31v1, *anda ḫänïmïzġa y.-ärbiz munda y.-ärmiz teb* 34r15, *baraturġač y.-ä almay qaytdï-lar* 34r16, *ö. šūmluġïmïzdïn bizgä y.-ti* 37v14, *Uladimür degän kāẇur qalasïna y.-di* 39v3, *kaẇurnïng čït qalasï Uladimürgä y.-ib erdi* 39v8, *yaẇ y.-di* 40r14, *čaẇ y.-di* 40r22, *anda Aqsaq Temirning läškäri y.-ti* 40v1, *Aqsaq Temir özi ordasï y.-ib* 40v3, *ägär küčüngüz y.-sä* 40v11, *ayï küni y.-kän erdi* 42r4, *qulï yügürüb y.-di* 43r17, *Alačïn Alaẇ qoẇub kälib y.-ti* 44r1, *bir boz arġamaq minib y.-di* 44r6, *oġlan er y.-kändin ṣong* 44r18

yäti 'sieben': *y.-šär nökär*7v13, *y. sulṭān* 7v1, *y.-nčisi* 16r17, *altï y. oġul* 30v4, *y. yïl qamsab turdïlar* 36r15, *y. yüz yïlda* 36r16, *y. yašïnda* 36v7, *y. yïlġača uruš*

ṣoquš qïldï 46v13, *toquz yüz elli y.-dä kün tutuldï* 47r12, *tārīḫ mingdä on y.-dä erdi* 47r15,

yätim 'Waise': *y. qaldï* 30r16, *öksüz y.-lärni* 30v3

yätmiš 'siebzig': *y. eki yïl 'ömr kečürdi* 28r3, *tārīḫ mingdä y. birdä erdi* 47v1, *tārīḫ mingdä y. toquzda* erdi 47v3,

yï- siehe auch **yïy-** 'sammeln': *islärin y.-dïlar ersä* 12v1

yib 'Wollenfaden': *sän anïng birlä y. bäyläẇč oynaġan bolub* 43r12,

yibäk siehe auch **ifäk, yifäk** 'Seide': *arġamaqnïng ayaġïn y. birlä tüšärmü* 43v9

yibär- siehe auch **iyäbär-, iẕ-** 'schicken': *y.-gil* 7r11, *aṭlarïmïznï āzād y.-räli* 19r4, *ṭufān suẇïnï y.-di* 21v12, *āẕād qïlur y.-ür* 22r4, *orda alġalï y.-ür erdi* 25r4, *y.-inglär* 30r1, *elči y.-di* 32v12, 32v18, 33r3, 35r15, *kälgän elčining bašïn y.-di* 33r1, *qalġan čärüẇigä čapul y.-di* 34r11, *kišisin y.-di* 35v8, *y.-gän kišisi* 34v9, 35v12, *anï ruẇi tamurï birlä öltürmäy talamay y.-ür erdi* 37v15, *säẇinǰ tiläy y.-gil* 42r7, *uluġ oġlï Berdibeggä y.-di* 42r11, *ḫān-[n]ïng özinä kiši y.-mädi* 42r13, *qïznï öltürürgä kiši y.-di* 42v1, *ḫünkārgä bardï ol daḫï y.-mädi* 43v12, *qaytïb el ičinä šïmčï y.-di* 43v14, *ḫān čärüẇi y.-di* 43v18, *üč yüz kiši birlä Alačïn Alaẇnï baš etib y.-di* 43v19

yibär- Hilfsverb: *salïb y.-äling* 4v1, *salïb y.-dilär* 4v6, *košub y.-di* 18v9, *tamām oġlï qïzï qarïndaślarï birlä yarlïqab y.-di* 39r12

yibäril- 'geschickt werden': *Öräk Čoranï Kä'bä-i šärifgä y.-ibdür* 45v13

yifäk siehe auch **ifäk, yibäk** 'Seide': *al y. päšmäti* 20v13

yigirmi 'zwanzig': *y. yïl* 7v10, *tārīḫ altï yüzdä y. törtdä* 28r8, *ẕīlḥiǰǰä ayïnïng y.-sindä erdi* 36r16, *yüz y. tört uluġ beglär bar erdi* 36r17, *tārīḫ mingdä y. törtdä* 47r16

yigit 'Jüngling, junger Mann': *batur y.-lär* 11r4, *bir eki üč y.* 14v13, *y.-lär* 31r7, 31r9, 31r17, 31v6, 31v9, 31v12, 31v15, 32r8, 37v22

yïġla- siehe auch **ïla-** 'weinen': *bolay y.-ġanġa* 17v121, *y.-ladï* 17v13, *Kinǰä degän biräẇ y.-b aydï* 40r2, *y.-r erdi* 40r9

yïġlaš- siehe auch **ïlaš-** 'zusammen weinen, jammern': *y.-ïb olturdïlar* 4r13, *y.-ïb kürüldäšib* 12r6, *čulašïb y.-ïb* 15r18, *y.-ïb qay[t]dïlar* 17r18, *y.-tïlar* 37r20, *bizlärni öltürtür teb y.-ïb käldilär* 39r4, *bu nä türlig nišāndur teb y.-ur erdilär* 47v9

yïq- 'niederwerfen, niederschiessen': *atïb y.-dïlar* 26v12, *atïb y.-tï* 27r3, *ḫātūnnï y.-ïb* 29v18

yïqïl- / yïġïl- 'umstürzen, umfallen': *yuqaru mündi y.-dï* 30v10, *tübän y.-dï* 30v13, *himmätlänib y.-a tura* 31r2, *aṭïnïng omurtqasïn qïrqa aṭṭï aṭ y.-dï* 44r8

yïl 'Jahr': *yigirmi y.* 7v10, *on toquz y.* 7v11, *beš yüz qïrïq toquzïnčï y.-da* 28r1, *tonguz y.-ïnda* 28r2, 28r7, *yetmiš eki y.* 28r3, *yetmiš eki y.-ïndan* 28r7, *elli toquz y.* 27v5, *beš y.* 35r9, *bir anča y.-lar* 35v20, *anda beš altï y. turdï* 36r3, *yäti y. qamsab turdïlar* 36r15, *yäti y. yïlda* 36r16, *bir y.-da otuz kün rūzä tutub* 40v10, *bir eki y.* 40v15, *här y.* 40v18, *eki y.-dan ṣong ḫabäri käldi* 43v17, *üǰ y.-ġača āwāzï kälä yatdï* 46r13, *ol ḫalq yüzdä tört y. anda turdïlar* 46v5, *yüz elli säkiz y. anda boldïlar* 46v7, *Qazanda otuz üǰ y. ḫānlïq sürdi* 46v11, *yäti y.-ġača uruš ṣoquš qïldï* 46v13, *sïčqan y.-ïnda erdi* 47r4, *tawuq y.-ï erdi* 47r16, *tawušqan y.-ï erdi* 47r17, *yïlan y.-ï erdi* 47r18, *qoy y.-ï erdi* 47r19, *yïlqï y.-ï* erdi 47v1, *barïṣ y.-ï erdi* 47v2, *it y.-ï erdi* 47v3, 48r3, *bičin y.-ï erdi* 47v10, *it y.-ïnda erdi* 48r6, *on säkiz y.-dan ṣong* 48r16

yïlan 'Schlange': *bir Baraǰ atlïġ äždähā y. käldi* 36v15, *y. yïlï erdi* 47r18

yïlqï 'Pferd': *y.-sïn* 9r18, *y. yälli kök böri* 12v6, *y. ürükdi* 40r21, *biräw ṭayġa čabdï biräw y.-ġa čabdï* 40r22, *y. yïlï* erdi 47v1

yinčü 'Perle': *sačïn tarasa y. tökülür erdi* 3r4

yïy- siehe auch **yï-** 'sammeln': *esin y.-dï* 3v14, *ḫalqnï beglärni y.-ïb* 7v13, *orlïq y.-maġa* 11v16, *özi čerüwin y.-ïb käladür* 33r8, *ḫalqïn y.-ïb* 39v21

yïyïl- siehe auch **ǰïyïl-**, **čïyïl-** 'sich versammeln': *y.-ïb käldilär* 13r16, *ḫalq oġlï y.-ïb kälib* 44r19

yïyïlïš- 'miteinander vereinigt werden': *ačulanïb y.- ïb bir kün analarïna käldilär* 11v5

yoġalt- siehe auch **ǰoġalt-** 'verlieren': *ḫān-larïn y.-ïb käldilär ersä* 34r17

yoq 'das Nichtsein, nein': 31r18, *y. erdi* 4r10, 6r10, *y. ermiš* 7v15, *y. ersä* 9r8, 13r14, 13v5, *mundan artuq y.-dur* 10v11, *y. närsä* 15v12, *y. erdim* 18r11, *körmüši y. erdi* 21r5, *y. qïldï* 21v13, *y. härgiz körmädim* 33r15, *qaraq y.-dur* 33r16, *qaraq y. ermiš* 33r17, *y. hič körmädük* 33v7, *bizlär här nä desäng erkümiz y.-dur* 37r5, *urušġa dästūr y.-dur* 37r18, *hič ādämdä andaġ närsä körgänim y.* 43r7, *hič kiši körgäni y. erdi* 43v6, *Qazan šährindä ḫān y. boldï* 46v8, *Qazan šährindä ḫān y. boldï ersä*47r8, *müslümānlarnïng bu išdän ḫabärläri y. erdi* 47r1

yoqsa 'oder': 37v22

yol 'Weg': *y.-ïn izin* 15v4, *y.-ï* 15v6, *y.-ïnïng boyu* 17r6, *y.-ïn saqlab yatdïlar* 32r19, *y. kesildi* 32v8, *y.-nï qaraq saqlardur* 32v10, *y.-larnï baġlarsän* 32v14, *y.-da* 33r14, 33r16, 33v7, *kälä turġan y.-ï birlä qarší yürüdilär* 33v4, *y. yürürgä* 33v15, *özgä y. birlä kälsünlär* 34r11

yolbars / yolbarïs 'Tiger': *y. degän keyikni* 26v9, *y.-nï atïb yïqdïlar* 26v12, *y.-nï öltürüb* 26v14

yoldaš 'Gefährte, Freund': *eš y. bolmas erdingiz* 18r12, *qol qotannï y. qïldïlar* 32v6, *özlärinä y. qïldïlar* 32v16, *özgälärni y. qïldïlar* 33r2, *angar tängri tä'äläning yärï y. bolġandur* 34v1

yoluq- 'begegnen, zusammen treffen': *bir naṣïbli[g]gä y.-ġay* 4v6, *y.-dïlar* 8v9, *här nä y.-sangïz körsängiz* 16r6, *bir birsinä y.-tïlar* 32r15

yoluquš- 'sich begegnen': *bir birsigä y.-ub qatï uruš qïldïlar* 36r12

yorġa 'Passgänger': *ayaġï čališ y.-sïn* 11r3

yoruġ 'Regel, Sitte, Art und Weise': *y.-ïn yönin* 5r8, *šïmčï öz y.-ïna ketdi* 33r19, *hič alurġa y.-ïn tabmadïlar* 35r10

Yöči (Ḫān) *Y. Ḫ.* 2r15, 22v6, *Y.-ning* 25v16, *ulu oġlï Y.-gä* 27r19, *Y. degän anïng kïči inisi bolur* 46r7

yön 'Seite': *yoruġïn y.-in* 5r8, *uluġ Idil-ning ič y.-igä ṭaẇ yerigä* 39r14

yönäl- 'wohingehen': *Buḫara šährigä barurġa y.-dilär* 39v19

yuqaru / yuqarï 'oben': *y. mündi* 30v10, *y. čïqdï* 31r2

yuqla- 'schlafen': *nä üčün y.-rsän* 43r5, *män säning birlä y.-mandur degil* 43r11, *ḫān isirüb y.-b yatdï* 43v5

yula 'Gewohnheit, Gebrauch': *eski qarï y.-sï* 16r3

yulduz 'Stern': *āsumānda bir yaqtï ülkän y. päydā boldï* 47v5, *türlig tüslü y. erdi kökli yäšilli qïzïllï erdi* 47v7, *bu y.-nï āšikārä kördilär* 47v10

yulq- siehe auch **čulq-** 'ausreisen, rupfen': *ǰünin y.-ub* 16r1

yumurtqa 'Ei': *külgä aẇnab y. salmaġa* 11v17

yurt 'Land, Heimat': *bu yergä bu y.-ġa* 4r12, *atasï y.-ïna* 6v7, *y.-ġa lāyïq dägül-sän*7v1, *y.-qa lāyïq ärmäslär* 7r3, *y.-ïngnï* 7r7, *mäqām y. tutdïlar* 7r14, 15r 1, 15v18, 22v14, 44r12, *y. tutmaqġa* 8r4, *ongar y.-ïng* 9v17, *ongmas y.-nïng* 10r4, *öz y.-ïn* 10r5, kiši y.-tïn 10r5, *y. kütmäs* 10r11, *y.-larïna qayttïlar* 10v13, *y.-qa lāyïq oḫšaydur* 13v1, *öz y.-ïn* 14r6, *özgä y.-da* 14r7, *y.-dïn ketärmän* 14v16, *mäqām y. tutarmän* 15r1, 39r15, 39r19, *y.-ï keng dür* 27v1, *uluġ y.-dur* 27v4, *taymas uluġ y.-dur* 27v11, *ïraẇ y.-dur* 27v9, *šähärlär y.-lar almaqġa* 34v1, *almaġan y.-nï qoymadï* 34v6, *äẇwäl zamāndaġï burunġï y.-ï* 36v14, *Bular suẇïnïng üstigä y. šähär saldïlar* 36v19, *mäqām y. tutublar* 37r2, *babalarïmnïng eski y.-ï* 39r18, *ḫānnïng yarṭï y.-ïn biylädi* 44r13, *y.-larda* 46r2, *y.-ïdur* 46r2, 46r3, 46r3, 46r4, 46r5, 46r6, 46r8, 46r9, 46r11, 46r12, 46r14, 46r14, 46r15, 46r16, *y.-ï* 46r6, *Qazan šährindä y. biylägän ḫānlarnïng aṭlarï bulardur* 47r5

yut- 'schlucken': *Ḥakim Ḫānnï yer y.-dï* 46r12

yügür- 'laufen, eilen': *räẇān y.-üb indi* 20r5, *ilik y.-üb yetib alsa* 31r8, *y.-ür erdi* 31r12, *y.-üb* 31r12, 31r14, *qulï y.-üb yetdi* 43r17, *Amät özi y.-üb bardï* 43r19

yügürt- 'laufen lassen, treiben': *arslan y.-ürmän* 15r5
yügürüš- 'zusammen laufen, sich eilen': *y.-üb bardïlar* 17r11, *y.-dilär* 31r11
yügrük 'schnell laufend, Rennpferd': *y. aṭï bar erdi* 27r1, *y.-ligindä andaġ erdi kim* 27r2
yük 'Last': *y. yükländürüngüz* 33v3, *y.-lärin aqtarïb* 34r1
yüklä- 'beladen': *māl y.-dilär* 33v4
yükländür- 'beladen lassen': *yük y.-üngüz* 33v3
yüklätdür- 'beladen lassen': *ḫazīnädän māllar taqï köb köb qural-lar y.-di* 34v14
yükli / yüklü 'schwanger': *ḫātūnï y. turur* 29r16, *aylu y. ḫātūnïng bar mu* 29v6
yüräk 'Herz': *kiši y.-li aṣïl kišinïng balasï erkänin bilib* 44r16
yürü- / yüri- 'gehen, ziehen': *kökdä y.-gän* 5v15, *öltürmäk qaṣdïnda y.-r erdilär* 14v9, *qarab y.-b baqtïlar* 17r5, *bizlärni andïb y.-rsiz* 17r16, 17v10, *y.-rbiz* 17v15, *y.-b urušïb* 22v10, *yalanda y.-r erdilär* 26v9, *čïqïb y.-r erdi* 26v19, *özi y.-rdäy bolub* 30r17, *bir anča kün y.-di* 30v2, *könglinä bu fïqïrnï salïb y.-r erdi* 31r5, *kärwān ḫalqï y.-mäz boldï* 32v8, *bu yolda šek[k]siz y.-ng* 33r16, *kälä turġan yolï birlä qaršï y.-dilär* 33v4, *läškäri birlä y.-b* 34v6, *taġ taš top tolu bolub y.-dilär*35r15, *andïn ozub y.-b* 36r1, *aġïr čärüw ḥaẓïrlab qaršu y.-di* 36r12, *andïn ozub y.-b* 40v19, *anïng buyruġïnča y.-mädilär* 48r10, *baš bolub y.-di* 48r19
yürü- Hilfsverb: *J̌aday Ḫān-nïng käläyürügänin* 33v1, *kälä yürügändä* 39v19, *Aqsaq Temir muna kälä y.-r* 40r14, *bir nečä kiši kälä y.-r* 43v21
yürüt- 'gehen lassen': *sačïn salïb y.-ür erdi* 21r8, *kišini y.-mäydür* 32v11
yüz 1. 'Schneide': *qïlïčnïng y.-i birlä čabmaġïl* 43r17
2. 'hundert': *y. ming ölümdän* 22r11, *beš y. qïrïq toquzïnčï yïlda* 28r1, *tārīḫ altï y.-dä yigirmi törtdä* 28r8, *bir ekï y.* 32v7, *üč y.* 32v7, 32v12, *yäti y. yïlda* 36r16, *y. yigirmi tört uluġ beglär bar erdi* 36r17, *üč y. kiši birlä* 43v18, *ol ḫalq y.-dä tört yïl anda turdïlar* 46v5, *y. elli säkiz yïl anda boldïlar* 46v7, *tārīḫ toquz y. altmiš birdä erdi* 47r3, *toquz y. elli yätidä kün tutuldï* 47r12, *tārīḫ mingdä y.-dä altïda erdi* 48r15, *tārīḫ mingdä y.-dä on toquzda erdi* 48r17
3. 'Gesicht': *er y.-ün körgänim yoq erdi* 6r9, *qïzïl y.-li oġlan* 10r10, *y.-in körgän kiši* 13r2, *y.-i ġāyät körkli* 16r10, *mübāräk y.-ingizni arzulab* 18v13, *ḥaqq sübḥānähü wä tä'ālä-ning buyruġïndan y. äwirüb* 41r8
yüzük 'Ring': *mühürli y.-in*17r15, *mühürli y.-ni* 18r5, 18r7, 18r9, *y.-ni* 18r6

Z, Ż, Ẓ, Z̲

zaʿfärān / zaġfärān A. 'Safran': *tamām tänigä sarï zaʿfärān sürätdi* 35r14, *tamām tänim sarï z. teg boldï* 35v1

zaḥmät A. 'Krankheit': *Aqsaq Temir sarï z.-i birlä ḥālsïz olub yatur* 35v11

zamān A. 'Zeit': *äwwäl z.-da* 2v11, *ol z.-da* 21r5, 34v19, 44r15, 46v9, *z.-ïnda* 21v11, *šol oq z.* 33v4, *ol däẇirdä ol z.-da* 36r9, *šol z.* 36r11, *äwwäl z.-daġï burunġï yurtï* 36v14, *alïblarnïng z.-ï erdi* 36v15, *šol z.* 39v12, *bir z. bolub erdi* 43v22, *Yādïgār Ḫān z.-ïnda* 47r12, *aġalï inili ekisi bir däẇirdä bir z.-da taḫt biyläb olturdïlar* 48r2

żarb A. 'stark': *ġāyät ż. bek šähär erdi* 35r8

żayif (żaʿīf) A. 'schwach': *ż. ayaqsïz közsiz qïrmuṣqa* 31r1

Zäḥäb Pn. 1v6, 1v9

Zäḫüt Pn. 1v7, 1v9

zäẇq ṣafā qïl- A. 'sich amüsieren, sich vergnügen': *z. ṣ. q.-ur erdilär* 27r5

Zäy Gn. 'linker Nebenfluß des Kama': *ṭaẇ ṭarafïġa mäyl qïlmayïn Z.-gä käldi* Ms. B. 26v7, *ošbu Z. tamaġïnda olur erdi* 36v14, *babalarïmnïng eski yurtï Z.-gä barurmän* 39r18, *Z. tamaġï Bular Ḫānnïng yurtïdu* 46r15

z̲īlḥiǰǰä 'der zwölfte Monat des mohammedanischen Jahres': *z̲. ayïnïng yigirmisindä erdi* 36r16

zinǰir P. 'Kette': *barmaġïn baġlaġaysän daḫï z.-ni qaqġaysän* 43r13, *bir sāʿat bolur erdi z.-ni qaqdï* 43r15

ziyān P. 'Schaden, Beschädigung': *küč z. qïla bašladï* 36v16, *Barajnïng z.-ïndïn qačïb* 37r1, *hič närsäsigä z. tegürmänglär* 39r10, *maḥrūm maġbūn bolmangïz qatï z.-dur* 41r9

zukūt A. 'Almosen': *mālïngïzdïn z. berib* 40v11

z̲ulqaʿda A. 'der elfte Monat des mohammedanischen Jahres': *z̲. ayïnda* 28r2

ẓulm / ẓulum A. 'Unrecht, Gewalt': *ẓ.-lïq qïldï* 9r3, *ẓ. küč qïlurlar* 9v12, *ẓ. küč etdilär* 15r13

Züḫüt Pn. 1v7, 1v9

Züyä Gn.'Name eines Berges und auch des Flusses Swijaga': *Z. taġïnda barïb* 43v15, *Z. suẇïnïng tamaġïnda* 46v15

Faksimiles

داستان بسم الله الرحمن الرحیم نسل چنگز

حضرت نوح پیغمبر عم نینک تورت اوغلی وتقی تو

رت قزی بار ایردی بری حام بری سام بری

کنعان تورتنچی یافث ایردی تقی اولوغ

قزی ننیک آطی رحب ایردی ایکنچی سی ننیک

آطی رُحَب ایردی اوچونچی ننیک آطی رُحُت

ایردی تورتنچی ننیک آطی رُحُت ایردی

امّا رحب اوزی ننیک صُلبی قزی ایردی.

رُحَب رُحُت رُحُت اوچالوسی نوح

پیغمبر علیه السلام ننیک دوکاسیلری کوچوکدین

ایشاکدین ماچی دین اولوب ایزدیلار امّا

حام ننیک نسلی عرب خلقی دور سام ننیک

نسلی عجم خلقی دور کنعان طوفانده هلاک

اولدی نسلی کیسلدی یافث ننیک نسلی

روم خلقی دور یافث نی اوجاخان نیب

ایتور لر اوجاخان اوغلی باترخان آتینک

اوغلی اوجان خان آتینک اوغلی اُوز خان

آتینک اوغلی کوک خان آتینک اوغلی بوغاره

خان آتینک اوغلی قراخان آتینک اوغلی

کونوم خان آتینک اوغلی روجام خان آتینک

اوغلی سام سوچی آتینک اوغلی سالرسوچی

آتینک اوغلی سکا بروز آتینک اوغلی

تجومرکان آتینک اوغلی تجومان آتینک اوغلی

قرادمان آتینک اوغلی تورستای چچان

آتینک اوغلی تورساول مرکان آتینک اوغلی دوین

بیان اتینک اوغلی چنگزخان آتینک اوغلی

بوچی خان آتینک اوغلی سایر خان آتینک

2v

اوغلی سرتاق خان آتینک اوغلی بورتلاق
خان آتینک اوغلی توغای خان اتینک اوغلی تو
قتاغی خان آتینک اوغلی اوزبک خان آتینک
اوغلی جنبک خان آتینک اوغلی بردی بک خان
آتینک اوغلی شباق خان آتینک اوغلی مرتغ
خان آتینک اوغلی کوچوم خان آتینک اوغلی
آرسلان خان آتینک اوغلی برهان سلطان
اما برهان سلطان اوروس قولنده حبس
اولوب مرقد بولدی نعوذ بالله تعالی اول
باشدین سویلایلیک اول باش نغاجی بابالا
رندین سویلایلیک اول زمانده آق دینکز تنک
ایچنده مالته دیکان شهر بار ایردی اول شهر
خانی نینک آطی آلتون خان دیکان ایردی خا
نشی نینک آطی کورلاوج دیکان ایردی اول
ایکی پادشاه دین بر قز توغدی قز نینک آطی
علمالیک کورکلی آنا دیلار تقی آیچه کونکا کور

Romy-nāmä

کونزها دیلار

3r

کونزها دیلار قرقو قولاج تاش سرایده تورد
یلار اما کورکی آنداغ ایردی کولسه تورو
آغاچغه بیراق بنا ایردی تاقو ریرکا
باقسه اولان بنا ایردی ساچن تراسه بچو توکو
لو ایردی توکورسه آلتون کوش بنا ایردی
اما دونیاده برآر توق توغمش جان ایردی
قاشنده دایه لاری بار ایردی اوزینه یقین
دایه سی نینک آطی اورده خان دیکان ایردی
کونلار دابرکون بالیغ اولغاندین صونک
ایتدیکم ای اورده خان سن بوسرایدین
چقلسن تشقارونه کورایسن دیدی اما د
نیا دیکان بوسرایمودوریا اوزکا بوسرا

یدین باشغه بارمیدور یا اوشبی سرای ایچی
مودور دیدی اوردہ خان ایدرنیا ـ د
یکان ناشقا روکینک جهاندور دیدی آمّا
کون دیکان آی دیکان نرسه بار دور دیاتک روشن
یغی آیننک برلا بور دیدی آندین علمالک کورکلی
ایدی ای اوردہ خان سن منکا اول نرسه لارنی
کورکوزکیل دیدی اوردہ خان ایدی سن کور
سانک اولارسن ددی بنی علمالیک کورکلی ایدی
اولسام اولاین کوکوزکیل دیدی ایرسه ترازو
نی آجب ایابردی ایرسه کون یاروق اوزکا
کیردی علمالیک کورکلی آنی کوردی اوله قالدی
دایه لاری خانغه بارمیب نه ایتورمز دیب یغلا
شب اولتور دیلار برکون بولغاندین صونک
ـ بیدی دایه لاری سونی شب
اوراتور دیلار تقی ایدی لار نه کوردنک

(نرسه لار ـ شیوها)
(آنلار ـ بها)

ولاین ـ سهباء

بیردی ـ بها

ه بلوشنی کتوب

3v

آنده علمالک کورکلی ایدی بیاغی کوکان کوندین
قورسلغنه کالا بولدی ایمدی آتامه نه دیب ایتور
سز دیدی امّا اول آلتون خان اوزی وقت
وقت کلمب قزنی کوراتور خان ایردی آلتو
ن خان برکون قزین کوریلکا کیلدی ایرسه
کورارکم حمله ولبدور قزینه ایدی ای قزیم بشکا
سیسکل تشبدور نه بلا بولدی دیدی ینه اوزی
قازغوبرلاینکا کلدی ایدی کم آه کورلاذج
جفت بولغالی موندای اویانّ ایش کلکا
نی یوق ایردی قزیم غه بر بلا بولبدور نه
قیلسه بولور دی آندا کورلاذج ایدی ایمدی
مونی بوبرکا بو بورتغه بریب بولمای آیننک.
اوچونکم آدم اوغلی شیطان برلا برلا بر دور کوب
سوزلارکوب آوازلار چقار ددی ایمدی ایله اولسه

قزنی

4r

4v

کوزال کہ برلاتون دینکزنہ سالب بیارالنل
ددی آندین صونک کہ تونز دیلار قریف قرقنی
برلاکوک کوکارچنی برلاآلتون قونزی برلا طوطی
قوشی برلا سونماس چرای برلا توکاماس
آزوغی برلا توراتاغندان تون دینکزنہ آلتون
کہ کاسالیب بیاردیلار وینہ ایدی لار برنصیبلکا یولوق
غای دیب آندین صونک برقیج کون کچنی ایرسہ اول
دقتده توربتای چچمان نینک اوغلی توماول مرکان
دیکان آتاسینہ آیی ایردی ایل ناشینہ چقب
ماتوبرایردی قاشنده قرق کشی سے بارایردی
ایچنده بر قراقچے بارایردی شبا صوقوردیکان
توروکمان ایردی مانکلاینده برکونزی بارایردی
برکون ایدی ای توماول مرکان آلصدان برقرا
کوروبنوبردی اول شبا سوقوراپردی برآلتون

5r

کہ دوردیدی برقراطاغ دیکل قبان توبرادر
اوتہ کوراپرمن ددی سندین اوتوتورمن
ایچی سنینک بولسون طشی سینم بولسون دیدی
اول کہ طانکلہ توش وقتنده کلور بولغای
ددی آندین توماول مرکان ایدی خوش آلای
بولسون دیدی تاللای کون توش وقتنده
کلدی کوردیلار مرکم برآلتون کہ تورمچ بوز
ماغہ بوروغین بونین بلدیلار آنده شبا
صوقوز توروکمان ایدی ای مرکان آطیب بوزغیل
دیدی آندین توماول مرکان ایدی توروآتاینی
قیاآطاینی ددی شبا صوقور توروکمان
ایدی توروآنسنک ایچنده جانلق بارسہ بو
لسہ تکار بولغای قیاآطیب بوزغیل ددی
خوش آلای بولسہ قیاآطاینی دیب اوقزیاغہ
کزلاب تولتوروب آنداغ آتنی کم کہ نینک اوج
ناقتہ سینی ایرغتب ایلاپردی ایمدی کہ نی
قیاآطیب بوزغان اوچون قیان توماول
مرکان تیب ایتورلار ایمدی قیات خلقی نینک اصلی

توب بولاردور ینه اول کچه نی بو زغاندین صونک
علمالیک کورکلی چقتی قرق قنز قرغی برلا
کوک کوکار چنی برلا آلتون قوزی بلا برلا لولی قوشی
برلا بارچه سین توماوُل مرکان آلدی کچه طشین
شبا صوقور توکمان آلدی آندین صونک توماول
مرکان اول کچه چادر قوروب قزنی آلیب
یاتور بولدی علمالیک کورکلی ایدی ای مرکان
بزنی سنکا تنکری برکاندور قچانده بولسهن سنک
من مکر برآنچه کونکا صبر قیلسنک بولور ایردی
قورساغده برپالابار دوردی ولیکن بو قورسا
غداغی بالاآدمدان بولغانی دکولدور نوردن
قوپاشدان پیدا بولغاندور آنده توماوُل مرکان
ایدی من اول قورساقداغی بالانکا باقمان
آلیب یاتور من ددی آنده علمالیک کورکلی
ایدی های مرکان مراینه کوکدا یوروکان آق شو
نقار ایردوم ایمدی سز نینک قراغای دیک
بوبونکا قوندیم سز ایرکشی سزنکا کوب قاروایتیب
بولماس ددی امّا کونکلمنی قالدورماسنک بولور ایردی ددی

آندین توماوُل مرکان ایدی خوش سینینک
کونکلنکنی هیچ قالدوری مازمن تیدی آندین
صونک اول کچه چادر قوروب یاتتی لازم اولدلر
ین تابدی لار آندین توماوُل مرکان ایدی ای
علمالیک کورکلی بو قورساغنکداغی بلا قوپاشدین نو
ردین بولغانی چین ایمش آدمدان بولغان بولسا
قز بولماس ایردنک ددی سیوکلکی آرتوق
بولدی آندین علمالیک کورکلی ایدی ای مرکان
سن منکا ایشانماسمو سن من عمر مدا ایر بولزدن
کورکانم یوق ایردی بو کون بو کچه سنی کوردوم
دیدی آندین توماوُل مرکان ایدی اوزی بوازاوری
قز اورازی ایرکاتوش بولسون دیدی آشوق
ماقلغم اول بردی ددی آندین علمالیک کورکلی
ایدی منم قدرمنی بخشی بلکل تیدی آندین
توماول مرکان ایدی ای علمالیک کورکلی سینینک سوماکم
نک نشانی اولدورکم منم آغاجم قراغلی قوشوم
شونقارساچین قراغای تمغام اچامای
بولسون دیدی اول سیمبدین قیلت آچلمای

6v

تغا دیب هم ایتورلار صفنی اوشبولار دور
آندین برآنچه کون
دین صونک تورسا قدانی بالا توغدی آنینک آطی تنکری بلا
برکان دوین لقدور دیب دوین بیان اتا دیلار
برآنچه کونلار دین صونک توماول برکان نینک آتاسی
ترهنای چچان اولدی توماول برکان آتاسی
یورتنه باریب اولتوردی خان بولدی خانلقغه
اولتورغاندین صونک علمالیک کورکلی دین ایکی
اوغول توغدی برسین بودنه طای ایکنچسنی بلکوطای
آطا دیلار اول ایکی اوغول توغاندین صونک علمالیک
کورکلی نینک کونکلی یمان بولدی آنده توماول
برکان ایدی ای علمالیک کورکلی خلق اوغلی
اوغول تابسه سونورسن اوچون اوغول تابیب
کونکلونک یمان بولوردی آنده اول علمالیک
کورکلی ایدی من بورینغی اوغلوم دوین بیان
اوچون قایغورورمن تیدی بولانغه ایارکان
چچاک کا آو ناردونکغورغه ایارکان بالچقغه آوناپسن
خان

7r

خان اوغلی دکول سن یورتغه لایق دکول سن دیرلار
اوز حالین بلماسلار کوزی مالغه توبماس لار
بوته نه طای بلکوطای یورتغه لایق ایرماسلار من
آرسلان بالاسی ایردیم سنکا کلیب نه کوردیم
دیکلیمی من ددی آنده توماول برکان خان ایدی
خوش نه ایتمکا توپاسن ددی علمالیک کورکلی ایدی
سن اولسانک یورتنکنی اوغلانلارینک بودنه طای
بلکوطای بیلارلار منم نوردین قوپاشدین
بولغان اوغلوم دوین بیان اوچون قایغورورمن
ددی ایمدی برایکی اوغلم بودنه طای بلکوطاینی
قالماقغه بیارکل ددی آندین صونک توماول
برکان خان ایکی اوغلی بودنه تای بلکوطاینی قالماقغه
ایابردی تقی ایکی سنه یتی شلوکار قوشتی
اولار قالماقدا باریب مقام یورت توتدیلار
بربردا تورمدیلار قالمق توراری نینک اصلی
توکه بود انه طای بلکوطایدین دورینه اول
ایکا ژکینکاندین صونک بودوین بیانغه تز

آلدی لار آلتون خان نسلندان یتی سلطان
بار ایردی آنک کچسی تولوکلی دیکان ایردی آنل
قوبی آلانغوی دوین بیانده آلدیلار ینه اول
دوین بیان برلا آلانغو دین اوچ اوغول
توغدی برسی نک آطی بودنجار ایکنچسی ینک آطی قعین
جار اوچونچسی ینک آطی ساجود ایردی ایمدی قیات
اوروغی بودنجار دین تروز تقی ختای خلقی ینک اوروغی
قعین جار دین تروز تقی ساجوت خلقی ینک
اوروغی ساجوتدین تروز ایمدی توساول
سرکان یکرمی بل خانلق سوردی اندین صونک
دوین بیان اون توقوز بل خانلق سوردی اندین
صونک دوین بیان اوزی اولارندن اوچ کون
بورون خلقی بیک لارنی بیب ایدی آه آی
واه قالتاق خلق اوغلی بلنک لار اولومدان طوج
قورتلغومز یوق ایرمش اجل یتب کلسه دارد
درمان بولماس ایرمش من آلغان خاتونوم
آلانغو برلا برکا اولار من دیکان ایردیم ایمدی

اجل ایرشدی من اولار من سزلار قالا سز ایمدی
سزلارکا ای خلق اوغلی وصیت سوزیم ولسون
دیدی بوسندین توغغان اوچ اوغول بودنجار
قعین جار ساجوت بولار یورت توتماقغه لایق
یخشی ایرتاسلار ددی ایمدی ینه ای خلق
اوغلی من اولکاندین صونک خاتونوم آلانغوغه توش
توقول بولوب اینار من آنده یورتقه لایق یخشی
اوغول پیدا بولور ددی ای خلق اوغلی هر ایدآنی
کوتکای سز ددی ایمدی ینه بلکوم اول بولور کم
من اولکاندین صونک کون بولوب اینار من بوری
بولوب چقار من آندین بلنکز دیدی بو سوزنی
خلایقغه وصیت قیلغاندین صونک دوین بیان
دونیا دین اوتتی کتدی امّا دوین بیان دونیادین
اوتکاندین صونک قالماقداغی ایکی اوغلی بودانه
طای بلکو طای ایشتب کلمی لار کم آغامز دوین
بیان اولدی جنکامز آلانغو تول قالدی تیب اوندرکا

8v

کلدیلار اوتوز اوچ سنک نوکارلاری برلا اودرین
اودرلادیلار ینه بودانه طای بلکو طای ایدیلار
چنکامز آلانغو بینک قایغوراقا یغورا اغامز کوبو
کندین کوکلی یمان بولوب تردر دیب طوبچق
آطلارین بینب آق آق لای چقتی لار یاپرطاغنه
بار دیلار کیکلاق لادیلار برکیکنی تریک توتوب
آلب قایتی لار آنلار قایتب کلا تورغانده
اوبماندان برقوم کشی لار چقتی لار یاپرب بولوق
دی لار صوردیلار بهای قایدین کلورسز نه کشی
لارسز اولار ایدی لار بهای بزلارنی سورسانکز
قتای شهرندین بوصوب کلامز دیدیلار انلار
ایدیلار سزلار هم کم لارسز نه کشی لارسز بولار
ایدیلار بزقالمق خلقی نینک تورالاری بودانه
طای بلکو طای بز دیدیلار اولار ایدیلار بز اوچ
آیدین بری بوصوب کلامزا زوغنه توکاندی
اچمز دیدیلار بزکارحیم ایتب برنمه برسانکزیا
اوشبو کیکنی برسانکز نه بولور ایردی دیدیلار بولار ایدیلار

9r

طای تو آنکز دان نی اوچون بوصدونکز بیلسز
آچ بولوکز دیدیلار اولار ایدی لار تولا مونز توچ
قلدی ظلم لق قیلدی چیدا ما دوق بوصدوق
دیدیلار بولار ایدیلار خوش آلای بولسه دا بوترک
کیکنی برمانز دیدیلار اینک اوچون برطول قالغان
چنکامز بار دور آغامز اولکانکا قایغو دا دور آنکا
اوبونغه آلیب بارامز کونکی اچلسون دیدیلار
آنلار ایدیلار ای یارانلار بوق ایرسه بزنینک بر
اوغول بلامزنی آلنکز بزکا بوکیکنی برنیکز بز آچ
اولمایا لنک دیدیلار اولارغه تویینک بر بوتون برب
اوغول بلاسن آلدیلار بو دانه طای بلکو طای
ایدیلار چنکامزکا اوبونغه بوبخشی دوبردیدلار
سونیدیلار اول آلغان اوغول نک آطی یالین
دیکان ایردی آنینک آتاسی نینک آطی مانکقتای
بی دیکان ایردی آچلقدان درمان سز
لقدن اول بی اوغلی یالین نی برپوتغه بردیلار
بودانه طای بلکو طای اول اوغول نی آلیب کلد
یلار چنکامز نینک یلقی سینی باقیب قزنی توتارغه

بوبخشی لایق دیلار یالین نی کلتوروب چنکاسی
آلانغوغه طایشغوردیلار آلانغو آنیک توبین اصلین
بلیب بخشی آصرادی آندین صونک بو
دانا طای بلکو طای ایدی لار ای چنکا مز بزکا
روخصت برکیل بزلار قایتور مز آنینک اوچونکم بز
بوندا کتکاندین صونک تانکغوتدان ایلچی کلب
دورمان خبری بارایرمش بز قایتامز دیدی لار
آنده آلانغو ایدی آه واه های وای ای قاین
اینی لارمیم بودانه طای بلکوتای برآنچه کونکا صبر
قیلسه تکز بولور ایزدی آنینک اوچونکم ایمدی منم
بو اوچ اوغلوم بودنچار قعین چار ساچوت خلقنی
جماس بولیلار ظلم کوج قلونلار سونروم تنکلاماسلار
بولارغه عاقبل اوکوت برسانکز نه اولا دیدی بودانه
طای بلکوتای ایدی لار ای چنکا مز بزینک عقل
وصنعت اوکوتمز اولدورکم بواینی لارمز سنکا
تقی بیک لاریغه تقی ایل اولوغلارینه ایمین اولالار
بخشی توتالار ایمدی بلنکلار کم اونکا رپورت نک
نشانی بلکوسی اول تروبر چاودان ایلین کوب ایتار

قالاتوبون اولکا ایتار دنروا نرلسینی کینک ایتار
چاق ایلکا یات نوکارکا سترینی ایتما سلار اولوغلاین
تورکا کچریب کچکلاربن خدمت قلدورورلار
ینه بلنکلار کم اونکماس یورت نک نشانی
بلکوسی اول تروبر آونر یورتین یمانلار کشی یورتین
ماقتار اونراوروغین یمانلار کشی اوروغین
ماقتار اونر آغالسین یمانلار کشی آغاسین ما
قتار اولوسی تروبر کچسی سویلار آناسی تروبر اوغلی
سویلار مضقلچی بولور بیران آطمنکان قز
یل یونزی اوغلاندین کینکاش سورغان اول
کشی کشی بولوب یورت کوتماس ایلن اولماغان
ایل اولسه اول ایل ایل اولماس مال کوتمکان مال
کوتسه قز اولاننی اوتلادور قوش چویمکان کوش
چویسه قارغه برلا قانر آلدورور من دیر
تورا کوتمکان تورا کوتسه کشی اتین بیارمن دیر
کون کورمکان کون کورسه کون ایتوکنی کیمان دیر
مال تابماغان مال تابسه کشی نی کوزکا ایلمان دیر

10v

آینک تیک تورا کوتمکان توزا کوتوب ماک نسزلار
مالکی بولوب بزنینک بوابنی لاریمزنی آندافغ
کشی لار آزدوریب توروردیلار هامراینه
بلماکان لار بلورلار اوکرانمکان لار اوکرانورلاردی لار
مونکا دلیل سوزده هم بار دوبر ایتماکچی دان کینکاش
سورماغیل تزچی دان کینکاش سورماغیل قتاچی
دان کینکانش سورماغیل کورکان کورکانین
ایتورکوتارکان ایتماکن ستار ایمدی تنکری
سینه توبه قلسون اولوغلار دین بیک
لاردین کینکاش سورسون ایمدی وصیتم او
کوتم ایتورسوزیم موندان آرتوق بوقدوردیلار
ینه بو سوزلارین اینکاندین صونک بودانه طای
بلکوطای یورت لاریند قایتی لار آنلار قایتقاندین
صونک بواوچ اوغول بودنجار قعین جاز
سابجوت آغالاری نینک اوکوت وصیتنی سوزینی
توتماديلار آناسین سانغه سنماديلار
اونکماس بولديلار ایل کون بیلا لار

11r

ینه خلق اوغلی نه قزنه کوچ ایتا باشلديلار
بابلارینک آیری اورکا چلی نارديق کیین آیاغی
چالش یورغاسین مونی اونون آرغاماغین
باتوریکت لار کیارکوپاسن یخشی بیل لارینک
قزلارین آلديلار بوایشکا خلق اوغلی کونماس
چیدا ماس بولديلار چیلب کلیب آلانغه ایدی لار
آه الانغوزنینک ایتمز بتب سویامکز قالدی ایمدی
چیدارحالمز قالمدی دديلار آنده آلانغه ایدی
آه ای وای خلق اوغلی آنلارنم سوزیم تنکلا
ماسلار سزلارنینک هم قدرنیکزنی بلماصولار
ددی آنده آلانغه ایدی آه ای وای خلق
اوغلی سنم ایریم دوبن یان سزکا اینماديمو من
اولکاندین صونک توش تول بولوب کلورین
دیما دیمو ایمدی کلور وقت کلماندور ایریص
قالنکز بولسه ایر اوغول بولغای ددی آنده
آلانغو دین بوسوزنی ایشتب خلق اوغلی سوزندیلار

48. شاد بولدیلار ینه آندین صونک آلانغونینک بوسوزی
خلق آرا سنده مشهور بولدی دنیاکا چغان کلوردیب
آنی کوتارا بردیلار آنده آلانغونینک اوچ اوغلی بودنجار
قعین جار سالجود خلایقدین ایشتی لار آچولانیب
بیلشیب بر کون آنا لارینه کلدی لار آنده آلانغو
ایدی ای بالا لارم قالای بارور سز ددی آنده
آنلار ایدی لار سنینک بیک اوترؤک سوزنک ایشتب
کلدوک تیدی لار آنده الانغو ایدی آی وای شولار
سنم سوزیم نه اوچون اوترؤک بولسون دیدی
آلار ایدیلار ای آنا اوترؤک بولمای نه بولسون
قیرساغدا بر بلا بار دیب خلق اوغلی نه ایتب
49. سن بز نی اوغلغه سنامای قیرساغنکدا نی
بالانکا کوتورور سن اوترؤک بولمای نه بولسون ددی لار
سقالونوسن سن ایجیب بولز بولماغه مانی دیکان
توشموسن کون ایسی سنه بولز بولماغه قاقن قار
بوزموسن ایتر سنه اورلیق بیماغه تاقق موسن
کولکا اقتاب یومورتقه سالماغه قرة آناسی
موسن کوبوک آشاب بولز بولماغه سنینک ایرینک

اولکاندور قیرساغدا بالا بار دور تهب خلق نی آز دورور
سن تیدی لار الا سن تونایکی کون بر بوطغه سانغن
آلمش یالین پرلا اوینایش ایتیب بولز بولغان سن
تیدی لار آنده الانغو ایدی آه ای خلق اوغلی
بو سوزی بوشوم لارینک سوزی بمدور یاسز لارینک
بیمدور ددی آنده خلق اوغلی یغلا شیب کوتزلماشب 50.
ایدی لار بو سوز اوغلانلارینک سوزی دور ددیلار
آنده آلانغو ایدی آه وای خلق اوغلی ایمدی ایشا
نماسانکز سوزیم اولدور برلیکی اوچ کشی ایزونکز
بلکوسی اولدورکم کون بولب اینا بوری بولب
چقار ددی آندین صونک آلانغو غه بلدورمای
اوچ کشی قراب تور دیلار اول اوچ کشی نک آطلاری
بولار دور بری قیچاق دیکان ایردی ایکنچسی کل
بحد دیکان ایردی اوچونچسی ادرج دیکان ایردی
بو اوچ کشی ایدی مقلنک سانکی بولغان ایردی
هوا دین بر بار وقتین کون اندی کوردیلار
ایرسه ایسلاری کندی بولار ینه بر آنجا دین صونک

12v

ایسلارین بدیلار ایرشه بربرندین صور دیلار
یامی کون بولوب اینکان نه ایردی دیدیلار
کلونکز بزلارا سرکان کشی تیکل بولوب اولتور
غنچه یالارمزنی تارتیب چیقالیک بوری بولسه
چقاردیلار آندین تورا سالیب یالارین
چیکدیلار کوردیلار کم یلقی یاللی کوک بوری
چقاقلری آرتنه قراب چنکز چیب اولز
بردی بارب اورمان اچنه ایندی سوی بواچ
کشی آشکاره کوردیلار بلدیلار بولارینه
بارب بوکورکاین بودنجار قعین جار
ساجوت قه ایدیلار آلارنی اوچ کشی دین
ایشتکاندین صونک ایدیلار بولاسی بولور
بولملی قالماس بزنینک اولوشمزنی آلماس
دیلار آندین صونک آلانغو نینک کوزی
یارودی برایر اوغلان توغدی توغوردی آلتون
ایزارلق یغزنده مهری مهرنده جبرائیل زشتنینک

13r

آطی بارایردی اوزی بوری یغزلی ایردی
جبرائیل کوزلی ایردی یوزین کوزکان تشی آرتیدین
اولاین دیر ایردی قاشنده اولتورغان لارمای دیک
ایرورایردی وتقی آطوم طونم سنکر بولسین
دیر ایردی آندین صونک جنکز اوسدی اولغایدی
خلق غه عدل داد قلب فایده لیغ بولدی
خلق اوغلی سوی سوب اوکوب جنکز غه
ایارا باشلادی لار جنکزنی غایت بحشی
خان دیب خان نک حسبی بلا شی دیب ماقتا
دی لار آغالاری بودنجار قعین جار ساجوت
بو جنکزنی کورالماس بولدی لار کونلادی لار
تقی ایدی لار کوزلارا ایدی نوکارلارمز
خلقمز اوینا شلان توغان اوغلغه اولتورولدیلار
دیدی لار انی اولتورالنک دیدی لار بوق ایرتنه
تماز مز دیدی لار اندین صونک بنه بواچ
اوغول کیلاش ایتب بزکون یلیب کلدی لار
خلق غه یار سالدیلار جنکزنی اولتورامز
دیدی لار آنده خلق اوقلی ایدی لار هایای

جنکز سز اوچاق دین یورتقه لایق اوخشاماز
خلق غه فایده لیغ دور بو جنکز نی سزکا اولتورور
کاپرماس بز تیدیلار اکر مال اولایتب آلور
بولسانکز آنانکز تینک مالین آلنکز تیدی لار
یوق ایرسه آنونک بز آوچون بزاولوشورمز
تیدی لار آنده بو اوچاق خلق اوغلی دین
بو سوزنی ایشتکاندین صونک قورقب
بارسه قبلا آلمدیلار امّا کونکل لاریده
ایدی لار خلیف اوغلی بو جنکز غه آق عور
مونی بلکولی اولتورور بولماس بلکو سزه
خلق غه میلدورمای اولتورور بز تیدی لار
خوش آنداغ بولسانکز آنا بز تینک قالغان
مالین اولاشب الور مز تیب آنالاری قرنه
قالغان مالین اولاشب الدیلار امّا دوین
بهاز تینک بر آلتونلی کوهرلی صداقی بارلردی
بهاسیز تاپما دیلار اولاشمای قالدوردیلار
ایمدی آنامز کیمکا بو یورتنه بو صداقنی

اول آلسون دیدیلار اولوشینه تیکان مالارین
آلغاندین صونک صداقنی آلیب آناسی قاتیغ
کلدیلار تقی ایدیلار آنامز سزکا یار لقاب
خانلق برسانکز بو آلتونلی صداقنی اول
اوغلینک آلسون دیدلار آنده آلانغو ایدی
آه ای بالالاریم اوز یورتین یمانلاغان اوزکا
یورتدا سوکوشی بولور اوز آناسین یمانلاغان
یات دوشمانغه توتغون بولور اوز کشی سیغ
یمانلاغان یات دوشمن غه خور بولور سز شو
سلار بلم سوزیم توتار موسز تیدی اول
اوچاو ایدیلار بلی خوش توتارمز تیدی لار
ایمدی سز لار سوزیم توتار بولسانکز تزلمردن
توبتکان کونکا فوطای فوطانکزنی سالنکز قایسی
تلیز تینک فوطاسی انکار ایلمب توقتا سه اول
اوغلوم خان بولسون تقی بو آلتونلی کوهرلی
صداقنی هم اول اوغلوم آلسون تیدی
ایرسه آلانغونینک بو سوزنی انلار خوش
کوردیلار بیللارندی آلتونلی فوطالارنی

14v

سالیب باقتی لار اوچاوسی ینیک نوطاسی
ایلنمادی مکر جنکزینک بریغاک نوطاسی
بارایردی اول هم سالدی آنینک نوطاسی
ایلنب توقتادی آنلار بو اشنی کوروب
تاپنکغه قالدی لار تقی آچولارندین ایدی
یلار بو آنامز آلانغو غایب جهاد ولیرمشی
کوزمزنی باغلادی تیدی لار کونکلار
ینه یمان آلمب کتدی لار امّا هر دایم جنکزنی
اولتورمک قصدنده بولمرو ایردی لار
آندین صونک بو باش اوغول جنکز بو آغالارم
بنکا دوشمن بولدی منی آندین اولتورور
لار دیب باشندین قورقب قزاق چقب
کتاین چقب کتکاش ایتب بر ایکی اوچ یکه
اونینه ایارتیب آنا بی آلانغوغه کلدی
ایدی ای انام من ایمدی بو سردین بو
یورتدین کیتارمن ایشه تکالیک صوزی بنک
باشنده کوکولان دیکان قاراقاق باردور اول

15r

طاق دامقام یورت توتارمن قوش قورت آوزلارمن
اول آوزلاب آلغان قوش چونی چولقارمن آنی
صوغه یبارورمن بزینک تریک لکزنی اول قوش
چوندین بلکای سن آیو آقور تورمن آرسلان
یوکور تورمن هم ایم منی ایزلاب سوراقی بارسه
یوندین بلسون لار تیدی اوزلاری کتدی آناسی ایلاب
قالدی ایرته کسین خلق اوغلی کور نوشکا کلدی لار
ایرسه چنکز نی کورماد یلار تقی سوردیلار
چنکز خانمز قایده دیلار استادیلار تایماد یلار
چوبرلانب چم غایب ایلاشدی لار آندین سونک
کلب آلانغو دین سوردی لار اول هم ایتمادی چنکز
خان قزاق چقب کتکاندین صونک آغالاری
بودغار قعینی جار سالجوت خلق اوغلنه ظلم کوچ
ایتدیلار خلق اوغلی چیدامایین آلانغوغه کلب ایدیلار
ای آلانغو اول اوغلونک جنکزنی کوپر کوزکوتچا کور
کوزمای جانمزنی آلسنک ایردی ایمدی نه اوچون
کوپر کوزوب جانمزنی آلدینک تیدی لار چوبرلانب
یغلاشب ای الانغو چنکز خانمزنیک خبرین
بزلارکا ایتکیل بزلار آنی استای بارورمز تیدولار

آنده آلانغو ایدی آه وای خلق اوغلی انداغ بولسانکز
اوغلوم جنکزنی سوسانکز ایرته برلابش آلتی
رؤنینک یخشی لایق کشی بلری کلنکز آنلاوغه
بولنی ایزین کورسانایین تیدی آندین صونک
ایرته برلا آلتی رؤنینک لایق کشی لری کلدیلار
سوردیلار بولی قایده دور تیدیلار آنده آلانغو
ایدی خوش ایمدی بارجب شول تکالیک شوینغه
باقیب توهرونکز خبری کلور تیدیم بولار شوقاسینه
بارجب باقیب توردیلار کیچ بارسه کوردیلار
مکر قوم قوش چونی کوردیلار بنه قاتیب
کلدیلار آنده آلانغو سوردی نه کوردنکز تیدی
آنلار ایدی لار بوق بارسه کوردما دوک مکر برقوم
قوش چونی کوردوک دیدیلار آنده آلانغو ایدی
های بلنک لار ایمدی منم اوغلوم جنکزنینک خبری
اوشال سز کوزکان قوش چونی دور تیدیم سزلار
اوشبو تکالیک سؤنی قدرجب ایرلانکز تکالیک
سؤنینک باشندا کوزکولان دیکان قراطاؤ تینک
باشندا بش آلتی آغاج بولور اوشال یردا مقام

توتارسن دیکان ایزدی اوشال چونی ایرلاب
بارنکز دیدی اما تکالیک صوی تینک ایسکی
قاری بولاسی اوندوزکم کوندوزتاشب قاباغنی
آشارکچه سی صاباشینه چشار تیدی آنده
ینه آلانغو آلارغه ایدی ایمدی سزلار اولریکا
بارجب تیب مرجنه بولغه قسمه نکز کورسانکز
سزلار مونده نه کلی لار سز تیب سورغانده
دوین دوین دیکای سز اما منم اوغلوم جنکزنینک
توسی نشانی اولتور کم آق طونلی کوک
آطلی آلتون بوروکلی بوزی غایت کوزکلی آلتون
صاقلی ایزچرایلی جبرائیل دیک سنلی تزور
آطلی قاچی لاساغیب بولغان دیکدور آندان
آنی بلکای سز تیدی اما جنکز خاننی استای
بارغان بیک لارنک آط لاری بولار دورا اول
اوبشین مایقی بی ایکنچی سی قالدار بی اوچنچی سی
اوردا بی تورتنچی سی قبچاق بی بشنچی سی
تامیان بی التنچی کرایت بی یتنچی بورتاق بی

16v

سکز یجسی تمر قوتلوی توقز یجسی مونتان بی
اونونجسی تانغوت بی ایردی بو اون بیک کیکلاز
قیاتیه چنکز خانغه بیتوب آنی استامیک قصدنده
بولتوب لار اما تیورت بیک بونی استامکا اولمدیلار
قولداقی خانمز نی خورلاب آکسدان استامکز
یوتش تیدی لار آنلارنیک بری قونکرات بی
ایکنجسی قطای بی اوچونجسی سالجوت بی
تورتنجسی قیات بی ایردی اما بو قطای
سالجوت قیات اوچاکوسی خلق اوغلی
بیلار ایردیلار قونکرات بی آنلارنیک
ایشانجلی کینکاشجسی ایردی قونکرات بی
چنکز خانغی استامکلکا بارما دی بو ایتلکان
اون کشی اول قونکراتغه باقدیلار کشی کلار
اما اوشبو مایقی بی لوزکا بیک لارکا بیلدورماه
آلانغودین برهمری یوزکیم آلدی آندین
تکا لیک صوتش قدرت کشی لار اوچ آیده بار
تیندی لارم براوچاق قیلطافیغه منیب قراد یلار
آرتلارنده برآق سرای برکوک سرای کوردیلار
یغه قاینب برآذنه کلدیلار اول سرایلارغه

17r

اینمادیلار آنده برطاق بار ایردی اول طاق بیک
قباغنده یاتتی لار برآذنه توردی لار طوغ نارلی
نشان بلمادیلار امکر برآذنه دین صوکک
برآواز کلدی قرغه چهارلاغان دیک کشی
سوز لاکان تیلک قرلب یوروب باقتی لار
برآز کشی کلیدوب یولی بیلکی یول چقه یا تورشول
طاغ نیک قباغدن بری کلکان اوغشایدور تیدیلار
اما بولارنک آوازین ایشتب آوازلاری تندی اول کون
طوغ نارسه بلمادیلار ایرته کسین آیوز آقردی آق سلان
تپقوردی بلدیلار کم چنکز خان آق آوزلای چقتی
تیدی لار بولار اول آوازنی اشتکاج یوکوروب
باردیلار کوردیلار کم برکوک آطلی آق طونلی
آلتون بوبوکلی آلتون صداقلی ایرچیرایلی جبرایل
دیک کورکلی سنلی آیوسنلی آچنکز نی تاندی لار
وبلدیلار اول کلکان چنکز ایدی کلارسز نی
آندیب یوروز سز نه کشی لار تیدی بولار ایدی لار
دوین دوین تیب بولاردین اول سوزنی ایشتکانین
صونک کوزلارندین غایب بولدی بولارنه بلماسه
قایغدیلار اول کچ قایغوروب باندی للم آندین

1. کلکان

ینه ایرته بولدی ایرسه آوازلاری برلا چارلادیلار
آقتوغان طوطیاق طوطلاق آق طیلاق
تیو چارلادیلار ایچ نارسه آوازکلادی آنده
صونکا ینه ایکی اوچ کون یاندی لارینه
برکون آیوآقوردی آرسلان تخغوردی
بلمدیلار کم چنکز دور آقوآقولای چقتی
تیب سوق نشدیلار ینه باریب کوردیلار
اوشال کشی ینکا اوزیدور آندین بولارنه
چنکز خان ایدی های سزلارکم سزلر
دایم بزنی آندیب یورور سز تیدی بولار
ایدی لار دوین دوین تیب چولاشب تورديلار
بولار بولای یغلاغنغه چنکز خان اوزی
هم یغلادی ینه ایدی های سزلارنه اوچون
موندا کلدنکز تیب سوردی بولار ایدیلار
سنکا آرتکدن اولایک تیب یورور سز دی
لار آنده اول چنکز خان ایدی های سزنی موندا
کلورکه کم اوکراتتی تیدی بولار ایدیلار بزلار
کا برحیم قیلب صویورغاب آنانکز آلانغو

اوکراتدی ددی لار آنده چنکز خان ایدی ایمدی
آنداغ بولسه قانی منکا آنام ینکا برلکوهنی
بارمو تیدی ایرسه اوزکا بیک لارتیک تورديلار
امّا اوشین سایقی بی قولندان آلانغو دان
آلغان مهلی یوزوکنی چقاریب بردی آنده
چنکز خان یوزوکنی آلیب باقتی ایرسه آلانغوینک
مهلی یوزوکنی تاندی تقی کولوب آیدی ای
سایقی بی اگر من خان بولسلم بلکیک سنینک
بولسون تیدی اگر سن بو مهرلی یوزوکنی
آلیب کلماسنک منکا آنام ینکا برنشانین
کلتورماسنک من سزکا یوق ایردیم تقی سز
منکا ایش بولماش بولماس ایردینکز تیدی
امّا بو سوزدین اوزکا بیک لاریم سزلار هم کونلوکزکا
یمان سلر آلمانکز سزلار بارچه نکز منم جانم سز
ددی کلنکز ایمدی قوشقه قیّتالق آنده
باریب اولتورالیق تیدی سراپغه باردیلار
برآذینه آنده یاتیب آتش بیدیلار تورلو خزابلار
ایچدی لار سونماس چراغ توکا نماس آتش بیدیلار

18v

آندین سونک ینه جنکز خان ایدی کلنکز ایمدی
کیکاش الیتب اولتورالی سزلارکم بزنی استاه
کلیب سزلار نیچه رق خلق برلا برسز تیدی
بولار آیاقغه اورا نوروب اونوندی لار ونتی ایدی لار
ای اولوغمز خاتمز جانمز کلکان رق دین سوسانکز
بزلار مونده سزنی استای کلکان اون کشی
سز توقوز رق دان تیدی لار امّا قالداری
یالغوز اوزی دوی آنانکز آلا نغو بز لارکا
قوشب یبارمدی امّا قونکراتی
سزنی استای کلکا اونا یبارمدی
تقی بزوی برله سنک اغالارینک قاشنده
دوردی لار بزلار سزنینک میارکی
یوزنکزنی آرزولاب آرتونکز دان اولا
یبا کلموک سزکا قوشلدوق هم اوز منی هم
بارچه رق خلقمز برلا سنینک قولونکز سز
تیدی لار آنده جنکز خان آنلاردین بو سوزنی
اشتی ایرسه سوئنب ایدی ای بیک لرهم
اولوغلارهم ایمدی یوکوندین صونک سز
منم سز من سزنینک من تیدی آندا بولار

19r

جنکز خانینین بو سوزنی اشتی لار ایرسه
غایت سوندیلار تقی ایمدی سنی بزلارکا تنکری
بردی آنینک شکرلیکی اوچون بو منب کلکان
آطلا رنمزنی آز ادیبارالی تیدی لار منب بارغان
آطلارین جنکز خاننی بولغانلاری اوچون آز
ادقیلدیلار آندین صونک جنکز خان بولارغه
ایدی های منی نه برلا ایلتارسز تیدی آنلار
نه برلا آلیب بارامن بلدیلار امّا قالداری
ایدی من برهنر چغارایین تیدی بولار ایدی لار
کورسات تیدی لار هیچ کم ایرسه بلماس ایردی
اوزاوستاد لقندین برامریه یسادی ایمدی
آریه بیرین سوریسه لار بالین بی اوغلی قالداری
تماک کرک آنده بند آریه نی توزوت تمام قلغانین
صونک جنکز خاننی آریه غه اولتوروب غه اوتدیلار
جنکز خان کلیب آریه نی قزادی خوش قیلب
سن تیب قالداری نه یاقتادی آندین صونک
جنکز خان آریه غه اوتوردی بولارغان بیک لر
اوزلاری آریه سوراديلار تارتدی لار آنده اوشین

مایقی بی ایدی ای بیکلار من سزنینگ شلینگز
بارا آلماندور آیاتم قسقه دور تیدی/ آنده
بیکلار ایدیلار ایمدی نتاک قیلورسن/ انده
مایقی بی ایدی من خاندان اوتونایین بوخست
بولسه خان برلا آربه غه اولتورایین قاییسنگز
آربه نی تارتسه من آنی تیاق برلا کوتکاتورتایین
تیدی/ آنده بولار ایدی لار خوش آلای ایت تیدیلار
آندین سونگ مایقی بی جنگز خاندان اوتوندی
تقی ایدی انی خانم منم آیاغم قسقه دور
آربه نی تارتا آلماندور سویورغاسنگ من سینگ
برلا آربه غه اوتورور من تیدی آنده جنگز
خان ایدی خوش اولتور دیدی آندین صونگ
بو بیکلار برآنچه کونلار دین سونگ کلیب
جنگز خاننی آلیب الانغوینینگ شهرینه
یتدی لار/ آلانطوغه خبر قیلیب سرایغه ایندی لار
آمّا آنده جنگز خاننینگ آرتندین قایسی

اینارنی بلمادی لار آندا مایقی بی ایدی ای
خانم سزدان یسونگ آربه تارتقان اوکونز اینارمو
آنی یکلان ایاسی اینارمو تیدی ایرسه آندا جنگز
خان ایدی ایاسی ایمای اوکونز اینارمو تیدی
ایرسه مایقی بی یردان یوکروب ایندی جنگز
اونگ باشدا اورون آلدی اونگا بیکلاری ینه اولتو
ردیلار ایرته کیسین جنگز خان تورت یوز ایلنگ
کشیسنه اولوغ قرغین ایتدی اوشال اولوغ
قرغندا بودنجار قعین جایر سالجوت تقی قونکرات
بی نی تمام قیردیلار اولتوردیلار آمان برما
دیلار/ امّا اول وقتده قونکرات باطرینگ
برقز قرداشنی بارلاردی بوآته قوچین آتلیغ
ایردی/ اول بورته قوچین اولوغ قرغنده هلاک
بولماسون تیب تورت اوغولنی آلیب قالیب
یاشروب ایسرایردی/ برسی بودنجار اوغلی
ایردی ایکنچسی قعین جار اوغلی ایردی اوچنچسی
سالجوت اوغلی ایردی تورتنچسی الغاتی قونکرات

20v

بی بینک اوغلی ایردی هیچ بر خلق غه بلدور
ماوی آنده خلق اوغلی آنکلا شب ترکا نیب
چقاردی لار تقی خانغه باریب ایدی لار
ایرسنه جنکز خان آچو لا نیب کشی لارنی
یاشرکان کمدور تیدی آنده تورغان بیک لار
ایدی لار ای خانم قونکرات بی بینک قز قرداشی
بورته قوچین یاشروب دور نیدی لار آنده
جان ایدی بارینکلار آنی موندة تیز کیلتورینکلار
تیدی ایرسنه روان اوق باردی لار بورته قو
چین غه ایدی لار تیز بول سنی خان اوندار
دیدی لار آنده بورته قوچین بو سوزنی ایشتی
ایرسه خوش بارابن تیب تورا سالیب صیرت
کیشی تونی یلتکای یابونب تقی برآل یفک
پشتی بارایردی آنی کیدی تقی بر قرا تولکی
بورکی بارایردی باشیقه کیدی تقی اول باشروب
آلیب قلیغان تورب اوغولی اوزی برلا برکا آلدی
اول اوغلانلار بینک قابسی سی اون برشار

p. 544.

21r

تقی برسی اون ایکی یاشار تقی برسی اون اوچ
یاشار یته برسی اون توت یاشار ایردی بو اوغلانلار
غایت کورکلوک ایردیلار بورته قوچین اوزی هم
آلاردین بش آرتوق ایردی آنداغ صولو کشنی
اول زمانده هیچ کشی کورمشی یوق ایردی
تنکری قدرتی برلا پیده بولیش ایردی قریق
تولاج ساچی بارایردی آرتندان ایکی دایه سی
آلتون طباقغه ساچین سالیب یوروتور ایردی
آنده خلق اوغلی ایدی لار ای بورته قوچین
سن بو صفتلی کورولکلی کشی نه اوچون موندای
ایش قیلدونک بو اوغلان لارنی یاشردونک
اوغری بولدونک تیدی لار آنده بورته قوچین
ایدی ای خلق اوغلی من سزکا نه ایش
قیلدیم اوغری بولسام خانغه اوغری بولدیم
تیب جواب بردور ایردی آندین صونک بورته
قوچین نی اوغلانلار برلا جنکز خانغه آلیب
کلدی لار خان تقی صونونک کورکنی اوزون
ساچنی کوروب ای تانکغه قالدی ایدی

ای بورته توچین نه اوچون منکا اوغری
بولدونک بو اوغلانلارنی باشردینک تیدی
آنده بورته توچین اوتونوب ایدی ای
خانم بن سنی آیاغانی اوچون آیاب
اوغری بولدوم باشیردیم تیدی آنده جنکز
خان ایدی نچون منی آیادنک تیدی ایرمه
بورته توچین ایدی ای خانم سنینک جانکه
کوچ بولور تیدیم آنده خان ایدی منم
جانغه نچوک کوچ بولور تیدی بورته توچین
ایدی ای خانم آنینک اوچون کم نوح پیغمبر
علیه السلام زمانندو خدای تبارک وتعالی
کافرلارکا قهر قیلب طوفان سوینی یاردی
کافرلارنی طوفان صویغه باتوردی بوق
قیلیغ تقی اول طوفانده هرجانلیق بتکل
ایرکاکی تقی تخی لیک نسلی کتملا سون
تیب نوح پیغمبر عم بتکنکه سندا تونقاردی

آزاد قیلدی سن خان بولسانکدا تنکری تعالی
بتک قولی دکولمو سن آرسلان کیک ایرکاج آشا
سکرب آرتدا غین قایتب آلماس آکوا د
قیلو بیار ور ای خانم سن آدم سن منی
تقی بو اوغلانلارنی آکزاد قیلغای سن اول
اجیغ لیف یمان قرغنده جلق اوغلی بولارینک
قدرین بلماسلار اولتورورلار تخی نسلی
تزی کسلما سون بیتب آلیب قالدیم تیدی
آنده جنکز خان ایدی های سننک شول
بخشی دلیل لی سوینینک اوچون تقی
سننک دینکز دیک کونکلونک اوچون یوزنک
اولو مدان آزاد بولسون تیدی کیل ایمدی
ای بورته توچین کونکلومنی قالدورماغیل
اونکنی سندین ایرماغیل تیدی آنده
بورته توچین ایدی خوش سزمنی سوسانکز
من سزنینک من تیدی آندین صونک جنکز

22v

خان نینک کونکلی ایردی ایکولاسی بربرینی
قبول قیلب حلال جفت بولدی لار خلایقغه
اولو بلوی قیلدیلار بودنیانی اوز دور دیلاری
ینه یاغرونب قالماسون کم جنکزخان نینک
بورته قوچیغی دان بوتورت اوغلی بولدی
اولوغ اوغلی یوچی خان ایکنچی سی جغتای خان
اوچونچسی کرای خان تورتنچسی تولی خان
دیکان ایردی ینه اندین صونک جنکزخان
یخشی قلق برلا عدل داد قلمق برلا ایدی
نسلی لشکری برلا یوریب اورشب کوب خالایق
اورده لارنی اوزیکا باقتورغان ایردی تقی
آنینک آطی چای دنیاغه تولغان ایردی آندین
صونک جنکزخان اوزنی استای بارغان
بیک لارکا هر بر سینه اورون مقام تعیین
قیلب ایل کون بردی سیورغادی

23r

آندین صونک جنکزخان اوشبو بیک لارنینک بارچه
سنه اوز لواوزی کا تمغا قوش اغاج اورانلار
بریب باذ باذ خلق قیلب آیوردی اول
باشلاب بودنجا راوغلی قیات غه ایدی سنینک
آغاجنک قراغای بولسون قوشنک شق نقار
بولسون اورانینک آروجان بولسون تمغانک
آجماق بولسون یعنی اوزنه تمغا بولسون تیدی
صفتی اوشبو دور ینه اندین صونک 60.
جنکزخان قونکرات بی اوغلی سنطکا ایدی ای
سنطکه سنینک آغاجنک آلماغاج بولسون قوشنک
لاچین بولسون اورانک قونکرات بولسون
تمغانک آی تمغا بولسون صفتی اوشبو دور
ینه آندین صونک جنکزخان ایدی ای اویغشین
سایقی بی سنینک آغاجلنک قراغاج بولسون
قوشنک قراقوش بولسون اورانینک صلواة بولسون
تمغانینک سرکا بولسون صفتی اوشبو دور

وبا بوله تنکرده کورلور :Cbl.

وبا بوله کورلار :Cbl.

+ تقی اوزکا بیک لارکا

ینه آندین صونک چنکز خان اوردای بی کا ایدی ای
منک صداقلی اوردای یعنی منک تمک لیک آندین
قالدی. اوردای بی غایت ده بای کشی ایردی اوردیغه
چقار بولسون منک صداقلی کشی برله چقار ایردی
چنکز خان اوردای کا ایدی ای اوردای سینک اغاجنک
قاین بولسون قوشنک قارچغه بولسون اورانینک آلاچ
بولسون تمغانک قوش قابرغه بولسون تیدی صفتی
اوشبو دور ینه آندین صونک چنکز خان
ایدی ای تامیان بی سینک آغاجنک تراک بولسون
قوشنک قرغی بولسون اورانینک طوطیا بولسون
تمغانک ارغاق بولسون صفتی اوشبو دور
ینه آندین صونک چنکز خان ایدی ای قپچاق
بی سینک آغاجنک قرما بولسون قوشنک بورکوت
بولسون اورانینک طوق صبا بولسون تمغانک
تراق بولسون تیدی صفتی اوشبو دور
آندین صونک ینه چنکز خان ایدی ای جورما
طی بی سینک آغاجنک اونانکی بولسون قوشنک

ایتالکو بولسون اورانینک آق طیلاق بولسون تمغانک
سنلی سناک بولسون تیدی صفتی اوشبو دور
آندین صونک چنکز خان ایدی ای کرایت بی سنک
آغاجنک چوکا بولسون قوشنک قاز بولسون اورانینک
آربورد بولسون تمغانک کوز تمغا بولسون تیدی
صفتی اوشبو دور ینه آندین صونک
چنکز خان ایدی ای موتیان بی سنک آغاجنک
میلاش بولسون قوشنک طورنه بولسون اورانینک
بایغونکرات بولسون تمغانک قوبوشغان بولسون
صفتی اوشبو دور آندین صونک ینه
چنکز خان ایدی ای بورجن بی سینک آغاجنک
ایمن بولسون قوشنک کوجوکان بولسون اورانینک
آق طوغان بولسون تمغانک جغالبای بولسون
تیدی صفتی اوشبو دور آندین صونک ینه
چنکز خان ایدی ای بورقت بی سنک آغاجنک
چغان بولسون قوشنک هدهد بولسون اورانینک
بوروخ بولسون تمغانک امزا بولسون صفتی

24v

اوشبو دور ع آندین صونک ینه جنکز خان
ایدی ای قعین جار اوغلی قیات سنک آغاجنک
آرتش بولسون قوشنک قاوغو بولسون اورانینک
طیلاق بولسون تمغانک سرد بولسون تیدی
صفتی اوشبو دور ✠ آندین صونک ینه
جنکز خان ایدی ای قالداری سنک آغاجنک
صاندال بولسون قوشنک کوکلرچینی بولسون
اورانینک آرتاق بولسون تمغانک جوموج بولسون
تیدی صفتی اوشبو دور ل ینه آندین صونک
جنکز خان ایدی ای سالجوت بی سنینک اغاجنک
کوبروج بولسون قوشنک کوبولسو بولسون اورانینک
بارلاصر بولسون تمغانک اوی تمغا بولسون تیدی
صفتی اوشبو دور □ آندین صونک ینه
جنکز خان ایدی ای تمر قوتلوی سن قراکشی خان
بایلغینک برلا کوب مال برماکلیکنک برلا بی لیک تابدونک
سنک آغاجنک جیروک بولسون قوشنک صنلا
صایصقان بولسون اورانینک تابان بولسون
تمغانک یاریم تراق بولسون تیدی صفتی

دم تنکرده می شود ✠ یارلشدر بلغان

اما تنکرده می بوید در بلغان

تنکر تنکرالای هم دارد بلغان

25r

اوشبو دور ع ینه جنکز خان ینک اوزینک
اورانی جان قبا دیکان ایردی جنکز خان اوشبو
اینلکان بیکلار ینک هر برسین لشکرباشی قیلب
اورده آلغالی یبامور ایردی اول اولوغ آغرجه ولاردا
خلق اوغلی برسنی اورانلی اورانی برله تابار
ایردی لار ایمدی بارچه اورانلار ینک آتلاری بولار
دور اول خان اورانی جاری آندین صونک بارچه
بی لارینک اورانلاری بولار دور آتو جاق قیلات
صلوات آلاج طوطیا طوق ضوضا آتو طیلاق آتو
بایغونکرات آق توغان بوروج طیلاق آتو آق بالا
تابان ینه معلوم اوله کم جنکز خان هر دایم
کیک آتولای چقار بولسه اوشبو اینلکان بی لارنی
قوشلاری بارلا آلیب چقار ایردی ایمدی
اول قوشلار ینک آتلارین بارچه سنی جمع قیلب
اینتالیکر اول جنکز خان ینک اوزینک قوشی ای
باشقراخانی ایردی اوزکا بیکلار ینک قوشلار
بولار دور شونقار لاجین قراقوش قارچغه
قوزغی بورکوت اینتالکو قاز طورنه کوجوکان هدهد

آرمون قونکرات

صلوات آلاج ضوضا آق طیلا

آرمور

بوروج

قاؤدلوکا ترجین کویولدو صایصقان ایدمعلوم
بولدیکم جنکز خان ننک اونری نینک اغاچی
چینار ایردی اونکا بیک لارینک هم اغاج لارین
بارچه سین جمع قیلب ایتالیک قراغای آلماغاج
قراغاج قایین تیرک قراها اویانکی جوکا سیلاش
ایمان چاغان آرتش صاندال کوروچ جیروک
یغه معلوم بولغایکم جنکز خان اونری نینک تغای
قوش باش دیکان تمغا ایردی صفتی اوشبو دور:
اونکا بیک لارینک هم تمغا لارینی
جمع قیلب ایتالیک:

یغه معلوم بولغایکم جنکز خان ایتلکان بیک لارینک
هر برسیده لوروشغه لایق هیبت لیک بولماق اوچون
برار ساؤت آتاب بردی اول جنکز خان نینک اونری نینک
ساؤتی بویان دیکان ساؤتی ایردی اولوغ اوغلی
یوچی نینک قراطاق دیکان ساؤت ایردی ایکنچی
اوغلی جغدای نینک آلتون صاندوق دیکان
ساؤت ایردی اوچونچی اوغلی کرای نینک بکتار

کوروچ تمغه سیدور

دیکان ساؤت ایردی آندین صونکی جنکز خان یکلارینه
هر برسنه برار ساؤت بردی آندین صونکی بود
نجار اوغلی قیاتغه قالیه دیکان ساؤت بردی
تونکراتغه آی قولتق دیکان ساؤتنی بردی سایقی غه
سغیر دیکان صاؤتنی بردی اوردایج کاچیا کوز
دیکان صاؤتنی بردی تامیان غه کوبلاکسه
دیکان صاؤتنی بردی قیچاقغه کوک یقا دیکان
صاؤتنی بردی چورماطی غه اون قریش دیکان
صاؤتنی بردی کرایغه کا اویلمو دیکان صاؤتنی
بردی موتیانقه قاتی قاباق دیکان صاؤتنی بردی
بورجن کا قی مقلج دیکان صاؤتنی بردی بورقتکا
کورلاج دیکان صاؤتنی بردی قچین جار اوغلی
قیاتغه بزقالپاق دیکان صاؤتنی بردی قالدارغه
چقاتورغای دیکان صاؤتنی بردی سالجوت غه قوبرچاق
دیکان صاؤتنی بردی تمر قوطلی غه بزاؤباش دیکان
صاؤتنی بردی ایدی اوشبو صاؤت لارینک بارچه
سبنک آتلارین جمع قیلب ایتالیک بویان قراطاق
آلتون صاندوق بکتار اوت یراکه قاله آی
قولتق سغیر چچاکوز کوبلاکسه کوک یقا اون قریش

26v

اویله قاتی قپاق قوصقاج کولاج بزقپاق
جقاتورغای قوبوجاق اوتاش آوه
آندین صونک جنکز خان بو بیکلارنی تمامسین
کوز اوستنده قاشی تیکل کوروب ایردی ایش
عشرت قیلور ایردی ادنیاسنینه قوانب پادشا
لقغه مغرور مشغول ایردی هر دایم تماشا قیلور
ایردی / آندین صونک ینه جنکز خان کونلاردا
برکون اوغلانلاری بیکلاری برلا آق آولای چقب
یالاندا یوروب ایردی / یولبارسنی دیکان کیکنی کوردیلار
هر برسی اوقلارین یافه کزلاب یراشتوروب قویدی لار قالارنی
آشوردیلار هچ برسی تیا آلمادیلار / آخر بارا اوچ کیشی قوب
چیقدی لار یولبارسنی آوچب یقدیلار / برسی تونکرات
باترتنک اوغلی سنکله ایکنچی سی سنک صداقلی اوردچ
اوچونچسی تامیان بواوچ کشی یولبارسنی اولتوروب
جنکز خانغه کلتوردیلار خان بولارنینک بو ایریلکلارین
کوروب تانکغه قالیب هر برسنه منکار تانکه آلاپه
بردی / هر برده مجلسدا بولارنینک ایریلکلارین سویلار
ایردی / ینه کونلاردا برکون جنکز خان آق فه بیکلاری
برلا چقب یوروب ایردی / یالانده برولان کیکنی کوردیلار

ه. 70.

27r

قوه ولار برجانی نینک بریدکریک آطی بار ایردی یوکروک ه. 71.
لکنده آنداغ ایردی کم بولا نتی بتب موبونزمان
توتار ایردی / برجان بی بتب کیکنی آیتب یقتی
خان نک آلدیغه کلتوردی خان آنکا هم ایلکی
تنکه آلاپه بردی هرکون اوشبونداغ رزق
صفا قلور ایردیلار ینه کونلاردا برکون ایدی
ای بیکلایم باریکلار قوش آق لاب کلتوروبنکلار
چقب یوردی بیکلار هر برسی قوشلارین آلیب
چقدی لار قوشلار آق لاب کلتوردیلار قیات
شونقار قوشی هم برلا آق قوش تبتوردی
سنکله لاچینی هم برلا طورنه تبتوردی اوردچ
قرچغه برلا قاز تبتوردی تامیان قرغی برلا
بوردنه تبتوردی هم برسی قوشلی قوتنی برلا 72.
تبتورکان قوشلارنی آلیب کلدیلار جنکز خان نینک
آلدیغه سالدی لار خان بو قوشلارنی کوروب
هر قایوسینه منکار تانکه آلاپه بردی / اما قیاتغه
سنکلکا اوردچ کا تامیان غه ایکی شار منک تانکه
آلاپه بردی / آندین صونک جنکز خان اولو
اوغلی بوجی کا اصیل مال آنده بچار تیب آلتون

کوبش کوبدور یورتی کینکدور تیب ترمنز اورده
سنده خانلقغه قویدی تقی ایکنچی اوغلی جدایی
ایل اولوسی آنده بولور تیب تومان دور اخلق
آنده بولور اولوغ یورتدور تیب هندوستان اورده
سنده خانلقغه قویدی اوچونچی اوغلی کرایی
73. ایرکنار صاقتی ایرقوشا نورقلچی کوبدور تیب
اصل زاده خلقدور دیب کورال اورده سنده
خانلقغه قویدی / تورتنچی اوغلی تولاینی
خلق لاری رحیم لی دور تیب ایرتی یورتدور تیب
ایرکیار جوغاسی آطلاسی طورقاسی کوبدور تیب
اشی قاتی آتی طاتلی طایماس اولوغ یورتدور
دیب مسکاق اورده سنده خانلقغه قویدی
هر برسینه اوشبو ایتلان اورده لاری خلقی
برلا آنلارغه اولاشیب بردی ایمدی اولشولار
دیرا کی خانلاریتنک اصلی تورک بولار دیندور
آندین صونک ینه بلاسز کم جنکز خان پیغمبرمز
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم نینک تاریخندن

صونک بش یوز قریق توقوزنچی یلدا ایردی
توتکز یلنده ذو القعده آینده آنادین توغدی آندین 74.
صونک جنکز خان یتمش ایکی یل عمر کچردی اون
اوچ یاشنده خانلقغه اولتوردی خان بولدی
ایلکی توقز یل خانلق سوردی جنکز خان نینک
توغان شهر تورغان یورطی قتای ایردی ینه یتمش
ایکی یلندان صونک توتکز یلنده مبارک رمضان
آی نینک اون تورتنچی کون تاریخ آلتی یوز دا یکرمی
تورتدا دنیا دین اوتتی سوزی دنیا ده قالدی
رحمة الله علیه

تمّ

29r

فصل فی بیان داستان اقساق تمر

ایدی حضرت اقساق تمر نسلندین سویلایالنک
هندوستان شهرینده جنکز خان نینک اوغلی
جغدای خان ایردی خانلیق قیلور ایردی
کونلاردا برکون یاتیب اویدی همان توش کوردی
قوقب سسلیب اویاندی دیر دیر قالتوراب
توردی فال کارلارنی باغوچیلارنی جید دیدی طالعین
قراندی آقنارندی فال کارلر فال باقوچیلار ایدی لار
ای خانم طالعنکده آنداغ کورونور کم اوز ملکنکده
آلمالیق دیکان آوله ابرکتشی دان خطر نکز بار تردر
اول کتشی قرقچی اوغلی قرقچی اوغلی اولوقچی
اوغلی تقوقچی اوغلی تونجی اوغلی تراغای
دیکان کتشی دوبر تیدی لار اتما اول تراغای
ینک نشاتی بلکو سی اولدورکم جهاورنده مینکی بار
سول کوزنده آق بار دوبر اول تراغای ینک
چاتونی یوکلی تروبر آتینک قوبر سافندلغی بالادین
اجلینک اولومنک سبب تروبر تیدی لار آنده

جدای خان قال بلوچی بوسوزی ایشتب اول
آالیف اولداغی تراغانی استانیب باتوردی جدای
خان نینک قاشیغه آلیب کلدیلار قرادیلار اول ایتلکان
نشان لارنی ایردی باذرنده منکی بارسول کونرنده آنی
بارتوبر علم جدای خان سوردی ای تراغای
سنینک آیلو یولوخاتونینک بارمو تیدی اول تراغای
ایدی بلی بارتیدی آندین صونک جدای خان ایدی
ای تراغای سنینک خاتونینک نینک قورساغنداغی
بالانک منی اولتوروب ایرمش اول توغماسدین
بورونراق من آنی اولتوردوم من تیب تراغاونینک
76 خاتونین آلدوردی اول احق تقدیرنی تدبیر
برلا بوزماق تیلادی اما حق تعالی نینک تقدیری
نتاک بولور آندین صونک کینکاشتی لار بوخاتونی
اولتورالنک تیب ایچین یارالیق ددی لار آنده
جدای خان اوزی ایدی منی بوخاتونینک قورسا
غنداغی بلا اولتوروب بولسه اول قورساغنداغی
بالاسنی تزلاب اولتوروبونک آناسی اولماسون
تیدی آندین صونک اول خاتونني یقب آنماغ
تیزلادی لار کم اوصی کتدی اوله قالدی آندین
خاتون صونک خان ایدی ایمدی بالاسی دکول

آناسی علم اولایازدی بولغایکم یا زیلار ددی
آندین صونک اول خاتونني کجاریب آلیب آربغه
سالیب کتدی لار آندین صونک جدای خان
توبر قونجندین قوتلدیم تیب تزوب ایردی خانلقنه 76.
مغرور مشغول ایردی آندین یغه برآنچه کونلاردین
صونکرا اول مسکین تزلاب اوکان خاتون نک کوزی
یارودی برایر اوغلان توغوردی اول اوغلانني
آلیب باقني لار ایرسه برآیاق آقساق ایردی
انده ایدی لار کم اوشبوندلغ ایماکدین اولمای
قونولیب توغدونک جانتنک تمر ایکاندور تیدولار
اول اوغلان نینک آطني اول سببدین آقساق تمر
قویدی لار ایمدی حضرة اقساق تمرنینک اصلی
توی بارلاس دیکان یرده بولور ایردی نسلنده
یرده خانلارغه چیقان اوغول ایردی آندین
صونک یغه آقساق تمرنینک آناسی آناسی اولغه
یتم قالدی آسرارغه کورارکا هیچ لایق کشی یاقادی 79.
آخر اوزی بوردوردای ایرتیکاندین صونک

ایرشکانیدین

30v

قزاق چقب یالغوزی شماق شهریکا باتردی
برآنچه کون یوردی آندین شماق دا بوزاق
کوتماکا یالغه ایندی اوزیکا اوزی کبوک اوکسوزی
یتم لارنی ایلاندوردی آلتی یتی اوغول بولوب
ظفر کون بوزاق کوتارایردی لارنی تقی اوینار
ایردی لار آنده آقساق تمر کونلاردا برکون بربو
زوق کشانه توبنده یالغوز تایانب یاتب باقب
تروبر ایردی برآیاغی آقساق تقی برکوزی
صوقور قرمصقه کلدی تقی اول کشانه کا ترماشب
منارکا یاپوشدی برآنچه یقاروندی یقلدی
آندین صونکر ینه همت لانب تقی یاپوشدی
ترماشب کشانه نک باشیغه منایین چقاین تیکوچه 80
ینه توبان یقلدی حضرة آقساق تمر قرموصقه
ینیکر بو ایشی کا تانکه قالیب قراب تروبر ایردی
آقساق تمر موصقه غارلانب ینه اوچونچی مرتبه
کشانه باشنه منارکا یاپوشدی آخر بار ترماشب
کشانه ینیکر توباسیکا چقب کتدی اول قر
موصقه دین حضرة مرتمر عبرة آلدی اوز
اوزیکا کونکلوندین ایدی ای آقساق کوردنکمو

31r

بوضعیف آیا قسن کوزسز قرموصقه همت لانب
یغله توراتام توباسیکا منندی یو قاری چقدی منهم
همت برلا خان بولوب ایل کون شهرلر آلیب اورده لار
قیلسام هیچ تانک عجایب بولماس اگر تنکری تعالی 81
بویورسه دیب کونکلنه بو فکرنی سالیب یوروب ایردی
تقی اول اوغلانلاری برلا اوینار ایردی کونلاردا برکون
آقساق تمر ایدی ای یکت لار کلنکلار بربرکا برنامرسا
قویالی اول قویغان نارسانی کم ایلیک بوکروب یتب آلسه
آنی آرامزده خان قیلایق تیدی آنده اول یکت لار
ایدی لار خوش آنداق بولسون تیب آلسقه برنارسانی
قویدی لار تقی بارچه اوغلانلار بوکروشدی لار آقساق
تمر هم بوکروب ایردی بوکروب اوغلانلار سنای
بارا آلمادی آینک اوچون کم آقساق ایردی آندین
بر اوغلان بوکروب اوزوب اول قویغان نارسه نی
آلدین ایلیک من خان بولایین تیکوچه آندین بر دوزاق
اول نارسه نی آقساق تمر بورکی برلا تاشلاب اوردی 82
تقی ایدی ای یکت لار سز لار دین بوروزن من تیدیم
من خان بولور من تیدی اول برسی ایدی یوق سندین
بوروزن من یتب آلدیم تیدی آنده آقساق تمر

ایدی های سنینک قولینک تیکونچه منم باشم تیدی
تیدی بولار اول سوز اوستنده بحث لاشیب تهور
ایردی لار بر آق سقال یغ قارت کشی کلدی
بولار بو قارتقه اشلارینی سویلادیلار خانلق
قایسی مزغه تیکار تیدی لار اول قارت ایدی
ای یکت لار سزلار منم سوزومنی توتار موسز
تیدی بولار ایندی لار ای بابای سن نه دیسانک
اشومزنی سنکا سالدیق تیدی لار آنده اول ایدی
ای یکت لار آقساق اوغول ینک سزینک قولونکز دین
بورون باشی بیتب دور مونی خان قیلنکز تیدی
سوزمونک سوزی دوپ تیدی آنده بو اوزکا
یکت لار ایدی لار ای بابای خوش ایمدی قیلایق
آنداغ بولسون تیدی لار آقساق تمرنی اوزلاری
آرالارنده خان قیلیب اوینار ایردیلار ینه کونلارده
برکون آقساق تمر ایدی ای یکت لار هرکم اوشبو
کوتا تورغان بوزاقلار دین بر بوزاقنی سویب
بارچه مزغه بیدور سه توبدور سه آرلیز دا آنی
خان کوتارالی تیدی آنده ینه اوزکا لاری قیب

بوزاقنی سویه آلمادیلار آقساق تمر بر بوزاقنی
سویب بشردی اول اوغلانلارغه بیدورتدی
آشادیلار آندین صونکی آقساق تمرنی اوز آرالارنده
خان کوتاردی لار آندین قایتب ایولارینه کلدی لار
بوزاق اینا سینه ایدی لار بوزاقنکی بوری آشادی
دیب اول هم نرسه دیمادی بوری کا بو بورغان
ایکان دور دیدی آندین صونکی کونلارده بر کون
آقساق تمر بو اوغلانلارغه ایدی ای یکت لار کلنکز
بزلار قرانچی بولایق بازرکانلارنی ساتوچیلارنی تالایق
مالین آلایق دیدی آنده بو اوغلان لار خوش
بولسون تیدی لار آنده آقساق تمر ایدی سزکا سوزم
اولدور کم ایمدی بوکچه هر قایونکز هیچ اوزکا نرسه
آلمانکز مکر یاق قورالین قوماکنکز آلنکز تیدی آنده
بر بوزوق کاروان سرای بار ایردی بو کچالغی آنده قوندی لار
تون ینک یاریمنده کلیب بر بر سینه بولوقنی لار قایسی
سی کوبه کیب ملتوق آلیب قایسی سی اوق صلق
قلیچ آلیب اوشال شهرنی شهرنی جنوب کتدی لار
هندوستان شهرینکا بارمه هندوستان شهری
شهری ینک بولین سقلاب یاتدی لار اوزغان

32v

بارغان صاتوچی لارنی آسلام چی لارنی باستی لار مالاری
آلورلیردیلار اولوغ قراچی لیق قیلدیلار آزغان توزغان
آتادین آنادین بزکان اوغلانلار بایدین قاچقان قوللار
آنکار چیلدیلار بوقی شبدی لار هرکم تیشدای کلیب
آنکار قوشولسه لایق آلاپه لار برابا شلادیلار بازیر
کان لارنی صاتوچی لارنی قردی لار قول قوتانتی یولداش
قیلدیلار برایکی یوز اوچ یوزکشی بولدیلار اوزغان
بارغانتی تالار ایردی لار یول کیسلدی کاروان خلقی
یوروماز بولدی آنده هند وستان پادشاهلاری جدای
خان غه خبر توشدی یولنی قراق سقلاردور کشی نی
یوروتمایدور تیب آندین صونک جدای خان ایلچی
بیباردی اوچ یوزکشی نی کلیب آقساق تمرکا ایدی لار
آقساقنی اوچون سن موندغ اوغری لیق قیلورسن
یولللارنی بافلارسن تیدی آنده آقساق تمرنینگ چرزی
اول کلکان ایلچی بینگ باشین اولتورزدیلار اوزکالارین
بارچه سینی اوزلاری بولداش قیلدیلار کوب آغر
آلاپه لار بردی لار بوخبرنه جدای خانغه ایشتولدی
اوپرتاندی کوبدی رینه ایلچی مرتبه ایلچی بیباردی

اول اوچ یوزکشی

غسوب

33r

اول ایلچی کلکان ایلچی بینگ باشین بیباردی اوزکالارنی
آلیب قالدوردی یولداش قیلدیلار آندین صونک جدای
خان بنه اوچونچی ایلچی بیباردی اول قراقلارغه آلتون
کوش آلاپه برابن اوزغان بارغانغه بازیرکانلارکاتیمسونلار
تیب آنده بولار ایدی لار ایمدی جدای خان بینگ
خزینه سندان بزینگ خزینه من کوبدور کراک بولسه مال
خزینه بزدان آلسون تیدی لار آندین بنه برآنچه
کونلار دین صونک جدای خان اوزی چیرودین بیب
کلادور دیب آقساق تمرکا خبر توشتی آنده آقساق
تمر بلورکا قارشی شیچی بیباردی جدای خان کلا موا
ایلکان دیب اول شیچی بارب کوردی جدای خان
کلاماتوز شیچی بارب آلارینگ آراسینه کیردی جدای
خان اوتوزکشی برلا اوزی ایلکارو کلور ایردی بو بارغان
شیچی نی کوردی لار موندین صوردیلار های بولدا
قراق بارموتیب بوایدی بوق هرکیز کورمادیم بو
بولدا شیکسز بوروتنگ قراق بوقدور ددی بولار
مونگ بوسوزنه باقیب قراق بوق ایرمش بزینگ
کلکانزنی اشتیب قاچقانلار دیدی لار ایلکارو اوزوب
کتدی لار بو شیچی اوز بوروغنه کتدی آنلار دین آیر
لیب آژلا قغنه چقغاندین صونک قاچدی جدای

خان نینک اوتوز کشی برلا کلا یوروکا نین آقساق تمرکا
کلیب ایدی آنده اقساق تمر ایدی آلای بولسه تیمز
ایمدی اوتوز توالکا یوک یوکلاپ ندورونکز تیدی شول
اوق زمان اوتوز توالکا مال یوکلاپ لار جدای خان
توشیب یاتور ایردی بولار قارشو باردی لار جدای
خان بولارغه آکسدان سوزلاشتی سزلارنی کشی لارسز
یولداقراق کوردونکز موتدی بولار ایدی لار یوق
هیچ کوریها دوک تیدی لار آندین جدای خان
بولارینک قارشو سیغه کلدی آنده بولارغه
ایدی های سزلارنی کشی لارسز آنلار ایدی لارسز
اوزنکز نی کشی سز موللار ایدیلار بزلارنی سورسانکز
بز جدای خان بز قراقلارنی استای چقدوق
تیدی لار آنده بولار ایدی لار آنداغ بولسانکز
بز صاتوچی لارمز بزدین مالمز ینک تمغاسین آلنکز
بزکا یول یوروروکا صاتو قیلورغه یخشی بولور ایردی
تیدی لار آنده جدای خان بو سوزکا توقتاب
توردی بو یوردی تمغاسین آلنکز دیب بولار
بزکا شایت بر اصل تانسوق مال آکیب کلکاندور
دی آندین صونک جدای خان نینک کشی لاری

33v

یوکلارین آقتاریب تمغا آلاین تیکونچه آقساق تمرنینک
کشی لاری برین برین توتوب اولتوردی لار حضرت
مد تمر اوزی جدای خانغه توتدی اولتورمک اوچون
جدای خان ایدی آه ای آقساق من سنکا یخشی لیق
قیلدیم سن منکا یمان لیق قیلورسن اولتورورسن
تیدی آنده آقساق تمر ایدی سن غافیل دکول سن
من غافیل من سن اوزکا یمانلیق قلمز سن من
اوزومکا یخشی قیلور من تیدی اولتوردی باشین
کسدی آندین صونک آقساق تمر اوزی هندوستان
شهریکا باریب آنده خان بولدی قتقی یوقالغا
چروکا چاپول یباردی اوزکا یول برله کلسون لار
تیب چروینه خبر توشدی ایرسه روان کلیب
آنلار هم شهرکا اندولار شهرنی آلدی لار آندین
بو جدای خان نینک آرتنده قالغان چروی بو خبرلارنی
بو اشلارنی بلماین آنده خانمز غه یتار بزمونده
یتار مز تیب بارا تور غاج یتا آلماي قایتدی لار
خان لارین یوغالتیب کلدی لار ایرسه شهرنی آقساق
تمر آلبدور تیب هیچ نرسه ایده بلمادی لار آقساق
تمرکا باغوندیلار ایمدی آقساق تمر هندوستان شهرنی
اوشهرلای آلدی دیب اینتورلار امّا آنکا رتنکری

34r

34v

تعالی ینکر یاری یار بولداش بولغاندور شهر لار بورت لار
آلماقغه اورده لار بوزماقغه آنی تنبیه قلغاندور
هر یخشی یمان ایش تنکری تعالی ینکر امری تقدیری
برلا دور آینکر بویروغندان طیشی هیچ بر ایش بولماس
دور آندین صونکر اول آقساق تمر لشکری برلا
بوروب آلماغان یورتنی قویماسدی تنکری تعالی آنکا
یاری بردی ایرسه دنیانی اوزیکا باقتورمزدی
یتمش یاشدون قالماسون کم حضرة آقساق تمر ینکر ایکی
اوغلی بار ایردی برسی صافی دیکان ایکنجی ولاق دیکان ایردی
یاولیغ اوغلی صافی خان قیلب لوز اوریغه هند وستان شهریکا
جانلاقغه قویدی حضرة میر تمر اوزی لشکری برلا استانبول شهری
آلورغه یراغلاندی آق ارجرق چیدوردی کوب کوب فیل لارکا
تق توب کوب قوالارکا خزینه دانیمال لار تق کوب کوب قورال لار
یوکلاندوردی سانسز ساقش سز لشکر برلا هندوستان قومی
برلا تیرادی لار تاغ تاش توب تولو بولوب یوردی لار
مصر شهریکا کلدیلار اوروشب قرلوشب آخر بار آنی
آلدیلار آندین آوزوب استانبول شهرین آلغالی کلدی لار
بر بر ده توشدی لار قوندی لار صافلار آلابلار بغلاب
اوتوشقه جاهلانب توردی لار القصه اول زمانده
استانبول بادشاهی ینکر آطی شاه سلطان خان دیکان
ایردی آنکا خبر توشدی کم آقساق تمر شهر یکتی آلغالی

35r

اورده تکنی حزب قلغالی کلادور ترتیب بیان شاه سلطان هم آق ارجرق
حاضر قیلب یراغلاندروب آقساق تمرکا کلمه شوچقاردی
ایکی چرو کلب برسنه قارشو قوندی لار آرالارنده کوب قزاق لار
یساول لار قوندی لار صافلار باغلاب توره دی لار ایرته کسین ایکی
چرو بر برسنه قارشو قاتوب آندانی اوروشتی لار کم شاه سلطان ینکر
چروینی آقساق تمر چروی قیردی لار قاچوردی لار آندین
صونکر کلیب استانبول شهرینه برکلاندی لار آقساق تمر چرو
قوا کلیب شهرنه حصار قیلدی لار یعنی شهر غایت حزب
بیک شهر ایردی یتمش یل قامسانب توردی لار هیچ برکشی سز
آلا آلمادی لار شهری سکز قات ایردی هیچ آلورغه یوروغین
تاپمادیلار تا ایمدی استانبول شهری بیک صفتی اوشبو دور

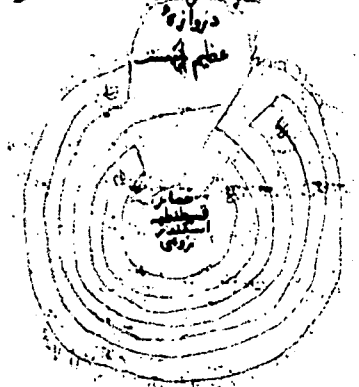

بوشهری آقساق تمر اوریش توتوب برلا آلمادی آخر آشوب بولوب قیلدی توردی
کم آوزوق سرخاز قیلدی تمام تنی کا ساری سورتدی تنی تاشی کوزی
ساب ساری بولغنی آندین صونکر ایدی ای شاه سلطان ایمدی

زعفران

بلا سز کم منکا اجل ایرشدی تمام تمام ساری زخمان تیک
بولدی کناهم شومیلو قندان ایمدی سندن اوتنه من کم من بو
ایشلارنی اوروشما قلقنی قیدوم رحیم قیلب سن منم برلا
بخیل لاشیمنک ایردی تیب خط بتب ایابردی اول ایلچی کلیب
شهر قابوسنده توردی ایلچیلکن بلدوردی آندین اول خطنی
آلیب شاه سلطانغه ایلتدی لار شاه سلطان قرلب کوردی
شاید حیله دور یالغاندور دیب اشانمادی اول هم مونونک
سرخاق لقنی بلمکا اوچون کتی سن بیاردی بارغیل کورکیل
تیدی آندین شاه سلطان نینک بیارکان کتی سی آقساق
ترنینک چادریغه کلیب کیردی کوردیکم آقساق تمر ساری
زحمتی برلا حال سز اولوب یاتوز آقساق تمر ایدی ای ایلچی
منم حالم دیشوار دور ددی آندین صونک بیارکان کتی سی
شاه سلطانغه کلیب سویلادی سرخاق اولمش دور حال
ایچنده دور ددی غایت التماس قیلدیکم رحیم ایتب کلسه
بخیل لاشور ایردم دیب ایتوز ددی شاه سلطان آینکل سوزینه
ایشانب شهر بینک تمام قابقالارینی آچتوردی اوزی هم لشکری
برلا چقدی آقساق تمرکا کلدی کوروشب سوزلاشا توروب ایرکان
سرخاق لقندن تریلب توراسالیب شاه سلطانی توتتی اولتوردی
کلیب لشکری چروی شهرکا ایندی لار بو حیله برلا اول شهرنی هم
آلدی اول اوردونی هم اوزیکا باقتوردی برآنچه یللار آنده
توردی آندین چرونی یراشتوروب چروی برلا شماخی شهریکا

35v

کلدی آنی هم آلدی اوزیکا باغوندوردی آندین اوزوب یوروب
حاجی ترخان شهریکا کلدی اوروشب سوقوشوب حاجی
ترخان نی هم آلدی باقتوردی آنده بش آلتی یل توردی
آندین صونک ینه بلغار شهریکا کلدی کوب لوب
قاتورلاغلار کمه لار برلا بولغار شهرنی آلغالی کلورکا کمه کا مندی
قابسوسی اشبو چرنی کتی لاری سوقینک طلش باغدان کلدیلار
چرنینک سانی حسابنی الدن غیری کتی بلماس ایردی بولوشده
آنلار موندانغ اولوغ چرو برلا کلماکده اما اول دوردی اول
زمانده یولغا یرشمنده خانلاری عبدالله دیکان خان ایردی
عبدالله خانغه خبر ایرشدیکم آقساق تمرکا دور تیب شول
زمان عبدالله خان لشکر چیقوردی آغر چرو حاضرلاب قارشو
توردی آخر بر برسیکا یولوقوشوب قاق اوروش قلدیلار
آقساق تمرنینک اوروشغه توزمادی لار صیندی لار کلیب بولغار
شهریکا کردی لار الکان اولدی قالغان قالدی شهرکا کرلاندی لار
آقساق تمر کلیب شهر بولغارنی یتی یل قامسلب توردی لار تاریخ
اول وقتده یتی یوز یلده ایردی ذی الحجه آی بینک یکرمی سنده
ایردی شهر بولغارنی آلدی لار خراب قیلدی لار یوز یکرمی
تورت اولوغ بللار بار ایردی آنلار بینک تمامینی قردی لار هر
قابسوسی بینک کامتال اللؤلؤ المکنون تیک خاتونلارنی آقساق
تمر سز قلدی اول بللار ایچنده تورت اولوغ بیللار بار ایردی
اصیل شاه زاده لار ایردی بری اقبال بیک یکنه بری قول علی بیک

36r

36v

37r

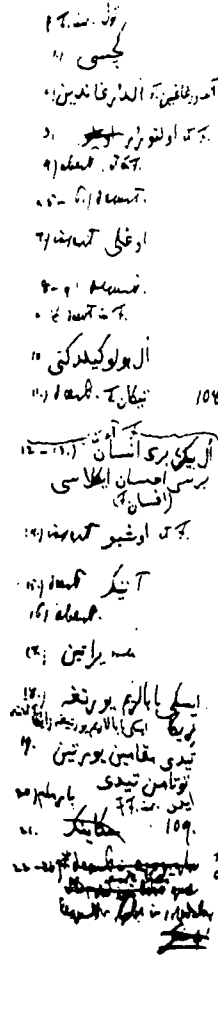

39r

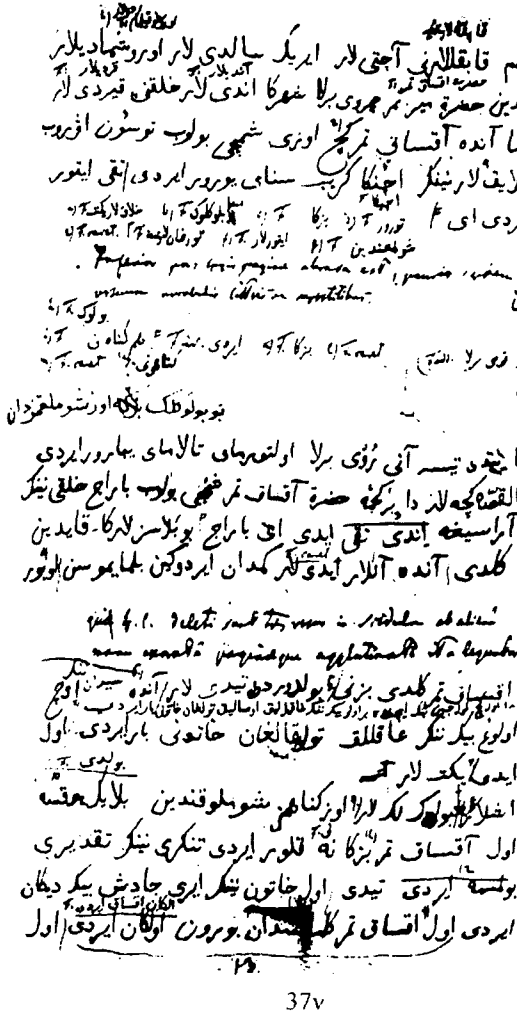

37v

39v

ایمدی اسوزن باشین سوبلایالنکز اول حضرت آقساق تمرلر
شهرین ویرب قیلغاندین صونکه مشکاق طرافیغه کتدی آنده
لشکری برلا بارب اولادیم دیکان کافرلار قلاسنه بتدی اوروش
قیلغالی تیب قیلدی کوز هم چرقین اول قلاسینه چیدوردی
حضرة آقساق تمر بارغان وقتده کافر اوروش کوزینکز خانی بیخیلا
آتلیغ ایردی حضرة مرتمر شهرلر آلیب ویران قیلغان خبرلاری
آول کوزکا هم ایرشوب قتی قورقوغدا ایردی حضرة مرتمر
کوزینکز جهت قالاسی آلادیمورکا یتب ایردی حضرة خواجه
حضرت علیه السلام کلیب آقساق تمرکا ایدی بو کافر برلا
اوروشورغه وعده ایرشمای دور تیب خبر بردی اما بو کافرکا
کراشمکلی کورسانکل تیدی ایرسه حضرة آقساق تمر خول
زمان تورا سالیب اوچ باشلار طای برلا کافرلر طرافیغه آتدی
حق تعالی نینکز قدرتی برلا اول تاشلاغان طای بارب کافرنکز
باشی مناصرین اوتارا اوروب برجا قروم یرا بارب توشدی
طای متوشکان برنسو بولدی / آندین صونکه کافرلارکا هیبت اوتدی
آغزی توتولدی قورقودان یللاینده قان قالمادی آندین
صونکه حضرة مرتمر اوروشمادی وعده ایرشمکان اوچون
چروی برلا قایتدی لار قایتب بحارا شهریکا بارورغه بونا
لدیلار کلا یورکانده قیاریلارنده آتب صاحب دیکان
کوجهالی لیکی خانغه خبر توشدی آقساق تمرکا دوریب
طوجا صوب خلقین یب قایو طرافغه کوچالنکز تیب
کنکاش قیلدی / آنده اول خلق اونکماس کیف قیلب
برا ق آطین ماقتادی براق اینین ماقتادی براق آلغان خانوم

سوبلایالی سوبلایالی
سکان بولغارلار
آلادیمور آلادیمور
تنکز تنکز
اوروش اوروش
آتلی آتلی
انکا بارغان انکا بارغان
جیت جیت
قیلیب قیلیب
تنقی قیلارغه
ایتمادی ایتمادی
کوراشتکلی کوراشتکلی
یرکا یرکا
تیلی تیلی
اوروشمای اوروشمای
کلا یورکانده کلا یورکانده
قیاریلارنده قیاریلارنده
صوب یصاب
کوچالیک کوچالیک
انکز سوبلی انکز سوبلی

40r

ماقتادی پشکان ایتب آش آشالدی کینکاش بولمادی خلق
اوغلی تارقادی / آنده کنجه دیکان براق یغلاب ایدی ای قالتاق لار
الاسان کشی بولغونچه اوز نوکری برقرق کشی بولسه ایردی هر ایکه
آش قلور ایردوک ای قالتاق لار بو آش دور عقلولار جلورلار
عقل سزلار کولارلار کینکاشنکا چیولدی کلار قالتاق بونه اش
براق آطین ماقتار براق اینین ماقتار براق خاتونین ماقتار کینکاش
بولماس خلق اوغلی تارقار آشین آشکر قیلار کیتار هر اینه
بزینکز بولوک لیکنکا سب دور بزکا بولوکلیک یقین دور تیب
یغلار ایردی آنده کنجه دیکان لیسنه ایتورای بارالار خلق اوغلی
آرمونده کوچه سز مونده قالسانلر قوی سقی نینکز آتی
باشنده اولو اوبه ده بولجال بولسون بز اول طرافیغه کوچالیک
تیب ایتور ایردی آنده براق آطی بیل آق کوبکین اوروب
جابالاب جرغانب قچروب باقوروب یتدی بهای خاتوم
یاقیتدی آقساق تمر موندا کلا یورور تیب خبر سالدی
ایرسه خان اوزی باشلاب کوچار بولدی ایرسه باشی
قامش ده اولتوروبرمن تیب خلقه غه یارسالدی خان کوچدی
خان برلا خلق هم کوچدی القصه کوچوب بارا تورغانده برقوریقه
ینکز ترمه ایقوی اوزولدی آرتین قراب باقغونچه قورتقه ینکز بورکی
توشتی آنده براملیک طای منکان اوغلان کیلب تروب ایردی قرسنده
قوروقی قانچوغاسنده باش کوتاکی تارایردی بو قورتقه ینکز بورکین
آلیب براین تیکونچه ایاری آذدی طای دوزلادی یلقی اوروکدی
براق طایغه چابدی براق یلقی غه چابدی اوزکا بلماناز چاقیتدی
ذیب خلق اوغلی اورکوب باشلی باش بارا اینین قیلدی لار

لنج
قالتاقلاری اوزلری الاسان
اوزی اولی برله
هرنه آش
آش قلور
بو عقلسز عقل لر
کولار
کا چیولدی
اشادی خلقی
اندا اول کیچه
بز کوچارمز
قالنکز
قایو سوزی تنکا تیدی
اولو یاد الجلال
کوبکین
خاتن بویندی
موغالیوب
قاشمده

تیکمه طرافغه توز دیلا آنده آقساق تمر تینگر لشکری یتب خانی
خلقی توتدی قمادی توقتادی اولکان اولدی بوستاش بولدی
آنده آقساق تمر اوزی اورده سی یتب خانی اوز آلدیغه آلدوردی
تقی ایدی ای امت صامت اوزنگز نی تموغ اوتندین توتقاریب
باشنگز نی قلیج دین آمان قیلنگز مسلمان بولنگز دیب اوکرت
بردی آنلار هم اوتوندی لار ایدی لارای آقساق تمر اگر بز مسلمان
بولساق بزگا خلقمز نی بر بر موس تیدی لار آنده آقساق تر ایتدی
اگر راست مسلمان بولسانگز لا اله الا الله محمد رسول الله دیب
ایمان گلتوررسنگز تنگری تعالی نی برلاب پیغامبرلاری حق بلب
برکونده بش وقت نماز قیلب بر یلده اوتوز کون روزه توتوب
جنابتدین غسل قیلب مالنگزدین زکوة بریب اگر کوچونگز
یتسه کعبه گا باریب طواف قیلسانگز موغلیق نی تاشلاب
خاصی مسلمان بولسانگز اونگز گا هم خلقنگز غه تماندوریب
ایدی ایرسه آنلار بارچه سی مسلمان بولدی لار حضرة آقساق
تمر آنلارغه دین اسلام اوگراتدی برایکی ییل اول کوچمالی خلق
آراسنده توردی مسلمانلیق دینی تمام بلدوردی آندین
صونگ اوزی تقی اوزگا چروی آنلارغه ایسانلاشیب آندین کتدی لار
بولار مسلمان بولب مونده قالدی لار هر یل بر یرگا کوچار ایدیلار
القصه اول حضرة آقساق تمر آندین اوزوب یوریب بخارا
شهریگه کلدی آنی هم آلدی تاشکندنی و یاسیکندنی هم آلدی
اول ولایت لارنی اوزی گا باغوندوردی آندین سمرقند شهرگا
بار دیلار آنی هم آلدی امّا اوزی تینگر آخر عمری آنده بولدی
حق تعالی تینگ تقدیری ایرشوب حضرة آقساق تمر اوشبو

فانی دنیادین اوتدی رحمة الله علیه رحمة واسعة قالوا انا لله
وانا الیه راجعون آندین حضرة آقساق تمر تینگر قبری اوستیگا
تاش آستانه قوبار دیلار باشندا غی کونبازنی آلتوندین کموشدین
یصا دیلار قیامت کاچه آتینگر دستانی خلق آراسنده سولانه
قالسون خلق آندین عبرت آلسون تیب اوشبو داستانی
سیندوردوک ایمدی مز اولدورکم اوقوغوچی تنگلاغوچی دعا قیلب
فاتحه برلا یاد قیلالار فانی دنیاغه مغرور مشغول بولوب
حق سبحانه وتعالی تینگر بویروغندان یوز آق روب محروم
مغبون بولمانگز قتی زیاندور اولوغ خور لقدوریان شاء الله
تعالی بارچه مسلمان لارغه توفیق رفیق قیلب پیغامبرمز
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم تینگ شفاعتندین نصیب قلغای

تم

41v

14
38

بلش بهالوآش

محمد مکده ۴۳ سنه پیغمبرلک
کلدوکیدن صونکره ۱۲ سنه
تورودب بعده مدینه‌یه هجرت
ایتمشدور ومدینه‌ده دخی اون بش
سنه عمر ایدوب وفات ایتمشدر

25
19
44

42r

فصل زبیان داستان عیسی اوغلی آمنت اوروزکار
خان جنبکل کونلاردا برکون حضرة جنبکل خان توشوجوکا
آذ آذ لای چقتی جنبکل خان بینک بیچه بیی طایدوکی خانشی
بینک آیی کونی بتکان ایردی خان ایدی اوه خانش من
آذ دین قایتب کلکونچه اوغلان توغسه اکر قز اوغلان
بولسه اولتورکیل اکر ایر اوغلان بولسه توش لیکر بردین
اوزنک سوکان کشتی نی سونج تبلای بیارکیل تیدی اکر
قز اوغلان توغروب اولتوریاسنک اوزنکنی اولتوروبرمن
تیدی خان آوغه کیتکاندین صونک طایدوکی خانش بینکر
کوزی یاروبردی تنکری تعالی بینک فرمانی برلا برقز اوغلان
توغدی قزنی اولتوریمادی اولوغ اوغلی بردیکا یماردی
اولوغ اوغلی بردیک قزنی آسرادی آندین صونکر خان نک
اوزینه کشتی یماریمادی خانغه کشتی قارشی باریمادی
جنبکل خان قز توغانین بلدی کلیب سرایغه اندی سوردی
ای دایه لار اولتوریدیموتیب بلکانلار ایدی لار اولتوریکان
بولغای ددی خان سرایغه کلدی طایدوکی خانش قارشو
چقتی خان اوق برلا آتقی بوتقه تیکدی خان ایمادی
خانش توقوز سلطان بینکر آناسی ایردی اوغلانلاری بینکر
آچیغی کلیب آتا سینیغه سوزایتدی لار اوغول کرک بولسه
توقز اوغلنکر بار براوق قزنی سن نه کوب کوزاه سن ددی لار

آندین صونکر خان آجیغ لانب قزنی اولتوردرکا کشی بیاردی طایدوك
نینك ایکی آرتماق آطی بارایردی بری نینك آطی اشقهادیکان برسی نینك
آطی طوبقماق دیکان ایردی بو ایکی آطنی قوشلانموریب قزنی
قاچیرمسون تیب کشی بیاردی بردیکا خبر نوشدی قزنی آلیب
قاچتی چرکاکا باریب خان توتتی جنتیك خان نینك بوایشنی کا
خلقنك کونکلی یمان بولدی اوغلانلارین قوا باشلادی تیب
ایتور ایردیلار خان خلقنك کونکلی یمان بولغانین تیلب برکون
ایدی کم کم بینك اوغلمنی کلتورسه قزینی آنکا بروررمن دیدی
آنده عیسی اوغلی آمت ایدی ای خانم سیورغالی
بولسیانکه من کلتورورمن تیدی خان ایدی خوش آلای
بولسون دیدی عیسی اوغلی آمت ایدی منکا سن خلقنك
کوزی آلدونده آجیغ لانغان بولغل تیدی من آنده باریب
آلدارمه بخشی بولور دیدی بو ایشلارنی کوب کشی بلماس
ایردی آمت نینك کیتارکونی خان خلقنه آش بردی
اونی قولندین خلقی نینك بارچه سیغه آش براکلدی آندین
آمت نی اوندادی آمت کلدی آمت کا صوقتا بردی آمت
ایدی ای خانم خلقغه بخشی آش بردینك منکا نه بردینك
تیدی خان نینك بو سوزکا آچیغی کلب توتونکر اولتورونك تیدی
آمت نینك آطی طشده حاضر ایردی آطغه منب قاچب کتدی
بردیکا بارادی خاندین قاچب کلدیم تیدی بردیکر آمغنی
بخشی عزت قیلب سیلار ایردی برکون بردیکر آز آزلای
کتدی آمت برلو ترقنه غه باریب ایدی من سنی آنا ایتاین

هزار مال سنکا براین باریب ایتکیل شول قزینکر منکا کونکلی بولسو
ایرکان ددی قورتقه ایدی قز طاعت کار تروز قزنی بلمان اول
خانغه کونکل ایتار بولغای خوش آلای بولسون باریب ایتکل
ددی قورتقه خانغه نینك قاشیغه باردی کوزین آچا آلمای
اولتورغان بولدی خانغه ایدی نه اوچون یوقلارسن تیدی
قورتقا ایدی کلم درمانم قالمادی خاندین قاچیب کلکان آمت
بی ایرکما قومادی کلچ آدم ده آنداغ نارسه کورکانم یوق کوب
نارسه کورکان ایردیم تیدی خانغه ایدی باریب کلتورکیل
تیدی بزینکز برلا اویناسون تیدی آندین قورتقه باریب آمتنی
کلتوردی اوزی قایتدی اویناداي لار کولدیلار عشرت قلدیلار
آمت ایدی ایرنکا ایغل من سنینکز برله یوقلاماندور دیکیل کچه
برلا اولکلور سن آیتکر برلا بیب بالاقچ اویناغان بولیب باریماغین
بغلاغای سن دخی زنجری قاقغای سن تیدی من شونده
کلیب اولتورایین تیدی کچ بولدی بردیکر کلدی برساعت
بولور ایردی زنجری قاقدی آمت بی نینك برقولی بارایردی
اول قولیغه قلچ بردی بردیکر نی سن قلچ برلا جابقان بولغیل
ولی قلچ نینك یوزی برلا چابماغیل تیدی قولی یوکروب یتدی
بردیکر نی قلچ سرق برلا اوردی بردیکر آچیغلانب های
بوئه ایشتدورمی تیکونچه آندین صونکر آمت اوزی یوکروب
باردی قولنکر قولندین قلچ نی تارتیب آلدی قولون اولتوردی
آندین صونکر کلب خانغه نی هم اولتوردی اول قورتقه نی هم اولتوردی

43v

آیدین صونگ سلطان بردبکا ایدی آلغان خاتونیگ مونداغ ایشنی قلدی اوزگالارنی
قلماس دورتیدی کول بری خانغه قابتورب بزتیدی آنده اول بردبک ایدی خوش
آلای بولسون تیدی کوجب قابتیدی لار آمت برلا بزدبک اوزی ایلکاری کلدیلار
خان قارشو چقتی منگال باو بیگ اوکا توشتی لار چغر شراب ایچتی لار خان
اسروب یوقلاب یاندی منگال بای بیگ تمرآلغی براوغلی بارابردی بلیغ کشی
کوبرکاف یوق ایردی خان یالغوز باتورابردی منگال اوغلی تمرکلدی کورکاه
کشی ایردی کونگلرنده ایدی بنم قریم مونگار تیکار ایرکان تیدی اول اوغول
تورب تعظیم ایتدی آمت تورالکدی ایدی آی خشا بویک لار اوخشار بو
مونچه دولت بارپولسه آرغاق بیگ آیاغیغه یپاک برلا توشار بو تمرایتاب
باش آتغان صیی اوغلی آمت بارنده منگال اوغلی تمرکا قزیغ بریک اوخشار
بو تیدی قریق قریق لارنی قریم غه کیتی قریم دان قول بیلادی
قریم سلطانغه چرو بریادی خونگارکا بارمدی اول دخی بیارماتدی آندین
قریل باشقه بارمدی قریل باش قریم دان قورقوب اول دخی بریادی
قابتیب ایل ایچنه بیچی بیاردی خان آقده چقغانده قزنی آلیب قاچدی
نوبه تلغندا بارمیب ایل باقاسنده توردی ایدی آنی قن طلوی دیرلار خان
خلق آذدین قابتب کلدی آمت قزنی آلیب قاچقانین بلدی قایده بارغانین
بلمادی ایکی بلدان صونگ خبری کلدی قن حامله ایرمش آیی کونی بولمش
حالی بارغان کشی آلورابردی تیدی ایرسه خان چرو بیاردی اوچ بوزکشی
برلا آلاچین آلاؤنی باش ایتب بیاردی یای کونی ایردی آمت بیگ طاقی بیگ
باشنده اولتوروب تردزابردی قز آنی السدان قراب کوردی برنچه کشی
کلا یوروب برنی آطلی کشی دور آرتنده بلدان صداق بلمان کشی تردیتدی
برزمان بولوب ایردی آمت اوزی کوردی آلاچین آلاؤ دورخاندان لا
تورغان یاؤلارکان تیدی اول وقتده اوغلان توغان ایردی بیشکی برلا
آلیب کیتا آلمادی براقاج بوطاغنه اولتورتوب کیتدی لار قوی بیگ
قویرقق مایین اوغلان بیگ آغزیغه قابتوردی تنگری کاتا بشوروب

44r

اوروشقه قارشو باردیلار آلاچین آلاؤ قوب کلیب یتی آطلی آطلی ایارنیگ
آرت قاشین اوردی آمت ایدی آنط شرط ایتکان دوست ایردونگر جانغ
قصد بولدونگ آتقان آلای آتماس بولای آتار تیب آرغاماغه آطلی
ماتیب قالدی بنه اوزکا آرغاماقغه منب کلدی دخی آطلی آطینی
بالین ایارنه آلیب توشدی آمت دخی ازغاماغین یغا آطلی بنه
ماتیب قالدی آلاچین آلاؤ بربوز آرغامق منب یتدی صداقدانی
اوقین قرقه آطلی آمت قرماب باقتی یاناقسی بارابرکان کلیب آطلی بیگ
اومورتقه سن قرقه آطلی اما یقلدی آلاچین آلاؤ آطانیگر آستنه توشتی
آمت قالچین سوفروب اوستنه کلدی آلاچین آلاؤ ایدی ای آمت
دوس برقاشیق قانم اوتونورمن آطلنی یازوب ایردیم اوزمه
کلدی تیدی آمت ایدی نه کورسنگر آنی ایغای سن تیدی ایدل
باشینه چقتی ایدل باشنده مقام یورت توتدیلار جنگیز خان اولکاه
دین صونگ بردبکا کلیب قوشدیلار خان بیگ یارلی یورتین بیلادی
اول وقتده اجتر خانده تمرقوتلی خان ایردی اوغلی قزی یوق ایردی
اول زمانده اجتار خانده بورانه آقتارمافه بارغان کشی لار اول اوغلانی
تابیب آلیب کلدیلار آلتون بیشکلی کشی یورالکلی اصل کشی بیگ بالاسی
ایرکلا نیز بلب خانشغه آلیب کلدیلار خانش آلیب آسرادی اوغلان
ایر یتکاندین صونگ اجتار خان ایچنده قراقچی بولا باشلادی خلایق لار
بو اوغلانغه رنجدی سوبیاس بولدیلار خلق اوغلی بیلیب کلیب
خانغه ایدی لار خانم بزنی سوسالکر بزنی توت آنی سوسالکر
آنی توت تیدی لار خان ایتدی بو براوغلان نه بولور منکا خلقم کراک
دور تیدی اول اوغلانی سالدا آلیب کلکان اوچون سالچی آتاغان
ایردی بنه کونلاردا برکون سالچی چروکا باردی ایچکی بی یکی بی یردا

اویونلار اوکراندی قوبوز دونبورا تورلو اویونلار اوکراندی هرکم برلا سوزلا
کلشب ای آتاسز آناسز تیب ایتور بولسه لار اول ایتورایردی آق
سرایده یاچی من آق ایدلده ساچی من اجتارخانه ده طوجی من
آتام سقورسانک بلکسز آنام سورسانک نکاح سز اوزیم آرتوق
توغان صونکز توبوم سوراب ندار سز دیرایردی ایمدی سلجی
جنبک خان بیتکر قزندین توغان اوغول دور خانلارغه جیان اوغول دور
عیسی اوغلی آمتنکر اوغلی دور والله اعلم

فصل در بیان داستان ایدیکه بی رضی الله علیه وعلی آله واصحابه
اجمعین بعد وزارة المشارة وبعد انوار المعارف خصوصا علی الامام
حضرة امیرالمؤمنین وامام المسلمین ابی بکر الصدیق الصادق الذی
هو خلیفة رسول الله صلعم فی کل نائب امر شجرة اول باباسی امیرالمؤمنین
ابی بکر الصدیق رضی الله عنه بیتکر تورت اوغلی بار ایردی ایکسیدان
کچکه وبرسیدان اولوغ آتونکر آطی محمد ایردی شام شهرنده پاد
شاه ایردی آتیکر اوغلی سلطان کعب ایردی اول هم شامده
پادشاه بولدی آتیکر اوغلی سلطان هم هرمز ایردی اول مصرده
پادشاه بولدی آتیکر اوغلی سلطان خالد ایردی اول صرصرده پاد
شاه بولدی آتیکر اوغلی سلطان ولید ایردی اول هم صرصرده پادشاه 132.
بولدی آتیکر اوغلی سلطان قیذه ایردی اول هم صرصرده پادشاه بولدی
آتیکر اوغلی سلطان مولود ایردی اول هم صرصرده پادشاه بولدی
آتیکر اوغلی سلطان ابوالعاص ایردی اول انطاکیه دا پادشاه بولدی
اتیکر اوغلی سلطان سلیم ایردی اول هم انطاکیه دا پادشاه بولدی آتونکر
اوغلی سلطان صداق ایردی اول هم آنطاکیه دا پادشاه بولدی آتیکر
اوغلی ابوالحاق ایردی اول مداینده پادشاه بولدی آتیکر اوغلی
سلطان عثمان ایردی اول هم مداینده پادشاه بولدی آتیکر اوغلی سلطان
جلال الدین ایردی اول قسطنطنیه ده پادشاه بولدی آتیکر ایکی اوغلی 133
بار ایردی برسی بیتکر آطی ادهم وبرسی بیتکر آدی بابا توکلاس ایردی
باباتوکلاس کعبه دا پادشاه بولدی باباتوکلاس بیتکر اوغلی تیرمه آتلیغ
ایردی بو تیرمه ایدل جایقده حاصل بولدی آتیکر اوغلی قزیجی آتلیغ
ایردی اول هم ایدل جایقده حاصل بولدی آتیکر اوغلی اسلام قیا اول

45v

هم ایدیل جایقده حاصل بولدی آتینکر اوغلی قادر قبا اول هم ایدیل جایقده
حاصل بولدی آتینکر اوغلی قوتلوقبا اول هم قمکنده حاصل بولدی آتینکر
اوغلی ایدیکه بی رحمة الله علیه اجمعین قوتلوقبانی اوردوس خانی شهید
قیلیب دور اما باباتوکلاس نینکر تورت اوغلی بار ایردی بری کعبه‌دا
پاه شاه بولدی وبری کعبه نینکر اونکر یاننده یاتور وبری اورکانج ده
یاتور وبری قریم دا یاتور اوج اوتلوکده باباتوکلاس نینکر بر روایت
بیلان معلوم اوج اوغلی بار ایردی بری نینکر آطی عباس ایردی کعبه نکر
اونکر یاننده یاتور بری نینکر آطی عبدالرحمن خوجه تردر اول دخی
کعبه‌دا یاتور وبری نینکر آطی ترمه تردر اول هم ایدیل جایقده
حاصل بولدی پیغامبر صلی الله علیه وسلم نینکر مبارک قبرلاریدین
سیدنا قباغه آواز بریب دور ایکنچی عالم مرتضی سید تردر اوچونچی
عزیز کرامت باباتوکلاسی آتا تردر اوزبکر خان مسلمانده اوراک
جورانی کعبه شریف کاینیار بیب دور آنده بو اوج بی آیب کلیب
مسلمان بولدوربدور والله اعلم. اما ایدیکه بی توقتامش خان نینکر
اولوسین اول بلدی ایدیکه بی اوغلی نورازین میرزا دور اولوسین
اولوسین بلاکان ،

46r

فصلا فی بیان المجالس والمکان ایمدی معلوم اولسه بلاسز کم
یورت قلاردا بخارا بولغار خانی نینکر یورتی دور طرا اوردس
خان نینکر یورت دور چرمشان اومر خوجه خان نینکر یورتی دور
آدی اوزان توقتامش خان نینکر یورتی دور جنبیم جایق آرسی
جنبکر خان نینکر یورتی دور آق ایدیل طماغی قرا خان برلا
بوغره خان نینکر یورتی دور آق توبه باجن خان نینکر یورتی
یوجی دیکان آتینکر کچی انسی بولور ایردی مسکاو جغان خان نینکر
یورتی دور طوطی تماغندان توبان آلمالی آتاغه تیکر ایردی
اوتنبو اوقی تماغی تیره خان نینکر یورتی دور آندین یند
طرا طاوینکر اوستونده اولوغ اوبه بار تردر تیره خان نینکر
سرای نینکر اورنی اوشالدور سرایچق جلپاق خان نکر یورتی
دور انجر حکیم خان نینکر یورتی دور حکیم خانغی یرده توندی
اوج یلغه چه آزری کلا یاتدی آندین صونکر کلمادی آجر خان
تمرقوتلی خان نینکر یورتی دور کلی بدور پرکاخان نینکر یورتی
دور قمزان شغالی خان نینکر یورتی دور نرای تماغی بولار
خان نینکر یورتی دور والله اعلم ،

في بيان داستان التاريخ تاريخ يتي يوزده ايردي

آقساق تمر بولغار شهري آلدي عبدالله خاندن
تينكر ايكي اوغلي بار ايردي بري آلتون بيك بري عالم بيك اول
بلوك دين صونكر كليب قزان دريا سي اوستونداقلغه يسادي لار
شهر ايندي لار اول خلق يوزده تورت يل آنده توردي لار
آخر اول اورننى ياراتماين آندين كوچتي لار قزان سوى تينكر
تماغنده شهر توزدي لار يوز ايلي سكز يل آنده بولديلار مسلمان
خانينكر نسلي آنده كيسلدي قزان شهرنده خان يوق بولدي
ايرسه اول زمانده كافر اوروس تينكر قولنده شغالي خان توتغون
ايردي مسلمان لار بارب آني كلتوردي لار قزان شهرنده
خان لقغه كوتاردي لار اول قزانده اوتوز اوچ يل خان ليق سوردي
آندين صونكر كافر اوروس كوچلب لشكري برلا قزان شهرين
آلورغه كلدي قالتالي چوبان ايردي يتي يلغه چه اورش صوقوش
قيلدي مسلمان لارني آلا آلمادي يده قازان شهرين آلماسدان
بوزون نزبه سوى تينكر تماغنده كافر اوروس قلا صوقدي
توبون مالين قورالين آزوغين آنده قويدي آندين
صونكر آخر باتر شغالي خان اوسقه غمازليق قيلب اوروس
خاني برلا مسلمان لاردين اوترتين بلدورماي بركيب دارولارغه
سوق قويدوردي شهر قزاني اوروسقه بردي مسلمان لار تينكر

ايشدان خبرلاري يوق ايردي كوب آدم لار هلاك بولدي لار قردي لار
ينه اول قرغندين صونكر اوروس خانلي قزانني بيلادي اول وقتده
تاريخ توقوز يوز الم آلتمش برده ايردي قزان ولايتين كافر اوروس
يكشنبه كون آلدي بروج عقرب تينكر ايكنچي كون ايردي سچقان يلنده
ايردي ايمدي قازان شهرنده بورت بيلاكان خان لارنينكر آطلاري بولادور
اوّل عبدالله خان تينكر اوغلي آلتون بيك آندين صونكر محمود خان سلمن
اندين صونكر ممتك خان آندين صونكر خليل خان آندين صونكر
ابراهيم خان آندين صونكر الهام خان آندين صونكر محمد امين خان آندين
صونكر ماموق خان آندين صونكر عبداللطيف خان آندين صونكر
صاحب كراي خان آندين صونكر صفاكراي خان آندين صونكر
علي خان آندين صونكر اوتاش خان آندين صونكر يادكار خان
آشا يادكار خان زماننداتوقوز يوز ايلي يتي ده كون توتولدي آندين
صونكر شغالي خان آندين صونكر كافر اوروس آلدي آندين صونكر
تاريخ منكده اونده ايردي اولو آچليق بولدي آندين صونكر
تاريخ منكدا اون ايكي دا ايردي كينازميرزي باقي بولدي تاقوق
يلي ايردي آندين صونكر تاريخ منكده يكرمي توردا ايردي جنغلي
يلغي بولدي تاقوشقان يلي ايردي آندين صونكر تاريخ منكده ايلكده
ايردي ايركه چرقي بولدي يلان يلي ايردي آندين صونكر تاريخ
منكده ايلكي اوچده ايردي كينازبخايلاخان بولدي قوي يلي ايردي
آندين صونكر تاريخ منكده آلتمش بش دا ايردي اولات بولدي يلغي

47v

یلی ایردی آندین صونکر تاریخ منکده یتمش بردا ایردی اوروس برلا
باشقورت یاغی بولدی باریصریلی ایردی آندین صونکر تاریخ منکده
یتمش توقزده ایردی یلیب قزاق اوروس برلا یاغی بولده ایتیلی
ایردی آندین صونکر تاریخ منکده سکسان توقوز دا آسمانده بر یاقتی
اولکلالکان بولدوز پیده بولدی کوندین کون یاقتولغی آرتدی تمام
قرق کونکاچه توردی کون اینشی طرافندین توغب کون چقوشی
طرافیغه کیتار ایردی تورلیکر توسلو بولدوز ایردی کوکلی یاشلی قزیلی
ایردی کورکان آدمی لارتانکرجایب کا قالیب بونه تورلیکر نشانه دور
تیب یغلاشور ایردیلار بارچه جهان خلقی اولوغ کچی کافرلرین
بو بولدوزنی آشکاره کورذیلار بچین یلی ایردی آندین صونکر
کافر اوروس ملکنده تورلوک فتنه لار وختلف غوغالار پیده بولا باشلادی
یعنی کافر اوروس تمام بیکلاری برلا کینکاش ایتیب قراقول لار
قوپوب اوزی بیکر قول آستونداغی مسلمان لارنی چوقوندرمقسز
نیتین قیلدی لار کوب مسلمان لارنی شریف اسلام دینندان
آیروب مرتد قیلدی لار اولوغ فتنه لار بولا باشلادی کوب یرلاردا
اوروش صوقوش لار بولدی آخر حق سبحانه وتعالی اوزی
بیکر قدرتی ورحمتی برلا اول یمان کینکاشن قلغان کافرلارنی
اوزلارین هلاک قیلدی اوز آچوالارنده فتنه سالیب کافر
اوروس بربرسن مسکاؤ شهرنده قردی لار مختلف بولدی لار
اول یمان کینکاش نی قلغان فیدور آتلیغ خان ایردی حق تعالی آنی
یاش وقتنده هلاک قیلدی آندین صونکر تاریخ منکده توقصان

48r

بردا ایردی کافر اوروس تختنده ایکی خان خانلقغه اولتوردی
آغای اینی لی ایکی سی بر دؤ بوده بر زماندا تخت بیلاب اولتوردی لار
ایتیلی ایردی بری سینکر آطی ایتوان وبنه ایکنچی سی بیکر آطی میطر
دی ایکسی دا آلاکسی خان بیکر اولملان لاری ایردی آندین صونکر
تاریخ منکده توقصان برده ایردی شول ایکی خان اولتورغان
یلنده ایردی باشقورت خلقی بیکر آراسنده بر مسلمان کرامتی
برلا پیدا بولدی خلقی دین کا اوندا ایردی اولیا لار کرامتی هم اوزنده
بار ایردی اول خانی سید جعفر خان تیب ایشور ایردیلار آخر
بار خلقی اوغلی باشقورت خلقی اول خانی خانغه نشانا ماین
ناشلادیلار آینکر بویروغلچه یوزنماد یلار کافر اوروسقه تماز لیف
قیلب کافرنی سؤب کافر اوروسقه قاینب کلدیلار آخر حق
سبحانه وتعالی بیکر قهر غضب تقدیری برلا کافر اوروس بیکر قولنده
باغلانب عاجز بولدیلار قیلدی لار اوروسقه یسر بولدی لار
بعضی لاری دین ایمانندین هم محروم بولدیلار تماز لارنی کیکرایشی
اوشبو نداق دور آندین صونکر تاریخ منکده یوزده آلتوده
ایردی کافر اوروس آزاؤنی آلدی اون سکز یلدان صونکر قاینه
قاینه مسلمان لار آلدیلار آندین صونکر تاریخ منکده یوزدا اون
توقزدا ایردی باشقورت یاغی بولدی چیدور آری سناؤ دیکان
اوروس کافر باشلادی باش بولوب یورودی آخر باشقورت
قزان خلقی آراسنه کلدی خلقنی اوزینه یافوندوردی کوب ایل لارنی
مناصرلارینی باندوردی کوب کافر خاتون لارینی قزلارینی یسر
قیلدیلار قزان خلقی باشقورت برلا بوصدیلار قزاندان

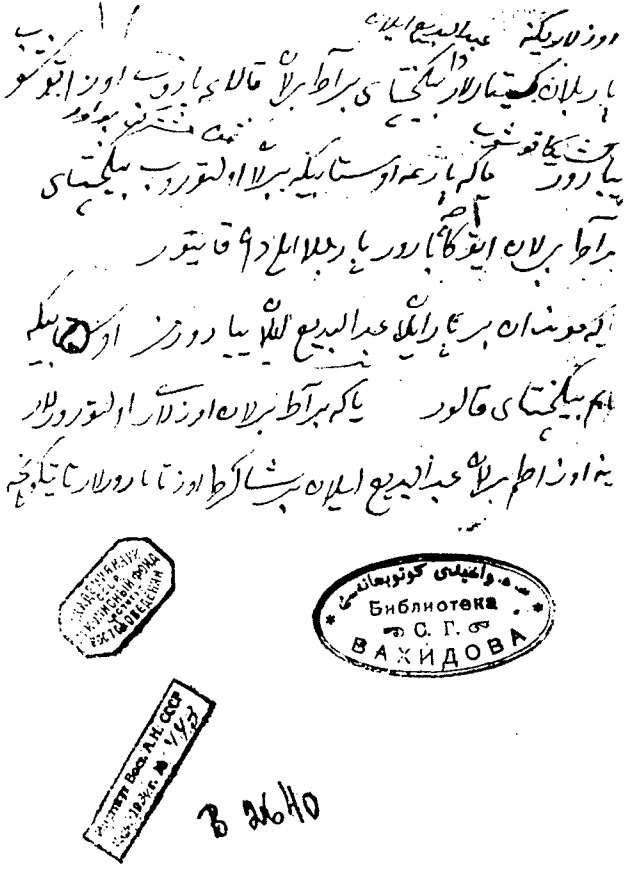

АЗИАТСКИЙ МУЗЕЙ
АКАДЕМИИ НАУК
С. С. С. Р.
B 640

1v

بسم الله الرحمن الرحیم و نتر چنکز بیکلر بیکی ما ما ما

بسم الله الرحمن الرحیم و نتر چنکز نام فصل و السبتان نسل چنکز حضرت نوح
پیغمبر علیه السلام یکنی تولدت اوغلی تقو تورت قرنی بار ایردی بری قام برسی
سلام اوچونچی سی کنعان تورت یکی سی یافث ایردی تقو اوسو قرنی یکنی
آطی رجب ایردی ایکنچی سی یکنی آطی رجب اوچونچی سی یکنی آطی رخت تورت
نچی سی یکنی آطی رخت ایردی اما رجب اوزنی یکنی قرنی ایردی رجب رخت
اوچاکوسی حضرت نوح پیغامبر نخم یکنی وفاسلکو جوکدی ایشاکلر
یمن آولوب ایردی لار اما قام یکنی نسلی عرب فلق و ورسام یکنی نسلی عجم
فلق و ورکنعان طوفاندا هلاک بولوب نسلی کیسلدی یافث یکنی نسلی اردم
خلق دوریانشی ابولیچ کان حیب نام ایشولار ابولیچ خان اوغلی باقر خان یکنی اوغلی
نوز خان آیکنی اوغلی اذز خان آیکنی اوغلی کوک خان آیکنی اوغلی بوغره خان
آیکنی اوغلی قراخان آیکنی اوغلی کونو مرکان آیکنی اوغلی اوجام بوغرلی آیکنی اوغلی
سام سوغچی آیکنی اوغلی سالرسوغچی آیکنی اوغلی سلطان اوغلی سام بردن آیکنی اوغلی
بوغو مرکان آیکنی اوغلی قوجوهان آیکنی اوغلی قراسوغچی چهان آیکنی اوغلی تورمشای
چهان آیکنی اوغلی توماق مرکان آیکنی اوغلی دریه بیان آیکنی اوغلی چنکز خان
آیکنی اوغلی یوچی خان آیکنی اوغلی سایاق خان آیکنی اوغلی جسرتاق خان آیکنی
اوغلی برتاق خان آیکنی اوغلی تومالی خان آیکنی اوغلی اوکتای خان آیکنی اوغلی

2r

اورنجی خان آیکنی اوغلی چنکز خان آیکنی اوغلی اردیکی سلطان آیکنی اوغلی شیاتو
خان آیکنی اوغلی مهرتقی خان آیکنی اوغلی کوجوم خان آیکنی اوغلی عمل خان آیکنی اوغلی
ارسلان خان آیکنی اوغلی برسان سلطان اما برسان سلطان اوردس قولوندا
مرتد بولدی فصل ایلدی چنکز خان یکنی قرنی اول باشدی سویلا
لینکی اول باشی نقاچی بتالار ایلدی سویلا ایلاکی اول بر هاتاق دیکر الجنده
مالت دیکان شهر بار ایردی اول شهر خانی یکنی آطی آلتون خان دیکان
ایردی خانشی یکنی آطی کورلاتوخ دیکان ایردی اول ایکی بادشاه دین بر
قرنی تو غدی اول قرنی یکنی آطی جلی لک کورلدی کا آتا دیلار تقو آیغه کولماکو
رماد دیلار قریق تولاچ تاش سر ایده قویدیلار اما کوراکه الداغ ایردی
کولسه تولاچی چغه بیرات بتار ایردی تاقوریکا باقسه اولان بتار
ایردی سا چین قراسا انچو تو کولور ایردی تو کورسا آلتون تو کولور
ایردی اما دنیا دار آلتون تو غمش خان ایردی قاشیده دیلالار
بار ایردی اورنینه یقمش دیالسک آطی اورده خان دیکان ایردی کولماز
ده برکون بالیغ اولغاندا سویلک ایتدیلکم ای اورده خان سن بو سر ایلان
چقارسن تشقاری تاکورلارسن دیدی اما دنیا دیلکان بو سر ایمو دورب
یا اورنکا بر بو سر ایلدی یا تشقاری بار جید دیر دیا اشبو سر ای ایجیدر دیدی
اورده خان ایلدی دنیا دیکان تاتشقاری دکیل جهانلار دردی اما ای کولن

دیگان ایکی نارسه بار دمدر دنیا یکی اردشنه ایکنی بزلاد دروی اندین علمالک
کورولغ ایدی ای اوردهخان سن منکا اول نارسه لارنی کورکورلغ دوی اول
دهخان ایدی سن کورسانگ اولارسن دوی نینه علمالک کورولغ ایدی او
لسام اولاینی کورکورکیل دوی ایرسانتر الی آجب ایاردی ایرسا
کون یاردقی اوکه کردی علمالک کورولغ آنی کوردی اولتانلری دیگانلاری
ایدی لار فانفه تب ایتورلر تب یقلی شب اولتورلر لار ایردی ایرکون
بولغالدی قیوکن السین بیس الدی آندا دیالار سوتوکشوب
اولاتورلر دیلار تخ ایدیلار کوردکلری علمالک کورولغ ایدی بیاغی
کورگان کوندین قورساغم بولدی الیموی آتام مونی دیب ایتولر
سردی اقا اول آتون خان اوزی وقت وقت کلور ایردی کورا تور
خان ایردی آتون خان برکون قزینی کورمکا کلدی ایرسا کورار کیم کلمکا
اولبدور قزینا ایدی ای قزیم بتکا کسبکا توتشوبدور بلا بولدی دوی
نینه اوزی تدغو برلا دوغالدی ایدی یکم آه کورلاغ جی ایکم جلال جسفت بو
نفاک نلو مندای دریاق ایتش کلمالار یوق ایردی قزیغم برکا بولوبدور
نا قیلسه بولور دوی آنده کورلاغ جی ایدی ایدی موندبوریا بویراشغه بر
یب بولماس ایکن اوچون کم آدم اوغلی شیطان برلا برلاشدی مدکسوب دوسورلار
کوب اوزلار جقارلوی ایدی ایدی ایله اولسا کورال کیم برلا تون دیکنی نا سا

لب بیار ایکی دوی آندین سوکلکم تورلی علمالر قریق قزقنی برلا کوکلکوکا اینی
برلا آتون قورسی برلا طوطه قوشی برلا سوتیاس جیراغی برلا تونکان قاکن
الزوغمی برلا تورلا طاغندین تون دیکنی نا آتون کم کاسا لب بیار علمالر
دینه ایدیلار بیتب لیکا یولغ قفای دیب اندین سوکلکم برقیم کوت
سیچه ایرسا اول دنتده تورمتی چون ایکن اوغلی توهاقه مرکمن
دیگان آتاسنه آچی ایردی ایله تانشنی چقب یاتور ایردی قانشنده
قریق کشی بار ایردی اقا ایچنده برقرا دیلی بار ایدی شا موتو
ردیگان ایردی تورو کمان ایردی ایکنچو سنکا ینکو برسوزی بار
ایردی برکون ایدی ای توهاقول مرکان السدان برقرا کورنا دور
دوی انده توهاقول مرکان ایدی اول نه قرا دوردوی اول شا موتو
ایدی آتون کم دوردی برقرا طاغ دیک قبات تورلا دوردی کورلار
من دوی سندین سوزنی اولتورمن ایچن سینکا بولسون طلب مینکا بو
لسون دوی اول کم تا فلکا تدش دفتنده کلور بولغای اندین توها
قول مرکان ایدی خوش الال بولسون دوی اندین اول کم تا فلکا
سون توش دفتنده کلدی کوردی لار کور آتون کم تردی بلچم بولسون
یوز دغمی یوسوغمی بلماس دوی لار اندا شا موتو تورلکان ایدی
مرکان آتیب بولغیل دوی اندین توهاقول مرکان ایدی تورو آتا بیلمو

3v

قیاتا یسمه دوس شباهو قورتورمکان ایدی تورد آتسا کلی اچنده جالیقنا
دسه بولسه تکار بولغاک قیاآتنه بو غیل دوس خوش آلالی بولسه قیاآتیه
تب اوتسه یاتغه کلوبان تورتورمب اندانچ آتنه کم کمه کلی اوچ تا قیرسن او
سر غیب برجین امدی کمه نه قیاآتنه بولزغان اوچون قیات توماقل مرکان
ایتورلار ایلدی قیات قلیق یکنا قیاتوبی بولار دورسه اول کمه نه
بولزغاندیه سوکلی علی لکه کورلکچه قریق قرقه قرلا کوکوکوکلار
جنه برلا آتون قورس برلا طولا قوشتی برلا بار چیسن توماقل مرکان
آلدی کمه طلشی شباهو قورتوکمان الدی آلدیه سوکلی توماقل مرکان
اول کیچه چادر قورب قرنه آلیب یاتور بولدی علی لکه کورلکچه ایلدی
امه مرکان بزنه سنکا شکری برکاندر قیاندا بولسه من سنکا من مکر برا
چیچ کوکلا صیر تیلسه کلر بولور ایردی قورساغمل ایربلا بارده دوس
وکلی بو قورساغمل انکی بلا آلمیدیا بولغان اوکوکلو درخان قیاشوبن
بیده بولغاندر دوس آلدا توماقل مرکان ایلدی من اول قورساقدانکی
بلانکا باقمن آلیب یاقورمن دیدی آلدا علی لکه کورلکچه ایلدی صای مرکان
هر ایسه کوکلا ایدوکان اقی لشوبتکار ایردکلی سر بیکی قراغای بیکی بولیونکر غه
قونایین سر ایرکشی سر کسوب قدر ایتب بولماس دیدی اما کوکلکی قالدور
ماساکلی بولور ایردی دیدی آلدیه توماقل مرکان ایلدی خوش سنکا

4r

سوکلکی بیچ قالدور صار من تیدی آلدیه سوکلی اول کیچه چادر قورب
یاتتی لار مرداد لاریه تا بتلار آلدیه توماقل مرکان ایلدی علی لکه کورلکچه
بو قورساغمکدانکی بلا قیاشبریه بولغاچین ایرمیشی آدمدان بولغان
بولسه قیز بولماس ایرمیش دیدی سپه کلیکی آرتوقو بولدی آلدیه علی لکه کو
رلکچه ایلدی ای مرکان سن منکا ایشتما یسوسن من عمر مدا ایربولزدن
سوراغم یوق ایردی بو کون بو کیچه سنکا کورلدم تیدی توماقل مرکان
ایدی اوزی بوازادرسی قزاورلا ایرکا توشی بولدی تیدی آشوقما
تلوغم اول ایردی تیدی آلدیه علی لکه کورلکچه ایلدی مینک قدمدیمنه
یتی بلکا تیدی آلدیه توماقل مرکان ایلدی ای علی لکه کورلکچه
مینک بیسوکمکی سنکا زاولدور کم مینک آتا چیم قراغای توشوقا توشوم
ساچین قراغای تمغام اچمای بولسون تیدی اول سبدیه قیاتا
اچمای توشب هم ایتورلار صفت اشبولار دوردی آلدیه
یدر آلیچ سوکلدیه سوکلی قورساقدانکی بلا توکدی آزیکل آلچ تنکری ایرکان
اودیت تقدیر تب اودیناسیان آتا دیلاریه ایرانچ کوندلاردیه سوکلی
توماقل مرکان یکنکا آتاسی تورتماچی چین اولدی توماقل مرکان
آتاسی یورتنا بارب اولتوردی فان بولدی فانلیق قم اولتورغا
ندیه سوکلی علی لکه کورلکچه دن ایچ اوغلول توکلی برسن بولانتا

ایکنچی بیک بلکوتای آتاوبلاردن ایکی اوغلون توغاندی سوکلی علی لکی
سوکلی بلکوتای کوردکی نکه کوتکلی یمان بولدی آندا اتوماقون مرکان
ایلدی ای علی لکی کوردکی خلق اوغیل تابسوتورلار بس اوچون
اوغیل تابوب کوتکلو تکلی یمان بولدی تیدی آندا اول علی لکی کوردکی ایلدی
من بولدم نفی اوغلیم دونیا بیان اوچون قیغورلدم من تیدی تولانغه
ایارلکان بیک کاکا اثر نرده سنکز غه ایارلکان بالیقغه اثر نرسن خان
اوغلی اولکسن یوب تقه لایقه کلکسن اوزی لار اوزی قالین بلاکس
لار کوزی مال غه تویماس لار بدپوده تای بلکوتای یورتقه لایق
ایرماس لار من السلان بلاسپ من ایرور من سنکا طلب بکوردم
دیسه کا یمن دوی آندا اتوماقون مرکان خان ایلدی چوشی التمکا تو
یاکسن دیدی علی لکا کوردکی ایلدی کن اولسنکل یورتونکنی اوغلار
یکنی بوده تای بلکوتای بیلار من نوردوبیت قیاشدیدی بولغان او
غلیم دونیا بیان اوچون قیغورلدم دیدی ایلدی بو ایکی اوغلوم
بودی تای بلکوتای تی تمق غه بیارلکل دیدی آندا بیک سوکلی اتوماقون
مرکان ایکی اوغلی بودی تای دبلکوتای نی تاملق غه ایاردی ایکی کسی بیتی
شارنوکار قوشتی اولارتی تمق غه بارابان مقام یورتی توشتی آندا بر
یرداتوردیلار ایلدی تی تمق توراه یکنی اچی توبی بودی تای اوینی اودر

یه اول ایکاف کتکاندی سوکلی دونیا بیانغه قرآلدیلار آلتون خان سلطان
یتی سلطان بارایردی ایکنچی کیچی کسی توتوکی دیکان ایردی ایکنچی قری
الانقه دونیا بیانغه آندی لار یتیه اول دونیا بیان بیرلا آلالنقه دیدی
اوچ اوغلون توغدی بر سیکا آطلبودنچا ایکنچی کسی یکنی آطی تقین چار
اوچونچی کسی یکنی اطلیچوت ایلدی قیان اولاردونغی بودنچا ردیه تزور
تقه قتای خلق یکنی اولاردونغی تقین چار دیه تزور تقه سالچوت خلق یکنی
اولاردونغی سالچوت دیه تزور ایلدی توماقون مرکان کیکرمیل قا
نلیق سوردی آندی سوکلی دونیا بیان اون توتوزیل قانلیق
سوردی یه دونیا بیان اوزی اولار آندی اوچ کون بولدی
خلقه بیکلار بیب ایلدی آه ای اوچ بیکلار ایمچ توتولغومز
یوق ایرمیش الجل تیب کلسا دارد دمان بولماس ایرمیش من اوغلان
قاتونوم آلانقو بیرلا اولاسی دیکان ایردیک ایلدی اجل ایرسندی
من اولارمن سز لار قلاسز ایلدی سز لار کای خلق اوچ وصیت سوزدم
بولسون تیدی بو مندیک توغقان اوچ اوغلون بولان چار قین چار
سالچوت بولار یورتوتی قتقه لایق بخشی ایرماس لار دیدی ایلدی بیه ای
خلق اوچ من اولکاندی سوکلی قاتونوم آلانقو غه توشتی تول بولوب
کلدی من آندا یورتقه بخشی لایق بر اوغلون بیده بولور دیدی ای خلق

5v

اوچنجی اینه آنی کوتکاک سز بیتدی ایلدی ینه بلکوم اول بولور کم
من اولکا [redacted] سوکنگ کون بولوب اینار من بوزی بولوب چقار من
منی الایا بلکنز بیتدی بولسوز لی هلایق قه وصیت قلغاندیه :
سوکنگ دریا بیان دونیا دیه اوشتی اما دینا بیان ودینا نادیه
اشکاندیا سوکنگ قامقدا غی آیکی انسی بوولی تای بلکوتای ایشتی لار
کم آنجا مز دونیا بیان اولای جنگا مز دالا نغوتول قالدی تیب اودور
کالدی یلار اولتوز اوزلک نوکار لاری بر لاو دمدلان اوولدا دیلا
رینه بوولی تای بلکوتای ایلیلار جنگلم آن نغوتو یغوراق یغوراق آغا
مز کویه کوندیه کوکلم لمان بولوب تزدر تیب طوبچی آتلار ینه جنب
آغو آغولای چقتی لار بایر طاغنه بارد لار کیکی آغو دیلار بسر کیکی تریک
توتوب آلیب قایتتی لار آتلاق یتتی لار غانداو رحالدان برقوم
کتی چقتی لار بار یب یولوقتی لار بولسور دیلار سای قایدیه
کلور سز نی کشی لار سز اوزلار ایلیلار سای بز لار نی سورسانگز قتای
شهر ندیه بو صوب کلار بز دیلار آتلار ایلیلار سز لار هم کشی لار سز
بولالر ایلیلار بز لار قامق خلق نی توزالاری بوولی تای بلکوتای
بز دیلار اوزلار ایلیلار او جع الایه بری بو صوب کلار بز آزو
غمز کوکلدی آجمز دیلار بز کار جیم آلیت برنیم برسانگز یا

6r

اوکنوکیکی نی بز کا برسانگز نی بولور دیلار ایلیلار سای توزانگز
دان نی اوچون بو صوز نگز بکسر کی آجع بولونگ دیلار اولار ایلیلار
توزالا یمز سکوچ قیلای ظالم بولای جیدا ما وقت بو حلوق دیلار بو
لار ایلای لار خوش آلای بولسه بو تریکی کیکی نی برماس بز دیلار
برتول قزغان جنگا بز بارد ور آنجا مز اولکا تاق یغوداد ور
انکا اویونغه آلیب بار بز کوتکاچ اچلیسون دیلار اولار ایلیلار ای
یار انلار یوق ایرسا بز لیکی بر اوغیل بلا مز نی الینگز بز کا بوکیکی نی
بریکز بز آجع آلمایلیکی دیلار بولار اولار نغه قوینوتگ بر بوتون
بسب اوغیل بلاسن آلای ربوولی تای بلکوتای ایلیلار جنگا مز
اویونغه بوخشی دور دیلار سوزیلیلار اول الغان اوغول نیکی
آطی بالین دیکان ایردی دیلار اینکی آطسیز نیکی اطی مانکقتای بس
دیکان ایردی آچلقوان دارجان سز تقلان بی اوغلی بالین نی
بر بوتغه بر دیلار بوولی تای بلکوتای اونجولیغ آلیب کلدی لار
جنگا مز نیکی یاقسین باتیب قمز بیه توتار نغه بوخشی دور دیلار
بالین نی کلتوروب جنگا سی آن نغوتو تابشوردی لار آن نغوآنی
توبیه آصلین بلیب بخشی آتسز دیلار آتلاق سوکنگ بوولی تای
بلکوتای ایلیلار ای جنگا مز بز کا رخت برکل بز لار قایتور مز اینکی اوچون

کم بزمه نلا کیلکاندیه لسونکز تانکفوتلان ایلچی کلدی دیمان خبری بارایرمش
بزقاتیتاپ بزه دیلار اندا آن نفوایلای آه ای قین آینلاریم بولونز تای
بلکوتای برانچی کونلا مسر قیلسانکز بولمور ایردی اینکز اوچون کم
ایلری بیلک بوادوچ اوغولوم بولدان جارقین جارلسالیجوت فلقین
بلماک بولدی لار ظلیم کوچ ظلم قلور لار لسونز دم ستلکا ماس لار بو
لار خمه غاقیل اوکوت برسانکنز اولار دی بولونز تای بلکوتای
ایلریلار اسی جنکلار بیکز غاقیل وقیت اوکوتمز اولدمز کم بو اینلار
یمز بیکلارینه ایلی اولوغلارینه ایمین اولالار یخشی توتالار ایلری :
بلنکلار کم اونکار یورتی بکنشانه بلکوسی بولترور چاقندان ایلین کوب
ایتار قالانتوبون اولر ایتارلر یاز لسین کیک ایتار چاقه ایلکا یاتنولار
کاسزین ایتماکس لار اولسولارینه تورکا کیرورینه کیلارینه خدمت قلد
ورمه مینه بلنکلار کم اونکاس یورتینکز شانا بلکوتاسی بولترور اولز
یورتینه یمانلار کشی یورتینی ماقتالار اولز آغاسینه یمانلار کشی آغاسینی
ماقتالار اولز اوزاوزینی یمانلار کشی اوزوزینی ماقتالار اولوس ترور کیکسه
لسونز لار آتاسی ترور اغاسی لسونز لار مبعقلی اویانلی بولور ایران آلاحنکا
ن تیریلی بولز لس اوغلاندیه کینکاش سوزغمان اول کشی کشی بولوب
بولور کوتماسی ایلی اولماغان ایلی اولسه اول ایلی ایلی اولماس حال

سوزتماکان حال کوتماقه اولتلاو جارمتاقوتش چولیسلان قوتش بولوسما
قاریسلاق ن اللاو من دیر تورا کوتماکان تورا کوتماکشی اتیمی
یرمن دیر کون کورمنکان کون کورماکون ایتوکنی کیمان دیر حال
تاپوقان حال تابماکشی کون کورماکا ایلمان دیر اینکز تیکی تورا کوتماکان
لار تورا کوتوب حال کزلار حال لسه بولوب بارینکز بو اینلار لحز الذاتم
کشی لار آز دریب تورو دیلار هر اینه بلماکانلار بلور لار اوکز اغلمان
لار اوکز بولور لار دیلار دیمونکا دلیل سوز دایم هم بارو در ایتماکلدا
ن کینکاش سوزه تم چیدران کینکاش سوزم قسما بچندان کینکاش
سوزه کورکان کورکان ایتورکورکان ایتماکینی سا تار ایلری
شکری سنه توبه قلسون اولوغلار دیه بیکلار دیه کینکاش
سوز سین ایلری وقیتم اوکوتم ایتور سوزم حوندیلا
ر اندقسوغ نومدر دیلار اینه بولسوز لار اینکاندیه سوزنکز
بولونز تای بلکوتای یورتلارینه قایتقالار اتلار قایتقالار سوزنکز بو
اوچ اوغول بولدانچار قعین جارسالیجوت آغالاری یکز اوکوت
وقیت سوزیتا توتی دیلار آنالسین سبابقه سنا حاویلار اونکاس
بولدیلار ایلی کون بیکلارینه فلقه اوغلونه قزنه کوچ ایتار بلشلا دیلار
بایلار یکز آیری اورکا چلغانار تورلیاسین آیانمز قالیشی بولغاسین

7v

8r

8v

9r

9v

10r

قیداه در تیدیلار آنده الانقو ایلدی خوش ایلدی باریب شول تکالیک سوز
یغه باشلاب تورد تکنر خبری کلدی تیدی بو ایشی یغه باریب تورد دیلار
باشلاب نارسه کورماد دیلار مکر بر قوم قوش چونکه کورد دیلار یغه قاتیب کلدیلار
آنده الانقو ایلدی کورد دیکنر تیدی آنلار ایلدیلار یوق نارسه کورماد
دوس دیکنر بر قوم قوش چونکه کورد دوس تیدی بیلار آنده الانقو ایلدی بیلمکل بیلک
او علوم چنکز بیک خبری اوشال سر کورکان قوش چونکه دور تیدی سز
لار اوشی تکالیک سوزنی قوریب ایزلاکل تکالیک سوزنی باشلاب کورد
سولان دیکان قراطاق بیک باشلاب بیش آتی آتماج بولوز اوشال یرده
مقام توتار من قوش اوقولار من جونین یوقوب سوزنی تاشلار من
تیکان ایردی ایلمک اوشال چونکه ایزلاب بارلیک تیدی آما تکالیک
اسکرتاری یولاسه اولاد کیمکو ندلن تاشیب قاب طندیم اشار کیجک
حیاسه توشار تیدی آنده الانقو ایلدی ایلمک سر لار اول ایرکا با
ریب بیت امرکه یولو قسا کنر کورسه سا کنر سر لار هولاده کشی سر لار تب سوز طا
ندا اوینی دیلار سر اما میکاد علوم چنکز بیک توسه نشانی اولاد کیم اق طو
تلی کوس آطلا آتشون بولاد کلا یوزی نهایت آتمون صداقلا ایرچه ایلم جبرائیل بیک
سنا تردی آطلی قچلاسه غیب بولسون بیک دور آلدیم آنی لیکلاک سر تیدی
آما چنکز خانغه ایستاک بارغان بیک لار آطلاری بولار دور اوشی عایقه

10v

بیک آکنچی سی خالدار بولچونچی سی اوراد چیکی تورتونچی سی قیچاق
بی بشنچی ناچیان بی آلتنچی سی سرایت بی یتنچی سی بورقت بی سکزنچی سی
تمرقه تلوبی توقوزنچی سی تویتاق اونونچی سی تکدماق تا نکفوت ایردی
بو اون بیک سیلاش قیلب چنکز خانغه شوب آنی ایستامکه قلغنده
بولدیلار اما تورت بیک بولنی ایستامکا اونا ماد دیلار قولدانمی خانغه
خورلاب آکسدان ایستاماق مز تیدیلار انلار بیک برسی قونکرات بی
آکنچی سی قطاغان بی اوچونچی سی سالیجوت بی تورتونچی سی قیات ایردی
آما قطاغان سالیجوت قیات اوچاکونی خلق اوغلنه بیلار ایردی لار
قونکرات بی انلار بیک ایشانچی کشکاش چسه ایردی قونکرات بی چنکز
خانغه ایستاماکلیک کاباره دس بولا ایتکان اون کشی اون قونکرات
باقی دیلار تکدیلار اما اولیشن مایقی بی اوزلاری بیلار بلدور
جای آلانقو دیغه بر مهرلی یورکین آلدی اندیغه تکالیک سوزنی
قوریب تکدیلار اوچ آنده باریب تیلار بر اوچه قیاطاغه مسب
قراد دیلار آرتلار نده بر آق سراي بکا بر کوک سراي کورد دیلار
یغه قاتیب بر آذن کلدیلار اول سرای لار نمه ایتسی دیلار انده بر طا
ق بار ایردی اول طاقنک قاباغنده یاتیلار بر لار اونچه تورد دیلار
نارسه شان بلما دیلار مکر بر آذن دیغه سوکل بر آذن کلوک

11r

11v

12r

12v

13r

13v

تارتقاق اوکورا ینار موی آنی یکلمان ایلچه اینار موی تیدی ایرسا
آنده خان ایلدی ایلسه النمای اوکورا ایلار موی تیدی آیرسا حایقی بی
اوان یوکورو ب کیردی خان تیکمک اولکی یاشنده اوردن الدی اورنکا
لاری اولتوردی ایرتا کسین چنگز خان دورت ق ایل یک اولوغ
بوی ایتدیلار اوشال اولوغ قرغنده بو اوچار سا بچوت ق تقی
نکرات بی ق تمام قردیلار اولتورتدیلار امان برحادیلار اما اول
نسنده تونکرات یاتر تیک برتیرلاسه بارا ایردی بولرته توچین
تکیف ایردی اول بولرته توچین اول اولوغ قرغنده هلاک بولماس
تیب تورتا اولوغ آکیب قالدی یاشرون آسرا ایردی برسه
قیچار اوغا ایردی ایکینچی تقیق جارا اوغا ایردی برسه اوچونچی
سا بچوت بوغا ایردی تورتنچی انکاسی تونکرات بی تیمک اوغا
ایردی بلج برقلق تخه بلدور حادی الده قلق اوغا آیاکلا شیب ت
خانشیب چقی ربلار تیق چنگز خانقه بارب ایلیلا ایرسا چنگز خان
آچولانب الوی کشی کیتیب لاریغا باشرو بدو ارکمدور تیدی الده تو غارا بیکلار ایلد
یلار ای خانم قو تکرات بی تیمک قتی قیرندا شی بولرته توچین یاشرو بدو ارتیدیلار
[illegible] تیز کتورو نکلار تیدی ایرسا وان اولیق
[illegible] بولرته توچین تخه ایلیلار قو ارتیدیلار بولانچ چنگز خان اوندی دوریو ارتیدیلار

انمو

14r

انمو رته توچین بو سوزنی ایشتیب ایرخلاش بر ایتیب تورا سالیب میرتا کشمه تو
نیمی یلبکای یاینو یاتق برآن بر تکر یاشتیب بارا ایردی آنی کیدی تقی برتیر اتولک
بوراکی بالاردی باشیغه کیدی تق اول یاشیرو ب آکیب قالغان قودی اوملو
نی اوردی بیرلا بیرکا آلدی اول اوملا انسک قالیسه اوی یتشادیر
اول اوچ یتشادیر تقی سیر اول تورا یتشا ایسه بیلار بو بولغلا زلار نجایت
کوردی [illegible] توچین اول ہم آلار دین اوتوق ایردی الدی
سوکی کوکتیغ اول ماندہ ایچ کشی کورمشی یوق ایردی تنکری قدرت بیلا
بیلا بو لمشی ایردی تقریر قولاق صاچی بر اوی ارتندا ایکی دالی النده
طباق نمه سا چین لسالب یورو ردی الده قلق اوغا ایلیلا ای
بولرته توچین کن بو صعتلی کوردکلو کشی نی اوچون منداس ایشی قلدیک
بو اوغلالار نی یاشرو دکل اوغری بولار دکل تیدیلار الده بولرته تو
چین ایلدی آه آس قلق من کز کانی ایشی قلدیم اوغری بولسام
خانقه اوغری بولار دم تیب جواب بردی ایردی الدین کوکو بو
رته توچین نی اوغلالار بیرلا چنگز خانقه آکیب کلدیلار خان
تیمو کل کوردکیچه اوزون سا چین کوردیا تانکه قالدی تقی
ایلدی ای بولرته توچین نی اوچون چیکلا اوغری بولدکلا
سب بو اوغلالار نی یالغوز دکل تیدی الده بولرته توچین لوتوندی

ایدی ای قاغان من سن ایغان اوچون ایاب دوشمنی بولدوم یاشردیم
تیدی آنده چنگیز خان ایدی نیچون من آیا دیگز تیدی ایرسا بولسه کو
چون ایدی ای قاغان مسلمان جانسنگه کوچ بولور تیدیم آنده قاغان ایدی
مینگ بجا تمغه نیچون کوچ بولور تیدی بولسه قوچین ایدی ای قاغان
ایکی اوچون کم شوچ پیغمبر غم ن جانده خدای تبارک و تعالی کافر
لارگا قهر قیلیب طوفان سوئیب یاردی کافرلارنی طوفان سوئیب
یاتوردی یوق قیلدی تیغ اول طوفان دا ایمان جانلیغ ایرمای
تیغ تشیب لیک نسا تمغ کسلمای سوب تب نوح پیغمبر علیه السلام ینگ کیمه
سندا قوتقاردی اول قیلدی کن خان بولسا نگه اشکری تعالی
ینگ قوبلی دکو ملوک ارسلان کیکایرگا چیغ آشا سکریب آرتیدا
غمین تیب آیالس اذا قیلوب بار دی ای قاغان من آلوم کن دیغ
بو اوغلانلارنی اذا قیلیغای کن اول ایغیغ لیغ یمان قرغدا
خلق اوغلی بولارنگ قدریغ بلمای لار اولتورور لار بولارنگ تمغ
نسا اوزی کسلمای سن تب آیب قالدیم تیدی آنده چنگیز خان ایدی
ایلدی سنگ کشون یخشی دیل بی سوز ونگ اوچون تیغ کسیلدی
چنگیز ینگ کونگلو نگا اوچون یوز مینگ اومدینا ادار بولسون تیدی
کیندا ایدی ای بولسه قوچین مینگ قالیغ کونگلو منی قالادرمانین

اول تنگ مندیغ آیرمانیمن تیدی آنده بولسه قوچین ایدی خوشی کرمنی
سوسنا کفر من سز ینگ من تیدی اندین سوکلی چنگیز خان ینگ کو
نگلی بسرایردی ایکلاسی بر بهرنی قایول بولوب خلال جسفت بولایار
خلایق قه اولو طوی قیلدیلار حود دینالر اول دور دیدار ینه یاشرون
تا ملسون کم چنگیز خان سوکلی بولسه قوچین دان اوغلی بولای اولو
اوغلی یوچی خان ایکنچی سی جغتای خان اوچونچی سی کرای خان تورت
نچی سی توان خان دیگان ایردی ینه اندین سوکلی چنگیز خان یخشی
قلغی برلا عدل داد قیلی قه برلا ایلدی تنسلی لشکری برلا یورب
اوردی شب خانلارنی اورده لارنی اولیکا ماقتور خان ایردی
تیغ آیکلی التی جای لب دینا تونغان ایردی اندین سوکلی چنگیز
خان اوزی کا اینای بار خان بیکلار کا تیغ آوزی کا بیکلار کا
برسه اوردن مقام تعیین بلکه قیلب ایل سون بردی سوز خان ایر
دی اندان سوکلی چنگیز خان اوشبو بیکلار ینگ بار جاسی اولوس
بیکا تمغا قوش آغاچین اولارنی بریب باقی خلق قلیب ایردی
اول یاشلی بو بو دنیا اوغی قیا تقه ایدی سینگ آغاچینگ قرا غاک
بولسون توشوکی شونقار بولسون اولا ایکی آق جان بولسون تمغا
نگا اچماسی بولسون آوزنی تمغا بولسون تیدی صفت اوشبو در

15v

بینه اندین صونکی چنگیز خان ایدی قوتکزان بی ادعای سنگ
اکا ایدی ای سنگ اسکی آغاچنگ الماغاچ بولسون قوشو
نگ لاحق بولسون صفتی اوچبودور اندین چنگیز
خان ایدی ای اویغر صایق بی سنگ ای اغاچنگ تراآغاچ بولسون
قوشونگ تراقوش بولسون اورلیغ صلواق بولسون تما
غانگ سرکا بولسون تیدی صفتی اوچبودور اندین سونگ
چنگیز جان اورداچ بی کا ایدی ای صنگ صدقا اورداچ صنگ
تیماکلیک اندین قالدی اورداچ بی غایت ده پاکلیغ ایدی
اورده شقه اختیار بولسه صنگ صدقا کشی بیلا اختیار ایدی
چنگیز خان اورداچ قی ایدی سنگ آغاچنگ قیمین بولسون
قوشونگ قی صقا بولسون اورتیکی آلاچ تما عنگ قوشنی قابرغه بولسون
یتی صفتی اوچبودور اندین صونکی بیزخان ایدی ای جهان
بی سنگ آغاچنگ تیرلک بولسون قوشونگ قرغه غی بولسون اورانگ
قوطیا بولسون تما عانگ ارغاق بولسون یتدی صفتی اوچبودور
اندین صونکی بیزخان ایدی ای قبچاق بی سنگ آغاچنگ تراما بولسون
قوشونگ بورکوت بولسون اورانگ طوق صیا بولسون تمغانگ
تراق بولسون تیدی صفتی اوچبودور اندین صونکی بیزخان ایدی

ای خورجاهل

16r

بی سنگ آغاچنگ اوریاک بولسون قوشونگ ایتیا لغو بولسون اورانگ
آق طیلاق بولسون تمغانگ سنغ سناک بولسون تیدی صفتی
اوچبودور اندین خان ایدی ای سرایت بی سنگ آغاچنگ جوکا
بولسون قوشونگ قاز بولسون اورانگ ایورو دو بولسون تمغانگ
یولسونکو تمغا بولسون تیدی صفتی اوچبودور اندین صونکی
بیزخان ایدی موحه تیان بی سنگ آغاچنگ هیلانگش بولسون قو
شونگ طورنه بولسون اورانگ بایغونگ بولسون تمغانگ
قویوشقان بولسون تیدی صفتی اوچبودور اندین صونکی
خان ایدی ای برجهان بی سنگ آغاچنگ ایمین بولسون قوشنگ کو
جوکان بولسون اورانگ آق توغان بولسون تمغانگ جغ
بهای بولسون صفتی اوچبودور اندین صونکی بیزخان چنگیز خان
ایدی ای بورقت بی سنگ آغاچنگ چاغان بولسون قوشنگ
صدحلا بولسون اورانگ یورو دخ بولسون تمغانگ امره بو
لسون تیدی صفتی اوچبودور اندین صونکی بیزخان ایدی
تمین جاراوغلی قتایغه سنگ آغاچنگ ارتش بولسون قوشونگ
قاق بولسون اورانگ طیلاق بولسون تمغانگ کرد بولسون
تیدی صفتی اوچبودور اندین بیزخان ایدی ای قالاریس سنگ
آغاچنگ صندل بولسون قوشونگ کوکار چین بولسون اورانگ آرناق

16v

17r

17v

18r

تراتدی اقتار تدک قال کارلار قال یاغوچیلار ایلدیلار ای قاتونلا
لشکلی آنلاغ کورندرکم اول ملکنکدا آتالیق دیکان آق لار برکشی دون
قطب یاز تیدلار اول کشی قرنجی اوغلی قرنجی قرنجی اوغلی اولوقچی اولوقچی
اوغلی تقوقچی تقوقچی اوغلی توقچی توقچی اوغلی ترانغای دیکان کشی دور
تیدیلار آتا اول ترانغای نیک سهی نشانی بلکو اولدرکم چاذر
نده ملک یارلسون کورنده آق بارد قدر اول ترانغای نیک نی نوز یو
لگ ترتو آیکی قورساغندغی بلادسی آجا یکی تب ترتو تیدیلار آنده
جدای خان قال یاغوچیلار دیب بولسون نه ایشب بول آتالیق آق
لارغی ترانغای نی استاتب تا بتوردی جدای خانی قاشیغه آلیب
کلدیلار قرادیلار اول ایتکان نشانی لاری یارلیردی چاقدرنده:
ملکی یارلسون کورنده آق بارتردی ایم جدای خان کوردیلار ای ترانغا
ی سیکی ایلدیو کلو قاتونو نیک یارخواول ترانغای ایلدی بیر بارد دیتیک
ایدیب جدای خان ایلدی ای ترانغای سیکی قاتونو نک قورساغندغی بلانی
منه اوقتوردی ایرمیشی اول عمی سلدیب بولدون من آنی اولتوردم
منه تب ترانغای نیک قاتونی آلدوردی اول احمق تقدیرنی تدبیر
برلا بولماقدیلادی حق تعالی یرنی نشان بولور آنلاریغ سوکنکلا
کشی لارنی قاتونغ اولتورانیک تب ایچین یارلیقدات یلار آنده

جدای خان ایرتی ایلدی منغ بو قاتون نیک قورساغندغی بلا اولتو
ردی بولسه اول قورساغندغی بلا سنغ تزلاب تزلاب اولتوردنگ
آتاسی اصلا سون تیدی آندیغ سوکنکی اول قاتونغ یقب آنلاغ
تزلادیلار کم اسیغ اوصیغ کتدی اولاق لرک آندیغ قاتو ایلدی
ایلدی بلاسی دا کل آتاسی هم اولدی بولغای بیلار نکلار آندیغ
سوغ اول قاتونغ کوتاریب آلیب آلیب خمه سالیب کتب لار آندیغ
سوکنکی جدای خان تورتو نجدیغ تو تو لدیم تب ترتو ایردی خا
نلیقیغا معرور مشغول ایردی آندیغ نیه برآنچه کوتاردیغ:
سوکنکی اول مسکین تیز لاب ایلکان قاتون نیک کوزی بارد
دی برایرادغلان تدغلاری اول اوغلانغ آلیب باقتی لار ایدسا
برآیاق آقسا تا ایردی آنده ایلدیلار کم اوشبو بلانغ ایلمکا کلدیغ
اولمادی قورتولو بو تو غلدونگ خان نیک تمرایکان خود تیدیلار اول
اوغلان نیک آطنی هم اول سیدیغ آقسا تا تمر تویدیلار ایلدی فخرت
آقسا تا نیک اصلا تب بارلاس دیکان ارغی بولور ایردی انسلنده
ارغنده خانلار خمه جیاتی اوغول ایردی آندیغ سوکنکی نیه آقسا تا تمر نیک
آتاسی آتاسی اولدی یتم قالدی آنسز ارغمه کوردی کاهیم لایق کشی بولمادی
آخر اوزی یولاردی بولوب آیریلکا ندیغ سوکنکی قلاقات یقب یلفوت

19v

[illegible] شهر یکا باردی بر آنچه یورود کا آندین اشماق دا برادوکو
تمیکا جالغه آیندی اودیکا اوزنی تمیکی اوکسوز یتیم لارنی ایه نوکر
دی التی یتی اوغلون بر بولوب هرکون برادوکو تارا ایردیلار تق اوینا
رایرلار اندا آتساق تمرکو نلار دا برکون بر بولوز دق کشا تو بندا
یلغوز تایانب باقب تورا امردی بر آیاغی آتساق تق برکوزی صو
قوی قرموقه کلدی تق اول کمشا کا ترمانیب منار کا یاپوشدی
بر انچه تمقار مندی یقلدی اندین صونکی همت لانیب تق یاپوشدی
ترمانیب کشا نیکی باشغه منا یغه چیقا این یتکونچه یه توبان یقلدی
بو فطرت آتساق تمر قرموقه نیک بو ایشکا تا تکغه قالب قراب
تورا ایردی آتساق قرموقه عار لانماینا یه او چونچه مرتبه کشا
باشغه منار کا یاپوشدی آقرنی بارتر مشا ترشا تو غاچ کشا نیک
هو باسکا چقب کیتیب اول قرموقه دین بو فطرت میرتره عبرت آلا
تق اورنی کوتکونلار ایلای ای آتساق کوردنکو بو تنفیف آیا قیس
قرموقه همت لانیب یقه تورا تام تو باسکا مندی یو قارو چقدی
من هم یکت برلا قان بولوب ای کوپ شهر لار آیب اوردالار آتسام
[illegible] تجایب بولماس اگر شکر تعالی بیورسا تیب کوتکه بونکر
تشا بیب بیورمدا ایردی تق اول بو غلانلار همرلا اوینار ایردی کولار

20r

دا برکون آتساق تمر ایلری ای یکیت لار سلنکلار بر برکا برنالسه
تویالی اول تویغان نارسه نی کم ایلیک یو کوزیب آلسا آنی آلا مزده
قان تیه یق تیدی اندا اول یکیت لار ایدیلار خوش اندا نیم بو
لسون تیب آلسه برنارسه التیب تویلیلار تق بارده او
غلانلار یه کوز شدیلار آتساق تمر هم یوکورو ایردی یوکورب
اوغلانلار شایب بار آتادی آیغی اوچون آتساق آیردی
آندین براوغلان یه کوزیب اودوب اول تویغان نارسه نی الایه
من ایلیک قان بولایه تیکونچه آندین بورمن اق اول نارسه نی
آتساق تمر بوارکی برلا تا شلاب اوردی تق ایلری ای یکیت
لار سز لار دیه بورمن من یتدوم من قان بولور من تیدی اول
براوکسه ایلری یوقا سندیه بورمن یتب من آلدوم تیدی آنده
آتساق تمر ایلری ماسکی تولونکی تیکونچه منکی باشغم تیدی بولار
بولسون اوستنده بحس لانیب تورا ایردی براق سق لاقدرت
کشی کلدی بولار اول قارتقه ایشلاریه کوییلا دیلار قانیق ق
یسف بزکا تیکار تیدیلار آنده اول قارت ایلری ای یکیت لار سز لار
منکا کوز منی تارا موسز تیدی بولار ایلری لار ای باباکس هر نی ویسانکز
ایشو مزنا کسیکا سالدوق تیدیلار آنده اول قارت ایلری ای یکیت لار بو آتساق

اوتحون ینکی کزینک قولوکنز دیب بوره با باشی بیت دور حونه خان
قلوکنز تیدی سوز دور تیدی انده بو اوزنی ایکت لار ایلا
یلادی باباخوش ایلدی قیلایق تیدیلار آق قاتمور اوزلاری
آز لار انده خان قیلیب اوینار ایدیلار ینه کونلارده بر کون آق قاتمر
ایلدی ای یکت لار مارکم اوکشو کوتالوق خان بوزغالار دان بر بولاق
سویوب بارجه مرغه یاد رسه تویدورسه آز امرداآنی خان کوتارا
تیدی انده ینه اوزنی کالاری تیب بر اقنی سویا آمادیلار آق قاتمور
بر اقنی سویدی بشوردی اول بو غلنلار نخه یاد ردی آشادیلار
انده یا کونک آق قاتمر اوزنی آز لار انده خان کوتارا دیلار اندیا قایب
اویلارینه کلدی لار بر اقنی ایسه ایلیلار بو از اقنی بوری آشادی
تیب اول هم نارسه دیمدی بو ایلا بو یورغان ایکا لاردا تیدی انده
سوکنلا کونلار دا بر کون آق قاتمور بو غلنلار نخه ایلدی ای یکت
لار کلکنز بز لار قراقیم بولایق بازارکان لار ساتوجولارنی توتالیق ها
لین آلایق تیدی انده بو اوغلنلار ایلیلار خوشی بولسون تیدیلار انده
آق قاتمور ایلدی کز کا سوز دم اولادکم بلدایلدی بو کیچه مرقه بسونکز
بج اوزنکا نارسه آمانکز یاقو قوالین قوی یمانکز آلیکنز تیدی انده بر بر دق
کلدون کز ای بارایدی بو بیجانی انده قویدیلار تونا یکی یار دمولده طلب

بر ارسنه یلوقتی الار قیسی کوبه کب طلیق آیب قیسی اوق صلاقتلی
آیب اوشال شماقی شهرندان چقب کیتیب لار هندوستان شهریغا اریب
هندوستان شهریغا یولین سقلاب ایلیج الار اوزخان بارخان قوتو
چولار آسلاچی لارنی بلستیار مان لاریغ آلار ایردیلار اولو قراقیم یلیق
قلا یلار آز خان تورنه خان آتا آدان بر خان اوغلنلار ایران قچقان
قول لار انکار چیلدیلار قوشولدیلار علم کم تشندان طلب آنکار قوشولسه انکار
لایق آلا یا لار ایرا باشنا دیلار بار ارکانلارنی صاتو جولارنی قردیلار قول
قوتا تینه یولداشی قیلدیلار بر آیکی اوچ جی یورکشی بولدیلار اوزخان
بارخان نی آلار دیر دیلار یول اول کسلدی کارمت قلق یورماز
بولدیلار آنده هندوستان بادشاسی جلدی قانغه خبر توشتی یولنی
قراق سقلا یلار درکشنی یورتماید دیب آلایغ قوغلی جلدای خان
ایلچی بیاردی اوچ یورکشی بلا قیب آق قاتمور کا ایلدی ای نی اوچون
سن هولاغ اوغرد سوغ قلورسن یول لارنی بغلارسن تیدی آنده
آق قاتمر تمر تیکی جیر قوی اول کلکان ایلچی باشین اولیق ردیلار اوزنکا
لین بارجه سین اوزلارینه یولداشی قیلدیلار کوبا اغرلا یا لار بردیلار
بو خبرینه جلدای قانغه ایشدیلار اوزتاکی موبلری ینه ایلچی مرقه
ایلچی بیاردی اول ایلچی کلکان ایلچی باشین بیاردیلار اوزنکا لار آیب

21v

قالدیلار یولداشی تلدیلار آندین صوکنکی جلای خان ینه اوچونچی بیا
ردی اول قراقالار هم آلتون کموش آلتا برایین اوزغان برغان
نیمه بارلاغلار کایتهالسون تیب آنده بولار ایلدیلار ایلدی جلای خان
نیک قازناسندان بر نیک قازنا بر کوبلاو کرکی بولسه بر دینار آلسون
یا یسیب بلده دور تیب آقسا قتمرکا خبر توشتی آنده آقسا ق
تمور بلدوکا قدر لشکر یبارردی جلای خان کلماموایرکان تیب اول
لشکر بارسیب کوردی جلای خان کلمایاتور لشکر بارب آنلار نیک آرلسنه
کردی جلای خان اوتوز کشی برلا اوزی ایلکارو کموایردی بو بار
خان لشکرنی کوردی مونلاین سوردی لار ساریولیدا قراق کوراولکو تیب
بو آیلدی یوق هر کز کوراماییم بو یوق آنلار شنکسر یولاردنکم قراق یوقدور
تیدی بولار صوکنکی بولسه رینه باقیب قراق یوق ایرمیشی لشکر کلمان
خبر مزنا ایشتب ق یتقاندور تیدیلار ایلکاری اوزی کیتی لار بولشی اوز
یولاغنه کتی اعلاردیه آیریب آدلاقه یتقاندیلر صوکنکی قچتی جلای
خان اوتوز کشی برلا کلمایولا کلمایین آقسا ق تمورکا کلیب ایلدی آنده آ
قسا ق تمور ایلدی آلای بولسه یتیز ایلدی اوتوز تو کلمایوکی یو
کلماندور دیکل تیدی کشول اوق ارخان اوتوز تو کلمایو کلا دیلار آقسا ق

تمور جلای

22r

تمور جلای خان نیک کلماتورغان یولی برلاق [illegible] دیلار خان
متوشوب یاتور ایردی بولاق ارسو بار دیلار جلای خان بولار
هم آتسوز لسون لاشتی کشی لار کسر یولدا قراق کوردوکز موتیدی
بولار ایلدیلار یوق هیچ سورماو دکل تیدیلار آندین جلای خان بو
لار نیک قشیغه کلدی لار آنده بولار ایلدیلار ماکسر لار کشی لار کسر
آنلار ایلدیلار بز لار سورسه کز بو جلای خان بز قراق لار
ایستال یتقوق تیدیلار آنده بولار ایلدیلار آنلا اغ بولسا کز بز قساتو
چولار بز بز دان حال مز نیک تا تمقا سینی آیتکز بز کاهم یول یولاری کا
صاتو قلوز هم یخشی بولور تیدیلار آنده جلای خان بو سوزلکا تو قتاب
توردی یو یو دمز تمقا سینی آیتکلار تیب بولار بز کا شفایت بر آقل تا سوق
حال آلیب کلکلا ندور اندین صوکنکی جلای خان نیک کشی لاری یو کلماق
آقتاریب تمقا آلایین تیکونچی آقسا ق تمور نیک کشی لاری بز برایین تو توب
اولتوردیلار خطرنی میب تمور اوزی جلای خانغه توشتی اولتوروکا
دلا جلای ایلدی آه ای آقسا ق من سنکا یخشی لیق قلدوم سن منکا
یمانلیق قلدورسن اولتوردورسن تیدی آنده آقسا ق تمور ایلدی سن
نخانیل دکول سن منخانیل من سن اوزکا یمانلیق قلمزسن من اوزومکا
یخشی لیق قلور من اولتوردی باشینی کسدی اندین صوکنکی آقسا ق تمر

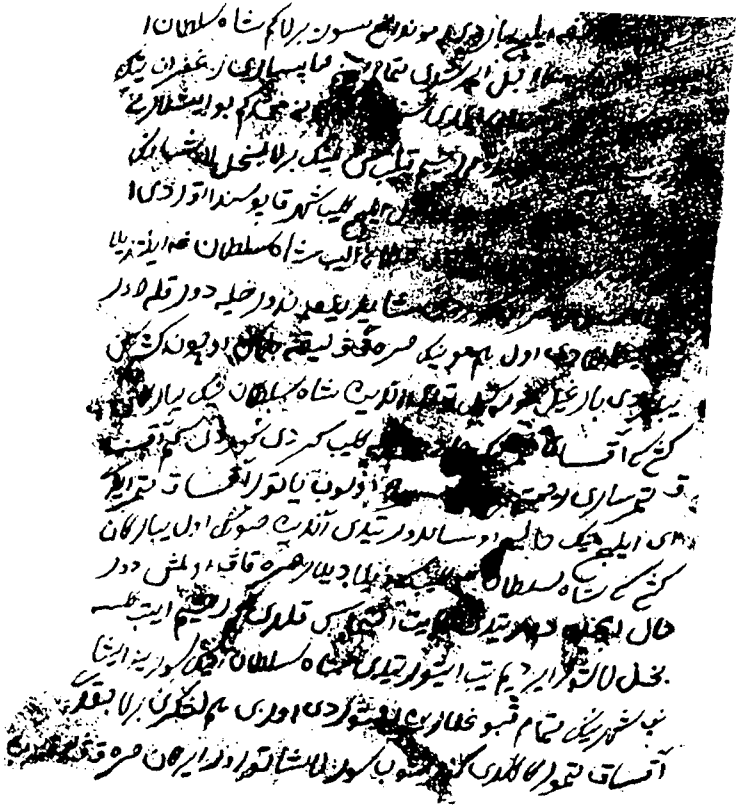

23r

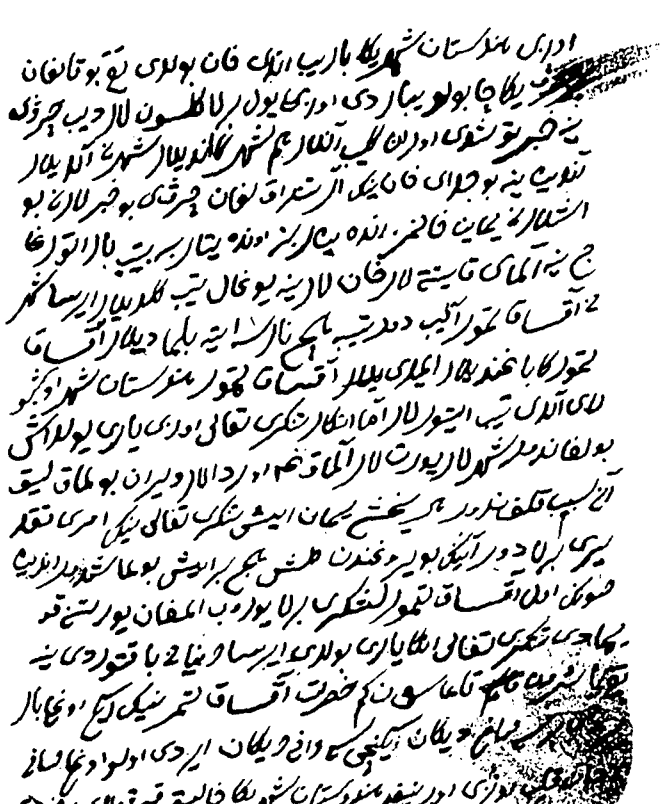

22v

23v

ترکیب تولا سالیب شاه سلطان نی توتدی اولتوردی تکلیب لشکری جبر
قدی شهر کا اندیلار بو خیله برلا اول شهرنی هم آلدیلار اول اوردنی هم
اوزیلا باقتوردی برانچه یل لار آنده توردی اندین نیه چیرقوب یرا
لشتوروب چیرقدی برلا شماقچی لشدیلا کلدی آنی هم آلدی اوزیلا
باغوندوردی اندین اوزوب یوروب آچار قان شهریلا کلدی
اوشبو توقوشوب آنی ترقانغ هم آلدی باقتوردی آنده بش
التی یل توردی اندین صونکرا نیه بولغار شهریلا کلور کا یراغلا
ندی کوباکوب قارغلار کمه لار برلا بولغار شهریه آلغالی کلور کا
کمه کا مندی قایسوسی اوشبو اول سوغونیک یاغندین ان کلدیلار چیر
قدی کیچه سانغ حسابنی الله دان غیری کشی بلماس ایردی
اوشده انلار موندا نمی اولتوغی چیرقو برلا کلمکا کلده اما اول داؤی
بردا اول رحاذا بولغار شهرنده قالغاری عبدالله خان دیلان
ایردی عبدالله خانغه خبر ایرشدی کم آقسا قالتمور کا دور تیب
شول زمانده عبدالله خان لشکری یغدوردی اغرچه ذخافر
لاب قارلشوب یوردی آخر ایرسه کا یولتوقوشوب قتله اوردشی قلدی
لار آقساقالتمور بیک اولرشغه توزماغ ایلار بولیون منوبلار کلیب
بولغار شهریلا کردی لار اولکان اولدی قالغانی شهرکا برکلمانلر

24r

یلار آقساقالتمور کلیب شهر بولغارنی یتیه یل قیاب توزاوی تاریخ
یتیه یوز یلدا ایردی دی الهی اعلم بیک بیکی سندا ایردی شهر بو
لغارنی آلدیلار خراب قلدیلار یوز داکیری توزت اولوغ بیکلا
ری بار ایردی آنلار بیک لتمام سین قردیلار بیک قایسوسی بیک کا
مسا اللوغ لکنون بیک قالتونلاری نی آقساقالتمور یسر قلدی
یلار اول بیکلار ایچنده توزت اولوغ بیکلاری بار ایردی آصل شا
هزاده لار ایردی لار بری آقسال بیک نیه بری قل بیج بیک نیه بری
حوالمش بیک نیه بری مرقاشی بیک دیرلار ایردی قیچین ملاک قلدیلار
سوباکوب قایق ملاک بولدیلار عبدالله خانغه هم اولتوردیلار اما
عبدالله خان بیک ایکی اوغلی بار ایردی بری آلتون بیک ایکنچی سی بیک آطی
عالم بیک دیلکان ایردی چاغدین قرغندین قاچوب قالغان کشی لار
آلتون بیک برلا عالم بیک نی اورخان تویلا ایلتب یکشوردیلار بری یتیه یا
شدا بری تقمز یکشدا ایردی لار آنلارنی یخشی اسرا ایردیلار
اندین صونکی آقساقالتمور شهر بولغارنی دارین قیلب خراب قلغا
ندین صونکی بولغار شهریلا کلدی چیرقوب برلا بولغار شهری بیک قارلشو
سیغ کلیب اوزقارب یاتیل یلار اوردشی تقوقوشی قلمیدیلار اول د
قتده بولغار شهری بیک قانی حامته خان دیلکان ایردی کوپ سی

برتباق دیکان خلق بالاجی دیکان ایردی بالاجی خلق نیکی اول ز
جانده غم بولان غمی توب یولتیر بالاجی اوشبو زای تیما غلا اولوارادی
ایلیب ایکی زمان ایردی برجا راجی آلتیغ الف دهایلان کلدی
اول شهر نیکی خلق غم کوچی زیان قیلیا باشلادی چقب الف دها
برلا توقوشی دیلار ینکا آلما دیلار آخر اولز لاری شهریه سا
لیب قاچتی لار بولغار لار شهر نیکی یقیغه باریب بولار کوتی نیکی او
ستیکا یورت شهر سالار لار اول شهر لار کا هم بولار تیب آتا دیلار
اول سبب دین خلق غنی بالاجی خلق تیب ایتوار ایردی دیلار اذ ولا
ای بالاجی ایردی آنده صاحب خان ایلی آه ای بالاجی خلقم
بولون اولوغ بابالار مز بالاجی نیکی زیاندین قاچب شهر لارین
سالب اوشبو نداکلیب لار مقام یورت توتوب لار ایکدی بالاجی دین
سو جلوراکی آقساق تیمور کلدی شهر مز قارشو سیغه توشدی ز
تیمور مز تیدی آنده اول بالاجی خلق ایلیا رای خانم سز لار بلور سز
ارکیکسز کی دور بز لار بلمز دیب سا لکا کوه مز یوقدور تیدیلار اما
بو یورسا لکی آقساق تیمور لشکری برلا هم اول شهر مز اولتور مز
یا اولدور یا مز تیدیلار انده صاحب خان ایلی ایکدی قاشمدا
برلی کشی بار دور آنلاری سوراب اول ز بو یورود ایکا سوز نکه

انده چقلما مز تیدی اول ولد کشی ز آنده ورب سوردیلار تیغ ایلا
یلار ای بزیکی اولوغ عمز ایلدی بز لار اوشبو اوسجو مز کا کلکان
آقساق تیمور بز لار اورتوش قیلا یق دوتیدی آنده اول دی ایلا
یلار خوش قارایب تب برمنا ایکی باشیغه مندی تیغ آقساق تیمور
نیکی چیرذی طرفیغه قرادی ایرسا کوردی کم حضرت خضر آقساق
تیمور نیکی چیرذنده برکا اوراندین سونکی اول منارادیه توشوب
خان صاحب نیکی قاشیغه کلدی تیغ ایلدی ای خانم اوردوشوغه
اخصتی یوقدور حضرت خواجه خضر علیه السلام اینکی چیرذنده
برکا دور تنکری تعالی نیکی تقدیری هر یون سونغاق کرکدور تا
یقلار ز اچتورغیمیز جیدی ایرسا اول خان تیغ بالاجی خلق یغلا
ندیلار تیغ ایلدیلار ز قلما قاکرکی خوب سبحانه و تعالی نیکی حکمنه هر یون
سونغاق کرکدور تیب شهر لار نیکی تمام قاپقا لارین اچتی لار ایرکی سالار
یلار اولوشما دیلار آنده حضرت آقساق تیمور چیرذک برلا شهر کا کلا
یلا خلق قرادیلار اما آنده آقساق تیمور کیچ اورنی شهر ایچی بولوب توکسون
اذروب خلایق لار نیکی ایچلاکریب ستای یورور ایردی تیغ ایتوار ایدی
دی ای خلایق لار سیکیت لار بو بولوکلوک بو قوغیت بز لار کا کلدین
تور تیب سورار ایردی آنده اول اولتور غانلار ایتوار بو سا

25v

26r

توتلری اول انسانلرینی برادغلول توغدی سلیمان قویلری سلیمان
اوغلی قدره اوغلی نورالدولت اوغلی نورحسن اوغلی نورالبلال اوغلی توتلش
توتلش اوغلی ماقتم ماقتم اوغلی ایکنای اوغلی محمد اوغلی خوجه
محمد خوجه محمد اوغلی توتل توتل اوغلی پیر محمد اوغلی جنبلی جنبلی اوغلی
حبش اوغلی املک اوغلی عبدالرحمن ملا اوغلی عبدالعزیز اوغلی
محمد شریف عبدالعزیز اوغلی عبدالله ایکنچی عبدالسلام اوغلی
سلطان بیک طاق طریقه میل قلمایین ایلا غلری احسانلرینی
برلا غول توغدی المحمد تویلری المحمد اوغلی قالی محمد قالی اوغلی توتمحمد
توتمحمد اوغلی آطلات اوغلی شماک اوغلی توغی توغی اوغلی سلمان سلمان
اوغلی انکرلوجی اوغلی قاشش قاشش اوغلی بزرگان بزرگان
تقفالاری قوتش قوتش یمدیلاری بالاجی بالاجی تردی ایلری یینه سوز
نی بگشدین سیف یالاق اول حضرت آقسات تمور یول اشلرین
ویران قلفاس ندین صونغه مسکاو طریقه کتدی آنده
لشکری برلا باریب آلا دیمور دیلکان کاذر قیلا سیفه تیدی
اولاشی تلفاله نیت قلدی کوزلاریم چیرذیین اول قلاش
چیدوردی حضرت آقسات تمور بارغان وقتدا کافر اوردی
کوزلیک قالنج میجیلا ایتلیغ ایردی حضرت میر تمور شهرلار آلیب آنکا

خبرلار

خبرلاری کوزلا ایرشوب قتم تورقوغدا ایردی حضرت میر تمور کوزلا
نیک چیت تلاس آلا دیمور کایتب ایردی حضرت خواجه خضر علیه السلام
آقسات تمور کایدی حلا بولا قیلیب اول دشمن وعده ایرشمای
یلدوز تیب خبر بردی اغا بولا قمر کلکر آقیتکی کوز ساتلق تیدی ایرشا
حضرت آقسات تمور اشول زمان تولا اسالیب اوچ یشار طلان برلا قمر
طرفیغه اتدی صف تقایکن قدرتی برلا اول تاشلا غان طای باریب کا
مرتبه تاش صنا صنا اورتا تاراوزوب برلا قوم بیارلری تو
شتی طای توشکان برلا بولدی آندین صونکی کافرلا یتیب اوردیلری
تا آخری توتلری قوتقودلن بتلار بنده قان قالمادی آندین سونغ
حضرت میر تمور اولوشمادی وعده ایرشمای ان اوچون چیرتکی برلا
نایتیغ لار تایت بخالا اشهدیلا بارورغم یوردعو قلدیلار بما یوزا
کا بنده تیاریلار ندا آمت سامت دیکان حالا آیا قانغه خبر توشدی
آقسات تمور طاقدریب طوب صولیوب خلقینی یب قایو طرفیغه
سوجالیک یب کنکاش قلدی آنده اول خلق اوتکا سلیق قیلب برادا
طغ ما قتادی برادتین ما قتادی برادا آلغان قالتوبان معتا
دی بشیان ایت آش آشلدی کنکاش بولملری خلق اوغلی تاتار
دی آنده کیچه دیکان برادلیغلا ب ایلای ای قلت تلار اوری آنا سان

کشی بولغوم لنجه اوزی اولغولی برقرا کشی بولسه ایردی هر نیچه بر
ایشی قلور ایردوکی ای تملتاق بولغه اشدوری نخقل لال بلور لال
نخقلسز لال کولالر کنکاش کا جیبولولال تملتاق بولغه ایشی هراق آ
طین مقتار براق اتین مقتار براق ظاتو تلکی نین مقتار کنکاش بولما
سی خنقار نخلتار قار آلتن آشاری تاچار کتار ملر اینه بر زیکی بولو
کلو کمز کالسب دور بر کا بولو کلیک یقشدور اولر تیب یغلار ایردی
آنده اول کیچ ایتورای یارالار خلق موندین کوچسز مونده
قالنکز توی سوی بیک باشنده اولوردبه دابولیال بولسون اول
طرفقه کوچالیک تیب ایتورایرجک آنده نیه براق آطلیک آق کو بوکن
اولزو باچا بالانبه جمر غانب تجتر دن باقوروب بو یتکی های خانم
باقو بتنی آتسا قا تمور موغ لالیور اولر تیب خبر سالدی ایرسا خان
اوزی باشلاب کوچار بولدی ایرسا یکسی قامشدا التوار من تیب
خلق قدیار سالدی خان کوچدی خان برلا خلق هم کوچدی القصه
کوچوب بارالر توغانلار برتورتقه یتکی ترمه ایوک اوزی دلای آلتین
قرابا قفقه نیچه تورتقه یتکی بورکسی توشتی آنده برایمیک طال مسکان
اوغلان کیلدی ترمه ایردی قرسندا قروغی قنغیشده باشی کوزنی کم بالالر
بو تورتقه یتکی بورکنی آلیب برایمیک ایاری اوزدی طال اوغلا

دن یلقو اولر کتی براق طایفه چاپدی براق یلقو غم چاپدی اوزنا
بلی کالار مغویاق بیتتی خلق اوغلی اولر کوب تاشلی بلشیمی براق تلد
یلار یتیم طرفیقه توز دیدار آنده آتسا قا تمور بیک چیرقوی تیب خا
نغ خلقنه توتدی قیادی توقتاتدی اولسکان اولدی یوستاشی بو
لدی آنده آتسا قا تمور اوزی اولر دکی تیب خانغ آلدیغه آلدو
اردی تیغ ایلدی ای امت سامت ایلدی اول دیکز نخ تمو غم اوتو
لدیغ توتغاروب باشکز نخ تلیغ دین آمان قلنکز مسلمان بولنکز
تیب اوکوت بردی آنلار هم اوتو تلدیلار ای آتسا قا تمور اکر بز
مسلمان بولسا قا بزکا خلقمز نخ برو دعوسی تیدیلار آنده اول ایتدی
اکر سز راست مسلمان بولنکز لا اله الا الله محمد رسول الله تیب ایتنکز
تمور سالنکز شکری تعالی بریلسه بیقا مبرلالر حق بلب برکو فدا بشی
وتسالمز تیب بریلده اوتوز کون اوزی توتوب جماعت دین غسل
قیلب مالنکز دین ایکت بریب اکر کوچو بکز بیتسا کفب کا بار یب طواف
تلسالنکز موغالیقا نخ تاشلاب خاص مسلمان بولسالنکز اوزکوزکا هم
خلقنکا یتمالار تیب ایدی ایرسا آنلار بارچه سی مسلمان بولدیلار
حضرت آتسا قا تمور آنلار نخه دین اسلام نخ اوکرتتوردی بر آیکیل
اول کوچه له خلق ارسنده توردی مسلمان لیق دینی تمام بلدوردی

اندین صوکرا اوزی تیغ اورنیغا چیقوب آلار ایکم اسانلاشوب کتدیلار بو
للا مسلمان بولوب صوندا قالدیلار بر یل بر یرگا کوچار ایردیلار ا
لقصه اول حضرت آقسا قلعه آندین اول وب یوردب بخاری شهر
یکا باردی آنی هم الدی تاشکندنی بار کتدی هم آلدی اول ولایتلارنی اوز
یکا باغلادردی اندین سمرقند شهریکا باردی آنی هم آلدی اما اولدی
یکی هم اکثر عمری آلده بولدی حق تعالی یکی تقدیری ایرشوب حضرت
آقسا قلعه دن هم اوشبو فانی دنیادین اوتتی لا اله الا الله علیه الرحمة
والسعة قالوا ان الله وانا الله راجعون آندین حضرت میر تیمور نیکی
قبر یکی اوستیکا تاش استانی قوبار دیلار باشندا تمغی کونبارنی آلتون
دین کوشتدیلر یعنی دیلار تا قیامتکا چه آنیکی داستانی خلقا
سندا سویلانی قالسون خلقا اندان عبرت آلسون تیب اوشبو داستا
نی بتدلار اومیدومز اولدورکم اوقوغمی چیچ تیلکا خوچین دعا قلب
فاتحه برلا یاد قیلالار فانی دنیا هم مغرور مشغول بولوب حق
سبحانه و تعالی یکی بویرغان بویرغانلارنی یون اولوب محروم
مفیدون بولماک عسکر قتی بویانلاردا اولوخور لوقدور انشاء الله تعا
لی بارچه مسلمانلار ایکم توفیقنی رفیق قلیب پیغمبر مز محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلام شفاعتندین نصیب لیقا قیلا لکم ذکر مذ والسلام و

الاکرام فصل فی داستان عیسی اوغلی آقمت سورلارنی
دورار اولکار خان خان بک یعنی کونلار دا بر کون حضرت جنبک خان
قوتش چوموکا آذ آذ لاری چقدی جنبک خان یکی بیچ سه طایلاری خان
شمریکی آلی کونه تیکانا ایردی خان اوزی ایلاری ای خانشا من آذ
دین قایت کلنچه اوغلان توغسه اگر قز اوغلان بولسه اولتور کیل
اگر ایر اوغلان بولسه توتشلیک بیردین اوزی کلی سوکان کشی نی سغونچه
تیلای بیار کیل تیدی اگر قز اوغلان توغوب اولتورماسا نی اوزی کلمی
اولتوار دی من دوی خان آذغه کتماز لرین سوکی طایلاری خانشی یکی
کوری یار ودی تنکری تعالی فرمانی برلا قز اوغلان توغدی قز نی او
لتورمادی اوغلان اولوغمی اوغلی بر دیکلا یبار دی اول اولوادغی بر
دیل قزی آسرادی آندین صوکی خان یکی اوزی بیه کشی یبار مادی 6
سنه قالشی کشی بار مادی خان جنبک قز توغانیق بلدی کلیب سرایغه
اندی سوردی ای دایالار اولتوردیغو تیب بلکان لارا ایلیالار اولتو
رمکان بولغای تیدیلار خان سرایغه کلدی طایلاری خانشی قالدی
چقتی خان اوتی برلا آطتی بو تقه کلدی خان اشنادی خانشی توتوز
سلطان انالری ایردی اوغلانلاری یکی آچقی کلیب آتا سیغه سورا
یتی لار اوغول کرسه بولسه توقوز سهما اوغولنگ بار اوتا قز آنی سین

29v

نی کوب کوراسن تیدیلار الدین سونکی خان آچقلانب قزنی اولتوردی
کشی یاردی طای دخولی بیکلاکی آرعی قاطغ بار ایردی بریکی آطغ
دیکان بریکی آطغ توتقچی دیکان ایردی بو ایکی آطغ توتشلار اولتوردی قزنی
قیچوراسون تیب کشی یاردی بردیکی خبر توتشتی قزنی آیب قاچتی قیرغا
سکا بارب ملان توقتی جنبکی خان بو ایشنی فلقینکی سونکی یمان
بولدی اوغلانلاریب توابا شلاری تیب ایتوار ایردی لار خان فلقینکی
کوبکی یمان بولغانین بلب برکون ایلدی کم کم مینکا اوغلومنی کلتورسه
قزیمنی آنکا بریرمن تیدی آنده عیسه اوغلی امت ایلدی ای خانم اگر
سیورغمیشی بولسه بکی من کلتورای من تیدی خان ایلدی خوش آلای بو
لسون تیدی عیسه اوغلی آمت ایلدی منکا سن فلق بیکی کوریب آلنداا
چقلانغان بولغیل تیدی من آنده بارب الاریمنی یتیب بولور
تیدی بو ایشنی آنی کوب کشی بلماسی ایردی آمت بیکی کتارکونی خان
فلقق آتشی بردی اوزی تولوندی فلق بیکی بارچه سیفه آتشی بردی
کلدی الدین آمتنی اولدوردی آمت قلدی آمتکا سوقتار بردی آمت
ایلدی ای خانم فلقق یتیب آتشی برلاینکی جیسنی بردیکی تیدی خان
بیکی بولسون ایلدی اچقلی طیب توتوکی اولتوردی تیدی امت بیکی آتکی
ملشوا خانزادی آطغه منب قیچب کیتب بردیکلا بارادی خانزادی

30r

قیچب کلدم تیدی بردیکی آمتنی یتیب حضرت قلدی سیلا ایردی بو
بریکی آق آقالای کیتب آمت برقولی تقسیم بار ایب ایلدی من سنی انا ایتب
بن هر ارمال سنکا بریب بار ایب ایتکیمنی شول قزنیکی منکا کوکلی بو
بولسه موایرکان تیدی قولی تقسیم ایلدی قزنی طاعت قلدی اوتروب قزنی
خانمنی کوتلاب ایتار بولغان خوش آلای شیفه بارادی کوریب آچ
آلای اولتوریمان بولدی خانمنی ایلدی بو اوچون یوقدر سن تیدی
قولی تقسیم ایلدی آچ دماغلم یتیم قالماسادی خانزادی قیچب کلکان آمت
بی ایرکی قویماسادی تیدی آچ دماغلم الاغ نارسه کوراماینچه
کوب نارسه کوراکان ایردیم تیدی خانمنی ایلدی بار ایب کلتورسن
تیدی بریکی برلا اوینا سون آنلاری قولی تقسیم بار ایب امت بی قلتوردی
اوزی قاریتب اوینادیلار کولدیلار خوش قلماددیلار آمت ایلدی ایرنی
ایغیل من سنی برلا ایتماز اولوردیکیم برلا اون کولسن اینکی بار ایب
بیلا قوچی اوینا خان بولوب بارماغین بغلب غال سن دخی بر نجی
ق قلغان سن تیدی من شونده کیب اولتوریب تیدی کیچ بولدی بردیکی
کلدی برساغت بولوب ایردی بر نجی قاقلای امت بیکی برقولی بار
ایردی اول قولیغه قلچ بردی بار ایب بردیکی سن قلچ برلا چاپقان بو
لسغیل ول قلچ بیکی یزن برلا چاپماغین تیدی قولی یوکوروب یتیب بردیکی

30v

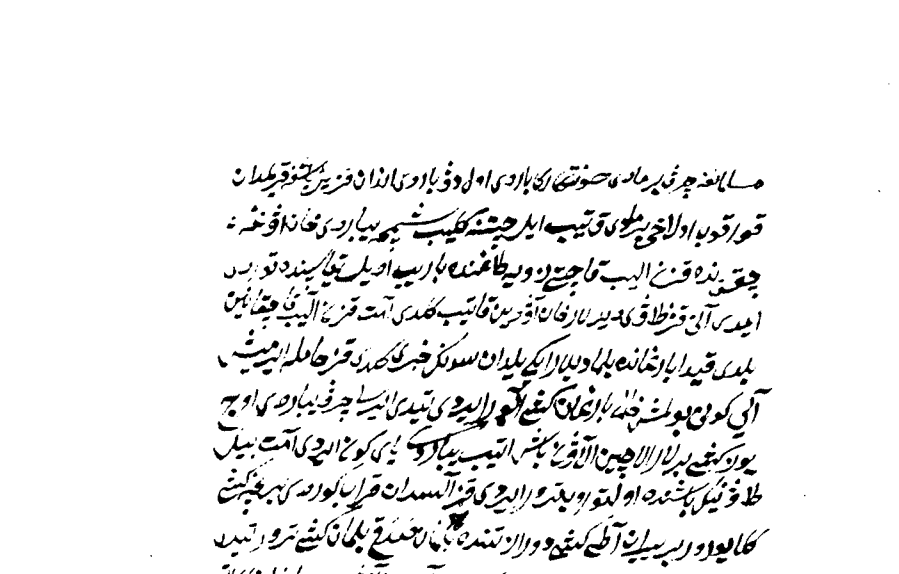

31r

31v

32r

آینگ اوغلی سلطان سنجر ایردی اول مصر دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی
سلطان خالد ایردی اول هرات دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی سلطان
ویسه ایردی اول هم هرات دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی سلطان قیدار
ایردی اول هم هرات دا پادشاه بولدی اینگ اوغلی سلطان محمود دا
ایردی اول هم هرات دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی سلطان ابو الفا
ض ایردی اول انطاکیه دا پادشاه بولدی اینگ اوغلی سلطان
سلیم ایردی اول هم انطاکیه دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی سلطان
قلیچ ایردی اول هم انطاکیه دا پادشاه بولدی اینگ اوغلی ابو
اسحق ایردی اول حرانه دا پادشاه بولدی آینگ اوغلی سلطان
عثمان ایردی اول هم حرانه دا پادشاه بولدی اینگ اوغلی سلطان
جلال الدین ایردی اول قسطنطنیه دا پادشاه بولدی اینگ اوغلی بار
ایردی بریگ آتی اولام و بریگ آتی بابا توکلاس ایدی ایردی بابا
بابا توکلاس کعبه دا پادشاه بولدی بابا توکلاس یگنه اوغلی ترمه اتلیغ
ایردی بو ترمه ایدیا چایق دا فاضل بولدی آینگ اوغلی ترمه اتلیغ
ایردی اول هم ایدی یلدا چایق دا فاضل بولدی اینگ اوغلی اسلام قیا ایدی اول
هم ایدی یل چایقدا فاضل بولدی اینگ اوغلی قادر قیا ایدی اول هم ایل یل چا
یقدا فاضل بولدی اینگ اوغلی قوتلوقیا ایدی اول قتم کندا ایله بولدی اینگ اوغلی ایلیگ

رحمة الله علیه اجمعین قوتلوقیانی اوردس سحاق شهاب قلیدور اما بابا
توکلاک یگنه تورت اوغلی بار ایردی بری کعبه ده پادشاه بولدی و
بری یگنه کعبه یگ یانده یاتور و بری اورتا سنجه دا یاتور بری قم
یمده اوچ اتلو کلا یاتور بابا توکلاک یگنه بر رویت پلان مغلوم
اوچ اوغلی بار ایردی بری یگنه آتی عباس خوجه ترور اول دخی
کعبه دا یاتور و بری یگنه آتی ترمه ترور اول ایل یل چایق دا فا
ضل بولدی پیغامبر صلی الله علیه وسلم یگنه مبارک قبرلارینه سیلا
تا قباق اوازی بر بیلدور ایکنچی عالم مرتبه سیدترور اوچنچی
عزیز کرامت بابا توکلاک آتی ترور اول یگنه خان مسلمان بو
لغالار اول کس چوللرنی کعبه شریف کا یاقین دور آتاره بو اوچ
آلیب علیه مسلمان بولوب دوللار الله اعلم بالصواب اما ایلیگ بی
توقتا میش خان یگنه اولوسین اول بلدی ایلیگ بی اوغلی
نوراذن میرزا دور بلاسن اولوس بلا خان فصل فی دا
ستان والمجلس والمکان ایلدی معلوم اولسه بلاسن کیم یولدا تلاردا بنی
ا بولغار خانی یگنه یولتی دور طرا اوروس خان یگنه یولتی دور اجیر
مشان اوصرخو خان یگنه یولتی دور اول اون الته توقتا میش خان
یگنه یولتی دور جیم جایق الاسی جنگ خان یگنه یولتی دور اق اول

33v

طمغی قراخان بوغره خان نیک یورتی دور آق توبه باجمن خان
نیک یورتی دور یوجی دیکان اینک کیچی اینسه بولور بولور ایردی
چغان خان نیک یورتی طوغ طی تماغندان توبان آمای آتاغه تکر
دایردی اوکتبو اوغه تماغی تیره خان نیک یورتی دور آنده
یینه طرغ نیک اوستونده اولوغ اوبه بار تور تیره خان نیک سرای نیک
اولنی دوشالدوکر ایچق چاپاق خان نیک یورتی دور ایچر
حکیم خان نیک یورتی دور حکیم خان یریورتی اوچ یلفچی اوردی
کلایاتغ آنلاریغ سوکنکلی دی خان تمر قوتلوغ خان نیک یورتی
دور شکل بلدور یرکا خان نیک یورتی دور قزان شغالی خان
نیک یورتی دور رزای تماغی بولار خان نیک یورتی دور دالسه
ایم بالغان تمان

فصل داستان فی التاریخ

تاریخ یتی یوز یلدا ایردی آق قتوز یوز یغال شاه زمانی آلای
اعتبار ایچ خاندیغ عبدالله خان نیک آکاسی بار ایردی بری آلتون
بیک بری سی غالم بیک اول بلوغلوکلاریغ سوکنکلیغ قزان دریک
اوستونده قلعه بیسا دیلار شهر ایتدیلار اول خلق یوز داتورت
یل آنده تور دیلار آخر اول اول وقتغ یارا تماغیغ آنلاریغ کوچتی
لار قزانلوغ نیک تماغندان شهر توز دیلار یوز داتلی سکز یل

34r

انده بولدیلار مسلمان خان نیک نسلی انده کسلدی قزان شهر
نده خان یوق بولدی ایرسا اول زمانده کافر اولدس نیک قولوغنده
شغالی خان توتقون ایردی مسلمان لار یاریب ایردی تمغتور
دیلار قزان شهرنده خان لیق کوردیلار اول قزانده اوتوز اوچ یل خان
لیق کوردی آنلاریغ سوکنکا کافر اولدس کوچاریب لشکری برلا قزان
شهرن الغالی کلدی قتالی چوان ایردی بیتی یلفچی اوردی قوش قوش
قلدی مسلمانلار آلا آماده دیب قزان شهرن آماسدان چیقارون زدیب
سوغنیک تماغندا کافر اولدس قتلا سوقتی توبنا مالیغ قوالسن آل
نمغ آنده تویلدی آنلاریغ سوکنکا آخر بار شغالی خان اوردسته تماغ
لیق قیلب اوردس قالغ برلا مسلمانلار دیغ اوردمق بلدیلار جان
بر کیب دار دلار یغه سوقیلدی دردن شهر قزان اوردس کافر
کابردی مسلمانلار بولار شغلان خبرلای یوقتکوب آدمیلار هلاک
بولدیلار قردیلار یغه اول قزغندیغ سوکنکا اوردس قالغ قزانغ بلد
دی اول وقتندا تاریخی توقوز یوز آلتمش بر دا ایردی قزن
ولایتی کافر اولدس کیشیسی کون مغرب یولدوز نیکه اکنچی کون
ایردی سچقن بلندا ایردی ایلدی قزان شهرنده یورت بیسلان
خان لار نیک آطلاری بولدی دور اول عبدالله خان اوغلی آلتون بیل

علی بیک آلتی‌لیق سونگ محمد خان آلتی‌لیق سونگ جمشید خان آلتی‌لیق سونگ
خلیل خان آلتی‌لیق سونگ ابراهیم خان آلتی‌لیق سونگ الهام خان آلتی‌
لیق سونگ محمد امین خان آلتی‌لیق سونگ ماحوق خان آلتی‌لیق سونگ
عبد اللطیف خان آلتی‌لیق سونگ صاحب کرای خان آلتی‌لیق سونگ
صفا کرای خان آلتی‌لیق سونگ علی خان آلتی‌لیق سونگ اوتوش خان
آلتی‌لیق سونگ یادگار خان اتا یادگار خان اولمشده تاریخ توقوز
یوز اوللی یتی دا کونا توتولدی آلتی‌لیق سونگ شغالی خان آلتی‌لیق
سونگ کافر اولدی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگ دا اوتده ایردی
اولو آچلیق بولدی آلتی‌لیق سونگ تاریخ میک اون یتی دا ایردی
کنز مغزی یانغی بولدی تقوقوز یل ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ
منگده یکرمی توتسز ایردی چنغالی یانغی بولدی توشقان یلی ایر
دی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگده ایلا دا ایردی ایرکه چرغوی بولدی
یلان یلی ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگده ایلا او چدا ایردی کنز
تخایلا قا بولدی توی یلی ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگدا التمش بش
دا ایردی اولات بولدی یلقی یلی ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگدا
یتمش بر دا ایردی بلشقورت اوزبکی برلا یانغی بولدی بارس
یلی ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ منگده یتمش توقوز دا ایردی بلیر

BIBLIOTHEKA UNIWERSYTECKA BOCTOKOBEDEHIE

ن اوزبکی برلا یلقی بولدی ایت یلی ایردی آلتی‌لیق سونگ تاریخ
منگدا سکسان توقوز دا ایردی نمواد آسمانلا برلا یاقتی اولیب
ن یولدوز بیدا بولدی کوندیا کون یا تتو بولمی آرتدی تمام قرق
یونگاچه توردی کون ایانش طرفندن طوغون کون چغوش طرفیه
تمام ایردی تورلیک توسلو یولدوز ایردی کوکی یاشلغ قیزیلغ
دی سعود نحس ادمیلار تاتلی عجیب قالیب بولدی توزسوک نشا
[illegible] خلقی اولوکچه کافر مومن
بیولا اولدی [illegible] ایردی آلتی‌لیق سونگ
کافر اوزبکی ملکند توزسوقته لار دختلف نحو غالار بیدا بولا باشلا
[illegible] کافر اوزبکی تمام ایکلاری برلا کنکاش ایتب قول لارن قو
[illegible] اوزبیک قولا کیتدا اغی مسلمانلار چقوقندور ماق تیتن قلد
[illegible] مسلمانلار دستدان ایروب مرتد قلدی اولوقته
باشلادی کوب برلار دا اوزبکی صوقور شمالرهم بولدی آخر فق
سبحانه و تعالی اولی یکنی رحمته برلا اول لیمان کنکاشی تلفان
کافرلار اولار لایق هلاک قلدی اولار الالار دفته سالیب کافر
اوزبکی برلا برسن مسکوب شدی نده قردیلار مختلف بولدیلار اول
مان کنکاشی تلفان قلدی آتلی خان ایردی حق تعالی یاشی دتنده

35v

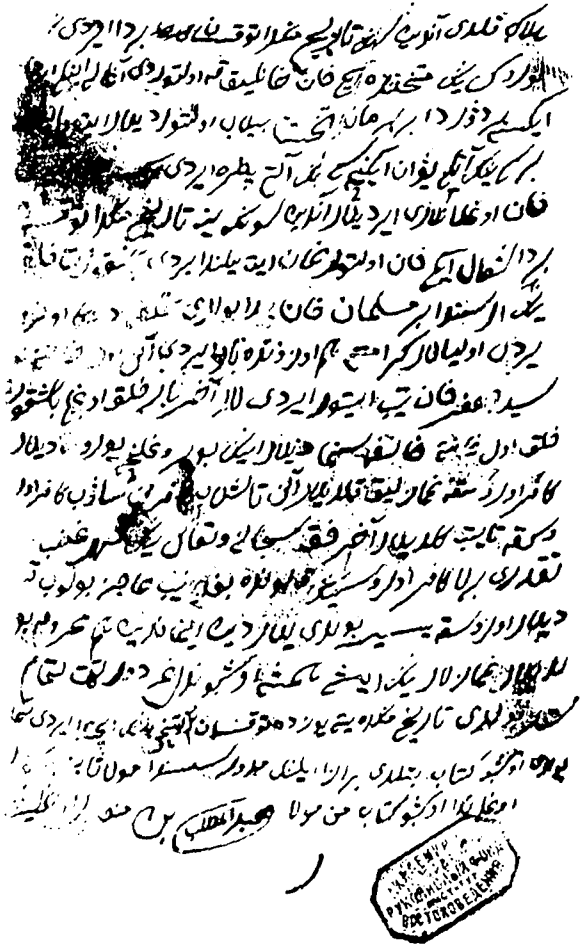

АЗИАТСКИЙ МУЗЕЙ
В 2587
АКАДЕМИИ НАУК
СССР

واحیدی کوتوبخانه‌سی
Библиотека
О. Г.
ВАХИДОВА

АКАДЕМИЯ НАУК
БССР
РУКОПИСНЫЙ ФОНД
ИНСТИТУТ
АРСТВОВЕДЕНИЯ

Институт Восх. И.М. СССР
Инв. 1954 г. № 390

بسم الله الرحمن الرحیم

حضرت نوح پیغمبر عم ننگ تورت اوغلی وتقی تورت قزی بار
ایردی اوغلانلاری بری حام بری سام بری کنعان دبری یافث
ایردی تقی اولوغ قزی سک آطی رحب ایکنجی سنک آطی زوجب ایردی
اوچونجی سنک آطی روحت تورتنجی سنک آطی رحت ایردی اما رجب
صلبیه قزی ایردی زوجب بروحت رحت اوچاکوسی حضرت نوح
عم دعاسی ایله کوچوکدین اینا کدین ماجی دین بولغان ایردی
اما حام نسلی عرب خلقیدر سام نسلی عجم خلقی دور کنعان طوغانده
هلاک بولدی نسلی کیسولدی یافث نسلی روم خلقیدور یافثنی ابو
الجاخان تیب هم ایتورلار ابو الجاخان اوغلی باقرخان آنک اوغلی آورز
خان آنک اوغلی بوزغرانده خان آنک اوغلی اسام سوچی آنک اوغلی سالر
سوچی آنک اوغلی بردن خان آنک اوغلی قوچوخان خان آنک اوغلی
توچوخان خان آنک اوغلی قرخان خان آنک اوغلی تورمتای هجین
خان آنک اوغلی توماول مرکان خان آنک اوغلی دوین بیان خان
آنک اوغلی چنکزخان اما چنکزخان تنک تورت اوغلی بار ایردی
بری بوجی خان جغدای خان کرای خان تولاین خان اما تولاین خان
مسکاوده خان بولدی آنک اوغلی سین خان آنک اوغلی توقتاغی
خان آنک اوغلی اوزبک خان آنک اوغلی جنباک خان آنک اوغلی
بردبک خان آنک اوغلی شنقا خان آنک اوغلی مرتضی خان آنک
اوغلی کوچم خان آنک اوغلی علی خان آنک اوغلی ارسلان خان

آنک اوغلی برهان خان اما برهان اودمس قولنده مرتد بولدی
ایمدی چنکزخان دفتری اول باشندین سویلا یالیک اول
زمانده آق دینکز تنکا اچنده مالته دیکان شهر بار ایردی اول
شهر تنک خانی التون خان دیکان ینه خانش تنک آطی کوزلاج
دیکان ایردی بو ایکولاکوسی دین برقز توغدی اول قز تنک
اسمنی علمالیک کورکلی بیت آنا دیلار تقی آینه کونکا کورکز ماد بلار
قوق قولاج تاشن سرای ده قدیر بیلار اما کورکی انداغ ایردی
کورسه قوروق یغاچقه بیراق بتر ایردی یرکا باقسه اولانلار بتار
ایردی ساچین تارامسه بنجو توکولور ایردی اما دنیاده برآد قوق
توغان جان ایردی قاشنده دایه لری بار ایردی اوزینه یاقین دایسی
تنک آطی اوده خان دیکان ایردی کونلرده برکون بالغ بولغاندین
صونک ایتدی کم ای اوده خان سن بو سرایدین چقارسن تشقارو
نه کور درسن دیدی اما دنیا دیکان بو سرایمو یا اوزکا بو سرایدین
باشقه بار مودر دیا اوشبو اچیدور دیدی اوده خان ایدی
دنیا دیکان تشقارو برکیتک چماندور دیدی اما آی کون دیکان
ایکی نرسه بار دور دنیا تنک روشانلغی آنک برله دور دیدی.
اندین علمالیک کورکلی ایدی ای اوده خان سن مکا اول نرسه لاری
کورکوز کیل دیدی اوده خان ایدی سن کورسنک اولارسن

دیدی علی لیک کورکلی ایدی اولسام اولایین کورکوز لیل دیدی
ایرسه ترازنی آچسب بیاره بردی ایرسه کوک یاروقی ترازدین
اولکا کردی علی لیک کورکلی انی کوردی اوله قالدی دایه لادی ایدیلار
خانفه نه ایتورسز تیب یغلاشب اولتورورایدیلار برکون بولغاندین
صونک ایسین یب آلدی انده دیه لر سونوب اولتورورایدیلار
تقی ایدیلار نه کوردنک دیه لار علی لیک کورکلی ایدی بیاغی کور
کاغدین قورساقنه برلا بولدی آتامغه نه تیب ایتورسز لار دیدی
اما اول آلتون خان اوزی بردقب کلب کورا تورغان ایردی
آلتون برکون قزنی کورمکا کلدی ایرسه کورا رکم قزی حامله بولبدر
قزینه ایتدی ای قزیم بشکا سیلل توشبدور نه بولدی دیر اوزی
قزغو برله ادینه کلدی ایرسه ایدی کم اه کورلاج ایکمز حلال جفت
بولغانی مونداغ اویاث اش کلکانی بوق ایردی قزیمز غه برلا
بولبدور نه قلسه بولور دیدی آنده کورلاج ایدی ایمدی مونی
بوریکا بوپورتقه بریب بولماس آنکه اوجون کم ادم اوغلی شیطان
برلا بولا بردور کوب سوزلادوکوب آوازلار چقاردیدی ایمدی
ایله اولسه برکوزال کم برلا تورغه دینکزنه سالیب بیاراکنک دیدی
انداین صونک که توز دیلار قرق قرق دایه برلا کوک کوکا رصه
برلا آلتون قوزی برلا طوطی قوش سوغماس چراغی توکاغماس
آزوقی برلا تورطاغندان توز دینکزنه آلتون کمکا سالیب

بیار دیلار نه ایدیلار برنصیب کایولوقفای آندین صونک
برنچه کون کیچتی ایرسه اول وقتده تورمتای چچن تنک او علی
توماول مرکان آتاسی ایله آچی ایردی ایل قاشنده قرنک تشنده
چادور قروب یاتورایردی یانده برآنچه عسکری بار ایردی
اما اجنده برقرادلی سی بار ایردی شباصوقر دیکان ایردی برکون
ایدی ای توماول مرکان آلبسدین برقراکورنه دور دیدی مرکان
ایدی اول نه قرادور دیدی شباصوقر ایدی برآلتون که دور قرا
طاوده یک قبا تورادور اوتاکورارمن سندین سوبی اوتنه من اچی
سنک بولسون تشی منم بولسون تیدی اول که تاکلا توش وقتده
کلور بولغای اندین توماول ایدی حوش الای بولسون دیدی
آنده اول کیتی کوردیلار برآلتون که دور هیچ بردین بورغانه
بورغی بوق تابادیلار آنده شباصوقر ایدی ای مرکان آتیب
بورغول دیدی آنده توماول ایدی توغروآتا ینمو قبا آتا ینمو
شباصوقر ایدی قبا آتیب بورغول توغروآتسانک اجنده
جانلیق لار بولسه تیکا دیلغای دیدی حوش الای بولسه قبا
آتا ین تیب اوقن کوزلب یایه سوب تارتیب آنداغ آتی که
تنک اوچ تاختاسن ارغتب بیار دی ایمدی کم که بی قبا آتیب
بورغان اوچون قبات توماول مرکان تیب ایتورلار ایمدی
قبات خلقی تنک اصلی توبی بولاور دور نه اول که بی بورغانه

3v

علمالیک کورکلی جقتی قوق قز قوق قرناتی برله بارچه سین توماول مرکان
آلدی که طشین شاصوقر آلدی اندین صونک توماول مرکان اول کیچه
قزنی الیب جاده ده یاتور بولدی علمالیک کورکلی ایدی ای مرکان ایر
بزنی سنکا تنکری برکاندر قچاندا بولسه سن سنک سن سکر برنیچه کون
صبر قلسه نک بولدرا بردی آنک اوچون کم قورساقم ده بر بلا بار دور
ولیکن بو قورساغمداغی بلا آدمیدان بولغان دکولدور نوردین
قویا شدین پیدا بولغاندور دیدی انده توماول مرکان ایدی من
قورساقداغی بلانه یا قزمین الیب یاتورمن دیدی آندا علمالیک کورکلی
ایدی ای مرکان ایر کوکدا ایورکان آق قوشی ایردنگ سونک قراغای
بوینده نکزغه قونابین سز ایرکشی سز کوب سوز قایتاروب بولماس
اما کوکلومنی قالدورماسانک بولدرا بردی توماول مرکان ایدی قوش
سنک کوکلوکنی قالدورسازمن تیدی آندین صونک جادورغه کوب
یاتدیلار مرادلارین تابدیلار اندا توماول مرکان ایدی ای علمالیک
کورکلی بو قورساغکدای قویا شدین بولغانچه ایرمش ادمیدان
بولسه قز بولماس ایردنگ سیوکلکی آرتوق بولدی اندا علمالیک کورکلی
ایدی سن منکا اشلاغان سن عمرومدا ایر بولزین کورکانم بولغا
ایردی مکر بو کوره سنی کوردوم تیدی اندین توماول مرکان ایدی
اوزی بوانه اوزی قز اونادلی ایرکا توشین بولدی آنوقتی غم اول ایردی
تیدی آندا علمالیک کورکلی ایدی منم قوردومنی بخشی بلکه دیدی آندا

4r

اندا توماول مرکان ایدی ای علمالیک کورکلی سوغماکم نشانی اولدور
کم منم آغاجم قراغای سونقارقوشم ساچم قراغای تمغام اچای توردور
تیدی اول سبدین قیات اچمای تیب ایتورلار ینه برآنچه کوندین
صونک قورصاقداغی بلا توغدی انک اطن دوین بیان آطادیلار
انک اوچون تنکری بردی تیماک اولدور اندین صونک آتاسی تورمتای
چجین اولدی توماول مرکان آتاسی اورنه قایتب خان بولدی خانغه
اولتورغاندین صونک علمالیک کورکلی دن ایکی اوغول توغدی برسی
آطن بودناتای ایکنچی سنک آطن بلکوتای آتادیلار اول ایکی اوغول
توغاندین صونک علمالیک کورکلی تنک کوکلی بیان بولدی آندا توماول
مرکان ایدی ملت اوغلی اوغول تابسه سوکای سن اوغول تابیب
کوکلنک بیان بولدی تیدی اندین علمالیک کورکلی ایدی من بورونغی
اوغلدم دوین بیان اوچون قازغورورمن تیدی قولونغه ایارکان
چکاکا اوتار دوکزغه ایارکان بالجقه آوتارسن خان اوغلی دکول
سن بورتقه لایق دکل سن دیرلار اوزلاری حالین بلمازلار کورلاری
حالغه توبماسندر بودناتای برلا بلکوتای بورتقه لایق ایرماصلار
من ارسلان بالاسی ایردم سنکا کلوب نه کوردوم دعاسین دیدی
آنده توماول مرکان ایدی خوش نه قلماق کراک دیدی علمالیک کورکلی
ایدی سن اولسانک بورتکنی اوغلانلار دنک بودناتای بلکوتای
بیلارلار دعنم اوغولم بوردین قویا شدین بولغان دوین بیانغه

اولوش برماسلار ایمدی بو ایکی اوغولوخزنی قالمقه بیار کیل
دیری اندین صونکه توماول مرکان ایکی اوغولونی قالمقه
بیاردی تقی ایکسنه یتی شار نوکار قوشتی کوب عسکر بردی آنلار
آنده باروب یورت مقام قیلدیلار برسرایده تورد بلار ایمدی
قالمق تورالاری تنک اصلی توبی بولاردان دور بنه ایکا کوکتکاندین
صونکه بو دوین بیانه برقز آلدیلار آلتون خان نسلندن یتی
سلطان بارایردی آننک کچی انسی توکلو دیکان ایردی آننک قزی
آلانغونی دوین بیانه آلدیلار بنه اول دوین بیرلا آلانغه دین اوچ
اوغول توغدی برسی تنک آطی بودنجار ایکنچی سی تنک آطی قتغیار او
چونچی سی تنک آطی ساجوت ایردی قیات روعی بودنجاردین دور قیاتای
روعی قتغیاردین دور ساجوت روعی عجم خلقی دور ایمدی توماول
بکرچی یل خانلقا سوردی اندین دوین بیان اوتوز یل خانلقا سوردی
بنه دوین بیان اوزی اولارندان اوچ کون الکاری جمله خلقی بیکلاردن
جیب ایدی آه ای قالتاق خلق اوعلی بلکا نلار اولوهدین هیچ قورتلماق
یوقا ایرمش ایمدی اجل کلسه دارو درمان ایتب بولماس ایرمش
مم الفان خاتونه من قوشنی تول بولسه کلورمن بوری بولوب
حقارمن آنده بو یورتقه برکشی اوغول بیدا بولور تیدی ای خلق اوعلی
هرایته جرینه آنی سزکا بنکای سز تیدی ایمدی بنه بلکوم اول بولور
کرمن اولکاندین صونکه کوب بولوب ایشارمن بوری بولوب حقارمن

منی آندین بلنکز تیدی بو سوزنی خلایقا وصیت قیلغاندین
صونکه دوین بیان دنیادین کتی اما دوین بیان اولکاندین صونکه
قالمقه دغی ایکی انسی بودناتای بلکوتای ایشتب کلدیلار آغامز
دوین بیان اولوبدور جنکامز آلانغو تول قالدی قیب اوتورد
کلدیلار اوتوز بنک نوکار لاری برله اوردلادیلار بودناتای
بلکوتای اندیلار جنکامز تنک قاینوسی کوبدور آغامز کویکوبندین
کوکلی بیان بولدی تیب طوی قاآطلاردین بنب آدلای حقدیلار
بایرطاغنه باردیلار برکیک آولاب توشلار ترکلای آلیب قاتیلار
آنلار قایتب کیلب تورغان بولده اورمانده برقوم کشی لار حقی لار
بولار سوردیلارهای نه کشی لارسز قاندین کلورسز آنلار ایدیلار
هایمزلارنی صورسه بکز قتای شهرندین بوصیب کلابز لار دیدیلار
بنه ایدیلار سز تنک نه کشی لارسز بولار ایدیلار بزلار قالمق تورالاری
بودناتای بلکوتای سز دیدیلار بنه ایدیلار بزلار اوچ آیدین بری
بوصیب کلابز آزغن توکلدی آچز دیدیلار بزکا رحم ایتب برنه برسانکز
یا اوشبو کیک نی بزکا برسانکز نه بولور ایدی دیدیلار بولار ایدیلار بو
تورلوکی توسه نی برماسمز های تورانکز دین نه اوچون بو صوقمکز سیز آل
آچ بولونکز دیدیلار اولار ایدیلار تورالارسز کوچ قلدی جدا جای
بوصوقی دیدیلار بولار ایدیلار حوش آلای بولسه دابو کیک نی برماسمز
برتول قالغان جنکامز باردور آغامز اولکان قاینوداردور آنکا اوبوصه
آلیب بارورمز کوکلی آچلسون دیدیلار اولار ایدیلار ای یارانلار

5v

بو قسمه بر تیکه بر ادغول بلامزنی آلتکز بر کابو کیک نی بیرونکز
بن آیغ اولما یالک دیدی لار بولار اولار غه رحم ایتب قوینک بر بوتین
بیرحب ادغول بلامین آلدیلار بودناتای بلکوتای ایدیلار جنکامزکا امر
یوقنه بویتشی راقا دوه دیدیلار اندین صونک اول ادغول تنک آطی بالین
دیکان آتاسی تنک اسمی مانکتای دیکان ایردی آجلو قدین درمانسز لقدین
ادغلی بالین نی بر بوقته بر دیلار بودناتای بلکوتای اول ادغول نی آلیب
کلدیلار جنکامز تنک یالقنی باسولسون تب باقب تورورغه بویتشی دور
دیدیلار بالین کلتورب جنکاسی الانغوغه تابشودیلار آلانغو آتنک
اصلن توبن بلب بختی اسرادی اندین صونک بودناتای بلکوتای ایدیلار
جنکامز بر کارخصت بر کل بزلارقا یتورمز آتنک اوجون بز مونده کلکاندسه
صونک تانکوتدین ایلچی کیلب دوریمان خبر بادایرمش بز قایتورخص دیدیلار
ایتوه آلانغو ایدی ای قاینلارم بودناتای بلکوتای بر نیچه کون صبر قلسنکز
بولور ایردی آتنک اوجون کم ایمدی منم اوچ اوغلوم بودنجار قفنجار ساجوت
خلقن بلماس بولدیلار بولار نمه عاقل اولکوت بیرسانکز نه اولا دیدی
بودناتای بلکوتای ایدیلار ای جنکامز عاقل وصیه اولاز کم بوآیتلار ازمز
بیک لاریمه ایل اولوغلارینه ایمدی اولالار بختی توتالار ایمدی بلکا نلار
ایدیلار کم اونکا دیورت لارنک نشانی بوتورجا ودین ایلین کوب
ایتار قالا توبن اورایتار بازوسین کیتک ایتار بایت نوکارلار کا
[illegible] ایماتلار اولولارین قوتکا کیچ ورلار کچی لارینه خدمت قیلدو
بنه بکا بلار ایدوز لاردکم اونکاس بورتبینک نشانی اول تورور بوبتین ایماتلار
کتی بورتین ماقماز اول آغاسین ایماتلار کتی آغاسین ماقماز بنه کچ سی

6r

سوزلارا اولوغی توردور آتاسی اوغلی سوزینه قرار بنه ایدور لار آت
منکان قز اوغلانرین کیتکاش صورما اول کشی اولوب بورت کوغاسی
ایل اولماغان ایل اولسه اول ایل اولماس مال کوغاماغان مال کوتسه کشی
ایش یارمس دیر کون کورماکان کون کورسه کون ایتوکنی کیمان دیر
مال تاپماغان مال تاپسه کشی کورمه آلمان دیر آتنک تیک بوردنده مال سز
مالی بولوب بر تنک بوانیلار منی آنداغ کشی لار آزدوروب دور دیدیلار
بنه بلماکانلار اوکرانماکانلار اوکرانسونلار دیدیلار موندین آمونوق سوز
بنه بار دور آلماکیدان کیتکاش صورمه تیمور جیدان کیتکاش صورمه قصابچی
دان کیتکاش صورمه کورکان کوتارکان کورکانس ایتور کوتارکان آلماکین
صاتار ایمدی تنکریسنه توبه قیلاق کیراک سوزمز موندین آرتوق بوقدور
تیمیدیلار آندین صونک بودناتای بلکوتای بودتلار بنه قایتیلار
بنه بواوچ ادغول بودنجار قفنجار ساجوت آغالاری اوکوت نفسیت
سوزلارنی توتماديلار آتاسی سافنه سانا ماديلار اوکوت آلماس
بولدیلار ایل کون بیکلارینه خلقا اوغلنه قزینه کوچ ایتا باتلادیلار
بایلار بیک ایادی اورکاچلا بنا قوبه سی آیانی چالیش بوردماسی بنب
اورغان آرغماعین باتریکت کوبه سین بختی بیک لارنک قزلارین
آلدیلار بواشکا خلقا اوغلی کوغاس چداماس بولدیلار حلب
کلب آلانغوغه ایدیلار آه ای آلانغو بر تنک ایتمز بتب سو یالمز
قالادی وجدار مز قالادی دیدیلار آنده آلانغو آه ای خلقا

خلق اوغلی منم سوز منی تنکلا یا سلار سز تنک قدر نکزنی بلمسلار
دیدی بنه آلانغو ایدی آه ای خلق اوغلی منم ایرم دوین بیان
ایتا دیمو من اولکاندین صونک توش تول بولب کلور من
دیما دیمو ایدی کلور دقتی کلکاندور ارادنکز بولسه برایر
اوغول بولغای تیکلی تیدی آندین آلانغو تنک بو سوزی
خلقا آراسنده مشهور بولدی دنیانه قچان کلور تیب آنی
کوتارا ایر دیلار آنده آلانغو تنک اوچ اوغلی بر دیغار قنغار
سالجوت خلق لاردین بو سوز لارنی ایشتب آچولانشب
جیلب برکون آن لارنی کلدیلار آنده آلانغو ایدی ای
بلالارم قایده بارور سز دیدی آنلار ایدیلار سنک
اوتروک بولمای نه بولسون قدر ساغدا بر بلا بار
تیب خلق اوغلنه ایتب سن برنی اوغولنه ساغمای

قدر ساغراغی

قغنیار

ریساقداغی نی کوتره سن اوترک بولالان بولتب دیدیلار سنلا
لوت موسن سوایجب بوازو بولماغانچه ویکان توش ملسن کون امش
اسی بار بولماغان قوون قرغه ملسن ایرسز اولیق سیماغه
تفقوق موسن کونکز اوتاب یوره تقه سالغه قرآنا سی موسن
کوبوک آشتاب بوار بولماغه بنک ایرینک اولکاندور تیه ساغدا
بلا بارور تیب خلق نی ازوار سن تیدیلار آن سن تونا
نی کون یره طفرسا تیب آلغان یالین بر لارینک ایتب
بولغان سن تدیلار آنده آن تقوایدی آه ای خلق بولسه بوک صلار
بنک سوز یمیدور یلسز تیل یمیدور دیدی آنده خلق اغلی جقه
لا غیب کورلدشب ایدیلار کون بو اغلانلار بنک سوز یدور
دیدیلا آنده آن تقوا ایدی ای خلق ایمدی ایتمای تکسز
لام اولدور بر ایکی اوچ کشی ایدینکز بلکوسی اولدور سم که
ن بولوب ایتار بورلی لوب چقار دیدی ایندین سونک آن تقو
غه بلدور مادی اوچ کشی ایدی دیلار اوچ کشی تیکلا تلار
بولان دور بر سی دیکان ایرم ایکنچی سی کل تیمدیکان ایرم

ریساقداغی

7v

8r

بلکو

Библиотека С. Г.

8v

9r

9v

10r

ایزلاب بابا نیکز تیدی اما تکالیک سوینکا مسکن قاریلیولان
سی اولدوکسم کوندوز تا شیب تا باغندین ایشارکیچه سی
تیمیاسی تو شمارتدی آندن آلان نفع اندن رغبا ایلان تیدی سزلان
ترتیب سوز غاندین دیلکای سرا امامینکا دغلوم چنکز نینگ
تولی شانی اولدوکسم آق طوغی کوک آطلی آلتون بوزکلی یولنی
غایت آلتون صدا قاریچیرا ایلی دیکسنای تیز آطین قیلمیلا بیر
غیب بولغان صورت کوندین آی بلکا سرتیدی اما چنکز
خان استای بارغان بیکلر آطلاری بولان رصدلاویشده
مایقی الی دکنی [illegible] اوغلی سی اورداج بی تورتو
غلی سی جمجوا سی بی [illegible] بی التونبی سی سرت بی
یتیمی سی قتای بی سنکز غلی سی تمرقو تلوبی توقونبی سی موتیا
ن بی اونوبی سی تا نکو [illegible] ایرصیل بهادر بیک کنکاش
قیلب چنکز خان نی سوزن آی استامکر قیلمقلار بولدیلار اما
تورتا بیک بولی ایستامکا اونامدیلار تو لداغی حاتمز بی خو
زلاب آلسدان ایستامازمز تیدیلار انلار ایتکل برسی تو نکرات

ایکنچی

10v

ایکنچی سی قطلاق بی اوچونچی سی سالیجوت بی تورتونچی سی
قیات ایرصیلا قاباقطلاق سالیجوت اوچاکوسی طلق اوغلن بیلار
ایرصیلار تو نکرات بی انلار ایتکل ایتانچی کنکاش جیسی ایرصیل قانکر
ت بی چنکز خاننی ایشلاو کلیک کاهارماوی بو ایشلکان اون کشی
اول قوتلی اتقه باغماویلار کتدیلار اما اویشده مایقی بیک اهو
رود کا بیکلار کا بلدوما الانغویت بسر مهربلی بو زوکین
آلدی اندین سکا کلیک سوینیتیدی [illegible] کتدیلار
بو اوچ آیده بارب تیلار سرا اوچ یوجه تیلا تیا طاغنی
[illegible] تیلار آشلاشده بسرا قاسرا کو تیلار اینه
تا بیب بسرا قوینه کلدیلار اول سرا ایلار دخی اغماویلار آندن
برلاقوبار ایرصیل الی طاقوینکا قاباغندا یاتدیلار برآقنه تو تورویلار
اوچ نارسه نشا بلماویلار مکر برآقنه دیلار انکا براقوان کلا
ی قرغوچیلار غان دیکشی کلبدوریولی نینگ بولی چقایا تور
کشیلار طاغ تنگ قاباغندان بری کلکنات اوقت بیارتیه بیلار اما بولا
رهیچ آواز برماویلار مینه آواز کلار سندی اول کوت چیقنارسه باماویلار ایرتا

11r

11v

کسین آیۀ آقورچی ارسلان قیچقورچی بلدیلار کیم چنگز خان
آؤ آلان آؤلان چقتی تیدیلار بولار اوزآؤانی اشتکاج یولی کوردیلار
بارچیلار کورچیلار کیم بوکی آطلاق طوغلاق آتسوز بولار دیکی آلتو
ن صدقا ایرجی ایلی جبلی ایلی یکر کورکلی سنلی بولسنلاج چنگزنی
تابدیلار بلدیلار اول کلکان چنگز ایدیکیم سنلار بزنی ا
رلی اندیب یورسز تکشی ایرسز تیدیلار بولار ایدیلار
ین تیب بولارچین اول سوزنی اشتکاج اندیلار کوردیلار
ندین غیب بولسل بولار بیغلیشیب قایتدیلار اول کیچ قا
یغورلنوب یاتدیلار آندین سینه ایرته بولسل ایرسه اورلنلار بر
لاجارلار ایدیلار آؤ توغان طوغلاق اق طیلاق تیوجا قورچیلار
بیچ نارسه آلدیلار کلدیلار اندین سونکی سینه ایکی اوچ کون یاتیلار ایرسه
برکون آیۀ آقورچی ارسلان قیچقورچی بلدیلار کیم چنگز خان
آؤ آؤلان چقتی تیب سؤ تیدیلار سینه باریب کوردیلار
سئال کشی تیکی اوزیدر آندین بولار چنگز خان ایدی ها
سزلار کیم ایرسه ایم بسنی آندیب بولار ایرسز تیدی بولار ایدیلار

12r

چوین تیب چولاشب تورچیلار بولار بولان یغلیلار چنگز خا
ن اوزی هم یغلیلار سینه ایدی ها سز نه ارچوز موندا کلدیکیز تیب
سورچی بولار ایدیلار سینکی ارتیکلان اول تیاوورسز بزنی دیدیلار
آندا اول چنگز خان ایدی ها سزنی مونده کلورکا کیم ارکی اتتی تید
ی بولار ایدیلار بزنی ارکار چیقیب صوبورغان آنا نکیم آلانغو او
کوتدی مصیلان آندا چنگز خان ایدی خدمتی ایدی اندغ بولسه
قالان منکا آنا هم تیکی بر بلکو بیسی باموتیدی ایرسه اوزنکا بیکلار تیکی
تورچیلار اولکا اوشیلیب مایقی بی قولوندان آنا نغوصان آلغان ملر
لی یورکنی آیب باقتی ایرسه آنا نغو تیکی مهرلی یورکنی چقاریب
برچی آندا چنگز یورکنی آیب باقتی ایرسه آنا نغو تیکی مهرلی یورک
کنی تابدی تقی کولوب ایدی اول مایق اکر من خان بولسام بکلیکیکی
بولسوز دیدی اکر سین بو مهرلی یورکنی آیب کاسا سانکی منکا
آنا صیتکی برنشانی کلتورما سانکی من سزنی یاقاریم تقی
سزمنکا ایش بولدا بولسل ایرسه کلز تیدی اما بو سوز
دین اورکا بیکلار ریم سزلار هم بو کلمه نکز کا یمان آلا نکز سزلار یارچه

12v

13r

13v

انده آق‌ییشی ماتقی بی ایدای بیکلار امت پسر بنکی ستشاسی
نیکرلار آلمانورا یاقیم قسقاوه‌ده تیدی انده بیکلار ایدیلار ایمیر
نتاکی قیلور پسی انده ماتقی بی ایدی من خاندینه او تونایت
دوحست بولسه خان برلا آرسه‌غه اولتوریت قاییکن
آرسه‌غه تارتمسامن آنی تیاق برلا کوشاق وتایت یتدی آنده
بولار ایدی ان خان نم جنکی آیاقیم قسقاوه‌دا آرسه‌غه تارتمه آلا
ندر صوبوری تکلمنی یکن برلا آرسه‌غه اولتوروردمت تیدی
آنده خان ایدی خوشی اولتوروب آنده‌یت کوکلی برلا
کونلاریت کلکه جنکز خان آلیب آلا تغو تکی شهرینی
یتلا آلا نفوفه قیلیب سرایفه ایتدیلار اما انده جنکز خان
تیکی آرتندان قاییسی سی اینارین بلمان اوغلوری اینارمعالی
یکلاری ایکسی اینارموتیری ایدسا خان ایدی ایکسی اینارتیری
ارسا ماتقی بی اوان یوکوروب کیروب خان تیکی اونکی یانیغه ماینده
اولوب آنده‌دا اولکلاری بیه اولتوروب ایدی تا کسیمی جنکز خان صورت
رقایکلار تکی کشی سنه اولوغ قرغیس ایتدیلار شال اولوغ قرغنده

بولوب

14r

بولوب سنجار سالیجوت بی تقی قوتکرات تماقره یلار التوروب یلار
آمان ورز ماوی یلار اما اول وقتده قوتکرات باترینکی برقرنیدا
اشسی بار ایدی بولوب قوجین اتیغ ایدی اول وقتده قوتکرات
باترینکی برقرنیدا اشسی بار ایدی بولوب قوجین اتیغ ایدی اول بولوب
قوجینی اولوغ قرغنده ماکی بولوب تیب تورت اوغلی سنجار ایب
قالدی یکشوب آلا ایدی بیرسی بولوب سنجار اوغلی ایدی ایکنجی سی قیمین
جلار اوغلی ایدی اوچونجی سی سوسالیجوت اوغلی ایدی تورتونجی سی
اغاسی قوتکرات بینکلار اوغلی ایدی بیچ قلی تقه بیلدور ماوی آنی
خلق اوغلی آیانکلا شیب ترکا شیب چقاره یلار تقی جنکز
خان قوب ایب ایدیلار ایدی جنکز خان آهولانب ایدکشی کشی
لاریغه یاشوبدور کیدار تیدی آنلار تورسفانی بیکلار ایدیلار او
خانم قوتکرات بی بیکی ترنداشی بولوب قوجین یانیغه بیدار تیدیلار
آنلار خان ایدی بار بیکلار آلار آلمه‌ندا ترکیه کیدار تیدیلار
روان اوق بار ایدیلار بولوب قوجین غرایدیلار تورال تیو بال سنی
جنکز خان اولایور تیدیلار آنلار بولوب قوجین بولسه‌غه اتیغ ایدی

خوش بلین تیب تورا ایسا لیب صیرکشی تویلن بلیکان بابنوب
تقی برآل یزمکل برباشمق بارایرده آنی کیدی تقی برقراتاکلی بارکی
بارمل بلنیغو کیدی تقی اول یلشروب آلیب قالغان تورت اوغولنی اوزی
برلا برکا آلدی اول اوغلانلارنیک قایسیسی اوزن برمیشار تقی بر
برسی اوچ اوچ میشار تقی برسی اون تورت میشار ایرده یلارده اوغلا
نلار رعایت قورکلو ایرده یلار بورته توجین اوزی ام آلار دین پیش
آتوق ایرده آنده اوچ منغولکشی اول زمانده اوچ کشی کورمیشیو
قایرده تنکری قدرتی برلا پیسا بولیشی ایرده قرق قولاچ ساجی با
رایرده آنی تنلاری ایکی ده ایرسی آلتون طباق غه ساجین سالیب
یورتوار ایرده آنده خلق اوغلی ایدیلار ای بورته توجین بو صفتلی
کسورو کلو کشی نه اوچون منسز الی ایشی قلدنیک بو اوغلانلارنی
یلشروب کلاوعی بولوب سنگ تیدیلار اندره بورته توجین الدی
آه ای خلق من سزکا نه ایش قیلدم اوغری بولوب ام فانغلا
غری بولدوم تیب جواب بردی ایرده ایدین سونگ بورته توجین
نی اوغلانلار دیرلا جنگز مانغ الیب کلدیلار خان تقی منگر کوکلین

اوزوب ساجین کوردی تا کلغه قالدی تقی ایدی ای بورته چین نه
بوچون منگا اوغری بولدنگ اوغلانلار ای سوزه نیک تیدی
ای آنده بورته توجین ارتوب ایدی ای خانم من سنی آیغان
اوچون اوغری بولدیم یا شریم آغه جنگز خان ایدی نی اوچون
منی ایلدیکز تیدی ایرسه بورته توجین ایدی ای سینگلی جا
نگفر کوچ بولوب یلیم آنده آیدی مینم تنغری نی اوچون کوچ
بولور تیدی بورته توجین ایدی ای خانم آنیکا اوچون کم نوح پیغا
مبر علیه السلام صرزمانده خدای تبارک و تعالی کافرلا
رکا قهر قایب طوفان لشوین یبارده کافرلا ایلی طوفان ایچیغه
باتق رضا ایرده قیلدی تقی اول طوفان صو اچرا جا لایق نیک
ایرکا کل تقی تشی لیکن نسلار هم تنجی کلیب نوح پیغامبر علیه
السلام نیک کم کیرسنده قو تقارلری آنده قیلدی سن خان
اسمکه تنکری تعالی نیک قولی صو کوبلسن آرسن ان کیلدی ایرسه
کاج آشا سیکر با آر تنده غیبن قیب آلاسن آنده اصحاب قیلدی ایرسا
روزان خانم سن آدم سن منی تقی اوغلانلار ای آنده قیلدی

15v

سنی اول آچیغ لیغ کیمان قراغنده خلق اغلی بولان نیکل تنغی سلان رقوی
کلدالون تیب آلیب قالدیم تیدی آندین چنگز خان ایدی ای ایدی
سینکل شول بخشی لیا لمسوز نکل اوچون تقی سینکل دیتکر تیکل کو
نکلو نکل اوچون بولسیکل اولوسنی آغاده بولسون تیدی کیکل ایدی
ای بزرگ قوجین مینکل قاچ کو نکلو منی قالدور ماغین اول نکنی مندین
آیرماغیل تیدی آندین بولسه قوجین ایدی خوش سز منی لشکر منی
سز نیکل من تیدی آندین سونکل چنگز خان نیکل کو نکلا ایدی
یکلا سیز برلنه قابول بولوب حلال جفت بولدیلار حلالیق غم اولو
طوی قلدیلار بولمیانی اوزاوزیلین ایزیا شروب قالدی سون
کم چنگز خان تونکل بولسه جیتین وان اوغلی بولدی اولو اوغلی بولمی خا
ن ایکینچی سی جدال خان اوچینچی سی کسرا خان تورتونچی سی توتی
خان دیکلن ایدی یینه اندین سونکل چنگز خان یتمشی قلغی برلا
عدل اولو قلدی قابرلا ایدی نسیل لشکر برلا بولوب اولشوب کوب
خانلق برلا اوزه لا ایدی اوزیکا باقسق رغان ایدی تقی آنکل آتی
چاغتی دنیا کاتو لزان ایدی آندین سونکل چنگز خان اوزی ایستای

بارغان

16r

بارغان سلاملار کاتق اوزنا بیکلار کاهر برسی اون مقام
تعین بولسه قیلب بلک کون برلی سیورغال ایدی آندین سو
نکل چنگز خان اوشبو بکلار نیکل بارچه سنی اون لو اوزیکا تمغو
تی اغاچین اوزا نکل اربیب باقو باقو خلق قیلیب ایدی او
ل باشلاب بو صنبوار اوغلی قیاتغر ایدی سینکل آغاچیغر قراغان
بولسه قوسونکل سونغار بولسون اولا نیکل آرقو جان بولسو
ن تمغا نکل آجای بولسون تیدی صفتی اوشبو نوزدین
آندین صونکل چنگز خان ایدی اوی قونکرات بی اوغلی سنکلا ایدی
ان سنکل سنکل آغاچیکل آلا اغاچ بولسه قوشونکل اچین
بولسه اولا نیکل قونغرات بولسون تمغا نکل تمغا بولسون تیدی
صفتی اوشبو اون اندین صونکل چنگز خان ایدی آی اوینشن
ماتقی بی سینکل اغاچیکل قرا اغاچ بولسون قوسونکل قراقوش بو
لسون اولا نیکل صلوات بولسون تمغا نکل سرکا بولسه تیدی
صفتی اوشبو جدار آندین سونکل چنگز خان اوزی اغاچ بی غا
یت دوبای کشی ایدی اولا صنقو سونکل چنگز خان اچیقار بولسا ایندی

مینکم صدقلی کشی بر چقارار مک جنکز خان اورداج قرایدی
سینکل اغاجینکل قاین بولپ قوشنکم قرجقا بولپ اورا
اینکل آلاج تمغا تمغانکل قوشقا بارغو بولپ تیدی صفت اوشبو
صورت آندین سونکل بینه خان آیدی ای تامیان بی سینکل
اغاجینکل تراک بولپ قوشنکل قرغی بولپسون اورا اینکل طوطیا
قا بولپ تمغانکل ایرغاق بولپسون تیدی صفت اوشبو صورت
آندین صونکل بینه خان ایدی ای قبیچاق سینکل اغاجینکل قرامایو
لسون قوشنکل بورکوت بولپ اورا اینکل طوق صیبا بولپ تمغانکل
سراق بولسون تیدی صفت اوشبو صورت آندین سونکل بینه خا
ن ایدی ای جورماطی بی سینکل اغاجینکل بایکی بولپسون
قوشنکل ایتالغو بولپ اورا اینکل آق طیلاق بولپسون تمغانکل نسلی
سینکل بولپ تیدی صفت اوشبو صورت آندین خان ایدی ای کرا
یت بی سینکل اغاجینکل جوکا بولپسون قوشنکل تاز بولسون تیدی
سنکل اورا اینکل آر بولپ بولپ تمغانکل کول تمغا بولپسون تیدی
صفت اوشبو صورت آندین سونکل بینه خان ایدی ای مونان بی سینکل

اغا

16v

اغا جینکل میلاشی بولپ قوشنکل طورنه بولپسون اورا اینکل بالیغو تکر
بولپسون تمغانکل تویوشقان بولپسون تیدی صفت اوشبو صورت
آندین سونکل جنکز خان آیدی ای بر جان بی سینکل اغاجینکل آیا
ن بولپسون قوشنکل کوکاز بولپسون اورا اینکل آق تونغان بولپسون تمغا
نکل جقا ایکای بولپسون تیدی صفت اوشبو صورت آندین سونکل
یه جنکز خان ایدی ای بوقتای بی سینکل اغاجینکل طغان چاغان بولپسو
ن بولپسون قوشنکل اسمار بولسون اورا اینکل بورج بولپسون
تمغانکل امزا بولپسون تیدی صفت اوشبو صورت آندین سونکل بینه
خان ایدی بقین جبار اوغلی تتایغ سینکل اغاجینکل آرتش بو
لسون قوشنکل قاقوح بولپسون اورا اینکل طیلاق بو
لپسون تمغانکل سرو بولپسون تیدی صفت اوشبو
صورت آندین بینه خان ایدی تالدای بی سینکل اغا
جینکل ضرل بولپسون قوشنکل کوکار جین بولپسون
اورا اینکل آق بولپسون تمغانکل جوج بولپسون تیدی صفت
اوشبو صورت آندین صونکل بینه خان ایدی ای تالجوت

17r

Библиотека
В. С. Г. Б.
ВАХИДОВА

17v

نیک آغاجینک کو براج بولسون قوشن کویره لدر بولسون اولانیک بارلن
بولسون تمغانک اوی تمغا بولسون تیدی صفتی اوشبو دور
آنیدین سونک یزغان ایدی ای تمر تغی تلی بی سین قو اکشی جان بان
لیکلی برلاکو بو مال برماطلیک برلان نیک تاتیو کل سینکز آغا
بیکلر جیرکی بولسون قوشونک یتقان بولسون اولانیک تابان
بولسون تمغانک یارلیغ تاراق بولسون صفتی اوشبو دور یزغان جنکز
خان نیک اولانیک اولانی جان قایا ایرمی جنکز خان اوشبو ایتلکا
ن بیکلارینک هر برسن لشکر کلش قیلب اوزه الار آلغای بیا
لار یولغه تورا ایرمی اولاولوغ اغر جیرده لار اصحفلق اغلی
بر برسنی اوزلی اولانی برلن تابا ایرمی ایمدی بارچه اولار
نیک آتلاری بولار دور اول خان اولانی جان اندین سو
نک بارچه لارینک اوزتلاری بوردور آدجان تو تکرات صلو
ت رج طیقاطوق صیماق لیدلاق اربو ربایغو تکراق توغا
ن رج البلاق ارتاق بارلن سن تایست یزغان معلوم اولکه جنکز
خان هر ایکی اوا ایب جقلار ایرمی لار ایمدی اول قوشنلارینک اتلن

ایچ

18r

رین بارچه سنی جمیع قیلب اول جنکز خان نیکلار اوزتوشی ایکی شلین
قواق شی قاریسی اولانکا بیکلارینک لارینک توشلاری بولار اوزتوشی
تغارلاجن قراتوشی قرجقا قرغی بورکوتی ایت لغوفان طورنالوکا
رجین هر هر قاوده کوچوکان کویوندی صیا یتقان یزغان معلوم
اولکه جنکز خان نیکلار اولانیک آغاجی جنالاریزی اولانکا بیکلارینک
هم آغاجلارینک بارچه سین قیلب ایتلین تارا غان آلماغاج قراغاج
قاین ترکی قرامسا اوریاکی چوکامیکلی کشر آیمان جاعان آریش صند
ل کوروج جیرکی یزغان معلوم اولکه جنکز خان نیکلار اولانیک تمغاسی توشی شلین
دیکان تمغا ایرمی صفتی اوشبو دور اولانکا بیکلارینک لارینک هم بارچه
تمغالارین جمیع قیلب ایتلین
ل یزغان معلوم اولکه جنکز خان دیکان جلالارینک هر برسنی ا
شقه لایق بیتلکی بولماق اوچون برلار مساق ت آتاب بارچه سی اول
جنکز خان نیک صاوتی بویان دیکان صاوت ایرمی اول اولوا علی بوجه
نیک قراطاق صیان صاوت ایرمی یکنی اوغلی جدای نیک آلتون صا
ق دیکان صاوت ایرمی اوچنچی اوغلی اکتای نیک بکتار دیکان صاوت ایرمی

آنده‌ین صونکی جنگز بکلاری‌نی ایلاری‌نی ایلاری‌نی تیقی‌غ سفا
ردیکان صاتوتنی ایدی اوج ایچی کوره دیکان
صاتوتنی بیرو ستا صایغه کیلاکه دیکان صاتوتی بیرو قبلا
تقه کوکی بغاه دیکان صاتوتنی بیرو جوره ماطی کی اون
قیشی دیکان صاتوتنی بیرو کرایت کاو ایلیه دیکان
صاتوتنی بیرو موغلتقا فای تاباق دیکان صاتوتنی بیرو
بورجانکا تقه صقاج دیکان صاتوتنی بیرو بورقت‌نی
کوس لاج دیکان صاتوتنی بیرو قطایغه بز قلب‌نی دیکان
صاتوتنی بیرو قلدانی چقار تغرغای دیکان صاتوتنی
بیرو دیس سالیجه تقه قوبوراچاق دیکان صاتوتنی بیرو
صالیجه تقه قوبوراچاق دیکان صاتوتنی بیرو
تاغه باراتوباشتی دیکان صاتوتنی بیرو ایدی اوستیبو
صاتوتلار انکی باراچه سنکی آلار سنه جمیع قلب ایتانی
بویلا التون صندوق بکتاراوت بولوک قاله آکی قوتنوق نوچ
کماغ کویلاکی کوکی بقاراوقی قیش اقیلم خان قبلاق قوستاچ

کوراچ

18v

بز قلب‌نی بیتقا تورغان قوبوراچاق بولان اوتباش کوا اوکا آنده‌ین صونکی
جنگز خان بو بیکلارنی تمامین کولن اوستونده قاش تیکل کوردا
یرده‌ی عشر عشرت قیلوراریرصل بوده‌یاسن قوتانیب بارشتا ایلسیغه
معود مشعول ایده‌ده‌ی هر ایم تماشا قیلوراریرده‌ی آنده‌ین صونکی
جنگز خان کونلارده‌ی برکون اوغلانلاری بیکلاری برلا اوتغه چقیب یلا
نده یولاراریرده‌ی لاریولبارس دیکان کیکن کوره‌یلار بیکلارلا برسی
اوتنی یاغه کنلاب یاردستوراب قوده‌یلار قیبالارنی آشنوره‌یلار اچ
برسی تیا آلاده‌یلار آخر بارای اچ کشی قوتاب تیده‌یلار یولبارسونی
آتب یقده‌یلار برسی تو نکرات باتر تیکل اوغلی سنکلا ایکنچی تا میکل صد
قلی اوراج اوچونچی تامیان بو اوچ کشی یولبارسنی اوتتوراب
جنگز خان غه کلتوره‌یلار خان بولارنیکل بو ایرسکلارین کوروب
تانکفرقالیب هر برسی نه میکل تنکه آلاپ بره‌ی ایدی بولارنیکل
یرلیک لارین سویلاری اریرده‌ی یینه کونلاره‌ده‌ی کوره جنگز خان
آوغه بیکلاری برلا اچقیب اولاریرده‌ی یلارنی یولان کیکن کوره‌یلار
برجان بی نیکل بیرو کوروک آطی بارایرده‌ی یوکرا تلیکدا انلاغ ایرده‌ی یوکرا

19r

19v

20r

فال کارلا باغوچیلار جیدورصی طالعین قراتدی آقتارتدی فال کارلا
فال باغوچیلار جیدورصی آیدیلار ای خانم طالعینکدا آنداغ کورسکم اوز
ملکنکدا آی لیق دیکان آذ لدا برسنی ان حطر نکز بارسه اول کشی
قراقچی اوغلی قرقچی اوغلی اولوقی اوغلی تعوقچا اوغلی توجی اوغلی قراشای
بکان کشی دوار تیدیلار امتا اول سراغای نینگ نشانی بلکوسی اولدور
کم چاقرو نلاه منکی بارسول کورنده آقی بارسه اول سراغای نینگ خاتو
نی یوقلیغ تروسا آنینگ قورساغندا غی بلاسین آجالینکلار اولوینگ تیب
سراتیدیلار آنده جدای خان فال باغوچی لارصین بوسوزنی اشتیب
اول آی لیق آذ لندا غی سراغای نی اپتاتب تا بتورصی جدای خان
قاشیغا آیب کلدیلار آیتلکان نشانلاری بارارصی جاقرو
نلاه منکی سول کورنده آقی بارسه اول ام جدای خان سورصیلارای
سراغا تینگ ایلیو کلو خاتو نینگ بارمو اول سراغای ایدی بارو ورنلاه
اندین سونگ جدای خان آیدی ای سراغان سینگ خاتو نگ قورساغند
اغی بلامنی اولتورار ایرمیش اول توغاسیدین بورون من آنه اولتورار
رمن تیب سراغای نینگ خاتو نین آلدورصی اول آنحق تقدیرنی تدبیر برلا بو

بوسزماق تیدلاصی امتا حق تعالی نینگ تقدیرنتاکی بولور اندین سونگ
کیمکا اشتیب بو خاتو نغه اولتورانینگ تیب ایمین یار الیق تدیلار آنده جدا
ی خان اوزی ایدی منغه بو خاتو نینگ قورساغندا غی بلا اولتق ایچون
اول قورساغندا غی بلا اولتورار بولسه اول قورساغندا غی بلا سنی
تیرلاب تیرلاب اولتورو نگ آنا سی اولما سون تیدی آندین سونگ اول
خاتو نغه یقیب آنداغ تیرلاصه یلار کسم ایسه اوسه کتدی اول لدی
آندین خان ایدی ایدی بلا سی یوقلی آنا سی هم اولدی بو نغال بیار
نگلار تیدی اندین سونگ اول خاتو نی کوتاریب آیب غرسا
لیب کتیب لار آندین سونگ جدای خان قورقو نچدن قو تولدی هم تیب
تیرار ایرمیش خانلیق عم مغرور مشغول لار صول آندین یینه برآم نجم کونلاره
ینه سونگ اول مسکین تیرلاب ایکان خاتو نینگ کونی یاره صول
برار ایرمیش اوغلان توغوصی اول اوغلان نی آلیب باقیب لار ایرسه بر آیا
باقی اقساق ایرمیش اول نلاه ایدیلار کسم اول شیو نداغ اکمکا کدین اول اوغلی قوتو
ب توغدی نینگ جانینگ تمر ایکان صوصیدی لار اول اوغلان نینگ آلتنی هم اول سبب
دین آقساق تمر تیدیلار ایدی حقنی آقساق تمر نینگ اصلا توب بارلاری

21v

دیکان ژبولوب ایرسی نسلده ژونیه خانلار نی چیپان اوغول ایرسی
آندین سونکی یینه آقساق تمر بیک آتاسی آنا سی اولدی یتیم قالدی آسرار
غاکورلار کاپ لایق کشی بولمادی آخر اون یی یورارسای بولوب ایرسا
ینکاندین سونکی قوزق چقیب یلغوری شهری یکا بارسون بر آنچه یور
دوسی آندین شماق ابزاق کوتمکا جالغه ایندی اوزیکا اون کیکی
اوکسوز یتیم لاری انلا ایلا ندورسی کلتیریتی اوغول بر بولوب مرکان
بزق کوتارا ایرسی لار تقی اینار ایرسیلار آنلا آقساق تمر کوتلارسا
برکون بر یوزاق کشانه توبنده باق یاتب بقب تورا ایرسی برایاغی
آقساق تقی بر بکوری صوتور موصقه کلدی تقی اول کشانه کاتر
شیب منار کایا یوشدی بر آنچه یوقاروندی یقلدی آندین سونکی
ینه احت لاینب تقی یوشدی وملکیب کشانه نکی باشیغه خانین چقاین
تیکه نچه ینه توبلز یقلدی بو حضرت آقساق تمر قوموصقه بیک بولشکا
تاشکوقالیب قراب تورا ایرسی آقساق قوموصقه غایرلات باغایر
تلاتیب ینه اوچونچی مرتبه کشکنه باشیغه مارکایا یوشدی آخری بار
ترط منشاتور غاج کشنه یکز توبا سیلا چقیب کیتیب اول قوموصقه دین

بو حضرت

22r

بو حضرت میرکم عبرت آلدی تقی اوزکو کلوندین آیدی ای آقساق کو
ره سکو نکو بو ضعیفی آیا یا قسز کوزسز قمر موصقه احت لانب یقلدنه
تورا تام توبکنلا مندی یوقاری چقدی من هم احت برلا خان بولوب ایلم
کوشه سفر لار آلیب ایرسه لار السام هج تانکی عجایب بولوب کل اکتکلر
تعالی یوریسا تیب کوتکاینه بو نکری مسالیب یوزا ایرسی تقی
اول اوغلانلار برلا اوینار ایرسی کونلار طاپرکون آقساق تمر ایدی
ان یکت لار یکلا ربیرکا بیل مساقویالی اول تویغان تار
مسالکم ایلیکی یوکرب تیب آلسا آنی آر احمزه خان قیلاتی تیدی
آنده اول یکت لار ایدیلار خوش اندغ بولسون تیب آلسقه بر
تار سپ آلیب تویدیلار تقی بارچه اوغولانلاری کورشدیلار
آقساق تمر هم یوکورا ایرسی یوکورب اوغلانلار شاپی بارالماده
اینکل اوچون کم آقساق ایرسی اندین بولاسز اقی اول تا بیتی آقسا
ق تمر بارکی برلا تا مشلاب ایرسی تقی ایدی ای یکت لار سیز لار
دین بولاون من یتیم من خالز بولوب من تیدی اول برا قوپسا ایدی
یوق پسندین بولاسز تیب من آلدم تیدی میرا آنلا آقساق تمر ایدم

Библиотека

سینگل قولونگ یتکونچه نیکی باشیم تیدی بولار بو سوز اوستاد انحث
لاشیب ترجمه لار ایرده بر آق ستقالی قارت کشی کلدی بولار
اول قارت قرایشلارین سویلاه ایلار خالیق قایسو بزکا یکار
تمدی لار آندین اول قارت ایدی ای یکت لار سر بلار دیگر سوز منی
توسر تیدیلار بولار ایدیلار ای بابا بن اگر نه وسانگا ایشیزن سنگا
سالدق تیدیلار آنده اول قارت آیدی ای یکت لار آقساق اوغو
لی سنی سنیگل قولونگ دین بولار ان باشی یتب درمونی خان قیلو
نگ تیو تیدی سوز مونگل سوز یدر تیدی آنده بو اوزکا یکت لار
ایدیلار ای بابا خوش امیدی قیلایق یلار آقساق تمور اوزلاری
لار اللاه خان قیلب اوینار ایرده یلار ینکو نلار ایرده بو کوم
قساق تیمر ایدی ای یکت لار کم اوشبو کوتا توزمان بو اوقولار
بو بو اوقوز سعیوب بارچه مزغه یه دوسه تو یدر سه اوزمو حالنی
خان کوتارای تیدانده ینه اوزلارکا قیب بو اوقوز سویا آتماحیلار
آقسی تو بو بو اوقوز سویدر اول اوغلانلار غه بیدر دیر اشتا
ایلار آندین صونگل آق تمور اوزلار الازنده خان کوتارجیلار

آندین

22v

آندین قایتب ایلار ینه کلدیلار بز اقرایا سنمایدیلار بو اوقوینگل
من بوری اشاغان قیب اول ده بر چیساوی بو ریغا بو پورغان ایکاندو
ریتدی آندین سونگی کوندی ده ابرکون آقساق تمر بو اوغلانغا ایدی
ای ایکت لار کلنگز سز لار قیلاقچی بولایق بازرکان لار سا
توچی لارین توتایق مالین آلایق تیدی آنده بو اوغلانلار ایدیلار
رخوش بولشو تیدیلار آنده آقساق تمر ایدی سز کا سوز دم اولدی
رکیم ایدی بو کچه هر قایسو نگز اوزکانا سنا آلنگز تیکر یاق
تمر ایدی قویمانگز الینگز تیدی آنده بو بوزدق کاروان سرای بارایده
ی بو تجار آنده تو یدیلار تو نیگل یامونده کیب بر بر سنه بو لوقتا
لار قیمه سی کو با کیب ملیق تی آلیب قیمه سی اق صداق قلیج
آلیب اوسان شماتی شهر نظم جقیب کیتی لار
ن شهر یکا بار یب هندستان شهری تنگ یب تیدی
ب یا تتی لار اوزسان بادعان صاقوچی لار اسا
ن باستلار حالین آندا بر حی لار اوقسه قی بیق تیدیلا
ر آلاوغان تو زعان آتی ان آوان بزکان اولدلا ر

23r

23v

24r

24v

25r

25v

طیش بیچ ابریشم بولمسون آندین سونکل اول آقساق تمر لشکری برلا یو
رب آلمی خان یارتیغی قویماسون تنگری تعالی انکا یار بولسون ایرسه دنیا
نی باقتورسه تقی یا شرون قالماسون کیم حضرت آقساق تمر نینگ ایکی اوغلی
بار ایرسه بری سلطان خان ایکنجی سی داود یکان ایرسه اول اوغلی صافی
خان قیلیب انی اورینغه هندوستان شهریغا خانلیق قیلدی حضرت تمور
اوزی لشکر برلا استانبول شهرین آلورغه یراغلاندی آق چیقو چیقدی
کوب کوب قیل لار کاتقی کوب کوب توالار کافرنی کوب کوب مال لار آتقی کوب کوب قو
رالتلار بولغاتورسه سانسز ساقیش سز لشکر برلا هندوستان قومی
برلا تبراوبیلار تاغ تالغن قولوب یوروب بیلار حصار شهریغا کلدیلار اول شوب
قولوشب آخرین بارلغ آلدیلار آندین اودوب استانبول شهرین
آلغاج کلدیلار بر سره توشدیلار تعوندیلار حصار خلاصه لای برلا بیلار
بورسشقه خانی الب تودیلار الی قصه اول اوزی ملاده استانبول
بادشاهی نیکا آطه شاه سلطان خان دیگان ایدی آنکا خبر
اولدی کیم آقساق تمر شهریغا آلغاج اوزی قوشنی آب خلخال
کلا دور تیب خان شاه سلطان هم آق اوزی جرقه جاغ

قلیب

26r

قلیب یراغلاندی ایا آقساق تیب خان شاه سلطان هم تمر کا قارشو چقا
رسی ایکنجی جرقو کلیب بر برسی یکا قارشو قوندیلار اول اندا کوب قو
تارمیشقا قارلار تویدیلار صافلار بقلاب تورسه بیلار ارته کمین ایکی
جرقو بر برسی یکا قارشه تورب اندغ اورشدیلار کیم شاه سلطان نینگ جرقوین
آقساق تمور جرقوی قوره بیلار قاچوریلار آندین کلیب استانبول شهرینه برکلا
ندی آقساق تمور جرقوین برلا قوا کلیب شهر حصار قیلدی یعنی شهر غایت ضرب
بیک شهر ایرسه بش یل قیراب تورسه صح برکشی سن آلالماسه بیلار شهرلر
سکز قبات ایرسه صح آلورغه یورغین تا یماه بیلار ایدی استانبول
شهرینگ صفتی اولشبو

بو شهرنی آقسق تمور اوزیغ توقتوش برلا آلماق آخر اوشبو نوع حیله توردی
کم اوزلاری مرحاق قیلدی تمام تنی کاسارلار زغفران سورتدی تنی بسنی
کوزی سارلار بولدی آندین سونگ شاه سلطان ایمدی بلا سن کم منکا
بعلل ایرشدی تمام تنم سارلار زغفران تیگ بولدی کناهم شو ملو قمدا ایمدی
سندین اوتونه من بو ایشلارنی اوزلاری ساقلیق نی قویدم رحیم قیلیب
سن مینگ برلا بعلل الاشانگ ایردی تیب خط بتب ایاردی اولایلی کلیب
شهر قاپوسنده اتوردی ایلی لیکین بلدوردی آندین اول خطغ آلیب شاه سلطان
غزقران کوردی شاید یلفاندور بارغیل کورکیل تیدی آندین شاه سلطان
نینگ بیارکان کشی سی آقساق تمرجه ریغه کلیب کردی کوردی کم آقساق
تمر سارلار زشتی برلا ها لیسز اولوب یاتور آقساق تمر ایلدی ای ایاپی مینگ خا
لم اوسالدور تیدی آندین سونگ اول بیارکان کشی سی شاه سلطان
غزکلیب سویلادی مرحاق اولشدور حال بچندا دور تیدی غایت التماس قیلدی
کم رحیم ایتیب کلسه بحل لاشوردی هم تیب ایتوردی شاه سلطان
اینگ سوزینه ایشانب شهر ینگ تمام قهو غلارین اچتوردی اوزی لشکر
برلا چقدی آقساق تمور کا کلدی کوردی شوب سوزلاشتی اریکان مرحاق

یغزران

یغندان تریلیب تورا سالیب شاه سلطان نی توتدی اوتوردی
کلیب لشکر چقدی شهر کا اندیلار بو حیله برلا اول شهرنی هم آلدیلار اوز
ل اوردوسی هم اوزیکا یاقتوردی بر آنجه یلار آندین توردی آندین یغچقدی
ین یرلاشتوردی چقدی برلاشاقی شهریکا کلدی آنی هم آلدی اوزیکا
باغوندوردی آندین اوزوب یوردی حاجی دوجان شهریکا کلدی اوزلاری
ب توقوشوب حاجی قاردشنی هم آلدی یاقتوردی آندین بشر آلتی یل توردی آندین
سونگ شهر بولغار شهریکا کلدی اوزلاری مذکور بولب قازغان دکرلو بولغار
شهرین الغالی کوردی کم کلمندی قاپوسنی اوسالدی اوسالدی ینگ طلب یاغلان کلدیلار
اچقوشتی سالتی صانبی اوزلاری عیری کشی بولمسلی ایردی اوزلاری شهر اوزلاری
برلا کلکلی اوزلاری قورقوب اول ایرماندی بولغار شهر نی خانلاری عبدالله خان اوردی
ن ایردی عبدالله خانغه خبر ایرشدی کم آقساق تمر کلدی اوردی تیب منقول رمضان عبدالله
خان لشکر بقدوردی آقوجه حاضر بولب قارشو یوردی آخر برسی کا یو لقدی
قتی اوزوشی قیلدیلار آقساق تمر تنگ اوزیشغه قدر ماویلار اوزه شندیلار اول کلیب
بولغار شهریکا اویلار اوزلاری اولدی قالغانلاری شهرکا برکلدیلار آقساق تمور
کلیب شهر بولغارنی تیریلیب ایل قمابه [illegible] قاچ یتیب یوریلار اوزلاری [illegible]

شهر بولغارنی آلدیلار خراب قیلدیلار یورتلاری کوچی اولوغ بیکلار
بالاریدن آنلارنیک تمام یسن قوبیلارنی قایسوسی نیک کامنا الاؤلکنون
نیک خاتونلارنی آقساق تمور بیر قیلدی اول بکلارنی اجندی تورت اولو
غ بیکلارنی بالاریدن شاهزادهلارنی یدی آتسال بیک بیز قیل
غلی بیک بیز برلاغو شی بیک بیز قاشی بیک دیرلارنی تمامین
هلاک قیلدیلار کوب کوب خلایق هلاک بولدیلار عبدالرحمانیغ هم اولتو
رلدی لار اما عبدالرحمانیک ایکی اوغلی بالاریدن بیسی آلتون بیک ایکنچی
سی یکنی آطی عالم بیک دیکان ایدی چلوه دین قوغندین قاچوب قالغاب کشی
لار آلتون بیک برلا عالم بیک نی اول زمان توبیکا ایاتب یاتور دیلار بیسی بیتی
یاتندا بیسی توقوز یاتندا دیرلار لار انلارنی یخشی اسرار ایدیلار آلیدیلار نی کو
نی آقساق تمور شهر بولغارنی ویران قیلیب خراب قیلغان دین سوکی یوللار
شهر یکا کلدیب چوقی برلا شهرنی قارشو شیغ کلیب تازیب یاخدیلار اول کشی
توقوش قلماس دیلار اول وقتدا شهرلا شهرنیک خانی صاحب خان دیکان ایدی
کوب بیسی برقی قدیکان خلقی باراج دیکان خلق ایدی باراج خلق نیک اول نی
مانیغ بولغ توب یورتو اولتوراق تماغندا اولوراریدی آلیب لار نیکو زمان ا

یدی بر بار باج آلیغ آتندا هایلان کلدی اول شهرنیک خلقی عدکوچ نی یا
نی قیلدیلار باشلاریدن چقیلدیلار برلاتو مثلا یلارنیکا آماد یلار
آخیرون لارنی شهرنی مساتلاب بتی لار بولغار شهرنی نیک یقینغه
باریب یوللارشوی نیک اوستنکا یوز شهر سالدیلار اول شهرلار
یکاچه یوللار جیب اناه یلار اول سبب دین خلقی باج خلقی
تیب اتیوب ایدیلار اول انلاری باراج ایدی اندا صاحب
خان ایدی آه باج خلقیم بولدون اولوغ بابالارمز باج یکنی نی یاتمه
دین قاچیب شهرلارنی مسالیب اوشبو نعو کلیب لار حقاصم یورتو توت
ن رامیدی باراج دین کوچلولارنی آقساق تمور کلدی شهرمز قارشو سیغو
تولندی نی قیلو رمز تیدی آنده اول باراج خلقی ایدیلار ان خانم سمز لا
ربلور سمز اریکی سمز نیکی صدر بزلارنی آنده مساتی ارکه مز یا تدور تیدیلا
رامتا بو رسانی آقساق تمور لشکر برلا هم اول شور مزنی اول متو مزیلا
لدور امز تیدیلار آنده اصاحب خان ایدیلا ایدی مینگ قالشدا بولی کشی
باریدن آندیلا سورایدی اول اوچ بولدی آنیکی سوزندان چقلی ازمز تیدی
اول اولی کشی نی آلدوریب سوریلار تی ایدیلار انی بزنیکی اول عمر ایدی

بزلارلا اخبو اوستومز کاکالکان آقساق تمرلا اولوش قیلایق هوتیدا آ
نده اول ولی ایدی خوش قالا یوتیب بزمنارا اینکی بایشغه مندی تقی آقسا
ق تمورنیکی چرغوی طرافیغه قراه یلار ایرسه کوردی کم حضرت حضرت آقساق تمور
نیکی چرغوندا برکاه در آندین سوکل اول منارا اول قوشوب خان صامت نیکی
قایشغه کلدی تقی ایدی ای خانم اول شوغزخست قدر حضرت خواجه
حضرت علیه السلام آنیکی چرغوندا برکاه در تنکری تعالی نیکی تقدیر میکا مو
یون سوغماق اکرای اول در قایقالارنی اچتور غیلی تیدی ایرسا اول خان
تقی بارا خلق یغلاشدیلار تقی ایدیلار نه قیلماق اکرای حق سبحانه و
تعالی نیکی حکمه مویون سوغماق اکرای تیب شهرلارنیکی تمام قابقلار
یوق اچتی لار ایرسکی سالدیلار اول شاه یلار حضرت آقساق تمر چرغوی برلا شهر
کا اندیلار خلقنی قره یلار اتا آندا آقساق تمور کیچه اول سغیچی بولوب توشو
آغزوب خلایق لارنیکی ایچکا کریب سنای یورولار ایرسه تقی ایتور ایرسه
ای خلایق لار یکت لار بولوب کلوک بو قوعین بزلارکا کلدین سوردی تیب
سورار ایرسه آندا اول اولتور غان لار حور غانلار ایتور بولسالار بزنی
آقساق تمور بولدورسه آنیکی اوغلی اولان بولدوکی جو بولدوق دیکان کشی لارنی

28v

ایرتا کیچین تمام رژوی تاموزنی برلا هلاک قیلور ایرسه اگر کمن هندا اوزو
ندین بلیب ایتور بولسه ایرسه بولوکی اوزغشو ملغو موزدان بزکا یتی تیب
اکی رژوی برلا اولتورمان تالامای یمارا ایرسه ای القصه کیچه لار ایرسه حضر
ت آقساق تمر شیخی بولوب بارا خلق نیکی راسیغه اندی تقی ایدی ای بارا
خلق بو بلا سزلارکا قایدین کلدی آندا آلا ایدیلار قایدان ایرسه کیچین بار
سن موسن اوبولا آقساق تمور کلدی بزنی قرون بولدوره تیدیلار آندا اول
کیچه اول حین نیکی ایچیندا برلا بیک نیکی خاتیقه اولیق تول قالغان خاتو
نی بارا ایرسه ای اول ایدی ای یکت لار بو ایشالار بو بولا بکی لارنی اوزکمن اهمز
اشو ملوقندین بلا لیکی اول آقساق تمرنه قیلور ایرسه تنکری نیکی تقد
یری در تیدی اول خاتون نیکی ایرسی جاوشی بیک دیکان ایرسه اول حضر
ت آقساق تمور کاکا کلسه اول بولان اولمان ایرسه اول جاوشی بیک نیکی
ایکی اوغلی بار ایرسه برسی ایکیچی احسان دیکان ایرسه اول کیچه ایسیک
ایرتا کین آقساق تمر اول خاتونغه اوغلانلارنی برلا قایشغه آلدوردی
بولارنه ایشکا آلدوردی غانین بلمایین بلزلارنی اولتورتور تیب قیلا
یتب کلدیلار آندا آقساق تمور اول خاتونغه ایدی سن کمن اینکی اوزکدین بلور

29r

29v

ایش بزنیکل اوبشو ملوغو مرصان تیبا یتورسن ایمدی بوکوندین
صونکل تمام اوغلونکل قرینده شلارنیکل برلایارلقاردم هرقندا شو
سانکلر اول طرفه کتکای سز تیدی اوزی هم تمام چرکا یارسالدی بو
کشی کاتیا نیکلار مالیه معانکل لارایچ نارسیکازیان تیکورمانکلا
رتیبلاری بولوکلوکی کنام نی اوزغلان بلکان اوچون تمام اوغلوقرنده
شلاری برلایا لقاب بیارصل آندین سونکل اول بیکل بیکل بری اسمان
برسی اصماز ایکلاسی کینکاش اتیب کویمکانیت قیلدیلارانا بیکل
ای انام من اوکشبو اولوغ اصلینکل ایچی یونیکا طاغ تیریکا بارمن آلده مقا
م عدرت تو قارمن آنیکل اوچون کم اول بره اوردان برلیکل بره ورتیدی آنا سی
نام اینکل سوزنی برلاتیب قبول قیلدی امدان اسی احسان بیکل اول طرفه بار
ورمن حیدی اونلاری ایسکی بابالاریم یورتیغه رایکا بارورمن مقام یور
ت تو قارمن تیدی انتا بیکل ایلسی من اول یریکا بارماندور تیب آیریلدی
هلاقو طرفیغه کتدی آنا سی هم آنیکل برلا کتدی آنده بارسیب کوینده یکان
سوغ بیکل بوروندا مقام توتدی اولی نسلنکلین برا نخول توغدی سلیمان
تویدی سلیمان اوغلی قدرت اوغلی بوره قولتی نور وقولتی اوغلی نورحسن

نورحسن

30r

نورحسن اوغلی نورابداغ نور بیدل اوغلی قوتوکشه توتوکشه اوغلی ماقتم
اوغلی ایکنان ایمنای اوغلی محمد محمد اوغلی خوجه احمد اوغلی توکل کل
اوغلی محمد جنکلی اوغلی بیشن اوغلی اغلاس اوغلی عبدالرحمن اوغلی
عبدالرحمن اوغلی عبدالعزیز ایکنچی سی محمد شریف الغزیز اوغلی عبدالله
سی عبدالملک اما اوتابیکل ظاقو طرفیغه میل قلماین نه کلدی احسان تو
برا اوغلی توغلای المحمد تویلی المحمد اوغلی قاضی محمد قاضی محمد اوغلی تو محمد اوغلی
اطلاق اطلاق اوغلی اشتراک اشتراک اوغلی توغی توغی اوغلی ممان ممان
اوغلی اندرچی اندرچی اوغلی تکانت اوغلی بزغان ارخه قفاقوشی
کشان اولانلاری اولانلاری بابا بج تروا ایدی بیزلو بزلی بشندین سونلا
یالی اول حضرت آقسقاق یوزلار شهرینه دیلان قلغانلاری سونغ مسکاقو
طرفیغه کتدی آنده لشکر بارب اول حیمور قریکان قاقر
قلا سیغه تیدی اوشی قلغالی تیب قیلدی کوزه جه چه چه اول
قلا سنه جیدی رضی حضرت اقصاقلو شهرکا لار آتیب انکار
هبر لارکوزلکا ایرشوب قتغ قوتحکدا ایرد حضرت ماسیرتمش
کوزنکل جیت قلا اولا حیمور کاتیب ایرد حضرت ضحیه حضرت یوم

کلیب اقسا قی تمور کا ایدکی جیلا بو کافر برله اورتو شورغه وعده ایرشما
بدر تیب خبر بوردی آنما بو کافر کافر امتینک کوردسا نکا تیدی ایرسه حضرة
آقاق شول زمان تورا سالب تا بیلغان طای ماریب کا زنتک تا
شی منا قرلی اورتارا اوروب برجا قرم باریب توشتی طالی توشکان بر
تو بولدی آنوین سولنی کافر کا هیبت اوردندی تیغ اغزی تو تولدی قوردا
بو بغرنداقان تاماوی آنوین حضرت میر تورا اورتوشما وی وعده ایرشمکای
اوچکا چیقری برلا تاماشیتی لار قایتی بخارا شهر یکا بارورغه یاراغ لاندی کلا
یوروکا نندا قیاریلار ندا آمت سامت نه یکان کوچالی خانغه خبر بولدی اوقا تمور
کلا اورتیب طوغ بیا سویوب خلقین بیب تایو طرافغه کوچا ایکی تیب کنکاش
قلدی آنده اول خلق اوکنکا سلیق قیلیب سراؤ اطنی ماقتاوی براؤ ایتین ماقتا
وی براؤ آلغان خاتونین مقتاوی بشکان ایت آتش اسنالدی کنکاش
بولدی خلق اوغلی تارقاوی آنده کنچه یکان براؤ یغلاب ایدی ای قلتاقلار
اوزی الاستاکشی بولغونچه اوزی اورتوی برلا تریق کشی بولسه وی ایرسه
برایشی قلولا ایرسه ای قلتاق بولنه ایش دور عقل لار بلولار عقل سزلار
کولار لار کینکاش جیولا قلتاق بولنه ایش براؤ اطنی مقتاوی اوایتین مقتاوی
براؤ خاتونی

براؤ خاتونینت مقتاوی کنکاش بولدی خلق اوغلی تارقار ایشی
ایشاوی تاچا دکتا ایرسه بز نیک بولو کلوکمز کا سبب دور
بزکا بولو کلیک بیتیدور تیب یغلا ایرسه وی الذع اول کنچه ایتیه
وای یاوانلار خلق موندیکه چیپسه مونده قالسک خاتو
لیک قوی سوز نیک باکسندا اولوا چه وه بولمال بولسون
بز اول طرافقه کوچالیک تیب ایتور ایرسه وی آنداینه براؤ آ
طینک آتی کوبکین اورتوب چابا لانب جمیع نقاب نجمغه وب
باغداوبا بوتیدی های خاسم باؤ تیتی آتسا تی عمر مونه
کلا یوروب تیب خبر سالدی ایرسه خان اوزی باغلاب کوچار بولدی ایرسه
یکسی تا مثلا ایتور حین تیب خلق قیار سالدی خان کوچدی خان براؤ خلق
هم کوچدا القصه کوچوب بارا تورغاندا برقور تقه نیک ترمایوی اوزی دلدی آر
تین قرا باتغونچه تور تقه نیک بورکی توشتی آنده ایرلیک طای منکا
ن اوغلان کیلدی ایرسه طاقی اسندا قاغی قنچه اباش کوتنه بار ایرسه
بو تور تقه نیک بورکین آلیب براین تیکونچه ایاری اؤوی طای ده قولار ده بلقی
اورکتیپ براؤ طایغه چاپدی براؤ بلقی غه چاپدی اوزی کابلی کا نلار دشیر اؤتیتی

31v

تیب خلق اوغلی اول کوب باشلی بلشنی یزاؤن قیلدیلار یتمه طرافنی تورو بیلار
آندا آق تمور نیکی چیرؤی تیب خانیغ توحدی قیلمادی و توقتاتدی اول کا
ن اولدی بولسه تش بولدی آندا آق تمور اوزی اوروسی تیب خانیغ آلدی
یغی آلدی درو تی آیدی ای آمتا سمت ایدی اوزنکزنی تموغ اوتوندین تو
تقاریب بلشکزنی قلج دین امان قیلنکز مسلمان بولنکز تیب اوکوب بردی
آنلار هم اوتوندی لار ای آق تمور اکر بز مسلمان بولسقا بزکا خلقزن
بر مؤمن تیدیلار آندا اول ایدی اکر سز رست مسلمان بولسنکز لا اله الا الله
محمد رسول الله تیب ایمان کلتورسا نکز تنکری تعالی نی رب لاب
پیغمبرلارنی حق پلسب برکوندا بش وقت نماز قیلیب بریلیدا و تورکون
روزه تو توب جنابت دین غسل قیلب مالیکزدین زکوت بریب اکر کو
چونکز بیت کعبه کا بارمیب طواف قیلسا نکز موغالیق نی ناغل اب خاص
مسلمان بولسا نکز اوزکوزکا هم خلقنکا یماندر تیب ایدی ایرسه انلار بار
چه سی بلشنی مسلمان بولدی لار حضرت آق تمور آنلارغه دین اسلامنی اد
کمر اتوردی بر ایکی یلاول کوچی لی خلق الاسنه تورو مسلمان لیق دین تما
م بلدوردی آندین صونکی اون تقی اوزکا چرول آلارغه اسانلا شوب اندین

کتدیلار

32r

کتدیلار بولار مسلمان بولوب موندق قالدیلار هر یرنی سریکا کوچارا ایردی
لار القصه اول حضرت آق تمور اوزب بخارا شهریکا آن هم آلدی ناشکند
نی یار کندنی هم آلدی اول ولایتی لارنی اوزیکا باغندوردی آندین
سمرقند شهریکا بارردی آنی هم آلدی اما اوزی نیکی هم آخر عمری آنده بولد
ی حق تعالی نیکی تقدیری ایرشوب حضرت آق تمور هم اوشبو نی دنیا
دین اوتتی لار رحمة الله علیه واسعة قال انا الدنیا و ان اللیل راجعو
ن آندین حضرت امیر تمور نیکی قبرنیکی استکا تاش استانه تویدیلار تاشنی
اغی کونب زنی آلتوندین کوشیدین یصاریلار تا متناچه آنکی حاستانی
خلق الاشندا سویلانه قالسه هر خلق آندین عبرت آلسه تیب اوشبو
واحاستانی بتدوکی اومید و مزاولدور کیم اوتوغوچی تنکلا غوچی و غا قیلیب
فاتحه بر لا یاد قیلا لار انی دنیا غه مغرور مشغول بولوب حق سبحانه
و تعالی نیکی بویرغان بویرغلارین بوزوب محروم مغبون لا عنکز قتی زیا
ندر اولو خور لو قمدور انشاء الله تعالی بارچه مسلمان لارغه توفیق
ن رفیق قیلیب پیغامبر محمد مصطفا صلی الله علیه وسلم شفاعتندین نصیب
لیق قیلا یمز ذکره السلام الاکرام فصل حاستان عمر اوغلی امیر سلطان لارنی و دیگر نسل

خان خان بک یعنی کوتلار ایرکو حضرت جنگ خان قوتلش چو مسلماً آؤ آؤلای
چقدی جنگ خان نیکی بیرسی طایدوقی خان شمز نیکلی کوبی تمکان ایرمه
ی خان اوزی ایدی خانش من آؤدین قایتب کل کنچه اوغلان توعمر اکرقز
اوغلان بولا اولتور کیل اکر ایر اوغلان بولسه توشلیک یرده ین اوزنکی
سؤکان کشی نی کوتنچ تیلای بیار کیل تیدی اکر قز اوغلان توغوب
اولتورما سانکل اوزی اوکنی اولتوردی من دخی خان آؤغز کتکاندین سو
کل طلایدمی خانش نیکی کونی یارمی تنکری تعالی فرمانی برلا قوه اوغلا
توغدی قزنی اولتقلی می اوغ اوغلی برده بکا یبارمی اول اولوا اوغلی برده کل
بیرنی آسرامی آندین سونکی خان نیکی اوزینکی یبارماسی خانقه قارشی کتش
بارماسی خان جنگ توغانین بلدی کلیب سرآیغه اندی سورمی دیا
لاری اولتوردی بو تیب بکانلار ایدیلار اولتقه رمکان بولغاتیدیلار
خان سرایغه کلدی طایدوقی خانش قارشو چقتی خان اوق برلا آطتی بو
تقو تکدی خان النمادی خانش توقوز سلطان آکاسی ایرمی اوغلانلا
رنیکی آچغی کلیب آتاسی یغه سوز ایتی لار اوغول اکراک بولسه توقوز او
غولیکی بار برا قزآنی سن نه کوره کولارسن تیدی یلار آندسونکی خان

آچغلا

آچغلا نب قزنی اولتوردی کاکشی بیارمی طلای وقتلا نیکی ایکی ارغماق
آطی بار ایرمی برسی سینکی آطی اسقمیا ایکان برسی سینکی آطی توبقچاق ویکا
ن ایرمی بو ایکی آطی قوتلاندی روب قزنی قیچو رسوز تیب کشی بیارمی برده بکل
کاخبر توشتی قزنی آلیب قاچتی چرکاسکا باریب مکان توتتی جنگ خان
نیکی بو ایش کا خلقیکی کونکلی یمان بولدی اوغلان لارین قوا باشلادی ایتو
ب ایرمی لار خان خلقینکی کونکلی یمان بولغانین بلیب برکون ایچری کم کم نیکل
اوغلومنی کلتورسه قزینی آنکا بیرمن تیدی آندی عسل اوغلی آمت ایدی
نای خانیم اکر سیورغالی بولسه کل من کلتورمن تیدی خان آیدی خوش آلای
بولسون تیدی عسل اوغلی آمت ایدی منکا لسن خلق نیکی کوزی آلدندا آچغلا
نغان بولغیل تیدی من آنبدیار یب آلدیم تخشی بولور تیدی بولشلا
رنی کوب کشی بلکاسن ایرمی آمت نیکی کتاسی کوتی خان خلققا آشن برمی
اوز قولوندین خلق نیکی بار دیه سیغه آشن کلدی آندین کیه آمت اوندا می
آمت کلدی آمتکا سوقتا برمه آمت ایدی ای خانیم خلققا تخشی آش
برمه دیکل منکا برمه یکل تیدی خان نیکی سوزی ایلی اچقی کلیب توکل اولتور
تیدی آمت نیکی آطی طشندا خاف ایرمی آطقه عنین قیچب کتتی برمه یکل کا بارمه

33v

خاندین تجیب کلدیلر تیدی اوچ بک آمتنی بخشی حضرت تیلدی سیلار
ایرسی بر کونی اوچ بک آق قالمی کیتیب آمت برتور تحفه بلا باریب
ایدی من سنی اتا ایتیب هر اوسول سیکا برایت باریب ایتکلیمن
سنی اول قیز تکا منکا کونکی بولوب ایرکا سز تیدی قیز قاعت
کار تردی قیزنی بلمان اول خاتنی کونلاغ اتیار بولغای خوش الاتی بولسون
باریب ایتکل تیدی قورتقه حاشتی بنگ قاشیقه باردی کوردی اچالمای او
تسوبغان بولسی حاشتی ایدی نه اوچون یوقلار کسن تیدی قورتقه ایدیب
بچ اما مدا آنداغ تاوسه کورکانیم یوق کوب ارسه کورکان ایردیم تیدی حاشتی
آیدی باریب کلتور کل تیدی بر بنگ برلا اوینا کوله تیدی حاشتی ایدی
تیدی آندین قورتقه باریب آمتنی کلتوردی اولاد قایتدی اوینا ویلار
کولدیلار بیر شرتیلما ویلار آمت آیدی برتوغا ایغیل من سننگ برلا تا
نه وردیکیم برلا اول کلتورسن انگل برلا یب بیلا اوچ اوینا نان
یوبوب باغلاغای کسن دشی زغرلی قیغای کسن تیدی سنی شونده کلب اولتوراین
تیده کیچ بولدی بره بک کلدی بر ساعت بولوب ایردی بر بنجی قاقدی
آمت بی بنگ برقوتی بالاسی اول قولغه قلیج برسی باریب بره بک نی سنی قلیج برلا

جابقان

34r

جابقان بولغیل دی قلیج بنگ یزی چاپ اغیل تیدی قولی بوکوب تیغ بر
دیکی نی قلیج بنگ سر ستی برلا اوردی بره بک آجغلانب اهلی بوسنا ایش
دوز تیکو بنجه اندین سوکی آمت اوزنی یوکوروب باردی قولوندین قلیج
نی نارتب الدی قولون اولتوردی آندین سوکی کلیب خاتنش نی هم
اولتوردی اول قورتقونی هم اولتوردی آندین سلطان بره بکلا ایدی
آلغان خاتون بنگ هونداغ آکشنی تیلدی اوز کالارنی قلما سدر تیدی
کیل بری خانغه قایتوسز تیدی آندا اول بره بکلا ایدی خوش آلای بو
اشنو تیدی کوجوب قایتی آمت برلا بره بک اوزنی کلدیلار خان قرشو
چقتی منکال دیکان بای بنگ اویکا تشتی لا چغر شرلا خان اسدی
یوقلاب یاتتی منکال بای بنگ تمر آغلی اوغلی بار ایردی بچ کشی کورکان
یوق ایردی خان یالغوز یاتور ایردی منکال اوغلی تمر کلدی کورکان
ایرسی کونکلوندی بنگ قزیم مونکار تیکار ایرکان تیدی اول اوغول
تردب تعظیم ایتدی آمت تورا کلدی ایدی اوخشار مونجه دولت بار بولغه
ارغاق بنگ آیاغین بیکی برلا توشار مو تمر ایکان نالش آتقان عسل
اوغلی آمت یارنده منکال اوغلی تمر کاقزیدی رماس اوخشار موتیدی

قریق قرقین ایارتب قریغوکیتی قرسیدان قول تلاصی قویم مسلمان نی
چوقوریاسی خونتکار کابارصی اول صغی بیبارصی آندان قزیل باشقرباسی
ارصی قزیل باشی قرسیدان تورقوب اولوصغی برماصی یتب ایل چیتی کلیب
سنغی بیبارصی خان آقوغ چققاندا قزین آلیب قاچتی زنوبه طاغنده
باریب اویل یقاسنده تورصی امیدی انی قزطاقوی صیرلار خان آقوصین قا
یتب کلدی آمت قزنی آلیب قاچقانین بلدی تیدا بارغانین بلمی اویلا
رایکی یلدان سونکی خبری کلدی قرحامل امیشی آیی کون بولمشی حال بار
غان کشی اولوروصاریرصی تیدی ایرسه خان چوقوبیبارصی اوچ کشی بالا
آلاچین آلاقوزی باشی ایتب بیبارصی یای کوزی ایرصی آمت
بیکی ملاقوکی باشنده اوتتوروب تیدی ایرصی قرالسدان قراب کوروی
برنچه کشی کلافیوردی بلدی آطه کشی دوراتنده باشنا صدقی بلمان
کشی اوروصی ارمان بولوب ایرصی آمت دوزی کوارصی آلاچین اولاقو
چوقوخانلاری کلاتوخان یاقوایرکان تیدی اول وقتنده اوغلان تو
غای یوزسکی برالا آلیب کتا المدی آرغاچی بوطاغنه اولتوروب کتتی لار
تیوزنی تعمیر قیلمایین اوغلان ای یغی قابتوروبن تنکری کا تابشوروب

اوراشیقی

اوراشیقی قارشوبارصی لار ان چیین الاقوقوب طلب یتتی آطلغ آطلق ا
یالرنیکی ارتی قاشین ارصی آمتا یدی انط شرط ایتکان وسرا برصی بیکی
خانغه قصد بولدونکی اققان الای اتقلس بولای آتارتیب ارغماغین
یغا آطتی یاتیب قالدی یینه اوزکا ارغماقوغنب کلدی روغی آطتی ینکی
یالین ایارتیب آلیب توشتی آمت وغی اوغاغین یغا اطتی یینه یاتب
قالدی آلاچین آلاقوبرنه ارغماق منب یینه کلیب یتتی صدا قداغ اوقین قر
ق آتدی آمت قرصاب باقتی برتاقیبی بارایرلان کلیب آطی ینکی اوموزقولن
قرقه آططی یقلدی الاچین آلاقواط ینکی استره توشتی آمت قلچین
سوغوب اوستنکلدی آلاچین الاقوایدی آمت صوسل برقاشنقا
نم اوقونرمین انطمنی یازوب ایرصیم اوزوم کلدیم تیدی آمت آیدی
نه کورسانکی آی ایغای سن تیدی ایدل باشمز چقدی ایدل باشمز مقام
یورت توتتی لار جیکی خان اولغاندین سونکی برنه بکا کلیب توشولدی
خان ینکی یوزین یورتین بلاصی اول وقتنده آچتارخان تمرتوتلی خان ایرد
ی اوغلی قری یوق ایرصی اول زمان دا آچتارخان دا اوزلرتین آتارماغه
غان کشی لار اول اوغلاینی تلابین آلیب کلدیلار آلتوب بشکلی کشی لار کلی

35v

اصل کشی بیکی بلاسی ایرکانین بلیب جانندی قراکیب کلدیلار خانش آکیب
امرای اغلانلاری تیکان رینه هوکی اجلار خان ایچندا قراقیی بولان اغلا
دی خلق بو اوغلان نفرنی نجدی سریکلس بولدیلار خلق اوغلی بیلیب کلیب خانغه
ایدیلار خانم بزنی سوریسانکی بزن آنی شونیکی انی توتیدیلار آنده
خان آیدی بو براوغلانه بولور منکا خلقه کیراک تیدی اول اوغلاننی آ
لیب کلکان اوچون سیاچی اتاغان ایرمیشی یینکو نلار صابرکون سیاچی
چرچرکا باریدی آندا بچکل یکلکرده ایوبان لار اوکرانندی قیپونلاده
نیره شوره اویوین اوکرانندی آنده موندی کیم برلاسورکا کلیتب آتام
سز آتاسز تیب ایتور بولسه لار اول ایتورایرمیشی آق سرایدی یابا
جیجانی آق ایچه یلوسنالیجین آچدار خانده طوجی من آنام سوز
سانکز ملکن آنام سوریسانکز نکاسز اوزام آلتوق توغاسوکی تریوم
بیالاسانداسز دیرایرمیشی ایدی سیاچی جبکی خان نیکی قرندیلین توغان
اوغلی بورخلنلار اغرچیدا اوغول تردی عسل اوغلی آمت نیکی اوغلی بورد
تمت الکتاب بعون الملک الوهاب
بو الله تعالی

36r

تعالی اعلم کتبه